

11355.66.15

P. OVIDII NASONIS

Epistolarum Heroïdum

LIBER.

INTERPRETATIONE & NOTIS

ILLUSTRAVIT

Daniel Crispinus Helvetius

JUSSU

Christianissimi REGIS,

AD USUM

Serenissimi DELPHINI.

ACCESSIT

INDEX Locupletissimus.

LONDINI:

Impensis R. & J. BONWICKE, J. KNAPTON, R. KNAPLOCK,
J. SPRINT, B. TOORE, D. MIDWINTER, W. TAYLOR,
W. INNYS, J. OSBORNE, R. ROBINSON, T. WARD,
Bibliopolarum. MDCCXXII.

Typis R. Harbin.

LECTORI S.

 Abes, Benevole Lector, magni *Nasonis* maximum opus. Quanta fuerit melliflui hujus vatis excellentia, quam multæ variæque dotes, supervacaneum est dicere. In omnibus ejus operibus certat cum eruditione politissima, ingenii felicitas mira. Licet simplici & negligenti ludat Vena, adest tamen diligentissima artis elegantia; adeo ut arduum sit dicere utrum artem natura, an vero naturam ars magis excoluerit. Tam apte conveniunt & materia & verba modis, ut vel resoluta sponte in modos defluere crederes. Ars equidem & labor improbus minime desiderantur; hæc tamen placide obducit facilis ingenii & naturæ simplicitas. Atqui facilis hæc vena literis humanioribus usque & usque expolita, nullibi magis quam in ipsius *Epistolis* elucet. Præstantissimum illud opus, quod *Epistolarum Heroidum* titulo gaudet, quodque impræsentiarum publici juris facimus, jure meritoque reliquis ejus operibus palmam præripit. Nihil hic reperies quod Sarmaticam barbariem redoleat; nulla hic vocum licentia reprehendenda venit. Si quis *Ovidii* navos notare satagat, nusquam minus quam in ipsius *Epistolis* metam attinget. Siquis autem maximas *Nasenniani* Ingenii dotes inspexerit, has non uspiam magis splendere comperiet. Ludit quidem jocos, & elegantes agit nugas, vetecunde tamen & castigato stylo. Præterea, facetum hoc & amabile dicendi genus, subtilissima & accuratissima ingenii acies nusquam non exornat; & ubique utile dulci præclare miscetur. Ita videtur à natura comparatus, ut quod quisque in singulis casibus optaret loqui, loquatur. Quas aliorum nomine conscripsit *Epistolas*, tanta cum felicitate æque ac diligentia exaravit, ut omnia dixerit quæ in simili casu cuipiam dicenda forent. Singula enim accurate

LECTORI.

curate exquirat, non alium exprimit characterem quam quem rerum ipsarum natura postulat; reconditos animi affectus tanta cum *discretione* depingit, ut nemo sane naturæ adyta intimius perspexisse videatur.

Reliquum est ut quid in hac editione præstitum fuerit, paucis moneam. Prodierunt non ita pridem *Ovidii Nasonis* Opera omnia in usum Serenissimi Delphini, cum Interpretatione & perpetuis Commentariis *Danielis Crispini Helvetii*, viri de literis humanioribus optime meriti, cuius Operam hæc in parte plurimum approbavit literatus orbis. Sequitur enim fidelissimas *Nicolai Heinsii* emendationes, quas ex MSS. fide summa & pari diligentia confirmavit; immutari textus vulgaris aptam reddit rationem; & notis quas subjicit non solum Poetæ sententiam, sed ingenium & artem explicat. Ex locupletissimo illius penu hanc Epistolarum *Ovidii* editionem hausimus, quas nitide & accurate impressas curavimus, in Scholarum usum, & juventutis studiosæ compendium. Adjicitur insuper *Index locupletissimus* Epistolico huic Operi separatim accommodatus.

P. Ovidii Nasonis

^a H E R O Ï D E S.

E P I S T O L A I.

A R G U M E N T U M.

Orto Trojano bello ob raptam a Paride Helenam, Habitoque a Græcis conventu, invitus cogitur Ulysses ad bellum proficisci: in qua expeditione multa adeo & designavit præclare & gessit, ut excisa tandem Troja maxima illi laus adscriberetur. Peracta ultione, Trojaque funditus eversa, victores Græci in patriam redeuntes, spoliis hostium ditati, indignatione laesa Minervæ, variis asti sunt procellis, adeo ut multis obrutis, pauci post varios errores evaserint. Inter quos Ulysses (ad quem hac epistola dirigitur) decem errans annos, peragravit varias orbis partes. Penelope igitur, ejus uxor, ignara quidem ubi hæreat, valde tamen sollicita de ejusdem reditu, scribit ei hanc epistolam, qua cum primis ut redeat monet, maxime, cum & Troja jam excisa, aliisque reversis, solus nullam celandi causam habeat.

P E N E L O P E U L Y S S I.

A N C tua ^b Penelope lento tibi mittit, ^c Ulyssæ,
Nil mihi rescribas; attamen ipse veni.
^d Troja jacet certe ^e Danaïs ^f invisa puellis:

I N T E R P R E T A T I O.

Ulyssæ, Penelope tua uxor scribit ad te nihil mihi respondeas sed tu ipse venias.
scro redeuntem hanc epistolam: attamen Troja odiosa Græcis Nativus prostrata

N O T Æ.

a HEROIDES] Eo nomine Ovidio appellatæ sunt suæ epistolæ, quod ab Heroïnis, maxima ex parte, scriptæ singantur.

b Penelope] Icarii Lacedæmonii filia, Penelope dicta, ut quibusdam placet, Pindari interpretem sequutus, ab ejusdem nominis avidus, quæ expositam a parentibus educaverunt; vel ut volunt alii, a tela, derivatione Græca, quod in ea texenda maximam laudem invenerit: cum prius Arnaa, id est abjecta, aut Amyre, appellaretur. Castitatis eximiae fuisse plerique tradunt.

c Ulyssæ] Fuit Ulysses, seu Ulyssæus, vel ut perspicue scriptum vidisse se testatur clarissimus Heinſius, Ulixus, Rex Ithacæ & Dulichii, filius Laërteæ & Anticleæ, homo decantatæ calliditatis & versutis.

d Troja] Urbs fuit minoris Asiæ celeberrima in tractu Occidentali, ad Septentrionem, quæ a regione ipsa ita dicta est. Nomen ortum a Troe Rege; cum antea Tenecia a Teucro, & Dardania a Dardano, Ilium insuper, & proprie nuncuparetur. Cæterum verum hunc per indignationem esse efferendum arbitror, quasi dixisset Penelope, Quando ita voluisti, Troja diruta est: At certe opera pretium non fuit, ut ea gratis, tanto cum molimine, tot Heroes a nobis discederent.

e Danaïs] Græci dicti sunt Danaï, a Danao Argivorum rege in Peloponneso.

f Invisa] Propter absentiæ præsertim virorum suorum.

A

Vix

EPIST. HEROIDUM.

- Vix ^g Priamus ^h tanti, totaque Troja, fuit.
 O utinam tunc, cum ⁱ Lacedæmona classe petebat,
 Obrutus ^k infans esset ^l Adulter aquis!
^m Non ego deserto jacuissem frigida lecto,
ⁿ Nec quererer ⁿ tardos ire relicta dies:
^o Lassarēt ^p viduas ^q pendula tela manus.
 Quando ego non ^r timui graviora pericula veris?
 Res est solliciti plena timoris amor.
 10 In te fingebar violentos Troas ituros:
 Nomine in ^s Hectoreo ^t pallida semper eram.
 Sive quis ^u Antilochum narrabat ab Hectore victum;

INTERPRETATIO.

est equidem: at Priamus & Troja universa vix fuit tanti. O utinam machus fuisset submersus aquis profundis & procellosis, tunc cum Spartam veniebat navibus! Ego non cubuissem gelida in stratis a te derelictis, nec ego deserta conquererer dies lente procedere; nec tela ex jugo pendens fatigaret manus destitutas mihi vo-

lenti decipere longas noctes. Quodnam fuit tempus, cum ego non reformidaverim delicta crimina majora iis, in quibus reipsa versabar? Amor est res plena metus anxii. Arbitrabar violentos Trojanos in te impetum facturos; expallescebam ad nomen Hæctoris. Seu aliquis diceret Antilochum superatum ab Hectore;

NOTÆ.

^g Priamus] Rex Trojæ, quo tempore a Græcis everfa est. Filius fuit Laomedontis.

^h Tanti] Illud est quod Gallice dicimus, *Cela n'en valoit pas la peine*. Angl. *Twas not worth the while*.

ⁱ Lacedæmona] Accusativus, inflectione Græcæ. Lacedæmon vero Urbs est & Regio Peloponnesi celeberrima, a Lacedæmone, Jovis & Taygetes filio, sic nuncupata. Urbs, Sparta quoque dicta est; fuitque Regia Menelai.

^k Infans] Id est, profundissimis, seu procellosis.

^l Adulter] Paris est, qui, Helena rapta, bello Trojano causam præbuit; cujus historiam prolixè apud omnes invenias. Dedignata autem est Penelope, nomine proprio eum Paridem, aut Alexandrum appellare; sed præ ira Adulterum vocat, per contumeliam.

^m Non ego] Si, scilicet, Paris aquis obrutus esset; neque Helenam rapuisset.

ⁿ Tardos] Illi longa dies videantur, qui aliquid expectat, quemve tædet.

^o Lassarēt] Non enim illa, ut tædium ex viri absentia minueret, procosive falleret, tam diu telam texuisset,

^p Viduas] Synecdoche est partis pro toto: Manus viduæ posite sunt pro Penelope vidua.

^q Pendula] Tela enim ex jugo pendet. Gal. *Elle est sur le métier*. Angl. *It is upon the Loom*.

^r Timui] Amorem suum a sollicitudine amplificat.

^s Hectoreo] Hæctor Trojanorum fuit fortissimus, filius Priami, quem Achilles interfecit.

^t Pallida] Id est maxime timebam. Timore enim sanguis ad præcordia retrahitur, unde pallor.

^u Antilochum] Fuit is filius Nestoris. Constat vero illum non ab Hectore, sed a Memnone fuisse confossum. Quare varie hunc locum ex Homero, aliisque emendare conantur. Ego vero cum viris doctissimis, nihil necesse habeo, contra librorum fidem quidquam mutare. De industria enim potuit a Poeta scemina induci quarundam circumstantiarum ignara, quæ per belli rumores vix unquam satis certo cognoscuntur. Atque ex ignorantia Penelope fides conciliatur, & ex perturbatione ejus amor describitur.

Antilo-

Antiochus nostri ^x causa timoris erat.
Sive ^y Menœtiaden ^z falsis cecidisse sub armis,
Flebam successu ^a posse carere dolos.
Sanguine ^b Tlepolemus ^c Lyciam ^d tepefecerat hastam;
5 Tlepolemi leto cura novata mea est.
Denique, quisquis erat castris jugulatus ^e Achivis,
^f Frigidius glacie pectus amantis erat.
Sed bene consuluit casto ^g Deus æquus amori:
Versa est in cinerem sospite Troja viro.
10 ^h Argolici ⁱ rediere duces: altaria ^j fumant:
^m Ponitur ad patrios ⁿ barbara præda Deos.
Grata ^o ferunt ^p Nymphæ pro salvis dona maritis:

INTERPRETATIO.

Antiochus erat causametus nostri: Sen quis memoraret Patroclum testum alienis armis occubuisse, querebar fraudes posse felici eventu destitui. Si Tlepolemus calefecerat hastam Sarpedonis Lycii sanguine suo, solidando mea redintegrata est morte Tlepolemi. Tandem quicumque erat trucidatus in castris

Gracis, cor mei Amantis fiebat frigidius glacie. At Deus propitius bene prospexit amori meo pudico; Troja redacta est in favillas marito meo incolumni. Duces Graci redierunt; ara fumant; præda de barbaris appenditur Diis patriis; puella portant munera gratum animum testantia pro viris suis servatis;

NOTÆ.

^x *Causa*] Præ amoris impatientia & timore, scilicet. Solemus enim ex communi omnium metu, omnia in nos derivare. Quod quidem ut naturæ & finitæ nostræ cognitionis & providentiæ, ita & infiniti erga nos ipsos amoris, est vitium.

^y *Menœtiaden*] Patroclus fuit Menœtii filius, Achilli amicitia conjunctissimus.

^z *Falsis*] Cum Achilles, præ ira, quod sibi Agamemnon Briseidem rapuisset, amplius pugnare nollet, Patroclus, sese Trojanos putans territorum, ejus Herois arma induit: Verum cum in Hectorem incidisset, ab ipso trucidatus est. Falsa itaque dicuntur Patrocli arma, quod ejus non essent.

^a *Posse*] Scilicet timebat Penelope, ne aliquando Ulysses, insignis ille dolorum fabricator, in suis fraudibus interciperetur.

^b *Tlepolemus*] Herculis ex Althoeche filius; quem Sarpedon Rex Lyciæ interfecit.

^c *Lyciam*] Id est, Sarpedonis Lycii. Lycia vero ad mare mediterraneum, inter Pamphyliam & Cariam, jacet.

^d *Tepefecerat*] Sensus est, *Si quis Sarpedonis hastam in Tlepolemi sanguine calefactam narraret, metuebam ne Tus Ulysses, forte is esset quem ille mactaret.*

^e *Achivis*] Gracis; ab Achaia regione ita dictis.

^f *Frigidius*] Propter metum, qui sanguinem ad interiora retrahit.

^g *Deus*] Hymenæus; aut aliquis alius.

^h *Argolici*] Graci, ab Argolide Peloponnesi regione ita dicti.

ⁱ *Rediere*] Ut Menelaus, Nestor, ex quo omnia, se per filium Telemachum, didicisse, postea agnosceret Penelope. Cæterum notandum est, plerisque ducibus Gracis fatale & luctuosum bellum Trojanum fuisse, paucosque incolumes domum revertisse.

^j *Fumant*] Ex sacrificiis & victimis, quæ Diis pro gratiarum actione offeruntur.

^m *Ponitur*] Solebant enim Veteres Ethnici arma, & hostium spolia præsertim Diis suis in templis appendere & consecrare.

ⁿ *Barbara*] Id est, *de barbaris Trojanis*; omnes enim, præter se, Graci barbaros vocitabant.

^o *Ferunt*] Hæc omnia memorat Penelope, ut Trojæ ruina comprobata, aliarumque Græcarum puellarum lætitia declarata, graviolem & æquiolem suam faciat querimoniam.

^p *Nymphæ*] Id est, *nova nupta*, vel portiones juniores.

- Illi victa suis Troia ^a fata canunt.
^{*} Mirantur iustique senes trepidæque puellæ :
 Narrantis conjux ^a pendet ab ore viri.
 Atque aliquis posita ^a monstrat fera prælia mensa ;
⁵ Pingit & exiguo ^u Pergama tota mero.
 Hac ibat ^{*} Simois ; hic est ^v Sigeia tellus,
 Hic steterat Priami regia celsa senis.
 Illic ^{*} Æacides ; illic tendebat Ulysses :
 Hic ^a lacer admissos terruit Hector equos.
¹⁰ Omnia namque tuo ^b senior, te querere ^c misso,
 Rettulerat nato ^d Nestor ; at ille mihi.

INTERPRETATIO.

*ipsi viri cantant fata Trojana superata a suis
 fati. Equi senes, & puella timida admirantur
 ea quæ de bello dicuntur, uxor affixa
 est labiis mariti singula referentis. Nonnullus
 etiam ostendit dura certamina super mensa
 adnotas, & describit guttula vini totam ur-
 bem Trojam. Hac, inquit ille, Simois flue-*

*bat ; hic est terra Sigeia ; hic erectum
 fuerat palatium sublime senis Priami. Illic
 Achilles, illic Ulysses explicabat sua ten-
 ria ; hic Hector dilaniatus percussit terrore equos
 concitatos. Nestor enim senex enarraverat
 omnia filio tuo jussu te querere, & ille mihi
 retulit.*

NOTÆ.

^a *Fata*] Cum omnia ex ordine fiant fa-
 torum, id est decreti divini, nihil mirum si
 fata pro ipsis rebus fato præstituta sumantur,
 prout ut illud, hoc in loco. At vero hic or-
 do factorum, nescio quo quarumvis rerum
 concursu, apud Ethnicos, colligabatur.
 Hæc fuisse dicuntur Trojanorum fata, qui-
 bus inexplitis Troja capi non posset.
 Vita Troii, Priami filii, hunc Achilles
 mactavit. Conservatio Palladii, id est Pal-
 ladii simulacri, quod in urbe Trojani habe-
 bant: ab Ulyssæ & Diomede, noctu urbem
 ingressis, cæcis arcis custodibus, exportatum
 est. Tertio loco fuerunt Rhæi equi, qui
 ante non caperentur, quam pabula gustas-
 sent Troje, Xanthumque bibissent, ut habet
 Virgilius: ab iisdem Ulyssæ & Diomede
 abducti sunt, ut videbitur postea. Ultimum
 fuit sepulcrum Laomedontis, quod erat in
 porta Scææ: atque illud violatum est cum a
 Trojanis ipsis diruta est porta, ut equo ligneo
 via aperiretur.

^r *Mirantur*] Ea, scilicet, quæ de bello
 referuntur.

^s *Pendet*] Id est, maximo cum studio an-
 cultat.

^t *Monstrat*] Id est, quasi ad oculum osten-
 dit, diducta vini guttula, ad cuiusque rei situm
 in tabula designandum.

^u *Pergama*] Alii Trojam, alii Trojanas
 arces esse voluerunt. Proprie ut videatur de
 his dicitur, quanquam & urbs per arces sæpe
 intelligitur.

^x *Simois*] Fluvius, vel potius rivulus Agri
 Trojani. Ingen. *Simoentis*.

^y *Sigeia*] Campus Trojanns, a Sigæo Pro-
 montorio, ubi sepultus Achilles.

^z *Æacides*] Achilles, Æaci nepos.

^a *Lacer*] Ita omnino legendum esse, cum
 doctis viris, censeo ; non *alacer*, ut volunt
 alii. Atque intelligendum istud de Hectore
 ab Achille circum muros Iliacos raptato,
 prout refert Virgil.

^b *Senior*] Quia tres vixit ætates.

^c *Misso*] A Minerva, quæ formam Men-
 tæ, Anchiali, Taphiorum regis, filii, induer-
 rat. Telemachus enim sola nutrice conscia,
 Pylum, ad Nestorem, & Spartam ad Mene-
 laum, clam matre concessit, quod quidem
 nunc ab ipsa dissimulatur.

^d *Nestor*] Pyliorum Rex, Nelei filius, vir
 summa prudentia clarus.

Rettu-

PENELOPE ULYSSI.

5

Rettulit & ferro ^e Rhesiumque ^f Dolonaque cæsos,

Utque sit ^g hic somno proditus, ille ^h dolo.

Aufus es, ô nimium nimiumque oblite tuorum;

ⁱ Thracia nocturno tangere castra dolo;

5 Totque simul ⁱ mactare viros, adjutus ab uno!

^m At bene cautus eras, & memor ante mei!

Usque metu micuere sinus; dum victor amicum

Dictus es ⁿ Ismariis isse per agmen equis.

Sed mihi quid prodest vestris disjecta lacertis

10 Ilion; & ^o murus ^p quod fuit ante, solum;

Si maneo, qualis Troja durante manebam;

Virque mihi, demto fine carendus, abest?

Diruta sunt aliis, uni mihi Pergama ^q restant;

INTERPRETATIO.

Renunciavit quoque & Rhesium & Dolona ense percussos, & quomodo alter sopore, alter fraude interceptus fuerit. Non veritus es, ô nimis, atque nimis negligens tuorum, adire castra Thracia nocturna fraude, & uno sustentatus jugulare conjunctim tot viros. At enim egregie providus eras, & antea mei recordabare! Pectus meum assidue trepi-

davit, donec dictus es transisse victor per castra amica vectus equis Thraciis. Verum quid me juvat Troja diruta vestris brachiis, & terra qua fuit murus antea, siquidem ego permaneo qualis eram Troja stante, & maritus meus absens est, quo nunquam frui liceat? Arces Iliacæ sublatae sunt pro aliis, supersunt mihi soli.

NOTÆ.

^e *Rhesumque*] Rhesus Eionei fuit filius Rex Thraciæ: qui cum noctu in Priami auxilium venisset, atque adeo extra urbem pernoctare coactus esset, custodibus suis ex itinere fatigatis & somno pressis, ab Ulysse & Diomede deprehensus, ab iisdem in tentoriis oppressus est. Ex quo ejus equi, candore nivali, præsertim vero pernicitate ventis comparandi, ad castra Græcorum abducti sunt.

^f *Dolonaque*] Fuit Dolon vir Trojanus, Eumedis filius, qui pactus cum civibus suis, ut sibi in remunerationem Achillis equi darentur, post victoriam, quam animo præsumebat, speculator in castra Græcorum advenit. Verum a Diomede & Ulysse deprehensus est, qui & ipsi speculatum venerant, eaque in parte vigilas curabant. Promissa fuerat ab illis impunitas, siquidem Trojanorum consilia aperiret, ex quo factum de Rheso præcipue, ut indicaverit. Verum digna mercede, quanquam improbe, omnibus ab Ulysse perceptis, jugulatus est.

^g *Hic*] Rhesus in Tentoriis dormiens. *Hic* pro alter posuitur: Alias *hic* ad proximum refertur.

^h *Dolo*] Quem Dolon adversus Græcos paraverat: neque enim verisimile est, Penelopem marito prodicionem exprobraturam, quam ille admisit in se, cum fidem Doloni datam non servavit.

ⁱ *Thracia*] *Rhesi Thracii*. Thracia vero Europæ regio est ad maris Ægei Septentrionem: unde nomen adjectivum *Thracius*.

^l *Mactare*] Non Ulysses, sed Diomedes cædem peregit Rhesi, & duodecim sociorum, Verum marito suo adblanditur Penelope.

^m *At bene*] Ironia est.

ⁿ *Ismariis*] *Thraciis*, ab Ismaro monte Thraciæ.

^o *Murus*] Id est, *Quid mihi prodest, quod muri Trojanis solo æquati fuerint?*

^p *Quod*] In quibusdam legitur, *quo*, in aliis, *qui*, autore Heinio.

^q *Restant*] Id est, *Eodem sum loco ac si Troja sciret, nam tu abes, quasi illa expugnanda sit.*

Inco-

- Incola captivo quæ bove victor^r arat.
 Jam seges est, ubi Troja fuit, rescandaque falce,
 Luxuriat^s Phrygio sanguine pinguis humus.
 Semisepulta virum curvis feriuntur aratris
 Offa: ruinas occulit herba domos.
 Victor abes; nec scire mihi, quæ causa morandi;
 Aut in quo^t lateas ferreus^u orbe, licet.
 * Quisquis ad^r hæc^z vertit peregrinam littora puppim,
 Ille mihi de te multa rogatus abit.
 10 Quamque tibi reddat, si te modo viderit usquam,
 Traditur huic digitis charta notata meis.
 Nos^a Pylon, antiqui^b Neleia Nestoris arva,
 Misimus: ^c incerta est fama remissa Pylo.
 Misimus &^d Sparten. Sparte quoque^e nescia veri,
 15 Quas habitas terras, aut ubi lentus^f abes.
 * Utilius starent etiam nunc mœnia^h Phœbi:

INTERPRETATIO.

quas colonus victor subigit bove rapto. Jam fruges succreverunt ubi Troja stetit, & ex demetenda falce messoria; solum sacundatum sanguine Trojano ubertim producit latas segetes; offa semisepulta virorum Troum pulsantur aratris incurvis; gramen tegit domos in ruinam pronas: Victor desideraris, nec possum cognoscere qua sit tibi ratio moræ, & cunctationis, aut in qua mundi parte tu durus latites. Quicumque navem

exteram admoveat ad hactenota, ille discit plurima a me de te interrogatus, & tabellæ signata meis digitis illi dantur, quas tibi tradat, si saltem te alieni conspexerit. Nos misimus Pylon, in agros Neleios Nestoris; fama incerta de te remissa est nobis Pylo. Misimus quoque Spartam; sed Sparta est etiam ignara veri, quæ arva incolis, aut ubi tu tardus moraris. Muri ab Apolline extructi nunc ad-

NOTÆ.

r Arat] Maxime augeatur affectus ista commemoratione.

s Phrygio] Trojano. In Phrygia enim minore, seu Troade, stetit Troja.

t Lateas] Suspicionem & affectum habet vox ista; quasi Penelope undequaque maritum suum quaesierit, ille vero, forte alio amore irretitus, sese occultaverit.

u Orbe] Orbis parte, aut regione.

x Quisquis] Amoris anxietatem & impatientiam ulterius declarat.

y Hæc] Nostra, scilicet, Ithacensis.

z Vertit] Proprie. Navæ enim, cum ad portum perveniunt, puppim in litus convertunt.

a Pylon] Tres sunt in Peloponnesi parte occidua. Utra vero fuerit Nestoris quamvis ambigatur, plerique tamen, eam quæ facit in medio aliarum, ad meridiem fluminis Alphæi, esse volunt.

b Neleia] In quibus Neleus regnavit Vo-

ces vero istæ Neleia arva, per appositionem cum voce Pylon junguntur.

c Incerta] Id est, Nihil certi de te ex Nestore didicimus.

d Sparten] Sparta seu Lacedæmon Regia fuit Menelai; de qua jam supra.

e Nescia] Nescit Menelaus ubinam tu sis.

f Abes] Scripturam hanc minus Latinam dicit Heinsius. Quamobrem non video. Pro abes mallet ille agas, quod in chartaceo esse dicit Scriverii: reposito tamen habites, pro habitas, ut in uno Mediceo extareidem testantur.

g Utilius] Propter id, quod addit postea, scirem ubi pugnares, &c.

h Phæbi] Fabula est Phœbum seu Apollinem & Neptunum, mercede promissa Laomedonti Trojanorum Regi, muros ædificavisse. Troja itaque per Apollinis muros intelligenda.

Irac-

- Irascorⁱ votis heu levis ipsa meis!
^a Scirem ubi pugnares; & tantum bella timerem;
 Et mea cum multis^l juncta querela foret.
 Quid timeam^m ignoro: timeo tamen omnia demens;
⁵ Etⁿ patet in curas area lata meas.
 Quæcunque æquor habet, quæcunque pericula tellus;
 Tam longæ causas^o suspicor esse moræ.
^p Hæc ego dum stulte meditor, (quæ^a vestra libido est)
 Esse peregrino^t captus amore potes.
¹⁰ ^s Forsthan & narres, quam sit tibi rustica conjux;
 Quæ tantum lanas non finat esse rudes.
^t Fallar, & hoc crimen tenues^u vanescat in auras:
 Neve revertendi liber abesse velis.
 Me Pater Icarus^x viduo discedere lecto
¹⁵ ^y Cogit, & immensas increpat usque moras.

INTERPRETATIO.

huc commodius pro me essent erecti: ben ego inconstans succensco votis meis. Manifestum esset mihi quo in loco militares, si Troja staret: & reformidarem tantum prælia; & querimonia mea esset communis cum multis. Nunc, nescio quid reformidare debeam; at tamen insana cuncta reformido, & campus vastus apertus est meis solitudinibus. Con-jicio omnia discrimina quæ mare, & terra habet, esse in culpa tam longæ cunctationis.

Quando ego hæc incante volvo animo (quæ vestra est protervia) tu potes esse irretitus amore extero. Fieri etiam potest ut fabu-leris quam inculta sit tibi uxor, quæ modò non patiatur lanas rudes. Utinam decipiar, & hæc criminatio in auras subtiles disper-patur; neve cupias esse, foris, data potestate redemendi. Icarus pater meus me urget de-ferere lectum marito constitutum, & inde-sinenter arguit immoderatas tuas moras.

NOTÆ.

ⁱ *Votis*] Scilicet Penelope, priusquam Troja everla esset, ut id brevi fieret, optabat; quo citius maritus suus domum reverteretur.

^k *Scirem*] Si etiamnum Troja staret, scilicet.

^l *Juncta*] Plurimis vero de causis magno est solatio miseriarum societas, mulierculis præsertim, plebique, non cordato viro.

^m *Ignoro*] Postquam deleta est Troja, scilicet, nec scire possum ubi tu sis.

ⁿ *Patet*] Id est, Innumera sunt quæ ego pro te timeo, quæque me sollicitam faciunt.

^o *Suspikor*] Id est, Suspikor te in quodlibet discrimen incidisse.

^p *Hæc*] Dum stulte ego de te sum maxime sollicita,

^q *Vestra*] Minus invidiosum est, quam si dixisset tua. Etiam credibilis est, quod multi facitiant, ab Ulyssæ quoque factum fuisse.

^r *Captus*] Ad Ulyssis amores alludit, qui cum Circe & Calypso dicitur consuevisse.

^s *Forsthan*] Affectus maxime movet hæc suspicio.

^t *Fallar*] Id est, Ne sit istud quod suspiciata sum.

^u *Vanescat*] Nihil sit.

^x *Viduo*] A te derelicto. Id est, vult pater ut alteri nubam.

^y *Cogit*] Pro jure paterno; nam patris voluntas puellis, hac in parte præsertim, ubi eas non habent admodum reluctantes, pro lege habetur.

Incre-

- Increpet usque licet, tua sum; tua dicar oportet:
 Penelope conjux semper Ulyssis ero.
 Ille tamen pietate mea precibusque pudicis
^z Frangitur, & vires temperat ipse suas.
 5 ^a Dulichii, ^b Samiique, & quos tulit alta ^c Zacynthos,
^d Turba, ruunt in me, luxuriosa, proci:
 Inque tua ^e regnant, nullis prohibentibus, aula.
^f Viscera nostra, tuæ dilaniantur opes.
 Quid tibi ^g Pisandrum, Polybumque, ^h Medontaque ⁱ dirum,
 10 ^k Eurymachique avidas ^l Antinoïque manus,
 Atque alios referam; quos omnes turpiter absens
 Ipse tuo partis sanguine rebus alis?
^m Irus egens, pecorisque ⁿ Melanthius actor edendi,

INTERPRETATIO.

Quamvis indefinenter arguat, sum tua; opus est ut ego vocer tua. Penelope semper ero uxor Ulyssis. Interim pater flectitur pietate mea, & precibus castis; & ipse minuit vim suam. Proci Dulichii & Samii & quos produxit Zacynthus emineus, agmen libidine excitum, cum impetu in me concurrunt, & imperium in tua regia obtinent, nemine impe-

diente; divitia tua, præcordia nostra dilacerantur. Quorsum tibi nomen Pisandrum, & Polybum, & crudelem Medonta, & manus rapaces Eurymachi & Antinoi, atque alios, quos cunctos tu absens nutris, non sine tuo dedecore, bonis acquisitis sanguine tuo? Irus mendicus & Melanthius qui agit nostros greges, ut comedantur,

NOTÆ.

^z *Frangitur*] *Flectitur, ita ut minus inflet, minusque me ad aliud conjugium compellat.*

^a *Dulichii*] Dulichium insula est una ex Echinadibus, Peloponneso ab occasu adiacens.

^b *Samii*] Samos vel Samus, nomen est plurium insularum. Hic vero de ea agitur quæ Ithacæ adjacet, Cephallenia, communiori nomine appellata, ubi etiam urbs fuit Same.

^c *Zacynthos*] Insula est juxta Cephalleniam, ad meridiem.

^d *Turba*] *Proci turba*, Appositio est. Hinc vero 24, inde plures procaciter Penelopen appetiverunt: nam nihil attinet ejusmodi nugæ accurate recensere.

^e *Regnant*] Valde est istud invidiosum, quodque Ulyssiem possit male urere, domumque reducere.

^f *Viscera*] *Opes viscera*, iterum appositio. Sunt certe equidem opes viscera, quando ex natura intelliguntur, liquidem per eas vita quotidie recreatur.

^g *Pisandrum*] Nonnullos invidiosissime nominat, ad fidem etiam faciendam.

^h *Medontaque*] Hic præco fuit.

ⁱ *Dirum*] Hunc locum nonnulli sollicitant quod dirus non videatur, cui fere uni obminora delicta Ulysses pepercit. Verum præterquam quod nihil necesse est *dirum* exponere *crudelem*, cum pro magno etiam a Virgilio usurpetur, fieri potest ut hic Medon, erga Penelopen, ex amore mansuetus, in alios dirus & crudelis fuerit. Vel forte etiam ex obsceno & truculento hominis vultu, ita eum Penelope vocitavit.

^k *Eurymachique*] Hic erat quem Penelope Icarus destinabat. Qui vero fuerint isti nebulones, quos vocat Horatius, parum interest cognoscere.

^l *Antinoïque*] Fuit hic cum Eurymacho proci ex primoribus.

^m *Irus*] Ithacensis mendicus, corpore vastus, sed nullis viribus, utpote quem Ulysses pugno mactavit. Pathos vero est a personæ humilitate.

ⁿ *Melanthius*] Fuit hic Ulyssis ovium Magister, qui pinguiissimas quasque in procorum epulas ad lanienam agere solebat.

Ultimus accedunt in tua damna ° pudor.

Tres sumus imbelles numero; sine viribus uxor,

Laërtesque senex, ° Telemachusque puer.

Ille ° per insidias pæne est mihi nuper ademptus;

5 Dum parat ° invitis omnibus ire Pylon.

Dī precor hoc jubeant, ut, euntibus ° ordine fatis,

Ille meos oculos ° comprimat, ille tuos.

Hoc faciunt custosque boum longævaque nutrix;

Tertius, immundæ ° cura fidelis haræ.

10 ° Sed neque Laërtes, ut qui sit ° inutilis armis,

° Hostibus in mediis regna tenere valet.

Telemacho ° veniet (vivat modo) fortior ætas:

Nunc erat auxiliis illa tuenda patris.

INTERPRETATIO.

postremum dedecus, accedunt in tua damna. Tres sumus numero, bello inepti, conjux destituta viribus, Laertes senex, & puer Telemachus. Atque ille est propemodum mihi periculum nuper ereptus, dum conatur ire Pylon, cunctis renitentibus. Precor ut Dii hoc velint, ut satis secundum ordinem procedenti-

bis, ille claudat meos oculos, ille claudat tuos. Babulcus noster, & vivax nutrix tua, & tertius custos sedulus suilis, idem vocent: Sed neque Laertes, ut qui sit ineptus ad arma, potest imperium tenere inter hostes medios. Etas præstantior aderis Telemacho, (si vivat) nunc illa erat adjuvanda tutela patris.

NOTÆ.

o Pudor] Irus Melanthius pudor. Appositio: Id est, qui per sortis suæ ignobilitatem maximo sunt tibi dedecori.

b Telemachusque] Filius Ulyssis.

q Per insidias] Quas molitus est Antinous, proci ad Nestorem eunti Telemachio paraverunt, quasque ille Palladis ope & numine effugit.

r Invitis] Fabula est Telemachum, suasu Palladis, invisit de Patre sciscitatum, atque id illum clam habuisse, nemine, præter nutricem, conscio. Igitur, vel Penelope mentita est supra, cum dixit, se misisse ad Nestorem, si de filio intellexerit: Vel si id minus, per omnes proci tantum erunt intelligendi, qui, ne ille aliquid adversus ipsos machinaretur, reformidarent. Quod si historice fidem servatam esse supponas, per r invitis inscientem interpretaberis, tum matrem, tum procos; quod quidem ex Telemachi voto & opinione dictum fuerit, utcumque postea proci discidium ejus suboluerint, deinde etiam eidem insidias struxerint. Verum, ut quod ego sentio, libere dicam, non necesse arbitror tam anxie ex Homero leges ponere Nasoni, multo minus Penelope; vel si id adeo, nihilominus de industria crediderim

ita attemperatam fuisse a Poeta Penelopes orationem, ut cum eam rem, de qua loquimur, dubiam relinquit, utcumque vel gnati pietatem Ulysses, vel uxoris diligentiam laudet: Atque hinc, tum conjugiales, tum paterni, in animi fluctuatione majores, moveantur affectus.

s Ordine] Ita ut majores natu priores & vivis tollantur.

t Comprimat] Qui erant genere proximi mortuorum claudabant oculos. Quamquam autor est Varro, apud Nonnium, ne filii parentibus in obitu oculos fugillarent, id est clauderent, (ut Nonnius exponit) lege Mævia cautum fuisse.

u Cura] Id est qui curat. Metonymia est, quæ vim maxime augeat orationis.

x Sed neque] Festinat ad conclusionem Penelope.

y Inutilis] Quia senex. Imò in quibusdam legitur, Inutilis armis.

z Hostibus] Proci scilicet. Hac voce autem Penelopes fidus amor commendatur.

a Veniet] Id est, Non jam ille potest eos hostes depellere: adeoque necessarium est ut in, Ulysses, veniat.

EPIST. HEROÏDUM.

Nec mihi sunt vires inimicos pellerē tectis :

Tu citius venias, ^b portus & ara tuis.

Est tibi, sitque precor, natus; qui mollibus annis

In patrias artes erudiendus erat.

5 ^c Respice Laërten, ut jam sua lumina ^d condas:

Extremum fati ^e sustinet ille diem.

Certe ego, quæ fueram te discedente puella,

^f Protinus ut redeas, facta videbor anus.

INTERPRETATIO.

Nec vires adsunt: quibus arcem hostes à nostris adibus; tu redeas celerius, quippe qui portus sis & altare tuis. Habes, precor ut habeas, filium, qui erat instituendus tenera aetate, in virtutes paternas. Vide Laerten, ut

jam claudas suos oculos; ille trahit postremum diem fati. Ego quæ eram adolescentula, cum profectus es, tibi haud dubie videbor vetula, utcumque properes.

NOTÆ.

^b Portus] Id est, Qui nobis omnia tuta facias.

^c Respice] Vox est misericordiae.

^d Condas] Oculos claudas, de more, ut supra.

^e Sustinet] Id est, Vix animam retinet ut te semel adhuc videat.

^f Protinus] Id est, Indefinenter. Gal. Tout de suite, sans vous arreter nulle part. Angl. At once without stop or stay.

EPISTOLA II.

ARGUMENTUM.

Demophoon, Thesei & Phadra filius, à bello Trojano in Patriam rediens, maris tempestatibus in Thraciam delatus, à Phyllide, Lycurgi & Crustumana filia (qua tunc Thracia imperabat) hospitio & lecto benigne susceptus est, cum qua aliquandiu conviviit. Audita deinde morte Mnesthei, qui post ejusdem Athenis patrem Thesea, imperium occupaverat, regni cupidine captus, Phyllidi fidem dat se intra mensem reditum, constringens ad res componendas se suas ire. Mox resectis navibus Athenas petiit, nec redire cogitat. Quatuor igitur exactis mensibus, Phyllis ad eum hanc epistolam scripsit, qua suadet, uti beneficiorum memor fidem datam non fallat: quod si aliter fecerit, violatum amorem crudeli se morte vindicaturam minatur.

PHYLLIS DEMOPHOONTI.

Hospita, Demophoon, tua te ^a Rhodopeia Phyllis
Ultra promissum tempus abesse queror.

^b Cornua cum Lunæ pleno semel orbe coissent,
Littoribus nostris anchora pacta tua est.

INTERPRETATIO.

Demophoon, ego Phyllis Thracia, tua hospita, conqueror te desiderari ultra tempus assignatum. Anchora tua promissa est a

te nostris littoribus, postquam cornua Lunæ concurrissent semel, pleno orbe;

NOTÆ.

^a Rhodopeia] Thracia, à Rhodope monte Thraciæ.

^b Cornua] Id est, post mensem. Eo enim

temporis spatio evenit, ut Lunæ utrumque cornu, tum decrescens, tum crescentis, in novum orbem concurrat.

Luna

PHYLLIS DEMOPHOONTI. 11

Luna ^c quater latuit; toto quater orbe recrevit;

^d Nec vehit ^e Actæas ^f Sithonis unda rates.

Tempora si numeres, bene quæ numeramus amantes;

^g Non venit ante suum nostra querela diem.

5 ^h Spes quoque lenta fuit; ⁱ tarde, quæ credita ^k lædunt,

^l Credimus: ^m invita nunc & amante ⁿ nocent.

Sæpe ^o fui mendax pro te mihi: sæpe putavi

Alba procellosos vela referre ^p notos.

^q Thesea devovi, quia te dimittere ^r nollet;

10 ^s Nec tenuit ^t cursus forsitan ille tuos.

Interdum timui, ne, dum vada tendis ad ^u Hebri,

Merfa foret ^v cana naufraga puppis aqua.

Sæpe Deos supplex, ut tu, scelerate, valeres,

Sum prece thuricremis devenerata focis.

INTERPRETATIO.

Interim Luna quater recessit, ea quater re-
novata est toto orbe; nec mare Thracium
reducit naves tuas Athenienses. Si nume-
res dies quos nos amantes bene numeramus,
nostra de te querimonia non exoritur ante
suum tempus. Spes quoque nostra longior
fuit, sero credimus ea, qua credita nos cru-
ciant, & jam coacta amanti officiant. Sæpe
mentita sum mihi pro te, sæpe credidi ausiros

procellosos reducere tua vela candida. Male
sum precata Theseo quod tibi redeundi po-
testatem non faceret, neque ille forsitan redi-
tum tuum prohibuit. Quandoque reformi-
davi, ne, dum pergis ad vada Hebri, navis
tua naufragium passa, esset submersa aqua
alba. Sæpe ego supplex adoravi Deos ad al-
taria, ubi ihus crematur, & precibus petivi,
ut tu scelerate prospera valetudine fruereris.

NOTÆ.

^c Quater] Id est, Quartus est mensis.

^d Nec vehit] Id est, Tu non redis. Fre-
quentiores sunt istæ figuræ, quam ut eas anno-
tare opus sit.

^e Actæas] Id est, Atticas, Athenienses
Demophoontis: A Græco ἀττά, quod Atti-
ca Regio littoralis, & undis fracta sit.

^f Sithonis] Thracia; a vetusto nomine
Sithon, quo appellatam fuisse Thraciam re-
fert Gellius.

^g Non venit] Omnino; siquidem post ex-
actum primum mensem poterat Phyllis De-
mophoonti promissa oggerere.

^h Spes] Id est, Din etiam speravi te ven-
turum.

ⁱ Tarde] Sero credidit Phyllis Demopho-
onta deceptorem esse, qui non rediret. Ci-
tius istud si animo sedisset, ipsum hospitio &
lecto non communicasset; vel saltem commu-
nicatum non dimisisset.

^k Lædunt] Postquam se ludificatam esse
non credit modo, sed certo sentit.

^l Credimus] Pessime istud exposuerunt
Te venturum speramus; Imo contra Cre-

dimus te non venturum, te deceptorem esse.

^m Invita] Non libens queror; sed amor co-
git interpretantur. Nihil ad rem. Fatetur
Phyllis se amare, quanquam potius decepto-
rem optaret odisse, & id tantum.

ⁿ Nocent] Nocet omnino amanti, huic
homini credidisse quem amat, cum sese ab eo
derelictam sentit.

^o Fui mendax] Multis mentita sum expo-
nunt; adeoque nihil posse dicam. Oscitan-
ter. Sibi mentitam hoc ipso versu Phyllis ait.
Scilicet ipsa quælibet excogitavit, quæ Demo-
phoonta, remorari sibi persuasit.

^p Notos] Notus ventus a meridie spirans, iis
secundus qui ex Attica in Thraciam navigant.

^q Thesea] Patrem tuum, quem ego credidit
retinere te; cum nullus redires.

^r Nollet] Prout equidem tunc conjiciebam,
adde.

^s Cursus] Tuum iter, tuam navigationem
optime.

^t Hebri] Fluvius est Thracie.

^u Cana] Alba; ex agitatione, & aeris
permixtione.

B 2

Sæpe

Sæpe videns ventos cœlo pelagoque faventes,
Ipse mihi dixi; Si valet, ille venit.

Denique fidus amor, quicquid properantibus obstat,
Finit; & ad causas ingeniosa fui.

5 Attu lentus abes: nec te jurata reducunt
Numina; nec nostro motus amore redis.

Demophoon, ventis & verba & vela dedisti:
Vela queror reditu, verba carere fide.

Dic mihi quid feci; nisi non sapienter amavi?

10 Crimine te potui demeruisse meo.

Unum in me scelus est; quod te, scelerate, recepi.
Sed scelus hoc meriti pondus & instar habet.

Jura, fides ubi nunc, commissaque dextera dextræ?
Quique erat in falso plurimus ore Deus?

15 Promissus socios ubi nunc Hymenæus in annos,
Qui mihi conjugii sponsor & obses erat?

INTERPRETATIO.

Sæpe cum cernerem ventos mari. & cœlo propitios, ego mihi dixi, Si illi bene est, redit. Denique fidelis meus amor excogitavit quicquid remoratur festinantes: & fui callida ad fingendum causas & retardationis. At tu tardas absens es: nec Dii per quos jurasti, te reducunt: nec reverteris impulsus amore nostro. Demophoon, commissisti ventis dicta & vela. ego conqueror vela carere recursum,

dicta carere fide. Dic mihi quid admisi nisi quod incante amavi? Potui te obstrinxisse flagitio meo. Unum est in me flagitium, quod te excepi, scelerate, sed eo genere flagitii te demeruisse debueram. Ubi sunt nunc jura, ubi fides, & manus juncta manni, & multus deus qui erat in ore tuo perjurio? Ubi nunc Hymenæus pactus in annos nostros conjunctos, qui erat mihi sponsor & obses connubii?

NOTÆ.

x Finit] Ad tui excusationem.

y Causas] Quibus iter tuum impeditum fuerit.

z At tu lentus] Affectus maxime movet, hoc in loco posita ista accusatio.

a Reducunt] Non de Diis sed Demophoon te queritur, qui Deorum, quos perjurio violavit, iram contemnit.

b Demophoon] Si ego aliquid video, non tam stomachationem habet hæc denominatio, ut volunt: quam amoris intimum sensum & molliorem exprimit.

c Verba] Verba dare ventis, est quidem verba in vanum fundere, ut exponunt, sed simpliciter & sine interpretatione, hoc in loco, hæc phrasis est intelligenda.

d Nisi non] Clarissimus Heinſius vel in vitis libris, si non &c. reponit. Quamobrem non potui divinare; sensus enim optimus est, quem facit lætio recepta. Gallice diceret, Qu'ay-jc fait, si ce n'est de vous avoir aime sans aucune precaution? Angl. What have I done, but only loved you without any Precaution.

e Crimine] Id est, Ea re quod te amavi non sapienter, & sine diffidentia, tu simplicitate mea ad servandam fidem adduci debuisses. Verissime. Nam bis quidem nequiter facit qui & fallit, & fidentem fallit.

f Jura] Hospitii, Connubii. Istud est quod Gallice per exprobrationem dicimus, On est le Droit, On est la Foy, &c. Angl. Where's your Honesty, Where's your Faith?

g Dextera] Quæ hodieque fidei est symbolum.

h Deus] Cupido, ut volunt, vel potius, plurimus Deus, omnes Deos significat per quos Demophoon jurabat, quos & postea Phyllis recenseret.

i Hymenæus] Nuptiarum Deus.

k Annos] Anni dicuntur socii qui à conjugibus in vita sociali & conjuncta, prout decet, exiguntur.

l Erat] Esse debuerat. Vult tantum Phyllis sanctissimas & inviolabiles matrimonii leges, adversus Demophoonem proferre,

Per mare, quod totum ventis agitur & undis;

Per quod sæpe ieras, per quod iturus eras:

Perque tuum mihi iurasti (nisi ^m fictus & ille est)

Concita qui ventis æquora mulcet, ^a avum:

5 Per Venerem nimiumque mihi facientia tela,

Altera tela arcus, altera tela ^o faces:

^p Junonemque, toris quæ præsidet alma maritis,

Et per ^q tædiferæ ^r mystica sacra Deæ.

Si de tot ^s læsis sua ^t numina quisque Deorum

10 Vindicet; ^u in pœnas non satis unus eris.

^x At laceras etiam puppes furiosa refeci:

Ut, qua desereret, ^y firma carina foret.

Remigiumque dedi, quo me ^z fugiturus ^a abires.

Heu patior telis vulnera facta ^b meis!

INTERPRETATIO.

Jurasti mihi per mare totum, quod movetur ventis & undis, per quod sæpe incurreras, per quod volebas currere, & perituum avum (nisi & ille est falsus) qui temperat maria turbata ventis, iurasti per Venerem; & tela nimis ad me spectantia, per arcus tela altera, per faces tela altera; & per Junonem qua alma præest lectis maritalibus, & per sacra mystica

Dea tædiferæ. Si unusquisque Deorum de tot violatis ultum eat sua nomina, tu solus non poteris ferre omnes pœnas. At ego insana etiam restitui naves fractas, ut carina, qua ego destituerem, esset tuta. Atque ego dedi remigium quo a me discessurus proficisceretur; heu fero plagas impactas tellis meis!

NOTÆ.

m Fictus] Id est, Nisi tu falso, ut multa alia mentitus es, tuum esse avum aut proavum Neptunum didicisti, vel falso te Thæseo & Ægei ortum pradicasti.

n Avum] Egeum, quem in deum marinum transmutatum fuisse Poetæ fabulantur, cum se in mare præcipitem dedisset: quo etiam alludere videtur Ovidius. Vel Avum, Ægei patrem, pro proavo, Neptuno scilicet, posuit, quod aliis placet.

o Faces] Sagittæ & faces tela sunt Cupidinis: Non enim tantum sagittis ferire, sed etiam face incendere dicitur. Ita Ovid. postea in Metamorph. sed & eadem Veneri tribuuntur.

p Junonemque] Juno Saturni filia, Jovis & soror & conjux, quæ nubentibus (unde pronuba) & parurientibus (unde Lucina) præsidere dicta est.

q Tædiferæ] Cereris Eleusiniæ, cujus sacra cum tædis fiebant, ad ejus rei memoriam quod ipsa Proserpinam filiam, à Plutone raptam, noctu etiam, accensis in Ætna monte tædis, toto orbe quævisset.

r Mystica] Nocturna & occulta, Sacerdotibus tantum cognita, quæque quam occultissimis cæremoniis peragerentur.

s Læsis] Perjurio: Vix enim eo major esse possit Dei contemptus.

t Nomina] Per Nomina, varias intellige Deorum potestates; siquidem ab Ethnicis huic & illi Deo, hæc & illa attributa sunt, quibus præessent, unde & quandoque varia nomina sortiebantur.

u In pœnas] Ferendas scilicet. Id est, Tu pœnis obrutus nequaquam Deorum ira sufficere poteris.

x At laceras] Magnum habet dolorem hæc recordatio.

y Firma] Contra maris & ventorum impetum.

z Fugiturus] Invidiose. Non fuit diffusus sed fuga.

a Abires] Quanto cum dolore & affectu verbum istud extulit!

b Meis] Quia laceras naves refecerat, quibus Demophoon fugeret. Meroph. ab armis, quæ aliquando adversus nos ipsos præberemus.

Credi-

- * Credidimus blandis, quorum tibi copia, verbis:
 Credidimus ^d generi, nominibusque tuis:
 Credidimus lacrymis. * an & hæc simulare docentur?
 Hæc quoque habent ^f artes, quaque ^g jubentur, eunt?
 5 Dis quoque ^h credidimus. ⁱ quo jam tot pignora nobis?
 Parte satis potui qualibet inde capi.
 Nec ^k moveor, quod te juvi portuque locoque;
^l Debit hoc meriti summa fuisse mei.
 Turpiter hospitium lecto cumulasse jugali
 10 Pœnitet, & lateri conseruisse latus.
 Quæ fuit ante ^m illam, malletem suprema fuisset
 Nox mihi; dum potui Phyllis honesta mori.
 Speravi ⁿ melius, qua me meruisse putavi:
 Quæcumque ex merito spes venit, ^o æqua venit,
 15 Fallere credentem non est operosa puellam
 Gloria; simplicitas digna favore fuit.

INTERPRETATIO.

fidem habemus illecebreſis ſermonibus, quibus
 abundas; credidimus ſtemmaribus tuis, &
 tuis nominibus: credidimus lacrymis, an &
 hæc inſtituuntur ad fraudem? an hæc quæque
 habens doles, & fluunt qua imperantur? Cre-
 didimus etiam Diis. Quæſum vero jam no-
 bis tot pignora? Potui ſatis qualibet parte
 intercipi. Nec curo, quod tibi proſui & potui
 & loco; hoc debuit eſſe omne meum officiũ.

Pœnitet me adieciſſe hoſpitiũ lectũ marito
 lem, & junxiſſe latus lateri. Malletem noſſem,
 qua fuit ante illam, fuiſſe mihi ultimam,
 dum potui mori Phyllis pudica. Speravi me-
 lius, quia credidi me meruiſſe; quæcumque
 ſpes oriſtur ex merito iuſta eſt. Non eſt diffi-
 cilis gloria decipere puellam fidẽtem, ſim-
 plicitas mea ſuis digna favore.

NOTÆ.

e Credidimus] Maximo eſt ſolatio malum
 pati, quod nos culpa noſtra non arceſſivimus.
 In eo eſt Phyllis, ut conſilia ſua approbet, il-
 ludque excuſet quod ſimplicitate peccavit, in
 Demophoontis perſidiam culpa rejeſta.
 d Generi] Id eſt, Cum tu Diis ſacrus eſſes,
 ex te tantam ortum iri perſidiam non ſuſ-
 picabar.

e An hæc] Id eſt, An aliquis etiam po-
 teſt animam ad lacrymas ſcillas inſtituere?
 Vult ea re Phyllis ſeſe & ſuam credulitatem
 maxime excuſare.

f Artes] Prope idem eſt quod antedixit.
 Gallice diceremus, L'artifice pent il bien al-
 ler juſques à ſeindre des larmes. Angl. Can
 your Artifice go ſo far as to ſeign Tears?

g Jubentur] Ita ut de cauſa qualibet la-
 crymas quiſquam poſſit eſſundere.

h Credidimus] Illud optin e, nam ſicuti
 numinis ſui vindices, ita & videntur Di ca-
 rum rerum ſponſores quæ, iſtis citatis, pro-
 mittuntur. Quin ſuo modo ſuum & illud

locum habet, ubi de vero Deo ter opt. max.
 agitur.

i Quo] Innuit ſe plura, quam ſit opus
 congerere, ut Demophoontis perſidiam, cau-
 ſam faciat ſuorum, ſi quæ ſint, delictorum,
 illumque ultra quam ſit ſatis dediſſe veri a-
 moris quibus fidendum eſſet teſtimoniorum.

k Moveor] Id eſt Non illud me urit:
 Non ejus rei pœnitet. Nimirum potuit ex
 humanitatis affectu Phyllis extorrem patria
 Demophoontem hoſpitiũ excipere.

l Debit] Jam ex eventu ſe iſſam quo-
 dammodo accuſat; atque iſtud tamen ut
 pœnitentiæ dolorem excuſat. Neque vero
 Phyllidis mens eſt ſuam culpam facere.

m Illam] Qua latus lateri conſerui. Sed
 multus eſt in iſta reticentiã & impetus &
 lepos.

n Melius] Demophoontem ſcilicet ſpon-
 ſum fore firmum,

o Æqua] Adeoque nec iſta ſtulte aut
 ſine ratione ſperavit,

PHYLLIS DEMOPHOONTI. 15

Sum decepta tuis & ^pamans & ^fæmina verbis :

Di faciant, laudis ^q summa sit ista tuæ.

Inter & ^r Ægidas media ^s statuaris in urbe :

Magnificus ^t titulis ^u stet pater ante suis.

5 Cum fuerit ^x Scyron ^y lectus, torvusque ^z Procrustes,

Et ^a Sinis, & tauri mistaque ^b forma viri ;

Et domitæ bello ^c Thebæ, fusique ^d bimembres,

Et pulsata nigri ^e regia cæca Dei :

Hoc tua post ^f illum titulo signetur Imago :

10 Hic est, cujus ^g amans ^h hospita capta dolo est.

INTERPRETATIO.

Et amanti, & fæmina imposuerunt tua
verba : Dii faciant ut sit ista omnis laus tua :
Es colloceris inter Ægei posteros in urbe me-
dia : Statua patris tui titulis magnifici stet
coram. Cum Scyron fueris lectus, & crudelis

Procrustes, & Sinis, & forma confusa viri si-
mul & tauri, & Theba bello subacta, & Cen-
tauri fugati, & regia atri Dei per vim intra-
ta, post illum imago tua notetur hoc elogio, Hic
est cujus fraude hospita amans decepta est,

NOTÆ.

p Amans] Credula res amor est, ut
poltea dicit Ovid.

q Summa] Id est, In eo posita sit om-
nis laus tua : quæ nulla est.

r Ægidas] Ægei posteros.

s Statuaris] Ex statua repræsenteris.

t Titulis] Nominibus magnificis, & re-
rum gestarum inscriptione.

u Stet] Statua patris posita sit iuxta
tuam.

x Scyron] Latro fuit insignis, circa Me-
garam latrocinia sua exercens, quem The-
seus interfecit.

y Lectus] In Thesei titulis, propter e-
gregii facti memoriam.

z Procrustes] Alius latro, quem Theseus
in Attica viatoribus insidiantem, fortiter
superavit. Hunc volunt obvios quosque lec-
tum quendam conscendere coëgisse, longi-
ores amputare solum, breviores trahere,
donec cum lecto æquantur.

a Sinis] Hic in Isthmo Corinthiaco al-
ligatos curvatis arboribus homines, in di-
versa trahebat, & discerpebat.

b Forma] Subtilis est Minotauri circum-
scriptio, quem labyrintho inclusum Theseus
fussit. Forma vero ejus mixta dicitur,
quod partim hominis, partim tauri membris
eum, produxisset mater pasiphaë Minois u-
xor, postquam Dædali opẽ cum tauro concubu-
isset. Prolixè fabulam istam apud Mythologos,
& ejus explicationem, invenies : dum aliud

Taurum Minois ducem, alii ad navem, alii
ad alia referunt.

c Theba] Plures fuerunt eo nomine urbes.
Hic vero de Bæoticis agitur : in quibus sub-
ruendis Thesei virtus maxime emicuit.

d Bimembres] Centauri, Junonis, vel potius
nubis & Ixionis filii : quos Theseus &
Lapithæ, quod illi in Pirithoi nuptiis, tum
Hippodamiæ sponsæ, tum aliis foeminis vim
facere vellent, partim interfecerunt, partim
fugaverunt. Bimembres vero dicti sunt quod
superne homines, inferne equi essent. Qua-
rum & id genus fabularum explicationem
vide apud Mythologos, quorum verba hic
frustra transcriberemus.

e Regia] Platonis aula nigra, quam in
Pirithoi gratiam, ut ei in conjugem Preser-
pinam raperet, intravit. Quanquam istud in
amici gratiam ausum fuisse Theseo audaciæ
tantum apponendum : namque ille in infe-
ris, Pirithoo à Cerbero cane intercepto,
male multatus est, donec ab Hercule libera-
tus fuit.

f Illum] Patrem tuum Theseum. Gall.
Qu'après qu'on aura vu votre père, & tons-
ses eloges, &c. Angl. After one has seen
your Father and all his Elogies, &c.

g Hospita] In quinque libris hospite scri-
ptum esse testatur clar. Heinshius : ut hic
idem, quod in Helenes epistola, innuat,
Certus in hospitibus non est amor.

Verum potior est lectio altera.

De

- ^b De tanta rerum turba, factisque parentis,
ⁱ Sedit in ingenio ^k Cressa relicta tuo.
 Quod solum excusat, solum ^l miraris in illo:
 Hæredem patriæ, perfide, fraudis ^m agis. ¹
⁵ Illa (nec invideo) fruitur meliore marito;
 Inque capistratis ⁿ tigribus alta sedet.
 At mea despecti fugiunt connubia Thraces,
 Quod ^o ferar externum præposuisse meis.
 Atque aliquis, *Doctas jam nunc eat*, ^p inquit ^q Athenas:
¹⁰ *Armiferam Thracen, qui regat, alter erit.*
^r Exitus *acta* probat. ^s careat successibus opto,
 Quisquis ab eventu facta ^t notanda putat.
^u At si nostra tuo spumescant æquora remo,
 Jam mihi, jam dicar consuluisse meis.
¹⁵ ^v Sed neque consului: nec te mea regia ^w tangit,
 Fessaque ^x Bistoniam membra ^y lavabis aqua.

INTERPRETATIO.

Cretenſis Ariadne deſerta manſit in animo tuo, de tanta copia rerum & geſtis patris. Suſpiciſ in illo illud unum, quod unum excuſat. Perſide, te facis hæredem doli paterni. Illa (nec invideo) gaudet meliore marito, & ſublimis ſedet in tigribus franatiſ. At Thracæ contempti averſantur meum conjugium, quia ego dicar præpoſuiſſe peregrinum meſi. Alique ali-

quis dicit: Proſciſcatur jam nunc doctas Athenas, alter erit, qui imperet Thraciæ bellicoſæ: Eventus probat facta, Cupio careat lato exitu, quicumque putat acta vituperanda ab eventu. At ſi maria noſtra albicent tuo remo, tum dicar proſpexiſſe mihi & meiſ. Sed neque proſpexi, neque mea aula te movet, neque lavabis laſſos artus aqua Thracia.

NOTÆ.

^b De tanta] Multum habet affectum hæc criminatio, sed cuivis proficere cupienti facile erit imaginari quæ longum esset scribere.

ⁱ Sedit] Tibi tantum placuit, & tibi imitandum sumpſisti, quod ille perfidiose fecit.

^k Cressa] Ariadne, Minois filia, de qua plenius in sequentibus.

^l Miraris] Id est, Probas, imitaris, quod in se reprehendendum pater agnovit.

^m Agis] Gall. Vous vous portez pour heritier. Angl. You carry your self like his Heir.

ⁿ Tigribus] Illis enim currus Bacchi trahitur, in quo Ariadne à Libero patre in conjugem assumpta, magnifice sedet, quoque vehitur.

^o Ferar] Ita meliores libri, Autore Heinsio: quamquam non minus placeat feror.

^p Inquit] Id est, Quilibet ex meis possit dicere.

^q Athenas] Ad suum Demophoonta, sci- licet, egregium illum, quem nobis omnibus Thracibus præposuit.

^r Exitus] Verba sunt Thracum ab eventu Phyllida damnantium.

^s Careat] Responſio est Phyllidis, ad pravum Thracum suorum judicium, per imprecationem in eos & indirecte proposita. Atque equidem perverse profecto ex eventu rationes nostræ dijudicantur.

^t Notanda] Judicanda & vituperanda.

^u At si] Purgationem suam à contrario eventu confirmat. Dicar, inquit, bene fecisse, si tu redieris. Phyllidis autem verba cum spe aliqua & voto conjuncta videntur.

^x Sed neque] Jam disiectus est qui modo affulserat spei radius.

^y Tangit] Placuerat Heinsio tanget, sed quod ante legebatur, meo quidem judicio convenientius tangit reposui.

^z Bistoniam] Thracia nostra. Lacus est Bistonius in Thracia.

^a Lavabis] Pro veteri consuetudine, quæ etiam ex Evangelio cognoscitur. Non lavabis: Ergo neque venies.

Ille

- ^b Illa meis oculis species abeuntis inhæret,
Cum premeret portus classis itura meos.
^c Ausus es amplecti; colloque infusus amantis
Oscula per longas jungere pressa moras:
^d Cumque tuis lacrymis, lacrymas ^a confundere nostras;
Quodque foret velis aura secunda, ^e queri:
Et mihi discedens suprema dicere voce;
Phylli, fac ^f expectes Demophoonta tuum.
^g Expectem, qui me nunquam visurus abisti?
^h Expectem pelago vela negata meo?
ⁱ Et tamen expecto. redeas modo ^k serus amanti:
Ut tua sit solo ^l tempore lapsa fides.
Quid ^m precor infelix? jam te tenet ⁿ altera conjux.
Forssitan, & nobis qui male favit, amor:

INTERPRETATIO.

Imago illa tui discedentis infixa est meis oculis, cum classis discessura esset in meis portibus. Non veritus es me amplecti, & projectus in eorum amantis dare oscula arcta per prolixas moras, & miscere lacrymas nostras cum tuis lacrymis, & queri quod ventus esses favens velis, & mihi dicere ultima voce, cum proficisceretur, Phylli, vide ut opperiaris tuum

Demophoonta. Opperiar, qui idiscessisti nunquam visurus me, opperiar vela prohibita à mari meo? Et tamen praestolor, modo revertaris tardus mihi amanti; ut fides tua deseris solo tempore. Misera quid voves? Jam alia uxor te capit forsitan, & amor, qui minui sinit nobis propitius.

NOTÆ.

^b Illa] Se nihil amasse unquam fateatur, qui ista commemorazione non commovebatur.

^c Ausus es] Ex Demophoontis perfidiæ contemplatione, tum blanditiarum, quibus discedentem perfidum demulserat, recordatione, vehemens hæc increpatione Phyllidis nascitur. Quantum vero imaginandi facultate valuerit Poëta, videbunt qui proficiendi studio, phantasiam suam illi committent: vel etiam qui ejus leporibus ducti, iis sese oblectare voluerint.

^d Confundere] Nequiter fecit Demophoon, qui sinceram & ex amoris mollitie fluentes Phyllidis lacrymas, fidis suis & per dolum expressis fleatibus compensaverit.

^e Queri] Quasi ille moræ causam ventorum vim adversam habere maluisset. Phyllidis hæc est querela, An potuisti inter tot amoris mei testimonia ejusque illecebras, me simulatione tua deludere? Veli, quomodo ad nimiam & incredibilem fictionem pedius perfidia conscium potuisti adigere?

^f Expectes] Sicuti est ista Demophoontis vox suprema, & ultimus amoris conatus, ita & est ultimus perfidiæ gradus. Non enim tantum torquetur animus, quando adempta

spes est, & ille stupet, quam cum inter spem & timorem attentus, undique distrahitur, & cura conficitur.

^g Expectem] Cum dolore & increpatione. Gal. *Qui-j' attends?* Angl. *Should I wait for?*

^h Et tamen] Vide mihi quædo, qui conatus, qui impetus, quæ lucta, priusquam desperet!

ⁱ Serus] Non ut sero redeat petiit; sed, quando ita necesse est, ut sero redeat, redeat saltem.

^k Tempore] Proverbiali forma dicimus, *Que je ne perds, que l'attente.* Angl. *May I lose nothing but my Attendance.*

^l Precor] Votorum fervorem indicat, eademque vox ista corripit. Ita enim sese habent cordis nostri cogitationes & vices. Cum maxime fervent affectus, tum facillime placantur; ubi maximus eorum impetus, ibidem & finis. Extrema quæque scilicet recurrunt & sese tangunt; nec metas ultra licet erumpere.

^m Altera] Puellis suspicio familiaris. Ita & supra Penelope. Sed prudentiam nota Poëta; quomodo affectus gradatim flectat, & ex iis singula quæque moveat. Majores fecerit progressus qui unam epistolam cum cura & diligentia in indaganda arte meditatus fuerit, quam qui totum librum, ut mos est, legerit.

Utquetibiⁿ excidimus, nullam, puto, Phyllida nosti.

Hei mihi! ° si quæ sim Phyllis, & unde, rogas.

Quæ tibi, Demophoon, longis^p erroribus actô

Threïcios portus, hospitiumque dedi.

5 Cujus^q opes auxere meæ: cui dives egenti
Munera multa dedi, multa datura fui.

Quæ tibi subjeci latissima regna^t Lycurgi,

Nomine fœmineo^a vix satis apta regi:

Qua patet umbrosum Rhodope glacialis ad^t Hæmum,

10 Et^u sacer admittas exigit Hebrus aquas.

Cui mea virginitas avibus^x libata^t sinistris,

Castaque fallaci^z zona recincta manu.

^a Pronuba^b Tisiphone thalamis^c ululavit in illis,

Et cecinit mœstum^d devia carmen avis.

INTERPRETATIO.

Et postquam ex conspectu tuo sublata sum, fœmineo: Qua Rhodope gelu rigens exten-
nullam reor Phyllida cognovisti. Hei mihi! ditur, usque ad Hæmum umbrosum, & qua
si quæris qua sim Phyllis, & cujas. Ego, De- sacer Hebrus voluit aquas concitatas. A quo
mophoon, qua præbui tibi longis itineribus mea virginitas primo decerpta est, alitius
jactato portus Threïcios, & hospitium: Cui infansit, & Zona pudica detracta est ma-
jus divitias mea majores fecerunt, cui dives nu fraudulenta. Tisiphone pronuba ulula-
ego multa dona contuli, & volui multa con- vit in illis nostris nuptiis; & avis devia
ferre: qua tibi subdidi late patens imperium cantavis carmen lugubre.
Lycurgi, qua vix possunt gubernari nomine

NOTÆ.

n Excidimus] Illud est quod Gal. dici-
mus, *Aussi-tot que vous m'entes perdu de
vne.* Angl. *As soon as you had lost me out
of your Sight.*

o Si qua sim] Non major esse potest
oblivio.

p Erroribus] Vere dicuntur errores, quæ
per mare perficiuntur itinera.

q Opes] Quæ, statu in quo erat, exiguæ
erant.

r Lycurgi] Pater fuit Phyllidis; de quo
Poetæ, quod Bacchum contemisset, multa
fabulantur.

s Vix] Quia feroces & bellicosi.

t Hæmum] Mons est Thraciæ, sicut &
Rhodope, per quos regni sui amplitudinem
Phyllis describit.

u Sacer] Quia omnes fluvii sacri propter
incolas & præsidentes Deos & Nymphas.

x Libata] *Primum violata.* Matrimo-
nii est circumscriptio.

y Sinistris] Id est, *Auspiciis & Diis ad-
versis.* Nihil enim veteres illi inauspicato,
vel sine Diis, suscipiebant.

z Zona] Cingulo nova nupta præcinge-
batur quod vir in lecto solvebat, factum
ex lana ovīs, ut sicut illa in glomos subla-
ta, conjuncta inter se sit, sic vir suus secum
cinctus vinculusque esset. Festus.

a Pronuba] Loco Junonis nostris nuptiis
præsuit.

b Tisiphone] Furiarum una: Altera est
Alecto; tertia Megæra, filix Noctis & A-
cherontis.

c Ululavit] Quamquam vocem hanc me-
diam esse docet Servius; satis constat tamen
hic lugubrem & fœrelem, pro nuptiali, can-
tum significare.

d Devia] Bubo, vel qualibet avis devia
nocturna & latebris gaudens, cujus vox
querula mali ominis esse censebatur.

Adfuit

Adfuit * Aleſto ^f brevibus torquata colubris;
Suntque ^g ſepulcrali lumina mota face.
Mœſta ^h tamen ſcopulos ⁱ frutiſcoſaque littora calco,
Quaque patent oculis æquora lata meis.
5 Sive die ^k laxatur humus, ſeu ^l frigida lucent
Sidera; proſpicio quis freta ^m ventus agat.
Et quæcunque procul venientia lintea vidi,
Protinus illa ⁿ meos auguror eſſe Deos.
In freta procuro, vix me retinentibus undis,
10 Mobile qua primas porrigit æquor aquas.
Quo magis accedunt, minus & minus ^o utilis aſto:
^p Linquor, & ancillis excipienda cado.
^q Eſt ſinus adductoſ modice falcatus ^r in arcus,
Ultima prærupta cornua mole ^s rigent.
25 Hinc mihi ſuppoſitas immittere corpus in undas
Mens fuit; &, quoniam fallere pergis, erit.
Ad tua me fluctus projectam littora ^t portent,
Occurramque oculis ^u intumultata tuis.

INTERPRETATIO.

Aleſto compta brevibus ſerpentibus adſiit, & lumina admota ſunt ex tæda funerea. Nihilominus triſtis premo ſcopulos & littora frutiſcobus plena, & loca unde vaſta maria aperta ſunt meis oculis. Sive terra ſolvitur per diem, ſeu aſtra gelida lucent, obſervo quis ventus agiter maria, & quacumque vidi procul vela accedentia, ſtatim conſicio illa eſſe meos Deos. Accurro ad mare aquis me egre cohibentibus, qua mare fluidum extendit

primas aquas. Quo magis accedunt, minus & minus firma ſum: deſicio, & cado ſuſtentata ab ancillis. Eſt ſinus paululum curvatus in modum arcus contenti, ultima cornua ejus prærupta ſunt rupe ardua. Hinc animus ſuis corpus præcipitare in mare ſubjeitum: &, quoniam pergis decipere, idem erit. Unda me ferant præcipitaram ad tua littora; & inſepulta incidam in tuos curulos.

NOTÆ.

e *Aleſto*] Altera ex ſuriis, ut ante diximus.
f *Brevibus*] Ideoque, ut volunt, ſervioribus.
g *Sepulcrali*] Id eſt, Pro ſacris quinque ex ſpina alba aut pinu in nuptiis adhiberi ſolitis, ſepulcrales admota ſunt ex rogo accenſe, vel ſeneri deſignate.
h *Tamen*] Id eſt Quamquam omnia ſunt mihi adverſa, tamen amoris mei tantas eſt ardor, ut contra ſpem animi mei te ſemper & maxima cum labore, non ſine furore quaram.
i *Frutiſcoſaque*] Ubi difficile eſt admodum ſuos gradus firmare. Sed opera pretium eſt hæc omnia ſibi phantaſiæ opera, oculis repræſentare.
k *Laxatur*] Solis calore.
l *Frigida*] Id eſt, Per noctem. Amor ſui anxietatem commendat, quæ diu nocturne ipſam ſollicitat.

m *Ventus*] Optime amoris ſollicitudinem declarant iſtiusmodi cogitationes.
n *Mcos*] Id eſt, Qui me exandiverunt, & mihi propitiis facti ſunt.
o *Utilis*] Quia te non eſſe video, vix poſſum niti pedibus.
p *Linquor*] Animi deliquium patior.
q *Eſt ſinus*] Seſe tandem ad deſperationem coactam eſſe Phyllis declarat: quod loci deſcriptione, unde ſe in mare danuram dicit, cognoscitur.
r *In Arcus*] Id eſt, Ad tenſi arcus modum curvatus. Curvatur enim arcus, cum nervo extrema ejus ſimul in ſeſe adducuntur.
s *Rigent*] Alta, prærupta, dura & ſatlebroſa ſunt ad horrorem & ſuporem.
t *Portent*] Votum eſt.
u *Intumultata*] Abſque ſepultura honore, quod Ethnicis præſertim horrendum, ſiquidem & iſtud ad Manes placandos, vel torquendos momentum haberet.

EPIST. HEROIDUM.

- Duritia ferrum ut superes, adamantaque, ^x teque;
Non ^y tibi ^z sic, dices, Phylli, sequendus eram.
 Sæpe venenorum sitis est mihi: sæpe cruenta
 Trajectam gladio morte perire iuvat.
 5 Colla quoque, infidis quia se nectenda lacertis
^a Præbuerunt, laqueis implicuisse libet.
 Stat nece ^b matura tenerum pensare ^c pudorem:
 In necis ^d electu parva futura mora est.
 Inscribere meo causa ^e invidiosa sepulcro:
 10 Aus hoc, aut simili carmine notus eris.
 Phyllida Demophoon leso dedit, et hospes amantem:
 Ille neci ^f causam præbuit, ipsa manum.

INTERPRETATIO.

Quamvis durior sis ferro, & adamante, & te ipso; dices, Phylli, non ita me debebas sequi. Sæpe cupio bibere toxicum; sæpe placet transfixam esse perire morte sanguinolenta. Etiam, quia mea colla se præbuerunt implicanda brachiis perfidis sine volo ea premere. De- *crevi satisfacere nece accelerata tenero pudori, non diu cunctaber in electione mortis. Signaberis causa odiosa meo sepulcro, notus eris, aut hoc, aut ejusmodi titulo. Demophoon hospes tradidit morti Phyllida amantem; ille dedit causam morti, ipsa manum.*

NOTÆ.

^x Teque] Gradatione ista vide Demophoonta ut Phyllis durissimum faciat.

^y Tibi] Pro a te.

^z Sic] Mortua, intumescens, undis jactata & crosa.

^a Præbuerunt] Nonnulli habent præbuerint, quod non minus, imo amplius placeret.

^b Matura] Decoro & magnanimo leto exponunt. Esto decorum, sed maturum mihi idem est quod promptum, acceleratum & opportunum.

^c Pudorem] Violatam a te meam pudicitiam.

^d Electu] Inter tot mortis genera fluctuans, tandem sese ex amygdalo suspendisse dicitur; quæ arbor cum exaruisset, Demophoontis adventu revivuit.

^e Invidiosa] Id est, Quæ legentium invidiam & odium in te derivet.

^f Hospes] Hospitio a Phyllide acceptus. Passive.

^g Causam] Perfidia sua.

EPISTOLA III.

ARGUMENTUM.

Postquam Græci Phrygiam attigerunt, urbes Troja finitimas, præcipueque Lesbo oppositas, hostiliter aggressi populari caperunt: inter quos Achilles, Pelei & Thetidis filius, utramque Ciliciam, & Thebanam, & Lyrnessiam invasit. Expugnato inde Chrynesio oppido, duas egregia forma virgines abduxit, Astynomen, Chrysa sacerdotis Smyrnei Apollinis fillam, & Hippodamiam, Brise natam, qua postea a paternis nominibus cognominata fuerunt. Chrysen Achilles Agamemnoni concessit, Briseida sibi reservata. Cum deinde vero Agamemnon Deorum jussu Patri restitueret suo Chrysen, ipse Achilli Briseida per vim & summam contentionem abstulit. Quamobrem effervejens Achilles abstulit sese aliquandiu a pugnando: adeo ut nullius precibus ad arma contra Trojanos sumenda moveri potuerit: nec postea Briseida recipere suam voluerit, quamvis eam maximis cum donis Agamemnon esset remissurus. Briseis ergo hanc ad eum epistolam mittit, qua nimiam

ejus iracundiam accusat, rogans, ut adversus Trojanos arma capiat, dum sese prius ab Agamemnone ultro oblatam receperit.

BRISEIS ACHILLI.

- Uam legis, à ^a rapta ^b Briseide littera venit,
Vix bene ^c barbarica Græca notata manu.
Quasunque aspicias, lacrymæ fecere, lituras;
Sed tamen, & lacrymæ ^d pondera vocis habent.
5 ^e Si mihi pauca queri de te dominoque viroque
Fas est; de domino pauca viroque querar.
Non, ego poscenti quod sum cito tradita ^f Regi,
Culpa tua est: quamvis ^g hoc quoque culpa tua est.
Nam simul ^h Eurybates me Talthybiusque vocarunt;
10 Eurybati data sum Talthybioque comes.
Alter in alterius jactantes lumina vultum,
ⁱ Quærebant taciti, ^k noster ubi esset amor.
Differri potui: ^l pœnæ mora grata fuisset.
Hei mihi! discedens oscula nulla dedi.
15 At lacrymas sine fine dedi, rupique capillos:
Infelix iterum sum mihi visa ^m rapi.

INTERPRETATIO.

Epistola quam legis, vix bene Græcè scripta manu barbara est a rapta Hippodamia. Lacryma fecerunt omnes lituras quas videbi, sed tamen etiam lacryma vim vocis habent. Si mihi licet conqueri pauca de te, & domino & marito, conquerar pauca de domino & marito. Non est culpa tua, quod ego sum statim data regi petenti, quamvis hoc quoque est culpa tua. Nam statim atque Eurybates

& Talthybius me petiverunt, data sum comes Eurybati & Talthybio. Illi vertentes oculos, alter in vultum alterius sciscitabantur taciti, ubi noster amor esset. Potui in tempus aliud remitti; mora fuisset accepta meo doli. Hei mihi! abieci nulla tibi obtuli suavia. At effudi lacrymas sine fine, & discepsi comam. Misera visa sum mihi iterum rapi.

NOTÆ.

a *Rapta*] A te scilicet, ex Lyrnesso. Prima est commiseratio a fortuna. Querimonias quidem non habet tam acres hæc epistola; neque tamen eo minor orationis apparatus.

b *Briseide*] Seu Hippodamia, Brise filia.

c *Barbarica*] Lyrnessiæ puellæ, quæ cum sit barbara Græcas litteras non recte novit. Tacite imperitiā, ne inepta videatur, excusat.

d *Pondera*] Id est, Non minus ex lituris quam ex verbis meis anorem meum cognosces.

e *Si mihi*] Orationis præmunitio, sine qua servæ, bello capte, cuique erga dominum nullum jus erat, honesta querimonia non videbatur.

f *Regi*] Agamemnoni.

g *Hoc quoque*] Idem affirmare videtur quod modo negavit: sed diversus est respectus. Fateatur Achillis culpam non esse quod tradita sit Regi, quia ex ipso ortum illud

non fuit: at in eo culpam esse dicit, quod tam cito tradiderit, cum potuisset ipsa differri.

h *Eurybates*] Agamemnonis cum Talthybio minister.

i *Quærebant*] Achillem arguit ex eo, quod etiam ejus in tradenda Hippodamia celeritatem ipsi Agamemnonis ministri mirati sint.

k *Noster*] Vester, vel invitis libris quamobrem reponendum censuerit Hienfius, demiror.

l *Pœnæ*] Dolori, quem ex discessu capere.

m *Rapi*] Quæ fuit antea, quamque Heinsius deurbaverat vocem, restitui, non alia causa quam quia, sine bona ratione, nihil in libris mutandum esse censeo. Nulla autem videtur ea quam reddit, Briseidem ante raptam fuisse se non legisse; cum, quæ ex Lyrnesso expugnata capta est, eadem & rapta dici possit. Quamquam & capi, quod ex plurimis codicibus arripuisse se testatur idem, bonum est.

Sæpe

Sæpe ego decepto volui custodeⁿ reverti;

Sed, me qui timidam prenderet, hostis^o erat.

Si progressa forem, caperer ne forte timebam,

^p Quamlibet ad Priami munus itura nurum.

5 ^q Sed data sim, quia danda fui. tot noctibus absum,

Nec repetor. cessas, ^r iraque lenta tua est.

Ipse^s Menœtiades, tunc, cum tradebar, in aurem,

Quid fles? hic parvo tempore, dixit, eris.

^t Nec repetisse parum est: pugnas, ne reddar, Achille:

10 ^u I nunc, & cupidi nomen amantis habe.

^x Venerunt ad te^v Telamone &^z Amyntore nati;

^a Ille gradu propior sanguinis, ille comes:

^b Lærtæque satus: per quos comitata redirem.

Auxerunt blandæ grandia^c dona precēs:

15 Viginti fulvos^d operoso ex ære lebetas;

Et tripodas septem, ^e pondere & arte pares.

Addita sunt illis auri bis quinque^f talenta:

Bis^g sex assueti vincere semper equi.

INTERPRETATIO.

Sæpe ego volui redire, custode delinso; sed hostis erat qui me pavidam retineret. Menœtiadem ne, si discessissem, forsan abriperet, intra in domum ad quamlibet nurum Priami. Sed facrum reddita, quia debui reddi: absum per tot noctes, nec repetor; hares, & ira tua tarda est. Ipse Patroclus mihi reposuit in aurem tuum com datur, Quamobrem ploras? non diu hic manebis. Parum est non repetuisse; certas, Achille, ne resti-

tuar. Ito nunc, & retine nomen amantis desiderio fragrantis. A te profecti sunt geniti ex Telamone & Amyntore, ille conjunctior gradu sanguinis, ille comes, & natus ex Lærtæ, quibus stipata reverseretur. Mites preces cumularunt magna munera, viginti scilicet rufos cacabos ex ære elaborato, & septem tripodas æquales pondere, & arte. Adjuncta sunt illis decem talenta auri, duodecim equi soliti semper victoria potiri,

NOTÆ.

ⁿ Reverti] Ad te, scil.

^o Erat] Qui me prendere posset, supple: Quod & postea dicit.

^p Quamlibet] Etiam indignissimam.

^q Sed data sim] Quasi dicat, Quamquam peccatum fuit quod me tradideris, tamen cito etiam; tamen istud mitto, ut graviora attingam. Accusationem itaque habet hæc loquendi formula.

^r Iraque] Ex eo quod per vim me tibi Agamemnoni præripuerit.

^s Menœtiades] Patroclus, Menœtii filius.

^t Nec repetisse] Achillem arguit, quod se non modo non repederit, sed quod insuper, cum redderetur, resisterit. In quibusdam legitur Non repetisse.

^u I nunc] Ironia est. Gall. diceremus, *Vraiment le voilà l'Amant passionné.* Angl. *A passionate Lover indeed!*

^x Venerunt] Ut me tibi restituerent.

^y Telamone] Ajax.

^z Amyntore] Phœnix, qui etiam à Peleo Achilli comes & moderator datus fuerat.

^a Ille] Ajax, fuit enim Telamon frater Pelei: adeoque Achilles & Ajax patruales.

^b Lærtæque] Ulysses, prout jam sæpe vidimus.

^c Dona] Ea sequentibus versibus ex Homero recenset.

^d Operoso] Id est, opera & arte multa fabricato.

^e Pondere] Id est, in quibus ars materia pretium exæquabat.

^f Talenta] Multiplex fuit apud varias gentes, de quo multi tractaverunt, quos, si voles, adibis. Usitatum fuit præsertim Atticum, sexaginta minarum seu librarum pondere.

^g Sex] Ita melius ex Homero, quam, ut habent alii, bis septem.

Quod.

Quodque^h supervacuum, forma præstante puellæ

¹ Lesbides, ^k eversa corpora capta domo.

Cumque tot his (sed ^l non opus est tibi conjuge) conjux

Ex Agamemnoniis una puella ^m tribus.

5 Si tibi ab ⁿ Atrida pretio redimenda fuisset,

Quæ dare ^o debueras, accipere illa negas.

Qua merui culpa fieri tibi vilis, Achille?

^p Quo levis ^q nobis tam cito fugit amor?

An miseros tristis fortuna ^r tenaciter urget?

10 Nec venit inceptis mollior aura meis?

Diruta Marte tuo ^s Lyrnesia mœnia vidi:

Et fueram patriæ pars ego ^t magna meæ.

Vidi ^u consortes pariter generisque necisque

Tres cecidisse: tribus, quæ mihi, mater erat.

15 Vidi, quantus erat, fufum tellure cruenta,

Pectora jactantem sanguinolenta, ^v virum.

Tot tamen amiffis te compensavimus unum.

Tu dominus, tu vir, tu mihi frater eras,

Tu mihi, ^x juratus per numina ^y matris aquosæ,

^z Utile dicebas ipse fuisse capi.

INTERPRETATIO.

h quod supervacuum, puella ex Lesb pulcritudinis eximia, corpora capta domo diruta, & cum tot his, (sed non opus habes uxore) una ex tribus puellis Agamemnoniis, in uxorem. Recusas ea sumere, quæ exhibere debueras, si tibi redimenda fuisset pretio ab Agamemnone. Quo delicto merui fieri tibi contempta, Achille? Quo inconstans amor abiit tam cito a nobis? An fors maligna premit indefinenter infelices, nec aura lenior afflat meis ansibus? Vidi Lyrnesum urbem

eversam bello, quod gessiſſi; & ego ſactam magna pars patria mea. Vidi tres conſortes pariter ſanguinis & mortis occubiſſe, & matrem tribus, quæ erat mihi mater. Vidi ſuper terra ſtratuum, quantus erat, maritum meum agitantem corpus ſuum cruentum. Exaquavimus te unum tamen tot perditis: tu eras mihi Dominus, tu maritus, tu frater. Tu ipſe, juratus per numina genetricis tuæ aquosæ, dicebas mihi utile fuiſſe capi.

NOTÆ.

h Supervacuum] Iſtud eſt ex præmatura Brifeidis Zelotypia.

i Lesbides] E Lesb Inſula, non longe a Troja, abreptæ.

k Eversa] A Græcis, Achille præſertim, quo Tempore Trojæ bellum indixerunt.

l Non opus] Quia ſe eam intendit eſſe.

m Tribus] Chrylothemis, Iphianalla ſive Iphigenia, & Laodice, tres illæ fuerunt.

n Atrida] Agamemnone, Atrei filio.

o Debueras] Si pretio ab Agamemnone redimi debuiffem, aut potuiſſem.

p Quo] Se eam eſſe inuuit, quæ amantis conſtantiam mereatur.

q Tenaciter] Ex calamitatis commemoratione, quam primus Achilles immiferat, quæque inde ipſam affligeret, commiſeratione-

nem ſtudet movere. Sumptum vero eſt iſtud ex eo quod vulgo alia, deinde alia mala illi inferre credatur, quem ſemel iniqua fortuna afflavit.

r Lyrnesia] Non fuit hæc Lyrneſſis Ciliciæ, ut male annotavit Antonius, & deſcripſit ejus Excerptor, ſed majoris Myſiæ, contra Lesbom Inſulam, in ora Trojæ poſita.

s Magna] Omnino, ſiquidem conjux eſſet Minetis Lyrneſſi principis, aut reguli.

t Conſortes] Fratres ſuos circumſcribit, quos Achilles macſavit.

u Virum] Menem, ſcil. Minetem.

x Juratus] Significatione actiua.

y Matris] Tuæ ſcil. Thetidis.

z Utile] Quia potior apud te fors inea eſſet, quam cum meis.

- * Scilicet ut, quamvis veniam ^b dotata, repellas;
 Et mecum fugias, quæ tibi ^c dantur, opes.
 Quin etiam fama est, cum crastina fulserit ^d Eos;
 Te dare nubiferis ^e linea vela ^f notis.
 5 Quod ^g scelus ut pavidas miseræ mihi contigit aures,
^h Sanguinis atque animi pectus inane fuit.
 Ibis: & ô miseram ⁱ cui me, violente, relinques?
 Quis mihi desertæ mite levamen erit?
 Devorer ante precor subito telluris hiatu,
 10 Aut rutilo missi fulminis igne cremar:
 Quam sine me ^k Phthiis ^l canescant æquora remis,
 Et videam puppes ire relicta tuas.
 Si tibi jam reditusque placent, patriique penates;
 Non ego sum classi sarcina magna tuæ.
 15 Victorem ^m captiva sequar, non nupta maritum:
ⁿ Est mihi, quæ lanas molliat, apta manus,
 Inter ^o Achaiâdas longe pulcherrima matres
 In thalamos conjux ibit (eatque) tuos.

INTERPRETATIO.

Nimirum ut me rejicias, quamvis accedam dotata, & mecum recuses divitias, quæ tibi offeruntur. Quin etiam ferunt te linea vela traditurum auxtris nubiferis, cum dies crastinus luxerit. Quod facinus postquam ad timidas aures delatum est, mihi infelici pectus fuit sine sanguine atque animo. Discedes, & ô infelicem, apud quem me deseres, violente? Quis eris dulce solatium mihi destituta? Precor ut

ante absorbeat celeri hiatu terra, aut adurat igne rutilo vibrati fulminis, quam maria albescant remis Achilleis sine me & destituta videam naves tuas discedere. Si recens, & domus patria nunc te juvant, ego non sum grave onus tuae classi. Ego captiva sequar victorem non nupta maritum: habeo manum idoneam ad nudandum lanam. Uxor longe formosissima inter matres Achaiâdas ibit (& eat) in toros tuos.

NOTÆ.

a Scilicet] Ironice suas cum Achille commoditates proponit; ut ejus vana promissa arguat, eumque commoveat.

b Dotata] Sibi dotem assumit ea quæ secum ad Achillis placandam iram, Agamemnon mittebat.

c Dantur] Quamobrem eam vocem prodentur Heitius deturbaverit, nunquam videre potui; adeoque eam restitui.

d Eos] Aurora. Id est, crastino die.

e Linea] In aliis lineæ, item lineæ vella, unde velle posse proculum, quod nonnullis placet.

f Notis] Id est, fama est, te usque adeo iratum esse, ut etiam ventis maxime adversis, velis abire. Flantes enim à meridie Notii iis profus reflant, qui ex Troade in Græciam navigant.

g Scelus] Ut ante captam Trojam disc-

das, sicut etiam Antonius exponit? Nequaquam. Per respectum ad Briseidis desiderium & amorem, vox ista intelligenda est, & id tantum.

h Sanguinis] Uno verbo, deseci.

i Cui] Illud ex amore Briseis, quæ nunquam Agamemnonis, utcumque ei sit tradita, sese fuisse, sed soli Achilli amorem suum reservasse, innuit. Atque ex hoc loco maxime moveri potuit Achillis misericordia.

k Phthiis] Achilleis: Nam Achillis Phthii fuerunt.

l Canescant] Id est, quam Tu sine me, abeam. Metonymia.

m Captiva] Id est, tanquam captiva, non tanquam uxor.

n Est] Id est, Victum sacrificio quaritabo.

o Achaiâdas] Achæia Achillis patria, unde Achaiâdes puellæ, & matres.

Digna

Digna nurus ^p socero, Jovis Æginæque ^q nepote;
Cuique senex ^r Nereus ^s prolocer esse velit.

Nos humiles famulæque tuæ data pensa trehemus:

Et minuent plenas itamina nostra colos.

5 Exagitet ne me tantum tua deprecor uxor,
Quæ mihi ^t nescio quo non erit æqua modo.

Neve meos coram scindi patiare capillos:

Et leviter dicas, *Hæc quoque nostra fuit.*

Vel patiare licet; dum ne contempta ^u relinquer:

10 Hic mihi vix miseræ concutit ossa ^x metus.

Quid tamen ^y expectas? Agamemnona pœnitet iræ,

Et jacet ante tuos Græcia ^z mœsta pedes.

Vince animos iramque tuam, qui cætera vincis.

^a Quid lacerat Danaas impiger Hector opes?

15 Arma cape, Æacida, sed me tamen ante recepta:

Et preme turbatos Marte favente ^b viros.

Propter me mota est, propter me desinat ira:

Simque ego tristitiæ causa modusque tuæ.

Nec tibi turpe puta precibus succumbere nostris:

20 Conjugis ^c OEnides versus in arma prece est.

INTERPRETATIO.

Eat nurus digna socero, & nepote Jovis & Ægina, & cui senex Nereus velit esse prolocer. Nos abjecta & serva tua irahemur data pensa, & sicut qua nobis minuent plenas colos. Deprecor tantum ne tua conjux, qua mihi non erit nescio quomodo propitia, me vexet, neve patiaris meam comam lacerari in tuo conspectu: Et dicas obiter, *Hæc quoque fuit nostra. Vel finas, si vult, modo ne deserat desperta. Va hic timor quassat ossa mihi misera. Quid tamen*

cupis? Agamemnona piget ira, & Græcia tristis prostrata est ante tuos pedes. Domina mentem, & iram tuam, tu qui domas alia omnia. Quamobrem strenuus Hector frangit vires Græcas? Indue arma, Æaco sate, sed tamen me ante recepta; & urge Marte secundo viros fractos. Ira est excita propter me, sedatur propter me; & ego sum causa & finis tui doloris: Nec crede tibi esse inhonestum cedere precibus: Meleager ad arma compulsus est prece uxoris.

NOTÆ.

p Socero] Peleo.

q Nepote] Jupiter ex Ægina, Afropi Bœotiarum regis filius, Æacum suscepit, ex quo Peleus, Achilles pater.

r Nereus] Thetidis pater, Achilles avus maternus, Deus marinus.

s Prolocer] Quia pater fuit Thetidis, Pelei conjugis, qua Thetis focur ei fuisset, quam Achilles uxorem duxisset.

t Nescio quo] Plus dicit ista suspicio, quam si prolixè multa cumulasset.

u Relinquer] Hic scilicet cum Agamemnone, prout à te.

x Metus] Ne relinquer.

y Expectas] Quid tibi vis? Quid quaris? quorsum spectat ista tua ira implacabilis?

z Mœsta] Quæ, ex quo tempore arma

perpessus, maxima damna ab hostibus Trojanis accepit.

a Quid lacerat] Achillem ut moveat, ei blanditur; quasi ille solus Hectorem, Trojanorum fortissimum (cujus præsertim meminit ad amulationem) totumque adeo hostilem exercitum, posset profligare.

b Viras] Trojanos, quos facile in fugam verteris.

c OEnides] Meleager, OEnei filius, qui bello inter Curetes & Calydonios, ob pellem apri ab ipso Atiantæ traditam, confecto, cum propter conceptam, ex matris imprecationibus, iram, nec hostes mœnibus depellere, nec laboranti patriæ opem ferre, vellet; tandem à Cleopatra uxore ad arma capiendi compulsus est.

- ^a Res audita mihi, nota est tibi. ^e fatribus orba
^f Devovit nati spemque caputque parens.
 Bellum erat: ille ^g ferox positis secessit ab armis,
 Et patriæ rigida mente negavit opem.
 5 Sola virum conjux flexit: ^h felicior illa!
 At mea ⁱ pro nullo pondere verba cadunt.
 Nec tamen indignor: ^k nec me pro conjuge gessi,
 Sæpius in domini serva ^l vocata torum.
 Me quædam (memini) dominam captiva vocabat:
 10 ^m Servitio, dixi, ⁿ nominis addis onus.
 Per tamen ossa ⁿ viri subito male tecta sepulcro,
 Semper judiciis ossa verenda meis:
 Perque trium fortes animas, mea numina, fratrum,
 Qui bene pro patria cum patriaque jacent;
 15 Perque tuum nostrumque caput, quæ ^o junximus una;
 Perque tuos enses, ^p cognita tela meis;
 Nulla ^q Mycenæum sociasse cubilia mecum
 Juro: fallentem deseruisse velis.
 Si tibi nunc dicam: Fortissime, tu quoque jura,
 20 Nulla tibi sine me gaudia facta: ^r neges.

INTERPRETATIO.

Rem illam audiui, tu novisti. Mater destituta fratribus devovit spem & caput filii sui. Bellum erat: ille strenuus reliquit arma deposita, & denegavit auxilium Patriæ obstinato animo. Uxor sola movit maritum. Illa beator! At mea verba cadunt sine ullis viribus. Nec tamen moleste fero; nec serva arcescit sæpius in lætū Domini me uxorem jactavi. Quædam captiva (memini) appellabat me dominam: Servitium, dixi, aggravas nomine. Tamen juro per ossa mariti male sepulta se-

pulcrō properato, per ossa semper mihi veneranda: & per serenās animas trium fratrum, mea numina, qui bene mortui sunt pro patria, & cum patria; & per caput tuum & nostrum, quæ conservimus, & per tuos gladios, tela cognita meis, Agamemnone nullo selectos jugales mecum habuisse: velis me illudentem destituisse. Si jam dicam tibi, fortissime, jura tu quoque, nullam voluptatem tibi evenire sine me, recuses.

NOTÆ.

^d Res] Historia Meleagri.
^e Fratribus] Thestii filius, quos, cum apri caput, aut pellem, Atalantæ furripere voluissent, Meleager interfecit.

^f Devovit] Multis imprecationibus Meleagrum filium, quod fratres suos obtincaisset, Althæa devovit. Notiora vero sunt quæ de fatali Meleagri stipite fabulati sunt Poëtæ, quam ut eorum decantatas fictions huc opus sit transcribere.

^g Ferox] Bello erat strenuus. Omnino; nam Thestii filios omnes interfecit.

^h Felicior] Quam ego sum, supple. Cleopatrarum felicitatem misiratur.

ⁱ Pro nullo pondere] Id est, Frustra.

^k Nec me] Vim orationis perinde accipe, ac si dixisset, Nam neque, &c.

^l Vocata] Id est, Quamquam fuerim vocata.

^m Nominis addis onus] Servitutem aggravas. Difficilius est enim eam in majori fortuna tolerare.

ⁿ Viri] Mei Minetis, ejus sepeliendi, in patria excidio non est data opportunitas.

^o Junximus] Inter oscula venerea. Iti & apud Petronium.

^p Cognita] Nam per ea perierunt.

^q Mycenæum] Agamemnonem, qui Mycenis in Peloponneso regnavit.

^r Neges] Id est, Tu nolles jurare.

At

At Danaï mœrere putant : tibi^s plectra moventur ;

Te tener in tepido mollis^t amica sinu.

Et si quis quærat, quare pugnare recuses :

^u Pugna nocet : citharæ noxque Venusque juvant.

5 Tutius est jacuisse toro, tenuisse puellam,

^z Threïciam digitis increpuisse lyram :

Quam manibus clypeos, & acutæ cuspidis hastam,

Et galeam pressa sustinuisse coma.

Sed tibi pro tutis insignia facta placebant :

10 Partaque bellando gloria dulcis erat.

An tantum, dum me caperes, fera bella probabas ?

Cumque mea patria laus tua victa jacet ?

Dî melius : validoque, precor, vibrata lacerto

Transseat Hectorum^y Pelias hasta latus.

15 ^z Mittite me, Danaï ; dominum legata rogabo :

Multaque^a mandatis oscula mista feram.

Plus ego quam Phœnix, plus quam facundus Ulysses,

Plus ego quam^b Teucri (credite) frater agam.

INTERPRETATIO.

At Græci arbitrantur te lugere. Tibi cithara pulsantur. Tenuera amica fovet te in calido gremio. Et si quis petat quare nolis pugnare : certamen nocet ; cithara, & nox, & Venus placent. Tutius est stratum esse lecto, fuisse puellam, pulsasse lyram Threïciam digitis, quam gestasse clypeos manibus, & hastam mucrone acuto, & cassidem capillis urgentem. At pro securis præclara facinora tibi grata erant, & gloria acqui-

sita bellum gerendo erat suavis. An tantum tibi placebant bella atrociora, dum me caperes, & gloria tua prostrata est superata cum mea Patria ? Dî melius dent & precor ut hasta Pelias intorta ferri tuo brachio transfigat latus Hectorum. O Græci, mittite me ; missa precabor Dominum ; & dabo multa oscula mista mandatis. Ego plus faciam quam Phœnix, plus quam Ulysses disertius (credite) plus quam frater Teucri.

NOTÆ.

^s Plectra] Quibus pulsantur cithara. Te te musica cum amica oblectas.

^t Amica] Diomedam Phorbantis filiam intelligit, quacum, adempta Hippodamia, Achilles dormire consueverat.

^u Pugna] Pro Achille responder Briseis, ut eadem opera ipsum accuset.

^x Threïciam] Propter Orpheum, qui in Thracia tantum lyra ab Apolline patre, seu Mercurio accepta valuisse traditur, ut etiam cantus suavitatem sylvas & saxa moverit.

^y Pelias] Nomen Achillis haste præfixum, à Pelio Thessaliæ monte, unde ex-

cisa ea dicitur ; vel, ut aliis placet, à Peleo Achillis patre, qui ea potissimum valuit. Tanta vero fuit magnitudinis, ut Patroclus, cum cætera arma fumeret, hastam reliquerit.

^z Mittite me] Jam Danaos Hippodamia, ut se ad Achillem delegerat, compellat : quæ quidem confidentia non leve est amoris sui testimonium.

^a Mandatis] A vobis Danais acceptis, quos ad Achillem perferam.

^b Teucrî frater] Ajax est, qui unus iunior ex legatis ad Achillem.

- ^c Est aliquid collum solitis tetigisse lacertis,
^d Præsentisque oculos admonuisse sui.
 Sis licet immitis, matrisque ferocior ^e undis;
 Ut taceam, lacrymis comminuere meis.
- 5 Nunc ^f quoque (^g sic omnes Peleus pater impleat annos,
 Sic eat auspiciis ^h Pyrrhus ⁱ in arma tuis)
 Respice sollicitam Briseïda, fortis Achille;
 Nec miseram lenta ferreus ure mora.
- Aut, si versus amor tuus est in tædia nostri;
 10 Quam sine te cogis vivere, coge mori.
 Utque facis, coges; abiit ^k corpusque colorque:
 Sustinet hoc animæ spes tamen una tui.
 Qua si destituor, ^l repetam fratresque virumque:
 Nec tibi magnificum fœmina iussa mori.
- 15 ^m Cur autem jubeas? stricto pete corpora ferro:
 Est mihi, qui fosso pectore sanguis eat.
 Me petat ille tuus, qui, si ⁿ Dea passa fuisset,
 Ensis in ^o Atridæ pectus iturus erat.

INTERPRETATIO.

Est aliquid tetigisse collum brachiis assuetis, & admonuisse oculos sui præsentis. Quamvis sis asper, & truculentior undis matris tuæ, tamen si flicam, stelleris meis lacrymis. Nunc quoque (sic Peleus pater cumulet omnes annos, sic Pyrrhus arma induat tuis auspiciis) respice anxiam Hippodamiam, fortis Achille; nec durus torque miseram longa mora. Vel, si amor tuus mutatus est in tædia nostri, coge mori quam

cogis vivere sine te. Atque prout facis, coges. corpus & color mihi periiit. Spes tamen una tui tuetur hoc vita; qua si spoliis, revivam & fratres & mortuum; nec erit tibi gloriosum fœmina coacta mori. Cur vero cogas? Percute corpus meum nudato gladio. Habeo sanguinem, qui fusoat pectore inansixit. Ille tuus gladius, qui perfodisset Agamemnonis pectus, si Pallas non prohibuisset, in me convertatur.

NOTÆ.

^c Est aliquid] Imo magnam habere vim fatebitur quæcumque semel amaverit.

^d Præsentique] Alii habent præsentisque oculos, deinde finem, & finem: & suis. Unus Vaticanus præsentisque finis: Tres alii præsentisque finem. Prior Scriverianus satis antiquus,

Præsentisque oculis admonuisse finis.

Ubi minima mutatione Heinſius pro finis, sui legit: quamquam nihil ille repugnat, ut eam, quam etiam retinimus, & plures habent codices, lectionem approbemus, dum vulgatam, quæ certe ut ille ait, inurbana est, rejiciamus.

^e Undis] Quæ nullius audiunt vota.

^f Quoque] Id est, Postquam tibi & iis tuis consulueris, tibi quæ ab Agamemnone

satisfactum fuerit, consule etiam mihi miseræ.

^g Sic omnes] Obtestandi modus veteribus familiaris.

^h Pyrrhus] Achillis ex Deïdamia filius, qui etiam Neoptolemus dictus est.

ⁱ In] Melius quam ad, quod in vulgata lectione Heinſius notavit; majorem quia habet emphasisim, animique ferocitatem probat.

^k Corpusque] Id est, ejus habitudo, Gall. l'embourpoint. Angl. Good Case.

^l Repetam] Mortis beneficio scilicet.

^m Cur autem jubeas] Cum tu, scilicet, istud efficere possis.

ⁿ Dea] Pallas, quæ, ut Homerus scribit, Achilli, cum stricto ensē in Agamemnonem ferrebat, obstitit.

^o Atridæ] Agamemnonis, Atrei filii.

Ah!

PHÆDRA HIPPOLYTO.

29

Ah! potius serves nostram tua p munera vitam;

Quod dederas hosti victor, amica rogo.

Perdere quos melius possis, q Neptunia præbent

Pergama: s materiam cædis ab hoste pete.

5 Me modo, sive paras s impellere remige classem,

Sive manes, domini jure venire jube.

INTERPRETATIO.

Ah! potius tuearis nostram vitam tua dona: Peto à te amica, quod tu victor dederas mihi inimica. Troja Neptunia exhibet quos jussus queas interimere: Quare materi-

am necis ab hoste. Tantummodo, sive carpias reducere classem remigibus, sive commoveris, impera pro jure Domini me accedere.

NOTÆ.

p Munera] Qua victor illi eam adimere poterat. Vitam munera, Appositio.
q Neptunia] A Neptuno cum Apolline

ædificata; quam fabulam jam supra vidimus.
r Materiam] Id est, Leges interficiat.
s Impellere] In patriam tuam redire.

EPISTOLA IV.

ARGUMENTUM.

Theseus Agæi filius, interempto Minotauræ, Ariadnen Minois & Pasiphaes filiam, quam ob latam sibi opem, duxerunt se uxorem domum proniferat, eamque simul cum Phædra sorore ejus, navî impostam abduxit. Verum enim Bacchi admonitu in Naxo, sive, ut alii volunt, in Chio, Ariadne relicta, Phædræ duxit: quæ deinde, absente Theseo, in Hippolyti privigni, quem ex Hippolyte Amazone susceperat, amorem exarsit. Quæ, cum calidè amans vitam sese venando oblectaret, nec in ejus consuetudinem abâci posset, hac epistola amorem ei suum proficitur.

PHÆDRA HIPPOLYTO.

QUA, nisi tu dederis, caritura est ipsa; salutem Mittit a Amazonio b Cressa puella viro.

Perlege c quodcunque est. quid epistola lecta nocebit?

Te quoque, in hac aliquid, quod juvet, esse d potest.

INTERPRETATIO.

Phædra, puella Cretensis mittit Hippolyto, viro Amazonio, salutem qua ipsa non fruetur, nisi tu obtuleris. Perlege

quodcunque est. Quid epistola lecta ob erit? Potest esse aliquid in hac, quod pro sit quoque tibi.

NOTÆ.

a Amazonio] Hippolyto, Hippolytes Amazonis filio.

b Cressa] Phædra; Minois Cretensium regis filia.

c Quodcunque est] Quia Hippolyti ingenium noverat, quam frustra alias illexerat, cuiusque fastidia experta erat, cavet Phædra ne etiam epistolam suam legere ille dedigneretur, cum primum quid sibi ea vellet

senferit. Neque vero immerito maximam adhibuit cautionem in scribenda epistola mulier impurissima: namque etiam facius fuerit cuivis eam non legisse, nisi alia omnia in ea quærat quam quæ per eam quæsit Phædra.

d Potest] Curiositatem acuit Hippolyti ut inter legendum suppositis dolis capiat.

His

His arcana ^e notis terra pelagoque feruntur :

^f Inspicit acceptas hostis ab hoste notas,

^g Ter tecum conata loqui, ter inutilis hæsit
Lingua, ter in primo ^h destitit ore sonus.

ⁱ Qua licet & ^k sequitur, pudor est miscendus amorì :

Dicere quæ puduit, scribere iussit ^l Amor.

Quidquid Amor iussit, ^m non est contemnere tutum ;

Regnat, & in dominos jus habet ille ⁿ Deos.

Ille mihi primo dubitanti scribere, dixit,

^{IO} Scribe ; dabit vietas ferreus ^o ille manus.

^p Adsit, &, ut nostras avido ^q fovet igne medullas,

^r Figat sic animos in mea vota tuos.

Non ego ^s nequitia socialia ^t fœdera rumpam :

Fama (velim quæras) crimine nostra ^u vacat.

^v Venit Amor gravius, quo ^x serius. urimur intus,

Urimur ; & ^y cæcum pectora vulnus habent,

Scilicet ut teneros lædunt juga prima juvencos,

Frænaque vix patitur de grege ^z captus equus :

INTERPRETATIO.

Qua secreta sunt portantur terra & mari his signis : Hostis legit litteras acceptas ab hoste. Lingua mea ter conata tecum verba facere, ter constitit inutilis, ter vox restitit in extremis labiis. Quatenus fieri potest, & iussit, pudor est iungendus amorì : Amor imperavit scribere quæ puduit me loqui. Non est tantum spernere quicquid amor imperavit : Imperat, & ille jus habet in Dominos Deos. Ille dixit mihi incerta primo an

scriberem. Scribe, ille durus porriget manus vietas. Utinam faveat, & quemadmodum ille incubat medullis nostris igne fervido, sic vertat mentem tuam in mea desideria. Ego non solvam levitate fœdera socialia : fama nostra (opto ut inquiras) est intatta. Amor sit vehementior, quo tardior. Ardemus intus, ardemus ; & cor habet profundum vulnus. Nimirum ut prima juga vulnerant juvencos teneros, & equus de grege prehensus, agere tolerat fra-

NOTÆ.

^e Notis] Literis.

^f Inspicit] Ergo nulla potest esse ratio, cur ab epistola mea lectione abstineas.

^g Ter tecum] Habet jam primum istud commiserationem, & ad favorem conciliandum apium est.

^h Destitit] Alii restitit, & constitit. Sed bene Heinſius nihil mutandum esse censuit, & exemplis probavit.

ⁱ Qua licet] Id est, quatenus licet, & amoris violentia patitur, cum eo verecundia iungenda est.

^k Sequitur] Conveniens est. Ita & Cicero. Optima vero ratione suum in scribendo consilium, hoc versu approbat.

^l Amor] In alium, Amorem scilicet, culpam suam reject.

^m Non est] A necessitate amorem suum excusat ; sed vide mihi quæso, quæ arte illud ante conetur, quam ipsum revelet. Ea plane

methodo noxios servos Terentius noster in Scenam inducit.

ⁿ Deos] Qui Cupidinis etiam sentiunt sagittas.

^o Ille] Hippolytus. Succumbet ; & quæ imperabis faciet.

^p Adsit] Votum est, ut Amor sibi in demulcendo Hippolyto opem ferat.

^q Fovet] Id est, Quemadmodum me amoris igne consumit Cupido, teque perdit amor.

^r Figat] Sagittis te vulneratum voluntati meæ subiciat.

^s Nequitia] Id est, Libidinosa levitate.

^t Fœdera] Quæ tu mecum iniveris, supple.

^u Vacat] Impudicitia nota nullas me hæcenus infamavit.

^x Serius] Id est, atate procelliori.

^y Cœcum] Occultum, adeoque grave.

^z Captus] Id est, cum primum est captus è grege.

Sic

PHÆDRA HIPPOLYTO.

31

Sic male vixque subit primos ^a rude pectus amores:

Sarcinaque hæc animo non ^b sedet apta meo.

^c Ars fit, ubi à teneris ^d crimen condiscitur annis:

^e Quæ venit exacto tempore, pejus amat.

5 Tu ^f nova servatæ capies ^g libamina famæ;

Et pariter nostrum fiet uterque ^h nocens.

ⁱ Est aliquid, plenis pomaria ^k carpere ramis,

Et tenui primam deligere ungue rosam.

^l Si tamen ille prior, quo me sine crimine gessi,

10 Candor ab ^m insolita labe notandus erat;

At bene successit, ⁿ digno quod adurimur igni:

^o Pejus adulterio turpis adulter abest.

Si mihi concedat Juno ^p fratremque virumque;

Hippolytum ^q videor præpositura Jovi.

INTERPRETATIO.

na: Ita cor inassuetum male & agere patitur primos amores; & hoc onus non convenit animo meo. Ars succedit, cum crimen discitur à primis annis. Quæ amat cum tempus præterit, amat iniquius. Tu decerpes prima libamina fama servata; & uterque nostrum fiet pariter conscius. Aliquantenus juvat carpere pomaria plenis ramis, & colligere primam

rosam ungue acuto. Si tamen illa innocentia prior, qua vixi sine crimine, erat maculanda culpa insueta: At bene cecidit, quod ardemus præclaro amore: Machus sordidus, qui est quid turpius adulterio, abest. Si Juno mihi daret & fratrem, & maritum suum, videor antepositura Hippolytum Jovi.

NOTÆ.

a Rude] Quod antea amoris stimulus nullus senserat. Sensus est, se nimium & afflictum amare.

b Sedet] Metaphora ab illis petita qui onus grave portantes, illud modo in hunc, modo in illum humerum rejiciunt.

c Ars fit] Ex qua facilitas nascitur ad operandum, laborque minuitur.

d Crimen] Amandi scilicet.

e Quæ venit] Quæ mulier sero in amorem incidit, violentius, & graviore cum pena amat.

f Nova] Prima.

g Libamina] Id est, quod primum ex fama mea, huc usque tam egregie servata, & hactenus inviolata, decerpam fuerit, habebis. Vel. Tu primus castitatis & pudicitia famam (quam maritus non auferit) delibabis.

h Nocens] Cum neque ego, præter maritum, hactenus quemquam amavero; neque tu puellam ullam attigeris; uterque, si me redamare velis, amoris crimine pariter tenebimur.

i Est aliud] Ad voluptatem confert.

k Carpere] Id est, pomaria intrare ex

quibus nullum adhuc pomum collectum sit; & ex ramis, fructibus plenis, primum strem & fructum auferre: Ad pudicitiam istud referendum. Verum cavetis istæ te capiant nequitia, & improvidum à mentis puritate deducant: Iis enim vivimus quæ cum voluptate cogitamus.

l Si tamen] Secum communicat Phædra, & de eo quod antea tetigit, crimine, amore scilicet, ratiocinatur: Cumque seipsam consolatur, quod è re nata haud melius fieri potuerit; tum inde laudando Hippolyto locum facit.

m Insolita] Jam antea castitatis laude sese commendavit.

n Digno] Id est, Quod juvenem amore dignum amamus.

o Pejus] Hic est sensus, Quandoquidem necesse mihi fuit amare, & adulterium committere, bene est quod non dignum hominem non amavi, quod pejus esset ipso adulterio.

p Fratremque] Jovem; qui Junonis est & frater & vir.

q Videor] Id est, Crede quod proponerem Hippolytum Jovi.

Jam

- Jam quoque (vix credas) ^r ignotas ^s mutor in artes:
^t Est mihi ^u per sævas impetus ire feras.
 Jam mihi ^x prima Dea est, arcu ^y præsignis ^z adunco
^a Delia: ^b judicium subsequor ipsa tuum.
 5 In nemus ire libet, ^c pressisque in retia cervis,
 Hortari celeres per juga summa canes:
 Aut tremulum ^d excusso jaculum vibrare lacerto;
 Aut in graminea ponere corpus humo.
 Sape juvat ^e versare leves in pulvere currus,
 10 Torquentem frænis ora ^f fugacis equi.
 Nunc ^g feror, ut Bacchi ^h furiis ⁱ Eleleïdes actæ,
^k Quæque sub ^l Idæo ^m tympana colle movent.

INTERPRETATIO.

Jam quoque (vix possis fidem adhibere) sum propensa ad artes ignotas antea: Percipio insequi feras crudeles. Jam Dea Delia conspicua arcu recurvo est mihi potissima: Ego probo judicium tuum. Cupio in silvas progredi, & cervis in casses concitatis, instigare canes veloces per ultima montium cacumina:

Aut jacere tremulum jaculum brachio fortiter moto; aut sternere artus in terra herbosa. Sape libet mihi flecenti frænis ora equi fugacis agitare leves currus in pulvere. Nunc incedo ut Bacchi ministra agitata ejus furiis, & ut illæ qua pulsant tympana sub monte Idæo;

NOTÆ.

^r Ignotas] De Venatura loquitur, cui dedita antea non fuerat.

^s Mutor in artes] Venustissime, pro vehementer amo.

^t Est mihi] Quia artis est amatoriae, sese ei quem amamus, facilem & indulgentem commodare, nostrosque ex ejus moribus mores instituire, ideo Phædra sibi ad venationem, quam Hippolytus unice amabat, propensum animum esse dicit.

^u Per sævas] Plus est quam si dixisset in feras.

^x Prima] Quia venationem, cui & indulget Hippolytus meus, ipsa amat.

^y Præsignis] Nam etiam arcu instructa pingitur.

^z Adunco] Enimvero in arcus extremitate ubi nervus alligatur, cornua apponuntur recurva, ne is inter tendendum, per ejusdem extremitates exeat.

^a Delia] Diana, à Delo Insula, ubi, cum Apolline fratre, nata dicitur.

^b Judicium] Id est, Quandoquidem Dianam præsertim colendam tibi summissi, eandem quoque in venatione sequar.

^c Pressisque] In retia abactis.

^d Excusso] Inter vibrandum de more.

^e Versare] Currum & equos agitare & regere.

^f Fugacis] Hanc vocem, quam pro sequacis posuerit Heinſius, revocavi.

^g Feror] Amoris impatientia, huc illuc, Bacchantium more, non sine furorē, discuro.

^h Furiis] Passim ex Poëtarum scriptis quis fuerit Baccharum furor facile est edificere. Ejus rei Pentheum & Lycurgum testes facit Horatius Carminum, lib. 2. Od. 19.

ⁱ Eleleïdes] Baccha, Bacchi ministra. Bacchus enim Eleleus à vociferatione, etymologia Græca, dictus est; quod cum strepitu & clamoribus, ejus orgia, seu furialia sacra celebrarent.

^k Quæque] Mulieres intellige, Cybeles, seu Deū matris, sacra, cum Gallis seu Corybantibus, ejus ministris, celebrantes.

^l Idæo] Ida mons fuit Phrygiæ, Cretæ etiam, ubi maximus fuit Cybeles cultus.

^m Tympana] Incondito tympanorum & fistularum sono, ac furiali ululatu, ut Bacchi, ita & Cybeles sacra peragebantur.

Aut

Aut quas semideæ ⁿ Dryades, ° Fauniquæ bicornes,
Numine contactas ^p attonuere suo.

Namque mihi ^q referunt, cum se furor ille remisit,
Omnia. me tacitam ^r conscius urit Amor.

5 Forſitan hunc ^s generis fato reddamus amorem;
Et ^t Venus è tota gente tributa petat.

Jupiter ^a Europen (^x prima est ea gentis origo)
Dilexit, tauro ^y diſſimulante Deum.

^z Paſiphaë mater ^a decepto ſubdita tauro

10 Enixa eſt utero ^b crimen onuſque ſuo.

^c Perſidus ^d Ægides, ducentia ^e ſila ſecutus,

^f Curva meaſ fugit teſta ^g ſororis ope.

INTERPRETATIO.

Aut quas ſemideæ Dryades, & Fauni bicornes
attonitas reddiderunt, aſſatas ſuo numine.
Namque mihi omnia dicuntur, poſtquam fu-
ror ille ſedatus eſt. Amor conſcius conſumit
me tacitam: Forte hoc amore tenemur fato
ſtirpis; & Venus petis tributa è tota noſtra

progenie. Jupiter amavit Europen (ea eſt
prima origo gentis) tauro velante Deum.
Paſiphaë, mea mater ſubdita tauro deſuſo
emiſit crimen & ſarcinam ex ventre ſuo. Inſi-
dus Theſeus ſecutus ſila illum regentia ſe ex-
tricavit domo implicita auxilio mea ſororis.

NOTÆ.

n Dryades] Nymphæ ſylvarum præſi-
des, eo nomine à quercu, originatione Græ-
ca, ſic dictæ.

o Fauniquæ] Faunos, Satyros, Sylvanos
& Silenos ſæpe confundunt; eoſque cornu-
tos & caprinis pedibus, agrorum & ſylva-
rum Deos fecerunt Ethnici.

p Attonuere] Attonitas & lymphaticas
ſeu furioſas fecere. Creditum eſt enim ab
antiquis, furore corripi eos qui Nympham
aliquam vidiffent.

q Referunt] Qui me ita furentem con-
ſpexerunt, ſupple.

r Conſcius] Cuius ego ſum conſcia.

s Generis fato] Gentis mea fortuna. Gall.
Pent-etre eſt-ce par quelque fatalite attachee
a notre maiſon, que. Angl. Perhaps 'tis
by a kind of Fatality appropriated to our
houſe, that, &c.

t Venus] Fabula eſt, Venerem, cum So-
lis indicio, in adulterio cum Marte eſſet
deprehenſa, quo eam injuriam ulciceretur,
tantum in omne genus Solis immiſiſſe amo-
ris impatientiam, ut nulla ex eo orta mul-
lier calliditatem ſervare potuerit.

u Europen] Fuit Europa filia Agenoris,
quam Jupiter, Rex Cretæ, navi, cujus in-
ſigne taurus erat, ex Phœnicia abreptam,
avexit: Unde datus eſt locus fabulæ. Re-
teratur vero iſta ad id quod de ſui generis
fato dixit Phædra.

x Prima] Ex Europa enim natus eſt
Minos Phædræ pater.

y Diſſimulante] Notior eſt de Jove in
Taurum mutato fabula, quam ut hic de ea
quicquam dicatur.

z Paſiphaë] Solis filia, Minois uxor,
Phædræ mater, quæ Paſiphæ Tauri amore
capta, ut eo potiretur, arte Dædali, vaccæ
lignæ incluſa eſt. Ex quo Minotaurum pe-
perit, monſtrum media corporis parte homi-
nem, reliqua Taurum referens.

a Decepto] Dædali artificio, qui ei vac-
cam ligneam & Paſiphaën, pro vera vacca
ſubjecit.

b Crimen] Minotaurum, criminis eſſe-
ctum & indicum.

c Perſidus] Quia fidem Ariadnæ datam
non ſervavit, ſed eam in Naxo inſula reli-
quit.

d Ægides] Theſeus, Ægæi filius.

e Sila] Quomodo Theſeus ſeſe ex Laby-
rintho extricaverit, ſili ope, quod ex Ariad-
na acceperat, omnes Mythologi explicant.

f Curva] Inextricabiles & irremediabiles
Labyrinthi errores, & vias periphratiſice
deſcribit.

g Sororis] Ariadnes, quæ filium Theſeo
dedit. Scopuſ vero Phædræ eſt ſororis exem-
plo, quæ ob Theſei amorem, patrem etiam
prodidit, illud quod ſupra de Veneris in ſi-
am gentem vindicta propoſuit, confirmare.

E

En-

- En ego nunc, ne forte ^h parum Minoia credar,
 In ⁱ socias leges ^k ultima gentis eo.
 Hoc quoque fatale est; placuit domus ^l una duabus:
 Me tua forma capit, capta ^m parante ⁿ soror.
 5 ^o Theſides Theſeuſque duas rapuere ſorores,
 Ponite de noſtra bina ^p tropæa domo.
 Tempore, quo vobis inita eſt ^q Cerealis ^r Eleuſin,
^s Gnoſia me^t vellem detinuiffet humus.
^u Tunc mihi præcipue, (nec non tamē ante placebas)
 10 Acer in ^x extremis offibus hæſit amor
 Candida veſtis erat, præcincti ^y flore capilli:
^z Flava ^a verecundus tinxerat ora rubor.
^b Quemque vocant ^c aliæ vultum ^d rigidumque truemque,
 Pro rigido, Phædra iudice, fortis erat.
 15 ^e Sint procul à nobis iuvenes, ut ſcēmina, comiti:
^f Fine coli modico forma virilis amat.

INTERPRETATIO.

En ego nunc, ne forte dicar parum Minoia, venio poſtrema in leges ſocias mei generis. Hoc quoque eſt ſato conſtitutum: Una domus arripit duabus: Pulchritudo tua me tenet, ſoror mea correpta eſt patre tuo. Theſides & Theſeus ceperunt duas ſorores. Erigite bina tropæa de noſtra domo. Vellem Creta me haſuiſſet tempore quo Cerealis Eleuſis intrata eſt vobis. Tu c (et tamen ante mihi placebas) vehemens amor ſedit in meis offibus intimis. Veſtis tua erat alba, coma ſertis redimita; rubor pudicus pinxerat ora flava: Et ſpecies tua quam aliæ appellant agreſtem & truculentam, pro agreſſi erat ſtrenua, ex ſententia Phædra. Iuvenes ornati ſaminarum more ſint procul a nobis. Elegantiā virilis vult ornari modice.

NOTÆ.

- ^h Parum Minoia] Id eſt, Ex alia, quā ex Minois gente, quā, ſato, amor dedita eſt.
ⁱ Socias] Nobis omnibus communes, ut amore teneamur.
^k Ultima] De Europa loquens dixit, prima. Ergo à prima ad ultimam. omnes ex Minois gente amor dedit, ut ex amore procreatæ, fuerunt.
^l Una] Tua, ſcilicet, Hippolyte.
^m Parente] Tuo, Theſeo.
ⁿ Soror] Mea, Ariadne.
^o Theſides] Hippolytus, Theſei filius.
^p Tropæa] Monumenta victoria.
^q Cerealis] Ubi Cereis myſtica ſacra primum inſtituta ſunt.
^r Eleuſin] Eleuſin, ſive Eleuſis, urbs eſt Atticæ, non procul ab urbe Athenis, ad occalum; ex qua Ceres etiam cognominata.
^s Gnoſia] Creta Inſula, ubi urbs Gnoſus vel Gnoſus celeberrima, Minois Regia.
^t Vellem detinuiffet] Quia te non vidiffem, nec amore flagrare.
^u Tunc] Cum te in Cereis ſacris vidi.
^x Extremis] Intimis.
^y Flore] Corona ex floribus. Habitum deſcribit Phædra, quo ſibi tantopere placuerat Hippolytus.
^z Flava] Quæ naturaliter flava ſunt, ſeu alba cum minimo rubore.
^a Verecundus] Verecundiam & pudorem indicans.
^b Quemque] Tuum, ſcilicet.
^c Aliæ] Puella, quæ tecum in te oculos converſant.
^d Rigidum] Rude, inhumain & ſauvage. Angl. Rongh, inhumane, and ſavage.
^e Sint procul] Id eſt, Non amo.
^f Fine modico] Illud eſt quod Gall. diſcimus, A certaine degre; A certain meſure. Angl. To a certain Degree; To a certain Meſure.

- * Te tuus iste rigor, positique sine arte capilli,
Et ^hlevis egregio pulvis in ore decet.
Sive ferocis equi luctantia colla ⁱrecurvas;
Exiguo flexos miror ^k in orbe ^l pedes.
5 Seu ^m lentum valido torques hastile lacerto;
ⁿ Ora ferox in se versa ^o lacertus habet.
Sive tenes ^p lato venabula ^q cornea ferro:
Denique, nostra juvat lumina, quicquid agas,
Tu modo ^r duritiem filvis depone jugosis:
10 Non sum ^s materia digna perire tua.
Quid juvat ^t incinctæ ^u studia exercere Dianæ;
Et Veneri ^x numeros eripuisse suos?
Quod caret ^y alterna requie, durabile non est;
^z Hæc reparat vires, tessaque membra novat.
15 Arcus (& arma tuæ tibi sunt ^a imitanda Dianæ)
Si nunquam cesses tendere, mollis erit.

INTERPRETATIO.

Tua ista severitas vultus, & coma comta sine arte, & pauculus pulvis in ore pulcherrimo te decet. Sive flectis colla repugnantia equi indomiti; miror pedes reductos in parvo circulo. Sive vibras gravem hastam potenti brachio; brachium validum habet vultum meum conversum in se: Sive trahis venabula cornea amplo ferro. Denique quicquid facias, illud

placet nostris oculis. Tu omitte tantam duritiem in sylvis montosis. Non sum digna mori causa tua. Quid prodest incumbere studiis Diana succincta, & sustulisse Veneri vices suas? Quod destituitur quiete alterna, non est durabile. Hæc reficit vires, & restituit artus lassos. Arcus (tnq; debes imitari arma tua Diana) fiet laxus, si nunquam desinas intendere.

NOTÆ.

g Te tuus iste rigor] Micus exponendus est hic rigor, cum dicit Phædra, Tuus iste rigor, quam supra rigidus. Gall. diceremus, Cet air de fierte que vous avez. Angl. That Air of Fierceneß which you have.

h Levis] Qualis est qui per corporis exercitium ex terra excitatur, deinde in vestes vultumque residit: Quem molles & delicatuli adolescentes, ut fœminæ curiose vitant, viri sine affectatione abstergunt.

i Recurvas] Frango, scil. non sine peritia. Dicit Phædra sibi Hippolytum quocumque fuerit statu & habitu, placere.

k In orbe] In parvo terræ spatio; Est vero periti scelloris eo modo equum in gym dextrorsum & sinistrorsum versare.

l Pedes] Equi, scilicet, quem tu maxima arte flectis.

m Lentum] Ponderosum interpretor, quodque ideo curvatur.

n Ora] Mœa, scil. nam me in admirationem rapis, quicquid agas.

o Lacertus] Tunc, dum tu hastile torques.

p Lato] Id est, Latum ferrum habentia.

q Cornea] Ex Corno arbore dura, & ad venabula aptissima.

r Duritiem] Id est, Fac ut ex sylvis redeas mei amoris plenus.

s Materia] Causa.

t Incincta] Id est, Quæ vestis sinus habet collectos, ut ad venationem sit expeditior.

u Studia] Venationem. Nam Diana Venationis Dea, ejus fuit maxime studiosa.

x Numeros] Id est, Ea quæ Veneri suo loco & ordine conveniunt. Frequens est Gallice hæc locutio.

y Alterna] Eo nomine appellantur quæ sibi invicem succedunt.

z Hæc] Requies, scilicet, membra reficit.

a Imitanda] Id est, Oportet ut corpus & animus relaxet, sicut & arcus relaxantur, ne vis eorum assidua contentione infringatur.

E 2

Clarus

Clarus erat filvis ^b Cephalus, multæque per herbam
Conciderant, illo percutiente, feræ :

Nec tamen Auroræ male se ^c præbebat amandum ;
Ibat ad hunc ^d sapiens à sene ^e Diva ^f viro.

^g Sæpe sub illicibus Venerem, ^h Cinyraque creatum,
Sustinuit positos quælibet ⁱ herba duos.

Arfit & ⁱ Oenides in ^k Mœnalia Atalanta;

Illæ ^l feræ spoliū ^m pignus amoris habet.

ⁿ Nos quoque jam primum ^o turba ^p numeremur in ista ;

IO Si Venerem tollas, ^q rustica silva tua est.

Ipsa comes ^r veniam : nec me salebrosa ^s movebunt
Saxa, nec ^t obliquo dente timendus aper.

^u Æquora bina suis oppugnant fluctibus Isthmon,
Et ^x tenuis tellus ^y audit utrumque mare.

INTERPRETATIO.

*Cephalus erat celebris sylvis, & multa feræ
prociubuerunt in herbam, illo feriente: Neque
tamen exhibebat se male amandum Aurora.
Diva sapiens ibat à sene marito ad hunc. Sæpe
quodvis gramen duos habuit, Venerem & fili-
um Cinyra stratos sub querubus. Etiam Me-
leager perditæ amavit Atalantam Arcadi-*

*cam: Illa habet exuvias apri in pignus amo-
ris. Nos quoque recenscamur jam primum in
istâ copia amantium. Si removeas Venerem,
silva tua est agrestis. Ego te comitabor; nec
cantes àpera me retinebunt, nec aper metuen-
dus dente obliquo. Duo maria obstreperunt Isthmo
suis undis; & terra parva audit bina maria.*

NOTÆ.

^b Cephalus] Celeberrimus ille Procris
maritus, ab Aurora adnatus, qui etiam ve-
nator fuit.

^c Præbebat] Non eum dicit Auroram
amasse, quod esset contra historiam; sed
tantum ab iis omnibus non fuisse aversum,
quæ amorem spectant. Atque hic locus ad
Phædræ Auroræ exemplo excusandam,
erat maxime idoneus.

^d Sapiens] Quæ maritum senem Cephalo
juveni & eleganti postposuit.

^e Diva] Aurora.

^f Viro] Tithono, scilicet, Laomedontis fi-
lio, & Priami fratre.

^g Cinyraque] Adonis est, Cinyra Cyprio-
rum rege & Myrrha ejus filia genitus, quem
præsertim Venus amavit.

^h Herba] Id est, Super herba suis amo-
ribus indulsit.

ⁱ Oenides] Meleager, de quo supra, in
Briseidis Epithola.

^k Mœnalia] Arcadica, à Mœnalo, aliū-
simo Arcadiæ monte.

^l Feræ] Apri Calidonii, de quo etiam
epithola tertia.

^m Pignus] Quia eo Meleagri amor com-
probatus est.

ⁿ Nos] Tu & ego.

^o Turba] Ne tam quidem turba : sed ubi
rerum testimonia desunt, verbis opus est sen-
tentiam suam saltem fulcire.

^p Numeremur] Mutuo amore teneamur,
sicut & alii qui venatione sunt delectati.

^q Rustica] Quæ nihil habeat pulchri aut
jucundi.

^r Veniam] Si, scilicet, velis amare me.

^s Movebunt] A proposito tecum venandi
abducent.

^t Obliquo] Vel quia curvus est, vel quia
oblique ab Apri impingitur.

^u Æquora] Isthmum Corinthiacum de-
scribit.

^x Tenuis] Omnino, siquidem Isthmus
nihil aliud est quam terræ exiguum, ita in-
ter duo maria coarctatum, ut vix impedi-
at ne Chersonesus insula fiat.

^y Audit] Id est, Sita est inter utrumque
mare. Audacia est tropi, quæ rei inanitate,
quod animatorum est, tribuit.

* Hic tecum * Trœzena colam ^b Pittheia regna :
 Jam nunc est patria gravior illa mea.
^c Tempore abest, aberitque diu, ^d Neptunius heros,
 Illum ^e Pirithoi detinet ^f ora sui.
 5 * Præposuit Theseus (nisi si manifesta negamus)
 Pirithoum Phædræ, Pirithoumque tibi.
 Sola nec hæc nobis injuria venit ab illo :
 In magnis læsi rebus uterque sumus.
 Ossa mei ^h fratris ⁱ clava perfracta trinodi
 10 Sparfit humi : soror est præda ^k relicta feris.
^l Prima ^m securigeras inter virtute puellas
 Te peperit, nati digna vigore ⁿ parens.
 Si quæras, ubi sit ; ^o Theseus ^p latus ense peregit :
 Nec ^q tanto mater pignore tuta fuit.

INTERPRETATIO.

Celebrabo hic tecum Trœzena, regna Pittheia : Jam nunc illa jucundior est patria mea. Theseus abest ab aliquo tempore, & aberit diu ; Regio Pirithoi sui illum retinet. Theseus (nisi negare velimus ea quæ aperta sunt) plura fecit Pirithoum, quam Phædræ & te. Nec illa una injuria nobis est orta

ab illo : uterque sumus offensi in magnis rebus. Per terram disjecit ossa mei fratris perfracta clava trinodi : Soror est deserta in prædam feris. Mater te genuit virtute præcipua inter Amazonas, digna virtute filii : Si petas ubi sit ; Theseus transfodit latus gladio : nec mater fuit secunda tanto filio.

NOTÆ.

z Hic] Ubi tu esse, & venari amas.
 a Trœzena] Trœzen seu Trœzena urbs est Argolidis in Peloponneso, ab Isthmo Corinthiaco, ad ortum.
 b Pittheia] Ubi Pittheus pater Aethra, quam Theseus matrem habuit, regnavit.
 c Tempore] Jam ab aliquo tempore: nisi major opportune, ut aliis placuit.
 d Neptunius] Theseus, cujus pater Ægeus, Ægei Neptunus.
 e Pirithoi] Quem jam supra Theseo amicitia conjunctissimum fuisse vidimus.
 f Ora] Regio quam Pirithous incoluit, Theffalia, scilicet, circa Peheum amnem, ubi potentatam Ixionem Pirithoi patrem tenuisse, scribit Diodorus. Ora vero, seu regio, posita est, pro Pirithoo Incola.
 g Præposuit] Quandoquidem nos hic reliquit, & ad Pirithoum suum non modo iit, sed & ibi semper commoratur. Thesei vero, quam causatur negligentia, & injuriis, Hippolytum ad patris contem-

ptum Phædra, & sui amorem conatur perducere.
 h Fratris] Minotauri.
 i Clava] Qua, sicut & Hercules, in memoriam victoriæ, quam de latrone quodam reportavit, teli loco Theseus usus est.
 k Relicta] Jam supra diximus Ariadnen in insula Naxo, à Theseo relictam.
 l Prima] Nunc ad injurias descendit à Theseo Hippolyto illatas : Et ut major prima videatur, quæ ejus matrem afflixit, eam ante omnia laudat.
 m Securigeras] Amazonas, quibus arma fuerunt præcipue secures.
 n Parens] Hippolyte, mater tua.
 o Theseus] Alii contra scribunt ab Amazone quadam eam intersectam fuisse, cum à Thesei partibus staret, bello quod ille adversus Amazonas gessit.
 p Latus] Invidiose vox ista posita est, & facti atrocitatem augeat.
 q Tanto] Te, scilicet. Multa autem solent uxoribus condonare mariti liberorum causa,

- At * nec nupta quidem, * tædaque accepta jugali :
 * Cur, nisi ne caperes regna paterna nothus ?
 Addidit & " fratres ex me tibi : quos tamen omnes
 Non ego * tollendi causa, sed ille fuit.
 5 O utinam nocitura tibi, pulcherrime rerum,
 In medio nisu ^y viscera rupta forent !
 * I nunc, i, ^a meriti lectum reverere parentis ;
^b Quem fugit, & factis abdicat ille suis.
 Nec, quia ^c privigno videar coitura noverca,
 10 Terruerint animos ^d nomina vana tuos.
 * Ista, ^f vetus pietas, ævo moritura futuro,
 * Rustica ^h Saturno regna tenente, fuit.
ⁱ Jupiter esse pium statuit quodcumque juvaret :
 Et fas omne facit ^k fratre marita soror.

INTERPRETATIO.

At nec fuit quidem desponsata, nec admissa
 face jugali : Quamobrem, nisi ne spurius
 regna paterna consequeris ? Adjunxit etiam
 tibi fratres ex me ; quos tamen omnes ego non
 fui causa educandi, sed ille. O utinam,
 pulcherrime rerum, præcordia tibi obfutura
 fracta essent in medio partu ! Ito nunc, ito
 & reverere totum patris meriti, tu quem

fugit & rejicit alitis suis. Nec nomina vana
 metum incusserint tua menti, quoniam vi-
 deat noverca ventura ad privignum. Fuit
 ista antiqua pietas dum Saturnus potiretur
 regno rudi : qua periret seculo futuro. Jupi-
 ter sanctis pium esse quodcumque prodesset,
 & sumo soror conjux Jovi fratri facit omne
 fas esse.

NOTÆ.

r Nec nupta] Altera est Thefei injuria,
 quod Hippolyti matrem uxorem non duxe-
 rit, ut is nothus esset, nec hereditarium
 regnum adiret.

s Tædaque] Antea, in Phyllidis epistola,
 quædam ea de re annotavimus.

t Cur] Non duxit, scil. Hippolyten uxorem ?

u Fratres] Unum antea, Demophoonta
 nempe, vidimus. Qui vero patres liberos
 suos valde amant, neque illis novercas, ne-
 que, ex iis, alios fratres querunt.

x Tollendi] Educandi. Quæ vero fuerit
 priscorum temporum in infantibus crudeli-
 tas, quibus quidem temporibus, patres, pro
 libitu, recens natos, vel humo tollendos,
 deinde & nutriendos, vel mactandos, aut
 exponendos jubebant, fabulæ & Historiæ
 prædicant.

y Viscera] Hubertinus, qui certe maxi-
 mum & inprimis laudabilem operam in O-
 vidio explanando collocavit, Phædræ sibi
 ipsi hoc in loco male precatam esse, & mor-
 tem optasse, putavit. Nihilominus tamen
 crederem potius per viscera intelligendos
 esse pueros, quos in ipso partu mallet suffo-
 casset, quam ut Hippolyto nocerent.

z I nunc] Irrisio est. Arbitratur Phædra
 se plura quam sit opus, concessisse, ut om-
 nem patris reverentiam ex Hippolyti pectore
 eradicaret.

a Meriti] Immeritum contra intel-
 ligit.

b Quem] Hippolytum intellige, quem
 fugisse & factis exheredasse Theseum patrem
 Phædra contendit.

c Privigno] Tibi, scil. Gall. *Beau fils*.
 Angl. *A Son in Law*.

d Nomina] Privignus & Noverca.

e Ista] Contemptum habet istud prono-
 men.

f Vetus] Adeoque contemnenda & depo-
 nenda.

g Rustica] In quibus neque cognitio, ne-
 que virginitas, sed crassa modo rusticitas locum
 habuit.

h Saturno] Saturnus Coeli & Terræ fi-
 lius, Jovis pater.

i Jupiter] Qui nunc, patre de solio de-
 turbato, mundi tenet moderamina.

k Fratre] Pro fratri, Jovis scilicet, qui
 Junonis frater est. Dicit, Jovem omnia in
 amore licita fecisse, qui Junonem sororem
 in uxorem acceperit.

¹ Illa ^m coit firma generis junctura catena,

Imposuit nodos cui Venus ipsa suos.

Nec labor est ⁿ celare, ^o licet; pete ^p munus ab ^a illa:

^r Cognato poterit nomine ^s culpa tegi.

5 Viderit amplexos aliquis? laudabimur ambo:

^t Dicar privigno fida noverca meo.

^u Non tibi per tenebras duri referenda mariti

Janua, non custos decipiendus erit.

^x Ut tenuit domus una duos, domus una ^y tenebit:

10 Oscula aperta dabis, oscula ^z aperta dabis.

^a Tutus eris mecum, ^b laudemque merebere culpa;

Tu licet in lecto conspiciare meo.

Tolle moras tantum, poperataque ^c fœdera ^d jungē:

Qui mihi nunc sævit, ^e sic tibi parcat Amor.

INTERPRETATIO.

Illā sit conjunctio generis firma catena, cui Venus ipsa addidit nodos suos. Nec difficile est tegere, conceditur; postea munus ab illa: crimen poterit velari nomine affini. Aspexerit nos conjunctos aliquis? Ambo laudabimur: vocabor noverca indulgens privigno meo, Ostium mariti ferocis non erit tibi aperiendum de nocte; custos non erit fallen-

du. Quemadmodum domus una nos duos habuit, domus una habebit: Ferebas oscula coram omnibus, feres coram omnibus. Erit securus mecum, & facies laudem tuam crimine, quamvis videaris in lecto meo. Remove tantum moras, & nolle accelerata fœdera. Sic Amor, qui mihi est crudelis, tibi sit propitius.

NOTÆ.

1 *Illā*] Scopus est, omnem consanguinitatis proximitatem, præ Veneris necessitudine aspernari; quasi hæc sola conjunctio dici mereatur. Atque id facit Phædra, ut omnem scrupulum ex Hippolyti animo, circa violandum paternum lectum, amoveat. Quod quidem cujus sit generis nemo non videbit.

m Coit] Est vera & firma, non ut imaginariæ & simulatæ illæ sanguinis juncturae. *Il faut appeller alliance.* Angl. *It must be call'd Kindred.*

n Celare] Amores nostros, scilicet.

o Licet] Facile est.

p Munus] Celandi amores nostros, scil.

q Illa] Venerē, quæ amorem alium, pro alio ostendat. Clarius istud postmodum dicitur.

r Cognato] Nomine quo cognati appellantur. Tota res manifesta fiet, duobus versibus proxime sequentibus.

s Culpa] Amor noster.

t Dicar] Qui nos viderit amplexos, dicet istud ex charitate & pietate, non amore impuro, procedere.

u Non tibi] A facilitate Hippolytum nititur in sententiam suam adducere.

x Ut tenuit] Quando alias mecum fuisti in domo patris tui.

y Tenebit] Nec quicquam in eo erit suspexitum.

z Aperta] Coram omnibus.

a Tutus] Ad omni infamiam scil.

b Laudemque] Quia omnes qui te videbunt, ex legitimo filii erga matrem affectu tuas blanditias venire arbitrabuntur.

c Fœdera] Amoris improba, scil. de quibus locuta est.

d Jungē] Veni cito & properantur ut Amoris jungamus fœdera.

e Sic tibi parcat] Id est, Ita tibi parcat ut tu cito venies; vel potius, Ne tibi parcat, ut nec mihi pepercit Amor: scilicet sua te horum adigat.

Non

- Non ^r ego dedignor supplex humilisque precari!
 Heu! ^s ubi nunc fastus; altaque verba jacent?
 Et pugnare diu, nec me summittere culpæ
^h Certa fui: certi si quid haberet Amor.
 5 Victa precor, genibusque tuis regalia tendo
 Brachia: quid deceat, non videt ullus amans.
ⁱ Depudit; profugusque pudor sua signa ^k relinquit.
 Da veniam ^l fastæ, ^m duraque corda doma.
ⁿ Quo mihi, quod ^o genitor, qui possidet ^p æquora, Minos?
 10 Quod veniant ^q proavi fulmina torta manu?
 Quod sit avus, radiis frontem ^r vallatus acutis,
 Purpureo tepidum qui movet axe diem?
^s Nobilitas sub Amore jacet. miserere ^t priorum:
 Et, mihi si non vis parcere, parce meis.
 15 ^u Est mihi dotalis tellus ^x Jovis insula ^y Crete:
 Serviat Hippolyto regia tota meo.

INTERPRETATIO.

Ego non refugio erare supplex & humilis!
 Heu! ubi nunc superbia! Ne dum ulla ad-
 sunt verba magnifica? Et diu constitui res-
 sistere, nec me tradere crimini; si Amor ha-
 beret aliquid constituti. Victa oro, & por-
 rigo brachia regalia ad tua genua. Nullus
 amans cernit quid deceat. Depudit, & pu-
 dor exul deseruit sua signa. Ignosce consi-
 senti, & vince tuum cor durum. Quid mihi

prodest quod pater sit Minos qui obtinet ma-
 ria? Quod fulmina vibrata torquantur
 manu proavi? Quod avus, qui curru purpu-
 reo diem calidum reducit, habeat frontem
 circumdatam radiis acutis? Nobilitas sub
 amore prostrata est. Miserere majorum, &
 ignosce meis, si nolis mihi ignoscere. Creta
 insula Jovis terra est mihi in dotem; Regia
 tota pareat meo Hippolyto.

NOTÆ.

f Ego] Nunc in se ipsam reflectitur;
 dumque videtur sola secum agere, eo maxi-
 me Cupidinis arcus contra Hippolytum in-
 tendit, Amoremque non contemnendum
 suadet. Ego vero, pronomen, magnam ha-
 bet emphasim, quasi diceret, Ego Jovis &
 Solis Neptis, quæ antea quosvis solebam sper-
 nere, jam supplex, &c.

g Ubi nunc] Conqueritur quod omnia
 Amor in ipsa deprefferit & proculcaverit.
 h Certa fui] Proxius de reveram Amori
 resistere.

i Depudit] Pudorem omnem abieci.
 k Relinquit] Virginitatem & honestatem,
 cujus est custos quandoque deserit. Meta-
 phora sumpta à Militibus.

l Fastæ] Mihi, quæ amorem meum sum
 tibi confessa, parce.

m Dotra] Tua, scil. atque ad amorem
 flecte.

n Quo mihi] Quid mihi prodest?

o Genitor] Sit mihi, supple.

p æquora] Quia Rex Crete, ejus late
 imperium per mare valuit.

q Proavi] Jovis, scil. qui Phædræ ex
 parte matris proavus fuit, quandoquidem
 ipsa filia fuit Paliphaës, Paliphaës Solis, Jo-
 vem vero patrem Sol habuit. Sed ex parte
 patris Minos Jupiter Phædræ tantum avus
 fuit.

r Vallatus] Pingitur & Sol ideam eo
 modo radiis circumdatus.

s Nobilitas] Mea, scil.

t Priorum] Majorum meorum, ne coacta
 duntaxat tua turpi amoris exitu Gentis decus
 violam.

u Est mihi] Oratorie illud dicitur. Quo-
 eram jure sola paternum regnum obtinui-
 set?

x Jovis] Ubi & ille natus & educatus est.

y Crete] Nobilissima Mediterraneæ insu-
 la. Canly.

Flecte

PHÆDRA HIPPOLYTO.

41

Flecte ^z feros animos : potuit ^a corrumpere ^b taurum

Mater: eris tauro sævior ipse truci ?

Per Venerem parcas oro, quæ ^c plurima mecum est :

^d Sic nunquam, quæ te spernere possit, ames.

5 Sic tibi ^e secretis agilis ^f Dea saltibus adsit,

Silvaque ^g perdendas præbeat alta feras.

Sic faveant ^h Iatryi, montanaque numina Panes :

Et cadat adversâ cuspide fossus aper.

Sic tibi dent ⁱ Nymphæ (quamvis odisse puellas

10 Diceris) arentem quæ levet unda sitim.

Addimus his lacrymas precibus quoque : verba precantis

Perlegis, & lacrymas ^k finge videre meas.

INTERPRETATIO.

Frangere ferociam animi. Mater potuit morere taurum : Erisne ipse crudelior tauro feroci ? Per Venerem qua est plurima mecum, precor te ut mihi ignoscas : Sic nunquam diligas qua possit te contemnere. Sic tibi Diana faveat in saltibus remotis, & sylva exacta exhibeat feras interficiendas. Sic ad-

sint Satyri, & Panes Dii montani : & aper transverberatus cadat venabulo tuo opposito. Sic Nymphæ (quamvis diceris odisse puellas) tibi aquam exhibeant qua sedet sitim siccam. Adjungimus quoque lacrymas his precibus : absolutis verba orantis, cogita etiam cernere lacrymas meas.

NOTÆ.

z. Feros] Amori resistentes.

a Corrumpere] Ad amorem sui perducere.

b Taurum] Quando ipsa Paphia sese in vacca lignea à Dædalo fabricata occultavit.

c Plurima] Quia multum amabat Phædra. Sed vide quomodo ex verbis fecit argumentum.

d Sic] Obtestandi particula : Id est, Perinde eveniat ut tu ames vel non ames puellam qua te amet aut spernat, ut tu mihi perceris.

e Secretis] Ab hominum catibus remotis.

f Dea] Diana.

g Perdendas] Interficiendas.

h Satyri] Jam antea Satyros, Faunos,

Panaesque Deos esse agrestes & sylvaricos diximus.

i Nymphæ] Aquarum Deæ. Hippolyto Phædra ea omnia adprecatur quæ à Venatore possunt desiderari.

k Finge] Optime istud ultimum addidit, nam nihil magis animum movet, quam istud quod phantasia repræsentatur. Frustra tamen Phædra castissimum pectus ad nequitiam conata est perducere. Quamobrem illum ad patrem accusavit quasi de stupro eam appellasset ex quo factum ut correpta fuga, atque exterritis equis qui ejus currum trahebant, à Phocis quos Neptunus Thesiæ voto immisit, per scopulos & saxa distractus, male perierit.

EPISTOLA V.

ARGUMENTUM.

Cum Hecuba, Cissæ filia, & Priami uxor, gravidâ esset, ardentem se parere facem qua omnis inflammaretur Troja, somniavit. Territus itaque Priamus oraculum consulit : à quo cum responsum accepisset, filium ipsi fore, qui Patria exitium afferret, partum, quam primum ederet, interfici jussit. Hecuba vero, cum puerum, qui postea Paris dictus est, peperisset, materna pietate mota, pastoribus regis eundem clam alendum mandavit. Qui, cum jam convalescisset, Oenone Nympham adamavit, eamque, ut

F

nonnullis

nonnullis placet, uxorem duxit. Sed cum Juno, Pallas & Venus de pulchritudine contenderent, propter ancreum pomum, in quo scriptum legebatur, Denar pulchriori, à Jove ad Paridem arbitrium remissa sunt: qui, cum Juno regnum, Pallas sapientiam, Venus mulierum pulcherrimam obtulisset, pro Venere sententiam tulit. Postea a Paris cognitus Paris, & receptus, Spartem navigavit, Helenamque, Menelai uxorem raptam abduxit Trojam. Quo intellecto, OEnone conqueritur hac epistola de ejus perfidia, Helenamque Græcis reddit, suadet.

OE N O N E P A R I D I.

Perlegis? An conjux prohibet^b nova? perlege: non est ista^c Mycenæa^d littera facta matru.

• Pegasis OEnone, i Phrygiis celeberrima silvis,
• Læsa queror de te, si finis ipse, meo.

5 Quis Deus opposuit nostris sua numina votis?

Ne tua permaneam, quod mihi crimen obest?

Leniter, ex merito quicquid patiare, ferendum est:

Quæ venit indignæ pœna, dolenda venit.

Nondum^h tantus eras, cum te contenta marito,

10 Edita de magno flumine Nympha fui.

Qui nuncⁱ Priamides, (• adsit reverentia vero)

Servus eras: servo nubere Nympha^l tuli.

Sæpe^m greges inter requievimus arbore tecti;

Mistaque cum foliis præbuit herba torum.

15 Sæpe super stramen sænoquæ jacentibusⁿ alto
Defensa est humili cana^o pruina casa.

I N T E R P R E T A T I O.

Perlegisse? An recens nupta impedit? Perlege: ista epistola non est scripta manu Mycenæa. Ego OEnone Pegasis laudatissima in sylvis Phrygiis, offensa conqueror de te, qui meus es, si tu ipse concedis. Quis Deus objecit suam potestatem nostris desideriis? Quanam culpa obicem ponit, ne semper sim tua? Tolerandum est a quo animo quicquid patiaris, ex merito? Pœna qua offertur immerenti, offertur agre ferenda. Nondum

tam magnificus eras, cum ego Nympha nata ex magno flumine, fui contenta te marito. Tu, qui nunc filius es Priami, (concedatur honor veritati), eras servus. Ego Nympha sustinui nubere servo. Cubuimus sæpe inter greges, obvelati arboribus; & herba mista cum foliis fuit nobis lectus. Sæpe alba pruina depulsa est à nobis præstratis super stramento & sani meta, depresso iugurio.

N O T A.

a OEnone] Nympha Cebrenis, Troadis fluvii filia, ut placet Apollodoro; vel Xanthi, ut alii volunt.

b Nova] Helena, scil. quam nuper rapuisti. Invidiose.

c Mycenæa] Menelai aut Agamemnonis; quorum Patria Mycenæ Peloponnesi Civitas.

d Littera] Quia Helena à te repetatur; quamque adeo non libenter legas.

e Pegasis] Fontana, Græca Etymologia; & una ex Naxadibus, cum sit fluvii filia.

f Phrygiis] Jam antea diximus hanc Phrygiam, quæ minor est, troadem esse in qua mons Ida, ubi Paris educatus fuit.

g Læsa] Quandoquidem aliam conjugem, Helenam, scil. tibi delegisti.

h Tantus] Tanto nomine & potentia. Credebatur enim Paris pastoris regu servus, non regis filius.

i Priamides] Priami filius.

k Adsit reverentia] Id est, Ignoscas, si vera narro.

l Tuli] Passa sum.

m Greges] Pergit in reuendenda Paridis superbia, qua se rejectam credit.

n Alto] Super sani acervo in fanili.

o Pruina] Gal. *Celie blanches*. Angl. Hoar-Frost.

Quis

- Quis tibi monstrabat saltus venatibus aptos,
 Et tegeter catulos qua fera rupe suos?
 Retia sæpe comes ^q maculis distincta tetendi;
 Sæpe citos egi per juga longa canes.
 5 Incisæ ^r servant à te mea nomina fagi,
 Et legor OEnone falce notata tua.
 Et quantum trunci, tantum mea nomina crescunt:
 Crescite, & in titulos surgite recta meos.
 Populus est (memini) fluviali confita ripa,
 10 Est in qua ^s nostri littera scripta memor.
 Popule, vive precor, quæ confita margine ripæ,
 Hoc in rugoso cortice carmen habes:
 Cum Paris OEnone poterit spirare relicta,
 Ad fontem ^t Xanthi versa recurret aqua.
 15 Xanthe, retro propera; versæque recurrite lymphæ,
^u Sustinet OEnonen deseruisse Paris.
^x Illa dies ^y fatum miseræ mihi dixit: ab illa
 Pessima ^z mutati cœpit amoris ^a hyems:

INTERPRETATIO.

Quis ostendet tibi saltus commodos ad venandum, & qua caute fera occultaret suos catulos? Sæpe comes posui plagas maculis effudit. Sæpe agitavi canes celeres per extensa montium cacumina: fagi à te sculpta retinent mea nomina; & legor OEnone signata tuo scalpello. Et mea nomina tantum augentur, quantum trunci. Crescite & in sublime nitimini recta in meam laudem. Est populus (recorder) posita ad amnis ripam, in

qua est littera exarata memor nostri. Populo vitam ducito, quæso, qua posita es in extrema ripa; habes hoc distichon in corrugato & aspera cortice: Cum Paris poterit vivere OEnone deserta, aqua reflexa feretur ad fontem Xanthi. Xanthe, retrorsum curre, & aqua conversa recurre: Paridem non pudet reliquisse OEnonen. Illa dies fatalis fuit mihi miseræ, ab illa cœperunt gravissima mala amoris mutati.

NOTÆ.

p Quis] Jam beneficia exprobrat.

q Maculis] Sunt maculæ retis foramina, les Mailles; Angl. The Meshes. Hic somniavit quidam Interpres: quod quidem ideo tantum admoneo, ut sibi quisque caveat ne alienis erroribus ducatur.

r Servant] Mos est adolescentibus eo modo corticibus arborum puellarum, quas amant, nomina insculpere. Quanquam vero leves & nullius ponderis videantur hæ exprobrationes; attamen cum præteritos amores & ante actam vitam quasi ob oculos ponant, non possunt non esse magni momenti ad commovendum; ut hic etiam trunci quos compellat OEnone, vocati respondeant.

s Nostri memor] Propter scripturam quam in ea de me Paris signavit.

t Xanthi] Fuit Xanthus fluvius agri Trojani.

u Sustinet] Vim habet occultam vox ista, quasi dicat, quod incredibile est, illud fecit.

x Illa dies] Qua Venns & Juno, &c. lege ea quæ sequuntur.

y Fatum dixit] Fuit fatalis.

z Mutati] Qui mihi non amplius favit: nam postea Paris alio amores suos transtulit.

a Hyems] Frigus illud quod durum & molestum est, significat vulgo vox ista. Sæpe etiam pro re adversa ponitur.

EPIST. HEROÏDUM.

- Qua Venus & Juno, sumtisque ^b decentior armis
 Venit in ^c arbitrium nuda Minerva tuum.
 Attoniti ^d micuere sinus, gelidusque cucurrit,
 Ut mihi ^e narraſti, dura per oſſa tremor.
 5 Conſului (neque enim modice terrebar) ^f anusque,
^g Longævoſque ſenes : ^h conſtitit eſſe nefas.
ⁱ Cæſa abies, ^k ſectæque trabes, &, claſſe parata,
^l Cærulea ^m ceratas accipit unda rates.
 Fleſti diſcedens : hoc ſaltem parce negare ;
 10 ⁿ Præterito magis eſt ^o iſte pudendus amor.
 Et fleſti, & noſtros vidifti ^p flentis ocellos,
 Miſcuimus lacrymas mœſtus uterque ſuas.
 Non ſic appoſitis vincitur vitibus ^q ulmus,
 Ut tua ſunt collo brachia ^r nexa meo.

INTERPRETATIO.

qua Venus & Juno, & Pallas magis decora armis aptatis, venit nuda ad judicium tuum. Pectus perculſum trepidavit, & horror gelidus cucurrit per oſſa dura, ut mihi illud dixiſti. Conſului (neque enim parum percellēbar) & anus, & ſenes longævos. Certum fuit eſſe nefas. Pinus ſunt exciſa, & trabes dolata, & claſſe excitata, mare caruleum

excipit naves cera obductas. Abiens lacrymas dediſti : Noli ſaltem hoc diſſeriri : Iſte amor eſt magis erubeſcendus quam prior. Et lacrymaſti, & intuitus es ocellos noſtros lacrymantes : Uterque triſtis conſudimus lacrymas ſuas. Ulmus non ſic conſtringitur vitibus juxta ſe poſiti, ut brachia tua connexa ſunt collo meo.

NOTÆ.

^b Decentior] Spectabilior eſt Pallas, Dea belli, armata, qualem deſcribit Homerus, quam nuda.

^c Arbitrium] Ut judicaret Paris quænam pulchrior cui poſitum daretur.

^d Micuere] Gal. diceremus, J'eus de grands battemens de cœur. Angl. My Heart beats ſtrangely.

^e Narraſti] Tres Deas ad judicium veniſſe ; promiſſamque tibi à Venere pulcherrimam puellam. Sed quæ moleſta ſunt, non exprimit.

^f Anus] Sortilegas & fatidicas, ſcil.

^g Longævos] Senes qui diu vixerunt : quos vulgus olim ſortilegos, hodie veneficos ſtatim credit.

^h Conſtitit eſſe nefas] Pro certo cognovi nefas eſſe. Gall. Il ſe trouva qu'il y avoit de la diablerie. Angl. It was plain there was Rognery in't.

ⁱ Cæſa] Ex monte Ida, qua naves conſtruerentur, ut in Græciam ad Helenam navigares.

^k Sectæque] Ad naves adificandas dolata.

^l Cærulea nuda] Mare, cujus aquæ cæruleæ videntur.

^m Ceratas] Cera & pice oblitæ.

ⁿ Præterito] Quando me amabas.

^o Iſte] Novus quo in Helenam duceris.

Per contemptum loquitur, cum dicit iſte.

^p Flentis] Mei flentis ; in genitivo caſu, nam accuſativus ſi eſſet, longa hæret ſyllaba, ut annotavimus ad Salluſtium. Nec conſtructio videri debet extraordinaria, namque eo plane modo Horatius, lib. 2. ſat. 4.

— cum mea nemo

Scripta legat, vulgo recitare timentis.

Atque ita & Virgilius, & Cicero loquuti ſunt, ut optime annotavit clariffimus Heinfius.

^q Ulmus] Qua arbore utebantur, præfertim in Italia ad fulciendas vites.

^r Nexa] Cum diſcederes in Græciam iter ſaciurus,

Ah quoties, cum te vento, quererere teneri,
 ' Riserunt comites ! ille secundus erat.
 Oscula ^a dimissa quoties repetita dedisti !
 Quam vix sustinuit dicere lingua, Vale !
 5 * Aura levis ^y rigido pendentia lintea malo
 * Suscitāt ; & remis ^a eruta canet aqua.
 Prosequor infelix oculis abeuntia vela,
 Qua licet ; & lacrymis humet arena meis.
 Utque celer venias ^b virides ^c Nereidas oro :
 10 ^d Scilicet ut venias in mea damna celer.
 * Votis ergo meis ^f alii rediture redisti ?
 Hei mihi, pro dira ^g pellice ^h blanda fui !
 Aspici immensum ⁱ moles nativa ^k profundum ;
 Mons fuit : æquoreis illa resistit aquis.
 15 Hinc ego vela tuæ cognovi ^l prima carinæ :
 Et mihi per fluctus impetus ^m ire fuit.

INTERPRETATIO.

Ah ! quoties comites riserunt, cum quererere te retineri vento ? Ille erat fauens. Quoties obtulisti oscula iterata mihi relicta. Quam ægre lingua tua potuit dicere Vale ! Ventus secundus inflat vela pendentia ex malo erecto & aqua pulsata remis albescit. Misera oculis comitor navem tuam fugientem quantum possum ; & sabulum sit maddum meis lacrymis. Atque precor Glaucæ Nereidas ut cito

redeat. Scilicet ut cito redeas in meam calamitatem ! Tu ergo qui rediturus eras beneficium precum mearum, redisti ad alterius utilitatem ! Hei mihi supplex fui pro crudeli pellice ! Moles à natura facta spectat mare vastissimum ; mons fuit : Illa stat adversus aquas marinas. Hinc ego cognovi prima lintea tua navis : & conata sum ad te venire per undas.

NOTÆ.

^a Quererere] Indicat Oenone Paridem, quamquam ventus esset secundus, quod esset adversus, conquestum esse ; ut saltem aliqua esset excusatio aut pretextus, quo amor suus erga Oenonen, qui eum retinebat, quoquomodo dissimularetur.

^t Riserunt] De fusili quam obtendebas, excusatione ; cum scirent te amore nostro teneri.

^u Dimissa] Postquam discessisset, redibat, ut iterum oscula repeteret : quod amoris molliem prodit.

^x Aura] Paridis discessum exponit.

^y Rigido] Scilicet malus, seu navis arbor, le mât, the Mast, stare & erectus esse debet.

^z Suscitāt] Instat.

^a Eruta] Remis aqua propemodum ex profundo erui, seu trahi videtur.

^b Virides] Quia inter herbas habitant & aquas, quæ ex riparum repercussu virides & glaucæ conspiciuntur.

^c Nereidas] Nymphas, Nerei filias.

^d Scilicet] Est quasi irritio sui ipsius, cum jam Paridem sciat alio amore implicitum.

^e Votis] Perinde loquitur ac si vota sua causa fuissent reditus ; ut inde majus Paridi crimen objiciat. Argute profecto.

^f Alii] In Helenæ, scilicet, utilitatem, & commodum.

^g Pellice] Pellex est quæ legitimæ uxoris locum nequiter occupat. Helena hic intelligitur.

^h Blanda] Apud Deos supplex, quos votis meis pro te sollicitavi.

ⁱ Moles nativa] Signum promontorium, aut quodvis aliud describit ; unde Paridem Græcia redeuntem primum conspicata est.

^k Profundum] Mare.

^l Prima] Quod affectum declarat ; quo primi, quod alii etiam sentire possunt, cognoscimus.

^m Ire] Ut te citius complecterer.

Dum

Dum moror, in summa fulsit mihi purpura prora :

Pertinui ; cultus non erat ille tuus.

Fit propior, terrasque ° cita ratis attigit aura :

Fœmineas vidi corde tremente genas.

5 Non satis p id fuerat : (q quid enim furiosa morabar ?)

Hærebat gremio turpis amica tuo.

Tunc vero rupique sinus, & pectora r planxi,

Et secui madidas ungue r rigente genas :

Implevique r sacram querulis ululatibus Iden ;

10 Illinc has lacrymas u in mea saxa tuli.

r Sic Helene doleat, desertaque conjuge ploret ;

y Quæque prior nobis intulit, ipsa ferat.

Nunc z tibi conveniunt, quæ te per a aperta sequantur

Æquora, b legitimos destituantque viros.

15 At cum pauper eras, c armentaue pastor agebas,

Nulla, nisi OEnone, d pauperis uxor erat.

INTERPRETATIO.

Dum maneo, purpura mihi splenduit in extrema prora. Valde timui ; ille ornatus non erat tuus. Navis appropinquat, & attigit terras veluti vento : vidi vultus fœmineos corde attonito. Id non fuerat satis : (Quid enim insana ibi stabam ?) Infamis amica sedebat in tuo sinu. Tum vero vestes discorpi, & pectus percussi, & laceravi genas madidas duris ungui-

bus. Et implevi sacram Idam lacrymosis questibus. Illinc tuli meas lacrymas in meas rupes. Sic Helena lugeat, & flet derelicta à marito ; & ipsa patiatur qua prior nobis importavit. Nunc ad te veniant, qua sequantur te per vassa maria, & deserant maritus suos. At cum eras inopi, & pastor pascabas boves, nulla præter OEnonen eras uxor inopi.

NOTÆ.

n *Cultus*] Pertinui, quod in prora sedentem aliquem conspicerem, cujus cultus, seu vestes, te non esse referabant.

o *Cita*] Que etiam cito navem ad portum perperit.

p *Id*] Vidisse feminam purpura ornata ; ex quo statim crimen tuum perspicere debui.

q *Quid enim*] Quam sustulerat Heinbus parentheſim, ad commodiorem sensum, repositi.

r *Planxi*] Desperantium more percussi.

s *Rigente*] Duro.

t *Sacram*] Propter Cybelem præsertim ejusque caeremonias.

u *In mea saxa*] Ut ibi sola & massa jacerem. Hac est omnino dolentium & plangentium consuetudo. Primo querimoniis suis obvios quosque obtundunt ; dein, ubi soliti nihil est, lapsi in aliquod latibulum sese conjiciunt.

x *Sic*] Ut ego doleo. Quam perite naturam sequitur Ovidius !

y *Quæque*] Et omnia eadem mala, quæ ipsa prior nobis intulit.

z *Tibi conveniunt*] Pro tecum veniunt ; quod in aliis legitur codicibus. Ita vero

locutum esse Ovidium, exemplis probavit Heinſius, quæ postea videbimus. Invidiose vero plurali numero utitur ; ut significet OEnone nullam in Helena laudem, nullumque amorem esse ; sed eam commodis suis servire ; quod mille aliæ pariter facerent.

a *Aperta*] Quæ non dubitent alto & procelloso mari sese committere. Scopus est OEnones, Helenæ fucatum amorem animumque titulis, non personæ servientem, insectari. Verum insuper ex Zelotypia eam in transcurso perstringit ; omniaque in ipsa damnet. Gall. diceret, *Vous avez à présent des Convenues, qui,* &c. Angl. *Thou have at present some rambling Women, that,* &c.

b *Legitimos*] De Helena tantum loquitur, quæ maritum Menelaum reliquit ; sed, ut modo innuimus, eam OEnone in meretricularum globum rejecit.

c *Armentaue*] Armenum. Gall. *Haras,* *tronpea de grosses bestes.* Angl. *Herd, a Company of great Cattle.*

d *Pauperis*] Tui : Adcoque non te Helena, sed jortanum tuam sequitur.

Non ego miror opes, nec me tua regia * tangit,
 Nec ^f de tot Priami dicar ut una nurus.
 Non tamen * ut Priamus Nymphæ socer esse recuset;
 Aut ^h Hecubæ fuerim dissimulanda nurus.
 5 Digna que sum, & cupio fieri ⁱ matrona potentis:
 Sunt mihi, quas possint sceptrā * decere, manus.
 Nec me, faginea quod tecum fronde jacebam,
 Despice: ⁱ purpureo sum magis apta toro.
 Denique, ^m tutus amor meus est tibi: nulla parantur
 10 Bella, nec ⁿ ultrices advehit unda rates:
 ° Tyndaris infestis ^p fugitiva reposcitur armis;
^q Hac venit in thalamos dote superba tuos.
 Quæ ^r si sit Danaïs reddenda, vel Hecstora fratrem,
 Vel cum ^s Deiphobo ^t Polydamanta roga.

INTERPRETATIO.

Ego non opto divitias, nec regia tua me mor-
 vet, nec ut dicar una nurus de tot Priami
 nuribus. Non tamen ut Priamus nolit esse
 socer Nymphæ, aut fuerim nurus non agnos-
 cenda Hecubæ. Et sum digna & cupio fieri
 matrona regis; habeo manus quas sceptrā
 possint decere. Nec me contemnas quod te-
 cum cubabam super ramis fagineis; sum

magis opta lecto purpureo. Denique meus
 amor est tibi securus; nulla bella à me ador-
 nantur, nec mare apportat naves ultrices.
 Helena fugitiva repetitur armis infestis:
 Hac dote illa fastuosa it in geniale tuum
 cubiculum. Quæ an sit restituenda Græciæ,
 interroga vel fratrem Hecstorem, vel Poly-
 damanta cum Deiphobo.

NOTÆ.

e Tangit] Non ideo te amo, quod in pa-
 tris regia magnificus agas.
 f De tot] Plurimæ enim fuerunt Priamo,
 cui 44 filii ab Apollodoro numerantur, un-
 de Virgilius 1. Æneid.

i Matrona] Quæ cum viro in matrimo-
 nio convenit. Gall. La Dame d'une Maison
 Angl. The Mistress of the House.

k Decere] Id est, Quæ sceptrum decenter
 tractaverit.

l Purpureo] Purpura ornato, quales sunt
 regum lecti.

m Tutus] Ex quo nihil tibi mali veniat,
 cum ex Helena grave bellum immincat.

n Ultrices] Quomodo propter Helena ra-
 ptum, tota Græcia navibus ad ulciscendam
 eam injuriam magis coopernit.

o Tyndaris] Helena, Tyndari ex Læda fi-
 lia credita, revera Jovis, si fabulæ credi-
 mus.

p Fugitiva] Illa enim clam Menelao
 marito, ut credere est, discessit.

q Hac] Bello, scil. Cum stomacho inidet.
 r Si sit] An sit reddenda, necne.

s Deiphobo] Fuit Deiphobus unus ex
 Priami filiis, idemque strenuus: qui tamen à
 Paride fratre in certamine superatus, cum hic
 pastoris adhuc servus, non Priami filius cre-
 dereur. Helenam, mortuo fratre, in uxore
 accepit, quæ ipsum postea prodidit.

t Polydamanta] Fuit Polydamas unus ex
 Trojanis primoribus.

Quid

Vidi Hecubam, centumque nurus.

g Ut] Vim particulæ ex paraphrasi in-
 tellege. Sensus est enim, Quod ego non mo-
 ror regia tuas, nec magnificis titulis, cau-
 sam non debet præbere, ut Priamus nolit mihi
 esse socer, nam Nympha sum. At restricta
 & coarctata est oratio. Gallice eodem pro-
 pæmodum modo diceremus. Ce n'est pas
 l'estime que Nymphe, comme je suis, Priam put
 refuser de m'être beau-père. Angl. There is
 no Reason that Priam should refuse me for
 his Daughter-in-Law, being a Nymph, as I
 am. Illud vero addidit Oenone, ne rustica,
 & quæ aulica & regalia ignoraret, forte vide-
 retur.

h Hecubæ] Priami uxori. Gall. Ny que
 j'aye été une personne qu' Hecube put desai-
 gner pour sa bru. Angl. Nor am I such a
 Person, that Hecuba should deny to be my
 Mother-in-Law.

- Quid gravis ^a Antenor, Priamus quid suadeat ipse,
 Consule; quis ætas ^x longa magistra fuit.
 Turpe ^r rudimentum, ^z patriæ præponere raptam:
^a Causa pudenda tua est; iusta ^b vir arma movet.
 5 Nec tibi, si sapias, fidam promitte ^c Lacœnam,
 Quæ sit in amplexus ^d tam cito versa tuos.
 Ut minor ^e Atrides ^f temerati fœdera lecti
^g Clamat, & ^h externo læsus amore dolet;
 Tu quoque ⁱ clamabis. Nulla reparabilis arte
 10 Læsa pudicitia est: deperit illa ^k semel.
^l Ardet amore tui? ^m sic & Menelaon amavit:
 Nunc jacet in ⁿ viduo ^o credulus ille toro.

INTERPRETATIO.

Pete quid severus Antenor, quid ipse Priamus censeat; pete quid censeant, quibus vita longa fuit magistra. Fadum initium præferre raptam Patria. Causa tua est erubescenda; maritus inferi iustum bellum. Neque, si sapias, confide Helenam tibi fore fœdem, qua sit flexa tam cito in complexus

tuos. Quemadmodum junior Atrides quæritur iura lecti violati, & offensus amore externo indignatur; tu quoque quæveris. Pudicitia temerata nulla arte sacriri potest: illa semel deperditur. Flagra Helena amore tui? Sic etiam dilexit Menelaum: Nunc ille simplex cubat in lecto viduo.

NOTÆ.

u Antenor] Unus etiam ex principibus Trojanis, quem reddendæ Helenæ autorem fuisse ipse Ovidius alicubi testatur: de quo etiam sic Horatius,

Antenor censet belli præcidere causam.

x Longa] Quæ etiam imperitissimos experientia sapientes facit.

y Rudimentum] Initium. Paridem dicit Oenone, ex quo greges & sylvas, seque reliquerit, & in patris regiam pervenerit, pessime vitam suam instituit. Hic enim est, meo iudicio verus sensus.

z Patria] Cui propter turpem meretriculam, grave bellum imminet.

a Causa] Lix, qua armis tibi cum Græcis eris contestanda.

b Vir] Quicumque ad obtenendam suam conjugem arma movet. Adeoque & Menelaus iure tibi bellum indicit.

c Lacœnam] Helenam; cujus maritæ Menelaus Laconiam tenuit, & Lacedæmone regnavit. A Masculino Lacon fit foemini- num Lacana, & adjectivum, Laconicus, as, am.

d Tam cito] Quia pari celeritate te deseret, aliumque amabit.

e Atrides] Menelaus Atrei filius, Agamemnone fratre natu minor.

f Temerati] A sua conjuge Helena vitati.

g Clamat] Graviter conqueritur.

h Externo] Amore quo sua uxor erga te externo flagravat.

i Clamabis] Si Helenam retineas, cum ejus levitatem expertus fueris.

k Semel] Innuit Helenam semper fore impudicam. Certe vero meditari dignum est quod dicit Oenone.

l Ardet] Occurrit Paridis cogitationibus, ne ille sibi blandiatur, quod Helena jam ipsum amet.

m Sic &] Responso est Oenones: quasi dicat, Perpetuum credis forte Helenam amorem futurum, quia ardet tui amore. Fal- leris; nam sic etiam Menelaum antea ama- vit, quem tamen deseruit.

n Viduo] Quem Helena desinitur.

o Credulus] Qui Helena amorem perpe- tuum fore credidit.

Felix ^a Andromache, certo bene nupta marito !

^a Uxor ad exemplum fratris habenda fui.

Tu levior foliis, tunc cum, sine pondere succi,

Mobilibus ventis arida facta ^a cadunt.

5 Et ^a minus est in te, quam summa pondus arista,

Quæ ^a levis assiduis solibus usta ^a riget.

^a Hoc ^a tua (nam recolo) quondam germana canebat,

Sic mihi ^a diffusis vaticinata comis :

^a Quid facis, OEnone ? quid ^b arenæ semina mandas ?

10 ^c Non profecturis littora bubus aras.

Graja ^d juvenca venit, quæ te, patriamque, domumque

Perdat : ^e io ^f prohibe ; ^g Graja juvenca venit.

Dum licet, ^h obscenam ponto, Dî, mergite puppim :

Heu quantum Phrygii sanguinis illa ⁱ vehit !

INTERPRETATIO.

Beata Andromache, feliciter nupta fidei-
viro ! Fui uxor retinenda ad exemplum fra-
tris tui. Tu es mobilior foliis, tunc cum sic-
ca decidunt sine pondere humoris, à ventis
fluidis. Et pondus levius est in te quam in
extrema arista, quæ levis riget, astra conti-
nuis caloribus. Soror tua (nam recolor)
vaticinabatur hoc quondam, sic mihi canens

capillis sparsis ; Quid agis, OEnone ? Qua-
mobrem semina spargis in sabulum ? Prof-
cindis littora bubus non processurus. Græca
junix accedit quæ subvertat te, & patriam,
& domum. Io depelle ; Græca junix ve-
nit. Dii submerge mari turpem navim
dum datur. Heu quantum illa trahit sangui-
nis Trojani !

NOTÆ.

p Andromache] Etionis filia, Hectoris
uxor. Confunduntur vero ab OEnone argu-
menta hoc in loco ad Paridem retrahendum :
exemplum enim fratris Hectoris exhibetur,
qui, ut fortissimus, fuit etiam uxori fidissi-
mus. Felicitas deinde ex fido amore pro-
ponitur. Laus est in voce bene. Affectus
insuper maximus in figuris, exclamatione,
protopopœia, &c.

q Uxor] Paridem alloquitur, cui fratris
exemplum imitandum fuisse dicit.

r Cadunt] Meliores Codices habent vo-
lant, teste Heinsio : quomodo & locutus est
Virgilius.

s Minus] Quia ille in amore suo non ste-
terat, sed levitate & inconstantia ad Helenam
animum adjecerat, istud objicit OEnone.

t Levis assiduis] Vide quomodo singula
verba levissimæ aristæ ponderis, si quod fuerit,
detrahant.

u Riget] Hinc vides quam male vulgo,
generatim hanc vocem per frigus explicant.
Primo significat stare, erectum, sicum &
inflexibile esse.

x Hoc] Calamitatem quam nunc con-
fiscit.

y Tua] Cassandra, Paridis soror, quæ vati-
cinandi artem ab Apolline, cui se obscuro-
ram pollicita arat, accepit ; quique ab ea irri-
sus, cum munus datum eripere non posset, ef-
fecit ut ejus vaticiniis nulla fides haberetur.

z Diffusis] Sparsis, vaticinantium more.

a Quid facis] Verba sunt Cassandrae,
OEnonen, quod Alexandrum fratrem ama-
ret, increpantis.

b Arenæ] Quæ sterilis est. Indicat OEno-
nen frustra amare.

c Non profecturis] Quoniam labor est inu-
tilis.

d Juvenca] Helena.

e Io] Furentis & dolentis vatis exclama-
tio est.

f Prohibe] Divinitatem compellat, quæ
corrupta vaticinatur, ut quæ ipsa videt, mala
avertat.

g Graja] Quam bene Sibyllam, seu va-
tem redolet hic Itylius !

h Obscenam] Quæ turpem meretricem
vehit.

i Venit] Obscuro & prophetico stylo utitur.
Vehit sanguinem, id est, Helenam vehit, cujus
causa multus sanguis Trojani profususetur.

Dixerat : ^k in cursu famulæ ^l rapuere ^m furentem.

At mihi flavescentes ⁿ diriguere comæ.

Ah nimium vates miseræ mihi vera fuisti!

Possidet en ^o saltus illa juvenca meos.

5 Sit facie quamvis ^p insignis, adultera certa est,

Deferuit ^q socios ^r hospite capta Deos.

Illam de patria Theseus, ^s (nisi nomine fallor)

Nescio quis Theseus, abstulit ante sua.

A juvene & cupido ^t credatur reddita virgo.

10 Unde ^u hoc compererim tam bene, quæris? ^x amo:

^y Vim licet appelles, & culpam nomine veles;

Quæ ^z toties rapta est, præbuit ipsa rapi.

At manet OEnone fallenti casta marito:

Et poteris falli ^a legibus ipse tuis.

INTERPRETATIO.

Finierat. In fluxu verborum ancilla abduxerunt eam Deo attentam: At flavi mei capilli steterunt. Ah! fuisti vates nimis certa mihi misera. En illa junix habet meos saltus. Quamvis sis vultu præsignis, certe est adultera & incensa hospitii amore destituit Deos nuptiales. Antea Theseus (nisi nomen imponis) nescio quis Theseus rapuit

eam ex Patria sua. Putetur restituta virgo ab adolescente & desiderio flagrante. Petis unde tam bene istud cognoverim? Amo. Potes vocare violentiam, & tegere crimen nomine; ipsa dedit locum rapinæ, qua toties rapta est. At OEnone persistat proba marito fraudanti: Et, poteris ipse decipi tuis sanctionibus.

NOTÆ.

^k In cursu] Hoc est, antequam vaticinationem suam absolvisset; dum adhuc loqueretur. Cursum vero dixit, ut vim spiritus abripiens exprimeret.

^l Rapuere] Ne, scilicet, nimium, cum maximo corporis periculo, commoveretur & agitaretur. Nam quod de Priami jussu scribunt, non placet.

^m Furentem] Vaticinantem. Furere enim videntur qui spiritu alieno abripiuntur aut certe furunt.

ⁿ Diriguere] Ex horrore & metu futurorum steterunt.

^o Saltus] Vide, quæso, quam lepide aludit, & vaticinationem explicat OEnone. Saltus, id est, Paridem.

^p Insignis] Alii præsignis, quomodo & alibi loquitur ipse Ovidius. Conatur novis rationibus OEnone, Paridem ab Helenæ amore retrahere.

^q Socios] Conjugales, seu Nuptiales, Jupiter adultus, Juno perfecta, Venus, Suada, Diana, alique.

^r Hospite] Paride.

^s Nisi] Ex personæ decoro utantem

facit & incertam OEnonen Poëta. Quamquam non fallitur tamen; Nam Theseus, Apollodoro & Hygino testibus, Helenam virgunculam adhuc rapuit; utcumque; Castori & Polluci fratribus, integram restituerit, si fabulis credimus.

^t Credatur] Viciatam à Theseo fuisse innuit, & invictis prope rationibus evincit.

^u Hoc] Quod de Helena dico.

^x Amo] Nullus itaque Nasoni litem moveat, quasi non potuerit OEnone omnia quæ dicit rescivisse; nam ut habet Virgilius,

Quis fallere possit amantem?

^y Vim] Quod à Theseo per vim rapta fuerit, licet dicere, & culpam verbis tegere. Ipsa voluit rapi, quandoquidem toties rapta fuit. Cæterum de fano Dianæ, à Theseo sublata est Helena, cum sacrum faceret.

^z Toties] Invidiose, siquidem bis tantam rapta dicatur Helena, à Theseo primum, deinde Alexandro.

^a Legibus tuis] Quibus iteris, qui non modo conjugium nostrum violas, sed alteri conjugem rapis.

Me

OE N O N E P A R I D I.

51

- Me Satyri celeres (^b sylvis ego tecta latebam)
 Quæsierunt rapido turba ^c proterva pede :
 Cornigerumque caput pinu præinctus acuta
 Faunus, in ^d immensi qua tumet Ida jugis.
 5 Me ^e fide conspicuus Trojæ ^f munitor amavit :
 Ille meæ spoliū virginitatis habet.
 Id quoque ^g luctando : rupi tamen ungue ^h capillos ;
 Oraque sunt digitis ⁱ aspera facta meis.
 Nec pretium stupri gemmas auremve proposci ;
 10 ^k Turpiter ingenuum munera corpus emunt.
 Ipse, ^l ratus dignam, medicas mihi ^m tradidit artes ;
 Admisitque meas ad sua ⁿ dona ^o manus.
 Quæcunque herba potens ad opem, radixque medendi
 Utilis in toto nascitur orbe, ^p mea est.
 15 Me miseram, quod amor non est medicabilis herbis !
 Deficior prudens artis ab arte mea.

I N T E R P R E T A T I O.

Citi Satyri, grex luxuriosus pede velocissimo, quæsierunt me (ego delitescbam sylvis occultata) & Faunus vinculus caput pinu acuta me quæsit per vasta cacumina, quacumque illa assurgit, & porrigitur. Troja ædificator cithara insignis amavit me; ille habet spoliū meā virginitatis. Id quoque pugnando. Scidi tamen ante ejus comam; & facies ejus fracta est scabra meis digitis. Nec petivi

gemmas vel aurum in pretium vitii. Dona emunt sordide corpus ingenuum. Ipse existimans me dignam esse, dedit mihi artes medicas, & admisit meas manus ad sua munera. Quacumque herba vim habet ad auxilium ferendum, & radix apta ad medendum crescit in toto mundo, illa est mihi cognita. Me infelicem, quod amor non est sanabilis graminibus! Perita artis, destituitur ab arte mea.

N O T Æ.

^b Sylvis] Quam venuste, statim post nominatos Satyros, ne scrupulus incideret, hanc parenthesis subiecit!

^c Proterva] Quia maxime libidinosi finguntur.

^d Immensis] Ergo maxima pudicitie cura fugiaverat & latitaverat OEone, quam undiquaque frustra quæsitit velocissimum & facillimum genus.

^e Fide] Cithara. Qua quidem valuisse illum præsertim dicere nihil atinet. Hic vero Synecdoche est.

^f Munitor] Apollo, quem cum Neptuno Trojæ ædificatorem antea vidimus.

^g Luctando] Non voluntate mea.

^h Capillos] Phœbi, scilicet.

ⁱ Aspera] Quia ipsum unguibus dilania-

vit: siquidem tamen illi credendum esse videatur.

^k Turpiter] Adeoque, si Diis placet, non erit meretrix, quæ non quæsit causa, corpus suum prostituit.

^l Ratus dignam] Sese Apollinis judicio commendat.

^m Tradidit] Nam ille etiam medicus, & medicæ artis Deus.

ⁿ Dona] Artis medica peritiam, quam ille cunctique vult, infundit.

^o Manus] Adeoque, quod pauci Medici sciunt, usum etiam didici. Gall. J'ay la science & la pratique. Angl. I understand both the speculative and practick Part.

^p Mea] Mihi cognita; ut ad sananda corpora uti possim.

EPIST. HEROIDUM.

Ipse repertor ^q opis vaccas pavisse ^r Phereas
 Fertur, & è nostro faucius igne fuit.
 Quod neque ^s graminibus tellus fecunda creandis,
 Nec Deus auxilium, tu mihi ferre potes.
 5 Et potes, & merui: dignæ miserere puellæ;
^r Non ego cum Danaïs arma cruenta fero.
 Sed tua sum, tecumque fui puerilibus annis:
 Et tua, quod supereft temporis, esse ^u precor.

INTERPRETATIO.

Ipse medicina inventor dicitur pavisse vac-
 cas Phereas, & fuit vulneratus nostro a-
 more. Tu potes mihi opem præstare quam
 neque terra ferti is herbis producendis, nec
 Deus potest afferre. Et potes, & digna

sum: misereat te puella merita. Ego non
 infero arma sanguinolenta cum Gracis:
 sed sum tua, & tecum vixi annis juve-
 nilibus: & precor esse tua quod reliquum
 est vita.

NOTÆ.

^q Opis] Medicina. Exemplo ostendit
 nulla arte amorem medicabilem esse; cum
 ipse Artis inventor Apollo nequidem sibi
 opem afferre poterit.

^r Phereas] Admeti qui Pheris Thessalia
 regnavit. Caterum ad suum scopum fabu-
 lam detorquet OEone; non enim prop-
 ter amorem, quod ea inuivit magis; sed prop-
 ter Jovis iram, de Coelo deturbatus, quod
 Cyclopes Jovis fulminum fabricatores trans-
 fixisset, Admeti vaccas aut equas pascere
 coactus est.

^s Graminibus] Quod neque herba, neque
 Deus ullus adferre posset, auxilium, id sibi
 Paridem præstare posse dicit.

^t Non ego] Quod facit Helena.

^u Precor] Exitum Calaber Poeta, ut vul-
 go appellatur, aperit. Dicit enim Paridem à
 Philoctete sagitta vulneratum ad OEonem
 confugisse, ab eaque auxilium rogasse: quod
 cum illa negasset, inter redeundum in Ida
 monte expirasse, ubi cum à Pastoribus de
 more cremaretur, OEonem eodem secutam,
 in eundem rogum se ipsam quoque præcipi-
 tasse. Dictys vero Cretensis, Paridis inte-
 rempti cadaver ad OEonem fuisse relatum,
 refert, ut sepulturæ mandaretur: illam autem
 pristini amoris recordatione, ad primum sta-
 tum cadaveris conspectum mortuam concidi-
 se, eodemque cum illo funere sepultam fuisse.

EPISTOLA VI.

ARGUMENTUM.

Monitus Oraculo Pelias Neptuni filius, mortem sibi portendi, cum quis patri sacri-
 ficanti superveniret unda pede. Cui deinde annua sacra peragenti, Jason Esonis filius,
 una cum nepote, relicto in limo Anavri fluvii calceo occurrit. Pelias igitur, oraculi memor,
 Jasoni suadet ut in Colchos proficiatur, ad aureum illud vellus refrigerandum, sperans cum
 nunquam reversurum incolumem; quod audivisset opus illud humanis esse viribus majus.
 Jason magnanimus, expeditionem illam libens suscipit: ideoque compluribus Gracia nobili-
 bus evocatis, Argo navem ex Pegaso, Thessalia suam, subvit, in Lemnon delatus: ubi, cum
 mulieres communi consensu viros omnes una nocte trucidassent, Hypsipile, Thoantis filia, qua
 patrem, cadis simulatione, servaverat, imperium exercebat, Jasonem & hospitio & lecto
 familiarissime excepit. Verum enim duobus jam exactis annis, sociis orantibus, & promif-
 sam expeditionem persicula Jason, gravidam Hypsipylum relinquit, Colchosque petit. Ubi Me-
 deæ arctibus dracone sospito, taurisque superatis, aureum illud vellus adeptus est: Ipsamque
 Medeam abduxit volentem. Quamvisrem Hypsipyle, prælatam sibi Medeam indigne ferens, hac

epistola

epistola Jasoni redditum gratulatur, per contemptum scilicet, animoque abalienato, & potestremo ambos diris devovet.

HYPSIPYLE JASONI.

Littora Theffaliæ reduci b tetigisse carina
Diceris, c auratæ vellere dives ovis.
Gratulor incolumi, d quantum finis: e hoc tamen ipsa
Debueram scripto certior esse tuo.
5 Nam, ne pacta tibi f præter mea regna redires,
Cum cuperes; ventos non habuisse potes.
Quamlibet adverso g signetur epistola vento:
Hypsipyle missa digna salute fui.
h Cur mihi fama prior, quam nuncia littera, venit,
i Isse sacros Marti sub juga panda k boves?
l Seminibus jactis m segetes adoleffe virorum,
Inque necem dextra n non eguisse tua?

INTERPRETATIO.

Tu appulisse dicervis navi reduci ad littora Theffalia, dives ex vellere arictis aurei. Grator tibi salvo quantum per te licet. De ea re tamen ego debueram esse certior epistola tua. Nam potes non habuisse ventos secundos, ne redires, tametsi optares, ad mea regna tibi promissa. Quantumvis vento con-

trario scribatur epistola. Ego fui digna salute missa. Quamobrem fama velocior quam epistola nuncia mihi advenit, Taurros Marti dicatos, sub jugum curvum missos fuisse? Seminibus sparsis segetes virorum crevisse, & non opus habuisse manu tua ad tuam cadem?

NOTÆ.

a Theffalia] Patria tua.
b Tetigisse] Id est, Rediisse incolumis.
c Aurata] Decantatissimam velleris aurei fabulam postea in Metamorphosi videbimus.
d Quantum finis] Non poterat gaudere Hypsipyle, nec ex animo Jasoni, quod rediisset, gratulari, quandiu ab ipso se speretam, non sine causa, crederet.
e Hoc] Quod redieris.
f Præter] Juxta. Gall. *Après, par devant.* Angl. *Near, by.* Vide Interpretationem: Deinde perpende an non sit sensus commodior, si intelligatur, non tam ab Hypsipyle Jasonem excusari, quod alii volunt, quam subiracunde, quod ille causari posset, concedi.
g Signetur] Vide jam iratam Hypsipylem, quæ Jasonem non dignatur alloqui, sed tertia persona utitur. Ita & loquitur Sostrata apud Terentium, quæ præsentem vitium sub eadem tertia persona arguit. Gall. diceres eodem charactere, *Le vent tant contraire que l'on voudra, en a bien-tôt mis son nom au bas d'une lettre.* Angl. *Let the*

Wind be as contrary as it will, one's Name is quickly set to the Bottom of the Letter.

h Cur] Et iracundiam indicat hæc interrogatio. Cur prius fama quam epistola tua didici?

i Isse sub juga] A te domita fuisse. Pharmacum à Medea, quæ ipsum Jasonem amabat, ea causa acceperat. Apollodoro autore. Quanquam alii aliter.

k Boves] Taurros Marti sacros, & Eripides, & navibus ignem efflantes; quibus indomitis vellus aureum tolli non poterat.

l Seminibus] Serpentis dentes intelligit, quos seminare Jasonem Æetes imperaverat; ex quibus homines armati nati sunt.

m Segetes] Id est, Multitudinem virorum. Ita etiam dixit Virgilius, *Segetes telorum.*

n Non eguisse] Cum Medea monitu, lapidem, aut lapides, ut alii volunt, inter eos armatos Jason projecisset, fabula est eos in sese arma convertisse, & mutuis vulneribus concidisse: tamen Apollodorus scribit à Jasonem etiam, cum inter se dissiderent, mac-
tatos fuisse.

Pervi-

- ° Pervigilem ^p spoliū pecudis servasse draconem,
 Rapta tamen forti vellera ^q fulva manu ?
 ° O, ego si possem ^s timide credentibus, *Ista*
Ipse mihi scripsit, dicere, ^t quanta forem !
 ; ° Quid queror officium lenti cessasse mariti ?
 ° Obsequium, maneo si tua, grande tuli.
 Barbara narratur venisse ^y venefica tecum,
 In mihi promissi parte recepta tori.
 Credula res amor est : utinam temeraria dicar
 10 Criminibus falsis infimulasse virum !
 Nuper ab ^z Hæmoniis hospes mihi Theſſalus oris
 Venerat ; & tactum vix bene limen erat :
 ° *Æsonides*, dixi, quid agat meus ? ^b Ille ^c pudore
^d Hæsit in opposita lumina fixus humo.
 15 Protinus exilui ; tunicisque à pectore ^e ruptis,
^f Vivit ? an, exclamo, me quoque fata ^g trahunt ?

INTERPRETATIO.

Draconem insomnem custodivisse ovīs exuvias,
 Vellera tamen aurea ablata forti tua manu ?
 O, si mihi liceret dicere iis qui agere ista cre-
 dunt, Ipsi mihi scripsit ista, quanta essem !
 Quamobrem queror officium segnis mariti re-
 tardatum esse ! Magno fruor officio, si sum tua.
 Veneficam barbaram tecum ferunt advellam
 esse admissam in partem lecti mihi promissi.

Amor est res qua facile credit. Utinam levis
 dicar maritum arguisse fidei criminibus ! Na-
 per mihi advena accesserat à regione Theſſali-
 ca ; & vix bene domum ingressus erat. Quid a-
 git meus Jason dixi ? Ille habens oculos in ter-
 ram adversam defixos, pudore conticuit. Con-
 tinuo me proripui. & vestibus à pectore disceptis,
 exclamo, Vivitne an fata me quoque vocant ?

NOTÆ.

° Pervigilem] Præter Tauros æripedas,
 fuit etiam draco immensæ magnitudinis,
 qui vellus aureum servaret, nec unquam dor-
 miret.

p Spoliū] Pellem arietis.

q Fulva] Auri color est fulvus ; adeo-
 que velleris aurei.

r O ego] In melioribus scriptis Hoc ego,
 legitur ; in aliis hac : Quod placuit Heinſio,
 O, ego retinui.

s Timide] Id est, Vix ea credentibus qua
 de vellere aureo à te sublato referuntur.

t Quanta] Quam magna & felix !

u Quid queror] Corrigit quod conquesta
 est de officii negligentia, cum majora habeat
 quibus dolendum sit.

x Obsequium] Si rem ipsam spectes,
 Gall. diceres, Je seray trop honteux, si
 vous ne voulez encore pour votre femme.
 Angl. I shall be too happy, if you please
 to let me be your Wife still. Quasi dicat,
 non cum esse maritum Jasonem ; à quo multa

officia sint expetenda ; satis esse si in capi-
 talibus qualemcumque præster obsequii spe-
 ciem.

y Venefica] Medeam intelligit, cujus ve-
 neficia notiora sunt, quam ut iis opus su-
 chartam inficere.

z Hæmoniis] Theſſalis ; Ab Æmo mon-
 te, quod Servio placuit ; vel potius, ut voluit
 illi qui Servium refellunt, ab Æmone Regi
 Theſſaliæ, Æmonia dicta.

a Æsonides] Jason Æsonis filius.

b Ille] Hospes, scilicet.

c Pudore] Quia ea mihi dicere reformi-
 dabat qua tu fecisti.

d Hæsit] Tacuit.

e Ruptis] Alii raptis, iidemque melio-
 res, teste Heinſio.

f Vivit ?] Verba sunt Hypsipyles, hospi-
 tem de Jasonē interrogantis.

g Trahunt] Perinde loquitur ac si do-
 lenti sibi moriendum esset, extincto marito suo.

Vivit.

H Y P S I P Y L E J A S O N E.

55

Vivit, ait : ^h timidumque mihi jurare coëgi,
 Vix mihi, ⁱ teste Deo, credita vita tua est.
^{*} Ut rediit animus, tua facta requirere cœpi ;
¹ Narrat abenipede Martis ^m arasse boves :
ⁿ Vipereos dentes in humum pro semine jactos,
 Et subito natos arma tulisse viros :
^o Terrigenas populos, ^p civili Marte peremptos,
 Impleffe ætatis fata ^q diurna suæ.
 Devicto serpente, ^r iterum, si vivat Iason,
 Quærimus : ^s alternant spesque timorque fidem.
 Singula dum narrat ; ^t studio ^u cursuque loquendi,
 Detegit ingenio ^x vulnera facta tuo.

I N T E R P R E T A T I O.

Vivit, respondit ille, & coëgi illum paventem mihi illud sacramento confirmare. Vix credidi te vivere, Deo teste. Ut rediit mihi animus, capi de tuis factis querere. Narrat ille Tauros Martis abenipede terram subvertisse, dentes Draconis in terram missos pro semine, & statim ortos viros arma gestasse :

gentem terra genitam interfecit bello intestino, perfundam satis diurnis vita sua. Quærimus denique, num Iason vita fruatur, dracone superato: Spes & timor vicissim occupant fidem. Dum narrat hospes singulas affectus, & fluxu sermonis aperit vulnera impacta suo animo.

N O T Æ.

^h Timidumque] Cum ideo hospitem vereri crederet Hypsipyle, quod Iason mortuus esset, neque tamen id dicere vellet, ipsa cum hospitem sacramento dicta confirmare cœgit.

ⁱ Teste Deo] Id est, Quamvis Deum in testimonium fidei sacramento hospes citasset. fide vero quam eleganter, & ad scopum apposite hæc omnia à Poëta inflectantur, & majus effingantur.

^k Ut rediit] Vulgati codices, Utque animus rediit, quem locum quorundam librorum fide notori suo restituit Heinsius: qui etiam plurimos locos profert, ubi ultima illaba produciuntur in rediit, sicut in adiit, iniiit, &c.

^l Narrat abenipede] Vetusta exemplaria, narrat & aripede, alii, narrat aripede, tum quibus interpolasse correctores credit Heinsius Retulit aripede. Ille vero quam tenuissimus lectionem restituit Abenipede, id est, pedes ex ære habentes: quomodo Horatius mutuum abeneum dixit: Virgilius lucem abeneam.

^m Arasse] Postquam à Iasone domiti sunt,

ⁿ Vipereos] Fabulantur nonnulli, partem fuisse dentium ejus draconis, quem Cadmus interfecit.

^o Terrigenas] Natos ex serpentis facis dentibus armatos viros intelligit, qui ex terra fuerunt geniti.

^p Civili] Quia, ut ante diximus, isti in sese arma sua converterunt.

^q Diurna] Quia eodem quo nati, eodem sunt die interempti.

^r Iterum] Refertur ad quærimus. Dicit Hypsipyle, se audita Iasonis, de vellere aureo, historia, de nova ab hospite petivisse, num idem ille Iason viveret.

^s Alternant] Dicit se Iasonis causa modo bene sperasse, modo male timuisse, quandiu hospes ejus historiam persequeretur.

^t Studio] Id est, Dum hospes sigillatim & suo ordine mirabilia de te findet enarrare, detegit, &c.

^u Cursuque] Quasi non data opera hospes, sed orationis æstu abreptus, Iasonis erga Medeam amorem propalaverit.

^x Vulnera] Medeam amore.

Heu !

- °Pervigilem °Spolium pecudis servasse draconem,
 Rapta tamen forti vellera °fulva manu ?
 °O, ego si possem °timide credentibus, *Ista*
Ipse mihi scripsit, dicere, °quanta forem !
 5 °Quid queror officium lenti cessasse mariti ?
 °Obsequium, maneo si tua, grande tuli.
 Barbara narratur venisse °venefica tecum,
 In mihi promissi parte recepta tori.
 Credula res amor est : utinam temeraria dicar
 10 Criminibus falsis insimulasse virum !
 Nuper ab °Hæmoniis hospes mihi Theſſalus oris
 Venerat ; & tactum vix bene limen erat :
 °Æsonides, dixi, quid agat meus ? °Ille °pudore
 °Hæſit in opposita lumina fixus humo.
 15 Protinus exilui ; tunicisque à pectore °ruptis,
 °Vivit ? an, exclamo, me quoque fata °trahunt ?

INTERPRETATIO.

Draconem insomnem custodivisse ovis exuvias,
 Vellera tamen aurea ablata foris tua manu ?
 O, si mihi liceret dicere iis qui agere ista cre-
 dunt, Ipsi mihi scripsit ista, quanta essem !
 Quamobrem queror officium segni mariti re-
 tardatum esse ! Magno fruor officio, si sum tua.
 Veneficam barbaram tecum servunt advectam
 esse admissam in partem lecti mihi promissi.

Amor est res qua facile credit. Utinam levis
 dicar maritum arguisse falsi criminibus ! Nar-
 per mihi advena accesserat à regione Theſſali-
 ca ; & vix bene domum ingressus erat. Quid-
 agit meus Jason dixi ? Ille habens oculos in ter-
 ram adversam defixos, pudore conticuit. Conti-
 nuo me proripui, & vestibus à pectore discerptis,
 exclamo, Vivitne ! antequam me quoque vocant.

NOTÆ.

°Pervigilem] Præter Tauros æripedas
 fuit etiam draco immensæ magnitudinis,
 qui vellus aureum servaret, nec unquam dor-
 miret.

p Spolium] Pellem arietis.

q Fulva] Aurī color est fulvus ; adeo-
 que velleris aurī.

r O ego] In melioribus scriptis Hoc ego,
 legitur ; in aliis hæc : Quod placuit Heinſio,
 O, ego retinimus.

s Timide] Id est, Vix ea credentibus qua
 de vellere aureo à te sublato referuntur.

t Quanta] Quam magna & felix !

u Quid queror] Corrigit quod conquesta
 est de officii negligentia, cum majora habeat
 quibus dolendum sit.

x Obsequium] Si rem ipsam spectes,
 Gall. diceres, Je seray trop heurense, si
 vous me voulez encore pour vôtre femme.
 Angl. I shall be too happy, if you please
 to let me be your Wife still. Quasi dicat,
 non eum esse maritum Jasonem, à quo multa

officia sunt expetenda ; satis esse si in capi-
 talibus qualemcumque præſtet obsequii ſpe-
 ciem.

y Venefica] Medeam intelligit, cujus ve-
 neficia notiora sunt, quam ut iis opus ſu-
 chartam nocere.

z Hæmoniis] Theſſalis ; Ab Æmo mon-
 te, quod Servio placuit ; vel potius, ut volumus
 illi qui Servium reſellunt, ab Æmone Regi
 Theſſaliæ, Æmonia dicta.

a Æsonides] Jason Æsonis filius.

b Ille] Hospes, ſcilicet.

c Pudore] Quia ea mihi dicere reformi-
 dabat qua tu feciſti.

d Hæſit] Tacuit.

e Ruptis] Alii ruptis, iidemque melio-
 res, teſte Heinſio.

f Vivit ?] Verba ſunt Hyphyſpyles, hoſpi-
 tem de ſatione interrogantis.

g Trahunt] Perinde loquitur ac ſi do-
 lenti ſibi moriendum eſſet, extincto marito
 ſuo.

Vivit.

Vivit, ait: ⁿtimidumque mihi jurare coëgi,
 Vix mihi, ⁱteste Deo, credita vita tua est.
^{*}Ut rediit animus, tua facta requirere cœpi;
ⁱNarrat ahenipedes Martis ^marasse boves;
ⁿVipereos dentes in humum pro semine jactos,
 Et subito natos arma tulisse viros:
^oTerrigenas populos, ^pcivili Marte peremptos,
 Impleſſe ætatis fata ^qdiurna suæ.
 Devicto serpente, ⁱterum, si vivat Iason,
 Quærimus: ^aalternant spesque timorque fidem.
 Singula dum narrat; ⁱstudio ⁿcurſuque loquendi,
 Detegit ingenio ^xvulnera facta tuo.

I N T E R P R E T A T I O.

Vivit, respondit ille, & coëgi illum paventem mihi illud sacramento confirmare. Vix credidi te vivere, Deo teste. Ut rediit mihi animus, capi de tuis factis querere. Narrat ille Tanros Martis ahenipedes terram subvertisse, dentes Draconis in terram missos pro semine, & statim ortos viros arma gessisse:

gentem terra genitam interfectam bello intestino, perfunctam satis diurnis vita sua. Quærimus domo, num Iason vita fruatur, dracone superato: Spes & timor vicissim occupant fidem. Dum narrat hospes singulas affektus, & fluxu sermonis aperit vulnera impacta suo animo.

N O T Æ.

h Timidumque] Cum ideo hospitem videri crederet Hypsipyle, quod Iason mortuus esset, neque tamen id dicere vellet, ipsa cum hospitem sacramento dicta confirmare cœgit.

i Teste Deo] Id est, Quamvis Deum in testimonii fidem sacramento hospes citasset. fide vero quam eleganter, & ad scopum epopite hæc omnia à Poëta inflectantur, & majus effingantur.

k Ut rediit] Vulgati codices, Utque animus rediit, quem locum quorundam librorum fide nitori suo restituit Heinsius: qui etiam plurimos locos profert, ubi ultima syllaba produciuntur in rediit, sicut in adiit, abiit, iniit, &c.

i Narrat ahenipedes] Vetusta exemplaria, Narrat & ahenipedes, alii, narrat aripedes, pro quibus interpolasse correctores credit Heinsius Restituit aripedes. Ille vero quam minimus lectionem restituit Ahenipedes, id est, pedes ex are habentes: quomodo Horatius murum aheneum dixit: Virgilius lucem beneam.

m Arasse] Postquam à Iasone domiti sent.

n Vipereos] Fabulantur nonnulli, partem fuisse dentium ejus draconis, quem Cadmus interfecit.

o Terrigenas] Natos ex serpentis satis dentibus armatos viros intelligit, qui ex terra fuerunt geniti.

p Civili] Quia, ut ante diximus, isti in sese arma sua converterunt.

q Diurna] Quia eodem quo nati, eodem sunt die interempti.

r Iterum] Refertur ad quærimus. Dicit Hypsipyle, se audita Iasonis, de vellere aureo, historia, de nova ab hospite petivisse, num idem ille Iason viveret.

s Alternant] Dicit se Iasonis causa modo bene sperasse, modo male timuisse, quandiu hospes ejus historiam persequeretur.

t Studio] Id est, Dum hospes sigillatim & suo ordine mirabilia de te sines enarrare, detegit, &c.

u Curſuque] Quasi non data opera hospes, sed orationis æstu abreptus, Iasonis erga Medeam amorem propalaverit.

x Vulnera] Medea amorem

Heu!

Heu ! ubi pacta fides ? ubi connubialia jura ?

Faxque ^z sub arfuros dignior ire rogos ?

Non ego sum ^a furtim tibi cognita : pronuba ^b Juno

Adfuit, & sertis ^c tempora vinctus Hymen.

⁵ ^d At mihi nec Juno, nec Hymen, sed tristis ^e Erinny's
Prætulit infaustas sanguinolenta faces.

Quid mihi cum ^f Minyis ? quid cum ^g Tritonide pinu ?

Quid tibi cum patria, navita ^h Tiphys, mea ?

¹ Non erat hic aries villo spectabilis aureo ;

¹⁰ Nec senis ^k Ætæ regia ^l Lemnos erat.

Certa fui primo (sed me mala fata trahebant)

^m Hospita ⁿ fœminea pellere castra manu.

INTERPRETATIO.

Heu ! ubi fides promissa ? ubi jura conjugalia, & fax dignior venire sub pyras flagrantur. Ego non sum tibi juncta clanculum. Juno pronuba adfuit, & Hymen redimitus caput coronis. At neque Juno, neque Hymen, sed lucifera Erinny's sanguine infesta prætulit mihi tristes adas. Quod mihi negotium

cum Argonautis ? Quedam cum Argo navi ? Quid tibi cum patria mea, navita Tiphys ? Non erat hic avis conspicua vellere auro. Nec Lemnos erat aula senis Ætæ. Primo decrevi (sed mala fata me cogebant) exturbare castra hospita manu mulieri.

NOTÆ.

^y Ubi pacta fides] Postquam apertius, quæ de Jasonis immutato amore noverat, Hypsipyle declaravit, gravius in eum invenitur.

^z Sub Arfuros] Id est, Quæ potius in fœneribus adhibenda fuisset, quam in nuptiis. Mos vero fuit in illis, ut qui necessitudine proximus esset, averfus, rogo, accensa face, ignem supponeret.

^a Furtim cognita] Honestissime quæ turpissima sunt explicat. Id est, non tibi conjuncta fui per adulterium, aut fornicationem, sed per justum matrimonium.

^b Juno adfuit] Adeoque legitimum fuit matrimonium.

^c Tempora vinctus] Phrasis Græca Horatio familiaris, pro vincla tempora habens.

^d At mihi] Dixerat Junonem nuptiis suis adfuisse, ut justum matrimonium suum faceret. Jam loquendi formulam corrigit ; vultque matrimonium equidem legitimum fuisse, sed in eo Junonem non visam fuisse.

^e Erinny's] Furia. Tres fuerunt, quæ etiam Diræ & Eumenides dicuntur.

^f Minyis] Argonautis. Fuerunt illi populi Thessaliæ, qui Jasonem in expeditione-

nem Colchicam sequenti sunt : quamvis aliter Hyginus.

^g Tritonide] Id est, Argo, navi ; à Pallade, quæ, à Tritone palude, ubi nata creditur, Tritonia dicta est. Navis vero ideo à Pallade denominata, quod ejus consilio à Jasonem, administro Argo contexta fuerit.

^h Tiphys] Fuit Tiphys navis gubernator. Quod vero ita animatus & inanimatus irascitur Hypsipyle, id totum in Jasonem redundat.

ⁱ Non erat] Quasi dicat, quamobrem hæc venisti ? Cum quo vero potissimum rixetur, nec qua de causa, nescit Hypsipyle ; quod maximum indicat dolorem.

^k Ætæ] Fuit Æetes, sive Ætæa, solis filius, Medæ pater, Rex Colchorum.

^l Lemnos] Maris Ægei insula, propemodum ultima ad Septentrionem, ubi Hypsipyle regnavit.

^m Hospita] Hospitum Argonautarum.

ⁿ Fœminea] Viros suos interfecisse Lemniades in argumento vidimus. Quod quidem factum, quia ob fœtorem à Venere irata immisum, ab iis spernerentur.

Lemniadesque viros, ° nimium quoque, vincere norunt :

^p Milite tam forti ^q vita tuenda fuit.

Urbe ^r virum ^s vidi, testoque animoque recepi :

Hic tibi bisque æstas, bisque cucurrit hyems.

⁵ Tertia messis erat ; cum tu, dare ^t vela coactus,

^u Implesti lacrymis talia verba tuis :

* Abstrahor, Hypsipyle : sed (dent modo fata recursus)

Vir tuus hinc abeo : vir tibi semper ero.

Quod ^v tamen è nobis gravis celatur in alvo,

¹⁰ ^z Vivat ; & ejusdem ^a simus uterque parens.

^b Hactenus : &, lacrymis in ^c falsa cadentibus ora,

^d Cætera te memini non potuisse loqui.

Ultimus è sociis ^e sacram conscendis in Argo ;

Illæ volat : ventus ^f concava vela tenet.

INTERPRETATIO.

Lemniades sciunt etiam optime viros quoque agerare. Vita fuit defendenda tam strenue milite. Vidi virum in urbe, & excepti in a-
to & in cor : hic æstas bis tibi praterit, &
hyems. Tertia messis venerat, cum tu co-
actus committere vela ventis, cumulaſti ta-
lia verba lacrymis tuis? Abripior, Hypsipyle,
id, (fata concedant tantum redditum) hinc

maritus tuus discedo ; semper ero tibi mari-
tus. Interim quod absconditur è nobis in ute-
ro tuo tumido, tollatur, & simus uterque pa-
rens ejusdem. Hactenus : & lacrymis fluen-
tibus per simulatos vultus, memini te non
potuisse cætera præferre. Postremus ex sociis
ascendis in sacram Argo. Illa velocissima
fugit : ventus occupat vela concava.

NOTÆ.

o Nimium] Pro valde, maxime : sic Te-
ntius, in Eunuch.

q tuum impudens videre nimium vellem.

p Milite] Lemniadibus, scilicet, malieri-
bus.

q Vita] Quies, & vitæ jucunditas intelli-
genda est ; ut sæpe ea vox apud Terentium
usurpatur. Neque enim Hypsipyles vitæ
noxia insidias. Sed monet Heinſius in uno
Codice Voſſiano pro diversa lectione ripa-
re, quod tamen non ob easdem rationes,
quæquidem illi, mihi quoque placeret.

r Virum] Te, scilicet.

s Vidi] Heinſio vehementer friget vox
his proque ea scribit vidua ; quod certe, si
veretur membræ, elegantissimum videret-
ur ; fuerit enim maximum beneficium,
quod mœnibus receptus sit Jason, unde om-
nis viri deturbati fuissent.

t Coactus] Ab Hercule & aliis.

u Impleſti] Significat sine lacrymis eum
non potuisse loqui.

* Abstrahor] Id est, Per vim & contra
voluntatem meam abducor.

y Tamen] Quamvis discadam.

z Vivat] Ne interficiatur. Jam alicubi,
ni fallor, de barbara pueros perdendi consue-
tutine, apud veteres Ethnicos recepta, ad-
monuimus. Sed Hypsipylem opus fuit in-
super hortari, ut partum tolleret, ne si
maſculum enixa eſſet, more patrio interfice-
retur.

a Simus] Sitque pariter idem tuus satas
amoris nostri piens : nam istud est intelli-
gendum. Videntur reipſa uterque parens
unum fieri in liberis.

b Hactenus] Id est, Eo usque pervenit
Oratio tua : Hæc locutus es. Non ultra pro-
greſſus es.

c Falsa] Fictas fuisse lacrymas, & verba,
& vultum, contendit Hypsipyle.

d Cætera] Quæ velle te prænnuntiare geſtus
& conatus indicabat.

e Sacram] Quia Palladis cura fabricata
fuerat ; deinde etiam propter malum, aut
tabulam vocalem & fatidicam ex Dodonæa
ſylva, indicante Minerva, decisam.

f Concava] Cum ventis inflantur.

H

Cæcula

Cærula propulsæ s subducitur unda carinæ :

^h Terra tibi, nobis aspiciuntur aquæ.

ⁱ In latus omne patens turris circumspicit undas :

Huc ^k feror ; & lacrymis osque sinusque madent.

⁵ Per lacrymas specto ; cupidæque faventia menti
Longius assueto lumina nostra vident.

^l Adde preces castas, immistaque vota ^m timori,
Nunc quoque te salvo persolvenda mihi.

Vota ego ⁿ persolvam ? votis Medea ^o fruetur ?

¹⁰ Cor dolet ; atque ira mistus ^p abundat amor.

Dona feram templis, ^q vivum quod Iasona perdo ?

Hostia pro damnis concidat icta meis ?

Non equidem ^r secuta fui ; semperque verebar,

Ne pater ^s Argolica fumeret urbe nurum.

¹⁵ Argolidas timui ; nocuit mihi ^t barbara pellex :

Non expectata vulnus ab hoste tuli.

INTERPRETATIO.

*Cærula fluctus subtrahuntur agitata navi :
Versus terram respicit, nos versus aquam.
Turris ex omni parte conspicua imminet mari.
Huc eo, & facies & sinus hument lacrymis.
Per lacrymas aspicio ; & oculi nostri faventes animo avido prospiciunt longius quam soliti erant. Adde preces pudicas & vota cum metu conjuncta, quæ etiam nunc adeo exsolvere, te salvo. Ego exsolvam vo-*

ta ? Medea gaudet votis ? Cordi ære est, atque amor mistus ira affluit. Feram me nec in templa, quia amitto Iasona vivum. Hostia percussa cadat pro damnis mentis. Non equidem vixi sine cura, & semper timui, ne pater tuus deligeret nurum ex urbe Argolica. Reformidavi Thessalicas ; fecit mihi pellex barbara. Illata est plaga ab hoste improvisa.

NOTÆ.

^g *Subducitur*] Quando ventis & remis navis impellitur, & velociter currit, non modo terræ, sed maris etiam undæ, adeoque mare fugere & subtrahi videtur.

^h *Terra*] Sic solent qui abeunt & qui remaneant in sese mutuo ora convertere, donec extremum vale dicere cogantur, quando per locorum distantiam omnino separantur.

ⁱ *In latus*] Quæ ergo editissima erat. Locum describit, unde discedentem Iasonem spectasse dicit.

^k *Feror*] Certe illud est ex intimo amoris sinu depromptum ; & quam lepidum est, tam est & tenerum.

^l *Adde*] Pro addo, seu addidi. Ita & ex affectu majore, vel etiam variandi causa, loqui amamus.

^m *Timori*] Timebat Iasoni suo Hypsipyle, quem magnis periculis sese obiectare videbat.

ⁿ *Persolvam*] Cum maxima indignatione istud est pronuntiandum, quia dolori maximo verbis præcedentibus causa substrata est, iraque usque ad extremum repressâ. Attente qui vult proficere, Poëtæ artem indagabitur ; nec vero poenitebit.

^o *Fruetur*] Eorum utilitate & fructu gaudet.

^p *Abundat*] Istud quoque ex natura. Nam ira spiritus animales irritantur, & ad id quod agimus promptiores redduntur. Itaque ne irascatur qui amat, nisi ametur.

^q *Vivum perdo*] In vocibus & in re est repugnantia. Atque hæc omnia ironice & per indignationem sunt proferenda.

^r *Secuta*] De matrimonio nostro, scilicet. ^s *Argolica*] Thessalica : nam etiam Thessalia Argos Pelasgicam dicta est.

^t *Barbara*] Medea.

Nec facie meritivse placet; sed carmine ^a movit:

Diraque cantata pabula ^a falce metit.

Illa reluctantem curru ^v deducere Lunam

Nititur, & tenebris ^a abdere Solis equos.

Illa refrænât aquas, ^a obliquaque flumina sistit:

Illa loco silvas, ^b vivaque saxa movet.

Per ^f tumulos errat passis ^d discincta capillis,

Certaque de tepidis colligit ossa rogis.

Devovet absentes; simulacraque cerea ^e figit,

Et miserum tenues in ^f jecur urget acus:

Et quæ nescierim ^a melius: male quæritur herbis,

Moribus & forma conciliandus, amor.

Hanc potes amplecti? thalamoque relictus in uno

Impavidus somno nocte ^b silente frui?

ⁱ Scilicet ut ^a tauros, ita te juga ferre cœgit:

Quaque feros angues, te quoque mulcet ope.

INTERPRETATIO.

Ecce illa tibi grata est forma vel beneficiis; ad te incantamentis pellexit: Et vult herbas noxias falce incantata. Illa conatur de curru Lunam resistentem, & abscondere tenebris equos Solis. Illa retinet undas, & cœrceat flumina sinuosa: Illa deturbat silvas & vivas rupes loco suo. Discincta vagatur per sepulcra coma sparsa, & legit quam ossa de rogis calidis. Male precatur ab-

sentibus; & transverberat imagines cereas; & desigit in miseram jecur acus exiles: Et qua melius ignoraverim. Amor male coptatur herbis, qui debet allisci moribus & pulcritudine. Hanc non metuis fovere? & in eodem lecto desitutus potesne dormire sine metu per noctis silentium? Nimirum cœgit te jugum pati, ut cœgit tauros: Et mollit te quoque eadem opera qua mollit favos serpentes.

NOTÆ.

^a Movit] Te ad sui amorem incantamentis perpulsi.

^x Falce] Ex magica arte, quasdam herbas pro diverso usu velli, aut incidi oportet. Atque istud posterius falce aenea ad Lunam fascitatum esse ex Virgilio discimus.

^y Deducere] Id est, Prorsus venefica est Medea. Sic etiam dixit Tibullus,

Cantus & ex curru Lunam deducere tentat.

^z Abdere] Id est, Solem ipsam lumine suo privare.

^a Obliqua] Epitheton fluminum, quorum cursus obliquus est.

^b Vivaque] Id est, Ibi nata, & magna, quæ terræ implantata videntur. Gall. Des Rochers. Angl. Rocks.

^c Tumulos] Sepulcra.

^d Discincta] Ex disciplina magica hæc omnia transcripta sunt. Sed vide quam apte & ad scopum convenienter, quam bene & jucunde variata oratio.

^e Figit] Ut, quemadmodum imago cerea

hoc & illud vulnus acceperit, ita & ille quem representat, hoc aut illo affectu tangatur, &c. In his luserunt etiam Virgilius & Horatius; quos, si cum illis ridere voles, videbis.

^f Jecur] Quod sedem dicunt amoris, ut ita percutiatur ille cujus est illa imago.

^g Melius] Multa alia pessima arte dicite Medeam facere, quæ à se melius ignorentur quam cognoscantur.

^h Silente] Per noctis silentium, quod ad pavorem incutiendum etiam aptum est.

ⁱ Scilicet] Vade mihi, queso, quale sit Poetæ ingenium; in quas se induat formas; & quomodo ex quolibet efficiat quidlibet. Hypsipylem versibus proxime præcedentibus, Jasonem à Medæ amore retrahentem, induxit; nunc cum videtur illa rationum suarum vim infringere velle, illis pondus addit, seu potius ex his novum argumentum ad Medeam alienandam colligit.

^k Tauros] Quos Medæ ope, Jason perdomuit.

Adde, quod adscribi factis ¹ procerumque tuisque

^m Se favet; & ⁿ titulo conjugis uxor obest.

Atque aliquis ^o Pelia de partibus acta venenis

^p Imputat, & populum, qui sibi credat, habet.

5 ^q Non hæc Æsonides, sed ^r Phasias ^s Ætine

Aurea ^t Phryxæ terga ^u revellit ovis.

Non ^x probat Alcimede mater tua; consule matrem;

Non pater, à ^y gelido cui venit axe nurus.

Illa sibi ^z Tanai, ^a Scythiæque paludibus udæ

10 Quærat, & ^b à patria ^c Phasidos usque, virum.

INTERPRETATIO.

Adjice quod illa se gaudet Auctorem celebrari factorum tuorum, & Principum Argonautarum, & conjux nocet laudibus mariti. Atque aliquis ex saltione Pelia adscribit facta tua venenis, & habet plebem, qua sibi fidem adhibeat. Non Jason, sed Medea ab-

stulit pellem auream arietis Phryxæ. Alcimede mater tua non laudat; Consilium per a matre: Non laudat pater, cui advehitur nurus a polo glaciali. Illa exquirat sibi meritum ex Tanai & paludibus Scythia humida, & usque ex patria Phasidis.

NOTÆ.

¹ Procerum] Castoris, Pollucis, Herculis, &c.

^m Se favet] Venuiste; alii se facit. Gall. Elle prend plaisir, elle se vante. Angl. She takes Pleasure, she boasts. Hactenus vero in odium, nunc in invidiam Hypsipyle Medeam ideo conatur adducere, quod in se tot Heroium gloriam derivaret.

ⁿ Titulo] Laudibus tuis detrahit.

^o Pelia de partibus] Id est, Ex iis qui Pelia partes sequuntur, ipsi favent, tibi que sunt in seculis.

^p Imputat] Dicit, non virtute tua, sed Medea venenis, omnia facta fuisse qua in expeditione Colchica facta sunt.

^q Non hæc] Intellige hæc verba esse cuiuspiam Pelia fautoris, quibus Jasonis gloriam minueret.

^r Phasias] Medea, à Phaside Colchorum fluvio.

^s Ætine] Æta filia; quemadmodum Nepanine, Nereine, Oceanine, aliaque patronymica formantur. Sequitur vero sum Heinssii correctionem, quam ex veteri erasa lectione, utcumque tamen apparente, deinde etiam Salmasii approbatione, confirmavit.

^t Phryxæ] A Phryxo, Athamantis & Nepheles filio, qui Jovi, vel ut alii volunt, Marti, apud Colchos arietem, quo Helle-spontum transtretaverat, immolavit.

^u Revellit] Bene revellit; nam arietis pellem, seu vellus aureum in templo Maris Phryxus affixit.

^x Probat] Ea omnia, scilicet, qua de te & Medea pradicantur; aut ab hostibus tuis in te jactantur.

^y Gelido] Colchide, scilicet, quæ respectu Græciæ gelida est, utpote magis ad Septentrionem inclinans. Caterum inviolose istud auxit, quomodo Gallice dicemus, Du fonds du Septentrion, vel, des glaces du Pole; Angl. The farthest Part of the North, the Ice of the Pole. Nam ab axe, seu Polo multum distat Colchis.

^z Tanai] Tanais fluvius est notissimus, Asiam ab Europa determinans.

^a Scythiæque] Scythia regio est, cujus pars una Asia, altera Europæ adscribitur. Iracunde vero ad barbaros, & magis ad Septentrionem, Medeam, quæ sibi maritum querat, remittit Hypsipyle.

^b A patria] Id est, Ex Colchidis, vel Armenia montibus, unde ortum suum ducere volunt fluvium Phasidem.

^c Phasidos] Phasis fluvius est profundissimus idemque rapidissimus, per quem Argonautæ in Colchos navigarunt. Phasidos vero genitivus Græcus est: Latine habet Phasis vel Phasidis.

HYPsipyle Jasoni.

61

Mobilis Æsonide, vernaque incertior aura,
Cur tua ^d polliciti pondere ^e verba carent?
Vir meus hinc ieras, vir non meus inde redisti:
Sim reducis conjux, sicut euntis eram.

5 Si te nobilitas, generosæque nomina tangunt;
En ego ^f Minoo nata Thoante feror.

^g Bacchus avus, Bacchi conjux ^h redimita corona,
Præradiat stellis ⁱ signa minora suis.

Dos tibi ^k Lemnos erit, terra ^l ingeniosa colenti:

10 Me quoque res tales inter habere potes.

^m Nunc etiam peperî: gratare ⁿ ambobus, Jason:

^o Dulce mihi gravidæ fecerat ^p auctor onus.

Felix in ^q numero quoque sum; prolemque gemellam

^r Pignora ^s Lucina bina favente dedi.

15 Si quæris, cui sint similes; ^t cognosceris illis.

^u Fallere non norunt: cætera patris habent.

INTERPRETATIO.

Inconstans Jason, & levior vento vermo, quamobrem promissa tua non habent fidem? Alias hinc maritus meus, rediisti maritus non meus. Sim uxor reducis, sicut eram proficiscens. Si movearis nobilitate & magnificentia titulis; En ego dicor genita Thoante Minoo. Bacchus est mihi avus. Ariadne Bacchi conjux circumdata corona præluet signis minoribus stellis suis. Dos eris tibi Lemnos, ter-

ra sacunda cultori: potes quoque habere me inter res tam præclaras. Nunc etiam sum enixa, gratulare nobis duobus, Jason: Auctor reddiderat pondus gratum mihi grvida. Sum quoque fortunata in numero & emisi binos liberos progeniem geminam, Lucina adjuvante. Si peris cui sint similes, cognosceris per illos. Nesciunt fraudare, habent alia omnia patris.

NOTÆ.

d Polliciti] Alii habent pollicito, quod Heinio magis arrisit.

e Verba polliciti] Pro promissis. Nota bene hanc in loquendo rationem & solertiam. Quanti usus esse potest? Sed pauci istud intelligent, nisi aliquando operi manum admoveant.

f Minoo] Thoas enim, pater Hypsipyles, filius fuit Ariadnæ; Ariadna vero Minoem patrem habuit.

g Bacchus avus] Omnino, siquidem ille Ariadnen uxorem habuit, ex qua Thoantem suscepit, patrem Hypsipyles.

h Redimita] Hanc fabulam supra vidimus in Phyllidis epistola; sed nota quam apposite & ex mulierculæ ingenio Poeta Hypsipylem, gloriam ex obviis quibusque captantem, inducat.

i Signa] Alia sidera, minora & minus lucida. Gall. Les étoiles de moindre grandeur: Les Constellations moins remarquables. Angl. The lesser Stars; Constellations of less Note,

k Lemnos] Insula Lemnos, quæ dos est mea, tua erit, cum me uxorem duxeris.

l Ingeniosa] Id est, Facunda, fertilis: nam ingenium terræ etiam tribuitur.

m Nunc etiam] Laudat se à fecunditate, quæ solet esse maritis grata.

n Ambobus] Mihi, scilicet, & tibi.

o Dulce] Minus mihi grave fuit, quod grvida essem, quia ex te eram.

p Auctor] Jason, scilicet.

q Numero] Thoantem enim, & Euræum uno partu edidit.

r Pignora] Id est, liberos; quia sunt illi amoris conjugalium vincula & quasi pignora.

s Lucina] Juno Lucina, quæ parturientibus aderat.

t Cognosceris] Adeoque Jasoni erant simillimi. Atque & istud, ad cum in fide & amore retinendum, conferebat.

u Fallere] Sicut Jason cornu pater, qui matrem sefellit.

Legatos

Legatos quos pæne dedi * pro matre ferendos :

Sed tenuit cæptas sæva † noverca vias.

Medeam timui : ‡ plus est Medea noverca.

Medeæ faciunt ad scelus omne manus.

5 † Spargere quæ fratris potuit laniata per agros
Corpora, pignoribus parceret illa meis ?

Hanc tamen, ô demens Colchisque ‡ ablata venenis,
Diceris Hypsipyles præposuisse toro.

Turpiter illa † virum cognovit adultera virgo :

10 Me tibi, teque mihi † tæda pudica dedit.

Prodidit † illa patrem : rapui † de cæde Thoanta.

‡ Deservit Colchos : me mea Lemnos habet.

Quid refert, scelerata piam si vincit, & ipso

‡ Crimine dotata est, emeruitque virum ?

15 Lemniadum facinus culpo, † non miror, Iason.

‡ Quælibet iratis ipse dat arma dolor.

Dic age, si ventis (ut † oportuit) actus iniquis

Intraffes portus tuque, ‡ comesque meos ;

INTERPRETATIO.

Quos fere tradidi portandos legatos pro matre : Sed crudelis noverca impedivit inceptum iter. Reformidavi Medeam ; plus est Medea quam noverca. Manus Medea apta sunt ad omnem nequitiam. Quæ potuit disseminare per campos membra lacerata fratris ; illa ignosceret meis liberis ? Tamen, ô insane, & incantate venenis Colchicis, dixeris prætulisse hanc læstæ Hypsipyles. Illa juvenis adultera cognovit fæde meum mari-

tum : fax casta dedit me tibi, & te mihi. Illa prodidit patrem : ego subtraxi Thoanta neci. Illa reliquit Colchos : Lemnos mea tenet me. Quid interest, si scelestæ sperat piam, & dotam habet crimen ipsum, & eo tibi conciliavit maritum. Damno flagitium Lemniadum puellarum, non miror, Iason. Dolor ipse ingerit qualibet arma insensu. Dic, quæso si pulsus ventis adversus (ut decuit) tu & comes introisses meos portus ;

NOTÆ.

* Pro matre] Id est, Ut te mihi conciliarent.

† Noverca] Medea, scilicet.

‡ Plus est] Id est, Major est adhuc in Medea sævitia, quam in Noverca. Gall. Qui dit Medee, dit bien plus que marâtre. Angl. Medea is a much worse Name than Mother-in-Law.

† Spargere] Fabula est, Medeam, ut insequentem patrem moraretur, cum Iasonis fugam comitata esset, Absyrti, fratris sui, membra dilacerasse, usque viam stravisse.

‡ Ablata] Iasonem innuit per veneficia mente alienatum à Medea fuisse.

† Virum] Te, scilicet, qui meus es.

† Tæda pudica] Legitimum conjugium ; ad cuius celebrationem tædas adhibitas fuisse supra vidimus. Metonym. est.

‡ Illa] Medea, cuius ope vellus aureum à Iasone sublatum.

† De cæde] Sola enim ex omnibus Lemniadibus patrem suum servavit, cum alii viros omnes trucidassent.

‡ Deservit] Ut impudica solent.

† Crimine dotata] Medeam Iason adduxit, quod sui causâ patrem prodidisset. Quam lepide vero & apposite istud arguit Hypsipyle.

† Non miror] Quod viros suos Lemniades interfecerint, se equidem dicit non approbare : Veruntamen in eo nihil esse quod dolor contemptæ uxori facile non suggerat.

‡ Quælibet] Clarissimus Heinhus malebat quamlibet : sed non ita videtur ad scopum spectare.

† Oportuit] Dignus fuisti, cui isind eveniret.

‡ Comesque] Medea, quam præ dolore & ira non nominat.

Obvia.

- Obviaque exissem foetu comitata gemello :
 (ⁿ Hiscere nempe tibi terra roganda fuit.)
 Quo vultu natos, quo me, scelerate, videres ?
 Perfidiae pretio qua nece dignus eras ?
 5 Ipse quidem per me tutus sospesque fuisses :
 Non quia tu dignus, sed quia mitis ego.
 ° Pellicis ipsa meos implexsem sanguine vultus,
 ° Quosque veneficiis ^q abstulit illa suis.
 Medæ ^r Medea forem : quod ^s si quid ab alto
 10 Justus adest votis Jupiter ipse meis ;
 Quod gemit Hypsipyle, lecti quoque ^t subnuba nostri
 Mæreat, & leges ^u sanciat ipsa suas.
 Utque ego destituor conjux materque duorum ;
 x A totidem natis orba sit, atque viro.
 15 Nec male parta diu teneat ; pejusque relinquat.
 Exulet ; & toto quærat in orbe fugam.
 Quam fratri germana fuit, miseroque parenti
 Filia ; tam natis, tam sit acerba ^y viro.

INTERPRETATIO.

& processissem obviam cum duobus liberis :
 (scilicet tibi opus fuisset precari terram, ut
 haret.) Quo ore potuisses intueri filios, quo
 me, scelestæ ? Qua morte dignus eras pro
 mercede perfidia tuæ ? Tu equidem fuisses
 tutus & incolumis per me, non quia tu es
 dignus, sed quia ego sum lenis. Ego excep-
 tuissem meos oculos sanguine pellicis, & tuos
 quos illa abripuit veneficiis suis. Essem Me-
 dea Medea. Quid si Jupiter ipse adest a-

gnus aliqua parte ex celo meis precibus ;
 Pellex mei lecti flet quid Hypsipyle queri-
 tur, & ipsa firmet leges suas. Et quemadmo-
 dum ego uxor, & mater duorum relinquitur,
 illa sit privata totidem liberis, atque marito.
 Nec diu possideat qua male acquisivit, &
 graviore modo deserat. Exul vivat, & qua-
 rat fugam in toto mundo. Quam sava fuit
 soror fratri, & filia sava patri, tam sit sava
 liberis, tam sit sava marito.

NOTÆ.

n Hiscere] Id est, Tanti sceleris pudore
 usque adeo suffusus fuisses & perturbatus, ut
 terra hiatu absorptum quam in meum con-
 spectum datum te præcipuisses.

o Pellicis] Medæ.

p Quosque] Jasonis.

q Abstulit] A me auertit.

r Medea] Id est, Scvissima.

s Si quid] Alii si quis. Optime vero &
 venuste si quid plurimi ; quod reposuit Hein-
 sius : qui idem vere, eleganter redundare rō
 quid alferit. Ita & Virgilius.

---- Si quid pietas antiqua labores

Respicit humanos.

t Subnuba] Medea concubina. Alii ha-
 bent Suceuba : quam vocem vix Latine
 dicit Heinsius.

u Sanciat] Firmet, & ratas efficiat. Il-
 est, Cum ipsa sibi licitum crediderit uxores de
 conjugali toro deturbare, & ea de re quasi
 legem exemplo in me edito posuerit, opto ut
 etiam damno suo legem istam sanciat.

x A totidem] Voto suo non excidit Hyp-
 sipyle. Jason enim, cum Creusam Creontis
 Corinthiorum regis filiam uxorem duceret,
 Medeam expulit ; quæ duos, quos ex Jasone
 habuerat, filios crudeliter mactavit. Nota ve-
 ro phrasim, orbem esse à re aliqua. Ita &
 Cicero dixit in Oratione pro Flacco, orba ab
 Optimatibus concio.

y Viro] Cum Creusa conflagrasse Jaso-
 nem, incendio quod Medea in Creontis re-
 gia excitavit, scribit Hyginus, Quamquam
 alii aliter,

Cum

Cum mare, cum terras ^z consumpserit; ^a aëra tentet,
Erret inops, exspes, cæde cruenta sua.

Hæc ego conjugio fraudata ^b Thoantias oro.

Vivite ^c devoto nuptaque virque toro.

INTERPRETATIO.

Cum peragraverit mare & terras, experiatur
aëra. Vagetur egena, sine spe, sanguino-
lenta sua nece. Ego Thoantias filia expulsa

conjugio hæc imprecor. Vivite vir & uxor
lecto diris damnato.

NOTÆ.

^z Consumpserit] Frustraque in iis asylum
quaesierit. Corintho vero Medea pulsa est,
postquam Jasoni Creusa nupsisset: Deinde
etiam Athenis, ab Ægeō, cui nupsit, re-
pudiata.

^a Aëra] Quomodo draconibus vecta Co-

rintho, Athenisque aufugerit Medea, passim
reperies. Illudque sæpius Autor noster me-
morat.

^b Thoantias] Hypsipyle Thoantias filia.

^c Devoto] Execrationibus, & infelicitati-
bus per meas imprecationes referto.

EPISTOLA VII.

ARGUMENTUM.

Troja à Græcis eversa, Æneas, Anchisa & Veneris filius, postquam incendio penates eri-
pisset, viginti navibus mare ingreditur. Tempestate autem jactatus, dique circum multa
litora errans, in Libyam est delatus: ubi tunc Dido, ut fingit Virgilius, Beli filia, & Si-
chæi, Herculis sacerdotis uxor, Tyro profecta, fratris Pygmalionis sevitiâ & avaritiâ
fugiens, novam urbem, Carthaginem moliebatur, à qua Æneas una cum sociis liberaliter
susceptus, amatus, in ejusdem sese interiorem consuetudinem demisit. Cum autem Mercu-
rii monita, in Italiam, fatis sibi promissam, navigare pararet, Dido (ut quæ cum maxime
amans & ardens omnia momenta expenderet) animum ejus præsentiens, à navigandi pro-
posito eum revocare studet: quo non impetrato, ut saltem differat præcepit iter, orat. Ad-
versis autem frustra admotis precibus, tandem moritura ad eum scribit, ut mortis causam præ-
buisse intelligat.

DIDO ÆNEÆ.

^a SIC, ubi ^b fata vocant, udis abjectus in herbis,
Ad ^c vada ^d Meandri ^e concinit albus olor.

INTERPRETATIO.

Sic candidus Cygnus jacens super herba canit ad vada Meandri, cum mors vocat.

NOTÆ.

^a Sic concinit] Uti ego nunc cano, supple:
quod, de industria, à Poëta non expressum,
majoris affectus declarandi causa. Caterum
in quibusdam codicibus, hujus epistolæ ini-
tium faciunt, versus duo sequentes.

Accipe, Dardanide, moritura carmen Elissa.

Qua legis, a nobis ultima verba legis.

At illi, tamen non ita male coherent, me-
rito tamen, cum in optimis præsertim edi-
tionibus non appareant, tanquam adulterini
resecti sunt. Epistola vero fere tota est ex
Virgilio desumpta.

^b Fata vocant] Id est, cum mors instat.
Inde tracta phrasis quod nihil sine factorum
ordine fiat.

^c Vada] Vadum, locus est aquosus, per
quem tamen pedibus licet vadere. Sumiatur
etiam pro aquis simpliciter.

^d Meandri] Meander, seu, ut alii scri-
bunt, Meandrus, fluvius est minoris Asiae, in
Ægeum mare influens, adeo sinuosus, ut
sæpe videatur reveri.

^e Concinit] Morti vicinum Cygnum can-
tare voluerunt fabularum artifices Poëte.

Nec,

Nec, quia te nostra sperem prece posse moveri,

Alloquor : adverso ^f vovimus & ista Deo.

Sed ^h merita & ⁱ famam, ^k corpusque, animumq; pudicum

Cum male perdididerim ; perdere verba leve est.

^l Certus es ire tamen, miseramque relinquere Dido :

Atque iidem venti vela ^m fidemque ferent.

Certus es, Ænea, cum fœdere ⁿ solvere naves :

Quæque ubi sint nescis, Italia regna sequi.

Nec ^o nova Carthago, nec te crescentia tangunt

Mœnia ; nec sceptro tradita ^p summa tuo.

^q Facta fugis ; facienda petis : quærenda per orbem

Altera, quæ sita est ^r altera terra tibi.

Ut terram invenias, quis eam tibi tradet habendam ?

^s Quis sua non notis arva tenenda dabit ?

^t Alter habendus amor tibi restat, & altera Dido :

Quamque ^x iterum ^y fallas, altera danda fides.

INTERPRETATIO.

Nec compello te, quod credam te posse scelti
ratione nostra : Optavimus ista Deo aver-
si. Sed cum male profuderim beneficia & fa-
mam, & corpus, & animum castum, parum
est profudere verba. Decrevisti tamen abire
& deserere infelicem Didonem : Atque iidem
venti rapiunt vela & fidem tuam. Decrevisti,
Ænea, solvere naves cum pacto : & regna Ita-
liæ petere, quæ ignotas tibi sint. Nec nova Car-

thago, nec muri surgentes te movent ; nec sum-
ma rerum concessa tuo sceptro. Fugis quæ facta
sunt, sequeris quæ facienda sunt. Altera tel-
lus investiganda est tibi per orbem, altera est
inventa. Quanquam solum reperias, quis tibi
id tibi præbebit possidendum ? Quis dabit agros
suos possidendos hominibus incognitis ? Super-
est tibi alter Amor habendus, & altera Dido.
Est fides altera danda, quam frangas deino.

NOTÆ.

[^f Vovimus] Alii Codices habent movi-
mus : quod quidem cur improbaverit Hein-
sius non video : (movere enim sæpe pro su-
scipere ponitur) nisi quia jam ea voce,
versu proxime præcedenti, usus est Poeta.
[^l Vovimus vero ex hac Basilienfis Codicis
Scriptura] ^l vovis effecit Heinsius.

[^g Istam] Ut te in mei amore retinerem.
[^h Merita] Æneam hospitio perbenigne
acceperat, &c.

[ⁱ Famam] Quia ante visum Æneam ca-
lissima habebatur.

[^k Corpusque] Ab Ænea violatum.

[^l Certus ire] Certus eundi. Virgil. 4.
Ceterum hæc omnia cum aliqua admiratione
proferenda sunt.

[^m Fidemque ferent] Id est, Perfidus
erit. Proverbialis locutio, nostris etiam
familiaris, dum nullius momentū rem ali-
quam exagitant. Dicunt enim, Gall. *Autant
tu compte le vent.* Angl. *'Tis no more*

to be depended on than the Wind; & si-
milis.

[ⁿ Solvere] Iterum in diversa vocum signi-
ficatione ludit Poeta. *Solvere fadus*, est *fadus*
frangere. *Solvere naves*, est, eas ex portu
deducere. Id est, Decrevisti simul & pariter
matrimonium nostrum dissolvere, & abeundi
causa, naves portu solvere.

[^o Nova] Quam tunc temporis Dido ædi-
ficabat.

[^p Summa] Id est, Quicquid erat penes
me divitiarum & potestatis.

[^q Facta] Carthaginem conditam.

[^r Facienda] Urbem, quam satis admonitus,
in Italia condituram se Æneas prædicabat.

[^s Altera] Hæc, scilicet, quam tibi dedi.

[^t Quis] Quasi dicas, nullus.

[^u Alter] Quem fortasse nunquam inveniet.

[^x Iterum] Sicuti datam mihi secessisti.

[^y Fallas] Fallere fidem, pro, fidem vio-
lare, etiam apud Ciceronem.

Quando

- ² Quando erit, ut condas instar Carthaginiis urbem,
 Et videas populos altus ab arce ruos?
 Omnia ut eveniant, nec te tua vota ^a morentur;
 Unde tibi, quæ te ^b sic amet, uxor erit?
⁵ Uror, ut inducto ceratæ sulfure ^c tædæ:
 Ut ^d pia fumosis addita thura focis.
 Æneas oculis semper vigilantis inhæret:
 Ænean animo noxque diesque refert.
 Ille quidem male gratus, & ad mea munera ^e surdus;
¹⁰ Et quo, si non sum ^f stulta, carere velim:
 Non tamen Ænean, quamvis male cogitat, odi:
 Sed queror infidum, quæstaque pejus amo.
 Parce, Venus, ^g nurui, durumque ^h amplectere fratrem,
¹ Frater Amor: castris ^k militet ille tuis.
¹⁵ Aut ego ^l quæ cœpi (neque enim dedignor) amare,
^m Materiam ^a curæ præbeat ille meæ.

INTERPRETATIO.

Quando eveniet ut adifices urbem instar Carthaginiis; & sublimis prospicias populos tuos ab arce? Quantumvis omnia accedant, nec una desideria te retardent; unde conjux tibi aderit, quæ te amet ut ego te amo? Ardeo, ut tæda oblita sulphure; ut pia thura injecta altaribus fumus. Semper Æneas observatur oculis mei expectata: Nox & dies representat Ænean animo meo. Ille quidem ingra-

tus, & durus ad mea dona; & quæ, si non sum insana, cupiam carere: Non tamen ut habeo Ænean, quamvis male animo sentio. Sed querimeniam habeo de perfido, & postquam habui, magis amo. Venus, ignesce noli, tuque, o Amor frater, complectere crudellem fratrem: Ille sequatur castra tua; Aut ego sequar quæ capi amare, (neque enim ali-

NOTÆ.

² Quando] Quasi dicat, morquam, aut tardissime.

^a Morentur] Id est, Quamquam nulla sit mora, quin omnia quæ optaveris, eveniant.

^b Sic] Ut ego te amo.

^c Tæda] Tæda, arbor est ex resinosis; flammis luminibusque sacrorum grata, autore Plinio.

^d Pia] Quibus erga Deos pietatem testamur.

^e Surdus] Quia illis neque movebatur, neque ab instituto itinere deterrebat.

^f Stulta] Stultus vero est qui eo carere non vult, quem neque beneficiis, neque amore retinere potest.

^g Nurui] Id est, mihi. Æneas matrem habuit Venerem: Adeoque Veneris nurus fuerit, quæ illum maritum vocaverit.

^h Amplectere] Et ad mei amorem perduc.

ⁱ Frater] Æneæ frater fuerat Amor, siquidem uterque Veneris genitus.

^k Militet] Amet, & amet me. Militia enim Amoris amor est.

^l Quæ] Quæ, ex melioribus codicibus correxerat Heinſius. Quæ vero, quod in aliis reperitur reposui, quia clariorem sententiam & meliorem efficit: nam & idem ille Heinſius hanc, ut videtur, sibi legem in correctionibus suis posuit.

^m Materiam] Nutrimentum & causam, Amet. Quam acute istud inflexeris, vide. Dicit Amori, se sponte ejus militis nomen dedisse, & ejus castra sequi: Tantummodo ille materia vota sua non destituit. Quæ magis honesta esse potest Oratio ad Imperatorem? At Dido tamen quod maxime capit, conficit; nam Amoris materia Æneæ amor est reciprocus.

ⁿ Curæ] Amori. Sic Virgil. de hac ipsa Dido loquens,

At Regina gravi jam dudum sancita cura.

° Fallor; & p̄ ista mihi falso jactatur imago :
Matris ab ingenio ° dissidet ille suæ.
¹ Te lapis, & montes, innataque rupibus altis
² Robora, te sævæ progeni feræ :
Aut mare, quale vides agitari nunc quoque ventis :
³ Quo tamen adversis fluctibus ire paras.
Quo ⁴ fugis? obstat ⁵ hyems : ⁶ hyemis mihi gratia profsit,
Aspice, ut ⁷ everfas concitet ⁸ Euris aquas.
Quod tibi maluerim, sine me debere procellis :
⁹ Justior est animo ventus & unda tuo.
Non ego sum tanti (° quamvis merearis, inique)
Ut pereas, dum me per freta longa fugis.
Exerces ¹ pretiosa odia, & constantia magno ;
Si, dum me careas, est tibi vile mori.
Jam venti ponent, ° strataque æqualiter unda,
¹ Cæruleis ² Triton per mare ³ curret equis.

INTERPRETATIO.

Decipio; & ista cogitatio ostentatur mihi
falso. Ille non vivit ex indole matris suæ.
Lapsum & montes, & robora ingenita rupi-
bus altis; fera crudeles produxerunt te.
Aut mare, quale cernis commoveri nunc quo-
que ventis; Quo tamen ire cupis undis con-
trariis. Quo fugis? Tempestas impedit:
tempestatis gratia mihi serviat. Vide ut
Eurus cras aquas concitet; fac ut debeam
procellis, quod maluerim debere tibi. Ventus
& fluctus est aquior tuo ingenio. Ego non
sum tanti, ut pereas, (quamvis dignus sis,
injuste) dum fugis me per vastamaria. O-
dis carissimis indulges & magno venient-
ibus; si modo me careas, leve est tibi mori.
Venti brevi quiescent, & fluctibus æquali-
ter diffusis, Triton curret per mare equis
glauco.

NOTÆ.

o Fallor] Quæ Ænean ad mei amorem
induci posse cogito.

p lsa] Quæ, dies, noctes, mentem obam-
bulat; cum Ænean facilem & amore vi-
sam, mihi fingo.

q Dissidet] Quia ille durus, Venus mol-
lis, &c.

r Te] Ænean tanquam præsentem allo-
quor. Quod quidem convenientissime fe-
cit, quo tempore eum phantasie oberrantem
induxit.

s Robora] Robur, arbor est glandifera,
durissima.

t Quo] Alii habent quæ: quod Heinsho
propter ejusdem quæ, versu proxime sequen-
tis concursum, placuit.

u Fugis] Invidiose.

x Hyems] Tempestas. Ita & Horatius.

y Hyemis gratia] Cujus ratio nulla est. O-
mnia vide, ut ubique ingeniosus est.

z Everfas] Pro evertas & concitet.

a Eurus] Ventus ab ortu spirans, procel-
losus, & in Italiam ex Africa navigaturis
maxime contrarius.

b Justior] Quia mihi bene merenti gra-
tiam refert, cum te apud me retinet, quam tu,
qui beneficium acceperis, non vis reddere.

c Quamvis merearis] Perire scilicet. Sed
multum hic variant codices. Quidam habent
quod non meditaris, quod quidem non im-
probandum.

d Pretiosa] Quandoquidem, ob ea, Tu
ipse in periculum venis.

e Strata] Cum nullis ventis agitur a-
qua, inter ripas suas æquabilis continetur.

f Cæruleis] Propter aquæ præsertim, in
qua vivunt, colorem.

g Triton] Deus marinus, Neptuni filius,
ejusdemque tubicen.

h Curret] Id est, placabitur assus maris.
Lobentius enim quiescente unda, super aquas
Dii maris exeunt.

- ² Quando erit, ut condas instar Carthaginis urbem,
Et videas populos altus ab arce tuos?
Omnia ut eveniant, nec te tua vota ^a morentur;
Unde tibi, quæ te ^b sic amet, uxor erit?
⁵ Uror, ut inducto ceratæ sulfure ^c tædæ:
Ut ^d pia fumosis addita thura focis.
Æneas oculis semper vigilantis inhæret:
Ænean animo noxque diesque refer.
Ille quidem male gratus, & ad mea munera ^e surdus;
¹⁰ Et quo, si non sum ^f stulta, carere velim:
Non tamen Ænean, quamvis male cogitat, odi:
Sed queror infidum, quæstaque pejus amo.
Parce, Venus, ^g nurui, durumque ^h amplectere fratrem,
ⁱ Frater Amor: castris ^k militet ille tuis.
¹⁵ Aut ego ^l quæ cæpi (neque enim dedignor) amare,
^m Materiam ⁿ curæ præbeat ille meæ.

INTERPRETATIO.

Quando eveniet ut adifices urbem instar Carthaginis; & sublimis prospicias populos tuos ab arce? Quantumvis omnia accidunt, nec tua desideria te retardent; unde conjux tibi aderit, quæ te amet ut ego te amo? Ardeo, ut tædæ oblita sulphure; ut pia thura injecta altaribus fumpsi. Semper Æneas observatur oculis mei expectata: Nox & dies representat Ænean animo meo. Ille quidem ingratus, & durus ad mea dona; & quo, si non sum insana, cupiam carere: Non tamen odium habeo Ænean, quamvis male animo sentis: Sed quærimoniam habeo de perfido, & postquam habui, magis amo. Venus, ignosce nurui, tuque, o Amor frater, complere crudelium fratrem: Ille sequatur castra tua; Aut ego sequar quæ capi amare, (neque enim ab uno) ille das materiam amoris meo.

NOTÆ.

² Quando] Quasi dicat, nunquam, aut tardissime.

^a Morentur] Id est, Quamquam nulla sit mora, quin omnia quæ optaveris, eveniant.

^b Sic] Ut ego te amo.

^c Tædæ] Tædæ, arbor est ex resinosis; fluminis luminibusque sacrorum grata, autore Plinio.

^d Pia] Quibus erga Deos pietatem testamur.

^e Surdus] Quia illis neque movebatur, neque ab instituto itinere deterrebat.

^f Stulta] Stultus vero est qui eo carere non vult, quem neque beneficiis, neque amore retinere potest.

^g Nurui] Id est, mihi. Æneas matrem habuit Venerem: Adeoque Veneris iurus fuerit, quæ illum maritum vocitaverit.

^h Amplectere] Et ad mei amorem perducere.

ⁱ Frater] Æneæ frater fuerat Amor, siquidem uterque Veneris genitus.

^k Militet] Amet, & amet me. Militia enim Amoris amor est.

^l Quæ] Quem, ex melioribus codicibus correxerat Heinſius. Quæ vero, quod in aliis reperitur reposui, quia clariorem sensum & meliorem efficit: nam & idem ille Heinſius hanc, ut videtur, sibi legem in correctionibus suis posuit.

^m Materiam] Nutrimentum & causam. Anct. Quam acute illud inflexeris, vide. Dicit Amori, se sponte ejus militæ nomen dedisse, & ejus castra sequi: Tantummodo ille materia vota sua non destituit. Quæ magis honesta esse potest Oratio ad Imperatorem? At Dido tamen quod maxime cupit, conficit; nam Amoris materia Æneæ amor est reciprocus.

ⁿ Curæ] Amori. Sic Virgil. de hac ipsa Dido loquens,

At Regina gravi jam dudum sancita curæ.

° Fallor; & pīsta mihi falso jactatur imago :

Matris ab ingenio ^a diffidet ille suæ.

° Te lapis, & montes, innataque rupibus altis

^a Robora, te sævæ progeniū feræ :

5 Aut mare, quale vides agitari nunc quoque ventis :

° Quo tamen adversis fluctibus ire parās.

Quo ^a fugis? obstat ^x hyems : ^y hyemis mihi gratia proficit,

Aspice, ut ^z everfas concitet ^a Eurū aquas.

Quod tibi maluerim, sine me debere procellis :

10 ° Justior est animo ventus & unda tuo.

Non ego sum tanti (^c quamvis merearis, inique)

Ut pereas, dum me per frēta longa fugis.

Exerces ^d pretiosa odia, & constantia magno ;

Si, dum me careas, est tibi vile mori.

15 Jam venti ponent, ^e strataque æqualiter unda,

^f Cæruleis ^g Triton per mare ^h curret equis.

INTERPRETATIO.

Decipior ; & ista cogitatio ostentatur mihi falso. Ille non vivit ex indole matris suæ. Saxum & montes, & robora ingenitæ rupibus altis ; fera crudeles produxerunt te. Aut mare, quale cernis commoveri nunc quoque ventis ; Quo tamen ire cupis undis contrariis. Quo fugis ? Tempestas impedit : tempestatis gratia mihi serviat. Vide ut Eurus eruat aquas concitas ; fac ut debeam

procellis, quod maluerim debere tibi. Ventus & fluctus est aq̃uor tuo ingenio. Ego non sum tanti, ut pereas, (quumvis dignus sis, injuste) dum fugis me per vasta maria. Odiis carissimis indulges & magno venientibus ; si modo me careas, leve est tibi mori. Venti brevi quiescent, & fluctibus æqualiter diffusis, Triton serietur per mare equis glaucis.

NOTÆ.

o Fallor] Quæ Ænean ad mei amorem perducī posse cogito.

p Ista] Quæ, dies, noctes, mentem obambulat ; cum Ænean facilem & amore viduum, mihi fingo.

q Diffidet] Quia ille durus, Venus molis, &c.

r Te] Ænean tanquam præsentem alloquitur. Quod quidem convenientissime tempore, quo tempore eum phantasiæ oberrantem induxit.

s Robora] Robur, arbor est glandifera, durissima.

t Quo] Alii habent quæ : quod Heinssio propter ejusdem quæ, versu proxime sequenti, concursum, placuit.

u Fugis] Invidiose.

x Hyems] Tempestas. Ita & Horatius.

y Hyemis gratia] Cujus vis nulla est. Optimum vide, ut ubique ingeniosus est.

z Everfas] Pro evertas & concitet.

a Eurus] Ventus ab ortu spirans, procellosus, & in Italian ex Africa navigaturis maxime contrarius.

b Justior] Quia mihi bene merenti gratiam refert, cum te apud me retinet, quam tu, qui beneficium accepisti, non vis reddere.

c Quamvis merearis] Perire scilicet. Sed multum hic variant codices. Quidam habent quod non meditaris, quod quidem non improbandum.

d Pretiosa] Quandoquidem, ob ea, Tu ipse in periculum venis.

e Strata] Cum nullis ventis agitur aqua, inter ripas suas æquabilis continetur.

f Cæruleis] Propter aquæ præsertim, in qua vivunt, colorem.

g Triton] Deus marinus, Neptunī filius, ejusdemque tubicen.

h Curret] Id est, placabitur assus maris. Lobentius enim quiescente unda, super aquas Dii natas exeunt.

Tu quoque cum ventis utinam mutabilis esses!

Et, nisi duritia robora vincis, eris.

Quid? si nescieris, insana quid æquora possint?

* Expertæ toties tam male credis aquæ?

5 Ut pelago^m suadente etiam^a retinacula solvas,

Multa tamen latus tristitia pontus habet.

Nec^o violasse fidem tentantibus æquora prodest:

Perfidie pœnas exigit ille locus.

Præcipue cum læsus Amor: quia mater Amoris

10 Nuda^p Cytheriacis edita fertur aquis.

Perdita ne^q perdam timeo, noceamve nocenti;

Neu bibat æquoreas naufragus hostis aquas.

Vive, precor: sic te^r melius, quam funere, perdam;

Tu potius leti causa^s ferare mei.

15 Finge, age, te^r rapido (nullum sit in omine pondus)

Turbine deprendi: quid tibi mentis erit?

Protinus occurrent falsæ perjuria linguæ,

Et^u Phrygia Dido fraude^x coacta mori.

INTERPRETATIO.

Utinam tu esses quoque mobilis cum ventis!
Et eris, nisi durior es roborebus. Quid? si
ignorasses quid procellosa maria possent?
Confidisti mari quod toties tam male sensisti?
Tamen si etiam mari consulem moveas an-
choram, tamen vastum mare habet multa
luctuosa. Neque juvat eos qui se mari com-
mittunt lassisse fidem. Ille locus repetit pœnas
perfidie: præsertim cum Amor violatus;
quia mater Amoris dicitur genita nuda aquis

Cytheriacis. Ego qua occidi, matris ne sim
exilio, vel obsum nocenti? Neve hostis nau-
fragium passus furbeat aquas marinas. Vive
quas? libentius amittam te sic, quam mori-
te. Tu potius dicaris causa mortis mea. A-
ge, pone te corripitur turbine furente, (nulla sit
vis in omine) quid erit tibi animi? Sta-
tim mentem subiungunt perjuria perfida lin-
gua, Et Erijsa ad mortem impulsâ fraude
Trojanâ.

NOTÆ

i Nescieris] Sic habent nonnulli Codices,
referente Heinio. Nec te movere debet ul-
tima syllaba producta; nam plurima alia ex-
empla idem Heinio congerit, ubi iudem
produciuntur.

k Expertæ] Passivè: Nota.

l Male] Expertæ male; id est, cum tuo
periculo: vel credis male.

m Suadente] Tranquillo, quod ad navi-
gationem invitare videtur.

n Retinacula solvas] Solvas anchoram,
discedas.

o Violasse] Navigationem pergit disca-
dere Dido.

p Cytheriacis] Cytheræ insula est in sinu
Iaconico, quo, cum primum nata esset, Con-
cha Venus devesca dicitur.

q Perdam] Eum naufragio timeo perdere

quem sua voluntas perdidit, quique adeo me
perdidit.

r Melius] Minori cum dolore.

s Ferare] Quam ego tui, supple, si me
dum fingeres, perires.

t Rapido] Quam artificiose quasi in peri-
culo ipso conscientiam Æneæ sollicitat!

u Phrygia] Æneæ Phrygiæ: tui.

x Coacta] Quæcumque de Didonis & Æ-
neæ dicuntur amoribus, fabulam esse meram,
à Virgilio artificiose intextam constat, ex eo
præsertim, quod Carthago 132 annos tan-
tum ante Romam à Didone sit condita; Ro-
ma vero 432 post Trojæ excidium, quo ex-
cidii tempore Æneæ vixit: ut sic 300 an-
nos circiter Æneæ munifice Poëta condona-
verit.

Conjugis ante oculos deceptæ stabit imago

Tristis, & effusus sanguinolenta comis.

Quicquid ^a id est, totum merui, ^a concedite, ^b dicas :

Quæque cadent, ^c in te fulmina missa putes.

5 ^d Da breve sævitæ spatium pelagique tuæque :

Grande moræ pretium tuta futura via est.

Nec mihi parcat; puero parcat Iulio :

^e Te satis est titulum mortis habere meæ.

Quid puer ^f Ascanius, quid Di ^g meruerunt ^h Penates ?

10 ⁱ Ignibus ereptos obruet unda Deos.

Sed neque fers tecum ; nec, quæ mihi, perfide, iactas,

^k Prefferunt humeros sacra paterque tuos.

Omnia mentiris : nec enim tua fallere lingua

Incipit à nobis ; primaque rector ego.

15 Si ^l quæras, ubi sit formosi mater Iuli :

Occidit à duro sola relicta viro.

INTERPRETATIO.

Species uxoris delusa stabit ante oculos ; mæsta, & sanguine respersa, capillis sparsis. Quicquid id est, omne merui, dices discedite : & credes fulmina quæ cadent esse intorta in te. Concede breve tempus furori maris, & tuæ. Via tuta futura est magna merces cunctationis. Nec mihi ignoscatur, ignoscatur puero Iuli. Satis est te dici causam mortis meæ. Quid

puer Ascanius, quid Dii Penates meruerunt ? Aqua opprimit Deos substractos ignibus. Sed neque Deos tecum portas ; neque perfide, pater & sacra, quæ mihi prædicas, tetigerunt humeros tuos. Profers omnia falsa, neque vero lingua tua me primam decipit, neque ego prima crucior. Si quis petat, ubi sit mater pulchri Iuli : Perit desertæ sola à crudeli marito.

NOTÆ.

y Sanguinolenta] Quæ tui causa sibi violentas manus injecerit.

z Id] Quod patieris mali. Quantacumque fuerint mala quæ patieris.

a Concedite] Conscientiæ stimulis & periculi magnitudine conturbatum Ænean fingit Dido sui sanguinolentam imaginem spectraque alloqui, & à se depellere.

b Dicas] Plurimi codices habent dices ; quod quidem non improbaverim, quamquam illud alterum requirere versum sequentem Heinſius crediderit.

c In te] Ita vero noxios solet timida conscientia agitare : Hinc Juvenalis,

Hi sunt qui trepidant, & ad omnia fulgura pallent,

Cum tonat, exanimis primo quoque murmure Cæli :

Non quasi fortuitus, nec ventorum rabie, sed

tratus cadat in terras, & vindictæ ignis.

d Da breve] Id est, Discessum tuum differ.

e Te satis] Id est, Satis est quod meæ mortis autorem te facias ; nec ei filium tantum debes obicere, &c.

f Ascanius] Æneæ filius, qui & Iulus dictus est.

g Meruere] Quamobrem eos tempestat obicias.

h Penates] Quos dicitur Æneas Troja in Italiam portasse.

i Ignibus] Troja desagrantis.

k Prefferunt] Pius ideo à Virgilio Æneas cognominatur, quod patrem & Deos Penates flammis eripuerit, & humeris bajulaverit. Quomodo eum pictores etiam ex Virgilio celebraverunt.

l Quæras] Aliquis querat. Ænean dicit Creusam uxorem, Priamii filiam, matrem Ascanii ante reliquisse, & decessisse. Quæ quidem est quorundam sententia. Imo ab ipso interfectam nonnulli tradunt.

Hæc

- ^m Hæc mihi narraras : ⁿ at me movere merentem :
^o Inde minor culpa pœna futura mea est.
^p Nec mihi mens dubia est, quin te tua numina damnent ;
 Per mare, per terras ^q septima ^r jactat ^s hyems.
 5 Fluctibus ejectum tuta ^t statione recepi,
 Vixque bene audito nomine, regna dedi.
 His tamen officiis utinam contenta fuisset ;
 Et mihi concubitus fama ^u sepulta foret !
 Illa dies ^x nocuit, qua nos declive sub antrum
 10 ^y Caruleus subitis compulit imber aquis.

INTERPRETATIO.

Hæc mihi retuleras : sed tetigerunt me flentem. Inde pœna tua futura est levior culpa mea. Nec dubito quin tui Dii te exagrent. Septima tempestas jactat illum per mare, per terras. Recepi tuto portu illum expulsum undis ; & regna tradidi, vix bene cog-

nito ejus nomine. Utinam tamen satis mihi fuisset his beneficiis ; & nulla esset mihi fama concubitus ! Illa dies me perdidit, qua imber caruleus destruxit nos sub speluncam curvam, repentinis aquis.

NOTÆ.

in Hæc] Quomodo Crensam amississet. Idud vero 2. Æneidos, sub finem, Didoni Æneas narrat.

n At me movere] Alii movere : unde sensum extorquere conatus est Hubertinus. Sed frustra, meo quidem judicio. Quid vero dicam vix reperio : nisi forte hæc fuerit mens Didonis, & ita Ænean alloqui voluerit, Narraveras mihi equidem quomodo Crensam uxorem tuam reliquisses, unde perfidum tuum ingenium cognoscere debuisses, teque adeo longe à me propellere : At secus evenit, nam, cum in animo meo id nunc insedisset, qua ratione tibi possem prodesse & placere, etiam me movit, & ad misericordiam perduxit ille, ut reserebas, tuus & uxoris casus. Si quis accersitum explicationem credat, pergratum fecerit meliorem proponere. Cæterum, sine manuscriptorum fide, nisi summa cautione, nolim quicquam mutare.

o Inde] Hanc lectionem retinuerunt septem libri Autore Heinio ; quam quidem arripui, eo præsertim inducitur, quod alii vix, alii atque, eodem prope sensu habeant. Heinio vulgaris illa non mutavit ; testatur ipsa in uno codice legi : neque aliud nisi quod aliquid latere dicit. Hunc vero locum sic expono ; Inde, id est, ex eo quod vices tuas delin, te deinde hospitio & lecto meo recepi,

oratione tua decepta, ex eo, inquam, culpa mea evenit, ut minorem perfidia pœnam luere.

p Nec mihi] Confirmatio est, seu ejus, quod dixit, ulterior declaratio, Ænean perdidit erga uxorem, pœnam luere.

q Septima] Cum Virgilio facit. Dionysius vero, anno ab incensa Troja, altero Ænean in Italiam venisse scribit.

r Jactat] Ænean, scilicet. Hæc vero Ellipticæ locutiones, fere cum indignatione, aut aliquo majore affectu, sunt conjunctæ.

s Hyems] Pro anno.

t Statione] Portu, scilicet, Carthaginensi.

u Sepulta] Nullus sciret. De hac vero fama multa Virgil. 4. Æneid.

x Nocuit] Quia eo, Junonis, Venerisque artificio, subire Speluncam Æneas & Dido, imbris immisiss, coacti, tum primum concubuerunt, ut scribit Virgil. Æn. 4. Is vero quam nunc exponimus vocem, sic reddit.

Ille dies primus leti, primusque malorum Causa fuit.

y Caruleus] Pro nigricante. Utroque epitheto promiscue utitur Virgilius.

Audi-

Audieram ^z voces; Nymphas ^a ululasse putavi:

^b Eumenides fati ^c signa dedere meis.

Exige læse pudor pœnas, ^d violate Sichæo:

Ad quas (me miseram!) plena pudoris eo.

5 Est mihi marmorea sacratus in æde ^e Sichæus:

Appositæ frondes velleraque alba tegunt.

Hinc ego me sensi ^f noto quater ore citari:

^g Ipse sono tenui dixit, ^h Elissa, veni.

ⁱ Nulla mora est; venio; venio tibi debita conjux:

10 Sed tamen ^k admissi ^l tarda pudore mei.

^m Da veniam culpæ; decepit ⁿ idoneus auctor:

Invidiam noxæ detrahit ille meæ.

^o Diva parens, seniorque ^p pater pia sarcina nati,

Spem mihi mansuri rite ^q dedere viri.

15 Si fuit errandum, causas habet error honestas:

Adde ^r fidem; nulla parte ^s pigendus erit.

INTERPRETATIO.

Exceperam sonos, credidi Nymphas clamasse. Furia indicium fecerunt fati meis. Pudor effulse, violate Sichæo, repete pœnas, ad quas, (me infelicem!) me dedo suffusa pudore. Est mihi Sichæus sacratus in templo marmoreo; rami admoti, & lana candida operiunt. Ego audiui me hinc vocari quater voce cognita; Ipse Sichæus dixit voce græcili, Adesto, Elissa. Non moror, ad-

sum: Eo uxor tibi debita, sed tamen lenta pudore criminis mei. Concede veniam delicto meo; Dignus auctor me fraudavit Ille minuit invidiam culpa mea. Mater Dea, & pater senior, pium onus filii, fecerunt mihi spem mariti firmi, ut par esset. Si fuit peccandum, error præbet causas honestas. Adjice illi fidem, nullo modo eris pigendus.

NOTÆ.

^z Voces] Pluralem numerum ex vulgata editione reposui, quamvis singularem habere meliores codices Heinsius testetur. Ratio est, quod sicut apud Virgilium, plures etiam hic Nymphas Dido ipsa memorat.

^a Ululasse] Vox est mediæ significationis, quam, in bonam partem accipi, dubitare non sinit Lucanus, cum dicit,

Latis ululare triumphis.

^b Eumenides] Furia, eo nomine per antiphrasim Græce dictæ; id est, malevole.

^c Signa] Quæ ab illis non possunt esse nisi atra, & mortis præfagia.

^d Violate] Quoniam Sichæi cineribus castitatem promiserat.

^e Sichæus] Didonis maritus, Hercules Tyri Sacerdos, quem Pygmalion, ob divitiarum famam, interfecit. Hic vero per Sichæum, ejus statum, quam summa veneratione Dido colebat, intelligenda est.

^f Noto] Sichæi, scilicet.

^g Ipse] Sichæus.

^h Elissa] Nomen fuit alterum Didus. Eo vero illam convenientissime Sichæus appellat,

liquidem, ea Dido, seu virago lingua Punicâ per gloriosam mortem dicta tantum fuerit, quanquam aliter alii.

ⁱ Nulla mora] Sese dicit mori paratam esse, ut sit cum Sichæo.

^k Admissi] Impudicitie criminis.

^l Tarda] Tarde dicit se venire, quandoquidem non id ante violatam pudicitiam præstitit.

^m Da veniam] Sichæum alloquitur.

ⁿ Idoneus] Cuique nullus non considerendus esse dixisset.

^o Diva] Ea obiter enumerat quæ facti sui invidiam possint minuere. Primo quidem Æneæ matrem, Venerem scilicet, divam esse.

^p Pater] Anchises, scilicet, quem humeris suis gestasse pius ille Æneas prædicabat. Unde eum probum esse Dido conjiciebat.

^q Dedere] Non hoc dicit Dido, ut se omnino exparet, sed tantum ut minorem culpam fuisse ostendat.

^r Fidem] Quam mihi dederat Æneas.

^s Pigendus] Æneas, an error? Po'terius malim.

Durat

- 'Durat in extremum, vitæque novissima nostræ
 Prosequitur fati, qui fuit ante, ^a tenor.
 * Occidit ^v internas conjux mactatus ad aras :
 Et sceleris tanti præmia ^z frater habet.
 5 Exul ^a agor ; cineresque viri patriamque relinquo :
 Et feror in duras ^b hoste sequente vias.
 Applicor ignotis : fratrique elapsa fretoque,
 Quod tibi donavi, perfide, littus emo.
 Urbem constitui ; lateque patentia fixi
 10 Mœnia, finitimis ^c invidiosa locis.
 Bella ^d tument : bellis peregrina & fœmina tentor :
 Vixque rudes portas urbis & arma paro.
 Mille procis placui ; qui me ^e coiêre querentes
 'Nescio quem thalamis præposuisse suis.
 15 Quid dubitas ^v vinctam ^b Gætulo tradere larbæ ?
 Præbuerim sceleri brachia nostra tuo.
 Est etiam frater ; cuius manus impia possit
 Respergi nostro, sparsa cruore viri.
 Pone Deos, & quæ tangendo sacra profanas :
 20 Non bene cœlestes impia dextra colit.

INTERPRETATIO.

Fati ratio, qua fuit antea, manet usque
 ad finem, & comitatur extrema vita nostra.
 Maritus meus mortem obiit jugulatus ad se-
 creta altaria ; & frater meus habet mercedem
 tanti facinoris. Pellor profuga, & desero
 cineres mariti mei, & patriam. Et presso
 vias asperas hoste insequente. Appello ad
 littora ignota, & elapsa fratri & mari com-
 paro littus quod tibi dedi, perfide. Posui ur-
 bem, & statui muros late patentes invidiosos
 vicinis locis. Bella parantur, ego fœmina &

extranea impetor bellis ; Vixque p̄no crassas
 valvas urbis, & arma expedio. Grata fui
 mille procis, qui contra me conjuraverunt,
 querentes me anteposuisse nescio quem suis
 communiis. Quid vereris me dedito ligatam
 Larbæ Gætulo ? Commodaverim laceris no-
 stros flagitio tuo. Habeo etiam fratrem,
 cuius manus scelestâ tincta sanguine mariti
 mei possit tangi nostro. Omitte Deos, & sa-
 cra quæ polluis tangendo ; manus impia male
 colit Deos.

NOTÆ.

t Durat] Dicit Dido, infelicitates suas
 ab initio vite usque ad finem durare.

u Tenor] Gall. *Le même train.* Angl.
The same Course.

x Occidit] Incipit enumerare infortunia
 sua.

y Internas] Plerique habent *in terras*.
 Alii ad *terras*, &c. Coram Diis Penatibus in-
 terfectus est.

z Frater] Pygmalion, qui Sichæi avunculi
 divitiis inhians, eum mactare non dubitavit.

a Agor] Fugam vero suasit Sichæi imago.
 quæ Didoni noctu apparuit, totumque Pyg-
 malionis facinus enarravit.

b Hoste sequente] Fratrem, scilicet. Du-
 rissimum autem fugere, nec locum certum

ad receptum cognoscere, hostem insequen-
 tem, eumque fratrem habere.

c Invidiosa] Qua sua magnitudine fini-
 timis invidiam moverunt.

d Tument] Ab Hiabara Gætulo Rege, ob
 spreum conjugium, Didoni bellum intentu-
 rum.

e Colere] Id est, *adversus me conjurave-
 runt.*

f Nescio quem] Invidiose.

g Vinctam] Acris est exprobatio, quasi
 Æneæ causa periculis objectam, non tantum
 ipse non eripiat, sed magis in ea ingratus &
 invidus possit injicere.

h Gætulo] Gætulia regio est in media
 prope Africa.

Si tu cultor eras elapsis igne futurus;

¹ Pœnitet elapsos ignibus esse Deos.

Forſitan & gravidam Dido, ſclerate, relinquo,

^k Parſue tui lateat corpore clauſa meo.

5 ¹ Accedet fatiſ matris ^m miſerabilis infans;

Et nondum nato funeriſ auctor eris.

Cumque parente ſua frater morietur Iuli,

ⁿ Pœnaque connexos auferet una duos.

• Sed iubet ire ^p Deus: q̄ vellem vetuiſſet adire;

10 ¹ Punica nec ^s Teucris preſſa fuiſſet humuſ.

Hoc duce (^t nempe Deo) ventiſ ^u agitariſ iniquiſ,

Et teriſ in rapido tempora longa freto.

^x Pergama vix ^y tanto tibi erant repetenda labore,

Hecſtore ſi vivo quanta fuere forent.

15 Non patrium ^z Simoënta petiſ; ſed ^a Tybridis undaſ:

Nempe, ut perueniaſ quo cupiſ, hoſpeſ eriſ.

Utque latet, vitatque tuas abſtruſa carinaſ,

^b Vix tibi continget terra petita ſeni.

INTERPRETATIO.

Si tu eras futurus cultor Diis igne ereptis, pœnitet eos eſſe ereptos ignibuſ. Forte & deſerſ Didonem gravidam, ſceleſte; & parſ tui celetur comprehenſa corpore meo. Infans miſerandus addetur fatiſ matriſ, & cauſa erit moriſ nondum nato. Et frater Aſcanii morietur cum ſua matre, & unuſ dolor tollet duoſ conjunctoſ. At Deus te iubet proſciſci. Vellem prohibuiſſet me convenire, nec terra Punica fuiſſet calcata à Trojanis. Hoc duce

(nempe Deo) ageriſ ventiſ adverſiſ, & perdiſ multa tempora in mari procelloſo. Vix Troja erat tibi denno videnda tanto labore, quanquam eſſet tanta quanta fuiſ Hecſtore ſuperſtite. Non iſ ad patrium Simoënta, ſed ad aquaſ Tybridis. Scilicet, quamvis ap- pliceſ quo optaſ, advena eriſ. Et ut lateat terra quaſita, & abſcondita fugit tuaſ na- ves, vix tibi ſeni eveniet.

NOTÆ.

i Pœnitet] Quia mallent eſſe combuſti, quam talem habere cultorem.

k Parſue] Sic vocat puerulum, aut foe- tum in utero latentem.

l Accedet fatiſ] Cum illa miſer erit.

m Miſerabilis] Non ille eſt quem voca- mus miſerabile, ſed digne de compaſſion. Angl. One that deſerveſ Compaſſion.

n Pœna] Moriſ.

o Sed iubet] Objeſtio eſt quam poſſet fa- cere Æneaſ. Ironice vero à Didone propo- nitur.

p Deus] Apollo, cujuſ juſſu petebat Itali- am Æneaſ, vel Jupiter, aut nunciuſ Mercu- riuſ.

q Vellem vetuiſſet] Quasi dicat, Quando- quidem tam religioſe Deorum mandata perſi- ciſ, utinam adire me vetuiſſent. Continua- tio eſt Ironiæ.

r Punica] Carthaginienſiſ; à Phœniſ ſc̃u Phœnicibuſ, qui illuc cum Didone migrave- runt, ita dicta.

s Teucris] Trojanis, à Teucro rege ſic no- minatiſ.

t Nempe Deo] Ironiam abſolvit.

u Agitariſ] Quod Didoni ineptum vide- tur.

x Pergama] Ita appellatæ Trojanæ arceſ: quanquam per illaſ Troja ipſa ſapiſſime in- telligitur.

y Tanto] Quanto condendam urbem pe- tiſ.

z Simoënta] Simoiſ Trojæ rivuluſ. Dif- ficultaſ Æneaſ ingerit Dido.

a Tybridis] Tibriſ fluviuſ eſt qui agrum Romanuſ Romanque alluit.

b Vix tibi] Vix ſentiſ in Italiã perve- nies.

- Hos potius populos in dotem, ^c ambage remissa,
 Accipe; & advectas ^d Pygmalionis opes.
 Ilion in ^e Tyriam transfer ^f felicius urbem:
 Inque loco regis scepra sacrata tene.
 5 Si tibi mens avida est belli, si quærit Iulus
 Unde suo partus Marte triumphus eat;
 Quem superet, ne quid defit, præbebimus hostem:
 Hic pacis leges, hic locus arma capit.
 Tu modo, per matrem, ^g fraternaque tela sagittas,
 10 Perque fugæ comites ^h Dardana sacra Deos:
 i (Sic superent quoscumque tua de gente reportas,
^h Mars ferus & damni ⁱ sit modus ille tui,
 Ascaniusque suos feliciter impleat annos,
 Et senis Anchisæ ^m molliter ossa cubent)
 15 Parce precor domui, quæ se tibi tradit habendam:
 Quod crimen dicis, præter amasse, meum?
 Non ego sum ⁿ Phthias, magnisque oriunda ^o Mycenis:
 Nec ^p steterunt in te virque paterque meus.

INTERPRETATIO.

^c Sume potius hos populos meos in dotem dila-
 tione sublata, & allatas divitias Pygmalio-
 nis. Transporta felicius Trojam in urbem
 Tyriam: & tracta tanquam rex scepra sa-
 cra. Si animus est tibi belli cupidus, si Asca-
 nius querit unde triumphus ducatur acqui-
 situs virtute sua; ne quid absit, dabimus ho-
 stem, quem vincat. Hic locus convenit pacis
 legibus, convenit armis. Tu tantum, precor
 per matrem, & sagittas, quæ tela sunt fratris

Cupidinis, & per sacra Trojana, per Deos
 comites fugæ: (sic vivant omnes quoscumque
 refers de tua gente, & illud bellum sis finis
 tui detrimenti, & Ascanius feliciter suos
 annos exigit: & ossa senis Anchisæ suavit-
 quiescant) parce domui, quæ dedit se tibi
 possidendam. Quod crimen dicis esse meum,
 præter amasse? Ego non sum Phthias, &
 orta magnis Mycenis: nec maritus & pa-
 ter meus adversus te bella moverunt.

NOTÆ.

^c Ambage] Quiescendo ab omnibus maris
 erroribus, laboribus, &c.

^d Pygmalionis] Non enim tantum Sichæi
 thesauros, sed & Pygmalionis opes plurimas
 cum magna nobilitatis parte secum in Afri-
 cam avexit Dido.

^e Tyriam] Carthaginem, quam sic à Con-
 ditoribus denominat.

^f Felicius] Quam possis in Italiam trans-
 ferre.

^g Fraternaque tela] Cupidinis, scilicet.
^h Dardana] Deos Penates. Dardana
 vero dicuntur à Dardano Trojano rege.

ⁱ Sic] Adjurantis est, quomodo jam an-
 tea vidimus. Id est, Sic vivunt omnes qui
 Troja incendio clapsi tuam fortunam sequun-
 tur, ut tu mea domui peperceris.

^k Mars ille] Illud bellum quod in Trojam
 exarsit.

^l Sic modus] Post illud bellum, nullum
 amplius damnum patiaris.

^m Molliter] Sic juvenalis,
 Pii majorum umbris tenuem, & sine
 powdere terram.

ⁿ Phthias] Ex Phthia, urbe Thessaliciæ,
 Achillis hostis patria oriunda: adcoque nec
 Græci, nec inimici.

^o Mycenis] Mycenæ, urbs Peloponnesi,
 Agamemnonis & Menelai patria.

^p Steterunt] Alii habent steterant: sed
 illud maluit Heinsius, ex idæ optimorum
 Codicum: plurimaque exempla congerit ubi
 pariter syllaba præteriti, plerumque longæ,
 corripitur. Sic etiam Virgil. dixit.

Obstupui, steteruntque comæ,
 Nec steterunt: Id est, Non sum hostibus tuis
 genita, ut me fugias.

Si pudet uxoris : non nupta, sed hospita dicar;

Dum tua sit Dido, quidlibet esse ^q feret.

^r Nota mihi freta sunt Afrum frangentia littus :

Temporibus certis dantque negantque viam.

5 Cum ^s dabit aura viam; præbebis carbasa ventis :

Nunc ^t levis ejectam ^u continet ^x algæ ratem.

^r Tempus ut observem, manda mihi ; certius ibis :

Nec te, si cupies, ipse manere sinam.

Et socii requiem poscunt, laniataque classis

10 Postulat exiguas semirefecta moras.

Pro meritis, & ^r si qua tibi debebimus ultro,

^s Pro spe conjugii tempora parva peto.

Dum freta mitescunt, ^b & Amor : dum tempore & ^c usu

Fortiter edisco tristitia posse pari.

15 Sin minus ; est animus nobis effundere ^d vitam :

In me crudelis ^e non potes esse diu.

INTERPRETATIO.

Si pudet te me habere uxorem ; non vocabor
conjugem, sed hospita. Modo Dido sit tua, pa-
tietur esse quidlibet. Maria alluentia littus
Afrum sunt mihi cognita. Dant & recusant
inter certis temporibus. Cum ventus conceder
viam, committit vela ventis. Nunc inutilis
algæ habet navem expulsam fluctibus. Im-
pera mihi, ut observem tempus, navigabis
intus : nec ego concedam te cunctari si op-

taveris. Et comites petant quietem, &
classis quassata semirefecta deposcit exiguas
moras. Peto parvam moram pro spe con-
jugii, ob beneficia mea, & si qua debe-
bimus tibi ultro. Dum maria sedantur,
& Amor : dum perdisco mora & usu posse
ferre fortiter gravia : Sin minus, de re-
viniis vita excedere. Non potes esse diu
sævus in me.

NOTÆ

q Feret] Nunc quandam memini, qui in
Naloniis versibus ordinem reprehendere sata-
geret, quasi non omnia suo loco dixisset. Mi-
rum quod, ut ceperat, ita non perrexerit.
Hic vero reprehendendi amplam segetem ha-
buisset. Quid enim ? postquam contumeliis
& opprobriis Æneam Dido oneravit, ejusdem
illam ad pedes supplicem inducit ! Ridicu-
lum. Imo, nihil melius. Muliercularum
non potuit verius exprimere leve & mobile
ingenium.

r Nota] Iterum Æneam à proposito navi-
gatione Dido studet revocare. Nota vero
sunt quæ de Syrtibus & Afro litore à Scripto-
ribus memorantur.

s Dabit aura] Cum per ventos propitios
licebit.

t Levis] Nullius valoris. Quamquam ea
nonnulli ad stercorendos agros utuntur : prop-
ter sal, scilicet.

u Continet] Id est, Naves undiquaque
ejectamentis maris obfesse, quæ adversos ven-

tos & concitatum pelagus indicant, eas portum
continendas esse admonent, & ab itinere re-
trahunt. Ut nihil necesse sit, hic nescio quæ
de algæ super undas sese effेरentes, & naves
morante, tabulari.

x Algæ] Herba est mari innascens.

y Tempus] Quomodo se habeat, quando
erit navigationi opportunum.

z Si quæ tibi deb.] Id est, Si beneficium,
quod a te peto tanti est, ut etiam mirris mea
omnia superet ; atque ego insuper, ut illud
consequar, tibi multum debere agnosceræ tene-
ar, ea vero lege illud idem exspecto.

a Pro spe conjugii] Eius loco.

b Et Amor] Salmasti hæc est emendatio.
Vulgata lectio sic habet, & amor dum tempe-
rat usum.

c Usu edisco] Consueco.

d Vitam] Cum sanguine.

e Non potes] Quia seipsam interficere
animo infederat.

Adspicias utinam, quæ sit scribentis imago !

Scribimus, & gremio ^f Troicus ensis adest :

Perque genas lacrymæ strictum labuntur in ensen ;

Qui jam pro lacrymis sanguine tinctus erit.

9 ^g Quam bene conveniunt fato tua munera nostro !

^h Instruis impensa nostra sepulcra brevi.

Nec mea nunc primo feriuntur pectora ⁱ telo :

^k Ille locus sævi ^l vulnus Amoris habet.

Anna soror, soror ^m Anna, meæ ⁿ male conscia ^o culpæ,

10 Jam dabis in cineres ultima ^p dona meos.

^q Nec, consumpta rogis, inscribar Elissa Sichæi ;

Hoc tamen in tumuli marmore carmen erit :

Præbuit Æneas & causam mortis & ensen.

Ipsa sua Dido ^r concidit usa manu.

INTERPRETATIO.

Utinam videas qua sit species mei scribentis ! Scribimus, & gladius Trojanus est in sinu : Et lacryma defluens per malas in gladium evaginatum, qui modo loco lacrymarum madidus erit sanguine. Quam bene conveniunt dona tua cum fati nostris ! Ornas sepulcra nostra modico sumptu. Nec pectus meum percussitur nunc primo telo. Ille locus

retinet plagam crudelis Amoris. Anna soror, soror Anna, male conscia mei criminis, jam mitte novissima munera in cineres meos. Nec absumpta ignibus, insculpar Elissa Sichæi, hoc tamen carmen erit in marmore sepulchri : Æneas obtulit & causam necis & gladium : Ipsa Dido occidit usa manu sua.

NOTÆ.

^f Troicus] *Ænea*, quem festinans omiserat.

^g Quam bene] Exprobratio est cum Ironia. Hoc vult Dido ; egregie convenire, ut causam mortis qui præberet, idem ad eam instrumentum suppeditaret.

^h Instruis] In rogam, aurum, vestes, arma, aliæque injici, sepulcra ornari, &c. mortis fuisse, omnes norunt. Vult vero Dido eundem Æneæ gladium, & sibi viventi mortis esse instrumentum, & jacenti ornamentum. Quamquam istud totum cum amara exprobratione est conjunctum.

ⁱ Telo] Ambigua voce usus est Poëta, ad Amoris sagittas, & Æneæ gladium respiciens.

^k Ille locus] Pectus.

^l Vulnus habet] Amat. Ita & Virgilius, in hoc negotio, de ipsa Didone loquens,

Vulnus alit venis.

^m Anna] Soror Elissæ. Absentem vero alloquitur ; namque eam, cum sibi manus

inferre vellet Dido dimisit, ut liquet ex Virgil. 4. Æn.

ⁿ Male] Non sine exitio ; cum mihi prodesse nequiveris.

^o Culpæ] De amore, quo Sichæo datam fidem violaverat, loquitur.

^p Dona] Lacrymas, si voles, intellige. Id est, *Offa mea compones*. Hubertinus exequias ; Antonius urnam, exponit. Quæ omnia eodem recidunt.

^q Nec inscribar] Quæ Sichæo fida non fuerat. Mos vero erat, in mulierum epitaphiis maritorum nomen inscribere.

^r Concidit] Fabulam sequutus est Ovidius. At Trogus aliter. Dicit enim Didonem, cum ab Hiarba in matrimonium peteretur, atque ad id à civibus, belli metu cogere, tempus ad mariti placandos Manes petiisse ; quo exacto, in urbis eminentiore parte pyra instructa, eodemque populo convocato, cum ad virum ire se dixisset, in ignem se præcipitasse.

EPISTOLA VIII.

ARGUMENTUM.

Hermione, Menelai & Helena filia, à Tyndaro avo materno, cui domus sua curam commendarat Menelans, dum ad Trojam iret, Orestis, Agamemmonis & Clytemnestra filio desponsata est; eandemque Menelans, inscius hujus rei, Pyrrho, Achillis filio quoque promissis, qui ab excidio Troja tandem reversus Hermionem rapuit. Cum autem Pyrrhi connubium adversus animum suum servaret, Orestisque amorem anteferebat, per internuntium clam eum movet, facile sese posse vinculis Phyrri exsolvi. Quod etiam consecuta est. Orestes enim, Agamemnonis & Matris peracta caede, furore liberatus & expiatus, Pyrrhum in templo Apollinis interfecit, & Hermionem suam recepit.

HERMIONE ORESTÆ.

[^a **A**lloquor Hermione nuper fratremque virumque;
Nunc ^b fratrem; nomen conjugis ^c alter habet.]

Pyrrhus Achillides, animosus ^d imagine patris,
Inclusam ^e contra jusque piumque tenet.

5 Quod potui, renui; ^f ne non invita tenerer;

^g Cætera scemineæ non valere manus.

Quid facis, ^h Æacide? ⁱ non sum sine ^k vindice, dixi:

^l Hæc tibi sub ^m domino, Pyrrhe, puella suo est.

Surdior ⁿ ille ^o freto clamantem ^p nomen Orestæ

10 Traxit ^q inornatis in sua tecta comis.

INTERPRETATIO.

Ego Hermione compello Patruilem & matrem nuper, nunc patruilem, alius habet nomen mariti. Pyrrhus filius Achillis cordatus exemplo patris sui tenet me clausam contra jus & fas. Restitui quantum licuit, ne tenerer contra voluntatem. Manus muliebres

non potuerunt reliqua. Quid agis, Æacide? dixi: Non sum sine ultore, Pyrrhe, hæc est tibi puella sub tuo domino. Ille surdior mari rapuit in suam domum me vociferantem nomen Orestæ, capillis scissis.

NOTÆ.

^a *Alloquor*] Cum ab omnibus manuscriptis abicit primum hoc distichon, merito à quibusdam rejicitur. Nec ideo epistola æ-

^b *Frater*] Patruilem. *Consin.* Quomodo loqui amabant veteres.

^c *Alter*] Pyrrhus, scilicet.

^d *Imaginem patris*] Id est, prout pater Achillis fuerat. Unde Virgil.

Instat vi patria Pyrrhus.

^e *Contra jusque*] Non enim uxores carere sunt concludendæ.

^f *Ne*] Pro ut.

^g *Cætera*] Abire, puta; manu libertatem vindicare, &c.

^h *Æacide*] Pyrrhus est, ab Æaco Jovis

filio, proavo suo ita dictus. Fuit enim Pyrrhus Achillis, Achilles Pelei, Peleus Æaci filius.

ⁱ *Non sum*] Id est, Habeo qui me ex hac servitute possit liberare, & injuriam ulcisci.

^k *Vindice*] Vindex est qui aliquem ex servitute vindicat in libertatem.

^l *Hæc tibi*] Ego quam injuste detines.

^m *Domino*] Orestæ, cui desponsata fuit.

ⁿ *Ille*] Pyrrhus.

^o *Freto*] Quod precibus nullis movetur.

^p *Nomen Orestæ*] Multum est hic artificium ad commovendum Orestem, quod se eum, quem Pyrrhus contempserit, in auxilium vocasse Hermione profiteatur.

^q *Inornatis*] Imo laceratis.

Quid

- Quid gravius capta^r Lacedamone serva tulissem,
 Si raperet Grajas barbara turba^s nurus?
 Parcius^t Andromachen vexavit^u Achæia^x victrix,
 Cum^y Danaüs^z Phrygias ureret ignis opes.
 3 At tu, cura mei si te pia tangit, Oreste,
 • Injice non timidas in^b tua jura manus.
 An, si quis rapiat stabulis armenta reclusis,
 Arma feras? rapta conjuge lentus eris?
 Sit^c focer^d exemplo, nuptæ repetitor^e ademptæ:
 10 Cui pia^f militiæ causa puella fuit.
 Si focer ignavus vidua stertisset in aula;
 Nupta foret Paridi^g mater, ut ante fuit.
^h Nec tu mille rates sinuosaque vela pararis;
 Necⁱ numeros Danaï militis: ipse veni.
 15 ^k Sic quoque eram repetenda tamen: nec turpe marito,
 Aspera pro caro bella tulisse toro.

INTERPRETATIO.

Quid durius passa essem serva, Lacedamone subacta, si turba barbara auferret puellas Gracas? Gracia victrix minus afflixit Andromachen, cum ignis Gracas absumeret opes Trojanas. At tu, Oreste, si pium desiderium mei te movet, admove manus audaces in tua jura. An, si quis abducit armenta præsepibus clausis, arma sumes? uxore ablata segnis eris? Socer repetitor uxoris sublatæ

sit tibi exemplo; cui puella fuit causa pia belli. Si focer mansisset socors in aula derelicta, mater mea esset nupta Paridi, ut ante fuit. Nec tu adornaveris mille naves, & vela concava, nec cohortes Graci militis: veni tu ipse. Tamen sic quoque eram repetenda: nec inhonestum est marito gessisse gravia bella pro dilecto lecto.

NOTÆ.

^r Lacedamone] Patria mea.
^s Nurus] Pro quibuscumque puellis.
^t Andromache] Fuit Andromache Hectoris uxor; quam cum Pyrrhus forte accepisset, Heleno Priami filio cum regni parte in uxorem dedit. Vere itaque dixit Hermione Parcius, &c.
^u Achæia] Pro Græcis. Per eam enim Peloponnesus quandoque, deinde ejus reginucula, Græcia etiam intelligitur.
^x Victrix] Cui tamen belli juve multum licuisset.
^y Danaüs] A Danais, seu Græcis immissus.
^z Phrygias] Trojanas: Sita enim fuit Troja in Phrygia minore.
^a Injice] Verbum est juris: Dicitur enim manus injicere, qui nulla juris expectata auctoritate, quod suum est vendicat.

^b Tna jura] Jura quæ habes in me uxorem tuam.
^c Socer] Menelaus, pater meus.
^d Exemplo] Qui Helenam uxorem suam manu à Paride recepit.
^e Adempta] A Paride rapta.
^f Militiæ] Nemo nescit Menelaum Græciam totam ad Helenam obtinendam armasse.
^g Mater] Mea, Helena.
^h Nec pararis] Sicuti factum oportuit, cum ad repetendam Helenam Græci ad Trojam navigaverunt.
ⁱ Numeros] Cohortes; Milites. Gill. Il n'est point nécessaire de mettre des armées en campagne. Angl. It is not necessary to send Armies into the Field.
^k S.c] Navibus & militibus; si me aliter recipere non potuisses.

Quid,

Quid, quod avus nobis ¹ idem ^m Pelopeus Atreus?

Et si non esses vir mihi, ⁿ frater eras?

Vir precor uxori, frater succurre sorori:

Instant officio nomina bina tuo.

5 Me tibi ^o Tyndareus, vita ^p gravis auctor & annis,

Tradidit: ^q arbitrium neptis habebat avus.

At pater Æacidæ promiserat inscius ^r acti:

^s Plus quoque, qui prior est ordine, posset avus.

Cum tibi nubebam, nulli mea ^t tæda nocebat:

10 Si jungar Pyrrho, ^u tu mihi læsus eris.

^x Et pater ignoscet nostro Menelaus amori:

^y Succubuit telis ^z præpetis ipse ^a Dei.

Quem sibi permisit, ^b genero permittet amorem:

Proderit exemplo mater amata suo.

15 ^c Tu mihi, quod matri pater, es: quas egerat olim

^d Dardanius partes advena, Pyrrhus agit.

^e Ille licet patriis sine fine superbiat actis;

Et tu quæ referas acta parentis habes.

INTERPRETATIO.

Quod, quod nobis est idem avus Atreus filius Pelopis? Et si non esses mihi maritus eras patruelis? Marite, quem ser, quæso, conjugi; frater, sororem adjuva: Duo nomina sollicitant beneficium tuum. Tyndarus auctor gravis moribus & senectute dedit me tibi; Avus habebat potestatem in neptim. Sed pater meus nescius facti patrus erat me Pyrrho: Plus etiam posset avus, qui potior est ordine. Cum tibi nubebam, mea fax nulli

oberat: Si cum Pyrrho copuler, tu eris mihi offensus. Et pater meus Menelaus veniam dabit nostro amori. Ipse victus est sagittis Dei velocis. Ille permittet amorem genero quem sibi permisit. Mater mea dilecta juvabit nos exemplo suo. Tu es mihi quod pater meus matri: Pyrrhus tuetur partes quas peregrinus Trojanus sustinuerat olim. Quamvis ille sese efferat sine fine factis patriis, tu etiam habes facta patris qua possis prædicare.

NOTÆ.

¹ Idem] Atreus enim pater fuit Agamemnonis, ex quo Agamemnone Orestes, & Menelaus, ex quo Hermione.

^m Pelopeus] Pelopis filius.

ⁿ Frater eras] Qui adeo me liberare deberes, vides vero quamobrem fratrem vocet Orestem.

^o Tyndareus] Qui fuit pater Helenæ.

^p Gravis] Eum laudat Hermione, ne forte temere fecisse videatur, cum neptim in matrimonium collocavit.

^q Arbitrium] Quibus de ea poterat statuere. Gall. Il en avoit la disposition. Angl. He had the Disposal of her.

^r Acti] Me, scil. tibi desponsatam.

^s Plus quoque] Heinsius reposuerat Plus quo, deinde posset. Potior vero visa est vulgata lectio: Ut vox quoque addita sit post primam ab Hermione allatam rationem, quod, ab inscio patre Pyrrho promissa fuit: & illud, quod ab avo, ordine priori, collocata esset, altera sit ratio. Quasi dicat, per modum ob-

jectionis, Sed promiserat me Pyrrho. Deinde respondet, Verum equidem promiserat me; At inscius acti promiserat: deinde ratio postulatur ut plus possit avus qui prior est, cuicque commissum à patre fuerat.

^t Tæda] Pro matrimonio, ad quod adhibebantur.

^u Tu mihi] Quia, scilicet, illi promissa fuerat: maximaque est injuria desponsatam uxorem alicui tollere.

^x Et pater] Pergit in proferendis ad persuadendum rationibus.

^y Succubuit] Amore Helenæ victus.

^z Præpetis] Velocis, & ad volandum expediti, celerisque.

^a Dei] Cupidinis.

^b Genero] Tibi.

^c Tu mihi] Maritus, scilicet, qui eadem matrimonii jura, ut ille, possit vindicare.

^d Dardanius] Paris. Id est, Pyrrhus est adulter profligandus.

^e Ille] Pyrrhus.

Tan-

- * Tantalides omnes ipsumque ^f regēbat Achillem :
 * Hic pars militiæ ; ^h dux erat ille ducum.
 Tu quoque habes proavum Pelopem Pelopisq̃ue parentem :
 Si melius numeres, ⁱ à Jove quintus eris.
 5 Nec virtute cares ; ^k arma invidiosa tulisti :
 Sed tu quid faceres ? ^l induit illa pater.
^m Materia vellem fortis meliore fuisses :
 * Non lecta est, operi sed ^o data ^p causa tuo.
 Hanc tamen ^q implesti ; juguloque Ægysthus aperto
 10 Testa cruentavit, quæ pater ante tuus.
 Increpat Æacides, ^r laudemque in crimina vertit ;
 * Et tamen aspectus sustinet ille meos.
 * Rumpor ; & ora mihi pariter cum mente ^s tumescunt ;
 Pectoraque inclusis ^x ignibus usta dolent.

INTERPRETATIO.

Ille imperabat omnibus filiis Tantalī & ipsi Achilli. Hic erat pars militiæ; ille, rex regum. Tu etiam habes; proavum Pelopem, & patrem Pelopis: Si bene numeres, eris quintus à Jove. Nec es expertus virtutis; gestavisti arma invidiosa: Sed quid tu ageres? pater dedit illa. Optarem fuisses strenuus causa potiore: Causa non lecta est, sed

prescripta tuo labori. Hanc tamen exharulisti; & Ægysthus sanguine infecti domum jugulo perfisso, quam pater tuus ante cruentaverat. Pyrrhus arguit, & detorquet laudem tuam in opprobria. Et tamen ille sustinet meos vultus. Crucior & gena turgescunt mihi pariter cum animo: & cor incensum ignibus inclusis mæret.

NOTÆ.

e Tantalides] Agamemnon; Ita dictus à Tantalō proavo: fuit enim illi: Pelopis pater; qui Pelops Atreum, Agamemnonis patrem, genuit.

f Regebat] In bello Trojano.

g Hic] Achilles.

h Dux erat] Dux ducum, Rex regum, Rex maximus vulgo Agamemnon dictus est.

i A Jove] Patet ex iis quæ modo annotavimus: Jupiter enim pater fuit Tantalī.

k Arma invid.] Quasi dicat, Tantiſſe laudes tue non prædicentur, non ideo tamen virtute cares, sed infelicitè arma tulisti invidiosa. Hoc dicit propter matris cædem, quam, in patris, à Clytemnestra occisi, vindictam, Orestes peregit. Sed studio factum atrocissimum dissimulat Hermione, & de solo Ægystho Clytemnestræ adultero loquitur.

l Induit] Id est, Conſan præbuit interfectus pater ut induerit. Multa de ea Tragici.

m Materia] Id est, Vellem ut in re alia fortunadinem tuam manifestasses.

n Non lecta est] Excusatio ejus quod

tacite accusavit, cum dixit vellem, &c. Quasi dicat, Culpā tuā istud non evenit, non enim lecta, sed data est causa scilicet tuo.

o Data] Cum pater tuus ab Ægystho adultero, & Clytemnestra matre tua mactatus est.

p Causa] Ægysthum mactandum intellige, una cum Clytemnestra matre.

q Implesti] Egregie perfecisti, quod tibi demandatum est, & oraculo consultum.

r Laudem] Id est, Factum ex quo laudem merearis; Ægysthi, scilicet, & Clytemnestræ cædem: Quanquam de Clytemnestra matre reuicet.

s Et tamen] Arbitror istud indignandum dicere Hermionem, quasi non deberet Pyrrhus de Oreste quem ipsa amabat, coram male dicere; aut indignum esset, quod ei silentium ipse Orestes non imponeret.

t Rumpor] Dolore, scilicet, quod simul tuam & meam injuriam nequeam vindicare. Atque confirmat istud nostram priorem notam.

s Tumescunt] Propter spiritus per iram irritatos.

x Ignibus] Ita, scilicet.

Hermi-

Hermione coram y quicquamne objecit Orestî?

* Nec mihi sunt vires; nec ferus ensis adest.

Flere licet certe: flendo * diffundimus iram:

Perque sinum lacrymæ fluminis instar eunt.

5 b Has solas habeo semper, semperque profundo:

Hument * incultæ d fonte perenne genæ.

Hoc generis * fato, quod nostros errat in annos,

Tantalides matres apta rapta rapina sumus.

* Non ego fluminei referam b mendacia cygni:

10 Nec querar in i plumis delituisse Jovem.

* Qua duo porrectus longe freta distinet i Isthmos,

INTERPRETATIO.

Exprobravitne aliquid Orestî ceram Hermione? Nec polleo viribus; nec sævus gladius adest. Certe licet mihi lugere: lugendo diffundimus iram: & lacryma sinunt per sinum tanquam flumen. Habeo has solas semper, & semper prodigo. Maxilla neglecta madida sunt fonte jugi. Hoc fato nostræ gentis quod pervadit in nostram ætatem, nos magistros Tantalides sumus prada idonea. Ego non commemorabo fraudem cygni fluminis; nec querar Jovem latitasse in plumis. Hippodamia suis abducta curru externo, ea parte qua

NOTÆ.

y Quicquamne] Alii habent quicquamne. Eodem vero sensus redit. Indignans queritur Hermione, quod in præsentia sua ausus fuerit Pyrrhus de Oreste male dicere.

z Ne mihi] Est quasi excusatio, quod non ultra sit Orestis injuriam; quasi dicat. Libentissime fecissem, sed defuerunt vires, &c.

a Diffundimus] Illud est quod Gall. dicimus, *decharger sa colère*. Angl. *To discharge one's Choler*. In Puteano est *defundimus*: quod optimum videtur.

b Has solas] Gall. optime dicimus, *C'est la tout mon recours*, Angl. *This is all my Refuge*. Lacrymas habent mulieres impotentis suæ refugium, ubi iræ & vindictæ suæ dolis nequeunt consulere. Ex imbecillitate enim, & ignorantia, ut neque plurimi effuginati homines, injuriam non valent coquerere.

c Incultæ] Alludit ad terras incultas, quibus, cum ob duritiem aquam non imbibunt, nihil est magis horridum: Unde Horat. Carminum, lib. 2. Ode 9.

Non semper imbres nubibus hispidos

Manant in agros,

Atque optime exprimit istud puellæ statum, que in mœrore est, & omnem sui cultum negligit.

d Fonte] Oculi, scilicet, unde manant lacrymæ.

e Fato] Alii habent *fatum*; quod eodem redit. Fato imputat, quod ex genere Tantalii puellæ rapiantur.

f Errat] *Ad meam usque ætatem durat*.

g Non ego] Rhetorico artificio, quod nolle se dicat, id facit. Tangit vero fabulam Leda, Hermiones avie maternæ, quam Jupiter in Cygnum conversus vitiauit; ex cujus Leda ovis Pollux & Helena, Castor & Clytemnestra nati sunt. Vix vero inter Tantalidas recensetur Leda: adeoque dixit Hermione, *Non ego fluminei*, &c. Sed Tantalidis mater tamen, quia mater Helenæ, Tantalidis matris, quæ Helena Menelaum Tantalio ortum virum habuit.

h Mendacia] Cum se cygnum esse simlaverit.

i Plumis] Cygni, scil.

k Qua duo] Peloponnesum, aut Peloponnesi potius partem describit, ubi per vim & dolum alia rapta est Tantalidis, Hippodamia scilicet.

l Isthmus] Isthmus dicitur terra inter duo maria coarctata. Hic vero de Corinthiaco sermone est. OEnomaus enim Hippodamiae pater, non longe ab eo in Eliæ regnabat: Atque ad Isthmum de Hippodamia certamen finitum est.

- Vesta ^m peregrinis ⁿ Hippodamia rotis.
 ° Castori Amyclæo & ^p Amyclæo Polluci
 q Reddita ^r Mopsopia Tænaris urbe soror.
 * Tænaris, ^t Idæo trans æq^uor ab hosp^{ite} te rapta,
 5 Argolicas pro se vertit in arma manus.
 Vix equidem ^u memini; memin^{us} tamen: omnia luctus,
 Omnia solliciti ^x plena timoris erant.
 Flebat ^y avus, ^z Phœbeque soror, ^z fratresque gemelli:
 Orabat superos Leda, ^z suumque Jovem.
 10 Ipsa ego non longos ^c etiam nunc scissa capillos
 Clamabam, Sine me, me sin., mater abis?

INTERPRETATIO.

Isthmus extensus disjungit longe duo maria.
Soror Tænaris restituta est urbe Mopsopia Ca-
stori Amyclæo, & Polluci Amyclæo. Tænaris
trans mare aucta ab hospite Idæo impulsa
pro se ad arma manus Græcas. Equidem
vix recorder, recorder tamen: omnia erant

plena maroris, & metus anxii: Avus lu-
gebat, & soror Phœbe, & fratres gemini:
Leda precabatur Deos, & suum Jovem.
Ego ipsa sparsam habens comam adhuc na-
longam, clamabam, sine me, mater, disce-
dis sine me?

NOTÆ.

^m *Peregrinis*] Pelopis Phrygiæ, qui cor-
 rupto OEnomai auriga Myrtilo, illum curuli
 certamine superavit; ex quo Hippodamiam,
 victoriæ præmium ab ipso OEnomao positum,
 reportavit. Notissimam vero fabulam nihil
 opus est totam referre.

ⁿ *Hippodamia*] OEnomai filiam hanc
 Tantalidem esse negat Antonius. At vero
 ille, quod modo in Leda admonuimus, non
 advertit. Tantalus mater dicitur Hippoda-
 mia, quæ Pelopem Tantalii filium habuit
 maritum; per quam Tantalii proles propa-
 gata.

^o *Castori*] Fuit Castor Jovis, vel po-
 tius Tyndari filius, Pollucis & Helenæ
 frater.

^p *Amyclæo*] Ab urbe Amyclis in Pelo-
 ponneso, quæ Castoris & Pollucis fuit patria.
 Nota vero syllabam ultimam in vocalem de-
 finientem ante aliam vocalem non elidi: de-
 inde quintum hujus versus pedem Spondeum
 esse, non dactylum.

^q *Reddita*] Adeoque rapta fuerat: In eo
 vero est Hermione, ut Tantalides matres
 futo rapinæ aptas exemplis probet.

^r *Mopsopia*] Attica eo nomine à Mopso,
 vel Mopsopo rege, ut alibi scribit Strabo,
 dicta est. Urbs vero Mopsopia intelligitur

Aphidna; quo Helenam raptam Theseu ab-
duxerat.

^s *Tænaris soror*] *Helena*, à Tænaro Pelo-
 ponnesi promontorio ita dicta; quam alibi
 vocat *Tanariam*. Mavult enim Heinſius
 hanc ex Puteaneo codice retinere lectionem,
 ut fiat oppositio cum terra Mopsopia, quam
 ut in aliis legitur, *Tyndaris*; quo nomine
 Helena à Tyndaro matris Ledæ marito, dicta
 fuerit.

^t *Idæo*] *Paride*, ab Ida Phrygiæ monte in
 quo educatus fuit, sic appellato.

^u *Memini*] *Matris raptus*.

^x *Plena*] *Cum mater mea Helena à Pari-*
de rapta fuit.

^y *Avus*] Tyndarus.

^z *Phœbeque soror*] *Helena*, scil. Hanc
 vero lectionem optime ex Euripide restituit
 clarissimus Heinſius; eo ducente Puteaneo
 codice, itemque Juniano, ubi *Phæbieque* lege-
 batur. Cum in aliis mendum irrepsisset *ſic-*
batque.

^a *Fratres*] *Castor & Pollux*.

^b *Suum*] *A quo amata fuerat.*

^c *Etiā nunc*] Heinſius legi vult *etiā-*
nunc. Sed perinde est *Etiā nunc*, *etiā*
nunc, aut *etiā nunc*, quod in uno Farnesiano
 invenitur, legeris.

Nam ^d conjux aberat : * ne non Pelopeia credar,

Ecce ^f Neoptolemo præda parata fui :

* Pelides utinam vitasset ^h Apollinis arcus !

ⁱ Damnaret nati facta proterva pater.

5 Nec quondam placuit, nec nunc placuisset Achilli,

Abducta viduum conjuge ^k flere virum.

Quæ mea cælestes injuria fecit iniquos ?

Quod mihi væ miseræ fidus obesse querar ?

Parva mea ^l sine matre fui ; pater arma ^m ferebat :

10 Et, duo cum vivant, orba duobus eram.

Non tibi blanditias primis, mea mater, in annis

ⁿ Incerto dictas ore puella tuli.

Non ego captavi brevibus tua colla lacertis,

Nec gremio sedi sarcina grata tuo.

15 * Non cultus tibi cura mei : nec pacta marito

Intravi thalamos, ^p matre parante, novos.

Obvia prodieram reduci tibi ; vera fatebor :

Nec facies nobis nota parentis erat :

Te tamen esse Helenen, quod eras pulcherrima, sensi ;

20 Ipsa requirebas, quæ tibi nata foret.

INTERPRETATIO.

Nam maritus ejus aberat. Ne non credat Pelopeia, ecce fui rapina adornata Pyrrho. Utinam Achilles effugisset arcus Apollinis ! Pater argueret acta petulantia filii. Nec placuit olim, nec placuisset nunc Achilli, maritum destitutum lugere, uxore rapta. Quendam meum crimen reddidit Deus mihi adversus ? Væ misera ! Quam stellam querar mihi nocere ? Ego parva fui sine matre mea ; pater gerebat bellum : & cum essent hæc superstitæ, eram destituta duobus. Ma-

ter mea, ego puella non tibi paravi blanditias in primis annis prolatis ore titubante. Ego non sum amplexa tuum collum parvis brachiis : nec quievi onus gratum sinui tuo. Non cogitasti de meo cultu ; nec desponsata marito ingressa sum thalamos novos, matre mea adornante. Obviam processeram tibi revertenti ; confitebor verum ; neque vultus matris erat nobis cognitus. Cognovi tamen te esse Helenen, quia eras formosissima : Tu ipsa petebas quamam esset tibi filia.

NOTÆ.

^d Conjux] Matris, scil. Menelæus ; qui, ut volunt, in Cretam inerat.

^e Ne non] Nunc sese Hermione recensitis ex Pelopis gente matribus quæ raptæ fuerant, annumerat.

^f Neoptolemo] Pyrrhus intelligitur, cui cognomen istud in bello Trojano, ad cuius reliquias juvenis admodum ivit, datum est. In factis enim erat, Trojam, sine Eacidarum aliquo, capi non posse.

^g Pelides] Achilles ; Pelei filius, Pyrrhi pater.

^h Apollinis] In ejus templo, ipse etiam apoc, Achillem Paris, in calcem, (qua parte antum ille vulnus poterat accipere) adacta fugita, confecit.

ⁱ Damnaret] Quia ille gravissima ira in Agamemnonem, qui sibi Briseidem rapuerat, exarsit.

^k Flere] Vidimus antea de ea re in Briseide. At observa, quæso, quam argute orationem detorquet Hermione, ut Achilles exemplo, Oresten officiū admo- near.

^l Sine matre] Quia illa à Paride rapta.

^m Ferebat] Adversus Trojanos.

ⁿ Incerto] Titubante, & balbutiente. Se iis dicit caruisse voluptatibus, quibus puellæ solent gaudere, quæ inter parentum amplexus, eos quoque oblectant.

^o Non cultus] Forte autem non magis vera puellis contingit voluptas, quam matrum sentire sollicitum amorem.

^p Matre parante] Moris vero erat, ut matres, vel quæ sanguine essent conjunctissimæ, nuptas in thalamum collocarent.

- ^a Pars hæc una mihi conjux bene cessit Orestes :
 Is quoque, ni ^a pro se pugnet, ademptus erit :
 Pyrrhus habet raptam reduce & victore ^a parente :
^u Munus & hoc nobis diruta Troja dedit.
⁵ ^x Cum tamen altus ⁷ equis ^z Titan radiantibus instat,
 Perfruo infelix ^a liberiore malo.
 Nox ubi me thalamis ululantem & ^b acerba gementem
 Condidit, in mœsto procubuique toro ;
 Pro somno ^c lacrymis oculi funguntur obortis :
¹⁰ Quaque licet fugio, sicut ab hoste, ^d virum.
 Sæpe malis stupeo ; rerumque oblita locique
 Ignara tetigi ^e Scyria membra manu.
 Utque nefas fensi ; male corpora tacta relinquo :
 Et mihi pollutas credor habere manus.
¹⁵ Sæpe Neoptolemi pro nomine, nomen Orestæ
 Exit : & errorem vocis, ut ^f omen, amo.

INTERPRETATIO.

Hac una pars mihi pulchre evenit Orestes
 maritus : Is quoque erit sublatus, nisi cer-
 set pro se. Pyrrhus habet me abductam pa-
 tre meo reduce & victore : Et Troja ever-
 sa exhibuit nobis hoc donum. Cum tamen
 Sol festinus urget equos splendides, ego mi-
 sera minus sentio malum. Postquam nox con-
 clusit me vociferantem, & acerbe querentem,
 & recubui in tristi lecto, oculi indulgent la-

crymis profluentibus pro somno : Et quantum
 possum maritum viro tanquam hostem. Sæpe
 torpeo calamitate, & oblita rerum & loci,
 tetigi artus Scyriæ manu infecta. Et ut co-
 novi nefas, desero membra male tacta : Et
 mihi videor habere manus immaculatas.
 Sæpe nomen Orestæ profertur pro nomine
 Pyrrhi : & amo aberrationem vocis ut præ-
 sagium.

NOTÆ.

^a Pars hæc] Enumeratis multis infelicitati-
 bus suis, nunc dicit Hermione qua in re
 foelix fuerit; quod, scilicet, Orestem mari-
 tum habuerit.

^r Una] Fere pro sola posita vox.

^s Pro se] Ne adimatur mihi.

^t Parente] Meo, scil. Menelao.

^u Munus &] His multum variant codi-
 ces, sed quæ probari poterunt proferam tan-
 tum. Quidam habent

Et minus, ab, nobis diruta Troja fuit.

Qui sensus optimus videtur: nam & ean-
 dem prope vidimus supra, in Penelope, que-
 rimoniam. Et hæc erit maxima infelicitas,
 quod Hermionæ stent etiam quæ aliis sunt
 diruta.

Alii habent quam reposuimus lectionem :
 nam Heinsham, quamquam bona est etiam,
 non retinimus, sine librorum auctoritate.
 Atque ita ad Trojam stantem Hermione al-

iuserit, unde Paris Helenæ raptor prodierit:
 cum sibi eadem everfa Troja alium, Pyrrhum
 scilicet, immiserit.

^x Cum tamen] Id est, Postquam dies re-
 dilit.

^y Equis] Nota est de Solis equis, fabula,
 quam etiam in Metam. videbimus.

^z Titan] Sol, ex Titanibus ortus.

^a Liberiore] Mitiore.

^b Acerba] Pro acerbe.

^c Lacrymis] Lacrymantur, cum dormire
 deberent.

^d Virum] Pyrrhum.

^e Scyria] Pyrrhi Scyrii. Scyros vero in-
 sula est maris Mediterranei, in qua regnavit
 Lycomedes Deidamiæ pater, ex qua Achilles
 Pyrrhum suscepit.

^f Omen] Quia inde illa Orestæ se al-
 quando conjunctam fore bene ominabatur.
 Nomen faciebat omen.

Per genus ^a infelix juro, generisque ^b parentem,

Qui freta, qui terras, qui sua regna quatit;

Per patris ossa tui, ⁱ patrui mihi; quæ ^k tibi debent;

Quod se sub tumultu fortiter ulta jacent:

5 Aut ego ⁱ præmoriar, ^m primoque extinguar in ævo;

Aut ego ⁿ Tantalidæ Tantalus uxor ero.

INTERPRETATIO.

Juro per genus miserum, & per patrem generis, qui temperat maria, qui terras, qui sua regna; per ossa patris tui, patrui mihi; quæ tibi debent, quod, ulta se strenue, quiescunt

in sepulchro; aut ego ante tempus moriar, & spiritus præindetur in prima ætate; aut ego Tantalus ero conjux Tantalidæ.

NOTÆ.

^g Infelix] Non tantum propter Tantalidum matrum rapus, ut voluit; verum quia ex illa domo facti habuerunt materiæ ad sua Poëmata Tragicæ; ubi omnia cædis & sanguinis fuerunt plena.

^h Parentem] Jovem, Tantalum patrem.

ⁱ Patrui mihi] Omnis, siquidem Agamemnon, pater Orestæ, frater fuit Menelai, patris Hermiones.

^k Tibi debent] Orestes enim Ægyptum

matris adulterum, ipsamque Clytemnestram matrem Agamemnonis patris interfectores morte multavit.

^l Præmoriar] Id est, Ante tempus, & immaturo fuere.

^m Primoque] Id est, Adolescentula.

ⁿ Tantalidæ] Tui, scil. Orestis. Voto posita est Hermione; eam enim Orestes, interfecto Pyrrho, recepit.

EPISTOLA IX.

ARGUMENTUM.

Herculem Juppiter ex Alcmena compressu, pro Amphitryone se gerens, suscepit: quem Enrythens, rex Mycenarum, Junonis instructus dolis, ut sic periret, ad labores arduos incitavit. Qui tamen semper victor evasit. Verum enim, ceteris monstribus fortiter superatis, amor mulieris succubuit. Deianira, OEnei regis Calydonis filia, uxor ejus, tam illam dato Ioles amore offensa, redigit illi ad animum ante partas honestates, præclaræque facinoræ, ut ad exemplum illorum suos jam mores æstimet. Ille autem scribenti nunciatur extrema Herculis calamitas, quam veste Nessi Centauri, virulento sanguine tincta, ipsique à se missa, conciliaverat, cui inesse vim revocandi eum ab alienis amoribus credebas; gravissimo igitur dolore oppressa, facinus suum purgare studet: denique suspensio vitam finire cogitat.

DEIANIRA HERCULI.

Gratulor ^a OEchaliæ titulis accedere ^b vestris:
^c Victorem victæ succubuisse queror.

INTERPRETATIO.

Grator OEchaliæ annumerari vestris elogiis, queror victorem à victa victum esse.

NOTÆ.

^a OEchaliæ] Tres eo nomine urbes auctores meminerunt, in Thessalia, Arcadia, & Eubœa. Quamquam vero inter veteres, utra Euryti fuerit, de qua nunc, ambigatur, plerique postremam intelligunt. Illam vero Hercules expugnavit, quod sibi Iolen Eurytus pater, OEchaliæ rex, ejusque filii uxorem

promissam negarent. Ex quo satis patet, quomobrem Deianira Hercules uxor, de eodem grateletur, & queratur.

^b Vestris] Alii habent nostris.

^c Victorem] Id est, Te Ioles amore victum fuisse.

Fama

Fama a Pelasgiadas subito pervenit in urbes

Decolor, & factis inficienda tuis;

Quem nunquam Juno, seriesque immensa laborum
Frerit; huic Iolene imposuisse jugum.

5 Hoc velit Eurytheus, velit hoc germana Tonantis;
Lætaque sit vitæ labe noverca tuæ.

At non ille velit, cui nox (si creditur) una
Non tanti, ut tantus conciperere, fuit.

Plus tibi, quam Juno, nocuit Venus: illa premendo

10 Sustulit; hæc humili sub pede colla tenet.

Respice vindicibus pacatum viribus orbem,

Qua latam Nereus cærulæ ambir humum.

Se tibi pax terræ, tibi se tuta æquora debent:

Impleti meritis Solis utramque domum.

INTERPRETATIO.

Turpis fama & neganda factis tuis repente advolavit ad arces Græcas, Iolene immisisse jugum illi quem nunquam Juno, & numerus infinitus laborum prostraverit. Ipsud cupiverit Eurytheus, istud cupiverit soror Tonantis, & noverca gavisa fuerit crimine vitæ tuæ. At non ille cupiverit, qui (si fides habetur) nux una non satis fuit, ut generareris tantus. Venit obsis tibi plus quam Juno. Illa evexit te urgendo, hæc tenet collum sub vili pede. Respice orbem terrarum pacatum viribus tuis ultricibus, qua mare glaucum circumit vastam terram. Terra pacata, maria tuta debent se tibi: Cumulasti beneficiis utramque domum Solis.

NOTÆ

d Pelasgiadas] Græcas. Quamquam enim Pelasgi vetustissimi Græciæ populi, à Pelasgo Jovis filio appellati. Thessaliæ parti primo. deinde Peloponneso nomen dederunt; tamen ipsi pro omnibus Græcis sæpissime veniunt.

e Decolor] Turpis; metaphora ab infecto panno.

f Inficienda] Neganda, quod prioribus non respondeat.

g Juno] Cujus in Jovis omnes nothos incensæ suavi, infinitos labores Herculi Eurytheus quotidie imponebat.

h Seriesque] Decantatissimos Herculis labores, nihil est opus, credo, hic commemorare: cum plurimos hæc ipsa epistola visurum.

i Hoc velit] Et tandem à virtute desiscas, vilsque discedas.

k Eurytheus] Rex fuit Mycenarum, cuius mandatis, variis de causis, Herculem obnoxium faciunt Auctores.

l Germana] Juno, Jovis soror.

m Noverca] Juno eadem; quæ Herculis noverca, cum sit Jovis conjux.

n Ille] Jupiter; qui, tribus in unam congestis noctibus, cum Alcmena Amphitryonis uxore, & Herculis matre consuevit.

o Sustulit] Omnino, siquidem per labores & præclara facta, in tantam celebritatem Hercules pervenit.

p Humili] Qui ad deprimentum non satis potens videbatur.

q Vindicibus] Hoc dicit quia plurimos nefarios homines Hercules sustulerat.

r Qua latam] Totum orbem peragrassum suum Herculem volunt Græci, qui illi quicquid ab omnibus (nam plures fuerunt) factum est, attribuerunt.

s Nereus] Deus marinus, pro mari ipso positus.

t Pax terra] Terra à te pacata.

u Tuta] Monstris & in mari insidiantibus latronibus interfecisti.

x Solis] Orientem & occidentem.

Quod te ¹ laturum est, cælum prior ipse tulisti:

² Hercule supposito sidera fulsit Atlas.

Quid nisi ³ notitia est misero quæsitæ pudori,

Si maculas turpi facta priora ⁴ nota?

5 ⁵ Tene ferunt ⁶ geminos pressisse tenaciter angues,

Cum tener in cunis jam Jove dignus eras?

Cœpisti melius, quam definis: ultima primis

Cedunt; dissimiles hic vir & ille puer.

Quem non mille feræ, quem non ⁷ Stheneleus hostis,

10 Non potuit Juno vincere; vincit Amor.

⁸ At bene nupta feror; quia nominer Herculis uxor:

Sitque ⁹ socer, rapidis qui tonat altus equis.

¹⁰ Quam male inæquales veniant ad aratra juvenci,

Tam premitur magno conjuge nupta minor.

15 ¹¹ Non honor est, sed onus, ¹² species læsura ferentem:

Si ¹³ qua voles apte nubere, nube pari.

Vir mihi semper abest; & conjuge ¹⁴ notior hospes;

¹⁵ Monstraque ¹⁶ terribiles persequiturque feras.

INTERPRETATIO.

Tu prior cælum fulsisti quod te feret. Atlas tulit sidera Hercule submisso. Quid partum est nisi cognitio infelici dedecori, si debonestas facta priora labe sordida. Tene aiunt strenue suffocasse geminos serpentes, cum tenellus in cunis, jam eras dignus Jove? Melius incœpisti, quam finis: ultima non respondent primis: hic vir, & ille infans sunt ab similes: Amor superat quem mille fera, quem hostis Stheneleus non po-

tuit vincere! At dicor nupta feliciter, quia appeller uxor Herculis; & socer sit mihi qui tonat altus equis fervidis. Nupta impar tam lœditur magno marito, quam tamari impares male junguntur ad aratra. Non honor est, sed onus, species qua premet gerentem: Si qua cupies bene nubere, nube aequali. Maritus semper mihi desideratur, & hospes notior est marito: Persequitur monstra, & truces feras.

NOTÆ.

y Laturum] Vult Dejanira Herculem virtute in cœlum aënsurum.

z Hercule] Id est, Atlas Herculis ope cælum sustinuit. Fictum vero illud ideo voluit, quod Atlanti Hercules in Astrologia, quam ab ipso didicist, successerit.

a Notitia] Id est, Quid tibi per præclara tua facta comparasti, nisi ut nunc magis cognoscatur dedecus tuum? Huic affine est quod dicit Marius in Jugurtha Sallustii; Majorum gloria posteris lumen est, neque mala eorum in occulto patitur.

b Nota] Macula, vitio.

c Tene] Quasi dicat, Fierine potuit, ut tam mollis tanque turpis evaseris.

d Geminos] Ab irata Junone immisos.

e Stheneleus] Enrytheus, Stheneli filius.

f As bene] Objectio, cum ironia profertenda.

g Socer] Jupiter.

h Quam male] Responsio est ad objectionem.

i Non honor] Sententia est, cum exornatione rhetorica per Adnominationem figuram. Dicit magis onus quam honorem esse, nubere majori.

k Species] Dicit, quod nupsisse, majori sit species, honor, aut dignitas illi uxori molesta, quæ illa videtur gaudere. Hic vero quidam graviter hallucinatus est.

l Quæ] Puella, scilicet.

m Notior] Quia sapius hospes domum, quam maritus petit.

n Monstraque] Quale fuit Hydra Lernæa, septem, novem, aut etiam amplius, secundum aliquos, capitibus horribilem; Itemque Cerberus, Cacus, &c.

o Terribiles] Puta Leonem Nemæam, Aprum Erymanthium, alias, quæ in Herculis fuerunt duodecim laboribus.

Ipsa

- Ipsa domo vidua, votis^p operata pudicis,
^a Torqueor, infesto ne vir ab hoste cadat.
 Inter serpentes aprosque avidosque leones
^r Jactor, & esuros terna per ora^s canes.
 5 Me pecudum^t fibræ, ^u simulacraque inania somni,
^x Ominaque arcana nocte^v petita movent.
^z Aucupor infelix incertæ murmura famæ:
^a Speque timor dubia, spesque timore cadit.
^b Mater^c abest, ^d queriturque Deo placuisse potenti:
 10 Nec^e pater Amphytrion, nec puer^f Hyllus adest.
^g Arbiter Eurystheus iræ Junonis iniquæ
^h Sentitur nobis, iraque longa Deæ.

INTERPRETATIO.

Postquam ego dedi operam votis castis in domo deserta, crucior metu ne maritus intereat ab hoste scavo. Versor inter angues & apros & leones rapaces, & canes manducatu-
 rum per ternos rictus. Fibræ victimarum, imagines vana somni, & presagia secreta nocte quasi-
 ta me perturbant. Misera capto ramores du-

bia fama: & metus recedis spe incerta, & spes metu. Mater abest, & dolet se gratam fuisse Deo potenti. Nec pater Amphytrion nec puer Hyllus hic est. Premor Eurystheum vindicæ furoris Junonis insensæ, & furor permanente Dea.

NOTÆ.

p Operata] Operari significat, inter alia, rem divinam facere, sacrificare. Hic fuerit, sacrificiis, votorum, pro viri salute conceptionem, impletionem à Diis petere.

q Torqueor] Metu crucior.

r Jactor] Ex eo maximum declarat amorem Deianira, quod omnia cogitatione pericula subeat, quæ Hercules obivit.

s Canes] Qualis fuit Cerberus, quem, Eurysthei jussu, Hercules, frustra obiatrantem, ad superos perduxit.

t Fibræ] Extæ, quæ, ut quid de te futurum sit, cognoscam, inspicio. Deorum enim voluntatem per maculatæ hostias exquirebant.

u Simulacraque] Somnia.

x Ominaque arcana] Auguria interpretatur Hubertinus; Micillus responsa ac vaticinia. Neutrum probō. Per omina nihil aliud intelligo quam inanes, ex quibuscumque rebus, per noctem, conceptas cogitationes; quomodo vel ex abaci crepitu, & ejusmodi multis, portentis sibi fingere solent etiam nostræ mulierculæ.

y Petita] Excogitata.

z Aucupor] Id est, Diligenter, nec sine religione scrutor.

a Speque] Id est, Timorem inter & spem conficior. Sed spem dubiam dicit; cujus itaque potiores non fuerint vices.

b Mater] Alcmena.

c Abest] Trachynem enim, in exilium, ubi Deianiram uxorem reliquit, Hercules, post interfectum in convivio Oenei pincernam, concesserat. Sed de tota hac fabula omnino opus est adire Apollodorum.

d Queritur] Quandoquidem dilectissimum ex eo filium nunquam potest videre.

e Pater] Herculis, scilicet, vulgo creditur; cum Alcmenæ matris maritus esset.

f Hyllus] Herculis ex Deianira filius, ab Eurystheo etiam in exilium missus.

g Arbiter Eurystheus] Cujus mandatis obnoxium Herculem jam antea monuimus Junonis vero iræ dicitur arbiter, quia pro arbitrio, quæ Junonis iram expleant, Hercules imperabat; illumque maximis laboribus dam-
 nabat.

h Sentitur] Viri enim absentia, ejus omnia in se redundabant incommoda.

Hæc mihi ferre ⁱ parum est ; peregrinos addis amores :

Et mater de te quælibet esse potest.

Non ego ^k Partheniis ⁱ temeratam vallibus ^m Augem,

Nec referam partus, ⁿ Ormeni nympha, tuos.

5 Non tibi crimen erunt ^o Theutrantia turba sorores :

Quarum de populo nulla ^p relicta tibi.

^q Una recens crimen ^r præfertur adultera nobis ;

Unde ego sum Lydo facta noverca ^s Lamo.

^t Mæandros, ^u toties qui terris errat in isdem,

10 Qui lapsas in se sæpe retorquet aquas ;

^x Vidit in Hærculeo suspensa ^y monilia collo ;

^z Illo, cui cælum sarcina parva fuit.

Non puduit fortes auro cohibere lacertos,

Et ^a solidis gemmas apposuisse toris.

INTERPRETATIO.

Leve est mihi tolerare hæc : adjicis amores extraneos, & quavis potest esse parens de te. Ego non commemorabo Augem citiatam in vallibus Partheniis, nec partus tuos, nympha Ormeni. Sorores turba Theutrantia, de quorum numero nulla tibi emissa, non erunt tibi periculum. Una pellex novum probrum nobis

anteponitur ; ex qua ego sum facta noverca Lamo Lydo. Mæander, qui toties vagatur in terris isdem ; qui sæpe in se reflectit aquas emissas, intuitus est armillas pendentes collo Herculeo ; illo cui cælum exiguum fuit onus. Non puduit implicare strenua brachia auro, & adspicuisse gemmas firmis nervis.

NOTÆ.

i Parum] Ironice credo intelligendum ut conjuncta sit aliqua exprobratio.

k Partheniis] Arcadicis, à monte Parthenio sic appellatis.

l Temeratam] Vitiatam.

m Augem] Fuit Auge Alei Arcadiæ regis filia, ex qua Telephum Hercules suscepit.

n Ormeni] Altydamiam intelligit Ormeni regis filiam, quam cum Hercules dari sibi in conjugem petivisset, pater renuit, sciens eam habere Deianiram. Qua re indignatus Hercules regi bellum intulit, captaque urbe & rege interfecto, Altydamiam captam vitavit, atque ex ea Ctesippum genuit. Diodor. lib. 5.

o Theutrantia] De quinquaginta Theippii, Erechthei Atheniensis regis filii, natibus, quas, ut nonnullis placet, una nocte Hercules diravit, intelligi volunt. Quamobrem vero Theutrantia turba dicantur, Antonius à Theutanto Atticæ oppido, ubi pictura visebatur admiranda, quomodo hæc ab Hercule gesta essent, testatur.

p Relicta] Intacta, scilicet : Quamquam eam excipit Pausanias in Boeoticis.

q Una] De Omphale Lydorum regina intelligendum : cui quam serviliter sese Hercules subjecerit, neque Terentianum Thrafontem, lauit.

r Præfertur] Anteponitur.

s Lamo] Fuit hic Lamus Herculis ex Omphale filius, cui quidem Deianira noverca fuerit.

t Mæandros] Vulgati habent Mæander. Fluvius est, Lydiam à Caria determinans.

u Toties] Hoc dicit, quia, sicut jam antea, ni fallor, annotavimus, ita flexuosus est, ut in se videatur recurrere. Ex quo factum, ut omnes obliquitates, & vana consilia, Mæandros, veteres appellaverint.

x Vidit] Fluvio, quod ejus accolis tribuit.

y Monilia] Non tantum muliebrem cultum quandoque Hercules apud Omphalem sumpsit, sed insuper nevit, &c.

z Illo] Alii habent Collo.

a Solidis] Id est, Fortibus & nervosis musculis & lacertis. Hercules molliam arguit.

M

Nempe

- Nempe ^b sub his animam ^c pestis Nemeëa lacertis
 Edidit; ^d unde humerus tegmina ^e lævus habet.
^f Ausus es hirsutos ^g mitra redimire capillos:
 Aptior Herculeæ populus ^h alba comæ.
ⁱ Nec te ⁱ Mæonia, lascivæ more puellæ,
 Incingi zona dedecuisse ^k putat?
 Non tibi succurrit ^l crudi ^m Diomedis imago,
 Efferus humana qui dape pavit equas?
 Si te vidisset cultu ⁿ Busiris in isto;
 10 Huic victor victo nempe ^o pudendus eras.
^p Detrahat ^q Antæus duro redimicula collo;
 Ne pigeat molli succubuisse viro.

INTERPRETATIO.

Silicet perniciēs Nemea ex qua totus humerus
 sinister habet tegumentum, efflavit animam
 sub his brachiis. Potuisti coercere comam his-
 pidam mitra. Populus alba magis idonea
 capillis Herculeis. Nec credis tibi turpe fuisse
 cingi cingulo more puella luxuriantis? Non

tibi obversata est species feri Diomedis, qui
 crudelis eluit equas cibis humanis? Si Busi-
 ris te aspexisset in isto ornatu; nimirum vic-
 tor eras erubescendus huic victo. Antæus de-
 riciat armillas forti collo; doleat victum fu-
 isse à viro effaminato.

NOTÆ.

^b Sub his] Ita ornatis. Herculem irri-
 det, qui turpissime molli & lascivo habitu
 brachia sua ornaverit aut potius onerave-
 rit.

^c Pestis Nem.] Leo, quem in Nemeæa
 sylva Hercules interfecit.

^d Unde] Illius Leonis pellem postea Her-
 cules pro scuto & thorace gestavit.

^e Lævus] Nam dexterum exutum & de-
 lectum habere oportuit, ut esset ad pugnam
 & icus expeditior.

^f Ausus es] Hoc dicit præsertim, quia
 maxime ridiculum erat hirsutis & impexis
 capillis muliebri ornamentum apponere.

^g Mitra] Servio teste nomen est barba-
 rum, quo capitis quoddam ornamentum, aut
 pileus incurvus, de quo phylæx dependere,
 intelligitur; cujus, apud Lydias & Phrygias
 mulieres, aut quosdam etiam effeminatos
 viros, usus erat.

^h Alba] Ex qua sibi coronam fecisse
 fertur Hercules, cum ad inferos Cerberum
 petiturus, descenderet: Unde illi sacra arbor
 fuit. Alia est autem arbor Populus nigra.

ⁱ Mæonia] Omphales Mæonia, seu Ly-
 dia.

^k Putat] Heinsius malebat *putas*, quod
 etiam in quibusdam codicibus reperitur.

^l Crudi] Feri & inhumani.

^m Diomedis] Hunc crudelissimum fe-
 bulantur Thraciæ tyrannum, qui equos
 suos hospitum pascebat carnibus; quem
 victum iisdem equis Hercules in pabulum
 dedit.

ⁿ Busiris] Hunc etiam, Ægypti tyran-
 num, hospites immolare solitum, Hercules
 mactavit.

^o Pudendus] Id est, illum à te vinci pu-
 duisset.

^p Detrahat] Id est, Detrahere capiat.
 Nota hanc figuram; alibi usum suum habere
 poterit. De præterito, tanquam de futuro
 loquitur; utque Herculem arguat Deianira,
 Antæum ex mortuis excitat.

^q Antæus] Gigas fuit terræ, vel, ut alii
 dicunt, Neptuni filius, qui hospites secum
 luctari cogebat, & occidebat. Hunc etiam
 Hercules sublimem, & à terra, ex qua sem-
 per novas vires habebat, abstractum, nece-
 vit.

Inter : Ioniacas ^a calathum ^c tenuisse puellas

Diceris ; & dominæ pertimuisse minas.

Non ^u fugis, ^x Alcide, victricem ^y mille laborum

^z Rasilibus calathis imposuisse manum ?

^s ^a Crassaque robusto deducis pollice fila,

^b Æquaque ^c formosæ pensa rependis heræ ?

Ah quoties, digitis dum torques stamina duris,

^d Prævalidæ fufos comminuere manus.

[^e Crederis, infelix, scuticæ tremefactus ^f habenis,

^{io} Ante pedes dominæ pertimuisse minas.]

^g Eximiis pompis præconia summa triumphi,

Factaque narrabas ^h dissimulanda tibi,

ⁱ Scilicet immanes elisis faucibus hydros

Infantem ^k cunis involuisse manum ?

INTERPRETATIO.

perhiberis tractasse quasillum inter puellas Ioniacas, & reformidasse minas domina. Non penitet, Alcide, admovisse manum victricem mille laborum quasi illis expoliitis ? Et trahis fila rudia fortis pollice, & reddis pensa aqua pulchra domina ? Ah quoties, dum premis stamina formis digitis, manus

aquo fortiores fregerunt fufos. Miser, diceris exterritus loris flagri extimuisse minas ante pedes Domina. Commemorabas maximas tuas laudes præclaris pompis triumphi, & facinora tibi tacenda. Nempe manum puerilem in cunabulis pressisse serpentes ingentes gulis attritis ?

NOTÆ.

r Ioniacas] Omphales, scil. nam Ionia Lydiæ adeo conjuncta, ut vix limitibus disjungatur. Quamquam plurimi codices habent *Meonias* : sed jam præcessit.

s Calathum] Calathus vasculum est vimineum, lanis, floribus, & ejusmodi reponendis aptum.

t Tenuisse] Id est, cum puellis, peristro-matibus consuecendis incubuisse. Gall. *D'avoir eu vos corbeilles, & vos petits paniers* : De vous être amuse à faire de la tapisserie. Angl. *To have had your Baskets, and your little Hampers* ; to have amused your self with making Tapestry.

u Fugis] Pudet ; quod in aliis legitur.

x Alcide] Cognomen est Hercules, ab Alceo avo ; vel, ut alii volunt, ab *Αλκ*, robore.

y Mille] Duodecim præcipue ab Eurytheo imperati memorantur : quamquam alii plurimi fuerunt.

z Rasilibus] Politis.

a Crassaque] Quod fili est vitium ; nam tenue laudatur. Herculi exprobrat Deianira, quod fila trahat ; quæ etiam trahere nesciat.

b Æquaque] Id est, Quod tibi pensum

tali pondere datum est, eodem, cum Omphale ancillis, domina postquam netum est, reddis.

c Formosæ] Heinsius, quod in uno est codice, mallet *famosa* : quia verisimile non sit Deianiræ laudatam esse à forma pelli-cem.

d Prævalidæ] Herculem irridet, quod fufos fregerit.

e Crederis] Hoc distichon adulterinum esse opinatur Heinsius, quia neque in Puteaneo codice, nisi in margine, apparet ; atque eadem fere supra habentur. Nolim tamen eradere.

f Habenis] Loris.

g Eximiis] Heinso & hoc distichon, quod neque in Puteaneo codice legitur, suspèctum est. Alludit vero Poëta ad pompam triumphorum ; ut, eo quo erat habitus, ad pedes dominæ projectus, ridiculus magis Hercules videatur.

h Dissimulanda] Quia quo illis major erat Hercules, eo ineptior videbatur.

i Scilicet] Ea refert Deianira, quæ Herculem apud Omphalen prædicasse fingit.

k Cunis] Alii habent *candis*. Alii

Infantem unda dilacerasse manum.

- Ut ¹ Tegeëus aper cupressifero ^m Erimantho
Incubet, & vasto pondere ^a lædat humum?
Non tibi ^o Threïciis ^p affixa penatibus ora,
Non hominum pingues cæde tacentur equæ?
5 Prodigiumque ^q triplex, armenti dives Iberi
Geryones; quamvis ^r in tribus unus erat?
Inque canes totidem ^s trunco digestus ab uno
Cerberos, implicitis ^t angue minante comis?
^u Quæque redundabat fœcundo vulnere serpens
10 Fertilis, & damnis dives ab ipsa suis?
^x Quique inter lævumque latus lævumque lacertum
Prægrave compressa fauce pependit onus?
^y Et male confisum pedibus formaque bimembri
Pulsum Theſſaliciis agmen equestre jugis?
15 Hæc tu ^z Sidonio potes insignitus amictu
Dicere? non cultu lingua retenta filet?

INTERPRETATIO.

Quomodo aper Tegeus incubat Erimantho cupressifero, & premat terram ingenti onere? Non a te præmittuntur capita appensa postibus Threiciis, non equa opima sanguine hominum? Nec portentum triplex, Geryon abundans armentis Iberis; quamvis unus erat in tribus? Nec Cerberus divisus in totidem canes ab uno corpore, prius involvitur serpentibus, minus intentantibus?

Nec hydra fœcunda qua renascebatur plaga fertili, ipsa opulenta etiam ex suis dispendiis? Nec qui inter sinistrum latus & sinistrum brachium fuit onus ponderosissimum gutture eliso? Nec turba equestriis mixta pedibus & figura bisformi, præfigata ex montibus Theſſaliciis? Tu potes hæc referre decoratus vestitu Sidonio? Lingua non tacet repressa ornatu?

NOTÆ.

¹ Tegeus] Arcadicus, à Tegea, vel, ut Poetæ scribunt, Tegeæ, Arcadiæ urbe. Hunc vero apum vivum ad Euryſtheum pertraxit Hercules.

^m Erymantho] Erymanthus mons Arcadiæ.

ⁿ Lædat] Alii pulset.

^o Threiciis] Diomedis, quem Hercules mactavit.

^p Affixa] Eorum hospitem, quos equis devorandos Diomedes apponebat, ora & capita postibus affigebat.

^q Triplex] De Geryone, Hispaniæ, vel potius insularum Gadum rege, agitur: quem, ob triplicem exercitum, tresque filios, insulas etiam ternas, triplicem, tergeminum, tri-corporeum Poetæ fabulati sunt. Quanquam alia etiam alii. Hoc vero devicto, boves, quibus ille erat diſſimulus, Hercules in Italiam egit.

^r In tribus unus] Iulianus tres fratres concordem interpretatus est,

^s Trunco] Cerberi, scilicet corpore.

^t Angue] Imo anguib; centum enim habuisse dicitur.

^u Quæque] Hydram Lernæam significat, septem, novem, quinquaginta, centum etiam, ut nonnullis placet, capitibus terribilem; quorum uno amputato, duo alia renascebantur, Quam Iolai, ignem ad cæli capita apponentis, operâ, Hercules sustulit.

^x Quique] Antæus est, quem ne tertæ matris auxilium sentiret, Hercules, sinistro brachio sublatum, dextra suffocavit.

^y Et male] De Centauris agitur, ideo à Poëtis superna parte vitis, inferna equis hæſis, quod primi equo Theſſali illi pugnare ceperint. Illos vero partim cæcidit, partim fugavit Hercules, quod ad mirabilem vini, quod Pholos Centaurus exhibebat, odorem, accurrentes, impetum fecerint.

^z Sidonio] Purpureo. Laudatissima vero erat Sidonia purpura.

Se quoque Nympha tuis ornavit ^a Iardanis armis,

Et tulit è capto ^b nota tropæa viro.

^c I nunc, tolle animos, & fortia gesta recense.

Quod tu non esses jure, vir illa fuit.

5 Qua tanto minor es, quanto te, maxime rerum,

Quam quos vicisti, vincere majus erat.

Illi ^d procedit rerum mensura tuarum.

Cede ^e bonis; hæres laudis amica tuæ.

Pro pudor! hirsuti costas exuta leonis

10 Aspera texerunt vellera ^f molle latus.

Falleris, & nescis; non sunt spolia ista leonis,

Sed tua: tuque ^g feri victor es; illa tui.

Fœmina ^h tela tulit Lernæis atra venenis,

Ferre gravem lana vix satis apta colum:

15 Instruxitque manum clava domitrice ferarum:

Vidit & in speculo ⁱ conjugis arma sui.

^k Hæc tamen audieram, licuit non credere famæ.

En venit ad sensus ^l mollis ab aure dolor.

Ante meos oculos adducitur advena ⁿ pellex:

20 ^m Nec mihi, quæ patior, dissimulare licet.

INTERPRETATIO.

Puella etiam Iardanis se instruxit tuis armis, & reportavit nota tropæa ex viro villo. Ito jam, effer animos, & facta nobilia commemora. Illa fuit vir, quia tu non eras merito. Qua tanto es inferior summe, quanto præstantius erat superare te, quam quos superasti. Illi prodest mensura factorum tuorum. Cede bonis: amica est hæres gloria tua. Pro pudor! pellis hirsuta decrepta lateribus leonis horridi velavit latus effaminatum. Erras & ignoras; ista

exuvia non sunt leonis, sed tua: & tu es victor fera, illa tui. Mulier, vix satis idonea ad gerendum colum lana plenam, gestavit sagittas infestas toxicis Lernæis, & armavit dextram clava victrix ferarum, & intuita est arma sponsi sui in speculo. Hæc tamen acceperam: potui non habere fidem famæ. Ecce laevis dolor ad sensus penetrat ab aure. Adultera peregrina perducitur ante meos oculos: nec possum occurrere qua süssero.

NOTÆ.

a Iardanis] Omphale à patre eo nomine appellata; quæ vicissim & clava, & cætero Herculis cultu ornari voluit.

b Nota] Alii habent *biua*; ut de Amore Herculis, & de ejus spoliis tropæa posuerit Omphale.

c Innuce] Increpatio est per irrisiorem.

d Procedit] Illi omnium à te gestarum rerum laudi gloriæque vertitur magnitudo.

e Bonis] Lande omni, quandoquidem te majorem invenisti.

f Molle] Omphales.

g Feri] Leonis.

h Tela] Hercules, quæ ille Lernææ hydre

sanguine seu veneno infecit, unde pestifera fuerunt.

i Conjugis] Herculis.

k Hæc tamen] Innuat se non ita, iis omnibus, quæ tantum per famam cognoverat, male affectam fuisse: quia forte vera non essent.

l Mollis] Minor: quia non ita certa sunt quæ auribus percipiuntur.

m Ante meos] Illud vero dicit gravissimum: nam postea oculis credetur.

n Pellex] Iule, Euryti OEchaliæ regis filia, quam ultimam Hercules amavit.

Non

- Non finis ^o averti ? mediam captiva per urbem
 Invitis oculis aspicienda venit.
 Nec venit incultis captarum more capillis,
 Fortunam vultus fassa tegendo suos.
- 5 Ingreditur late lato spectabilis auro :
 Qualiter ^p in Phrygia tu quoque cultus eras.
 Dat vultum populo sublime ^q sub Hercule victo :
^r OEchaliā vivo stare parente putes.
 Forsitan &, pulsa ^s Ætolide Deianira,
- 10 Nomine deposito pellicis, uxor erit :
^t Eurytidosque Ioles, atque insani Alcidae
 Turpia ^u famosus corpora junget Hymen.
 Mens ^x fugit admonitu, frigusque perambulat artus,
 Et jacet in gremio languida facta manus.
- 15 Me quoque cum multis, sed me ^y sine crimine amasti :
 Ne pigeat, pugnae ^z bis tibi causa fui.
^a Cornua flens legit ripis ^b Achelœus in udis,
^c Truncaque limosa ^d tempora merfit aqua.

INTERPRETATIO.

Non pateris me sedere? Captiva adducitur
 spectanda oculis reuocantibus per urbem medi-
 am. Nec accedit coma inornata more capti-
 varum, agnoscens fortunam, velando suam
 faciem. Intrat late insignis auro multo: quo-
 modo in quoque eras ornatus in Phrygia. Su-
 perbe exhibet faciem populo sub Hercule supe-
 rato: Credideris OEchaliā manere patre
 superstitute. Forte etiam nomine adultera o-
 mīssio, erit conjux, Deianira Ætolide repu-

diata: Hymen infamis copulabit corpora im-
 pudica Ioles Eurytidos & dementis Alcide.
 Animus horret recordatione, & tremor dis-
 currit per membra, & manus torpens jacet
 in sinu. Amasti me quoque cum multis, sed
 amasti me sine flagitio: ne doleat, bis tibi
 causa sui certaminis. Achelœus lacrymans
 sustulit cornua in ripis humidis, & condidit
 tempora mutilata aqua lumentata.

NOTÆ.

- o Averti] A me amoveri.
 p In Phrygia] Apud Omphalen.
 q Sub Hercule] Id est, Hercule victo ita
 valente.
 r OEchaliā] Id est, Quilibet crederet
 Iolen triumphare; non patrem mortuum, pa-
 triamque subversam esse.
 s Ætolide] Ætolia regis filia.
 t Eurytidosque] Ioles, Euryti filia.
 u Famosus] Turpi conjugio infamatus.
 x Fugit admonitu] Recordatione horret,
 & propemodum à me recedit.
 y Sine crimine] Quia legitima fuit uxor.
 z Bis] Primum cum Achelœo, deinde
 cum Nello Centauro.
 a Cornua] Alterum tantum Hercules per-
 tregit.

b Achelœus] Filius fuit Oceani & Terra,
 vel, ut alii volunt, Thetidis; cui concesserat
 mater, ut cum adversario pugnans quam
 vellet formam indueret. Cum Hercule ita-
 que, propter Deianiram congressus, primo
 serpentis, deinde sub Tauri forma latuit:
 victusque tandem in Achelœum flumen sese
 abdidit. Cujus fabulæ expositionem prolixè
 apud omnes Mythologos reperies: de qua
 etiam in Metamorph. aliquid postea dice-
 mus.

c Truncaque] Dexterò cornu abscisso.
 d Tempora] Non tempora modo, aut ca-
 put, sed se totum in fluvium præcipitavit.
 Minutas vero ejusmodi figuras, quibus assue-
 sumus, nihil est opus indicare.

* Semivir occubuit in letifero ^r Eveno
Nessus; & infecit sanguis equinus aquas.
Sed quid ego refero? scribenti nuncia venit
Fama, virum ^b tunicæ tabe perire meæ.

5 Hei mihi! quid feci? ^h quo me furor egit amantem?
Impia quid dubitas Deianira mori?
An tuus in media conjux lacerabitur ⁱ OEta?

Tu sceleris tanti causa superstes eris?
^k Si quid adhuc habeo facti, cur Herculis uxor

10 Credar, conjugii mors mihi pignus erit.
Tu quoque ^l cognosces in me, Meleagre, sororem.

^m Impia quid dubitas Deianira mori?
Heu ⁿ devota domus! folio sedet ^o Agrios alto:
^p OEnea desertum nuda senecta premit.

15 Exulat ignotis ^q Tydeus germanus in oris.
^r Alter fatali vivus in igne fuit.

INTERPRETATIO.

Nessus semivir cecidit in Eveno mortifero, & cruor equinus tinxit aquas. Sed quamobrem hæc recorder? Fama nuncia venit scribenti maritum interire veneno tunica mea. Hei mihi! quid egi? quo impetus abstulit amantem? Scelestia Deianira, quamobrem cunctaris obire? An tuus maritus discerpetur in media OEta? Tu causa tanti flagitii vives?

Si habeo adhuc aliquid admissi, cur dicar conjux Herculis, obitus erit mihi pignus connubii. Meleagre, agnosces tu etiam in me sororem. Scelestia Deianira, quid cunctaris mori? Heu domus infelix! Agrios premit solium excessum: Senecta spoliata urget OEnea desertum. Tydeus frater proxigus latet in orbe incognito. Alter vivus fuit in igne.

NOTÆ.

e Semivir] Centaurus Nessus, qui Deianiræ quam transvehebat, vim facere aggressus, ab Hercule sagitta transfixus est.

f Eveno] Evenus fluvius est Ætolizæ.

g Tunica tabe] Cruore Lernæi serpentis & Centauri Nessi infecta. Hæc est vero fabula, cum se mortuum videret Nessus, ut mortem ulcisceretur Deianiram ad se vocat, dicitque, si phyltrum, quo nullam præter se mulierem attingat Hercules, velit habere, ejus tunicam sanguine, qui ex vulnere, per sagittam fluebat, inungere properet. Credula mulier, clam Hercule, quod erat mandatum perficit: deinde, cum ejus amores cognovisset, tunicam illam sacrificaturo per Lycham famulum misit: Quam non prius ille induit quam tabe consumptus, & in furorem actus, tandem in pyram sese conjicere coactus est.

h Quo me] Queritur, quod marito causam mortis præberet.

i OEta] In eo Thessaliæ monte, oraculi

moniti, constructa est pyra, in quam Hercules ascendit, & mortalitatem reliquit.

k Si quid] Id est, Si quid dignum laude superest.

l Cognosces] Quia, sicut tu propter Atalantam conjugem, ego propter Herculem oppetam.

m Impia] Versus intercalaris dicitur, qui sæpe interponitur.

n Devota] Exitio destinata.

o Agrios] Frater OEnei, qui post hujus dissipatam domum regnum invasit, quod nunc desit Deianira.

p OEnea] Accusativus Græcus.

q Tydeus] Hic, patruus, vel ut Hyginus scribit, fratre Menalippo interfecto, ad Argivorum regem Adrastum profugit, cujus filiam Deiphilem uxorem duxit.

r Alter] Meleager est, quem, projecto in ignem, à matre Althæa, fatali stipite, quo cum ipse vitam Parcæ colligaverant, intestino simul igne consumptum Poetæ voluerunt.

Exegit

^a Exegit ferrum sua per præcordia mater.

Impia quid dubitas Deïanira mori ?

^a Deprecor hoc unum, per jura sacerrima lecti ;

Ne videar ^a fatis infidiata tuis.

5 Nessus, ut est ^x avidum ^y percussus, arundine pectus,
Hic, dixit, ^a vires sanguis amoris habet.

Illita Nessæo misi tibi texta veneno.

Impia quid dubitas Deïanira mori ?

^b Jamque vale, seniorque pater, germanaque Gorge,

10 Et ^c patria, & patriæ ^d frater adempre tuæ.

Et tu lux oculis hodierna novissima nostris,

Virque, (sed ô ^e possis !) & puer Hylle, vale.

INTERPRETATIO.

Mater transiit sua viscera gladio. Impia Deianira, quamobrem differs mori ? Hoc unum precibus amolior, per jura sacratissima tui : ne credas fruxisse infidias fatis tuis. Nessus postquam fuit vulneratus pectus cupidum sagitta, hic cruor, inquit, habes vim amatoriam. Misi tibi vestem infestam tabo

Nessæo. Impia Deianira, quamobrem cunctaris obire ? Jamque vale & pater provecior & soror Gorge, & patria, & frater sublate patriæ tuæ : Et tu dies hodierna ultima oculis nostris, & marite, (sed ô possis !) & puer Hylle, vale.

NOTÆ.

^s Exegit] Sese ipsa gladio, penitentia interfecti filii, vel, ut Diodorus scribit, laqueo peremit.

^t Deprecor] A me averti, quod fecisse ne credideris.

^u Fatis] Mortem tibi intentasse ne videar. Alii habent *thalamis* : ut sit sensus, Deianiram non eo unicam misisse, ut pellicem una cum Hercule tolleret.

^x Avidum] Nimio amore insanum.

^y Percussus pectus] Phrasis Græca.

^z Arundine] Sagitta.

^a Vires] Id est, Ad amandum potest impellere. Ovidius Metamorph. 9. Velut irritamen amoris.

^b Jamque vale] Laquea parato, suos salutat.

^c Patria] Calydon.

^d Frater] Tydeus.

^e Possis] Valere, scil.

EPISTOLA X.

ARGUMENTUM.

Minos Jovis & Europa filius, Cretensis rex, ob Androgeum filium ab Atheniensibus dolose occisum, illos tandem post ardua bella cœgit, ut sibi paxas penderent, & quidem quotannis pueros septem, & totidem virgines mitterent, ut Minotauro, quem arte Dadali Pasiphaë ex tauro generat, dum ejus maritus Minos cum Atheniensibus bellum gereret, devorandi traderentur. Cum vero fors Theseo contigisset, ab Ariadne eductus est, quoniam pacto, interfecto Minotauro, ex Labyrinthæis ambagibus egrederetur, Errabunda regens tenui vestigia filo : ut ait Catullus. Theseus autem Creta cum Ariadne & Phædra discedens, in Naxos insulam delatus est : ubi a Baccho monitus, ut Ariadnen relinqueret. Qui Dei voce percussus, altissimo somno sopitum reliquit. Illa expergefacta hanc epistolam scripsit, in qua crudelitate

tem Thesei ac duritiam accensans, immemorem beneficiorum eum appellas; post multas querelas rogat, ut conversa nave redeat.

^aARIADNE ^bTHESEO.

Mitius inveni, quam te, genus omne ferarum:
Credita non ulli, quam tibi, pejus eram.
Quæ legis, ex illo, Theseu, tibi littore mitto,
Unde tuam sine me vela tulere ratem.

5 In quo me somnusque meus male prodidit, & tu
^cPer facinus somnis insidiate meis.

^dTempus erat ^evitrea quo primum terra pruina
Spargitur, & tectæ fronde queruntur aves.

^fIncertum vigilans, à somno languida, movi

10 ^gThesea prensuras semisupina manus.

Nullus erat: referoque manus, iterumque retento:
Perque torum moveo brachia: nullus erat.

Excussiere metus somnum: conterrita surgo;
Membraque sunt viduo præcipitata toro.

15 ^hProtinus adductis sonuerunt pectora palmis:

Utque erat è somno ⁱturbida, rapta coma est.

Luna fuit; specto, si quid, nisi littora, cernam.

Quod videant oculi, nil, nisi littus, habent.

Nunc huc, nunc illuc, & ^kutroque sine ordine curro:

20 Alta puellares ^ltardat arena pedes.

INTERPRETATIO.

Experta sum omne genus ferarum lenius quam te: non infelicius cuiquam poteram committi quam tibi. Mitto tibi qua legis, Theseu, ex illo littore, ex quo vela abripuerunt tuam navem: In quo & somnus meus male perdidit, & tu insidiate per flagitium somnis meis. Tempus erat, quo humus teitur pruina vitrea, & aves ramis velata conquiescunt. Vix experrella torpens à somno, semisupina movi manus amplexuras Theseum. Non aderat, & referro manus, &

iterum quarito, & agito lacertos per lectum. Nullus erat. Timor proturbavit somnum: tremefacta eriger: & artus sunt dejecti lecto desituro. Statim mea pectora somnum reddiderunt manibus impactis: & capilli ut eravi confusi è somno, sunt dilaniati. Luna fuit: aspicio si quid videam, præter littora. Oculi nihil inveniunt quod aspiciant nisi littus. Nunc huc, nunc illuc, & utroque feror sine ratione. Arena cummulata reinaratur pedes virgines.

NOTÆ.

^a Ariadne] Minois filia.

^b Theseo] Fuit Theseus Aegæi, regis Atheniensis, filius.

^c Per facinus] Alii habent prob facinus! ^d Tempus erat] Vide an non cum stomacho sit istud legendum.

^e Vitrea] Vitro similis. Autumnale tempus describit.

^f Incertum vigilans] Id est, Nescio, an vigilarem.

^g Thesea] Accusat. Græcus.

^h Protinus] Id est, Pectus ex dolore & admiratione percussus.

ⁱ Turbida] Incompta.

^k Utroque] Sursum, deorsum; Dextrorsum, sinistrorsum; Rursus, prorsum; Huc, & illuc.

^l Tardat] Difficile est omnino in arena, nisi madida sit, ambulare.

N

Inte-

Interea toto clamanti littore, THESEU,

^m Reddebant nomen concava saxa tuum :

Et quoties ego te, toties locus ipse vocabat.

Ipse locus miseræ ferre volebat opem.

5 Mons fuit ; apparent frutices in vertice rari :

ⁿ Nunc scopulus raucis pender adefus aquis.

Adscendo ; vires animus dabat : atque ita late

Æquora prospectu metior alta meo.

Inde ego (nam ventis quoque sum crudelibus usa)

10 Vidi præcipiti carbasa tenta noto.

Aut vidi : aut etiam, cum me vidisse putarem,

Frigidior glacie semanimisque fui.

Nec languere diu patitur dolor, excitor illo,

Excitor, & summa Thesea voce voco.

15 Quo fugis ? exclamo : scelerate, revertere, Theseu.

Flette ratem : ^o numerum non habet illa suum.

Hæc ego : quod voci deerat, ^p plangore replebam.

Verbera cum verbis mista fuere meis.

Si non audires, ut saltem cernere posses,

20 Jactatæ late signa dedere manus.

Candidaque imposui longæ ^q velamina virgæ,

Silicet oblitos admonitura mei.

Jamque oculis ereptus eras : tum denique fleui.

^r Torpuerant molles ante dolore ^s genæ.

INTERPRETATIO.

Interea rupes cava reserebant nomen tuum mihi vociferanti toto littore THESEU : Et quoties ego te, te toties ipse locus citabat. Ipse locus volebat auxilium præbere infelici. Mons exiitit ; frutices pauci cernuntur in cacumine : Scopulus autem cavatus aquis obstreperantibus imminet. Ascensu supero, animus sufficiebat vires : atque ita vaste lustrum meo prospectu profunda maria. Inde ego afflata vela inflata austro rapido : (nam afflata sum quoque saxis ventis.) Vel aspexi, vel etiam, cum arbitrarer me aspexisse, fui frigidior glacie & semiviva. Nec dolor si-

nit diu torpere : Illo excutior, excutior contentissima voce inclamo Theseum. Quo prorumpis ? vaciferor : redi scelerate Theseu. Converte navem : illa non habet suum numerum. Hæc ego : plangit compensabam quod voci deerat. Illius conjuncti fuerunt cum meis verbis. Manus multum concussa secernit iudicia : ut saltem posses intueri si non audires. Et vestem albam aptavi peritica, commonescentiam nempe vos mei oblitus. Jamque eras ademptus oculis : tum denique in fletu prorupi. Oculi teneri prius stupuerant dolore.

NOTÆ.

^m Reddebant] Quæ adeo Theseo ipso miuora erant.

ⁿ Nunc] Pro autem ; quomodo, non sine lepore, utuntur aliquando boni auctores. Quantum nonnulli codices habent Hic ; Alii Hinc : Voissianus Hinc.

^o Numerum] Quia illa aberat.

^p Plangere] Pulsus graviter percutiendo.

^q Velamina] Quodvis linteum intellige.

^r Torpuerant] Cum antea tota in clamando, & plangendo fuisset Ariadne, evidenti ratione flere non poterat.

^s Genæ] Palpebræ ; nam pro iis etiam sumuntur. Per eas vero oculos intellige.

Quid

Quid potius facerent, quam me mea lumina flerent,

Postquam ^tdesierant vela videre tua?

Aut ego diffusis erravi sola capillis,

Qualis ab ^uOgygio concita ^xBaccha ^yDeo:

5 Aut mare prospiciens in saxo ^zfrigida sedi:

Quamque lapis ^asedes, tam lapis ipsa fui.

Sæpe torum repeto, qui nos acceperat ambos;

Sed non acceptos exhibiturus erat.

^bEt tua, qua possum, pro te vestigia tango;

10 Strataque, quæ membris intepuere tuis.

Incumbo, lacrymisque toro ^cmanante profusus,

Pressimus, exclamo, te duo: redde duos.

Venimus huc ambo: cur non discedimus ambo?

Perfide, pars nostri, lectule, major ubi est?

15 Quid faciam? quo sola ferar? vacat insula cultu.

Non hominum video, non ego facta boum.

Omne latus terræ cingit mare: navita nusquam:

Nulla per ^dambiguas puppis itura vias.

Finge dari comitesque mihi, ventosque, ratemque;

20 Quid sequar? accessus terra paterna negat.

^eUt rate felici pacata per æquora labar;

Temperet ut ventos ^fÆolus; exul ero.

INTERPRETATIO.

Quid prius agerent oculi mei, quam me lacerent, postquam destiterunt cernere carbasa tua? Aut ego sum vagata sola comas sparsa, qualis Baccha atq. a Deo Ogygio: aut prostrata in mare, gelida sedi in rupe; & ipsa tam fui saxum, quam sedile fuit saxum. Sæpe ad lectum redeo, qui acceperat nos ambos, sed non erat redditurus acceptos. Et tango quantum possum tua vestigia pro te: & vestes quæ calefacta fuerant artibus tuis. Ininter & lacrymis effusus, lecto rorante, vociferor, duo tibi incumbimus: restitue duos.

Ambo huc accessimus, cur non ambo abimus? Torule inside, ubi est pars potior nostri? Quid agam? Quo eam sola? Inculta est insula. Ego non intueor labores hominum, non intueor boum. Equor circumdat omment oram terra. Nullibi nauta: nulla navis cursura per vias incertas. Pone contingere mihi & comites & auras & nave: quid incipiam? Solum paternum negat aditus. Quamquam curram nave fortunata per maria placida; quamquam Æolus molliat ventos, posuero.

NOTÆ.

^t Desierant] Alii habent *desieram*; quod Heinio placuit.

^u Ogygio] Thebano; ab Ogyge Thebanorum rege.

^x Baccha] Jam antea muliercularum, Bacchi furore correptarum, insaniam vidimus.

^y Deo] Baccho; A matre Semele, Cadmi Thebarum conditoris filia, Thebano dicto.

^z Frigida] Ex dolore; deinde etiam saxi frigiditate.

^a Sedes] Cui insidebam.

^b Et tua] Vide mihi, quas, quam lepide, quantoque cum affectu, hæc Poëta scripserit. Ipse tibi relictus, aut sexum mutasse videaris, si illius insistere vestigiis non reformidaveris.

^c Manante] Id est, Rivulo ex lacrymis per lectum corrente.

^d Ambiguas] Qualis est omnis in mari. Neminem dicit illac transcursum.

^e Ut] Quamvis.

^f Æolus] Ventorum Deus.

N 2

Non

- Non ego te, Crete, ^h centum digesta per urbes,
 Aspiciam, puero ⁱ cognita terra Jovi.
 Nam pater, & tellus ^k iusto regnata parenti,
 Prodata sunt facto nomina ^l cara meo.
- 3 Cum tibi, ne ^m victo tector morerere ⁿ recurvo,
 Quæ regerent passus, pro duce fila dedi.
 Cum mihi dicebas, Per ego ipsa pericula juro,
 Te fore, dum nostrum vivet uterque, meam.
 Vivimus; & non sum, Theseu, tua: ^o si modo vivis,
- 10 Fæmina, perjuri fraude ^p sepulta viri.
 Me quoque, qua ^q fratrem, ^r mactaffes, improbe, clava
 Effet, quam dederas, morte ^s soluta fides.
 Nunc ego non tantum, quæ sum passura, recordor;
 Sed quæcumque potest ulla relictâ pati.
- 15 Occurrunt animo pereundi mille ^t figuræ:
 Morsque minus pœnæ, quam mora mortis, habet.
 Jam jam venturos aut hac, aut suspicor illac,
 Qui lanient avido viscera dente, lupos.
 Forsitan & fulvos tellus alat ista leones.
- 20 Quis scit, an hæc sævas tigridas insula habet:

INTERPRETATIO.

Ego te non videbo, Creta, divisa per centum
 appida, terra visa Jovi puera. Nam pater
 & terra dominata aquo patri, nomina di-
 lecta predita sunt meo facinore: cum tibi
 exhibui fila pro directore quam modum face-
 rent tuis gressibus, ne viscer interires in
 demo perplexa. Cum mihi dicebas, Ego juro
 per ipsa discrimina te futuram meam quan-
 diu uterque nostrum vita fructur. Vita fru-
 imur, & non sum tua, Theseu: si saltem vi-
 za frueris, o puella perditâ dolo mariti per-
 juri. Nequique inter fecisses, perijde, clava

qua fratrem. Fides quam voveras esset li-
 berata morte. Nunc ego non tantum cogito
 qua sum latrura; sed quacunque ulla desti-
 tuta potest experiri. Mille modi pereundi
 animo obversantur: & mors habet minus
 supplicii quam dilatio mortis. Mentem
 subit lupos jam jam accessuros aut hac, aut
 illac, qui discerpant præcordia dente fame-
 lico. Forsitan ista terra nutrias etiam le-
 ones fulvos Cui perspectum, an hac insu-
 la alat crudelus tigrides?

NOTÆ.

g Non ego] Maximum affectum habet
 hæc recordatio.

h Centum] Hæc fama de centum Cretæ
 urbibus, ex Homero invaluit; quam veram
 fuisse, non facile crediderim, nisi etiam vicus
 annumeraveris.

i Cognita] Quia ibi nutritus fuit.

k Jusso] Quamobrem apud iudicos.

l Cara] Pater & Patria nomina cara
 sunt.

m Victor] Superato Minotauro. Alii ha-
 bent viscer.

n Recurvo] Labyrinthi periphrasis.

o Si modo vivis] Hæc habet correctio
 multam emphasim; magnumque affectum.

p Sepulta] Perjuri predita. Ita & Te-
 rensius alicubi.

q Fratrem] Minotaurum.

r Mactaffes] Deest utinam. Utinam me
 interfecisses.

s Soluta] Quia tantum, dum uterque vi-
 veret, fidem suam dederat Theseus. Ingeni-
 osum vero est istud; quasi tantum nefas ille
 patraverit, ut interfecta conjuge fidem ser-
 vasse videretur.

t Figuræ] Mortis genera.

Et freta dicuntur magnas ^a expellere ^x phocas.

Quid vetat & ^y gladios per latus ire meum?

Tantum ne religit dura captiva catena;

Neve traham serva grandia pensa manu:

5 Cui pater est Minos, cui mater ^z filia Phœbi:

Quodque magis memini, quæ tibi pacta fui.

Si mare, si terras, porrectaque littora vidi;

Multa mihi terræ, multa minantur aquæ.

Cælum ^a restabat, timeo ^b simulacra Deorum.

10 Deslituor rapidis præda cibusque feris.

Sive colunt habitantque viri, diffidimus illis.

Externos didici ^c læsa timere viros.

Viveret ^d Androgeos utinam: nec facta luisses

Impia ^e funeribus, ^f Cecropi terra, tuis!

15 Nec tua mactasset ^g nodofo stipite, Theseu,

Ardua ^h parte virum dextera, parte bovem!

Nec tibi, quæ reditus monstrarent, fila dedissem,

Fila per adductas sæpe recepta manus!

Non equidem miror, si stat victoria tecum,

20 Strataque Cræteam bellua tinxit humum.

INTERPRETATIO.

Maria etiam perhibentur immittere ingen-
to vitulos. Quid obstat enses etiam adigi-
per latus meum? Tantum ne capta constrin-
gar suis vinculis; neve serva manu pensa
ingentia diducam, ego cui Minos est pater,
cui filia Phœbi mater; & quod amplius ve-
or, lor, qua tibi promissa fui. Si aspexi
mare, si terras & vasta littora; terra mi-
hi intentant multa, aqua multa. Cælum
supererat. Meo imagines Deorum. De-
seror in rapinam & escam feris furentibus.
Sed viri celebrant, & excolunt hanc ter-

ram, eos suscipimus. Decepta docta sum me-
tuere viros peregrinos. Utinam Androgeos
superstes esset: nec exsolvisset facinora im-
pia tuorum cadibus, terra Cecropi: nec ma-
nus tua in altum sublata, Theseu, interfe-
cisset clava nodofo, virum semibovem, bo-
vem semivirum! Nec tibi prævissem fila
qua ostenderent regressus; fila relecta per
manus sæpe adnotas! Non equidem stupeo
si victoria tecum permanet, & bellua humi
afflicta infecit solum Cræteam.

NOTÆ.

u Expellere] In secum mittere. In terra
vero vivere, spirare, præ aliis etiam omnibus
animalibus gravissimo somno dormire Pho-
cæ dicuntur, autore Plinio.

x Phocas] Vitulos marinos.

y Gladios] Cujusvis advenæ.

z Filia Phœbi] Pasiphaë. Vult maxime
indignum videri, si ipsa Regis filia, aliisque
gandens ritualis, fervire cogatur.

a Restabat] Quod contra me non esset.

b Simulacra] Figuras, in aquas illi se di-
cuntur mutare.

c Læsa] A Theseo hospite, qui Creta mihi
imposuit, meque hic reliquit,

d Androgeos] De quo in argumento.
Longe vero, mulierum mores, malorum fuo-
rum causam repetit Ariadne.

e Funeribus] Puerorum & puellarum
septem; quod annuum erat Atheniensium,
erga Minocem, tributum, Minotauro traden-
dum.

f Cecropi] Attica, à Cecrope Athenien-
sium rege. Ille vero est vocativus Græcus, à
forma patronymica Cecropis, idos.

g Nodofo stipite] Clava, qua utebatur
Theseus.

h Parte virum] Minotaurum.

Non

- Non poterant figi præcordia ferrea ⁱ cornu :
^k Ut te non tegeres, pectore tutus eras.
 Illic tu filices, illic adamanta tulisti :
 Illic qui filices Thesea vincat habes.
 5 Crudeles ⁱ somni, quid me tenuistis inertem ?
^m At semel æterna nocte premenda fui.
 Vos quoque, crudeles venti, nimiumque parati ;
ⁿ Flaminaque in lacrymas officiosa meas.
 Dextera crudelis, quæ me fratremque necavit :
 10 Et data poscenti ^o nomen inane fides.
 In me jurarunt somnus ventusque fidesque.
 Proditæ sum causis una puella tribus.
^p Ergo ego nec lacrymas matris moritura ^q videbo :
 Nec, mea qui ^r digitis lumina condant, erit ?
 15 Spiritus infelix ^r peregrinas ibit in auras :
 Nec positos artus unget amica manus ?
^s Ossa superstant volucres inhumata marinæ ?
 Hæc sunt ^t officiis digna sepulcra meis ?
^u Ibis Cecropios portus : patriaque receptus
 20 Cum steteris urbis celsus in arce tuæ,
 Et bene narraris letum taurique virique,
 Sectaque per dubias ^x saxea tecta vias ;

INTERPRETATIO.

arva tua viscera non poterant fodi cornu :
 quanquam te non defendisses, eras securus pec-
 tore. Tu gestasti illic saxa, illic gestasti a-
 damanta, habes illic Theseum qui durior sit
 saxis. Somni crudeles, cur me ignavam reti-
 nuistis ? Imo semel obruenda fui nocte æterna.
 Vos quoque venti savi, & nimis expediti : &
 flatūs obsequiosi in meos fetus : Manus saxa
 qua occidit me & germanon : & fides ob-
 stricla mihi petenti nomen vanum. Somnus
 & ventus & fides conjuraverunt in me. Una

puella perditæ sum tribus causis. Ergo peritu-
 ra neque aspiciam fetus matris, nec dabitur
 qui claudat oculos meos digitus ? anima misera
 feretur in aerem ignotum : nec manus amica
 condiet membra composita ? Aves maritima
 insistent ossibus meis insepultis ? Hæc sepulcra
 sunt digna obsequiis meis ? Tanges portus Ce-
 cropius : & redux in patriam cum sublimis
 confiteris in arce urbis tuæ, & bene retuleris
 mortem & tauri & viri, & domum lapideam
 divisam per vias ambiguas ; refer me quoque

NOTÆ.

i Cornu] Minotauri.
 k Ut] Quamvis.
 l Somni] In somnum invehitur, quo re-
 tenta est, dum Theseus abiret.
 m At] Correptio est ingeniosa : quasi di-
 cat : Imo in æternum debuissim dormire.
 n Flamina] Ventorum flatus.
 o Nomen inane] Fides si non servetur, est
 profecto nomen inane.
 p Ergo] Concludentis non est hoc loco
 particula, sed indignantis. Ingemiscit, &
 ingemmat Ariadne, quod in illa insula so-

la sit moritura.
 q Videbo] Quod alicujus esset solatii.
 r Peregrinas] Hic volunt arguti quidam
 videri ; at alieno loco, uti quidem videtur :
 Puellari enim simplicitate & mollicia istud
 arbitror ab Ariadne dictum.
 s Ossa] Dicit, se avibus laniatum iri.
 t Officiis] Erga te, Theseu. Ironia est,
 cum exprobratione.
 u Ibis] Et istud cum maximo affectu, &
 invidia est conjunctum.
 x Saxea] Labyrinthum.

Me quoque narrato sola tellure relictam.

^y Non ego sum titulis furripienda tuis.

^z Nec pater est Ægeus; nec tu ^a Pittheïdos Æthræ
Filius: auctores saxa fretumque tui.

⁵ ^b Di facerent, ut me summa de puppe videres!

^c Movisset vultus mæsta figura tuos.

Nunc quoque non oculis, sed, qua potes, aspice mente

Hærentem scopulo, quem vaga pulsata aqua.

Aspice demissos lugentis in ore capillos;

¹⁰ Et tunicas lacrymis, sicut ab imbre, graves.

Corpus, ut impulsæ segetes Aquilonibus, ^d horret:

Litteraque ^e articulo pressa tremente labat.

Non te per meritum, quoniam ^f male cessit, ^g adoro.

Debita sit ^h facta gratia nulla meo:

¹⁵ Sed nec pœna quidem: si non ego causa salutis.

Non tamen est, cur sis tu mihi causa necis.

Has tibi, plangendo lugubria pectora, lassas.

Infelix tendo trans freta longa manus.

Hos tibi, ⁱ qui superant, ostendo mæsta capillos.

²⁰ Per lacrymas oro, quas tua ^k facta movent:

^l Flecte ratem Theseu; versoque relabere vento.

Si prius occidero; tu tamen ossa ^m feres.

INTERPRETATIO.

desitutam in terra deserta. Ego non sum dissimulanda tuis elogiis. Nec pater est Ægeus, nec tu filius Æthræ Pittheïdos. Scopuli & mare sunt tui parentes. Utinam Dii præsarent, ut me aspiceres de suprema puppe! tristis species strinxisset tuos oculos. Nunc etiam intueri non aulis, sed animo, quo tibi licet, stantem scopulo, cui aqua incerta obstrepit. Cerne comam sparsam per vultus hærentis; & vestes ponderosas lacrymis, tanquam à pluvia. Corpus tremat ut segetes ætæa Borea: & littera sig-

nata digito trepidante vacillat. Non te precor per beneficium, quandoquidem male cessit: gratia nulla sit debita officio meo. Sed nec malum quidem: si ego non fui causa salutis, non est tamen, cur tu sis mihi causa mortis. Misera porrigo tibi trans vassa maria manus defessas tundendo mæsta pectora. Tristis exhibeo hos capillos qui superant. Reco per lacrymas quas tua facinora eliciunt, converte navem, Theseu; & revertere, vento mutato. Si prius occubero, tu tamen colliges ossa.

NOTÆ.

y Non ego] Vehemens est Ironia.

z Nec pater] Jam aperte indignationem prodit.

a Pittheïdos] Pittheus Æthræ pater fuit.

b Di facerent] Utinam adde: Deinde fuisset pro facerent intellige.

c Movisset] Certe, nam ipsa ejus verba movent.

d Horret] Frigore, timore, dolore.

e Articulo] Digito.

f Male cessit] Male enim beneficia in Theseum ingratum collocaverat.

g Adoro] Refertur verbum istud ad se-

quens, versu epistolæ penultimo, flecte. Flecte ratem, &c.

h Facto] Beneficium, quo te ex labyrinthi erroribus, extraxi.

i Qui superant] Nam ceteros avulsit.

k Facta] Cruelia, scilicet; qui solam destituit. Sed vis quædam latet in voce tua.

l Flecte] Ad me converte.

m Feres] Alii habent leges. Illa vero non perit, ut videtur metuere; fuit enim postea Bacchi uxor, & translata in cœlum, ut jam supra vidimus. Quanquam alia fabulantur alii.

EPI.

EPISTOLA XI.

A R G U M E N T U M.

Macareus & Canace, Æoli regis ventorum filii, cum turpiter se amarent, & consanguinitatis prætextu culpam regentes concumberent, Canace filium peperit: quem cum clam e regia per nutricem emitteret, ut aleretur, infelix infans suo vagitu se avo prodidit. Qui fidiorum incensus scelere, innocuum infantem iussit canibus exponi: & per satellitem Canaca gladium misit, quo illa promeritis uteretur; & se interfecisse creditur. Sed prorsquam moveretur, Macareo, qui jam in templum Apollinis Delphici confugerat, hac epistola casum suum narravit, orans, ut expositi infantis ossa legat, & una cum suis urna componat.

CANACE MACAREO.

- ^a **S**I ^bqua tamen ^ccæcis errabunt scripta lituris,
^dOblitus à dominæ cæde libellus erit.
 Dextra tenet calamus; strictum tenet altera ferrum.
 Et jacet in gremio charta ^esoluta meo.
 5 Hæc est ^fÆolidos fratri scribentis imago:
 Sic videor duro posse placere patri.
 Ipse necis cuperem nostræ spectator adesset;
^hAuctorisque oculis exigeretur ⁱopus.
 Ut ferus est, multoque suis truculentior Euris,
 10 ^kSpektaret fideis vulnera nostra ^lgenis.
^mScilicet est aliquid, cum sævis vivere ventis:
 Ingenio ⁿpopuli convenit ille sui.

I N T E R P R E T A T I O.

Si tamen aliqua scripta depravata erunt obscuris lituris, libellus erit deletus à nece Domina. Dextra movet stylum, altera habet gladium nudatum, & charta est explicita in sinu meo. Hæc est species Æolidos scribentis fratri: sic videor placere posse patri sævo. Op-

tarem ipse adlaret testis mortis nostræ; & opus perficeretur in conspectu auctoris. Ut sævus est & multo terribilior suis Euris, vidisset plagas nostras oculis aridis. Nempe est aliquid vitam agere cum ventis asperis: ille resciendet ingenio populi sui.

N O T Æ.

a Si qua tamen] Propter istud tamen putaverunt nonnulli, interpolatoris sequentes duos versus huic epistolæ initium facere.

Æolis Æolidæ, quam non habet ipsa, salutem

Mittit, & armata verba notata manu.

Frustra vero illi: nam, ut Æoli filiam sic morientem decebat, principio abrupto usa est Canace; ita ut sensus, non verba supplenda sint. Quis vero sensus fuerit, spiritui illi duo versus declarant.

b Quæ] Si qua epistola mea partes.

c Cæcis] Quæ vix legi possunt.

d Oblitus] Id est, in culpa erit cæles Domina, quod epistola lituris oblita.

e Soluta] Explicata.

f Æolidos] De seipia Canace, Æoli filia loquitur.

g Sic] Ense ad meam necem parato. Patris arguit crudelitatem.

h Auctoris] Patris, scil. qui ensen, quo se ipsa intericeret, per satellitem miserat.

i Opus] Cades mea.

k Spectaret] Alii habent spectasset.

l Genis] Oculis: Ut supra in Ariadne.

m Scilicet] Reddit rationem cur sævus sit pater. Sed læet quædam indignatio & Ironia.

n Populi] Ventis.

Ille ° Noto ° Zephyroque : & ° Sithonio Aquiloni

Imperat, & ° pennis, ° Eure proterve, tuis.

Imperat (heu!) ventis; ° tumidæ non ° imperat iræ :

° Possidet & vitis regna minora suis.

5 Quid juvat ° admotam per ° avorum nomina cœlo

Inter cognatos posse referre Jovem ?

Num minus infestum funebria munera ° ferrum

Fœminea teneo, non mea tela, manu ?

O utinam, Macareu, quæ nos commisit in unum,

10 Venisset ° leto serior hora meo !

Cur unquam plus me, frater, quam frater amasti ?

Et tibi, non debet quod soror esse, fui ?

Ipsa quoque ° incalui : qualemque audire solebam,

° Nescio quem sensi corde tepente ° Deum.

15 ° Fugerat ore color ; macies ° adduxerat artus :

Sumebant minimos ora ° coacta cibos.

INTERPRETATIO.

Ille imperium tenet in Austrum & Favonium & Boream Thraciam, & pennas suas, sublatoque proci. (Heu!) temperat ventos; non temperat iram ferventem. Et habet regna minora suis vitibus. Quid prodest sublato calo per nomina avorum posse annuere Jovem inter consanguineos? Anne minus tracto fœminea dextra gladium odiosum, dona funestis, arma mihi non apta? O utinam, Maca-

reu, hora qua nos coigit in unum, advenisset tardior morte mea! Quamobrem frater amasti me unquam plus quam frater? Et tibi fui quod germana non debet esse? Ipsa quoque sum incensa, & sum experta nescio quem Deum pectore tepido, qualem consueveram audire. Color excefferat facie: macies contraxerat membra: ora invita capiebant minimum alimentum.

NOTÆ.

o Noto] Vento à meridie flanti.

p Zephyroque] Ab occasu.

q Sithonio] Threicio, à Sithone monte Thraciæ, quæ Græciæ & Italiæ respectu, ad Septentrionem vergit; unde Aquilo seu Boreas status emittit.

r Pennis] Alati enim leves venti finguntur.

s Eure] Flat Eurus ab ortu.

t Tumida] Quæ adeo ventis furentibus est ærior.

u Imperat] Jam aperte Canaces dolor erumpit.

x Possidet] Ventos, quibus imperat, pater asperitate & sævitia superat.

y Admotam calo] Vide, quæso, quomodo granditatem rebus per verba Poeta tribuat. Solemus nos dicere Gall. Il est descendu de la race des Dieux. Angl. He is descended of the Race of the Gods, & similia. Verius loquimur, at tanta non est dignitas.

z Avorum] Jam videtur vox ista in numero plurali rei dignitatem, ut versui nume-

rum, addere: quod contra est, nam quo propior Jovem Poeta Canacen posuisset, eo majorem fecisset. Potuit autem, siquidem, ut quibusdam placitum, Jupiter pater fuit Æoli. At, ne quid temere in Poetam scripsisse videar, sciendum, quod obscurum valde, & parum cognitum sit genus Æoli, diversi lima pue de eo scripserint Mythologi. Ex quo Poetæ opus fuerit forte longa avorum & atavorum serie, non modo à materna sed & paterna parte, ut Canacen usque ad Jovem attolleret.

a Ferrum] Gladium, quem pater misit.

b Leito serior] Id est, Nunquam venisset, qua leti causa.

c Incalui] Amore incensa fui.

d Nescio quem] Qui ante incognitus fuerat.

e Deum] Cupidinem.

f Fugerat] Pallent enim amantes.

g Adduxerat] Contraxerat, contraxerat, Attenuaverat.

h Coacta] Amore; qui cibi tollit appetentiam.

O

Nec

- Nec somni faciles, & nox erat ⁱ annua nobis :
 Et gemitum nullo læsa dolore dabam.
 Nec cur hæc facerem, poteram mihi reddere causam :
 Nec noram, quid amans esset ; at illud eram.
 5 Prima malum nutrix animo præsensit anili :
 Prima mihi nutrix, *Æoli*, dixit, *amas*.
 Erubui, gremioque pudor ² deiecit ocellos :
 Hæc satis ¹ in tacita signa fatentis erant.
 Jamque ^m tumescebant vitiati pondera ventris,
 10 *Ægraque* ⁿ furtivum membra gravabat ^o onus.
 Quas mihi non herbas, quæ non medicamina nutrix
 Attulit, ^p audaci ^q supposuitque manu ?
 Ut penitus nostris (hoc te celavimus ^r unum)
 Visceribus crescens excuteretur onus.
 15 Ah ! nimium vivax admotis restitit infans
^s Artibus ; & tectus tutus ab ^t hoste fuit.
 Jam novies erat orta ^u soror pulcherrima Phœbi ;
 Denaque luciferos Luna movebat equos.
 Nescia quæ faceret subitos mihi causa dolores,
 20 Et rudis ad partus, & nova miles eram.
 Nec tenui vocem. Quid, ait, tua crimina prodīs ?
 Oraque clamantis conscia pressit anus.

INTERPRETATIO.

Nec somni leves, & nox erat nobis longissima : & gemitum nullo dolore pressa. Nec poteram mihi indicare causam cur hæc agerem : nec cognoveram, quid esset amans, at illud eram. Nutrix prima subodorata est malum mente anili ; nutrix prima mihi dixit, *Æoli* amas. Pudore suffusa sum, & pudor demisit oculos in sinum. Hæc indicia in silentio erant consentientis. Jamque onera uteri temerati turgescerant, & sarcina secreta impediabat artus morbidos. Quas herbas, quæ medicamenta non mihi exhibuit nutrix, & subiecit

manu temeraria, ut pondus adolescens profusus deiceretur nostris præcordiis ? (tibi occultavimus hoc unum) Ah ! fatus nimium vivax, fuit firmus adversus medicamina adhibita, & suis defensus & securus ab hoste. Jam soror formosissima Phœbi erat renovata novies, & luna decima agebat equos luciferos. Ignorabam quæ mihi esset causa dolorum subitanecorum, & eram imperita ad partus, & miles novitia. Nec compefui vocem. Quamobrem, anus inquit, tua proleas flagitia ? Et particeps flagitii obstruxit ora exclamantis.

NOTÆ.

i *Annua*] Nox nova, pro radio & amoris impatientia, annus videbatur.
 k *Deiecit*] Pudoris proprium.
 l *In tacita*] Id est, Licet tacerem, hæc satis indicabant me amore meum consisteri.
 m *Tumescebant*] Ventremque adeo tumidum efficiebant.
 n *Furtivum*] Furto, stuproque conceptum.
 o *Unus*] Puer, quem utero gestabat.

p *Audaci*] Ut quæ facinus admittebat.
 q *Supposuitque*] Utero ad excutiendam factum apposuit.
 r *Unum*] Refertur ad hoc.
 s *Artibus*] Medicaminibus.
 t *Hoste*] Anus, scil. quæ illum medicinis quæsitit interficere.
 u *Soror*] *Luna*, Nonus mensis lunaris præterierat.

Quid

Quid * faciam infelix ? gemitus dolor edere cogit :

Sed timor, & nutrix, & pudor ipse, vetant.

Continuo gemitus, elapsaque verba † rependo :

Et cogor lacrymas combibere ipsa meas.

5 Mors erat ante oculos ; & opem ‡ Lucina § negabat :

Et grave, si moreretur, ¶ mors quoque crimen erat.

Cum superincumbens, ¸ scissa tunicaque comaque,

ª Pressa refovisti pectora nostra ¸ tuis.

Et mihi, Vive soror, soror ô carissima, dixisti,

10 Vive : nec unius corpore perde † duos.

Spes bona det vires : fratri nam nupta futura es.

Illius, es ¸ de quo mater, & uxor eris.

Mortua (crede mihi) tamen ad tua verba revixi :

Et positum est uteri crimen onusque mei.

15 ª Quid tibi grataris ? media † sedet Æolus aula :

Crimina sunt oculis surripienda patris.

ª Frugibus infantem, ramisque albensis olivæ,

Et levibus † vittis sedula celat anus :

Fictaque sacra facit, ¸ dicitque precantia verba ;

20 ¸ Dat populus sacris, dat pater ipse, viam.

INTERPRETATIO.

Quid agam misera ? Dolor subigit gemere ; sed metus, & nutrix, & ipse pudor prohibent. Protinus reprimō gemitus & voces quæ exciderant : & cœgor ipsa absorbere meas lacrymas. Mors erat præ oculis ; & Lucina recusabat auxilium : & obitus eras etiam scelus atrox, si fato fuisset. Cum superstratus vestitus & capillis laniatis recalcitrasti nostra pectora fove tuis. Es mihi dixisti, Vive soror, ô soror dilectissima vive : nec interfice duos corpore unius. Bona spes

sufficiat vires : nam futura es uxor fratris. Eris conjux illius de quo es mater. Desuncta (crede mihi) tamen excitata sum ad tua verba : & crimen & pondus alvi mea est depositum. Quamobrem tibi gratularis ? Æolus regnat media aula. Flagitia sunt subtrahenda oculis patris. Anus diligens occultat infantem frugibus & frontibus olivæ canentis, & fasciis levibus ; & operatur sacris simulacris, & profert verba orantia. Populus cedit via sacris, ipse pater cedit.

NOTÆ.

x Faciam] Pro facerem.

y Rependo] Reprimō.

z Lucina] Juno ; Quæ parturientibus adesse solet.

a Negabat] Fatum emittere non poteram.

b Mors quoque] Quia crimine accelerata.

c Scissa] Ex dolore, quod sororem ita laborantem videret.

d Pressa] Doloribus, scil.

e Tuis] Dixit ipsum superincubuisse. Solum enim, quos amamus, in dolorum & mortis angustis, benevolentia & amoris testificandi causa, solandi etiam, amplecti.

f Duos] Te & filium.

g De quo] Cujus facti. De seipso Macareus loquitur.

h Quid tibi] Seipsam alloquitur ; quæ, tanquam de bono aliquo, de partu suo visa est loqui ; cum perniciēs ab Æoli crudelitate immineret.

i Sedet] Qui otiose omnia circumspicit, omnibusque providet.

k Frugibus] Mola falsa ; qua in sacrificiis utebantur. Ut infantem auferret, simulavit anus se quæ ad rem sacram faciendam requisita essent, portare.

l Vittis] Fasciis, quibus victimæ coronabantur.

m Dicitque precantia] Hymnos & supplicationes.

n Dat] Id est, Omnes loco & via cedunt, nec quisquam anni assert impedimentum.

Jam prope ° limen erat : patrias ^p vagitus ad aures
Venit, & indicio proditur ^q ille suo.

Eripit infantem, ^r mentitaque sacra revelat

Æolus : insana regia voce sonat.

5 Ut mare ^s fit tremulum, tenui cum ^t stringitur aura ;

Ut quatitur ^u tepido ^x fraxina virga Noto ;

Sic mea ^y vibrari pallentia membra videres :

Quassus ab imposito corpore lectus erat.

^z Irruit ; & nostrum vulgat clamore ^a pudorem :

10 Et vix à misero continet ore manus.

Ipsa nihil, præter lachrymas, pudibunda profudi :

Torpuerat gelido lingua retenta metu.

Jamque dari parvum canibusque avibusque nepotem

Jusserat ; in solis destituique locis.

15 Vagitus dedit ille miser ; sensisse putares :

Quaque suum poterat voce rogabat avum.

Quid mihi tunc animi credas, germane, fuisse ;

(Nam potes ex animo colligere ipse tuo)

Cum mea me coram sylvas ^b inimicus in altas

20 ^c Viscera montanis ferret edenda lupis ?

^d Exierat thalamo : tunc demum pectora plangi

Contigit, inque meas unguibus ire genas.

INTERPRETATIO.

Jam ad limen pervenerat : vagitus penetravit ad patris aures, & ille detegitur indicio suo. Æolus eripit infantem, & detegit sacra filia : regia personat voce boante. Quemadmodum mare tremat, cum radiatur vento levi, quemadmodum virgultum fraxineum pulsatur Austro calido, sic cerneret meos artus pallidos tremere. Cubile concutiebatur à superstrato corpore. Pater irrumpit & prepalat clamore nostrum dedecus : & vix abstinet manus à facie infelici. Ego pudore suffusa nihil nisi lacrymas emisi : Lingua

stupuerat repressa timore frigido. Jamque imperaverat tenerum nepotem projici canibus & avibus, & relinqui in locis desertis. Ille infelix edidit vagitus, crederes intellexisse : & orabas avum suum verbis quibus poterat. Quid putes, frater, fuisse tunc mihi animi (nam potes ipse inferre ex ingenio tuo) cum in meo conspectu deferret precordia mea in excelsas sylvas devoranda à lupis montanis ? Excesserat cubiculo : tunc denique concessum tundi pectora, & immittere unguis in meas genas.

NOTÆ.

o Limen] Ad regie portam pervenerat, qua egredereur.

p Vagitus] Fœnuli clamor.

q Ille] Infans.

r Mentita] Infantem ipsum, quem sacra esse artus simulaverat.

s Fit tremulum] Tremat & crispatur cum primulum vento agitur.

t Stringitur] Leviter percutitur, & corrugatur.

u Tepido] Quia spirat à meridie.

x Fraxina] Cujus folia tenui & oblonga facile commoventur. Fraxina vero positum pro fraxinea.

y Vibrari] Moveri, tremere.

z Irruit] In meum cubiculum intrat.

a Pudorem] Dedecus, infamiam.

b Inimicus] Quivis ejus patris satelles, qui infantem in sylvas & loca sola deferret.

c Viscera] Filium mentis.

d Exierat] Pater, scil.

Interea patrius vultu mœrente satelles

Venit, & indignos edidit ore sonos :

^a Æolus hunc ensẽm^m mittit tibi : ^f tradidit ensẽm :

Et jubet ex ^g merito scire^h quid iste velit.

5 Scimus ; & utemur violento fortiter ensẽ :

Pectoribusⁱ condam dona paterna meis.

His mea muneribus, genitor, connubia donas ?

Hac tua dote, pater, filia dives erit ?

Tolle procul decepte faces, ^k Hymenæe, maritas :

10 Et fuge^l turbato tecta^m nefanda pede.

Ferteⁿ faces in me, quas fertis, ^o Erinnyes^p atræ :

Ut meus ex^q isto luceat igne rogus.

Nubite^r felices^s Parca^t meliore sorores.

Admissi memores sed tamen este mei.

15 ^u Quid puer admisit^x tam paucis editus horis ?

Quo læsit facto, vix bene natus, avum ?

^y Si potuit meruisse necem, meruisse putetur :

^z Ah miser admissio plectitur ille meo !

INTERPRETATIO.

Interea minister patrius accedit vultu tristi, & emisit ore horrendas voces ; Æolus mittit tibi hunc gladium : porrexit gladium : & imperat nosse ex merito quid ille significet. Novimus, & utemur intrepide sævo gladio : abdam munera paterna meo cordi. Muneraris pater his donis meum conjugium ? Filia tua, pater, eris opulenta hac dote. Hymenæe elulse, procul summove tadas nuptiales : & vita

domum scelestam pede exterrito. Faria nigrâ in me concutite faces quas geritis, ut rogus meus accendatur ex isto igne. Sorores beata nubite fato latiore, sed tamen memineritis mei facinoris. Quid puer patravit natus ante tam paucas horas ? Quo facinore offendit avum, vix bene editus ? Si potuit meruisse mortem, credatur meruisse. Ah ille infelice punitur ob factum meum !

NOTÆ.

e Æolus] Verba sunt satellitis Æoli.

f Tradidit ensẽm] Verba Canaces.

g Merito] Per crimen, incestum scilicet.

h Quid iste velit] Quid cum isto gladio tibi sciendum.

i Condam] Me eo interficiam.

k Hymenæe] Deus nuptiarum præses.

l Turbato] Celeri & precipiti. Metonymia est antecedentis pro consequente.

m Nefanda] Propter meum incestum.

n Faces] Nuptiis adhiberi solitas, ut antea vidimus.

o Erinnyes] Furia, malefactorum ultrices Deæ.

p Atræ] Quia infernales.

q Isto] Infernali, ex vestris facibus accenso.

r Felices] Id est, Feliciter.

s Parca] Ex Parcarum seu fatorum ordine omnia fieri Ethnici etiam crediderunt. Tres autem fuerunt Parca, Clotho, Lachesis, Atropos.

t Meliore] Magis propitia.

u Quid puer] Postquam de se statuit, ad infantem revertitur Canace, ejusque causa patrem arguit.

x Tam paucis horis] Id est, Ante paucas horas. Gall. Il y a si peu de tems. Angl. The Time is so short.

y Si potuit] Permissione hac infonem puerum esse ostendit. Nec fortiter negat hæc figura, & commiserationem movet.

z Ah] Commiserantis.

Nate,

- Nate, dolor matris, rapidarum præda ferarum,
 (Hei mihi!) ^a natali dilacerate tuo:
 Nate, parum fausti miserabile ^b pignus amoris;
 Hæc tibi prima dies, hæc tibi summa fuit.
 5 Non mihi te licuit lacrymis perfundere ^c iustis:
 In tua ^d non tonsas ferre sepulcra comas.
 Non ^e superincubui: non oscula frigida carpsi.
 Diripiunt avidæ viscera nostra feræ.
 Ipsa quoque infantes ^f cum vulnere prosequar umbras:
 10 ^g Nec mater fuero dicta, nec orba diu.
 Tu tamen, ô frustra miseræ ^h sperate sorori,
ⁱ Sparfa precor nati collige membra tui:
 Et refer ad matrem, socioque impone sepulcro:
 Urnaque nos habeat, socilibet arcta, duos.
 15 Vive memor nostri, lacrymasque in vulnere funde:
 Neve ^k reformida corpus amantis amans.
 [^l Tu (rogo) ^m projectæ nimium mandata sororis
ⁿ Perfer: mandatis ^o perfruar ipsa patris.]

INTERPRETATIO.

fili, dolor matris rapina ferarum avidarum, (Hei mihi!) discepte tuo die natali: fili, pignus flebile amoris infelicis; hæc fuit tibi prima lux hæc tibi fuit ultima. Non mihi fuit concessum te irrorare iustis lacrymis, non immittere in tuos rogos capillos desectos. Non me superincubui: non sumpsi oscula gelida: fera rapida dilaniant nostra precordia. Ipsa quoque comitabor umbras infantes cum

vulnere: nec dicta fuero diu mater, nec orba. Tu tamen ô incassum sperate infelici sorori, collige artus disiectos filii tui; & eos reporta ad matrem, & immitte tumulo communis; & urna quantumvis parva capiat nos duos. Vive memor nostri, & effunde lacrymas in plagam, neve metue amans corpus amantis, Tu (quæso) perferce iussa sororis nimium infelicis: ipsa exequar imperata patris.

NOTÆ.

^a Natali] Die, scilicet.
^b Pignus amoris] Hinc liberi Pignora simpliciter dicuntur.
^c Iustis] Quæ, cum iusta mortuo perfolvuntur, in exequiis effunduntur.
^d Non tonsas] Hubertinus has duas voces conjunctim legit. Non bene, credo. Optime Micellus non refert ad licuit; deinde tonsas simpliciter intelligit comas; quas, funeralsi more etiam tondere, & in rogam, aut sepulchrum mittere, in gravi funere mulieres solebant.
^e Superincubui] Parentes enim, ex affectu, matres præsertim, cadavera etiam liberorum solent amplecti & osculari.
^f Cum vulnere] Id est, Per vulnus quod

mibi gladio infligam.
^g Nec mater] Quia mortuus est filius, & ipsa jamjam moriar.
^h Sperate] In matrimonium, scil.
ⁱ Sparfa] A capibus & lapiis hoc illuc distat.
^k Reformida] Quoniam ipsa mortuum cadaver exhorruisset.
^l Tu rogo] Totum hoc distichon à manu secunda in Puteaneo codice, optime interpolatum esse, & elegancia Ovidiana indignum censuit clarissimus Heinshus.
^m Projecta] Infelici & abjecta.
ⁿ Perfer] Perferce.
^o Perfruar] Quod imperavit pater efficiam.

EPISTOLA XII.

ARGUMENTUM.

Jason, cum primum Colchum attigit, à Medea, Æta Colchorum regis & Hecates filia, receptus est, & amatus: interpostaque conjugii sponsione, illum edocuit, quoniam patio ad optatam perveniret prædam. Aureo igitur vellere rapto, clam cum Medea fugam arripuit. Quos cum insequeretur Æta, illa Absyrti fratris, quem secum ducebat, occisi membra dispersit: ut ita patrem ossa filii legentem, moraretur. Et sic incolumes in Thessaliam tandem devenerunt: ubi Æsonem Jasonis patrem, annis jam decrepitum, ad viridem ætatem reduxit. Jason dein Medeam repudiavit: & Creusam, Creontis regis Corinthiorum filiam, uxorem assumpsit. Furibunda igitur Medea ad Jasonem scripsit, ingratum ejus animum accusat, presentemque ultionem, nisi recipiatur, interminatur.

MEDEA JASONI.

A tibi ^b Colchorum (memini) ^c regina ^d vacavi;
^e Ars mea, cum peteres, ut tibi ferret ^f opem.
^g Tunc, quæ ^h dispensant mortalia ⁱ fila, ^k sorores
 Debuerant fufos ^l evoluisse meos.
^m Tunc potui Medea mori ⁿ bene: quicquid ab illo
 Produxi vitæ tempore, ^o pœna fuit.
 Hei mihi! cur unquam juvenilibus ^p acta lacertis
^r Phryxeam petiit ^q Pelias ^s arbor ovem?

INTERPRETATIO.

At, (memini) ego regina Colchorum tibi operam præstiti, cum rogares, ut ars mea tibi auxilium præberet. Tunc sorores, quæ dividunt fila mortalia, debuerant exhaustisse fufos meos. Tunc potui Medea bene fato fungi.

Quidquid protraxi vitæ ab illo tempore fuit supplicium. Hei mihi! quamobrem navis Pelias impulsæ brachiis juvenilibus expectavis vellus Phryxæum.

NOTÆ.

^a *At*] Admirantis est simul & indignantis. Principio vero utitur abrupto, ubi multa subintelligenda sunt, majoris affectus declarandi causa.
^b *Colchorum*] Colchi populi sunt Ponti Euxini, ab ortu accolæ.
^c *Regina*] Quippe Ætæ Colchorum regis filia.
^d *Vacavi*] Operam præstiti, inservivi.
^e *Ars*] *Magica*. Venificius vero Medea toxicissima.
^f *Opem*] In tollendo vellere aureo, omnibusque, quibus septum erat illud inceptum, superandis difficultatibus.
^g *Tunc*] *Cum primum opem meam petiisti.*
^h *Dispensant*] *Cuique vitæ modum & mensuram assignant.*
ⁱ *Fila*] Tres parcas fatale exercere lanificum, earumque primam stamen ducere, al-

teram fufum versare, tertiam sium abrum-
 pere, ex fabulis notissimum. Quamquam
 varie hæc omnia fingunt Poëtæ.
^k *Sorores*] *Parce.*
^l *Evoluisse*] Id est, *Vitæ meæ finem imposuisse.*
^m *Bene*] *Quia felix & honesta ad illud tempus fueram.*
ⁿ *Pœna*] *Nam per criminum omnia genera, curasque & dolores, vitam traduxi.*
^o *Acta*] *Impulsa.*
^p *Phryxeam*] *Vellus autem, quod Marti Phryxus appendit.*
^q *Pelias*] *Thessalica*; à Pelio monte Thessaliæ, ubi decidæ arbores, ex quibus Argo navis fabricata est. Muliebri vero more maiorum suorum causam Medea longe repetit.
^r *Arbor*] *Pro navi, quæ in Colchos vecta sunt Argonautæ.*

Cur

- Cur unquam Colchi ^a Magnetida vidimus Argo;
^e Turbaque ^a Phasiacam Graja ^x bibitis aquam?
 Cur mihi ^y plus æquo ^z flavi placere capilli;
 Et decor, & ^a linguæ gratia ficta tuæ?
 5 Aut (semel in nostras quoniam ^b nova puppis arenas
 Venerat, audaces attuleratque viros)
 Isset ^c anhelatos non ^d præmedicatus in ignes
^e Immemor ^f Æsonides, ^g oraque adunca boum.
^h Semina jecisset; totidem sensisset & ⁱ hostes:
 10 ^k Ut caderet cultu cultor ab ipse suo.
 Quantum perfidiæ tecum, scelerate, perisset!
 Demta forent capiti quam mala multa meo!
 Est aliqua ingrato meritum exprobrare voluptas.
^l Hac fruar: hæc de te gaudia sola feram.
 15 ^m Jussus ⁿ inexpertam Colchos advertere puppim,
 Intraſti patriæ regna ^o beata meæ.

INTERPRETATIO.

Cur unquam Colchi aspeximus Argo Magnetida; & agmen Græcum potastis aquam Phasiacam? Quamobrem coma flava, & fur-a & lepos simulatus lingua tue arriserunt mihi plus iusto? Aut (quandoquidem nova navis semel appulerat nostris littoribus, & advexerat viros temerarios) ingratus Æsonides descendisset nullis medicamentis præmunitus in ignes efflatus, & ora recur-

va boum. Sparſisset semina; & expertus esset toridem hostes, ut ipse agricola interiret ab agricultura sua. Quantum perfidia tecum interiiſſet, seſteſte! quam multa mala ſubtrahita eſſent meo capiti! Est aliqua ſauvitas obſpicere beneficium immemori. Hæc gaudebo; conſequar de te hanc ſolam voluptatem. Coactus Colchos dirigere rudem navem, ſubiitſti regna felicia patriæ meæ.

NOTÆ.

^s Magnetida] Theſſalicam; à Magnesia, regiuncula Theſſaliæ, in qua mons Pelius; niſi quod verius illam huic conterminam dixeris.

^t Turba] Argonautæ.

^u Phasiacam] Colchicam; à Phasi, Colchorum fluvio.

^x Bibitis] Id eſt, Cur veniſtis? Vim majorem habet interrogatio, quam ſi dixiſſet ſimpliciter, ſe optare ut nunquam Argonautæ Colchos viſiſſent.

^y Plus æquo] Ut tui cauſa patrem prodiſſerim, aliæque multa patraverim.

^z Flavi] Qui etiam nunc ſunt in pretio. Blond.

^a Lingua] Dicit, Jaſonem mellita verba, orationemque bene contam, dolo malo, ut iſtam caperet, quaſiſſe: non ex animo nec vera gratia locutum eſſe.

^b Nova] Cui ſimilem nunquam viderant. Quanquam Ovidius, alique, primam Argo navem fuiſſe voluerunt.

^c Anhelatos] Ex taurorum Athenipedum naribus emiſſos.

^d Præmedicatus] Venenis Medea Jaſonem inſtruxerat, ne in ſubigendis Tauris ab iſtis læderetur. De quibus omnibus ſupra in Hypſipyle.

^e Immemor] Beneficiorum à me acceptorum, ſcil. Ingratus.

^f Æsonides] Jaſon, Æſonis, Theſſaliæ regis filius.

^g Ora adunca] Propter cornua.

^h Semina] Dentes ſerpentis.

ⁱ Hostes] Qui ex jactis ſeminibus nati ſunt.

^k Ut caderet] Ut Jaſon, qui tanquam agricola dentes ſerpentis in terram miſiſſet, ab hoſtibus armatis, qui ex illo ſemine naſcerentur, interficeretur.

^l Hac] Exprobrandi, ſcil. beneficia.

^m Jussus] A Pelia patre tuo.

ⁿ Inexpertam] Navi tribuit quod nautis referendum.

^o Beata] Ditia.

Hoc

Hoc illic Medea fui, ^p nova nupta quod ^a hic est :

Quam pater est illi, tam mihi dives erat.

Hic ⁱ Ephyren ^a bimarem ; ⁱ Scythia ^a tenuis ^x ille ^y nivosa

Omne tenet, ^z Ponti qua plaga læva jacet.

5 Accipit hospitio ^a juvenes Ætæa Pelasgos,

Et ^b premitis pictos corpora Graja toros.

Tunc ego te vidi ; tunc cœpi scire quid esses :

Illâ fuit mentis prima ruina meæ.

Ut vidi, ut perii ; ^c nec notis ignibus arsi :

10 ^d Ardet ut ad magnos pinea tæda Deos.

Et formosus eras, & me mea ^e fata trahebant ;

^f Abstulerant ^g oculi lumina nostra tui.

Perfide, ^h sensisti : quis enim bene celat amorem ?

ⁱ Eminent indicio prodita flamma suo.

15 Dicitur interea tibi ^k lex ; ut ^l dura ferorum

Insolito premeres ^m vomere colla boum.

INTERPRETATIO.

Ego Medea illic id fui, quod nova nupta est hic. Pater erat mihi tam opulentus, quam pater est illi. Hic imperium habet in Ephyren bimarem ; ille in omnem partem Scythia nivalis qua regio sinistra Ponti porrigitur. Ætæa excipit hospitio juvenes Pelasgos ; & vos, Graci, discumbitis lectis pictis. Tum ego te aspexi, tunc primum cognovi quid esses : illa prima fuit perniciis animi mei. Ut aspexi,

ut interii, nec incensa sum flammis cognitis. Incensa sum tanquam tæda pinea flagrat ad magnos Deos. Et pulcher eras & fata mea me cohebant. Oculi tui rapuerant nostros oculos. Perfide advertisti : quis enim bene tegit amorem ? Flamma apparet manifestata suo indicio. Interea conditio tibi proponitur, ut argeres fortes cervices boum ferocium vomere inassuetum.

NOTÆ.

p Nova nupta] Crensa ; de qua in argumento.

q Hic] Creon, Crensa pater.

i Ephyren] Corinthus est, cui primo illud nomen datum.

s Bimarem] Quia est inter duo maria.

t Scythia] Alii habent Scythia lævus ille nivosa. De Scythia jam antea diximus, qui populi fuerunt Asiæ, itemque Europæ.

u Tenuis] Id est, Usque ad Scythiam.

x Ille] Pater meus.

y Nivosa] Frigida ; quia multum ad Septentrionem vergit.

z Ponti] Maris Euxini.

a Juvenes] Argonautas, Gracos.

b Premitis] Discumbitis in lectis, tapetibus ornatis.

c Nec notis] Id est, Maximis : nisi forte indicat tantum, se antea non amasse.

d Ardet] Arsi, ut tæda ardet.

e Fata traheb.] Dicit se, & Jasonis elegantia, & fato suo ad ipsum amandum compulsam fuisse.

f Abstulerant] Id est, Nisi te, nihil amplius videre poteram. Quod maximum est indicium amoris.

g Oculi] In illis vero vis multa est ad provocandum amorem.

h Sensisti] Me amore teneri.

i Eminent] Apparet.

k Lex] Qua velius aureum tollendum erat.

l Dura] Ferocia, minisque jugo assueta.

m Vomere] Non equidem vomere, sed jugo premuntur colla boum ; nisi quod jugo aratum, cujus vomer pars est, alligatur.

- [^a Martis erant tauri plus, quam per cornua, sævi;
 Quorum terribilis ^o spiritus ignis erat.]
 Ære ^p pedes solidi, prætentaque naribus æra:
 Nigra per afflatus hæc quoque facta suos.
 5 ^a Semina præterea ^r populos genitura juberis
 Spargere ^d devota lata per arva manu,
^t Qui peterent ^u secum natis tua corpora telis:
 Illa est agricolæ ^x messis iniqua suo.
^y Lumina custodis succumbere nescia somno
 10 Ultimus est aliqua ^z decipere arte labor.
^a Dixerat Æetes: ^b mæsti consurgitis omnes:
 Mensaque purpureos ^c deserit alta toros.
^d Quam tibi nunc ^e longe regnum dotale Creüsæ,
 Et focer, & ^f magui nata Creontis erant?
 15 Tristis abis: ^g oculis abeuntem prosequor udis:
 Et dixit tenui murmure lingua, Vale.
 Ut positum tetigi thalamo ^h male ⁱ faucialectum;
^k Acta est per lacrymas nox mihi, quanta fuit.

INTERPRETATIO.

Tauri erant Martis magis terribiles quam per cornua, quorum status erat flamma formidabilis. Pedes duri ære, & ara inducta naribus. Hæc quoque facta ara per halitus suos. Imperaris insuper jacere manu consecrata per vastos agros semina emissura populos, qui invehentur in tua membra jaculis secum critis. Illa messis parum faves tuo cultori. Labor postremus est fallere aliquo dolo oculos custodis fugientes superari a

somno. Absolverat Æetes. Omnes prorumpit: & mæsti sublimis destituit lectos purpureos. Quam procul tibi erant tunc & regnum dotale Creüsæ & filia magna Creontis? Mæsti recedis. Comitor discedentem oculis humidis: & lingua dixit levi murmure, Vale. Postquam male vulnerata pressi torum admotum cubiculo; nox, quam longa fuit, est mihi præterita per scelus.

NOTÆ.

n Martis] Hoc distichon Heinſio, Ovidianæ venæ esse non videtur. Videtur equidem: quomodo tamen ex textu tolli possint, non video.

o Spiritus] Halitus. Ore flammam emittebant.

p Pedes] Ungula, scilicet.

q Semina] Dentes serpentis.

r Populos] Homines armatos. De quibus in Hyppipyle.

s Devota] Qua se hinc fato devoverat. Ita optime Hubertianus. Quo sensu devoti dicuntur, qui se in medios hostes, vel ineluctabile discrimen præcipitant.

t Qui peterent] Qui in te irruerent.

u Secum natis] Armati illi ex terra prodissse dicuntur.

x Messis] Segetem intellige.

y Lumina custodis] Oculos draconis pervigiliis, qui velles auream custodiebat.

z Decipere] Sopire, puta.

a Dixerat] Omnia proposuerat quæ prius aſolvenda essent, quam velles auream auereres.

b Mæsti] Quod impossibilia crederent quæ imperabantur.

c Dejerit] Remota est mensa, postquam Argonautæ surrexissent.

d Quam tibi] Quam vero apposite jam istud interiecit!

e Longe] De iis minimum cogitabas.

f Magui] Ex Jasonis ingenio loquitur. Gall. Je crois qu'alors le Grandeur de vostre beau-père ne vous occupoit gueres l'esprit. Angl. I thought that at that Time, the Grandeur of your Father-in-Law did not much run in your Mind.

g Oculis] Egrege amorem suum declarat.

h Male] In perniciem meam.

i Saucia] Amore incensa.

k Acta] Per totam noctem lacrymavi.

Ante

Ante oculos taurique meos, fegetesque nefandæ;

Ante meos oculos pervigil anguis erat.

Hinc amor, hinc timor est: ipsum me timor auget amorem.

Mane erat, & thalamo chara recepta soror;

5 Dissectamque comas averſaque in ora ^o jacentem

Invenit, & lacrymis omnia plena meis.

^p Orat opem ^q Minyis; petit altera, & ^r altera habebit:

^s Æſonio juveni, quod rogat illa, damus.

^t Est nemus & ^u piceis & frondibus ^x ilicis atrum:

10 Vix illuc radiis solis adire licet.

Sunt in eo, fuerantque diu, ^y delubra Dianæ:

Aurea barbarica stat ^z Dea facta manu.

^a Nescio an exciderint mecum loca: venimus illuc;

Orſus es infido sic prior ore loqui.

15 Jus tibi & arbitrium nostræ Fortuna salutis

Tradidit; inque tua vitæque morſque manu.

^b Perdere poſſe ſat eſt; ſi quem juvet ipſa poteſtas:

Sed tibi ſervatus gloria major ero.

INTERPRETATIO.

Et Tauri & fegetes infanda oculis obverſabantur; draco pervigil erat præ oculis meis. Ex una parte eſt amor, ex altera metus: amor creſcit ipſo metu. Mane erat, & dilecta ſoror admiſſa in cubiculum me comperit & ſparſam capillos & cubantem in faciem averſam, & omnia redundantia lacrymis meis. Rogat auxilium Minyis. Altera rogat & altera habebit. Concedimus quod illa petit juveni Æſonio. Eſt nemus obſcurum & piceis, & ramis ilicis: vix

conceditur radiis Solis illuc intrare. Stant in eo, & diu ſteterant templa Diana: Dea aurea erecta eſt ſcita manu barbarica. Haud ſcio an locorum oblitus fueris ſenti mei, Illuc acceſſimus: ſic primus capiti loqui ore perſido. Fortuna tibi obtulit jus & poteſtatem noſtra ſalutis, & vita & mors eſt in tua manu. Abunde eſt poſſe opprimere; ſi quis deleſſetur ipſa poteſtate. Sed liberatus, ero tibi laus major.

NOTÆ.

l Taurique] A quibus tibi metueham.
m Timor auget] Veriſſimum, & diligenter notandum. Seſe invicem acunt & augment affectus: imo inter ſe commutantur.
n Mane erat] Poſtquam matutinum tempus adveniſſet, Chalciope ſoror mea cubiculum meum intravit.
o Jacentem in ora] Cubantem in faciem, ut mos eſt dolentibus.
p Orat] Quia naufragos ejus liberos, nudoſque & inopes, Jaſon adjuverat; ut reſert Hyginus.
q Minyis] Argonautis: quorum dux Jaſon ex Ioicho oriundus; quo ex Orchomeno, quod & Minyem dictum, coloni deduciti, cui Jaſonem ſervavimus.

r Altera habebit] Creiſſa, ſcilicet.
s Æſonio] Jaſoni Æſonis filio.
t Est nemus] Locum, ubi cum Medea Jaſon collocutus eſt, deſcribit.
u Piceis] Picea arbor eſt, ex qua reſina deſluit.
x Ilcis] Ilex arbor eſt glandifera, durifſima.
y Delubra] Tempia, Diana dedicata.
z Dea] Diana.
a Nescio an] Id eſt, Nescio an locorum ſentent mei oblitus fueris. Affectum vero inquit hæc commemoratio & dubitatio.
b Perdere] Id eſt, Si quis poteſtate deleſſatur, et ſatis eſſe debet quod poſſit nocere, aut perdere. Nocere autem revera non debet.

Per mala nostra precor, quorum potes esse levamen;

Per ^b genus & numen cuncta videntis ^c avi;

Per ^d triplicis vultus ^e arcanaque sacra Dianæ;

Et si forte alios gens habet ista Deos:

5 O virgo, miserere mei; miserere meorum!

Effice me meritis tempus in omne tuum.

Quod ^f si forte virum non dedignare ^g Pelasgum,
(Sed mihi tam faciles unde ^h meosque Deos?)

Spiritus ante meus tenues ⁱ vanescat in auras,

10 Quam thalamo, nisi tu, nupta sit ulla meo.

^k Conscia sit Juno, ^l sacris præfecta maritis;

Et ^m Dea, marmorea cujus in æde sumus.

Hæc animum (& ⁿ quota pars hæc sunt?) movere ^o puellæ
Simplicis; & dextræ dextera juncta meæ.

15 ^p Vidi etiam lacrymas: ^q an pars est fraudis in illis?

^r Sic cito sum verbis capta puella tuis.

INTERPRETATIO.

Oro per mala nostra quorum potes esse solatium, per genus & potestatem avi omnia intuitus; per faciem & sacra mystica Diana triplicis; & si forte hæc natio agnoscit alios Deos; o virgo movearis commiseratione erga me; movearis commiseratione erga meos! Devincito me tibi in omne tempus officiis. Quod si forte non aspernaris virum Pelasgum, (sed unde sperem Deos tam benignos mihi & faventes?) Anima

mea prius discepatur in aëra subtilem, quam uxor ulla, nisi tu, subeat meum cubiculum. Juno præposita sacris iugatibus sit testis; & Dea, in cujus delubro marmoreo stamus. Hæc (& quantula pars hæc sunt?) tetigerunt mentem puella credula; & manus commissa mea manui. Asperi etiam lacrymas: an pars doli invenitur in illis? sic puella sum statim decepta verbis tuis.

NOTÆ.

^b Genus] *Tuum*, scil.
^c Avi] *Solis*. Ætæ enim Medæ pater, illius fuit filius.

^d Triplicis] Quam Lunam in cælis, Dianam in terris, Proserpinam apud inferos Poetæ fabulati sunt: Illam etiam triplici capite, equino, humano, canino, fecerunt.

^e Arcana] *Mystica nocturnaque*.

^f Si forte] Non audet nunc sperare, se non contemptum iri Jasonem, qui postea Medeam sprexit.

^g Pelasgum] *Me Græcum*. Fuerunt enim Pelasgi Græciæ populi.

^h Meos] *Mihi propitios*. Quamobrem sperem Deos mihi usque adeo propitios, ut efficiant me à te non contemni?

ⁱ Vanescat] *In nihilum redigatur*.

^k Conscia] *Quæ mihi lasi sui numinis peccatas instigat, si pejeravero*.

^l Sacris maritis] *Solemnitatibus nuptialibus*.

^m Dea] *Diana*.

ⁿ Quota pars] *Dicit, se paucula referre eorum omnium quæ Jason promiserat*.

^o Puella] *Ipsi Medæ, scilicet*.

^p Vidi etiam] *Dicit etiam Jasonem lacrymas effudisse*.

^q An pars est] *Illud est quod de lacrymis dixit Poeta in Phyllide*:

An & hæc simulare docentur?

Hæc quoque habent artes, quæque jubentur enut?

^r Sic] *Cum jurasses; Dextram dextra junxisses; Lacrymas addidisses*.

* Jungis & æripedes * inadulto corpore tauros,
Et solidam * jussu vomere findis humum.

Arva venenatis pro semine dentibus imple :
Nascitur, & gladios scutaque miles habet.

5 * Ipsa ego, quæ dederam medicamina, * pallida sedi ;
Cum vidi⁷ subitos arma tenere viros.

Donec * terrigenæ (facinus miserabile) fratres
Inter se * strictas conseruere manus.

Pervigil ecce draco squammis crepitantibus horrens
10 Sibilat ; & ^b torto pectore verrit humum.

* Dotis opes ubi tunc ? ubi tunc tibi regia conjux ?
Quique maris gemini distinet^d Isthmos aquas ?

Illa ego, quæ tibi sum nunc * denique barbara facta,
Nunc tibi sum pauper, nunc tibi visa^f nocens ;

15 ^g Flammea " subduxi medicato lumina somno :
Et tibi, quæ raperes, velleraⁱ tuta dedi.

* Proditus est genitor ; regnum patriamque reliqui :
Munus in exilio quodlibet esse tuli.

INTERPRETATIO.

Et jugas tauros æripedes. corpore igni in-
tacto, & scindis terram duram vomere
imperato. Spargis agros dentibus venenatis
pro semine : miles erumpit, & gerit enses
& clypeos. Ego ipsa, quæ obtuleram medi-
camenta, expallui ; cum aspexi viros repen-
tinos tractare arma, usquedum fratres ter-
ra satî (fallum flebile) in sese invicem con-
verterunt manus exproptas. Ecce serpens
pervigil horridus squammis strepitibus e-

dit sibila, & abstergit terram sinuoso pec-
tore. Ubi tum divitiis dotis ? Ubi tum tibi
uxor regalis ? Et Isthmus qui dividit a-
guas maris duplicis ? Illa ego quæ sum tibi
nunc denique facta barbara, nunc sum tibi
visa ægna, nunc tibi visa venefica, submo-
vi oculos igneos summo medicamine indulto,
& tradidi tibi vellera securæ tollenda. Pa-
ter est proditus, deserui regnum & patriam :
& existimavi bonum omne esse in exilio.

NOTÆ.

r Jungis] Jugo subjicis. Narrat Medea,
quomodo a se impetrato auxilio, quacun-
que pater Æetes imperavisset, Jason perfec-
sit.

s Inadulto] Referunt ad tauros : Malim
ego ad Jasonem, ut intelligatur Medæ ope
ipsum spiritum terribiles illos tauro incolumem
subegisse.

t Jussu vomere] Id est, Jussus terram
duram findis.

u Ipsa ego] Quanto magis alii timere de-
buissent, tu præsertim, si absque medicamine
in certamen venisses.

x Pallida] Ex timore oritur pallor.

y Subitos] Subito natos.

z Terrigena] Milesites ex terra geniti.

a Strictas] Strictis ensibus, in pugnam
expeditas.

b Torto] Oblique & sinuose sese agitan-
do, serpentes prorrepunt.

c Dotis] Quam ex Crensa tua nunc spe-
ras.

d Isthmos] Corinthiacum intellige, qui
maris utrimque illum alluentis aquas retinet,
& dividit.

e Denique barb.] Jasoni exprobrat, quod
se barbaram appellet, postquam alio amorem
suum, beneficiorum oblitus, transfulerit.

f Nocens] Venefica.

g Flammea] Flammam & ignem jaculan-
tia.

h Subduxi] Sopivi, uno verbo.

i Tuta] Id est, Quæ tuto raperes.

k Proditus] A me.

l Munus in exilio] Id est, Exulare te-
nem, mihi omnium bonorum loco esse duxi.

Vir-

Virginitas facta est peregrini præda latronis :

Optima cum cara ^m matre relicta soror.

ⁿ At non te fugiens sine me, germane, reliqui :

^o Deficit hoc uno littera nostra loco.

5 ^p Quod facere ausa mea est, non audet scribere dextra :

^q Sic ego, ^r sed tecum, dilaceranda fui.

Nec tamen ^s extimui (^t quid enim post ^u illa timerem ?)

Credere me pelago ^x tæmina, jamque nocens.

^y Numen ubi est ? ubi Di ? meritas ^z subeamus in alto,

10 ^{Tu} ^a fraudis pœnas, ^b credulitatis ego.

^c Compressos utinam ^d Symplegades elisissent,

Nostraque ^e adhærerent ossibus ossa tuis !

INTERPRETATIO.

Virginitas facta est rapina externi prædonis ; optima soror desinita est cum matre dilectissima. At frater, abiens non te deserui. Epistola nostra manca est hoc uno loco. Manus non audet consignare quod sustinuit patrare. Ego sic sui dilanianda, sed tecum. Nec tamen sum verita (quid enim vereretur post illa ?)

puella etiam scelerata committere me mari. Ubi est numen ? Ubi Dii ? Afficiamur supplicii meritis in mari, tu doli, ego simplicitatis. Utinam Symplegades oppressissent confusos, & ossa nostra conjungerentur ossibus tuis !

NOTÆ.

m *Matre*] Hypseam eam vocant nonnulli, plerique Idyam.

n *At non te*] Fratris Absyrti vices dolet ; quem ut insequentem patrem remoraretur fugiens Medea laceravit ; membraque ejus, quæ ille colligeret, huc illuc per viam disperxit.

o *Deficit*] Quia ex omnibus quæ pro te feci, hoc unum est, quod scribere non audeo. Loquitur de fratris lacerati morte.

p *Quod facere*] De fratris laceratione iterum loquitur.

q *Sic*] Ut frater à me discerptus est.

r *Sed tecum*] Quia etiam meruisti.

s *Extimui*] Ex conscientie stimulis, quæ fontibus vindictam furiasque obicit.

t *Quid enim*] Ne jocum ex verbis male capisse Naso videatur, Medæ totam sententiam sic accipe. Quauquam nunc non audeam scribere quæ ipsa patravi ; non veritam tamen antea mari me credere : nam quid non ausa esset quæ potuit ea omnia quæ in patrem & fratrem peccavi, admittere ? Se fatetur antea inconsulte ac veluti per dementiam, aut rabie quadam divexatam, omnia fecisse.

u *Illæ*] Patrem proditum, fratrem laniatum.

x *Famina*] A natura timidior.

y *Numen*] Deorum potestas, quæ sentes premur.

z *Subeamus*] De præterito attente cogitans, ut de præsentis loquitur. Id est, Cur non in profundum ulticis Deorum ira projecti sumus ?

a *Fraudis*] In me.

b *Credulitatis*] Quæ tibi perfido crediderim. Verius dixisset crudelitatis ; nisi metri ratio repugnaret.

c *Compressos*] Quia procul visentibus juncti videbantur scopuli Symplegades, ideo eos disjungi, dein concurrere Poetæ fabulati sunt. Hinc vides quamobrem dixit Medæa, compressos.

d *Symplegades*] Cyaneæ etiam dictæ sunt duæ insulæ, vel potius scopuli in Bosphoro Thraciæ, aut verius in Ponti Euxini ostio.

e *Adhærerent*] Postquam collisa simul & confracta fuissent.

Aut nos Scylla ^f rapax, canibus misisset edendos!

^h Debit ingratis Scylla nocere viris.

ⁱ Quæque vomit fluctus totidem, totidemque reforbet,
Nos quoque ^k Trinacriæ supposuisset aquæ.

⁵ Sospes ad ^l Hæmonias victorque reverteris urbes:

Ponitur ad patrios aurea ^m Lana Deos.

ⁿ Quid referam Pelæ natas ^o pietate nocentes,

^p Cæsaque virginea membra paterna manu?

^q Ut culpent alii, tibi me laudare necesse est:

¹⁰ Pro quo sum toties esse coacta nocens.

Ausus es ô, (justo defunt sua verba dolori)

Ausus es, ^r Æsonia, dicere, cede domo.

Iussa domo cessi, natis comitata duobus;

Et, qui me sequitur semper, amore tui.

INTERPRETATIO.

Aut Scylla vorax nos tradidisset devorandos canibus? Scylla debuit obesse viris ingratis. Et quæ reddit undas totidem, & totidem resumit, nos quoque submersisset aqua Sicula. Voti compos redi incolumis ad urbes Hæmonias: Vellus aureum appenditur Diis patriis. Quid commemorem filias Pelæ scelestas pietate, & artus paternos discerptos manu puellari?

Quamvis alii me vituperent, cogeris me probare, tu, cujus causa toties coacta sum esse noxia. Potuisti ô, (verba sua desitunt juvenem dolerem) potuisti dicere, amolire te domo Æsonia. Coacta excessi domo, stipata filiis duobus, & amore tui, qui nunquam me derelinquit.

NOTÆ.

^f Rapax] Quæ naves attrahit.

^g Canibus] Poetæ Scyllam scopulum inferna parte canum & luporum capita habuisse, propter aquæ fremitum undarumque æstum, fabulati sunt. Adeoque dixit Poeta nosse misisset.

^h Debit] Quia ipsa etiam in numero amantium fuit Scylla Phorci filia. Indignata autem Circe quod illa mutuo Glauci amore teneretur, quæ Glaucum ipsum perdit amabat, fontem in quo lavare puella consueverat, noxiis herbis infecit. Cujus rei ignara Scylla, de more fontem ingressa, ubi advertit inferiorem sui corporis partem, in caninos richus esse mutam, amissæ dolore formæ exhorrens, se in vicinum mare præcipientem jecit; ubi in scopulum naufragiis infamem versa est. Quanquam vero hæc potissimum à Poëtis Scylla intelligitur, quæ in scopulum versa sit; illam tamen Ovidius cum Scylla alia Nisi filia, quæ Minoi, à quo contempta est postea, patriam patremque, amore incensa prodidit, alicubi Naso confudit. Atque hinc melius cognoscitur quamobrem Medea dicat, Debit ingratis Scylla nocere viris; quippe hæc, cum se à Minoe speratam vidisset, doloris impatientissima, non sine causa ingratis infensa existimetur.

ⁱ Quæque vomit] Charybdis vorago intelligitur, quam dicit Sallustius universa forbere, eaque circum litus Tauromenitanum egere. Ne quis vero miretur quamobrem Scyllam Charybdimque Medea meminerit, sciendum est, quod illuc etiam Jason, immisus ab irato Jove, propter Absyrti necem tempestate, delatus sit.

^k Trinacria] Siciliæ, quæ sic à Græcis dicta propter figuram. Antea autem monuimus Scyllam & Charybdim in mari Siculo esse.

^l Hæmonias] Thessalicas, ab Hæmo monte, quo à Thracia dividitur, ita dictas.

^m Lana] Vellus aureum.

ⁿ Quid referam] Aliud in Jasonem Medea commemorat beneficium; quæ Pelian ipsius filiarum manibus, pollicita se eum ad juvenilem ætatem reduciuram, jugulavit.

^o Pietate] Patri enim juvenilem ætatem, non mortem adferre arbitrabantur.

^p Cæsa] Patrem vero illæ Medæe horatus dissecuerunt.

^q Ut] Quamvis.

^r Æsonia] Patrii mei Æsonis.

Ut

- Ut subito nostras Hymen ^a cantatus ad aures
 Venit, & accenso ^t lampades igne micant,
^u Tibiaque ^x effundit socialia carmina vobis,
 At mihi ^y funesta flebiliora tuba ;
 5 Pertimui ; nec adhuc ^z tantum scelus esse putabam :
 Sed tamen in toto pectore ^a frigus erat.
^b Turba ruunt, &, Hymen, clamant : Hymenæe, ^c frequentant ;
 Quo propior vox hæc, ^d hoc mihi pejus erat.
^e Diversi flebant ^f servi, lacrymasque tegebant :
 10 Quis vellet tanti nuncius esse mali ?
 Me quoque, quicquid erat, potius ^g nescire juvabat :
^h Sed tanquam scirem, mens mea tristis erat.
 Cum minor è ⁱ pueris, ^k iussus, ^l studioque videndi,
 Constitit ad ^m geminæ limina prima ⁿ foris :
 15 Hic mihi, Mater, abi ; ^o pompam pater, inquit, Jason
 Ducit ; & ^p adjunctos ^q aureus urget equos.

INTERPRETATIO.

Ut repente Hymen celebratus penetravit
 ad aures nostras ; & facies fulgent igne
 excitato, & tibia vobis exprimit carmina
 nuptialia, at mihi lucuosiora tuba lugubri,
 exterrita sum nec arbitrabar adhuc
 tantum esse flagitium : sed tamen horrore
 hæreat in toto pectore. Turba prorumpunt,
 & vociferantur, Hymen ; Hymenæe ingeminant.
 Quo hic sonus vicinior, eo mihi
 erat tristius. Servi disjecti lacrymaban-

tur, & celabant lacrymas. Quis cuperet
 esse index tantæ mali ? Prederat me quoque
 ignorare potius quidquid erat : sed animus
 meus mæstus erat quasi cognovissem. Cum
 junior è pueris, missus, & desiderio inspi-
 ciendi, substitit ad prima limina porta du-
 plicis : Hic mihi, Mater, excede ait, pater
 Jason vehit pompam, & splendidus
 instat equis jugatis.

NOTÆ.

^a Cantatus] Cantibus celebratus.
^t Lampades] Facies, in nuptiis Jasonis &
 Creusæ adhibita.
^u Tibiaque] Vel ex Terentii fabulis, tibi-
 as nuptiis adhiberi solitas esse, clarum est.
^x Effundis] Ad tibiam carmen nuptiale
 cantabatur.
^y Funesta] Funeribus admovevi solita.
^z Tantum] Ut, me spreta, aliam uxorem
 duceres.
^a Frigus] Timor, ex quo frigus.
^b Turba ruunt] Pergit in describendis
 Jasonis cum Creulâ nuptiis.
^c Frequentant] Ingeminant, iterum at-
 que iterum, de more, invocant.
^d Hoc] Tanto.
^e Diversi] Id est, Hic, illic. Gall. Les
 uns d'un cote, les autres d'un autre. Angl.
 Some on one side, and some on the other. Ita
 & loquitur Sallustius alicubi in Jugurtha.

^f Servi] Mei, scil. quod me desertam vi-
 derent.
^g Nescire juvabat] Omne enim, quod est
 interea tempus, priusquam id rescitum, lucro
 est, ut habet Comicus.
^h Sed tanquam] Sic & Terentius in Heaut.
 Nescio quid profecto mihi animus præs-
 tit mali.
ⁱ Pueris] Mermerum & Phereten Jasonis
 & Medæ filios vocat Apollodorus.
^k Iussu] Meo, scil.
^l Studioque] Pueri enim nova omnia vi-
 dere cupiunt.
^m Geminæ] Gall. à deux battans. Angl.
 The outer or great Gates.
ⁿ Foris] Genitivus singularis. In usu ve-
 ro est tantum numerus pluralis.
^o Pompam] Apparatum nuptialem.
^p Adjunctos] Currui junctos.
^q Aureus] Aureis vestibus ornatus.

Pro-

- Protinus abscessa planxi mea pectora veste :
 Tuta nec à digitis ora fuere meis.
 Ire animus mediæ suadebat in agmina turbæ,
 Sertaque compositis demere rapta comis.
 5 Vix me continui, quin sic laniata capillos
 Clamarem, * Meus est; y injiceremque manus.
 Læse pater, x gaude; Colchi gaudete relictis:
 Inferias umbræ b fratris habete mei.
 c Deseror (amissis regno patriaque domoque)
 10 Coniuge; qui nobis omnia solus erat.
 d Serpentes igitur potui, taurosque furentes;
 Unum non potui perdomuisse virum?
 Quæque feros pepuli doctis medicatibus ignes,
 Non valeo e flammæ effugere ipsa meas?
 15 Ipsi me f cantus, herbæque f artesque relinquunt;
 Nil h Dea, nil Hecates sacra potentis agunt?
 Non mihi grata dies; noctes vigilantur amaræ:
 Nec tener in misero pectore somnus adest.
 Quæ me non possum, potui sopire draconem:
 20 Utilior cuivis, quam mihi, i cura mea est.

INTERPRETATIO.

Statim percussi mea pectora, amictu laniato; nec vultus fuerunt securi à meis unguibus. Mens impellebat ruere in agmina media turbæ, & auferre corollas deceptas capillis compositis. Vix me repressi quin sic scissa comam exclamarem, meus est: & inmitterem manus. Pater offense, latator; Colchi deserti latamini: umbra fratris mei habete Inferias. Regno, & patria, & domo perditis, destitutor marito, qui unicus erat nobis omnia. Ergo mihi licuit vincere & angues & tauros feros,

non potui superasse unum virum? Et ego quæ repressi ignes savos expertis medicaminibus, ipsa non possum vitare ignes meos? Incantationes ipsa, & herba, & artes destituerunt me? Dea nihil præstat, Sacra Proserpina potentis nihil præstant? Lux mihi displicet & noctes acerba pervigiles ducuntur, nec somnus mollis subit meum infelix pectus. Ego quæ potui suporem inducere serpenti, mihi non possum. Ars mea est opportunior cuivis quam mihi.

NOTÆ.

r Agmina] Multitudinem, qua te, sponsamque tuam comitabatur.
 s Sertaque] Coronas.
 t Comis] Sponsa tua, scil.
 u Laniata capillos] Meos, scil. Gall. De'chevelée comme j'allois. Angl. In my torn Hair, as I was.
 x Meus est] Jason, scil.
 y Injiceremque manus] Ut meum affererem & vindicaret. De manuum injectione jam aliquid vidimus supra in Oreste.
 z Gaude] Quia nunc gravissimas perfidia mea penas luo.
 a Inferias] Sunt inferiæ, sacra ad mor-

tuorum placandos Manes: quæ ex inimicorum morte & suppliciis erant gratissima.
 b Fratris] Absyrti, de quo antea.
 c Deseror] Quomodo plectatur enarrat.
 d Serpentes] Quam bene, & apposite in malorum suorum hæret contemplatione, & exulceratione!
 e Flammæ] Amoris.
 f Cantus] Incantationes.
 g Artesque] Magica, scilicet.
 h Dea] Diana, quæ & Proserpina, seu Hecate.
 i Cura] In magica arte diligentia.

Q

Quos

- Quos ego servavi, pellex amplectitur artus :
 Et nostri fructus illa laboris habet.
 Forsitan &, stultæ dum te *jactare maritæ
 Quæris, & injustis auribus 'apta loqui,
 5 ^m In faciem moresque meos ⁿ nova crimina fingas.
 Rideat, & vitis ^o læta sit illa ^p meis.
^q Rideat, & ^r Tyrio jaceat ^s sublimis in ostro;
 Flebit; & ardores ^t vincet adusta meos.
 Dum ferrum flammæque aderunt, ^u succusque veneni;
 10 Hostis Medæ nullus inultus erit.
^x Quod si forte preces ^y præcordia ferrea tangunt;
 Nunc animis audi verba ^z minora meis.
 Tam tibi sum supplex, quam tu mihi sæpe fuisti:
 Nec moror ante tuos procubuisse pedes.
 15 Si tibi sum vilis; communes respice natos:
 Sæviet in ^a partus dira noverca meos.
 Et ^b nimium similes tibi sunt; & ^c imagine tangor;
 Et, quoties video, ^d lumina nostra ^e madent.

INTERPRETATIO.

Adultera complectitur membra qua ego vindicavi: & illa gaudet pramini nostri laboris. Forte etiam, dum studes te efferre a pud imperitam conjugem, & proferre idonea auribus inquis, commisisceris inaudita probra in vultus & mores meos: illa rideat, & gaudeat meis probris: Rideat, & superba incumbat purpura Tyria. Ejulabit & cremata superabit meos astus, Dum ferrum & ignes suppetent, & humer veneni; nul-

lus hostis Medea erit impunitus. Quod si forsitan preces moverent dura tua viscera; nunc ausculta voces inferiores meis cogitationibus. Tam sum tibi derissa, quam tu fuisti mihi sæpe: nec alius prostratam fuisset ante tuos pedes. Si sum tibi contemnenda; intueri sibi communes. Noverca crudelis rabiem exercebit in natos meos. Et sum tibi proprus similes: & moveor similitudine: & quoties intueor, oculi nostri humescunt.

NOTÆ.

k Jactare] Gall. Vous faire valoir, Angl. To set off your self.

l Apta] Quæ placeant.

m In faciem] Quod non sim pulchra.

n Nova] Inaudita & maxima.

o Lata] Puellarum more, quæ aliarum vitis delectantur, quod inde minus gratas eas fore sciant suis amantibus.

p Meis] Quæ mihi affugis.

q Rideat] Concessio est per indignationem.

r Tyrio] Laudatissima fuit Tyria purpura, sive ostrum.

s Sublimis] Magnifica & superba, in solo sedens.

t Vincet] Magis ardebit. Quod postea perfecit, nunc Medea minatur; quæ in regiam ignem, quo & Creusa cremata est, immisit.

u Succusque Veneni] Venenum.

x Quod si] Jam ad preces convertitur; si forte Jasonem flectere queat.

y Præcordia] Tuna, scilicet. o Jason.

z Minora] Quæ non respondeant superbia & ira mea. Hinc summus magister Horatius lib. de Arte Poetica,

Sit Medea ferax, invictaque.

a Partus] Liberos nostros communes.

b Nimium] Pro valde: Eoque sensu etiam apud Terentium legitur.

c Imaginatione tangor] Moveor: Non preces nudas, ut vides, Medea promittit: sunt enim quæ dicunt amoris plena, & ad persuadendum maxime accommodata.

d Lumina] Per radios, lucemque Solis oculi mei.

e Madent] Rigantur lacrymis.

Per-

Per superos oro, per avitæ lumina flammæ,
Per meritum, & natos * pignora nostra duos :
Redde ^h torum ; pro quo tot res ⁱ infana reliqui.
* Adde fidem dictis ; auxiliumque ⁱ refer.

- 5 Non ego te imploro contra taurosque virosque ;
Utque tua serpens victa ^m quiescat ope :
Te peto, quem merui, quem nobis ⁿ ipse dedisti ;
Cum quo sum pariter facta parente parens.
Dos ubi sit, quæris ; campo ^o numeravimus illo,
10 Qui tibi laturo vellus arandus erat.
Aureus ille aries villo spectabilis aureo,
Dos mea : Quam, dicam si tibi, redde ; ^p neges.
Dos mea, tu sospes ; dos est mea, ^q Graja juventus :
I nunc, ^r Sisyphias, improbe, ^s confer opes.
15 Quod vivis ; quod habes ^t nuptam socerumque potentem,
Hoc ipsum, ingratus quod potes esse, meum est.
Quos equidem ^u actutum ! sed quid prædicere pœnam
Attinet ? ingentes ^x parturit ira minas.
Quo feret ira, ^y sequar : facti fortasse ^z pigebit ;
20 Et piget infido consuluisse viro

INTERPRETATIO.

Precor per Deos, per radios solis aviti, quam si dicam tibi, restitue, recuses. Dos per beneficia & duos filios pignora nostra mea, tu incolumis : juventus Graca est des restitue lectum, cujus gratia amens tot res mea. I nunc, pessime, compara divitias deserui. Præbe fidem dictis tuis ; & opem Sisyphias cum meis. Quod vita frueris, presta vicissim. Ego non te oro adversus quod habes maritam & socerum opibus boves & viros ; & ut Draco superatus præcellentem ; hoc ipsum quod licet esse opera tua supiatur. Te posco, quem merui, ingrato, esse meum. Quos equidem confitemur : sed quæsumus ante indicare supplicium ? Ira concipit maximas minas. Faciam dos : exhibuimus illo agro qui erat fidentis : quod ira suadebit. Forte panitebit factus tibi rapturo vellus aureum. Ille aries noris, panites etiam fuisse viro perfido. carens insignis lana aurea est dos mea

NOTÆ.

f Meritum] Meum, scil.	p Neges] Nolis mihi dare.
g Pignora] Liberi sunt matrimonii & amoris pignora.	q Graja] A me tecum servata.
h Torum] Quem mihi demis, Crentse tradis. Id est, Matrimonium nostrum firma.	r Sisyphias] Creontis, Sisyphi filii.
i Infana] Anore demens.	s Confer] Cum meis compara.
k Adde fidem] Præstando quod pollicitus es.	t Nuptam] Crentsam.
l Refer] Sicut tibi auxilium tuli, parcam gratiam referas.	u Actutum] Subauditur pœnam, vel ali- quid ejusmodi. Simile est illud Virgilii, Quos ego-----sed motos, &c.
m Quiescat] Dormiat.	x Parturit] Cogitat & emittere conatur.
n Ipse] Id est, Sponte tua, ultro.	y Sequar] Faciam quod ira suadebit.
o Numeravimus] Beneficia maxima à se accepisse Jasonem, dotis loco, indicat.	z Pigebit] Me, scil. Ad terrorem incutiendum hæc sunt maxime idonea : sed & ad deterrendum locus est aptissimus.

EPIST. HEROIDUM.

• Viderit ista Deus, qui nunc mea pectora versat :
Nescio quid certe mens mea ° majus agit.

INTERPRETATIO.

Deus istis consulueris, qui nunc cor meum agitat : profecto mens mea nescio quid majus movet.

NOTÆ.

a *Viderit*] Gall. dicemus, *Il en arrivera ce qu'il plaira* : *Dieu*, Angl. *The Success shall be what God pleases*. At cum furore hæc sunt pronuncianda.

b *Majus*] *Maximum*, & antea inauditum. Illa vero ex Jasone liberos suos ma-

stitit, regiam, ubi Creusa periit, venenis quibusdam accendit, deinde Thebas ad Herculem, servandorum Jasonis promissorum sponsum profugit. Qua de re plurima, diversissima etiam Poetæ.

EPISTOLA XIII.

ARGUMENTUM.

Protesilaus Iphicli filius, ad Trojam quadraginta navibus (ut ait Homerus) navigans, cum ceteris Græcis Aulide, portu Boeotia, ob tempestatem clausus est. Quod dum intellexisset Laodamia Acasti ex Laodatheæ filia, ejus uxor, sincere maritum amans, multis somniis perterrita, hanc epistolam ad eum scripsit : qua suadet, ut oraculi memor, à belli periculis abstineat. Datum enim Græcis fuerat responsum, eum, qui primus ex classe in terram Trojanurum descendisset, periturum. At Protesilaus magnanimus, primus exscendit, & ab Helore occisus est.

LAODAMIA PROTESILAO.

Mittit, & optat amans, quo mittitur, ire, salutem,
• Hæmonis Hæmonio Laodamia viro.

b Aulide te fama est vento retinente morari.

Ah ! me c cum fugeres, d hic ubi ventus erat ?

5 Tum freta debuerant vestris obistere remis :

Illud erat sævis e utile tempus aquis.

Oscula plura viro, f mandataque plura dedissem :

Et sunt quæ volui dicere plura tibi.

INTERPRETATIO.

Laodamia Hæmonis amans mittit salutem marito Hæmonio, & eam cupit pervenire quo mittitur. Rumor est te manere in Aulide, vento obstante. Ah ! Ubinam erat hic ventus cum à me discederes ? Tum maria debue-

rant adversus vestros remos nisi. Illud tempus erat aptum aquis furentibus. Pluribus juvenis & pluribus mandatis maritum cumulassem : & sunt plura quæ volui tibi dicere.

NOTÆ.

a *Hæmonis*] *Thessalica*, ab *Æmo* monte.

b *Aulide*] *Aulis*, oppidum & portus Boeotia, ubi Dianæ ira, ob cervam ab inscio Agamemnone interfectam, Græci Trojam navigaturi, tempestate, donec ille filiam Iphigeniam immolaret, retenti sunt.

c *Cum fugeres*] Istud ex desiderio dictum, & affectu : non enim fugit Protesilaus.

d *Hic*] *Qui te apud me retinisses.*

e *Utile*] *Quia te mihi servasses.*

f *Mandataque*] *Hortata esset amplius, ut sibi prospiceret, &c.*

Rap-

LAODAMIA PROTESILAO. 125

Raptus es hinc ^g præceps; &, qui tua vela vocaret,
 Quem cuperent nautæ, ^h non ego, ventus erat.
 Ventus erat nautis aptus, non aptus amanti.
 Solvor ab amplexu Protesilaë tuo;
 5 Linguaque mandantis verba ⁱ imperfecta relinquit.
 Vix illud potui dicere triste, Vale.
^k Incubuit ^l Boreas, abreptaque vela tetendit:
 Jamque meus longe Protesilaüs erat.
 Dum potui spectare virum, spectare juvabat:
 10 Sumque ^m tuos oculos usque secuta meis.
 Ut te non poteram, poteram tua vela videre:
 Vela diu vultus detinere meos.
 At postquam nec te, nec vela fugacia vidi;
 Et quod spectarem, nil, nisi pontus, erat;
 15 Lux quoque tecum ⁿ abiit, ^o tenebris exanguis obortis
^p Succiduo ^q dicor procubuisse genu.
 Vix socer Iphiclus, vix me ^r grandævus Acastus,
 Vix ^s mater gelida mæsta refecit aqua:
 Officium fecere pium, sed ^t inutile nobis.
 20 Indignor miseræ non licuisse mori.
 Ut rediit animus, pariter rediere dolores;
 Pectora legitimus casta momordit amor.

INTERPRETATIO.

Ablatus es hinc festinus; & ventus flabat
 qui ciceret tua vela; quem nauta experient,
 non ego. Ventus erat favens nautis, non
 amanti. Disjungor ab amplexu tuo, Pro-
 tesilaë; & lingua admonentis destituit
 voces incompletas. Vix potui proferre
 missum illud, Vale. Aquilo irrumpit, & in-
 flavit carbasa correpta. Jamque meus Pro-
 tesilaus erat longe. Dum potui aspicere
 maritum, proderat aspicere: & sum pro-
 sequuta tuos oculos meis. Cum te non pos-
 sem, poteram tua vela cernere: Vela diu

retinuerunt oculos meos. At postquam nō
 que aspexi te, neque vela fugientia, &
 nihil erat quod aspicerem nisi mare, lumen
 quod tecum excessit, caligine indulta
 perhibetur exanguis cecidisse, genu vacillan-
 te. Vix socer Iphiclus, vix Acastus senex,
 vix mater tristis me restituit aqua frigida.
 Præstiterunt officium pium, sed nobis in-
 pium. Doleo non licuisse infelici obire.
 Postquam animus rediit, dolores pariter
 redierunt, amor pudicus cor castum con-
 strinxit.

NOTÆ.

^g Præceps] Festinus.
^h Non ego] Quia vento secundo Protesilaos
 erat discedendum.
ⁱ Imperfecta] Non potui, quia dicere vole-
 bam, absolvere.
^k Incubuit] Constantiter flavit.
^l Boreas] Qui ventus ab axe spirans,
 primo, Protesilaos à Molossis, Thessaliaque
 ora occidentali, ad Aulidem Trojamque
 navigans, secundus fuit.
^m Tuos oculos] Id est, Cum tu oculos
 ad me converteres, ego etiam ad te assi-

due respiciebam.
ⁿ Abiit] Ex meis oculis, scilicet.
^o Tenebris] Indulta ante oculos caligine.
 Quod iis solet accidere qui animi pavore
 deliquimus.
^p Succiduo] Debili, & ad cadendum
 prono.
^q Dicor] Nam ipsa quid egerim nescio.
^r Grandævus] Senex, pater meus.
^s Mater] Mæsta.
^t Inutile] Quia melius fuisset mori, quam
 tantis de te curis vexari.

Nec

Nec mihi pectendos cura est præbere capillos:

Nec libet aurata corpora veste tegi.

Ut quas ^a pampinea tetigisse ^x Bicorniger hasta
Creditur, huc illuc, quo furor egit, eo.

5 Conveniunt matres ^y Phylleides, & mihi clamant,
Indue regales, Laodamia, sinus.

^z Scilicet ipsa geram saturatas ^a murice vestes;

Bella sub ^b Iliacis mœnibus ^c ille gerat?

Ipsa ^d comas pectat; galea caput ille prematur?

10 Ipsa novas vestes; dura vir arma ferat?

^e Qua possum, ^f squalore tuos imitata labores

Dicar; & hæc belli tempora tristis agam.

Dux Pari Priamidae, ^g damno formosæ tuorum,

^h Tam sis hostis iners, quam malus ⁱ hospes eras.

15 Aut te ^k Tænariæ faciem ^l culpasse maritæ,

Aut illi vellem displicuisse tuam.

Tu, qui pro rapta nimium, Menelææ, laboras,

Hei mihi, quam ^m multis flebilis ultor eris!

INTERPRETATIO.

Nec volo tradere comam ornandam: nec placet corpora velari amictu aurato. Incedo huc illic, quo tulit impetus, ut quas Bicorniger existimatur percussisse hasta pampinea. Matrona Phylleides consuevit & mihi clamant; Laodamia sume vestes regias. Scilicet, ipsa induam vestimenta bis tincta murice: Ille bella moveat sub muris Trojanis? Ipsa ornet capillos; ille urgeatur casus casside? Ipsa geram amictus splendens;

vir gerat arma aspera? Dicar imitata tuos labores sordibus quantum queo: & mæsta ducam hac belli spatia. Pari, dux Priamidae, speciose detrimento tuorum, tam sis hostis ignavus, quam eras hospes infidus. Vel cuperem te vituperasse vultus uxoris Tænariæ; vel tuos illi minus placuisse. Tu Menelææ qui es nimium anxius pro sublata, hei mihi, quantum eris vindex lustrorum multis!

NOTÆ.

^a Pampinea.] Thyrsum intelligit; quo fuit telum, seu gestamen aut sceptrum Bacchi, vel hasta Pampinis hederisque obducta: quo qui tacti essent furore, pro quo etiam quandoque thyrsus sumitur, corripiebantur.

^x Bicorniger.] Bacchus est, cui cornua propter vini effectus Poëtæ affixerunt.

^y Phylleides.] Thessalica; à Phyllo Thessaliæ urbe. Alii habent Phylateides: quod minus Heinio placuit; quia plerumque à Poëtâ, geminato ^h, produciuntur.

^z Scilicet.] Responso est Laodamiæ, ad id quod suadebant matronæ, ut vestes indueret pretiosas; dicitque illud non decere, quando maritus suus periclitaretur.

^a Murice.] Murex piscis est, cujus sanguine tinguntur lanae. Dibapham vero vocabant purpuram bis tinctam, & murice saturatam, quæ erat pretiosissima.

^b Iliacis.] Trojanis, Ilium enim Trojana

est civitas, ab Ilo rege, à quo ampliata fuit, sic dicta.

^c Ille.] Protefilaus.

^d Comas pectat.] Elegans Græcismus: quanquam alii habent pectam.

^e Qua possum.] Quantum possum. Alii habent quo, squalore scilicet.

^f Squalore.] Sordē & corporis neglectu.

^g Damno.] Nam illius causa Patria eversa est.

^h Tam sis.] Ne Protefilaus meo noceas.

ⁱ Hospes.] Cum apud Menelaum esses, cuius perfidiæ uxorem clam subduxisti.

^k Tænariæ.] Helena; à Tænaro Laco-niæ, unde ea orta est, promontorio.

^l Culpasse.] Quod si fecisset, neque Helenam amasset; neque rapuisset, neque inde ortum bellum esset; neque Protefilaus abivisset.

^m Multis flebilis.] Quia multi hac tua ul-tione peribunt.

Di,

LAODAMIA PROTESILAO. 127

Di, precor, à nobis ^aomen remove finistrum:

Et sua ^odet ^preduci vir meus arma Jovi.

Sed timeo; quotiesque subit miserabile bellum,

More nivis lacrymæ sole ^q madentis eunt.

5 Ilion & ^tTenedos, ^sSimoisique & Xanthus & ⁱIde,

Nomina sunt ipso pene ^atimenda sono.

Nec ^xrapere ausurus, nisi se defendere posset,

^yHospes erat; vires noverat ille suas.

Venerat (ut fama est) multo spectabilis auro,

10 Quique suo Phrygias ^acorpore ferret opes.

Classe virisque ^apotens, per quæ fera bella geruntur,

Et sequitur regni pars ^aquotacunque sui.

^cHis ego te ^avictam, ^econsors ^fLedæ & gemellis,

Suspicio; ^bhæc ⁱDanaïs posse nocere puto.

15 Hæc ^anescio quem timeo: Paris ⁱHæc ^adixit

Ferrea sanguinea bella movere manu.

INTERPRETATIO.

Dii, oro avertite à nobis malum presagium: & maritus meus suspendat arma sua Jovi reduci. Sed metuo, & quoties in mentem venit bellum lamentabile, lacryma fluunt in modum nivis Sole liquecentis. Ilion & Tenedos, & Simois, & Xanthus, & Ide sunt nomina fere metumda ipso sono. Nec hospes conatus esset Helenam abducere, nisi posset se tueri: ille cognoverat suas opes. Accesserat (ut fa-

ma fertur) insignis multo auro, & qui gestaret corpore suo divitias Phrygias. Potens classe, & viris, per quæ bella sæva administrantur; & quotacunque pars regni sui eum comitatur. Ego conjicio te, à conjuncta Ledæ geminis, superatum tuisse istis; arbitror hæc posse officere Græcis. Reformido nescio quem Hæctorem. Paris dixit Hæctorem gerere fera bella manu cruenta.

NOTÆ.

n *Omen*] Ominosum videbatur, quod multis flebilem Menelaum dixisset: non enim de nihilo, sed propter maritorum mortem fleturas matronas Græcas intelligendum est: Adeoque addidit Laodamia, Di, precor, &c.

o *Det*] De more appendat, & sacra faciât.

p *Reduci*] Reductori, Conservatori.

q *Madentis*] Humescens & liquecentis.

r *Tenedos*] Insula in Trojæ conspectu.

s *Simoisique & Xanthus*] Sunt agri Trojani rivuli.

t *Ide*] Ide, seu Ida, mons Phrygiæ.

u *Timenda*] Timidæ, scil. & delicatulæ puellæ; quæ sibi, extra domum attonita, omnia fingit aspera.

x *Rapere*] Helenam, scilicet.

y *Hospes*] Paris.

z *Corpore*] Ex quo, illum, qui vidisset tam magnifice ornatum, quam dives esset

Phrygia, poterat judicare.

a *Potens*] Supple, Paris venerat.

b *Quotacunque*] Id est, Minima sequitur. Unde conjicere licet, quantis sit Paris ille instructus viribus.

c *His*] Magnifico Paradisi ornatu, viribusque.

d *Victam*] Ad illum amandum inductam.

e *Consors*] Soror.

f *Ledæ*] Leda matre orta.

g *Gemellis*] Castori & Polluci, qui gemini fuerunt, non eodem ovo, ut male annotaverunt, sed eodem partu editi.

h *Hæc*] Vires & divitiæ.

i *Danaïs*] Græcis, à Danao Argivorum rege.

k *Nescio quem*] Fortissimum intelligit, atque hæc, ex puellæ ingenio, itemque decoro, timorem augeat dubitatio.

l *Hæc*] Accusat. Græcorum more. Fuit vero Hæctor Priami filius.

Hæcto-

- Hectora, quisquis is est, si sum tibi cara, caveto:
 Signatum memori pectore ^m nomen habe.
 Hunc ubi vitaris, alios vitare memento:
 Et multos illic ⁿ Hectoras esse puta.
 5 Et facito dicas, quoties pugnare parabis,
Parcere me iussit Laodamia o sibi.
 Si cadere ^p Argolico fas est sub milite Trojam;
 Te quoque non ullum vulnus habente cadat.
 Pugnet, & adversos tendat ^q Menelaüs in hostes:
 10 Ut rapiat Paridi, quam Paris ante sibi.
 Irruat; & ^r causa quem vincit, vincat & armis:
 Hostibus è medius nupta petenda viro est.
 Causa tua est ^t dispar: tu tantum ^v vere ^u pugna,
 Inque pios dominæ posse redire sinus.
 15 Parcite, ^x Dardanidæ, de tot (precor) hostibus uni:
 Ne meus ex ^y illo corpore sanguis eat.
^z Non, est, quem deceat nudo concurrere ferro,
 Sævaque in oppositos pectora ferre viros.
^a Fortius ille potest, multo quum pugnat amore:
 20 Bella gerant alii; Protefilaüs amet.

INTERPRETATIO.

Vitato Hectorem, quisquis is est, si sum tibi dilecta. Græce nomen illud notatum mente memori. Ubi essugeri hunc, cognosce effugere alios: & crede multos Hectoras illic esse. Et cura ut dicas, quoties te instrues ad pugnam, Laodamia mihi imperavit sibi indulgere. Si fas est Trojam ruere sub milite Argolico; ruat ita quoque nulla pia: a impedio. Menelaüs cives, & eat in hostes oppositos; ut auferat Paridi, quam Paris ante sibi abstulit. Irruat; & superet armis

quem superas causa. Uxor petenda est viro è mediis hostibus. Causa tua est dissimilis: tu certa tantum vivere, & posse reverti in patrium gremium Domina. Dardanida ignoscite, (quasi) uni de tot hostibus. Ne meus sanguis fluat ex illo corpore. Non est cui sit decorum confingere stricto gladio, & agere ferocia pectora in viros adversos. Ille potest generosius, cum certat multo amore. Alii bella moveant; Protefilaüs amet.

NOTÆ.

^m Nomen habe] Ut semper ab illo caveas.

ⁿ Hectoras] Id est, Multos, à quibus caveas, viros fortissimos.

^o Sibi] Indicat se, ex amore, non nisi in Protefilao vivere.

^p Argolico] Græco; ab Argo, quæ duplex fuit Græcorum civitas; seu Argolide, eorum Provincia.

^q Menelaüs] Cujus uxoris causa bellum inceptum.

^r Ut rapiat] Heinsius hunc versum cum sequenti à Puteaneo & Lovaniensi codice abesse testatur.

^s Causa quem vincit] Potior Menelaj cui rapta conjux, causa fuit, quam Paridis, qui illam raperat.

^t Dispar] Nam domi uxorem tuam habes:

Unde non tibi pugnandum ut illam habeas; sed ut vivas.

^u Pugna] Prorsus Protefilao adversus seipsum pugnare opus fuisset, ne tam acriter in hostes, animi primo impetu victus, irrueret.

^x Dardanida] Trojanos, non sine maximo affectu, tanquam præsentem essent, compellat. Illos vero à Dardano suo rege eo nomine appellatos antea diximus.

^y Illo] Mariti mei Protefilaj, in quo ego vivo.

^z Non est] Supple maritus meus.

^a Fortius] Suum dicit Protefilaium melius Cupidinis, quam Martis castra sequi: quod quidem ex Laodamiæ votis intelligendum; quæ illum ab hostibus Trojanis in hostium numero non cupit recenseri.

Nunc

LAODAMIA PROTESILAO. 129

^b Nunc fateor; volui ^c revocare; animusque ^d ferebat:

Subst. tit. auspicu lingua ^e timere mali.

Cum foribus velles ad Trojam exire paternis,

Pes tuus offenso limine ^f signa dedit.

5 Ut vidi, ingemui; tacitoque in pectore dixi:

Signa ^g reversuri sint precor ista viri.

Hæc tibi nunc refero, ne sis ^h animosus in armis:

Fac meus ⁱ in ventos hic timor omnis eat.

Sors quoque ^k nescio quem ^l fato designat iniquo,

10 Qui primus Danaum ^m Troada tangat humum.

Infelix; quæ prima virum lugebit ademptum!

Di faciant, ⁿ ne tu strenuus esse velis!

Inter mille rates tua sit ^o millesima puppis,

Jamque ^p fatigatas ultima verfet aquas.

15 Hoc quoque præmoneo; de nave novissimus exi:

Non est, quo properes, ^q terra paterna tibi.

Cum ^r venies, ^s remoque move veloque ^t carinam;

Inque tuo celerem littore siste gradum.

INTERPRETATIO.

Nunc agnosco; volui te retrahere; & mens fundebat. Lingua retenta est metu mali cunctis. Cum velles excedere limine paterno ad Trojam, pes tuus omnia fecit limine percussu. Ut aspexi, ingemui; & dixi in pectore secreto: oro ista sint indicia mariti reddituri. Nunc hæc tibi narro, ne sis audax in armis; fac hic omnis metus vanescat in auras. Sors etiam designat nescio quem morti injusta,

qui primus Danaos attingat solus Trojam. Misera quæ prima flebit maritum sublatum! Di præsent ne tu velis esse generosus! Inter mille naves tua sit navis millesima, & postrema eruat undas lassas. Hoc quoque ante hortor; prodito ultimus e nave. Sed non est tibi patrium, quo festinas. Cum reverteris, impelle navem remo & velo, & sige pedem velocem in tuo littore.

NOTÆ.

^b Nunc fateor] Quod antea non sum ausa dicere, ne male ominari viderer, illud jam moneo.

^c Revocare] Impedire ne ad bellum Trojanum ires.

^d Ferebat] Cupiebat.

^e Timore] Timeus ne male ominari viderer; quod jam dixi.

^f Signa] Auguria, Omina, Prasagia.

^g Reversuri] Malum erat omen ita cæspitate; quod satis indicavit: At ne quidem vult illud effari.

^h Animosus] Audax, qui in omne discrimen irruat.

ⁱ In ventos] De nibilo me invaserit; vanusque sit.

^k Nescio quem] Fuit ille ipse Protesilaus.

^l Fato] Morti.

^m Troada] Troas vocatur regio Trojana: ex qua patronymicum masculinum. Troas, Troas; & femininum. Troas, Troad's.

ⁿ Ne tu strenuus] Id est, Ne tu primus percas: Sed vocibus abstinet ominosis.

^o Millesima] Ultima, qua terra te nungat.

^p Fatigatas] Aliorū remū arduitas.

^q Terra paterna] Ubi ab amicis excipiaris, sed inimica.

^r Venies] Reverteris in Patriam.

^s Remo] Ceyssime redi.

^t Carinam] Navem. Pars posterior est prototo; est enim carina navis pars anterior.

R

Sive

- Sive latet ^a Phæbus, seu terris altior extat,
 Tu mihi luce dolor, tu mihi nocte, venis:
 Nocte tamen, quam luce, magis: nox ^x grata puellis:
 Quorum suppositus colla ^y lacertus habet.
 5 ^z Aucupor in lecto mendaces ^a cælibe somnos:
 Dum carco veris, gaudia falsa juvant.
 Sed tua cur nobis pallens occurrit imago?
 Cur venit à verbis multa querela tuis?
^b Excutor somno; ^c simulacraque noctis adoro.
 10 Nulla caret ^d fumo Theſſalis ara meo.
 Thura ^e damus, lacrymamque super; ^f qua sparſa relucet,
 Ut solet aduſo ſurgere flamma mero.
^g Quando ego, te reducem cupidis amplexa lacertis,
 Languidalæ titia ^h ſolvar ab ipſa mea?
 15 Quando erit, ut lecto mecum bene junctus in uno
 Militiæ referas ſplendida facta tuæ?
 Quæ mihi dum referes; quamvis audire iuvabit;
 Multa tamen capies oſcula, multa dabis.
 Semper ⁱ in his ^k apte narrantia verba ^l reſiſtunt:
 20 ^m Promptior eſt ⁿ dulci lingua referre mora.

INTERPRETATIO.

Sive Sol absconditur, seu sublimior terris
 eminet; tu mihi occurris dolor de die, tu
 mihi dolor de nocte. De nocte tamen ma-
 gis quam de die; Nox suavis puellis, qua-
 rum cervicem brachium subiectum ample-
 ditur. Cupio somnos fallaces in lecto vi-
 duo. Gaudia ficta proſunt, dum deſtitur
 veris. Sed quamobrem tua ſpecies nobis
 ſiſtitur pallida? Quamobrem multa queri-
 monia erit ex verbis tuis? Somno excu-
 tor; & veneri imagines noctis. Nullum
 altare Theſſalicum deſtituitur fumo meo.

NOTÆ.

^a Phæbus] Sive Sol. Dicit ſe diu noctu-
 que de Proteſilao anxiam eſſe.

^x Grata] Adeoque ingrata, cum maritus
 abeſt.

^y Lacertus] Mariti, ſcil.

^z Aucupor] Strudo læta de te ſomniare.

^a Cælibe] Viro deſtituto.

^b Excutor] Subito excitor. Gall. Je
 m'éveille en ſurſaut. Angl. I ſtart out of
 my Sleep.

^c Simulacraque noctis] Nocturnas imbras,
 quæ in ſomnis tuam imaginem mihi repræſen-
 tant.

^d Fumo] Id eſt, Sacrificiis.

^e Damus] Foſis injicimus.

^f Qua] In aliis eſt, qua ſparſa reſucent:
 Sic vero referendum ad thura, non ad flam-
 mam.

^g Quando] Affectum auget interrogatio,
 cum exclamatione.

^h Solvar] Nimio gaudio etiam animi de-
 liquium patimur.

ⁱ In his] Oſculis.

^k Apte] Cum jucunditate & voluptate.

^l Reſiſtunt] Abrumpuntur.

^m Promptior] Paratior.

ⁿ Dulci] Quam fecerant oſcula.

LAODAMIA PROTESILOO. 131

Sed cum Troja^o subit, subeunt ventique fretumque;

Spes bona sollicito victa timore cadit.

Hoc quoque, quod venti^p prohibent exire carinas,

Me movet; invitis ire paratis aquis.

5 Quis velit in patriam vento prohibente reverti?

A patria pelago vela vetante datis.

Ipse^q suam non præbet iter Neptunus ad urbem;

Quo ruitis? vestras quisque redite domos.

Quo ruitis, Danaï? ventos audite vetantes:

10 Non subiti casus, ^a numinis ista mora est.

Quid petitur tanto, nisi turpis adultera, bello?

Dum licet, ^t Inachia^u vertite vela rates.

^x Sed quid ego revoco hæc? omen revocantis abesto,

Blandaue compositas aura^v secundet aquas.

15 ^z Troasfin invideo; quæ si lacrymosa suorum

^a Funera conspicient, ^b nec procul hostis erit;

INTERPRETATIO.

Sed cum Troja occurrat, occurrunt etiam venti & mare; spes bona superata metu anxio dilabitur. Hæc quoque me percellit quod aura obstant ne naves discedant. Insuperitis discedere aquis renitentibus. Quis cupiat redire in patriam vento obstante? Panditis vela à patria mari prohibente. Neptunus ipse non dat viam ad urbem suam. Quo prœsumptis? Quisque repetite ve-

stras domos. Quo prœsumptis Danaï? auscultate auris prohibentibus. Ista retardatio est Dei, non casus repentini. Quid queritur tanto bello nisi infamis adultera? Naves Inachia stellite carbasa dum datur. Sed quid ego hæc repeto? Augurium repetentis abesto, & lenis aura faveat aquis quietis. Amulor Trojanis, quæ si intuebantur flebiles cades suorum, nec hostis eris longa

NOTÆ.

^o Subit] In mentem recurrit. Sic. Gail. dicimus, *Mais quand je songe.* Angl. *But when I think on't.*

^p Prohibent] Illud supra vidimus.

^q Suam] Quia, cum Apolline, Trojae moenia edificaverat.

^r Quo ruitis] Vim habet maximam & affectum hæc iteratio. Tantum non inconsulatos & insanos vocat Danaos.

^s Numinis] Neptuni Dei; cui non possitis resistere.

^t Inachia] Argiva seu Græca; à prisco Argivorum rege Inacho.

^u Vertite vela] Adeoque in patriam revertimini.

^x Sed quid ego] Mire hic variant libri veteres, quorum nonnulli,

Sed quid ego revocans? revocantis nomen abesto.

Longum esset omnia referre. Heinsius putat scribendum,

Sed quid ego hos revoco, revocaminis omen abesto.

Sensus vero apertissimus est. Malum omen ex voti & revocatione sua Laodamia metuens, correptione utitur; conceditque, ut Græci ad Trojam ire pergant.

^y Scandet] Navigationi vestra faventes efficiat.

^z Troasfin] Troas invideo habebat Puteaneus: Unde Salmastius, *trō in geminato*, feliciter, teste Gronovio *Troasfin invideo*, tertio casu Græco plurali, reponebat. Quod ut approbet Heinsius, quædam ex Propertio similia loca citat. Nihil vero adversus tantos viros ausim proferre; quanquam hanc fatore correctionem mihi non arridere. Accusativus equidem solus cum verbo *invideo* non ita construitur; at nolim ideo affirmare Ovidium non ita scripsisse.

^a Funera] Cades.

^b Nec procul] Unde sequitur, quod suos maritos sæpe videbunt uxores Trojanæ; nam istud intelligendum; ne benefici loco, quod petissimum est, arripuisse Laodamia videatur.

Ipsa suis manibus forti nova nupta marito

Imponet galeam, ^c barbaraque arma dabit.

^d Arma dabit; dumque arma dabit, simul oscula sumet:
Hoc genus officii dulce duobus erit.

^e Producetque virum; dabit & mandata reverti:
Et dicet, *Referas ista^f face arma Jovi.*

Ille, ferens dominæ mandata recentia secum,
Pugnabit caute, respicietque domum.

Exuet hæc reduci clypeum, galeamque resolver,

^g Excipietque suo pectora lassâ sinu.

^h Nos sumus ⁱ incertæ; nos anxius omnia cogit,
Quæ possunt fieri, facta putare, timor.

Dum tamen arma geres ^j diverso miles in orbe,
Quæ referat vultus est mihi ^k cera tuos.

^l Illi blanditias, illi tibi debita verba

Dicimus; amplexus accipit illa meos.

Crede mihi; ^l plus est, quam quod videatur, imago.

Adde ^m sonum ceræ; Protefilaüs erit.

Hanc spectro, teneoque sinu pro conjuge vero;

ⁿ Et tanquam possit verba referre, ⁿ queror.

INTERPRETATIO.

Nova nupta ipsa aptabit castidem manibus suis strenuo marito, & exhibebit arma barbara. Exhibebit arma: & dum arma exhibebit simul capiet oscula. Hoc genus officii erit suave ambobus. Et detinebit maritum, & admonet redire: & dicit, vide ut repertes ipsa arma Jovi. Ille secum portans iussa nova Domina, certabit provide & oculos convertet ad domum. Hæc detrahet suum reduci, & castide levabit, & recipiat pectora desessa gremio,

su. Nos sumus dubia: metus sollicitudinis subigit credere acta omnia quæ possunt evenire. Dum tamen arma trallabis, miles in terris remotis, est mihi cera quæ exhibeat faciem tuam. Loquimur illi blanditias, loquimur illi verba tibi debita; illa fruimur meis amplexibus. Fidem mihi habeto, plus est effigies quam quod videatur. Adjice vocem imaginis, erit Protefilaüs. Hanc intueor, & teneo gremio pro vero marito; & conqueror quasi possit voces reddere.

NOTÆ.

^c Barbaraque] Epitheton vagum. Arma intellige simpliciter; quamvis barbara vocavit, quia barbarorum Trojanorum.

^d Arma dabit] Repetit quod Trojanis mulieribus invidet, quasi arma ab uxore tradita vim majorem habeant: quod forte suo modo verum est.

^e Producetque] Retardabit: Ne tam cito in pericula veniat.

^f Face] Faci. Imperativus antiquorum more.

^g Nos] A muliere Græcâ, quæ tam longe à maritis diffusa sumus.

^h Incertæ] Quid agant, scil. mariti nostri, quid sperandum sit, &c.

ⁱ Diverso] In terris longe remotis: In Asia, ubi Troja fuit.

^j Cera] Ex qua Protefilaüs imago ficta erat.

^k Plus est] Ex maximo erga Protefilaum amore; dicit, se majori in ejus deusculanda imagine, voluptate trui, quam cuiquam videtur.

^l Sonum] Vocem.

ⁿ Queror] Apud illam imaginem, scil. tanquam mihi respondere posset.

HYPERMNESTRA LYNCEO. 133

Per reditus, corpusque tuum mea numina juro;

Perque ° pares animi conjugiiq; faces :

Perque, quod ut videam canis p albere capillis,

Quod tecum p fllis ipse referre, caput ;

5 Me tibi a venturam comitem, quocunque vocaris :

Sive, r (quod heu timeo !) sive superstes eris.

Ultima mandato claudetur epistola parvo.

Si tibi cura mei, sit tibi cura tui.

INTERPRETATIO.

Juro per regressus, & corpus tuum mea numina : & per faces sive ut animi & conjugii ; & per caput quod ipse p fllis tecum reportare, ut videam canere alba coma, me accessuram

tibi comitem quocunque jasseris ; sive (quod heu metuo !) sive eris superstes. Infima littera finietur parvo monito. Curam geras tui, si me amas.

NOTÆ.

o Pares animi] Quæ me tibi pariter animo & corpore coniungunt.

p Albere] Scelerare. Metonymia est.

q Venturam] Etiam morituram ; si ipse

moriaris.

r Quod heu timeo] Id est, Sive interficiaris. Cavit autem vocibus uti ominosis.

EPISTOLA XIV.

ARGUMENTUM.

Danaus, Beli prisci filius, ex pluribus conjugibus quinquaginta filias suscepit ; quas, cum Ægyptus ejus frater cui totidem erant filii, rogasset sibi nurus ; Danaus oraculi responso composito, se manibus generi moriturum, volens periculum evitare, consensu navibus Argos venit. Indignatur Ægyptus, quod spretus esset, filiosque cum exercitu ad illum oppugnandum mittit, hac lege, ut non nisi interempto Danao ad se redirent, aut filiarum connubia inissent : Ille autem obsidione coactus, filius se daturum spondit. Sed puelle, accepto à patre gladio, ut jussum erat, prima nocte, cum vino latitiave calentes juvenes artissimò somno essent sopiti, unaquaque suum jugulavit : Hypermnestra excepta, quæ Lino, quem Eusebius Lynceum appellat, marito suo pepercit, suasitque, ut ad patrem Ægyptum, detecto facinore, quam primum fugeret. Sed cum pater Danaus ab omnibus perfectum facinus intellexisset, praterquam ab Hypermnestra, eam crudelissime vinctam in carcerem compegit. Quare maritum hac epistola rogat, ut vel opem ferat, vel, si mori contingat, sepultura honore non careat. Sed à Lino tandem, Danao trucidato, fuit liberata.

HYPERMNESTRA LYNCEO.

a Mittit Hypermnestra de tot modo b fratribus uni ;
Cætera nuptiarum crimine c turba jacet.

INTERPRETATIO.

Hypermnestra scribis uni de tot modo fratribus ; ceteri perierunt flagitio uxorum.

NOTÆ.

a Mittit] Epistolam, scil.

b Fratribus] Patruelibus Hypermnestræ.

c Turba] Fratres tui, à sororibus meis interfecti.

Clau-

- Clausula domo teneor, gravibusque coercita vinclis:
 Est mihi supplicii causa, fuisse ^a piam.
 Quod manus extimuit ^e jugulo demittere ferrum,
 Sum rea: laudarer, ^f si scelus ausa forem.
 5 Esse ream præstat, quam sic placuisse parenti:
 Non piget immunes cædis habere manus.
 Me pater igne licet, ^g quem non violavimus, urat;
 Quæque aderant ^h sacris, ⁱ tendat in ora faces;
 Aut illo jugulet, quem ^k non bene tradidit, ense;
 10 Ut qua non cecidit vir nece, nupta cadam:
 Non tamen, ut dicant morientia, Pœnitet, ^l ora,
 Efficiet: ^m non sum, quam piget esse piam.
^a Pœniteat sceleris Danaum sævalque sorores,
^o Hic solet eventus facta nefanda sequi.
 15 Cor pavet ^p admonitu ^q temeratæ sanguine noctis;
 Et subitus ^r dextræ præpedit ossa tremor.
^s Quam ^t tu cæde putes fungi potuisse ^u maritâ,
 Scribere de facta ^x non sibi cæde timet.

INTERPRETATIO.

Detineor domo conclusa, & constricta ponderosis catenis. Est mihi causa pœnæ, fuisse piam. Arguor quod de vera verita est exigere ensem per fauces tuas; celebrarer si audax fuisset ad flagitium. Satiùs est ream argui, quam sic gratam fuisse patri. Non pœnitet habere manus infantes homicidii. Quamvis pater me incendat igne quem non temeravimus, & immittat tu faciem tædæ: qua aderant sacris, aut mactet gladio quem male exhibuisti, quamvis

ea morte occumbam qua maritus non occubuit, non tamen adiget ut ora occurrerentia proferant, Pœnitet: non sum quam piget esse piam. Pigeat Danaum & sorores crudeles flagitii. Hic eventus solet comitari facta facinorosa. Cor trepidat recordatione noctis polluta crimine, & repentinus horror occupat ossa dextra. Quamvis credas potuisse perpetrare cadem mariti, metuit scribere de cæde a se non patrata.

NOTÆ.

d Piam] Erga te, quem servavi.
 e Jugulo] Thro, scil. Quia nolui te interficere.
 f Si scelus] Si te perfidiose mactassem, à patre laudarer.
 g Quem] Facium nuptialium ignem inextinguere; quem, quia matrimonii fidem, interfectio marito, non læserat Hypermnestra, se non violasse dicit.
 h Sacris] Nuptialibus, scil.
 i Tendat] In ora immittat.
 k Non bene] Quandoquidem ad interficiendum maritum dederat.
 l Ora] Mœa, scil. Non faciet pater meus, ut, quod te non mactaverim, me pœnitere profitear.

m Non sum] Huiusmodi legebat non es, ut sese alloquatur Hypermnestra.
 n Pœnitet] Propter mactatos Lyncei fratres.
 o Hic eventus] Pœnitere, scil.
 p Admonitu] Id est, Quando memini, sem recordor: Recordatione: Cum mentem subit cogitatio.
 q Temerata] Polluta, maculata, sedata, infecta.
 r Dextræ] Qua, nuper mactando tibi, nunc scribo.
 s Quam] Dextram, scil.
 t Tu putes] Pro aliquis pater.
 u Maritâ] Alii habent mariti.
 x Non sibi] Non à se.

HYPERMNESTRA LYNCEO. 135

Sed tamen ¹ experiar : ² Modo facta ³ crepuscula terris ;

^b Ultima pars lucis, primaque noctis erat :

Ducimur ^c Inachides magni sub tecta ^d Pelasgi ;

Et focer ^e armatas accipit æde nurus.

5 Undique collucet ^f præcinctæ lampades auro :
Dantur in ^g invitos ^h impia thura focos.

Vulgus, Hymen, Hymenæe, vocant ; ⁱ fugit ille vocantes :

Ipsa ^k Jovis conjux ^l cessit ab urbe ^m sua.

Ecce mero ⁿ dubii, comitum clamore ^o frequentes,

10 Flore novo ^p madidas impediende comas,

In ^q thalamos læti, thalamos sua busta ^r feruntur ;

^s Strataque corporibus ^t funere digna premunt.

Jamque cibo vinoque ^u graves somnoque jacebant ;

Securumque quies ^x alta per Argos erat :

INTERPRETATIO.

Sed tamen tentabo. Modo crepuscula adven-
nerant terris ; erat pars novissima diei, erat
et prima noctis : Inachides deducimur domum
magni Pelasgi, & focer in tellæ admittis
nurus armis instructas. Lucernæ auro deco-
rata fulgent undique. Thura impia mittun-
tur in aras illa respicientes. Vulgus invocant
Hymen, Hymenæe, ille fugit invocantes.

Ipsa Jovis uxor discessit ab urbe sua. Ecce
vino labantes celebrati circumfusorum comi-
tum vociferatione, flore recenti capillos nictos
redimientes, sifivæ erant in cubicula, cubacula
suos rogos, & corporibus incumbunt lectis dig-
nis funere. Jamque pressi cibo & vino &
somnia jacebant ; & profundus sopor habebat
Argos quietum.

NOTÆ.

y *Experiar*] Conabor tibi, quo pacto fra-
trum peracta sit cædes, perscribere.

z *Modo facta*] Optime totius facti seriem,
a tempore facti initio, narrare occipit.

a *Crepuscula*] Quid sit crepusculum se-
quenti versu dicit ; sed aliud est etiam matura-
tum.

b *Ultima*] Heinſius quosdam sequutus co-
dices legit,

Ultima pars noctis, primaque lucis erat.
Sed vulgata lectio potior videtur, quippe quæ
ad ritus matrimoniales servandos est magis
accommodata : nam sub noctem sponsa do-
mum sponsi deducebatur.

c *Inachides*] Inachi proneptes. Ille enim
Io genuit, quæ ex Jove Epaphum ; Epaphus
Belum, ex quo, ut in argumento vidimus,
Ægyptus, Danausque quinquaginta puellarum
pater, orti sunt.

d *Pelasgi*] Qui olim Argis regnaverant.

e *Armatas*] Pugionibus a patre datis in-
structas.

f *Præcinctæ*] Auro ornata & circumdata.

g *Invitos*] Diis enim feralia connubia,
nec sacrificia placere poterant. Foci pro diis
positi.

h *Impia*] Quæ ab impiis offeruntur.

i *Fugit*] Non enim vult latus nuptiarum
Deus insautis connubiis adesse.

k *Jovis conjux*] Juno juga pronubaque,
quæ connubiis adesse solet.

l *Cessit*] Ne improbum conjugium vide-
ret.

m *Sua*] Illi enim sacram Argos, ubi præ-
cipue colebatur.

n *Dubii*] Sponsos intelligit vino captos,
& titubantes.

o *Frequentes*] Comitibus lætis & strepen-
tibus stipati.

p *Madidas*] Unguentis delibatas. Gall.
Parfumez.

q *Thalamos busta*] Appositio. Thalami,
busta, seu sepulcra eorum dicuntur, quod ibi
essent illi jugulandi.

r *Feruntur*] Erant.

s *Strata premunt*] Jacent in lectis, vesti-
mentis linteisque stratis.

t *Digna funere*] Dicit lectos funeribus
magis quam nuptiis convenire.

u *Graves*] Gravatis & oppressi.

x *Alta quies*] Omnibus proliundo somno
sopitis.

Cir-

- Circum me gemitus ^y morientum audire videbar :
 Et ^z tamen audiebam ; ^a quodque verebar, erat.
 Sanguis ^b abit ; mentemque ^c calor corpusque relinquit :
 Inque ^d novo jacui frigida facta toro.
 5 Ut leni ^e Zephyro fragiles vibrantur aristæ ;
 Frigida ^f populeas ut quatit aura comas ;
 Aut sic, aut etiam tremui magis : ipse jacebas ;
 Quæque tibi dederam vina, ^g soporis erant.
 Excussere metum violenti jussa parentis :
 10 Erigor ; & capio tela tremente manu.
 Non ego falsa loquar : ter acutum sustulit ensem,
 Ter ^h male sublato recidit ense manus.
 [ⁱ Admovi jugulo ; sine me tibi vera fateri ;
 Admovi jugulo tela paterna tuo.]
 15 Sed ^k timor & pietas crudelibus obstitit ausis :
 Castaque mandatum dextra refugit opus.

INTERPRETATIO.

Videbar audire circum me gemitus morientium ; & tamen audiebam, & erat quod metuebam. Sanguis recedit, & calor desinit antimum & corpus ; & jacui gelida facta in novo lecto. Quemadmodum fragiles aristæ continentur placido Favonio : Quemadmodum ventus frigidus concutit frondes populeas ; aut sic, aut etiam amplius trepidavi : tu jacebas : Et vina quæ tibi exhibueram erant soporifera.

Mandata sevi patris expulerunt timorem. Surgo, & sumo ensem manu trepidante. Ego non proferam scissam ; manus ter sustulit gladium acuminatum, ter recidit gladio male sublato. Admovi faucibus ; concede me tibi vera confiteri, admovi faucibus tuis ensem paternum. Sed metus & pietas prohibuit secula cepta, & manus pudica abnuis opus jassum.

NOTÆ.

^y *Morientum*] Fratrum tuorum, scil.
^z *Tamen*] Pro omnino : Sed nota vim occultam istius vocis ; qua efficitur, ut Hypermetra, præ metu & rei atrocitate, ita turbata videatur, ut ne illa possit satis suis auribus credere ; sed, audiatne revera morientium gemitus, an vero id tantum ex imaginatione credat, dubia hæreat.

^a *Quodque verebar*] Ne patruales interficerentur.

^b *Abit*] In intimas corporis partes, in præcordia, ipsamque adeo cor, ut solet ex mens, relabitur.

^c *Calor*] Siquidem sanguis ad præcordia ex metu fugit, calor cum eo pariter recedit.

^d *Novo*] Qui fuit novæ nuptæ.

^e *Zephyro*] Ventus est Zephyrus ab occasu spirans. Favonius Latinis dicitur.

^f *Populeas : comas*] Frondes populi arboris.

^g *Soporis*] Quæ soporem inducerent. &c.

cum aliquem soporiferum vino immixtum fuisse innuit.

^h *Male*] Nec audacia, nec, quibus par erat, viribus. Vel, male, id est, non jussu, adversus matrem. Prior vera videtur expressio.

ⁱ *Admovi*] Alii habent,

At versus monitis, jussuque coacta parentis. Alii aliter. Heinsius expungendum totum hoc distichon putat ; utpote à sciolo confectum, qui superiora cum sequentibus non coherere arbitrabatur. Quæ quidem optime coherere dicit ille idem Heinsius, si pro *Sed*, proximo versu *Et* reponas. Nullus certe dubito quin spiritus sint illi.

^k *Timor*] Qui omnibus à natura est insitus, qui male faciunt ; maxime cum criminum assuetudine conscientie stimulus non elanguit : quamquam alias inutiles, strenuæ sunt ad male faciendum plurimæ mulierculæ.

HYPERMNESTRA LYNCEO. 137

- Purpureos laniata ¹ sinus, laniata capillos,
 Exiguo dixi talia verba ^m sono ;
 Sævus, Hypermnestra, pater est tibi : iussa parentis
 Effice : germanis sit comes ⁿ iste iuis.
 5 ^o Fœmina sum & virgo, natura mitis & annis :
 Non ^p faciunt ^q molles ad fera tela manus.
^r Quin age, dumque ^s jacet, ^t fortes imitare sorores ;
 Credibile est cæsos ^u omnibus esse viros.
^x Si manus hæc aliquam posset committere cædem ;
 10 Morte foret ^y dominæ sanguinolenta sua.
^z Quo meruere necem ^a patruelia regna tenendo,
 Quæ tamen ^b externis danda forent generis ?
^c Finge viros meruisse mori ; quid fecimus ipsæ ?
^d Quo mihi commissio non licet esse piæ ?
 15 ^e Quid mihi cum ferro ? ^f quo bellica tela puellæ ?
 Aptior est digitis lana colusque meis.

INTERPRETATIO.

Scissa amictus purpureos, scissa comam, protulit talia verba voce demissa: Hypermnestra parentem habes crudelem. Perhæce mandata patris; iste sit socius suis fratribus. Fœmina sum & virgo, mollis natura & ætate. Manus teneræ non sunt aptæ ad sæva arma. Quin age & dum jacet, æmulator strenuas sorores. Credibile est maritos esse interfectos ab omnibus. Si hæc dextra posset patrare a-

liquam cædem, cruenta esset nece Dominae suæ. Qua re illi digni sunt morte possidendo regna patruelia, quæ tamen essent tradenda generis peregrinis? Pone viros dignos esse interire: quid nos commeruimus? Quo facinore non licet mihi esse piæ? Quid mihi cum ense? Quorsum miitaria tela virginis? Lana & colus est magis idonea digitis meis.

NOTÆ.

¹ Sinus] Vestes meas.
^m Sono] Voce demissa.
ⁿ Iste] Lynceus maritus meus.
^o Fœmina sum] Ostendit nunc quod maritum non possit interficere, rationibus à sexu & ætate petitis.
^p Faciunt] Aptæ sunt.
^q Molles] Quales sunt muliebres.
^r Quin age] Jam muliebri more mutati consilium, vel potius nutans ad illud mutandum sese hortatur.
^s Jacet] Maritus, scil.
^t Fortes] Imo furiosæ, quæ suos maritos trucidaverunt: quomobrem etiam à Poëtis in fame illud genus ad inferos detrusum.
^u Omnibus] Pro ab omnibus. Ita sæpe & eleganter loquuntur Poëtæ, Horatius præsertim.
^x Si manus] Nunc consilium de interficiendo marito respicit.
^y Dominæ] Mei ipsius, quæ me potius ip-

sa quam maritum interficerem.
^z Quo] Qua re? quo crimine? Nullum dicit esse in patruelibus crimen, ad quos ex suo cum Danaï filiabus conjugio, jure ejus regnum perveniat, cum hæredibus masculis ille careret.
^a Patruelia] Quæ hereditario jure ad patruelos suas obvenirent; quæque per suam cum illis conjugum sua fierent.
^b Externis] Qui ex sua gente non essent: Quibusvis alii hominibus.
^c Finge] Pone. Gall. Supposez. Angl. Suppose.
^d Quo commissio] Propter quod peccatum?
^e Quid mihi] Quamabrem in manus meas gladium pater posuit?
^f Quo] Fine, scilicet. Sciebat equidem esse ea ad interficiendos patruelos, quorsum vero spectaret illa cædes nesciebat, aut nescire simulabat.

^h Hæc ego ; dumque queror, lacrymæ ^b sua verba sequuntur,
Deque meis oculis in tua membra cadunt.

Dum ⁱ petis amplexus, sopitaque brachia ^k jactas ;
Penè manus telo faucia facta tua est.

5 Jamque patrem, famulosque patris, lucemque timebam.
Expulerunt somnos hæc mea dicta tuos :

Surge age, ^l Belide, de tot modo fratribus ^m unus :

Nox tibi, ni properas, ista ⁿ perennis erit.

Territus exurgis ; fugit omnis ^o inertia somni :

10 Aspicias in timida ^p fortia tela manu.

Quærenti ^q causam, Dum nox finit, effuge, dixi :

Dum nox atra finit, tu fugis ; ipla moror.

Mane ^r erat ; & Danaüs generos ex cæde jacentes

Dinumerat : ^s summæ criminis unus abes.

15 Fert ^t male ^u cognatæ jacturam mortis in uno ;

Et queritur ^x facti sanguinis esse parum.

^y Abstrahor à patris pedibus ; ^z raptamque capillis

(Hæc meruit ^a pietas præmia) carcer habet.

INTERPRETATIO.

Hæc ego ; & dum conqueror, lacrymæ
suæsequuntur sua verba, & fluunt in tuos
oculos de meis oculis. Dum quaris me com-
plecti, & agitas lacertos spitos ; manus
tua est propemodum vulnerata gladio.
Jamque timebam patrem & ministros
patris, & diem. Hæc mea verba excusse-
runt somnos tuos : Surge age, Belide, solus
de tot modo fratribus. Ista nox erit tibi
perpetua, nisi festinas. Tremefactus excu-
raris : omnis sequitæ somni dilabitur ;

cernis tela valida in manu pavida. Dixi
tibi sciscitanti causam. Prorumppe, dum nox,
concedit. Dum nox obscura facit copiam,
tu abis : ego remaneo. Mane erat : & Da-
naus enumerat generos prostratos ex nece :
Solut desideraris summa flagitii. Inique pa-
tetur damnum mortis consanguinea in uno ;
& queritur esse parum sanguinis effusi :
Abripior à pedibus paternis ; & vincula
(pietas meruit hanc mercedem) tenes ab-
latam coma.

NOTÆ.

g Hæc ego] Depressa voce dixi, Supp'e.
h Sua verba] Id est, Quæ ejusmodi que
rimonia & lacrymis, competere.

i Petis amplexus] Inter dormiendam vis
me amplecti.

k Jactas] In somnis moves.

l Belide] Beli nepos. Ille vero est voca-
tivus Græcorum more, à nominativo Beli-
des.

m Unus] Solus.

n Perennis] Per annos omnes duratura :
Aterna.

o Inertia] Illam intelligit pigritiam, qua
non bene exercecti teneri solent.

p Fortia] Id est, Quæ solent esse sortium
victorum.

q Causam] Quamobrem telum manibus
haberem.

r Erat] Pertinet istud ad sequentem nar-
rationem.

s Summa] Ex omni numero, tu solus de-
eras, qui non esses conjugis focerique crimine
maclatus.

t Male] Inique. Danaum dicit iratum
ideo, quod unus ex suis consanguineis morti
esset ereptus.

u Cognatæ] Consanguineæ. Id est, Pro
morte unius consanguinei.

x Facti] Sparsi, Effusi.

y Abstrahor] Scilicet ad patris pedes, de-
licti veniam petens procubuerat. Quamquam
alii codices habent manibus ; alii laribus.

z Raptamque] Quæ in carcerem capillis
protracta fuit.

a Pietas] Erga te. Ironice, adversus
patrem, loquitur.

^b Scilicet ex ^c illo Junonia permanet ira ;

Quo ^d bos ex homine est, ex bove facta Dea.

At ^e satis est pœnæ teneram ^f mugisse puellam ;

^g Nec ^h modo formosam posse placere Jovi.

5 Adstitit in ripa ⁱ liquidi ^k nova vacca parentis,

Cornuaque in patriis ^l non sua vidit aquis :

Conatoque ^m queri mugitus edidit ore :

Territaque est forma, territa voce sua.

Quid ⁿ furis, infelix ? quid te miraris ^o in umbra ?

10 Quid ^p numeras factos ad nova membra pedes ?

^q Illa Jovis magni ^r pellex metuenda sorori,

Fronde ^s levas nimiam ^t cespitibusque famem.

Fonte bibis, spectasque tuam stupefacta figuram :

Et te ne feriant, quæ geris, ^u arma times.

INTERPRETATIO.

Nempe ira Junonia perstat ex illo tempore quo vacca facta est fœmina, & ex vacca Dea. At satis est supplicii mollem puellam mugisse : nec jam pulcræ posse gratam esse Jovi. Nova juvenea constitit in ripa patris fluidi, & aspexit cornua aliena in aquis paternis ; & mugitus emisit ore nixæ auguri : & tremefacta est figura sua,

tremefacta est sono. Quamobrem infans, misera ? Quamobrem te stupet in umbra ? Quamobrem dinumeras pedes accommodatos ad novos artus ? Illa adultera timenda sorori excelsi Jovis, sedas foliis & herbis nimiam famem. Fonte potas, & mirabunda aspicias tuam formam : & metuis arma quæ gestas ne appetant.

NOTÆ.

^b Scilicet] Tantam domus suæ & patrum calamitatem, muliebri more, alius recepit ; ab ira Junonis scil. propter Jovis cum Io vacca consuetudinem.

^c Illo] Tempore, scilicet.

^d Bos] Io est ab Jove in vaccam mutata, de qua postea in Metamorphosi videbimus. Supra ex ea Danaum Ægyptumque per avos suos ortos esse diximus : adeoque jam notandum est tantum, quod, pellici illi ab Junone immisso œstro, per furorem maxima orbis terrarum parte pererrata, tandem in Ægyptum delata sit ; ubi pristinam formam postquam Jovis auxilio recuperasset, ab Ægyptiis pro Dea est habita, vocataque Isis.

^e Satis est parva] Io supplicio satis magno à Junone afflicta est ; jamque ejus posteris deberet parcere.

^f Mugisse] In vaccam mutatam esse. Ab ipso Jove in vaccam mutata est Io, ne si cum illa adulterium ab interveniente Junone cognosceretur.

^g Nec posse placere] Propter vaccæ formam : quamquam nec ipse Jupiter, quamlibet satiandi turpissimi amoris causa, induere delinatus est.

^h Modo formosam] Pulcherrima fuit Io,

antequam vaccæ formam indueret.

ⁱ Liquidi] Inachi, fluvii Peloponnesi.

^k Nova] Non à longo tempore ex puella facta.

^l Non sua] Non enim cornua hominum, sed brutorum sunt.

^m Queri] De sua transmutatione, & infortunio.

ⁿ Furis] Oestro percita Io, huc illuc furens à Poetis errasse fingitur. Quamobrem illud fecerit, & calamitatis, Junonisque iræ describendæ causa, Hypermnestra querit.

^o In umbra] Cum tuam umbram vides.

^p Numeras] Quia quatuor erant, hoc petit. Commiserationem vero habent ejusmodi compellationes.

^q Illa] Tu Io, ante pellex illa quam Juno

te formam metueret, jam, &c.

^r Pellex] Ita vocatur Io, quæ Junonem ex Jovis mariti læto pelliciendo, si vim vocis spectes, pelleret.

^s Levas] Minuit ; Sedas. Non vero sine commiseratione hæc proferenda.

^t Cespitibusque] Herbis. Proprie vero est cespes, herba cum terra revulsa.

^u Arma] Cornua.

Quæque modo, ut possis etiam Jove digna videri,
Dives eras; nudâ nuda recumbis humo.

Per mare, per terras, ^x cognataque flumina curris;
^y Dat mare, dant amnes, dat tibi terra viam.

5 Quæ tibi causa fugæ? quid lo freta longa pererras?
Non poteris ^z vultus effugere ipsa tuos.

^a Inachi, quo properas? ^b eadem sequerisque fugisque:
Tu tibi dux comiti; tu comes ipsa duci.

^c Per septem ^d Nilus ^e portus emissus in æquor

10 Exiit ^f insanæ ^g pellicis ^h ora bovi.

ⁱ Ultima ^j quid referam, ^k quorum mihi cana senectus
Auctor? dant anni quod querar, ecce, mei.

Bel'la pater patruusque ^m gerunt; regnoque domoque
Pellimur: ejectos ⁿ ultimus orbis habet.

INTERPRETATIO.

Et qua modo eras opulenta, ut possis etiam videri digna Jove: Juces nuda in terra nuda. Erras per mare, per terras, & flumina consanguinea. Mare præbet tibi iter, flumina præbet, terra præbet. Quæ tibi causa fugæ? Quamobrem, lo, discurre per vasta maria? Non ipsa poteris vitare tuam faciem. Inachi, quo festinas? Eadem insequeris & fugis. Tu dux tibi comiti, tu

ipsa comes duci. Nilus erumpens in mare per septem flua detraxit faciem pellicis vacca furentis. Quam brevis commemorem remotissima, quorum senectus cara est mihi auctrix? Ecce mea atas suppeditas quod conquerar. Pater & patruus bella exerceant: ejicimur regno & domo: remotissima regiones tenent expulsa.

NOTÆ.

^x Cognata] Propter patrem fluvium.
^y Dat mare] Hujus est versus, qui superioris item sensus: verba differunt.
^z Vultus] Bovillos, scil.
^a Inachi] Vocativus Græcus Patronymici sceminini. Id est, filia Inachi.
^b Eadem seq.] Id est, cum ipsa vacca sis, fugiendo vaccam, eandem sequeris; nec fugiendo, vaccam esse defines.
^c Per septem] Dicit eam in Ægypto figuram bovis deposuisse.
^d Nilus] Fluvius est Ægypti maximus, in mare per septem ostia influens: Quamquam plura alii memorant.
^e Portus] Ostia Nili portus appellat: bene quidem, ejusque ratio aperta.
^f Insanæ] Oestro, & Junonis ira furentis.
^g Pellicis] Quæ fuerat Junonis pilleæ, dum formam hominis obtinere.
^h Ora] Quæ nemque adeo formam.
ⁱ Ultima] Remota, & Antiqua.
^k Quid referam] Vel contra librorum auctoritatem refero reponendum esse censeo

clarissimus Heinſius. Quamobrem non video. Sensum enim optimum illa alia lectio efficit; ut innuat Hypermetra plura a se de lo posse referri, quibus ejus poenarum atrocitatem, Junonisque erga suam domum sævitiam augeret; nisi ampliam querendi materiam de novo haberet. Atque egregie illud ad Hypermetræ scopum pertinet. Forte dicat aliquis, At omnia de lo memoraverat Hyperm. Ne omnia quidem: Illud etiam si esset; tamen ex Rhetorica arte, sic loqui, ubi rem augere est opus, sæpe solemus.

[Quorum cana senectus auctor] Id est, Quæ a senibus didici.

[m Genuit] Quas vidit ipsa calamitates narrare incipit.

[n Ultimæ] Peloponnesus est, quo aufugisse Danaum in argumento vidimus. Ultimæ vero dicitur, vel ex puelle ingenio, pro remotissimo; vel, quia ea parte orbis terrarum terminus est, cum mari cingatur: qua ratione etiam Britanniam, alterum orbem dixerunt.

HYPERMNESTRA LYNCEO. 141

- Ille ferox solus folio sceproque potitur :
 Cum p sene nos inopi turba vagamur inops.
 De fratrum populo pars q exiguissima r restas :
 Quique dati leto, s quæque dedere, fleo.
 5 Nam mihi quot fratres, totidem c periere sorores :
 Accipiat lacrymas u utraque turba meas.
 En ego, s quod vivis, poenæ crucianda reservor :
 r Quid fiat fonti, cum z rea laudis agar ?
 Et consanguineæ quondam a centesima turbæ
 10 Infelix, b uno fratre manente, cadam.
 At tu, si qua c piæ, Lynceu, tibi cura sororis,
 d Quæque tibi tribui munera, e dignus habes ;
 Vel fer opem, vel dede neci ; defunctæque vita
 Corpora f furtivis insuper adde rogis.
 15 Et sepeli lacrymis perfusa fidelibus ossa :
 Scriptaque sint s titulo nostra sepulcra brevi.
 Exul Hypermnestra h pretium pietatis iniquum,
 Quam mortem fratri depulit, ipsa tulit.

INTERPRETATIO.

Ille ferociens solus occupat solum & scelerum : nos turba egena erramus cum sece egro. Superas pars minima de turba fratrum. Lugeo illis qui morti traditi sunt, & qua tradiderunt. Nam quot fratres mihi amissi, totidem sorores amissa. Uterque populus habeat meas lacrymas. Ecce ego torquenda destinor supplicio, quia vivis. Quia poena mulctetur conscia, cum ejus arcessat quod laudandum ? & misera, clam centesima

populi cognati, moriar, uno fratre superstite. At tu, Lynceu, si qua tibi cura pia patruelis, & non immeritis frui donis qua tibi exhibui ; vel auxilium prabe, vel irade morti : & insuper impone regis secretis artus jacentes. Et cende ossa delibata lacrymis fidelibus : & noster inamulus sit signatus brevi elogio. Hypermnestra profluga mercedem injustam reportavit pietatis necem quam a fratre summovit,

NOTÆ.

o Ille] Patruus Ægyptus.
 p Sene] Danaos patre nostro.
 q Exiguissima] Quippe solus superstes, ceteris ab uxoris interfectis.
 r Restas] Lynceum alloquitur, cui aliam suam calamitatem memorat.
 s Utraque] Quia misera, quæ tantum facinus perpetraverant, quibus Hypermnestræ carendum erat.
 t Periere sorores] Quia cum illis non est, quia perditæ illæ, quæ nocentes, quia poena sua illas attinget.
 u Utraque] Patruelium & sororum.
 x Quod vivis] Quia te non jugulavi.
 y Quid fiat] Quasi dicat, multo crudelius. Patris crudelitatem arguit. Alii codices habent fiet, fiet.

z Rea laudis] Cum de eo accuset, quod laudem meretur.
 a Centesima] Omnino. Fuerunt enim quinquaginta Danaï filix, totidemque Ægypti filii, patruelis, qui omnes centesimum numerum implent.
 b Uno fratre] Solo Lynceo superstite.
 c Pia] Quæ te servavit.
 d Quæque] Vitam, scil.
 e Dignus habes] Mereris. Si mereris vitam quam tibi dedi.
 f Furtivis] Quos, si non ansus fueris, aut non potueris palam, furtim & occulte excitaveris.
 g Titulo] Epigrammate sequenti.
 h Pretium mortem] Appositio. Id est, Mortem in pretium.

Scri-

EPIST. HEROÏDUM.

Scribere plura libet ; sed pondere lassâ catenâ
Est manus ; & vires subtrahit ipseⁱ timor.

INTERPRETATIO.

Vellem plura scribere, sed manus est defessa onere catenâ ; & ipse timor auferit vires.

NOTA.

ⁱ Timor] Ne pater, aut ab eo aliquis scribenti interveniat.

EPISTOLA XV.

ARGUMENTUM.

Tradunt scriptores, duas hoc nomine Sappho extitisse ; quarum altera Evesa, poetria percelebris, qua Tarquinii Prisci tempore claruit ; qua etiam plectrum prima adinvenit ; altera Mytilenæa, longe junior, qua psalteria & meretrix fuit. *Ælianus* libr. 12. scribit, pulcherrimum mortalium omnium Phaonem fuisse, in cujus amorem omnes mulieres Lesbia exarserint : præ cæteris vero impatientissime atque ardentissime eum esse à Sappho adamatum. Cum vero Phaon in Siciliam sorte discessisset, Sappho amoris ignibus incensa, & plane ardens, se ab illo sperni timens, statuit etiam capitis periculo furorem lenire, præcipitato in mare corpore, ex Leucate Epiri promontorio. Sed antequam illuc accederet, per inconstantiam muliebrem tentans quod desperaverat, hac epistola eum advocare studet ; faciens absenti invidiam sua conditionis & calamitatis, quam omnibus incommodis miserabilem ostendit. Denique omnes misericordiæ angulos percurrit ; nec quidquam, quod movere possit, prætermittit.

SAPPHO PHAONI.

E Cquid, ut inspecta est^c studiosæ littera dextræ,
Protinus est oculis cognita nostra tuis ?
An, nisi^a legisses auctoris nomina Sapphus,
Hoc breve nescires unde moveretur^e opus ?

INTERPRETATIO.

Annon postquam visum est signum manus sedula, statim nostram esse agnitam oculis tuis ? An, nisi legisses nomina Sapphus auctoris, ignorares à quo est hoc breve opus ?

NOTÆ.

^a *Episs.*] In nullis Heroïdum Ovidianarum exemplaribus, nisi recentissimis apparere hanc epistolam testatur Clarissimus Heinſius, qui eam insuper in calcem operis rejectam dicit. Quod forte non sine causa factum fuit, cum sit omnium pulcherrima.

^b *Eequid*] Interrogatio hæc Ironiam habet, & affectum auget : Ut hinc Sapphus dolorem intelligas ; quæ se usque adeo à Phaone neglectam saltem simulat, ut manum ne

quidem suam, nisi addito nomine, ab ipso putet cognitum iri.

^c *Studiosæ litteræ*] *A manu accurata & docta scripta.*

^d *Legisses*] *Annon, nisi inscriptam vidisset, Sappho Phaoni, unde esset epistola, nescivisses ?*

^e *Opus*] Epistolam suam intelligit, cui nomen suum, de more, præfixerat.

Forſitan & quare mea ſint ^f alterna ^s requiras

Carmina; ^b cum lyricis ſim magis apta modis.

ⁱ Flendus amor meus eſt; elegia ^k flebile carmen:

Non ^l facit ad lacrymas ^m barbitos ulla meas.

⁵ Uror, ut, ⁿ indomitis ignem ^o exercentibus Euris,

Fertilis accenſis meſſibus ^p ardet ager.

Arva Phaon ^q celebrat ^r diverſa ^s Typhoidos ^t Ætnæ:

Me ^u calor Ætnæo non minor igne coquit.

^x Nec mihi, ^y diſpoſitis ^z quæ jungam carmina nervis,

¹⁰ Proveniunt; vacuæ ^a carmina mentis opus.

^b Nec me ^c Pyrrhiades ^d Methymniadesve puellæ,

Nec me ^e Lesbiadum cætera turba ^f juvant.

INTERPRETATIO.

Forſe etiam petas quare mei verſus ſint alterni, cum ſim magis parata ad numeros lyricos. Amor meus eſt lugendus: Elegia carmen lugubre. Nulla Cithara apta eſt meis lacrymis. Ardeo, ut campus fertilis flagrat meſſibus inflammatis, Euris juventibus excitantibus ignem. Phaon incoluit agros diſſitos

Ætnæ Typhoidos: ardar non levior flamma Ætnæa, me torret. Nec mihi proſpiciunt carmina qua accommodat chordis concinnatis; carmina ſunt opus animi tranquilli. Nec Pyrrhiades aut Methymniades puella mihi grata ſunt, nec populus reliquis Lesbiadum mihi gratus eſt.

NOTÆ.

^f Alterna] Qualia ſunt Elegiaca, quæ alternis vicibus. Hexametris & Pentametris conſtant.

^g Requiras] Poſtquam quaſieris cujus ſit epiſſola, ſerſan & velis ſcire quamobrem, &c.

^h Cum lyricis] Cum magis ſoleam carmina quæ ad lyram cantentur, componere. Hoc vero dicit, quia in lyricis Sappho maxime claruit, à qua etiam Sapphicum carmen, cujus ea inventrix fuit, appellatum eſt.

ⁱ Flendus] Rationem reddit quamobrem elegos ſcripſerit.

^k Flebile] Rebus, qua ſletum movent ſcribendis aptum.

^l Facit] Convenit. Apta eſt.

^m Barbitos] Instrumentum eſt muſicum cytharæ ſeu lyræ proximum, quod multis chordis fuiſſe indicat Theocritus. Hic vero, per barbiton, carmina ad barbiton cantari ſolita intelligenda ſunt.

ⁿ Indomitis] Vehementibus.

^o Exercentibus] Huc illuc jaſſantibus; argentibus, & excitantibus.

^p Ardet] Ardere ſolet.

^q Celebrat] Pro incolit, frequentat. Sed vox illa dignitatem habet.

^r Diverſa] Remota, & hinc procul poſita.

^s Typhoidos] Sub quo Typhonem ſeu Typhæum præſentem fulmine iſſam Joviter coarctavit.

^t Ætna] Ætna mons Siciliæ, ignibus quos evomit notiffimus.

^u Calor] Amoris, nempe.

^x Nec mihi] Id eſt, jam, nimio amore tabidas, ad verſus deducendas ſum iuutilis.

^y Diſpoſitis] Scilicet ſuo quoque loco, pro ratione gravis aut acuti ſoni, nervi ſeu chordæ instrumentis muſicis accommodantur.

^z Quæ jungam] Lyrica; quæ ſimul voce & cythara cantentur.

^a Carmina opus] Appoſitio. Carmina dicit ab otioſa mente provenire.

^b Nec me] Dicit ſe puellarum, quibus ad pangendos verſus olim incitabatur, jam nulla moveri.

^c Pyrrhiades] Muſæ; à Pyrrha & Pyrrhæa ſeu Theſſalia ſit dictæ: Enimvero à locis quæ incoluerunt, Poëtæ ſolent illas appellare. Sed malim per Pyrrhiades, Pyrrhæ, Lesbiz urbis, puellas, quam muſas, intelligere: quanquam Domitio aliter viſum, cujus hic certe in quærendis allegoriis odioſa viſa eſt nimia diligentia.

^d Methymniadesve] A Methymna Leſbi inſulæ urbe celebri.

^e Lesbiadum] Puellarum in Leſbo inſula commorantium.

^f Juvant] Ad verſus pangendos incitant; ſi tamen probanda ſit Domitii expoſitio. Vel non juvant, id eſt, non curant.

Vilis ^g Anaëtorie, ^h vilis mihi candida Cydno :

Non oculis grata est Atthis, ut ante, meis.

ⁱ Atque aliæ ^k centum, quas non sine crimine amavi :

^l Improbe, multarum ^m quod fuit, unus habes.

ⁿ Est in te ^o facies, ^p sunt apti lusibus anni :

O facies oculis infidiosa meis !

Sume ^q fidem & ^r pharetram ; ^s fies manifestus Apollo :

Accedant capiti cornua ; Bacchus eris.

^t Et Phœbus ^u Daphnen, & ^x Gnosida Bacchus amavit ;

^y Nec norat Lyricos illa vel illa modos.

At mihi ^z Pegafides ^a blandissima carmina dictant :

Jam canitur toto nomen in orbe meum.

INTERPRETATIO.

Anaëtorie mihi nullius pretii. Atthis non est accepta meis oculis ut ante. Atque alia centum, quas non amavi sine flagitio, viles sunt. Proterve scilicet teus quod fuit multarum. Est in te forma, atas est apta deliciis. O forma infidiosa oculis meis ! Cape Citharam & Pharetram, eris vere Apollo. Cornua

addantur capiti, eris Bacchus. Et Apollo amavit Daphnen, & Bacchus Gnosida. Nec illa vel illa sciebat numeros Lyricos. At Pegafides suggerunt mihi carmina mollissima. Jam nomen meum celebratur per omnes terras.

NOTÆ.

^g Anaëtorie] Una fuit ex iis quas tribas Sappho impudice amavit. Nisi tamen, quod Teleippam & Megaram, pro Anaëtorie & Cydno apud Suidam positas invenies.

^h Vilis] Non curio, postquam tui amore correpta sum.

ⁱ Atque aliæ] Viles sunt, scil.

^k Centum] Numerus certus pro incerto.

^l Improbe] Bene pro avido, neque etiam re immo dica contento, improbum sumi, optime annotavit Domicius. Attamen hic locum non habet hæc significatio, sed simpliciter per improbum, malus est intelligendus.

^m Quod fuit] Amor, quem in multas dispensaveram.

ⁿ Est in te] Jam suum amatum laudat.

^o Facies] Pro pulchritudine & elegancia.

^p Sunt apti] Id est, juvenis es.

^q Fidem] Citharam. Synecdoche est, pars pro toto, chorda pro toto instrumento ponitur.

^r Pharetram] Gall. Le carquois. Angl. The Quiver. Fuerunt vero Cithara & Pha-

retta Apollinis, qui Musica & sagittis claruit, duo insignia.

^s Fies manifestus] Id est, Tam elegans es, ut nullus te cum Apolline comparare diffiteatur.

^t Et Phœbus] Jam Phaonem ad amorem sui, rationibus ab exemplo petitis, Sappho perducere nititur.

^u Daphnen] Daphnes Peni fluvii filiz in laurum mutatz historiam postea in Metamorphosi videbimus.

^x Gnosida] Id est, Ariadnen, Minojs filiam, qui Cretam insulam tenuit, ubi Gnosus civitas.

^y Nec norat] Se dicit quam Daphne & Ariadne, quod neutra versus pangere docta fuisset, præstantiorem.

^z Pegafides] Musæ, Græca etymologia, ab Heliconis fonte clarissimo, quem ictu unguis Pegafus alatus equus aperuisse fingitur, sic dictæ.

^a Blandissima] Suavissima. Carminum vero suavitate præcipue Sappho commendatur.

- Nec plus ^c Alcæus, ^d consors patriæque ^e lyræque,
 Laudis habet; quamvis grandius ille sonet.
^f Si mihi ^g difficilis formam natura negavit;
 Ingenio formæ damna ^h rependo meæ.
 5 Sum ⁱ brevis: at nomen, quod terras impleat omnes,
 Est mihi; mensuram nominis ipsa ^k fero.
 Candida si non sum; placuit ^l Cephæia Perseo
 Andromede, ^m patriæ fusca colore suæ.
 Et ⁿ variis albæ junguntur sæpe columbæ;
 10 Et niger à ^o viridi turtur amatur ave.
 Si, nisi quæ ^p facie poterit te digna videri,
^q Nulla futura tua est; nulla futura tua est.
 At, ^r me cum legeres, etiam formosa videbar;
^s Unam jurabas usque decere loqui.
 15 Cantabam; memini: (meminerunt omnia amantes)
 Oscula cantanti tu mihi ^t rapta dabas.
^u Hæc quoque laudabas; omnique à parte placebam:
 Sed tum præcipue, cum fit amoris opus.

INTERPRETATIO.

Nec Alcæus socius patriæ & lyra consecutus
 est majorem gloriam, quamvis ille cantet sub-
 limius. Si natura iniqua mihi non tribuit
 pulchritudinem; compenso dispendia pulchritu-
 dinis meæ, ingenio. Sum parva: at fama est
 mihi, quæ feratur per omnes terras; ipsa fero
 cospitatem meæ gloria. Si non sum alba,
 Andromede Cephæia grata fuit Perseo, nigra
 colore patriæ suæ. Columba etiam candida
 sæpe copulantur cum versicoloribus; & turtur

ater diligitur ab alite viridi. Si nulla futu-
 ra est tua, nisi quæ poterit videri te digna
 pulchritudine, nulla futura est tua. At cum
 legeres mea opuscula, videbar etiam pulchra;
 sine fine jurabas mihi soli decerem esse loqui.
 Cantabam; recorder: (amantes omnia recor-
 dantur) tu oscula capitebus canentis. Proba-
 bas hæc etiam; & grata eram ab omni parte:
 sed tum præsertim cum tentatur negotium a-
 moris.

NOTÆ.

b Nec plus] Quia sicuti ille granditate
 tandem consecutus est, ita ego suavitatem.

c Alcæus] Poeta fuit Mitylenæus seu Les-
 bius, cui, propter granditatem & elocutionis
 sublimitatem, aureum plectrum veteres attri-
 buerunt.

d Consors] Eiusdem patriæ; nam uterque
 patriam habuit Lesbos.

e Lyræque consors] Qui ejusdem generis
 carmina lyra aptanda, sicut & ego, scripsit.

f Si mihi difficilis] Quod firmitimum
 causari potuisset Phaon, formæ vitium, sci-
 licet, ipsa Sappho diluere conatur.

g Difficilis] Iniqua & maligna.

h Rependo] Compenso.

i Brevis] Parva statura.

k Ipsa fero] Adcoque magna sum.

l Cephæia] Andromede est Cephæi Æthio-
 pum regis filia, à Perseo liberata, & amata.

m Patriæ] Scilicet Æthiopia, solis ardo-
 ribus exusta, candidos non pigros homines.

n Variis] Colorum varietate distinctis.

o Viridi ave] Psittaco. De hoc Psittaco-
 rum amore Plinius: de quo etiam postea ali-
 quid ab ipso Nasone habebimus.

p Facie] Pulchritudine.

q Nulla] Puella, scilicet. Prior vero hæc ne-
 gatio conditioni annexa est: Posterior abso-
 lute & affirmando intelligenda est. Gall. Si
 vous n'en voulez point qui ne vous paroisse
 digne de vous par sa beauté, vous n'en aurez
 point de tout. Angl. If you will have no
 Woman but such as shall appear worthy of you
 in Point of Beauty, you never will have any.

r Me] Meos versus.

s Unam] Me solam sine fine jurabas decere
 loqui.

t Rapta dabas] Furtim raptimque oscu-
 labaris.

u Hæc] Oscula rapta. Multa vero est hic
 non suavis modo, sed lascivia.

T

Tunc

- Tunc te plus solito lascivia nostra jurebat
 Crebraque mobilitas, aptaque verba jocos:
 Quique, ubi jam amborum fuerat confusa voluptas,
 Plurimus in lasso corpore languor erat.
- 5 Nunc tibi * Sicelides veniunt nova præda puellæ.
 † Quid mihi cum Lesbo? Sicelis esse volo.
 ‡ At † vos ‡ erronem tellure remittite nostrum
 † Nisiades matres, Nisiadesque nurus.
 Neu vos decipiant blandæ † mendacia linguæ,
 10 † Quæ dicit vobis, dixerat ante mihi.
 Tu quoque quæ montes celebras, † Erycina, † Sicanos,
 (Nam † tua sum) vati consule, Diva, tuæ.
 † An gravis † incœptum peragit Fortuna tenorem,
 Et manet in cursu semper acerba suo?
- 15 Sex mihi † natales ierant; cum † lecta parentis
 † Ante diem lacrymas ossa bibere meas.

INTERPRETATIO.

Tunc luxuria nostra tibi placebat plus solito.
 Et frequens mobilitas, & verba idonea iusti-
 bus; & languor multus qui erat in corpore
 defesso, postquam gaudia amborum fuerant
 commixta. Nunc Sicelides puella accedunt
 tibi nova rapina. Quid mihi cum Lesbo?
 Cupio esse Sicula. At vos matronæ Nisiades
 & nurus Nisiades remittite terræ vestræ va-

rum nostrum. Neve doli mitis lingua vos
 fallant, mihi ante dixerat quæ dicit vobis. Tu
 quoque Deæ Erycina quæ frequentas colles Si-
 culos, sæpe vati tuæ; (nam tua sum.) An
 fortuna adversa absolvit tenorem incœptum,
 & crudelis persistat semper in suo processu? Sex
 enim mihi præterierant, cum ossa patris col-
 lecta ante tempus hanferunt meas lacrymas.

NOTÆ.

* Sicelides] Sicula. Phaoni exprobrat
 quod veteris amoris oblitus, ad puellas Sicu-
 las animum adjecerit.

† Quid mihi] Patriam, ut in Siciliam,
 ubi suus est Phaon, concedat, cupit Sappho
 deferere.

‡ At vos] Corrigit votum, meliusque ju-
 dicat, si à Siculis suis sibi remittatur Pha-
 on.

† Vos] Clarissimus Heinſius putat vestra
 legendum.

‡ Erronem] Phænem; qui relicta patria,
 in alienis regionibus errat.

† Nisiades] Megarenſes intellige; quæ à
 Niſo, qui Megaris in Sicilia, non procul à
 Syraculis regnavit, illud nomen habuerunt.

† Mendacia] Quæcumque Phaon, ut vos
 ad sui amorem pellat, proferre poterit.

† Quæ dicit] Quæ vobis ille nunc promit-
 tit, eadem & mihi ante pollicens erat, si

tem, constantiam, &c. & tamen me deſi-
 tuit.

† Erycina] Venus est; quæ ab Eryce Si-
 cilix monte, ubi matri Veneri templum Æ-
 neas constituit, illud nomen sortita est.

† Sicanos] Siculos; à Sicano rege sic di-
 ctos.

† Tua sum] Omnino, siquidem amans
 amatoria scripserit.

† An gravis] Factorum iniquitatem &
 pertinaciam hac interrogatione arguit.

† Incœptum peragit] Ut mihi antehac,
 ita porro infesta erit.

† Natales] Anni intelliguntur: quibus
 singulis natalis dies celebrabatur.

† Lecta] Ossâ, cineresque mortuorum,
 quos cremare olim solebant, postquam rogi
 flamma subisset, colligebantur.

† Ante diem] Patrem dicit funere im-
 maturo obiisse.

Arsit ² inops ¹ frater victus meretricis amore ;

Mistaque cum turpi damna pudore tulit.

Factus inops agili ⁹ peragit freta cœrula remo ;

Quasque ² male amisit, nunc male quærit opes.

5 Me quoque, quod ² monui bene multa fideliter, odit :

¹ Hoc mihi libertas, hoc pia lingua dedit.

Et tanquam desint, quæ me sine fine fatigent,

Accumulat curas ⁴ filia parva meas.

Ultima tu nostris accedis causa querelis :

10 ² Non agitur vento nostra carina ¹ suo.

Ecce, jacent collo sparsi ² sine lege capilli :

Nec premit ² articulos lucida gemma meos.

Veste teger vili ; nullum est in crinibus aurum :

Non ¹ Arabo noster rore capillus oler.

10 ¹ Cui colar infelix, aut cui placuisse laborem ?

Ille mei cultus unicus ⁴ auctor abest.

Molle meum ¹ levibus cor est violabile telis :

Et semper causa est, cur ego semper amem.

Sive ita nascenti legem dixere ¹ sorores ;

20 ² Nec data sunt vitæ ¹ fila severa meæ ;

INTERPRETATIO.

Frater egenus incensus est superatus amore
ferti; Et passus est dispendia juncta cum
infamia. Egenus factus percurrit maria
glauca remo celeri; Et nunc male capiat
divitias quas male perdidit. Me etiam o-
dio persequitur, quia plurima fideliter ad-
monui. Facilitas & ingenuitas mihi hoc at-
tulit, hoc pia lingua. Et, tanquam absint
qua me indefinenter urgeant, parva filia du-
git meam sollicitudinem. Tu advenis causa
postrema nostris querimoniis. Nostra navis

non impellitur vento suo. Ecce coma diffu-
sa recumbit collo sine ordine; nec gemma
micans circumdat meos digitos. Induor a-
missu minimi pretii; nullum aurum est in
capillis; coma nostra non fragrat rore Ara-
bo. Cui orner misera, aut cui cupiam placu-
isse? Ille solus causa mei ornatus abest. Cor
meum tenerum est obsequium telis illius;
Et est semper causa cur ego semper amem.
Sive sorores sic posuerunt legem nascenti;
nec fila dura sunt tradita vitæ mea.

NOTÆ.

o Inops] Meretricis Rhodopes causa bo-
nis omnibus dilapidatis.

p Frater] Charaxus. Larychus & Euri-
gius duo alii fuerunt.

q Peragis] Piraticam, amissis bonis, ex-
ercuit.

r Male] Turpiter & per infamiam.

s Monui] Imo fratrem multis carminibus
laceravit.

t Hoc] Fratris odium.

u Filia] Cleis nomine; quam ex Cercy-
la aut Cercola viro peperisse Sappho autor est
Suidas.

x Non agitur] Metaphora à nautis petita
se infelicem esse dicit.

y Sine] Propitio.

z Sine lege] Incompti & sine ordine.

a Articulos] Digitis annulum nullum or-
natus causa habeo.

b Arabo rore] Myrrham, aut quemlibet
odorem intellige. Ex Arabia vero plurimos
asportari non opus est indicare.

c Cui] In cujus gratiam.

d Auctor] Phaon, scil. cui ut placeret,
sefe Sappho ornabat.

e Levibus] Qualia Amoris esse decet.

f Sorores] Parca; quas antea cuique vi-
tam & sortem assignare vidimus.

g Nec] Contra librorum fidem vocem istam
pro & reposuit clar. Heinsius. Quæ le-
ctio, qualemcunque ex alia sensum erueret sa-
tagas, meliorem & elegantiores efficit.

h Fila] Per fila, quæcumque ad vitam
spectant intellige.

Sive abeunt studia in mores, ^h artesque magistræ;
Ingenium nobis molle ⁱ Thalia facit.

Quid mirum, ^k primæ si me ^l lanuginis ætas

^m Abstulit, atque ⁿ anni, quos vir amare potest?

5 ^o Hunc ne pro ^p Cephalo raperes, ^q Aurora, timebam:
Et faceres; sed te ^r prima rapina tenet.

Hunc si conspiciat, quæ conspicit omnia, ^s Phœbe;

^t Jussus erit somnos continuare Phaon.

Hunc Venus in cælum curru vexisset ^u eburno;

10 Sed videt & ^x Marti posse placere suo.

^y O nec adhuc juvenis, nec jam puer; utilis ætas!

O decus, atque ævi gloria magna tui!

Huc ades; inque sinus, formosæ, relabere nostros:

Non ut ames oro, ^z verum ut amare sinas.

15 Scribimus, & lacrymis oculi rorantur obortis:

Aspice, quam sit in hoc ^a multa litura loco.

INTERPRETATIO.

sive studia concedunt in consuetudinem & in artes magistras. Thalia nobis dat ingenium tenerum. Quid mirum si ætas primæ lanuginis me abripuit, & anni quos vir potest amare? Aurora, timebam ne hunc tollerem pro Cephalo. Et tolleres: sed prima rada te retinet. Si Phœbe qua videt omnia, hunc videat, Phaon coactus erit proseguere somnos. Venus transfussisset hunc in

cælum curru eburneo; Verum scit, cum posse etiam gratum esse suo Marti. O nec adhuc juvenis, nec jam puer; ætas idonea! O honor, & gloria magna tui sæculi? Huc redi, & pulcher redi in gremium nostrum. Non precor ut ames, verum ut concedas amare. Scribimus, & oculi irrigantur lacrymis prorumpentibus. Vide quam multa litura sit in hoc loco.

NOTÆ.

^h Artesque magistras] Omnino scribendam esse magistræ clarissimus Heinsius censebat: Attamen re accuratius pensata sensum prope eundem esse, nec sine manuscriptorum auctoritate, lectionem mutandam esse, contendere me posse arbitror. Utrobique enim significaverit Sappho, ex studio, & ad rem aliquam propensione, deinde & artibus, formari mores; quibus difficile sit resistere. Illa vero de artibus amatoris præcipue hoc in loco intelligit.

ⁱ Thalia] Novem Musarum una est, quam à cantus amoenitate & lascivia sic dictam volunt. Hic vero per illam studium intellige Poëtices, & rerum delectabilem.

^k Prima lanuginis ætas] Id est, Juvenilis.
^l Lanuginis] Lanugo vocantur primi & teneri pili, quales adolescentium genis cernuntur. Gall. Du poil solet. Angl. Downy Hair.

^m Abstulit] In amores allestem ab omni re alia avertit.

ⁿ Anni] Id est, Si amoribus eo tempore indulgē, cum a viris poteram amari.

^o Hunc] Phaonem.

^p Cephalo] Hunc Aurora amavit; cujus fabulam prolixè in Metamorph. videbimus.

^q Aurora] Vocativi est casus: Illam enim compellat Sappho. Quo artificio Phaonem suum elegantissimum singit.

^r Prima] Cephalus, quem rapuisse Auroram finxerunt Poëtæ.

^s Phœbe] Luna, Phœbi soror.

^t Jussus] Ad Endymionis pastoris fabulam alludit; quem perpetuo somno à Jove damnatum Luna dicitur amasse.

^u Eburno] Lunæ argenteum, Veneri eburneum currum Poëtæ tribuerunt.

^x Marti] Maris cum Venere adulterium vel pueris notum. Dicit Sappho, quod nisi Venus suis cum Marte amoribus deungeretur, Phaonem sibi præterperet.

^y O nec] Phaonis sui ætatem aliæque bona: furore amoris correpta Sappho miratur.

^z Verum ut] Durum hoc cl. Heinsio visum; adeoque legeret *Me sed.*

^a Multa] Quam fecerunt lacryma.

Si tam certus eras hinc ire, ^b modestius isſes ;

Et modo dixiſſes, ^c *Lesbi puella, vale.*

Non tecum lacrymas, non oscula ^d ſumma tulisti :

Denique ^e non timui, ^f quod dolitura fui.

5 Nil de te mecum eſt, niſi tantum ^g injuria ; nec te

Admonuit, quod tu pignus amantis habes.

ⁱ Non mandata dedi : neque enim mandata dediſſem

Ulla, niſi, ut nolles immemor eſſe mei.

^k Per tibi, ^l qui nunquam longe diſcedit, Amorem,

10 Perque ^m novem juro numina noſtra Deas !

Cum mihi neſcio quis, *Fugiant tua* ⁿ gaudia, dixit ;

Nec me flere diu, ^o nec potuiſſe loqui.

Et lacrymæ deerant oculis, & lingua palato :

Aſtrictum gelido ^p frigore peſtus erat.

15 Poſtquam ſe dolor ^q invenit ; nec peſtora plangi,

Nec puduit ſciſſis exululare comis :

Non aliter, quam ſi gnati pia mater adempti

Portet ad extructos corpus ^r inane rogos.

I N T E R P R E T A T I O.

Si tam bene conſtitueras hinc diſcedere, le-
nius diſceſſiſſes : & ſaltem dixiſſes ; vale
puella Lesb. Non poſtaſti tecum lacry-
mas, non ſuavia ultima. Denique non me-
tui, quod fui ſetura. Nihil eſt mecum de
te niſi tantum injuſtitia : nec te coarguit,
quod tu habes pignus amantis. Non juſſis
inſtruxi : neque vero juſſis ullis inſtruxiſ-
ſem, niſi ut non obliſciſceris mei. Juro
tibi per Cupidinem, qui nunquam precul a-

beat, & per novem Deas noſtra numina !
cum neſcio quis mihi dixit, Exceſſit tua vo-
luptas, me diu nec lugere potuiſſe, nec ver-
bum preferre. Et lacryma deſituebant o-
culos, & lingua palatum. Peſtus erat op-
preſſum gelido frigore. Poſtquam dolor ſe
comperit, nec puduit peſtora percuti, nec
aſſictim ejulare capillis laniatis : non aliter
fecit quam ſi pia mater ſeriat ad rogos con-
geſtos corpus vacuum filii erepti.

N O T Æ.

^b *Modestius isſes*] Ruſticitatem accuſat,
quod diſcedens, ne amaſiam quidem ſaluta-
verit.

^c *Lesbi puella*] Hæc erat appellatio, ſine
omni amoris indicio.

^d *Summa*] Ultima.

^e *Non timui*] Nulla vero hic à Phaone
injuria, verba ſi ſpectes : At metonymice
per non timere diſceſſum, intelligendum eſt
de eo Phaonem non monuiſſe.

^f *Quod dolitura*] Diſceſſum.

^g *Injuria*] Quod, ſcil. me deſeruiſti. Nam
ad concubitum referre non placet.

^h *Admonuit*] Admoneat alii. Cauſam
oſtendit, inquit Domitius, quare munera diſ-
cedentibus amicis dari, accipique ſoleant ut,
ſcilicet, ſint monumenta amici abſentis cuius
repræſentent memoriam. Malim ego ita in-
telligere, Nec pignora, quæ habes mei amoris,
te admonuerunt, ut ſaltem diſcedens valedi-
ceres. Si tamen legas admoneat, Domitii
favellis interpretationi.

ⁱ *Non mandata dedi*] Sicuti mos eſt va-
ledicentibus.

^k *Per tibi, qui nunquam longe diſcedit*]
Alii habent Per, tibi qui nunquam longe diſ-
cedat, Amorem, ſenſu, ut vides, diverſo.

^l *Qui nunquam longe diſcedit*] Quamvis
tu diſceſſeris : Perque amorem præſens es.

^m *Novem*] Muſas.

ⁿ *Gaudia*] Phaon, ſcil. quem gaudia ſua,
amatorie dicit.

^o *Nec potuiſſe*] Muti ſunt, ſcilicet, affe-
ctus violenti.

^p *Frigore*] Sanguine, ſcilicet, per dolo-
rem ad præcordia retracto.

^q *Invenit*] Alii imminuit, eodem ſenſu,
ſed iſtud præcedit : poſtquam enim remiſe-
runt dolores, qui naturam opprimebant, ipſa
ſenſus & vires revocat, & invenit. Gall. *Les*
ſens ſe rappellent. Angl. *The Senſes recollect*
themſelves.

^r *Inane*] Ex quo anima evolavit.

Gaudet, & è nostro ^a crescit mœrore Caraxus
Frater; & ante oculos ^a itque reditque meos,
Utque ^a pudenda mei videatur causa doloris;

^a Quid dolet hæc? certe filia ^y vivit, ait.

5 ^a Non veniunt in idem pudor atque amor: ^a omne videbat
Vulgus; eram lacero pectus ^b aperta sinu.

Tu mihi cura, Phaon; te somnia nostra ^c reducunt;
Somnia formoso ^d candidiora die.

^e Illic te invenio; quanquam regionibus absis:

10 Sed ^f non longa satis gaudia somnus habet.

Sæpe tuos nostra cervice onerare lacertos,

Sæpe tuæ videor supposuisse meos.

Blandior interdum, ^g verisque simillima verba

Eloquor; & ^h vigilant sensibus ora meis.

15 Oscula cognosco, quæ tu committere linguæ,

Aptaque consuevas accipere, apta dare.

Ulteriora pudet narrare; sed omnia fiunt:

Et juvat, & sine te non libet esse mihi.

INTERPRETATIO.

Frater Charaxus latatur, & angetur ex nostro luctu; & meat & veniat ante vultus meos. Et ut causa mea mœstitia videatur erubescenda; Quamobrem hæc luget? inquit: certe filia vivit. Pudor & amor non conveniunt: vulgus omne cernebat, nuda eram pectus amictu laniato. Tu Phaon mihi cura; somnia nostra, somnia splendidiora pulcro die te revolvunt. Illic te reperio; quanquam sis terris dissitus. Sed

somnus non habet voluptatem satis prolixi- am. Sæpe videor preinere brachia tua nostro collo, sæpe submisisse mea tuo. Nunquam mulceo, & profero voces simillimas veris. Et ora mea sunt expectata sensibus meis. Agnosco suavia qua solitus eras concedere lingua, & sumere jucunda, & offerre jucunda. Erubesco referre cetera: sed omnia fiunt: & prodest & mihi non placet esse sine te.

NOTÆ.

^a Crescit] Hanc figuram Gallice retinui-
mus, cum ita aliquem ex alienis malis exul-
tantem interrogamus, *êtes-vous bien plus*
gras. Angl. *Are you much the fatter for it?*
^c Itque reditque] Ejusmodi vero itiones
sunt quasi insultationes: Atque, ut metuunt
qui in mœrore degunt luctus suos inimicos
testes habere, ita alii qui sunt insensu iis præ-
senti suâ dolorem refricare & augere a-
munt.

^u Pudenda] Quod te amem.

^x Quid dolet hæc?] Verba sunt Charaxi
sororem objurgantis. Quamobrem hæc In-
get?

^y Vivit] Adeoque luctus causam hanc non
habet. Ex quo pronum erat aliam & veram
suspiciari.

^z Non veniunt] Ratio est ejus quod se-
quitur. Pudorem dicit & amorem non ea-

dem curare, adeoque se pudoris, quæ amori
indulgisset, rationem non habuisse. Ovidius
alibi,

— Quid deceat non videt ullus amans.

^a Omne] Populus tametsi me videret,
negligebam tamen, & coram illo lacero eram
pectore.

^b Aperta] Præ dolore, ob tuum discessum.

^c Reducunt] Reducem fingunt.

^d Candidiora] Quæ tuam speciem mihi
exhibent.

^e Illic] In somniis.

^f Non longa] Quia expectatis evane-
scunt.

^g Verisque] Id est, iis quæ à vigilante
proferantur.

^h Vigilant sensibus] Id est, Os linguaque
expectata est, & prompta ad exprimendum
quæ quæ animo percipio & sentio.

At cum se ⁱ Titan ostendit, & omnia secum;
 Tam cito me somnos destituisse ^k queror.
 Antra nemusque peto; quamquam nemus antraque profint;
 Conscia deliciis illa fuere tuis.
 5 Illuc mentis inops, ut quam furialis ^l Erichtho
 Impulit, in collo crine ^m jacente, ⁿ feror.
 Antra vident oculi ^o scabro ^p pendentia toso,
 Quæ mihi ^q Mygdonii ^r marmoris instar erant.
 Invenio sylvam, quæ sæpe cubilia nobis
 10 Præbuit, & multa texit opaca ^s coma:
 At non invenio dominum silvæque meumque.
 Vile solum locus est; ^t dos erat ille loci.
 Agnovi ^u pressas noti mihi cespitis herbas:
 De nostro curvum pondere gramen erat.
 15 Incubui; tetigique locum, qua parte fuisti:
^x Grata prius lacrymas combibit herba meas.
 Quin etiam rami ^y positis lugere videntur
 Frondibus; & ^z nullæ ^a dulce queruntur aves.

INTERPRETATIO.

At cum Titan se profert, & omnia secum, doleo somnos me dereliquisse tam cito. Me confuso in specus, & sylvas, tanquam silva & specus juvent. Illa fuerant testes tuorum gaudiorum. Illuc irrimpo amens, coma sparsa per cervices, ut quam Erichtho furibunda percussit. Oculi aspiciunt specus arcuatas toso aspero, qua mihi erant pro Mygdonio marmore: Reperio situm, qua sæpe suppediavit nobis lectus, & obscura nos velavit multis

frondibus: at non reperio Dominum & silvam & meum. Locus est terra aspernanda. Ille erat præstantia loci. Agnovi herbas procucatas cespitis mihi cogniti: herba erat trita de nostro pondere. Incubui, & tetigi locum qua parte fuisti. Herba ante jucunda absorbet meas lacrymas. Quin etiam rami videntur dolere foliis amissis, & nulla aves suaviter conqueruntur.

NOTÆ.

i Titan] Sol, ex Titanibus ortus.
 k Queror] Voluisset nempe diutius Phaonem suum in fornici amplexu.
 l Erichtho] Veneticus famosa fuit Thesfala mulier, cujus nomen hic pro qualibet venesica posuimus.
 m Jacente] Sparso, furentium more.
 n Feror] Hinc illuc discorro.
 o Scabro] Raboteus. Ruged.
 p Pendentia] Abrupto, & à natura cavato toso facta.
 q Mygdonii] Phrygium intellige, quod pretiosissimum fuit; nam Mygdonia Phrygiæ est contermina, aut pars ejus, si Stephanus credimus.
 r Marmoris] Quando mecum eras, scilicet.
 s Coma] Arborum frondibus.

t Dos erat] Phaon meus pretium dabat loco
 u Pressas] Ubi Phaon & Sappho procubuerant, ibi herba erat procucata. Affectus vero movent ejusmodi locorum commemorationes.
 x Grata] Nunc vero ingrata, cum tu absis.
 y Positis] Ingeniose admodum luctus sui arbores, anni tempestate folia cæteroquin dimittentes, participes facit, ut suum augeat. Illæ enim viriditate sua spoliata, solitudinem, frigus, mœstitiæque inducere videntur.
 z Nulla queruntur] Adeoque maximus luctus, maximi enim doloris signum est silentium.
 a Dulce] Est vero etiam sua in cantu lugubri suavitas.

Sola

Sola virum ^b non ulta pie mœstissima mater

^a Concinit ^c Ismarium ^d Daulias ales ^e Ityn.

^b Ales Ityn, Sappho desertos cantat amores.

^c Hactenus ; ut ^k media cætera nocte silent.

5 Est nitidus, vitroque magis perlucidus omni,
Fons sacer ; hunc multi numen habere putant.

Quem supra ramos expandit aquatica ^l lotos,

^m Una nemus ; tenero cespite terra viret.

Hic ego cum lassos posuisssem fletibus artus,

10 Constitit ante aculos ⁿ Naias una meos.

Constitit, & dixit, Quoniam ^o non ignibus æquis
Ureris, p ^p Ambracias terra q petenda tibi.

^r Phæbus ab excelsso, quantum patet, aspicit æquor :

^s Actiacum populi ^t Leucadiumque vocant.

INTERPRETATIO.

Sola avis Daulias mater tristissima impie ulta maritum, cantat Ityn Thraciam. Avis celebrat Ityn, Sappho amores desitutos. Hactenus, reliqua tacent ut media nocte. Fons est sacer limpidus, & splendidior omni vitro ; multi arbitrantur hunc habere Deum. Supra quem lotos aquatica, quæ sola silvam efficit, porrigit ramos. Humus virefcit molli cespite.

Cum ego hac misissem membra defessa lacibus, Naias una adstitit ante vultus meos. Adstitit, & dixit, Quandoquidem non inflammata es ignibus mitibus, tellus Ambracias tibi est adeunda. Phœbus spectat, è sublimi, mare, quantum porrigitur. Populi appellant Actiacum & Leucadium.

NOTÆ.

^b Non pie] Quia in eo ulciscendo filium Ityn parvi epulandum apposuit. Qua de re postea in Metamorph.

^c Mater] Progne est, Terei uxor, cujus fabulam vide sis in Metamorph. Philomelam vero sororem in lusciniam mutatam fuisse trita est fabula ; sed hic cum quibusdam aliis facit Ovid. qui Progenem dicit.

^d Concinit] Filii fata queritur.

^e Ismarium] Thraciam ; ab Ismaro monte Thraciæ. Pater enim Tereus rex fuit Thraciæ.

^f Daulias ales] Luscinia avis in quam mutata fingitur Progne. Quamquam, ut dixi, plerique, ipse etiam alibi Poëta noster, Philomelam in lusciniam, Progenem in hirundinem mutatam esse dicit. Vocatur vero Daulias à Daulia Phocidis urbe, ubi etiam Tereum imperium tenuisse scribit Thucydides.

^g Ityn] Fuit Itys Terei ex Progne filius, quem ipsa, quod Philomelæ forori vim intulisset, patri comedendum apposuit.

^h Ales] Progne in Lusciniam mutata.

ⁱ Hactenus] Dixerat, nulla queruntur aves : deinde tamen querelarum & luctus consortem, sibi fecerat Progenem, seu Lusciniam ;

nunc omnino præter suam & lusciniæ vocem, aliam ullam in sylva audiri negat.

^k Media] Quo tempore omnia silent & quiescunt.

^l Lotos] Arbor est in Africa, cujus fructu qui vescuntur lotophagi dicti sunt. Tante autem dicitur esse fructus ille suavitatis, ut vix illinc abduci possint qui eum semel gustaverunt ; patriæque oblivionem inducat.

^m Una nemus] Appositio. Dicit unam arborem, ramorum suorum vastitate nemus efficere.

ⁿ Naias] Sunt Naiades fontium nymphæ.

^o Non æquis] Omnino, siquidem à Phæone relicta esset.

^p Ambracias] Alii habent *Ambracia*. Acarnaniam intellige, ad Ambracium sinum positam ; in qua urbs fuit Actium, quæ templum Apollini seu Phœbo sacrum habuit.

^q Petenda] Quamobrem dicitur postea.

^r Phæbus] Templum illi dicatum.

^s Actiacum] Ab Actio oppido.

^t Leucadiumque] A Leucade nunc vicina insula ; quam olim Acarnaniæ adhæsiße, unamque simul cum illa Peninsulam seu Chersonesum fecisse scripsit Strabo.

Hinc

Hinc se ^a Deucalion Pyrrhae succensus amore

Misit, & ille so corpore pressit aquas.

Nec mora ; ^{*} versus Amor ^y ^{*} tetigit ^z lentissima Pyrrha

Pectora ; Deucalion ^a igne levatus erat.

5 ^b Hanc legem locus ille tenet : pete protinus altam

Leucada ; nec saxo ^c desiluisse time.

Ut monuit ; cum voce ^d abiit : ego frigida surgo ;

Nec gravidæ lacrymas continuere genæ.

Ibimus, ô Nymphæ, monstrataque laxa petemus :

10 Sit procul insano victus amore ^e timor.

^f Quicquid erit, melius quam nunc erit ; ^g aura, subito :

Et mea ^h non magnum corpora pondus habent.

Tu quoque, mollis Amor, i pennas suppone cadenti :

Ne fim Lucadiæ mortua ^k crimen aquæ.

15 ^l Inde ^m chelyn Phæbo ⁿ communia munera ^o ponam :

Et sub ea versus unus & alter erunt.

INTERPRETATIO.

Deucalion flagrans amore Pyrrhae se hinc Præcipitem dedit, & impulit aquas corpore inoffenso. Et statim, amor mutatus movit frigidissimum cor Pyrrhae ; Deucalion erat sanatus ardore. Ille locus habet hanc conditionem, adi sublimem Leucada sine mora, nec reformida te misisse ex scopulo. Postquam hortata est, excessit cum voce : Ego frigida eriger ; nec palpebra turgida cohibuerunt la-

crimas. Proficiscemur, ô Nymphæ, & adibimus scopulos indicatos. Metus recedat superatus amore furioso. Quidquid erit, erit iucundius quam nunc : aura subito : & mea corpora non sunt multum gravia. Tu etiam tener Cupido submite pennas ruenti ; ne desuncta sim probam aqua Leucadiæ. Inde appendam Phæbo citharam munera communia ; & versus unus & alter inscribentur sub ea.

NOTÆ.

u Deucalion] Promethei fuit filius ; à quo & Pyrrha uxore post diluvium reparatum dicitur genus humanum.

x Versus] Mutatus : A Deucalione in Pyrrham conversus.

y Tetigit] Ad amandum impulit.

z Tetigit lentissima Pyrrha] Naugerius habet, fugit lentissima mersi.

z Lentissima] Tarde ad amorem inclinantia, non amantia. Convivium est amatorium.

a Igne] Amore.

b Hanc legem] Ut qui ex illa petra in mare sese immitteret, amoris flamma levaretur.

c Desiluisse] In mare se dedisse.

d Abiit] Naias, scil.

e Timor] Se de saxo decedendi.

f Quicquid erit] Mortem sibi non vult ominari : sed eam tamen præsentem calamitate minus molestam dicit.

g Aura subito] Jam, quasi sese in mare

mittere vellet, auram quæ corpus sustineat, appellat, ut subeat.

h Non magnum] Adeoque me facile poteris suscipere.

i Pennas] Mos fuit, ut in Apollinis Actiaci sacrificio, fontem aliquem & specula deicerent, avertendæ numinis ire gratia ; quem tamen pennis instruebant, multisque naviculis excipere cerabatur, ut postea servatum extra patrios fines mitterent. Ad illud jam alludit Sappho.

k Crimen] Id est, Invidiæ & infamiae causa.

l Inde] Postquam ex aqua prodierim.

m Chelyn] Per Testudinem, seu Græcorum Chelyn, cytharam intellige, ex testudine animali primo à Mercurio fabricatam.

n Communia] Fuit vero Cythara, quam suam facit Sappho, quod versus lyricos ad eam cantandos componeret, etiam Apollinis ejus inventoris gestamen.

o Ponam] Appendam ; sacra faciam.

U

Grata

^p Grata lyram posui tibi, Phæbe, pœtria Sappho :
Convenit illa mihi, convenit illa tibi.

^q Cur tamen Aëtiacas miseram me mittis ad oras,
Cum profugum possis ipse referre pedem ?

⁵ Tu mihi Leucadia potes esse salubrior unda :
Et forma & meritis tu mihi Phœbus eris.

An potes, ô scopulis undaque ferocior illa,
Si moriar, ^r titulum mortis habere meæ ?

At quanto melius jungi mea pectora tecum,
¹⁰ Quam poterant saxi præcipitanda dari !

¹⁰ ^s Hæc sunt illa, Phaon, quæ tu laudare solebas ;
Visaque sunt toties ingeniosa tibi.

Nunc vellem ^t facunda forent : ^u dolor artibus obstat ;
Ingeniumque meis ^x substitit omne malis.

¹⁵ Non mihi ^y respondent veteres in carmina vires :
^z Plectra dolore tacent ; muta dolore lyra est.

^a Lesbides ^b æquoreæ, nupturaque nuptaque proles ;
Lesbides, ^c Æolia nomina ^d dicta lyra ;

INTERPRETATIO.

Sappho vates memor tibi suspendi lyram,
Phœbe : illa mihi apta est, illa tibi apta
est. Cur tamen me ablegas in littora Aëti-
aca, cum ipse possis retroagere pedem exu-
lem ? Tu mihi plus potes esse salutaris
quam aqua Leucadia : in eris mihi Phœbus
& pulchritudine & beneficiis. An potes,
ô savior saxi & aqua illa, dici causa mea
mortis, si peream ? At quanto melius mea
pectora poterant copulari tecum, quam tra-

di deicienda scopulis ! Hæc sunt illa,
Phaon, quæ tu consueveras probare ; &
sunt visa tibi toties solertia. Nunc vellem
diserta essent : major efficis ingenio ; &
omne acumen obsumum meis malis. Anti-
qua vires non mihi sufficiunt in carmina.
Plectra silent laetum : lyra muta est laetum.
Lesbides marina, progenies nuptura &
nupta ; Lesbides nomina celebrata lyra
Æolia.

NOTÆ.

^p Grata] Quod tuo numine sim servata,
grato animo recolens.

^q Cur tamen] Jam Phaonem Sappho al-
loquitur.

^r Titulum] Adeoque mortis mea causa
esset.

^s Hæc] Carmina.

^t Facunda] Ut reditum persuaderunt.

^u Dolor] Dolorem dicit non finire ut ar-
tificiosa pangat carmina.

^x Substitit] Vere equidem necessitatem
omnium inventorum matrem esse dicunt :
At certe non omnis necessitas est inventrix.
Necessitati sua est lex etiam & necessitas, ne
ceras quidam metas transgrediatur, quas ul-
tra adeo non acuit ingenium, ut contra illud
reundat atque hebetet.

^y Respondent] Non mihi præsto sunt. E-

legantissime vero hic illa est vox posita.

^z Plectra] Plectrum instrumentum est
quo chordæ hœsive pulsantur.

^a Lesbides] Quas docuit & amavit puel-
las Sappho compellat. Huius vero vocis re-
petitione non modo usus est Ovidius majoris
affectus declarandi, sed etiam Sapphus,
cui hæc figura fuit familiaris, imitandi
causa.

^b Equoreæ] Quia insulares.

^c Æolia] Id est, Lyra Sapphus Æolia,
sem Lesbia ; fuit enim Lesbos Æoliæ, Asia
minoris regiunculæ, imo Æolicam in ferme
urbium Metropolis, ut scribit Strabo : unde
& Æolicam linguam originem sortitam esse
autor est Dionysius.

^d Dicta] Celebrata.

Lesbides * infamem quæ me fecistis amatæ ;

† Desinite ad citharas turba venire meas.

* Abstulit omne Phaon, quod vobis ante placebat,
(Me miseram! dixi quam modo pæne, meus!)

5 † Efficite ut redeat ; vates quoque vestra redibit :
Ingenio vires ille dat, ille rapit.

† Ecquid ago precibus ? * pectusne agreste movetur ?

An † riget ? & † Zephyri verba † caduca • ferunt ?

† Qui mea verba ferunt, vellem tua vela referrent.

10 † Hoc te, si sciperes, lente decebat opus.

Sive † redis, puppique tuæ † votiva parantur

Munera ; quid laceras pectora nostra mora ?

Solve ratem : Venus † orta mari, † mare præstet eunti.

Aura dabit cursum : tu modo solve ratem.

15 Ipse gubernabit residens in puppe Cupido :

Ipse dabit tenera vela † legetque manu.

Sive juvat longe fugisse † Pelasgida Sappho ;

(Non † tamen invenies, cur ego digna fuga.)

INTERPRETATIO.

Lesbides dilecta qua me praestitisti infamem : omittite accedere turba ad meas lyras. Phaon, (Me infelicem ! quam prope modum modo dixi, meus !) auexit omne quod vobis antea arridebat. Perficite ut revertatur, vates quoque vestra revertetur. Ille prabet vires ingenio, ille aufert. Ecquid promoveo precibus ? Anne cor durum tangitur ? An obfirmatur ? & Zephyri rapiunt verba inania ? Optarem ut qui abripiunt mea verba, reducerent tua vela.

Hoc opus, si sciperes, tarde, te decebat. Sen reverii cogitas & dona votiva apparantur tua navi ; quamobrem mactas nostra pectora cunctatione ? Tolle anchoras : Venus procreata mari, præbeat mare venienti. Ventus præstabit reditus ; tu tantum tolle anchoras. Ipse Cupido sedens in puppi reget : ipse pandet & colliget vela molli manu. Sive placet longe effugisse Sappha Pelasgida ; non tamen comperies quamobrem ego digna fuga.

NOTÆ.

e Infamem qua] Concubinas intelligit.
f Desinite] Quamobrem dicit versu sequenti.

g Absentis] Scilicet neque versus facere, neque eos lyra sociare, absente Phaone suo, amabat.

h Efficite] Puellas easdem quas modo, appellat.

i Ecquid ago] Scripti plerique Hac quid ego, vel Ecquid ego ; unus Hac ego quid ; Heinſius legit Sed quid ego hac ? prout sæpe noster aliique locuti sunt. Quæ quidem lectio mihi placet.

k Pectus] Phaonis, scil.

l Riget] Dmritiem suam servat.

m Zephyri] Venti. Spirat vero Zephyrus ab occasu æquinoctiali.

n Caduca] Mea, scil. qua Phaonis animam non possint molire.

o Fervet] Intitilia sunt.

p Qui mea] Non frustra ferunt vela, qui venti frustra ferunt verba.

q Hoc opus] Reditus.

r Redis] De reditu cogitas.

s Votiva] Quæ navi salva, teque reducere persolvuntur.

t Orta mari] Ex ejus spuma formatam voluerunt Poetæ.

u Mare] Alii habent, mare præstet amanti ; quod Heinſio placuit ; non mihi.

x Leget] Contrahet.

y Pelasgida] Græcam, Lesbianque : Per universam enim Græciam vagos errasse Pelasgos, nomenque suum plurimis dedisse auctor est Strabo, Hesiodum, Homerumque secutus.

z Non tamen] Parenthesim, quam hinc deturbaverat Heinſius, huc revocandam judicavi.

[^a O saltem miseræ, crudelis epistola dicat :
Ut mihi ^b Leucadiæ fata petantur aquæ.]

INTERPRETATIO.

O saltem epistola dura dicat miseræ; ut fata mihi quærantur aquæ Leucadiæ.

NOTÆ.

^a O saltem] Alii hoc saltem, eodem prope sensu; sed illud ex Scriptis, Cl. Heinſii testimonio, procuſdubio est præferendum. Postremum vero hoc distichon, quod attinet, vix est ut pro legitimo agnoscat idem Heinſius; nec satis aſſequi, quid sibi velit, fateatur. Cur ita crediderit Vir clarissimus certe non video: Imo, absque hoc disticho epistolæ

clausulam suam deesse, mihi quidem videtur. Sensus profecto apertus est, si, inquit, *velis longe a me fugere, moneas saltem, ut huius malo remedium in aquis Leucadii quæram.*

^b Leucadiæ fata] Id est. *Quæ per eas aquas absoluntur.* In eas vero se immisisse Sappho autor est Strabo; quod quidem mihi loco est fabulæ.

EPISTOLA XVI.

ARGUMENTUM.

Paris, qui alio nomine Alexander dictus est, ob Helenam sibi à Veneræ promissam, navigat Lacedæmonia; ubi à Menelao honorifice acceptus est. Menelaus, ad procurandam ab Atreo relictam hereditatem, in Cretam proficiscitur; atque interea, dum alias res agit, Helenam suam committit Paridi, serioque bonum hunc illi hospitem commendat. Paris amator, hanc oblatam sibi opportunitatem minime negligendam ratus, omnibus modis Helenam sollicitat, eidemque hac epistola artificiose amoris sui astutum significat, ab omnibus sese commendans virtutibus, quibus laudari amatores solent. Et, quia muliebrem esse sexum fragilem noverat, formæque gloria duci, nihil prætermittit Paris, quo conciliare sibi Helenæ animum possit, maritumque in contemptum ejus adducit. Suadet ergo fugam, quam facile tueri sese Trojanis viribus posse confirmat.

PARIS HELENÆ.

Hanc tibi ^a Priamides mitto, ^b Ledaæ, salutem;
Quæ tribui sola te mihi dante potest.

^c Eloquar? an ^d flammæ non est opus indice notæ;
Et plus, quam vellem, jam meus ^e extat amor?

INTERPRETATIO.

Ego Priamides mitto tibi, ^a filia Leda, hanc salutem, quæ potest mihi advenire te sola præbente. Dicamne? An non est opus

indice flammæ cognita, & amor jam plus apparet quam cuperem?

NOTÆ.

^a Priamides] Filius Priami.

^b Ledaæ] Helenæ, filia Ledaæ.

^c Eloquar] Anne opus est verbis tibi a-

morcia meum patefacere? De liberatione vero

indico, ut paulatim, utpote in turpi causa, subdola obrepit oratio.

^d Flammæ] Amori jam tibi cognito.

^e Extat] Apertus, cognitus est.

Ille

Ille quidem malim lateat; dum tempora dentur

Lætitiæ mistos non habitura metus.

Sed male dissimulo: quis enim celaverit ignem,

Lumine qui semper proditur ipse suo?

5 Si tamen expectas, vocem quoque rebus ut addam;

Uror: habes animi nuncia verba mei.

Parce, precor, fasso; nec vultu cætera duro

Perlege, sed formæ conveniente tuæ.

10 Jamdudum gratum est, quod epistola nostra recepta

Spem facit, hoc recipi me quoque posse modo.

Quæ rata sint, nec te frustra promiserit, opto,

Hoc mihi quæ suavit mater Amoris iter.

Namque ego divino monitu, ne nescia pecces,

Evehor; & cæpto non leve numen adest.

INTERPRETATIO.

Malim equidem ille tegatur, donec tempora concedantur non habitura timores conjunctes gaudia. Sed male fingo: quis enim occultaverit ignem, qui ipse semper detegitur splendore suo? Si tamen cupis ut verba quoque rebus adjiciam, ardeo: habes voces indices meæ mentis. Ignescis quæso, conficenti; nec perlege reliqua vultu severo,

sed digno tua pulchritudinis. Jamdudum juvat, quod littera nostra accepta spem fovet, me quoque posse accipi hoc modo. Quæ certa sint percipio, nec mater Cupidinis quæ me ad hoc iter compulsi, te incassum pollicita sit. Namque, ne ignorans impingas, ego advenio horiatu divino, & numen non parvum favet ausibus.

NOTÆ.

f Non habitura] Postquam cognovero me tibi non esse ingratum, teque mo & eodem amore teneri; si modo tanta me manet delectatio.

g Ignem] Egregia Amoris cum igne comparatio.

h Rebus] Quibus satis superque amorem meum prodidi.

i Uror] Amore ardeo.

k Fasso] Mihi qui confessus sum amorem meum.

l Duro] Difficili; Irato, Insensu.

m Conveniente] Leni, facili.

n Jamdudum] Gall. Il y a long tems.

Angl. Long ago. Temporis habet rationem hæc vocula: At nonnunquam rerum de quibus agitur connexum, & consequentiæ necessitatem notat. Quæ vis vocis & significatio melius sentitur quam exprimitur. Locutus est in Terentii Eunuchus, ex quo maxime quid ego velim cognosci possit. Ibi, de meretricula, sic ad Thrasionem loquitur Gnathio,

Quando illud, quod tu das, expectat atque amat,

Jamdudum amat te; jam illi facile fit quod delectat.

Jamdudum in nostro Ovidii loco sic resolvat, Scilicet mihi & valde gratum fuit; mihi quæ gratulatus sum; jamque gratum est, quod aperte & statim gratum fuit.

o Recepta] Metri causa ea voce usus est; cujus loco dicimus accepta.

p Hoc] Quo epistola recepta.

q Quæ] At Helena recipi, scilicet; letum amoris exitum habere, &c.

r Te] Helenam Paridi Venus promiserat, cum pro sua pulchritudine judicium in monte Ida tulisset.

s Hoc] Quod tui videnda & obtinentis causa in Graciam suscepi.

t Mater amoris] Venus.

u Ne nescia pecces] Sic intellige. Ne pecces, si nesciveris me divino instinctu quidquid in hac re conor, incipere.

- Premia magna quidem, * sed non indebita, posco :
 Pollicita est thalamo te ^y Cytherea meo.
 Hac duce ^z Sigæo ^a dubias à littore ^b feci
 Longa ^c Phereclea per freta puppe vias.
 5 Illa dedit faciles auras, ventosque secundos ;
 In mare nimirum jus habet orta mari.
^d Perstet ; &, ut pelagi, sic ^e pectoris adjuvet æstum :
^f Deferat in portus & mea ^g vota suos.
^h Attulimus flammæ, non hic invenimus, illas ;
 10 Hæ mihi tam longæ causâ fuere viæ.
 Nam neque tristis ⁱ hyems, neque nos huc appulit error :
^k Tænaris est classi terra ^l petita meæ.
^m Nec me crede fretum merces portante carina
 Findere : ⁿ quas habeo, Di tueantur, opes.
 15 Nec venio Grajas veluti spectator ad urbes :
 Oppida sunt regni divitiora mei.
 Te peto ; quam lecto pepigit Venus ^o aurea nostro ;
 Te prius optavi, quam mihi nota fores.

INTERPRETATIO.

Pete equidem magnam mercedem, sed non indebitam. Cytherea promisit te cubiculo meo. Hæc duce iter feci incertum ab ora Sigææ, per vastâ mariâ navî Phereclæ. Illa præbuit auras lenes, & ventos faventes. Scilicet mari præcreata habet potestatem in mare. Permaneat ; &, sic mulceat impetum cordis, ut nullit impetum maris : & perducatur in portus suos mea optata. Ad proximis illos ignes non hic reperimus. Illi

fuere mihi causâ tam prolixi itineris. Nam neque sæva tempestas, neque error nos huc applicuit. Tellus Tænaris est quasita mea classi. Nec arbitrare me sulcare mariâ navî serente mercimonia : Diî servent divitiâs quas possideo. Nec advehor tanquam spectator ad urbes Græcâs : urbes meî regni sunt splendidiore. Te quero ; quam formosa Venus pollicita est nostro toro. Te ante expectavi, quam mihi esses cognita.

NOTÆ.

- x Non indebita] Quia à Venere promissâ, quo tempore maxima in ejus gratiam, à Junone & Minerva, Paris contempsit.
 y Cytherea] Venus, à Cytheris insula inter Cretam & Peloponnesum, quo primum è mari emergens appulisse dicitur, ita dicta.
 z Sigæo] Trojano, à Sigæo promontorio.
 a Dubias] Scilicet in mari viâ non est erita.
 b Feci] Dubiam à Troja in Græciâ navigationem suscepi.
 c Phereclea] Eo nomine, à Phereclo fabricatore appellata est navis quæ Alexandrum vexit, quod ex Homero liquet.
 d Perstet] Ut mihi hæcenus, ita porro saveat Venus.
 e Pectoris æstum] Amorem.
 f Deferat] Ad optatâ exitum vota mea perducatur.

- g Vota] Quæ erant ut Helena potiretur.
 h Attulimus] Se dicit, ante visam Helenam, Trojæ ejus amore arsisse.
 i Hyems] Tempestas. Ita & loquitur Horatius, itemque Virgilius.
 k Tænaris] Laconica, à Tænaro promontorio.
 l Petita] Id est, Dedita opera, propter te in hanc regionem iter direxi.
 m Nec me] Neque etiam credas meo faciendâ mercatura causâ, per mariâ currare.
 n Quas habeo] Quasi dicat, Nil mihi est opus, ut siam dives, maris pericula subire ; jam sunt amplissima, si modo Diî servaverint, opes parata.
 o Aurea] Formosa, magnifica, manifesta, &c.

Ante tuos animo vidi, quam lumine, vultus :

Prima fuit vultus nuncia fama tui.

[^a Nec tamen est mirum, si sicut oporteat, arcu
Missilibus telis eminus ictus, amo.

5 Sic placuit fati ; quæ ne^s convellere tentes,
^a Accipe cum vera dicta relata fide.

Matris adhuc utero, partu remorante, tenebar :

Jam gravidus iusto pondere venter erat.

Illa sibi ingentem visa est sub imagine somni

10 Flammiferam pleno reddere ventre facem.

Territa confurgit ; metuendaque noctis^x opacæ

Visa seni Priamo, vatibus ille, refert.

Arsuram^z Paridis vates canit Ilion^a igni :

^b Pectoris, ut nunc est, fax fuit illa mei.

15 ^c Forma vigorque animi, quamvis de plebe videbar,
Indicium^d testæ nobilitatis erant.

INTERPRETATIO.

Intuens sum prius tuam faciem mente, quam oculis ; fama fuit prima nuncia tua forma. Nec tamen est mirum, si, ut par est, sagittis procul arcu emissis, vulneratus amo. Sic facta voluerunt ; quæ ne studeas infringere, accipe verba prolata cum certa fide. Eram adhuc in matris utero, partu cunctante ; jam venter tumescebat iusto onere. Illa visa est sibi sub specie somni emittere utero gravido

eadam maximam inflammatam. Tremefacta erigitur, & narrat Priamo seni somnia terrorem formidanda noctis obscura, ille enarrat aruspicipibus. Aruspex respondet Trojam flagrantem flamma Paridis. Illa fuit fax pectoris mei, ut nunc est. Species, & vis animi, quamvis videbar de plebe, erant signum nobilitatis abscondita.

NOTÆ.

p *Lumine*] Oculis.

q *Nec tamen*] Ab hoc versu 39. ad 143. ex omnibus scriptis codicibus centum & quatuor versus absunt, quos tanquam nothos non immerito, neque hac una causa rejiciendos, plerique rejecerunt. Quamobrem camulo, discriminis causa, eos inclusimus.

r *Si sicut oporteat, arcu*] Hæc sententia non esse putat clariss. Heinsius : legitque *sicut oportuit actum*. Nihil mutavero. Sensus vero est, nihil mirum esse, si Cupidinis arcu & telis, eminus, sicuti missilibus oporteat ictus, amet.

s *Convellere*] Irrita facere.

t *Accipe*] Id est, *Audi quæ mihi dicta sunt, tibi quæ cum vera fide refero*. Digressio est, quæ causam & amoris sui originem est expositurus.

u *Noctis*] Id est, *Quæ per noctem in somnis viderat*.

x *Opacæ*] Obscuræ.

y *Vatibus*] Ut somnii sensum scrutarentur, illudque interpretarentur.

z *Paridis*] Prolepsis est ; nondum enim nomen illud habebas, qui nequidem natus erat.

a *Igni*] Quem Patriæ ex suo amore, bello ideo inter Græcos Trojanosque concitato, intulit.

b *Pectoris*] Id est, *Amorem quo uror, fax illa significabat*. Vatum confectionem invertit, ut de amore suo tantum facem illam interpretetur.

c *Forma vigorque*] Hoc distichon post hujus epistolæ versum nonagesimum, rejicit clar. Heinsius. Quam merito hoc loco alienum dixerit, nullus, credo, non videbit.

d *Testæ*] Sub pastoris habitu latentis.

- Est locus in mediæ nemorosis vallibus^a Ida
^fDeius, & piceis ilicibusque frequens:
 Qui nec ovis placidæ, nec amantis saxa capellæ,
 Nec patulo tardæ carpitur ore bovis.
 5 Hinc ego^g Dardaniæ muros excelsaque tecta,
 Et freta prospiciens, arbore nixus eram.
 Ecce pedum pulsu visa est mihi terra inoveri:
 Vera loquar,^h veri vix habitura fidem.
 Constitit ante oculos, actus velocibus alis,
 10 Atlantis magniⁱ Pleioneque^h nepos.
 Fas vidisse fuit; fas sit mihi visa referre:
 Inque Dei digitis^l aurea virga fuit.
 Tresque simul Divæ, Venus & cum Pallade Juno
 Graminibus teneros imposuere pedes.
 15 Obstupui; gelidusque comas erexerat horror:
 Cum mihi, *Pone metum*, nuncius^m ales ait.
ⁿArbiter es formæ; certamina^o siste Dearum;
^pVincere quæ forma digna sit una^q duas.
 Neve recusarem, ^rverbis Jovis imperat; & se
 20 Protinus ætherea tollit in astra via.

INTERPRETATIO.

Est locus devius in vallibus frondosis media
 Ida, & consitus piceis & ilicibus, qui ne-
 que tendetur ore mitis ovis, nec capra
 scilantibus rupes, nec patulo ore lenta vacca.
 Ego hinc prospectans mania & domus sub-
 limis Troja & maria, fultus eram arbore.
 Ecce tellus visa est mihi agitari ictu pedum.
 dicam vera, vix consecutura fidem veri.
 Nepos magni Atlantis & Pleiones impulsus
 alis celeriter substitit ante oculos. Fas mi-
 hi fuit spectasse; fas sit spectata enarra-

re: & baculus aureus fuit in manibus Dei.
 Et tres Deæ simul, Venus & Juno cum Pal-
 lade herilis inmisserunt molles pedes. Diri-
 gui, & horreo frigidus arrexerat capillos.
 Cum alatus nuncius mihi dixit, deponere ti-
 morem. Judex es pulchritudinis: si nem
 impone litibus Dearum; utra sit digna
 superare duas pulchritudine. Et ne abnu-
 rem, jubet nomine Jovis, & statim evchi-
 tur in calum via ætherea.

NOTÆ.

^a Ida] Ida, mons fuit Phrygiæ, in quo
 Paris educatus fuit.

^f Devius] Ab omni via trita remotus.

^g Dardaniæ] Improperie pro Troja urbe,
 regionem posuit.

^h Veri] Hanc vocem pro vera, aut verum
 forte sine necessitate supposuit Heinsius.

ⁱ Pleioneque] Fuit Pleione Nympha O-
 ceani & Tethyos filia, uxor Atlantis. Mariæ
 matre, ex qua Mæta Jupiter Mercur. suscepit.
^k Nepos] Mercurius, ut patet ex proxime
 præcedenti nota.

^l Aurea virga] Caduceum, Mercurii ge-
 stamen. Gall. Son Caducee. Angl. Mer-

cury's Wand.

^m Ales] Mercurius, talarius instructus;
 itemque galero, & virga pariter alatis.

ⁿ Arbiter] Paridis de trium Dearum
 forma, ut pulchiori Discordiæ pomum trade-
 retur, judicium notius est, quam ut opus sit
 prolixam ea de re fabulam huc transcribere.

^o Siste] Paridis judicio standum statuerat
 Jupiter.

^p Vincere] Pronuncia supple.

^q Duas] Deas scilicet.

^r Verbis] Mercurius Jovis nomine impe-
 rat ut dicerem utra Dearum esset pulchrior.

Mens mea convaluit, subitoque ^aaudacia venit :

Nec timui vultu ^tquamque notare meo.

^uVincere erant omnes dignæ ; judexque verebar
Non omnes ^xcausam vincere posse suam.

5 Sed tamen ex illis jam tunc magis una placebat :
Hanc esse ^yut scires, unde movetur amor.

Tantaque ^zvincendi cura est ; ingentibus ardent
Judicium donis ^asollicitare meum.

Regna ^bJovis conjux, virtutem ^cfilia ^djaçtat :

10 Ipse ^epotens dubito, ^ffortis an, esse velim.

Dulce Venus ^grifit, Nec te, Pari, munera tangant ;

Utraque ^hsuspensi ⁱplena timoris, ait.

^jNos dabimus quod ames ; & pulchræ ^kfilia Leda

^lIbit in amplexus, pulchrior ipsa, tuos.

15 Dixit ; & ^mex æquo donis formaque probata,
Victorem cælo rettulit illa pedem.

INTERPRETATIO.

Animus meus confirmatus est, & de repente confidentia orta est ; nec expavi unquamque spectare oculis meis. Omnes merebantur superare, & arbitri pavebam non omnes posse tenere suam causam. Sed tamen una ex illis jam tunc magis placebat ; ut cognosceres hanc esse, à qua amor ingeneratur. Et tantum est desiderium superandi ; flagrant corrumpere mentem judicium præmiis maximis. Uxor Jo-

vis prædicat regna, filia virtutem. Ipse nescio cupiamne esse opulentus, an virtute præditus. Venus suaviter arrisit, Nec te, inquit, moveant dona, Pari ; utraque sunt plena meus solliciti. Nos exhibebimus quod diligas ; & filia formosæ Ledæ, ipsa formosior veniet in complexus tuos. Dixit ; & illa, muneribus, & pulchritudine pariter approbata, rettulit pedem victorem cælo.

NOTÆ.

^a Audacia] Ut Dearum litrem cognosceret, deque ea sententiam ferret.

^t Quamque notare] Nudas vero vidisse eas fingitur apud Lucianum.

^u Vincere] Quia pulcherrima erat quælibet.

^x Causam] Vincere causam, Latinum non esse annotavit Heinhus ; quamquam tenere causam bene dicitur.

^y Ut scires] Ut facile esset scire.

^z Vincendi cura est] Dicit Deas maxime cupivisse singulas, ut pro sua pulchritudine Paris judicaret.

^a Sollicitare] Imo corrumpere.

^b Jovis conjux] Juno.

^c Filia] Pallas seu Minerva.

^d Jaçtat] Quæ Paridi esset datura, si pro se judicaret, certatim ostentabat Dearum quælibet.

^e Potens] Ex regnis à Junone promissis,

scilicet.

^f Fortis] Ex virtute quam Pallas offerrebat.

^g Rifit] Apposite, & ex Veneris ingenio & more istud.

^h Plena] Dicit Junonis & Palladis munera ea esse, quæ sine assiduo metu non possint retineri.

ⁱ Nos dabimus] Egregie vero Venus, quæ semper grata adveniens ; mox tamen peccatus totum curis, timoribus, & omni incertore implet.

^k Filia Leda] Helena, Jovis & Ledæ filia.

^l Ibit] Id est, Illam tibi tradam.

^m Ex æquo donis] Hujus loci sensus est, Paridem donis, Helena scilicet à Venere promissa, contentum fuisse ; eundemque Veneris pulchritudinem approbasse, Junonique & Palladi prætulisse.

- Interea (credo, ^m versis ad prospera fatis)
 Regius agnoscor per ⁿ rata signa puer.
 Læta ^o domus nato ^p per tempora longa recepto;
 Addit & ad festos ^q hunc quoque Troja diem.
 5 Urque ego te cupio, sic me cupiere puellæ;
^r Multarum votum sola tenere potes.
 Nec tantum regum natæ petiere ducumque:
 Sed ^s Nymphis etiam curaque ^t amorque fui.
 At mihi cunctarum subeunt fastidia, postquam
 10 Conjugii spes est, ^u Tyndari, facta tui.
 Te vigilans oculis, animo te nocte ^v videbam;
 Lumina cum placido victa sopore jacent.
 Quid facies præsens, quæ nondum ^visa placebas?
 Ardebam; quamvis hic procul ^v ignis erat.
 15 Nec potui ^x debere mihi spem longius istam,
^a Cærulea peterem quin ^b mea vota via.

INTERPRETATIO.

Interea (puto, fatis flexis ad latiora) cognoscor filius regis per indicia certa. Regia festiva, filio recepto per producta tempora. Troja annumerat quoque & hunc diem feriatis. Et ut ego te expeto, sic puella me expectaverunt. Sola potes frui optatis multarum. Nec solummodo filia Regum & Dynastarum me cupiverunt, sed sui quoque cura & amor Nymphis. At contemptus omnium mentem

occupavit, Tyndari, postquam spes est indulta tui connubii. Expectatus intuebar te oculis, te nocte intuebar mente, cum oculi superati iucundo somno jacent. Quid præstabis præsens, quæ nondum aspecta placebas? Flagrantem, quamvis hac flamma longe erat. Nec potui dissimulare diutius spe ista, quin quaterem mea desideria via glauca.

NOTÆ.

^m Versis] Fata vero adversa fuerant, cum regia domo eiechus inter Pastores tenuissima fortuna educaretur; atque adeo nunc versa sunt, cum ad patris regiam reducit.

ⁿ Rata] Crepundia, scil. aliaque certa signa.

^o Domus] Priami regiam intellige.

^p Per] Pro post.

^q Hunc] Illum quo receptus fuit.

^r Multarum votum] Me, scil.

^s Nymphis] De OEnone supra multa vidimus. Caterum sua omnia egregie, more amantium extollit.

^t Amorque sui] Post hunc versum Palatinus & veteres editiones addunt,

Quas super OEnonen facies mutaver in orbem.

Nec Priamo est ad te dignior ulla nurus.

Quos Ovidianos esse versus non dubito.

Sed prior est mendosissimus, ac proinde uterque à nuperis editionibus iustus exularet, ni fallor; idque pessimo exemplo. Posteriori legendum est *A te*. Noster aùbi,

A Veneris facie non est prior ulla, tuæ que. Heinsius.

^u Tyndari] Helena, Tyndari filia, ut vulgo credebatur. Vocativi casus.

^x Videbam] Videre credebam, aut fingebam.

^y Ignis] Helenam suum ignem vocat. Ita & Terentianus ille Parmeno ad dominum de Thaidæ meretricula, *Accede ad ignem hunc.*

^z Debere spem illam longius] Id est, Spem mei amoris longius differre.

^a Cærulea] Per mare Cæruleum.

^b Mea vota] Te Helenam, quam mihi exoptabam.

Traïa

Troia cæduntur Phrygia pineta securi,

Quæque erat æquoreis utilis arbor aquis :

Ardua proceris spoliantur ° Gargara sylvis ;

Innumerasque mihi longa dat Ida trabes.

5 Fundatura citas flectuntur robora naves :

Texitur & costis ° panda carina suis.

Addimus ° antennas, & vela sequentia malos :

Accipit & pictos puppis ° adunca ° Deos.

Qua tamen ipse vehor, comitata Cupidine parvo,

10 ° Sponsor conjugii stat Dea picta sui.

Imposita est factæ postquam manus ultima classi :

Protinus ° Ægeis ire ° lubebat aquis.

Et ° pater & ° genetrix inhihent mea vota rogando ;

Propositumque pia voce morantur iter.

15 Et foror ° effusus, ut erat, ° Cassandra capillis,

Cum ° vellent nostræ jam dare vela rates ;

Quo ruis ? exclamat ; referes ° incendia tecum ;

Quanta per has nescis flamma petatur ° aquas.

Vera fuit vates ; dictos invenimus ignes ;

20 Et ferus in molli pectore flagrat ° amor.

INTERPRETATIO.

Pineta Trojana absconduntur securi Phrygia, & arbor qua erat apta aquis marinis : Gargara excelsa viduantur excelsis arboribus : & vasta Ida mihi præbet trabes sine numero. Incurvantur robora fundamenta daturæ navibus celeribus : & curva carina construitur suis lateribus. Adjicimus antennas, & vela concomitantia malos : & puppis curva sumit Deos pictos, Dea tamen sponsor sui connubis, stipata parvo Cupidine erigitur picta navi qua ipse seror. Post-

quam manus novissima admota est structa classi, statim volebam vehi aquis Ægeis. Et pater & mater morantur mea desideria erando, & retardant iter inceptum voce pia. Et seror Cassandra, ut erat coma sparsa, cum nostra naves jam vellent pandere vela ; quo festinas ? Exclamat ; revehes tecum incendia Ignoras quantus ignis queratur per has aquas. Vera fuit fatidica, reperimus flammam prædictam, & amor savus ardet in senere pectore.

NOTÆ.

e Gargara] Mons & oppidum Troadis, in summitate montis Idæ.

d Panda] Curva.

e Antennas] Antenna, lignum est illud malo transversum, cui vela alligantur.

f Adunca] Curva.

g Deos] Ex eo quod ita Deos alique insignia in puppi locarent, multus fabulæ locus datus est.

h Sponsor] Venus est.

i Ægeis] Scilicet mare Ægeum Græciam à Troia dividit.

k Lubebat] Pro hac voce quam Clariss. Heinſius substituit, præfæ editiones jubebat aut jubebat habent. Atque Micyllus intel-

ligit Paridem à facis jussum fuisse.

l Pater] Priamus.

m Genetrix] Hecuba.

n Effusus] Furientium, dolentium & vaticinantium more.

o Cassandra] Paridis soror, quæ in concubitus mercedem vaticinandi facultatem ab Apolline acceperat.

p Vellent] Inanimatis tribuit navibus quod animatorum est, quod Paridis fuit.

q Incendia] Fuit vero Helenæ raptus incendii Trojani causa.

r Aquas] Per mare Ægeum.

s Amor] Aliorū Callandræ sororis vaticinia detorquet.

- Portubus egredior; ventisque ferentibus usus
 Applicor in terras, ^t Oebali Nympha, tuas.
 Excipit hospitio vir me tuus; hoc quoque factum
 Non sine consilio numinibusque Deum.
 5 Ille quidem ostendit, quidquid ^a Lacedæmone tota
 Offendi dignum conspicuumque fuit.
 Sed mihi laudatam cupienti cernere formam,
 Lumina, nil aliud, quo caperentur, erat.
 Ut vidi, obitupui; præcordiaque intima sensi
 10 Attonitus curis ^x intumuisse novis.
 His similes vultus, quantum reminiscor, habebat,
^y Venit in arbitrium cum ^z Cytherea meum.
 Si tu venisses pariter certamen in ^a illud;
^b In dubium Veneris ^c palma futura fuit.
 15 ^d Magna quidem de te rumor præconia fecit,
 Nullaque de facie nescia terra tua est.
 Nec tibi par usquam ^e Phrygia, ^f nec solis ab ortu
 Inter formosas altera nomen habet.]
 Credis & hoc nobis? ^g minor est tua gloria vero:
 20 Famaque de forma pœne ^h maligna tua est.

INTERPRETATIO.

Solvo è portubus; & peritus ventis secundis
 adpollo ad tua littora. Nympha Oebali. Ma-
 ritus tuus me accipit hospitio: hoc quoque
 factum non sine volumine & numinibus De-
 orum. Ille quidem in ustrat quidquid dig-
 num monstrari, & insigne fuit tota Lacedæ-
 mone. Sed nihil aliud erat mihi deside-
 ranti aspicere pulchritudinem celebratam,
 quo oculi detinerentur. Ut aspersi, stupe-
 factus hesi; & percussus, ultima viscera
 expertus sum turpisse novis curis. Cum Cy-
 therea descendis in meum iudicium, habe-

bat. quantum recorder, faciem huic parem.
 Si tu accessisses pariter in illam pugnam;
 palma Veneris ventura fuit in discrimen.
 Fama equidem magnis laudibus te celebra-
 vit, & nulla pars orbis est ignara fama
 tua: nec tibi usquam similis in Phrygia,
 nec altera av crista Solis famam consecuta
 est inter pulchras. Fides etiam hæc adhi-
 bes in hac re? Laus tua est minor vero:
 & fama de pulchritudine tua est propem-
 dum invidia.

NOTÆ.

^t Oebali] Helena est, sic ab avo Oebalo,
 Tyndari patre, cognominata.

^u Lacedæmone] In celebri illa Peloponne-
 si urbe regnavit Menelaus, Helenæ maritus.

^x Intumuisse] Libri habent intonuisse:
 quod, non sine causa Heinsius, alique alie-
 num huic loco iudicarunt. Porro idem Hein-
 sius mallet indoluisse.

^y Venit in arbitrium] Loquitur de fami-
 gerato illo de tribus Deabus iudicio.

^z Cytherea] Venus, ob ante dictam ratio-
 nem.

^a Illud] Quod Deas inter de pulchritudi-
 ne fuit.

^b In dubium] Ita & Terentius dixit, me

esse in tantum honorem. Sed usuratus est sex-
 tus casus in locis ejusmodi.

^c Palma] Notum eam arborem victoriæ
 fuisse indicium; non immerito, si quidem
 curvata validius in sublime nititur. Ergo di-
 cit Paris, quod Veneri certa non fuisset de
 pulchritudine victoria, si quarta ad iudicium
 accessisset Helena.

^d Magna] Multum equidem tuam for-
 mam fama celebravit.

^e Phrygia] Pro in Phrygia.

^f Nec soli] Id est, Tibi non est similis.

^g Minor est] Minus quam digna est lau-
 datur tua forma.

^h Maligna] Quæ parce bene prædicat.

Plus

Plus hic invenio, quam quod promiserit illa :

* Et tua materia gloria victa sua est.

Ergo arsit merito, qui noverat omnia, Theseus :

Et visa es tanto digna rapina viro :

5 More tuæ gentis.^m nitida dum nuda ^a palæstra

Ludis, & es nudis fœmina mista viris.

Quod rapuit, laudo ; miror, quod reddidit unquam :

Tam bona constanter præda tenenda fuit.

Ante recessisset caput ^o hoc cervice cruenta,

10 Quam tu de thalamis abstraherere meis.

Te-ne manus unquam nostræ dimittere vellent ?

Te-ne meo paterer vivus abire sinu ?

Si reddenda fores, ^a aliquid tamen ante tulissem :

Nec Venus ^a ex toto^a nostra fuisset iners.

15 Vel mihi virginitas esset libata ; ^r vel illud,

Quod poterat salva virginitate rapi.

Da modo te ; quæ sit Paridi constantia nosces :

^a Flamma rogi flammæ finiet ^r una meas.

Præposui regnis ego te ; quæ maxima ^a quondam

20 Pollicita est nobis nupta sororque Jovis.

* Dumque tuo possem circumdare brachia collo,

Contempta est virtus Pallade dante mihi :

INTERPRETATIO.

Plus hic reperio, quam quod illa pollicita sit : & laus tua est superata causa sua. Ego Theseus, cui omnia perspecta, jure inflammatus est ; & visa es præda digna tanto viro ; dum nuda ludis more tuæ gentis in palæstra uncta, & puella es immixta viris nudis. Propterea quod abstulisti, stupeo quod restituit unquam : tam bona rapina fuit firmiter retinenda. Caput hoc prius detrahitum esset collo sanguinolento, quam tu avellereris de meis cuticulis. Manusne nostræ vellent unquam te remittere ? Vivusne

sinerem te excedere gremio meo ? Si esses restituenda, tamen aliquid prius consecutus essem ; nec Venus nostra fuisset omnino ignava. Vel virginitas mihi esset decreta, vel illud, quod poterat decerpi integra virginitate. Trade te modo ; cognosces quæ sit firmitas Paridi. Solus ignis rogi finem imponet ignibus meis. Ego te anteposui regnis, quæ maxima & uxor & soror Jovis nobis olim promisit. Et dummodo possem amplecti collum tuum lacertis, virtus spreta est, Pallade eam mihi exhibente.

NOTÆ.

i Hic] Cum video te.

k Et tua] Id est, Et gloria tua ex pulchritudine minor est, quam materia & pulchritudo ipsa.

l Arsit] Tui amore correptus est ; quæ de re in præcedentibus epistolis.

m Nitida] Uncta.

n Palæstra] Gall. La suite. Angl. The Wrestling-Ring. Ad illud vero studium se maxime adjugebant Laconici.

o Hoc] Memus.

p Aliquid tamen] Non te intactam, ut Theseus, remissem.

q Ex toto] Penitus.

r Vel illud quod] Oculi, puta.

s Flamma rogi] Postquam mortuus fuero.

t Una] Sola.

u Quondam] Cum de pulchritudine inter Deas judicavit.

x Dumque] Modo ut. Gall. Pourvu que. Angl. Provided that.

Nec

- Nec piget; aut unquam stulte ^y legisse videbor;
 Permanet in ^a voto mens mea firma suo.
 Spem modo ne nostram fieri patiare ^a caducam,
 Te precor, ô tanto digna labore peti.
 5 Non ego conjugium generosæ ^b degener opto;
 Nec mea (crede mihi) turpiter uxor eris.
^c Pliada, ^d si quæras, in nostra gente Jovemque
 Invenies; ^e medios ut taceamus avos.
 Sceptra parens Asiæ, qua nulla beatior ^f ora,
 10 ^g Finibus immensis vix obeunda tenet.
 Innumeras urbes atque ^h aurea tecta videbis:
 Quæque suos dicas templa decere Deos.
ⁱ Ilion aspicias, firmataque turribus altis
 Mœnia, ^k Phœbeæ structa ^l canore lyræ.
 15 Quid tibi de turba narrem ^m numeroque virorum?
 Vix populum tellus sustinet ⁿ illa suum.

INTERPRETATIO.

Nec penitet, aut unquam videbor inepte elegisse; animus meus persiat constans in desiderio suo. Te oro tantum ne spem nostram finas esse inanem, ô merita quæri tanto labore. Ego non sum ignobilis qui cupiam connubium nobilis; nec crede mihi, eris inhoneste uxor mea. Si exquiras, reperies Pleiadem, & Jovem in nostris stemmatibus; ut præterea-
 mus avos medios. Pater trahit sceptra Asia,

qua regione nulla opulentior, vix ambienda infinitis finibus. Cernes oppida sine numero & domos magnificas; & ades quas fatearis decere Deos suos. Cernes Ilion & muros suffultos excelsis turribus, positos ad sonum lyræ Phœbeæ. Quid tibi commem rem de populo & copia virorum? Vix illa terra fert suos incolas,

NOTÆ.

^y Legisse] Elegisse: Cum te potius quam Jannonis aut Palladis dona elegerim, nunquam stulte elegisse videbor.

^a Voto suo] Ut te conjugem habeam.

^b Caducam] Vanam.

^c Degener] Ignobilis. Alias degener est qui à Majorum virtute descendit.

^d Pliada] Alii habent Pleiada. Hic vero Electra intelligitur, ex septem Pleiadibus Adantis & Pleiones filiabus, una, ex qua Jupiter Dardanum, qui, ut habet Virgil.

Dardanus Iliacæ primus pater urbis & antor.

Ex quo adeoque, per Erichthonium, Troëm, Ilium, Laomedontem, Priamum, Paris genus ducebat.

^d Si quæras] Si in natales meos inquiras.

^e Medios] Qui modo recensiti Reges fuerunt.

^f Ora] Pro regione posita est.

^g Finibus] Propter immensa spatia, & longe remotos fines vix peragrandia.

^h Aurea] Auro ornata; adeoque magnifica.

ⁱ Ilion] Urbem, Troja caput; nam Troja regio est, quæ etiam pro urbe ipsa ponitur.

^k Phœbeæ] Jam supra Phœbum, seu Apollinem, cum Neptuno, Trojanæ urbis conditorem vidimus.

^l Canore] Dicuntur ad Apollinis cantum saxa in opus exiliisse; cujus fabulæ ad Politicos accommodationem passim apud Mythologos reperies.

^m Numeroque virorum] Quibus, scilicet imperium nostrum Asiaticum suffultum est.

ⁿ Ulla] Asiatica, seu Trojana.

Occur-

- b Occurrunt denso tibi Troades agmine matres :
 p Nec capient Phrygias atria nostra nurus.
 O quoties dices, *Quam pauper* q *Achaia nostra est !*
 Una domus ^t quasvis urbis habebit opes.
 3 Nec mihi fas fuerit Sparten contemnere vestram ;
 In qua tu nata es, terra beata mihi est.
 • Parca sed est Sparte ; tu cultu divite digna es :
 Ad ^t talem formam ^u non facit iste locus.
 Hanc faciem largis sine fine ^x paratibus uti,
 10 Deliciisque decet ^v luxuriare novis.
 Cum videas cultum nostra de gente virorum ;
 • Qualem Dardanidas credis habere nurus ?
 Da modo te ^a facilem ; nec dedignare maritum,
 Rure ^b Therapnæo nata puella, ^c Phrygem.
 15 Phryx erat & nostro genitus de sanguine, ^d qui nunc
 Cum Dis potandas nectare miscet aquas.
 Phryx erat Auroræ ^e conjux, tamen abstulit illum
 Extremum noctis ^f quæ Dea fuit iter.

INTERPRETATIO.

Matrona Troades tibi obviam procedunt spisso agmine ; nec atria nostra continebunt nurus Phrygias. O quoties dices, quam misera est nostra Achaia ! unica domus fruetur omnibus divitiis urbis. Nec mihi fas fuerit spernere vestram Sparten. Tellus in qua nata es, est mihi felix. Sed Sparte est frugalis ; tu mereris ornatum splendidum. Iste locus non aptus est ad ejusmodi pulchritudinem : Hos decet vultus semper nisi multis ornatibus, &

affluere novis deliciis. Cum aspicias ornatum virorum de nostra natione ; qualem arbitris puellas Dardanidas habere ? Præbe te tantum lubentem ; nec aspernare maritum Phrygem, puella nata rure Therapnæo. Qui nunc cum Divis miscet nectare aquas bibendas, erat Phrygius & procreatus de nostro sanguine. Maritus Auroræ erat Phrygius, tamen Dea quæ terminat viam ultimam noctis, illum rapuit.

NOTÆ.

o Occurrunt] Honoris gratia.

p Nec capient] Cum in regiam ad te excipiendam concurrent.

q Achaia] Peloponnesus est. Alibi pro Græcia sumitur.

r Quasvis] In una domo, quamcumque in nostra regione delegeris, unius Græciæ urbis opes invenire licet.

s Parca] Ex institutis Lycurgi, dixit aliquis. Quali vero ex illius institutis, qui mortuo Paride, & post ejus mortem longo interjecto tempore, in lucem prodierit. Parca fuit Sparte, quia nec divites, adeoque nec sumptuosi Lacedæmonii, sicut Asiatici seu Trojani, qui sua luxuria famosi facti sunt.

t Talem] Qualis est tua, o Helena.

u Non facis] Non respondet. Indignus est iste locus, qui te talem habeat.

x Paratibus] Ornatibus, Cultibus.

y Luxuriare] Abundare, Affluere.

z Qualem] Multo pulchriorem, & splendidiorem.

a Facilem] Exorabilem.

b Therapnæo] Laconico ; Sunt enim Therapnæ agri Laconici non longe à Sparta, ad flumen Eurotan.

c Phrygem] Paridem, intellige, qui Trojanus, adeoque Phryx fuit.

d Qui nunc] Ganymedem intelligit, qui Trois, Trojanorum regis filius, à Jove, in Aquilam transmutato, raptus est ; cui in deliciis, & pincernæ loco fuit.

e Conjux] Tithonus est, Laomedontis filius, Priamique frater.

f Quæ Dea] Aurora, scilicet ; quæ noctem finit, diem incipiat.

Phryx

Phryx etiam ^g Anchises ; ^h volucrum cui ⁱ mater Amorum
Gaudet in Idæis concubuisse jugis.

Nec, puto, ^k collatis forma Menelaüs & annis,
Judice te, nobis anteferendus erit.

⁵ Non dabimus certe ^l socerum ^m tibi clara fugantem
Lumina ; qui trepidos ⁿ à dape verrat ^o equos.

⁶ Nec pater est Priamo soceri de cæde cruentus ;
Et qui ^q Myrtoas ^r crimine signet aquas.

Nec ^s proavo ^t Stygia nostro captantur in unda
¹⁰ Poma, nec in mediis quæritur humor aquis.

Quid tamen hoc refert, si te tenet ^u ortus ab illis ?

Cogitur huic domui Jupiter esse ^x socer.

Heu facinus ! totis indignus noctibus ille

Te tenet ; amplexu perfruiturque tuo.

INTERPRETATIO.

Anchises etiam erat Phrygius ; cum quo mater amorum alatorum amat latus consensisse in collibus Idæis. Nec, arbitror, Menelaus, specie & ætate comparatis, nobis erit proponendus, te iudice. Non exhibebimus certe tibi socerum in fugam vertentem clarum Sollem ; qui avertat equos terribis à convivio. Nec pater est Priamo sanguinalentus de nece

Soceri, & qui notet flagitio aquat Myrtoas. Nec poma expetuntur à proavo nostro in finibus Stygiis, nec aqua desideratur in mediis aquis. Quid tamen hoc interest, si illis satius te habet ? Jupiter tenetur esse socer huic familia. Hem nefas ! ille indignus te tenet totis noctibus, & usque gaudet tuo amplexu.

NOTÆ.

^g *Anchises*] Filius fuit Capys, adeoque ex stirpe regia Æneæ pater.

^h *Volucrum*] Quippe finguntur alati.

ⁱ *Mater amorum*] Venus est, quæ cum Anchise in monte Ida concubuisse, deinde Ænean peperisse fingitur.

^k *Collatis*] Forma & annis meis cum forma & annis Menelai comparatis. Menelaus, credo, non erit nobis præferendus.

^l *Socerum*] Qualis est Atreus, Menelai pater, supple.

^m *Tibi clara*] Qui te cogat oculos avertere. Ad Atrei, Menelai patris factum alludit ; qui, ut violati à Thyeste fratre, tori sui injuriam ulcisceretur, ei proprios ejus filios epulandos apposuit. Cujus facinoris horrore Sol retrocessisse dicitur.

ⁿ *A dape*] Nefaria, scil. qualis fuit illa Atrei.

^o *Equos*] Equis velti Solis currum apud Poetas vulgatum est. Adeoque vertere equos, est retrocedere.

^p *Nec pater*] Sicuti Atreo Menelai patri est pater Pelops, qui, ut Hippodamia potivisset, OEnomaum ejus patrem interfecit.

Istud vero contra Menelaum Paris commeminuit.

^q *Myrtoas*] Mare Myrtoum, quod pars est Ægæi, à Myrtilo OEnomai auriga, quem in illud Pelops præcipitavit, quidam dictum esse volunt, quos quidem Paridi serviendi causa hic sequitur Ovidius.

^r *Crimine*] In eo fuit Pelopis crimen, quod Myrtilum bene meritum, & cujus opera OEnomaum Hippodamiæ patrem curuli certamine vicerat, in mare præcipitaverit.

^s *Proavo*] Sicuti Tantalus Pelopis patri, supple ; cujus apud inferos supplicium Menelao pronepoti obijciunt. Fingitur vero ille aquis tantum non submersus fugientia flamma captare, quæ ad extinguendam sitim attingere non liceat ; promique circumstantibus inhiare, quæ comprehendere nequeat. Quæ de re Poetæ sunt multi.

^t *Stygia*] Styx inferorum fluvius esse dicitur, per quem Dii jurare soliti.

^u *Ortus*] Menelaus, scilicet.

^x *Socer*] Omnino, si Menelao Helena Jovis filia nupta mansisset, ipsius Menelai Jupiter socer fuisset.

* At mihi conspiceris posita vix denique mensa ;
Multaque, quæ lædant, hoc quoque ⁷ tempus habet.

Hostibus eveniant convivia talia nostris,

Exterior posito qualiâ sæpe mero.

5 ² Pœnitet hospitii, cum, me spectante, lacertos

Imposuit collæ ^a rusticus iste tuo.

¹ Rumpor, & invideo (^c quid enim tamen omnia narrem ?)

Membra superjecta cum tua veste fovet.

Oscula cum vero coram ^d non dura daretis ;

10 Ante oculos ^e posui pocula sumpta meos.

Lumina demitto, cum te tenet arctius ille :

^f Crescit & invito lentus in ore cibus.

Sæpe dedi gemitus ; & te, lasciva, ^g notavi

In gemitu risum non tenuisse meo.

15 Sæpe mero volui ^h flammam compescere ; at illa

Crevit ; & ebrietas ⁱ ignis in igne fuit.

Multaque ne videam, ^k versa cervice recumbo ;

Sed ^l revocas oculos protinus ipsa meos.

Quid faciam dubito : dolor est meus illa videre ;

20 Sed dolor à facie major abesse tua.

Qua licet & possum, luctor celare furorem ;

Sed tamen apparet dissimulatus amor.

INTERPRETATIO.

At agere à me spectaris tandem mensa ad-
meta : Et hoc quoque tempus habet pluri-
ma qua offendant. Epula qualibus admit-
tor sæpe vino apposito, admoveantur tales
hospitibus nostris. Piget hospitii, cum me in-
tuerente ille aggressus admovet brachia collo
tuo. Crucior, & amulor (quid enim tamen
omnia referam ?) Cum calefacit artus tuos
tunicis superstratis. Cum vero præberetis
in meo conspectu suavia mollia, tenui po-
cula capta ante oculos meis. Desidia ocu-
lor, cum ille te urget plussculum : & cibus

gravis crescit in ore nauseante. Sæpe duxi
suspiria ; & observavi, præterea, te non
repressisse risum in suspitio meo. Sæpe vo-
lui coercere ignem vino ; at ille auctus est,
& ebrietas fuit ignis in igne. Et ne aspi-
ciam multa, decumbis cubo reflexo. Sed tu
statim retrahis meos oculos. Lacerius sum
quid agam : piget illa cernere, sed major
est dolor recedere à vultu tuo. Quatenus
licet & possum, conor occultare mentis ira-
pem, sed tamen amor totius cernitur.

NOTÆ.

x At mihi] Queritur quod tantum, vix-
que etiam tempore cœnæ Helenam videre
possit.

y Tempus] Quo cœna sumitur, scil.

z Pœnitet hospitii] Id est, Nollem hospi-
tium mihi cum Menelao esse.

a Rusticus iste] Menelæus.

b Rumpor] Discrucior.

c Quid enim] Alii quid nunc. Alii ali-
ter.

d Non dura] Mollia & Lasciva.

e Posui] Ne videret, scil.

f Crescit] Videtur crescere, qui præ dolore
comedere non possunt.

g Notavi] Adverti.

h Flammam] Amorem.

i Ignis] Vini calor amoris flammam acu-
ebat.

k Versa cerv.] Id est, Cervicæ & capite in
aliam partem versa, discumbō.

l Revocas] Id est, Facit forma tuas, ut
statim oculos ad te convertam.

X

Nec

- Nec tibi verba damus; ^m sentis mea vulnera, sentis;
 Atque utinam soli sint ea nota tibi!
 Ah quoties lacrymis venientibus ⁿ ora reflexi,
 Ne causam fletus quæreret ^o ille mei!
 5 Ah quoties ^p al quem narravi potus amorem,
 Ad vultus ^q referens singula verba tuos!
^r Indiciūque mei ficto sub nomine feci;
^s Ille ego, si nescis, verus amator eram.
 Quin etiam, ut possem verbis ^t petulantius uti,
 10 Non semel ebrietas est simulata mihi.
^u Proditā sunt (memini) tunica tua pectora laxa,
 Atque oculis aditum nuda dedere meis;
 Pectora vel puris nivibus, vel lacte, tuamque
 Complexo matrem candidiora ^x Jove.
 15 Dum stupeo visis, (nam pocula forte tenebam)
^y Tortilis ē digitis excidit ansa meis.
 Oscula si natæ dederas; ego protinus illa
 Hermiones tenero lætus ab ore tuli.
 Et ^z modo cantabam ^a veteres ^b resupinus amores;
 20 Et modo per nutum ^c signa tegenda dabam.

INTERPRETATIO.

Nec tibi imponimus; sentis meas plagas, sentis. Atque utinam illa sint tibi soli perspecta! Ah quoties detorsi faciem lacrymas erumpentibus, ne ille peteret causam mei luctus! Ah quoties potus commentus sum aliquem amorem, assignens singulas voces ad oculos tuos! & me declaravi sub nomine commentitio. Ego ille eram verus amator, si ignoras. Quin etiam ut possem procacius verba profundere, ebrietas non est mihi semel ficta. Aperta sunt (reco-

dor) tua pectora veste laxata, & nuda præbuerunt accessum meis oculis, pectora splendidiora vel nivibus intaminatis, vel lacte, & Jove complexo tuam matrem. Dum stupidus hæreo aspectis, (nam forte tractabam pocula) ansa flexuosa elapsa est meū dicitis. Si oscula præbueras filia, ego statim gaudens illa sumpsi ab ore solis Hermiones. Et modo resupinus celebrabam veteres amores; & modo exhibebam per nutum indicia occultanda.

NOTÆ.

^m Sentis mea vulnera] Scis certo me tui amore teneri.

ⁿ Ora reflexi] Faciem alio converti, ne lacrymas videret Menelaus.

^o Ille] Menelaus, cujus invidiose nomen reticuit.

^p Aliquem] Puteaneus & alii nonnulli habent juvenum. Se dicit aliorum exposuisse amores, ut suum aperiret.

^q Referens] Ut intelligeres me propter te & tui amore incensum ea omnia dicere.

^r Indiciūque] Me amare indicavi.

^s Ille] Cuius tibi amorem enarrabam.

^t Petulantius] Alii habent petulantibus; quod magis placeret.

^u Proditā] Aperta, patefacta.

^x Jove] Cygni vero, natura candidissimi formam indutus, Ledam Helenæ matrem Jupiter vitiavit.

^y Tortilis] Anfas amabant in poculis intortas & implicatas.

^z Modo] Interdum.

^a Veteres] Veterum, qui amoribus inclauerunt.

^b Resupinus] Tanquam nimio mero correptus fuisset.

^c Signa tegenda] Signa, quibus amorem mentem tibi declarabam, celanda omnibus, præsertim vero Menelao marito.

Et comitum ^d primas Clymenen ^e Æthramque tuarum

^f Ausus cum blandis nuper ^g adire sonis.

Quæ mihi non aliud, ^h quam formidare, locutæ :

Orantis medias ⁱ deseruere preces.

^j Di facerent, magni pretium certaminis esses ;

Teque suo victor posset habere toro :

^k Ut talit ^m Hippomenes Schœneïda ⁿ præmia cursus,

Venit ut in ^o Phrygios Hippodamia sinus ;

Ut ferus ^p Alcides ^q Acheloïa cornua fregit,

^r Dum petit amplexus, Deïanira, tuos ;

Nostra ^s per has leges ^t audacia fortiter isset :

Teque mei scires esse laboris ^u opus.

Nunc mihi nil superest, nisi te, formosa, precari ;

Amplectique tuos, si patiare, pedes.

INTERPRETATIO.

Ausus sum etiam nuper alloqui suavis ver-
bis, Clymenen & Æthram primas comitum.
Quæ mihi non aliud respondentes, quam se ti-
mere, desistuerunt medias preces regantis.
Dii ammerent esses præmium gravis pænae ;
Di victor posset te fovere suo lecto. Quem-
admodum Hippomenes reportavit Schœneïda
pretium cursus ; quemadmodum Hippodamia

ivit in gremium Phrygium ; quemadmodum
ferus Alcides elisit cornua Acheloïa, dum cup-
pit tuos complexus, Deïanira ; nostra forti-
tudo sirene certasset his conditionibus ; &
nosces te esse præmium mei laboris. Nunc ni-
hil mihi est reliquum, ò pulcra, nisi te orares,
& complecti tuos pedes, si sinas.

NOTÆ.

d Primas] Præcipuas & intimas.

e Æthramque] Hanc Thefei matrem fu-
isse scribit Hubertinus ; quod tamen tempori-
um ratio non finit. Adeoque hæc ab illa
Thefei matre alia est.

f Ausus cum] Alii habent Ausus sum.

g Adire] Ut sibi in suis amoribus opem
ferrent.

h Quam formidare locutæ] Quæ, cum ni-
hil mihi respondissent, nisi quod dicerent se
timere.

i Deseruere] Adeoque noluerunt ejus pre-
ces auscultare ; multo minus illi obtempera-
re. Sed alii habent desistuer.

k Di facerent] Utinam supple.

l Ut talit] Quorundam sumit exempla,
qui pro suis amoribus certant, quos fortiter
se esse dicit imitaturum.

m Hippomenes] Hic fuit Macarci, vel, ut
alii scribunt, Megarei filius, qui Atalantam
Schoenei filiam, à Venere adjutus, quæ illi
tria poma ex Hesperidum hortis dedit, quo-

rum pulchritudine puellæ cursum impedivit,
cursu superasse traditur. Quæ de re postea in
Metamorph.

n Præmia] Ipsam Atalantam, quæ se ea
lege in viri manns venturam sponderat, si
à quopiam cursu vinceretur.

o Phrygios] Pelopis Phrygiæ, qui Oeno-
maum Hippodamiæ patrem curuli certamine
superavit.

p Alcides] Hercules est à robore, Græca
etymologia sic dictus, αἰς enim robur est.
Vel ab Alcero avo, ut placet Herodoto.

q Acheloïa] Acheloi fluvii, qui cum
Hercule pro Deïanira sibi promissa pugnavit,
à quo altero cornu in certamine multatus
est.

r Per has leges] Ut pariter victori, tu,
Helena, in matrimonium cederes.

s Audacia fortiter] Vossianus codex ha-
bet fortior ; quod Cl. Heinsius mihi quoque
placet. Alii victoria pro audacia.

t Opus] Victoria mea præmium.

O decus, ô ^u præsens * geminorum gloria fratrum ;

O Jove digna viro, ni Jove nata fores !

Aut ego ^y Sigeos repetam te conjuge portus :

Aut ego ^z Tænaria contegar exul humo.

Non mea sunt ^a summa leviter ^b districta sagitta

Pectora ; descendit ^c vulnus ad ossa meum.

Hoc mihi, (nam ^d repeto) fore ut à ^e cœleste sagitta

Figar, erat verax vaticinata ^f soror.

^g Parce ^h datum fatis, Helene, contemnere amorem :

10 ⁱ Sic habeas faciles in tua vota Deos.

^k Multa quidem ^l subeunt ; sed coram ut plura loquamur,

Excipe me lecto nocte silente tuo.

An ^m pudet, & metuis Venerem temerare maritam,

ⁿ Castaque legitimi fallere jura tori ?

15 Ah nimium simplex, Helene, ne rustica dicam,

^o Hanc faciem culpa posse carere putas !

Aut faciem mutes, aut, sis non dura, ^p necesse est :

^q Lis est cum forma magna pudicitiae.

INTERPRETATIO.

O honor, ô gloria certa fratrum gemellorum ! ô digna Jove marito, nisi esses Jove procreata ! Aut ego revehar in portus Sigeos, te uxore ; aut ego extorris sepeliar in terra Tænaria. Mea pectora non sunt leviter vulnerata extrema sagitta : plaga mea porrigitur ad ossa. Soror vero prae-dixerat hoc mihi, (nam recordor) futurum ut confiderer à cœleste sagitta. Noli, Helene, spernere amorem immixtum fatis : sic fruaris

Diis propitiis tuis desideriis. Multa quidem succurrunt : sed, ut plura proferamus in conspectu, excipe me tuo nocte nolle tacita. An pudet, & times violare Venerem conjugalem ? & ludificare jura pudica lecti legitimi ? Ah nimium rudis Helene, ne dicam stupida, credis talem formam posse carere crimine ! aut oportet immutes vultus, aut sis non crudelis. Gravis est discordia castitatis cum pulchritudine.

NOTÆ.

^u Præsens] Magnum, certumque. Hanc vocem nota ; vini habet & dignitatem.

^x Geminorum] Castoris & Pollucis.

^y Sigeos] Trojanus ; à Sigeo promontorio.

^z Tænaria] Laconica ; à Tænaro promont.

^a Summa] Id est, Sagitta tantum parte extrema.

^b Districta] Vulnerata ; sed vulnus leve indicat per se vox ista ; quod notandum.

Gall. Ce n'est pas une petite égrasignure.

Angl. 'Tis not a slight Scratch.

^c Vulnus] Amor.

^d Repeto] Recolo multi ex scriptis. Id est, in memoriam reduco.

^e Cœleste] Pro cœlesti antiquæ metris necessitate.

^f Soror] Cassandra, de qua supra.

^g Parce] Noli.

^h Datum] Clar. Heinsius vellet ratum. Pro Amore à fati necessitate arguit.

ⁱ Sic] Ita invenias Deos ad ea quæ optaveris exorabiles, ut mihi nunc auscultaveris.

^k Multa] Quæ tibi scribam, supple.

^l Subeunt] In mentem veniunt.

^m Pudet] Me tuo excipere, scil.

ⁿ Castaque legit.] Castitatem Venerem hic versus interpretatur. An pudicitiam maritalem violare metuis ?

^o Hanc] Tuam, tam pulchram.

^p Necesse est.] Male vero cessit pulchritudini, si necessario cum impudicitia conjuncta sit.

^q Lis est] Rara est adeo concordia forma atque pudicitia.

Jupi-

Jupiter his gaudet, gaudet Venus aurea ^rfurtis :

^s Hæc tibi nempe patrem furta dedere Jovem.

^t Vix fieri, ^u si sunt vires in femine avorum,

^x Et Jovis & Ledaë filia, casta potes.

^y Casta tamen tum sis, cum te mea Troja tenebit ;

Et tua sim, quæso, ^y crimina solus ego.

Nunc ea peccemus, quæ ^z corrigit ^a hora jugalis ;

^b Si modo promisit non mihi vana Venus ;

Sed tibi & hoc suadet ^c rebus, non voce, maritus ;

^d Neve sui furtis hospitis obster, abest.

^e Non habuit tempus, quo ^e Cressia regna videret,

Aptius, ^f ô mira calliditate virum !

Ivit, &, ^g Idæi mando tibi, dixit iturus,

Curam ^h pro nobis hospitis, uxor, agas.

ⁱ Negligis absentis (testor) mandata mariti ;

Cura tibi non est hospitis ulla tui.

ⁱ Huncce tu speres hominem ^k sine pectore ^l dotes

Posse satis formæ, Tyndari, nosse tuæ ?

INTERPRETATIO.

Jupiter latatur adulteriis, Venus splendida
illis latatur. Nempe hæc adulteria tibi
fecerunt Jovem patrem. Filia Jovis &
Leda vix potes fieri pudica, si sis aliqua
potestas in femine avorum. Pudica sis tu-
men tum, cum Troja te habeat : & ego so-
lus precor sim tua flagitia. Nunc ea delin-
quamus, quæ hora conjugialis emendet : si
saltem Venus non est mihi pollicita inania.
Sed & maritus tibi est hujus antor factis

non verbis : & ne prohibeat adulteria sui
hospitis, peregre est. Non habuit tempus
commodius quo aciret regna Cretensia : &
virum egregia astutia ! Discessit, & profe-
cturus dixit, Conjux tibi præcipio curam
geras hospitis Idæi pro nobis. Contemnis
(juro) iussa viri absentis : nulla est tibi
cura tui hospitis. Anne tu speres hunc
hominem insulsum posse satis cognoscere
pretium formæ tuæ.

NOTÆ.

^r Furtis] Adulteriis.
^s Hæc] Jupiter vero furtivo cum Læda
conconcubitu Helenam genuit.

^t Vix fieri] Scilicet, ut fortes creantur
fortibus & bonis, ita plerumque ex corvi ma-
lo ovo malus corvus nascitur.

^u Si sunt] Atque sunt certe ut plurimum,
etiam quod ad mores attinet.

^x Et Jovis & Leda] Utriusque adu-
lerio.

^y Crimina solus] Cum nemine præterea
pecces.

^z Corrigit] Faciet legitima, aut saltem re-
farciet. Duo habent corrigit ; quod Cl.
Heinsius retinuit.

^a Hora jugalis] Pro matrimonio.

^b Si modo] Id est, Si saltem uxor esse
mea debeas, sicuti à Venere mihi esse promi-

sum ; nec me illa deceperit.

^c Rebus] Quandoquidem, me hic tecum
relictis, discesserit.

^d Non habuit] Menelaum irridet, qui tali
forma conjugem secum reliquerit.

^e Cressia] Creta Insula.

^f O mira] Irrisio est Menelai.

^g Idæi] Paridis ; ab Ida monte Phrygiæ
sic dicti.

^h Pro nobis] Loco nostro.

ⁱ Huncce] Menelaum eum esse negat
hominem, qui Helenæ pulchritudinem sacis
noverit estimare.

^k Sine pectore] Sine sapientia. Ita &
Horatius loquutus est de Tibullo ; Tu non
corpus eras sine pectore.

^l Dotes] Excellentiam, & pretium.

Fal-

- Falleris; ^m ignorat: nec, si bona magna putaret
 Quæ tenet, externo crederet illa viro.
ⁿ Ut te nec mea vox, nec te meus incitet ardor;
 Cogimur ^o ipsius commoditate frui.
 5 Aut erimus stulti, ^p sic ut superemus & ipsum,
 Si tam securum tempus abibit ^q iners.
 Pæne suis ad te manibus deducit ^r amantem:
 Uttere non vassri simplicitate viri.
 Sola jaces viduo tam longa nocte cubili;
 10 In viduo jaceo solus & ipse toro.
 Te mihi, meque tibi communia gaudia jungant:
 Candidior medio nox erit ^s illa die.
 Tunc ego jurabo q^{uæ}vis tibi numina; meque
 Adstringam ^t verbis in sacra ^u jura tuis.
 15 Tunc ego, ^x si non est fallax fiducia nostri,
 Efficiam præsens, ut mea regna petas.
 Si pudet; & metuis, ne me videre secuta;
 Ipse reus sine te criminis hujus ^y agar.
^z Nam sequar ^a Ægidæ factum, ^b fratrumque tuorum;
 20 Exemplo tangi non ^c prop ore potes.
 Te rapuit Theseus; geminas ^d Leucippidas illi;
 Quartus in exemplis enumerabor ego.

INTERPRETATIO.

Hallucinavis; nescit: nec si crederet magna bona esse quæ possideret, illa committeret viro peregrino. Quamvis te nec me verba nec te meus amor urgeat, cogimur uti facilitate ipsius. Aut erimus stulti, ita ut etiam ipsam vincamus, si opportunitas tam tuta prætereat inutilis. Perducit propemodum amantem ad te manibus suis. Uttere imperii mariti simplici. Sola decumbis lecto destituta nocte tam proluxa. ipse etiam solus decumbo in lecto viduus. Voluptas communis coquet te mihi & me tibi. Illa nox erit

splendor medio die. Tunc ego jurabo tibi quævis Deos, & me obligabo vocibus tuis in iura sacra. Tunc ego, si fiducia nostri non est mendax, præsens præstabo ut adeas nostra regna. Si pudet; & times ne videaris secuta me; ipse constituar reus hujus flagitii sine te, Nam imitabor admisum Ægidæ, & fratrum tuorum. Non potes moveri exemplo propere. Theseus te abstulit; illi duas Leucippidas; ego quartus reconsecbor in exemplis.

NOTÆ.

m Ignorat] Quod sit forma tua precium, scil.

n Ut] Quamvis.

o Ipsius] Gronovianus absentis commoditate viri.

p Sic ut] Adeo ut ipso Menelao simus stultiore.

q Iners] Sine amoris effectu.

r Amantem] Me, scil.

s Illa] Quæ jungemur, scil.

t Verbis tuis] Jurando secundum eam quam præscripseris formulam.

u Jura] Matrimonii, scil. quod nunquam dissolvatur.

x Si non est] Nisi sorte majora quam possum exequi animo præsumo.

y Agar] Alii ero. Id est, Volo hujus facti culpam omnem in me transferri.

z Nam] Dicit se Helenam à se raptam fuisse velle fateri.

a Ægidæ] Thesei, Ægei filii, qui te rapuit.

b Fratrum] Castoris & Pollucis.

c Propere] Sunt vero fratres inter se maxime propinqui.

d Leucippidas] Leucippi filius. Phœben & Elairam, Quæ de re postea plenius in factis.

Troia

- Troia * classis adest, armis instructa virisque :
 Jam † facient celeres remus & aura vias.
 Ibis Dardanias ingens regina per urbes ;
 Teque novam credet vulgus adesse Deam.
 5 Quaque * ferēs gressus, † adolebunt † cinnama flammæ ;
 Cæsaque † sanguineam victima † planget humum.
 Dona pater fratresque, & cum genetrice sorores,
 † Iliadesque omnes, totaque Troja, dabunt.
 Hei mihi ! pars à me vix dicitur ulla † futuri ;
 10 Plura ferēs, quam quæ littera nostra refert.
 Nec tu ° rapta time, ne nos fera bella sequantur ;
 Concitet & vires Græcia magna suas.
 † Tot prius abductis, † ecquæ repetita per arma est ?
 Crede mihi ; † vanos res habet ista metus.
 15 Nomine ceperunt Aquilonis * Erechthida Thraces ;
 Et tuta à bello † Bistonis ora fuit.

INTERPRETATIO.

Classis Trojana munita armis & viris, hic est. Remus & ventus jam prestabunt iter expeditum. Incedes superba regina per oppida Trojana ; & vulgus arbitabitur te adesse novam Deam. Et qua pedes movebis, immittent cinnamoma in ignem ; & victima mactata percussiet terram cruentam. Pater & fratres & sorores cum matre, & omnes Iliades, totaque Troja præbunt munera. Hei mihi ! vix pars ulla futuri narratur à me. Pluribus circūlaveris, quam qua epistola nostra commemorat. Nec tu abrepta metue ne secula bella nos persequantur ; & magna Græcia commoveat opes suas. Tot ante ablatis, ecqua revocata est per arma ? Fidem mihi adhibe ; res ista habet timores inanes. Thraces abstulerunt Erechthida nomine Boreæ ; & regio Thracia fuit secunda à bello.

NOTÆ.

- e Classis] Adeoque facilis discessus.
 † Facient celeres] Id est, Facient ut celeriter viam conficiamus.
 g Ferēs gressus] Ibis.
 h Adolebunt] In tuum honorem, tanquam Dea cremabunt.
 i Cinnama] Cinnamum & Cinnamomum frutex est, cujus corticis usus est etiam apud nos vulgaris. Gall. De la canelle. Angl. The Spice call'd Cinnamon. Hic vero pro quovis adorationem positum est.
 k Sanguineam] Postquam victimæ sanguis eam oraverit, scilicet.
 l Planget] Percussiet, cum in terram cadet.
 m Iliadesque] Mulieres Trojanæ.
 n Futuri] Id est, Bonorum & commoditatum, quæ tibi Troja tempore futuro evenient.
 o Rapta] Si rapta, vel, postquam rapta fueris.
 p Tot] Puellis, scilicet, antehac raptis.
 q Ecqua repetita] Id est, Nulla repetita est.
 r Vanos res] Id est, De nihilo & sine causa istud metueris.
 s Erechthida] Orithyam, Erechthei Atheniensium regis filiam ; quam cum Aquilo seu Boreas bona gratia non posset impetrare, vi rapuit. Atque ex ea Zethen & Calaim suscepit, qui Argonautæ Harpyas fugaverunt.
 i Bistonis] Thracia ; à Bistonide palude, vel Bistonia urbe, vel, qui eam condidit, Bistone Martis filio.

Pha-

- * Phasida puppe nova vexit * Pagasæus Jason ;
 y Laefa nec est Colcha Theffala terra manu.
 Te quoque qui rapuit, rapuit * Minoïda Theseus :
 Nulla tamen Minos * Cretas ad arma vocat.
 3 Terror^b in his ipso major solet esse periclo ;
 Quæque timere^c libet, pertimuisse pudet.
^a Finge tamen, si vis, ingens consurgere bellum ;
 Et mihi sunt vires ; & mea tela nocent.
 Nec minor est Asiæ, quam vestræ copia terræ ;
 10 Illa viris dives, dives abundat equis.
 Nec plus^e Atrides animi Menelaüs habebit,
 Quam Paris ; aut armis antefendus erit.
 Poene puer cæsis^f 'abducta armenta recepi
 Hostibus ; & ^g causam nominis inde tuli.
 15 Poene puer vario juvenes certamine vici ;
 In quibus^h Ilioneus, ⁱ Deïphobusque fuit.
 Neve putes, non me nisi cominus esse timendum ;
 * Figitur in iusto nostra sagitta loco.

INTERPRETATIO.

Jason Pagasæus abduxit Phasida navi nova ;
 nec terra Theffala vexata est manu Colcha.
 Theseus qui te abtulit, abstulit Minoïda :
 Minos tamen nullo Cretas det ad arma. Tre-
 pidatio in his solet esse major ipso discrimine :
 Et pudet reformidasse qua libet reformidare.
 Pone tamen si vis, bellum grave excitari.
 Et mihi vires suppetunt ; & mea arma offi-
 ciant. Nec minores sunt opes Asiæ quam
 terra vestra ; illa opulenta viris, opulenta a-

bundat equis. Nec Menelaüs Atrides habe-
 bis plus audacia, quam Paris, aut præfere-
 dus erit bello. Propemodum puer recuperavi
 armenta abacta, hostibus prostigatis ; & inde
 habui causam nominis. Propemodum puer
 superavi juvenes diversa pugna ; inter quos
 Deiphobus & Ilioneus. Et ne credas me non
 esse reformidandum nisi ex propinquo, sagitta
 nostra tangis locum appetitum.

NOTÆ.

u Phasida] Medeam ; à Phasi Colcho-
 rum fluvio celeberrimo sic dictam.

x Pagasæus] Theffalicus, à Pagas Thef-
 salicæ urbe, juxta quam Argo navis ædificata
 est, à qua citra propinquus sinus unde Jason
 navem solvit, Pagasæus dictus est.

y Laefa nec] Nec quisquam ex Colchis
 propter Medeam raptam adversus Theffalos
 bellum movit.

z Minoïda] Ariadnen, Minos filiam.

a Cretas] Qui in Græciam, Ariadnen re-
 petitionem navigant, supple.

b In his] Cum rapta est aliqua puella.

c Libet] Et pudet timenda non essent.
 Stultum & ex inepta libidine esse metum

illum innuit.

d Finge] Pone. Gall. Supposez. Angl.
 Suppose.

e Atrides] Atrei filius.

f Abducta] A latronibus, dum ille in
 Ida monte inter Pastores ageret.

g Causam nominis] Ille vero Græca ety-
 mologia Alexander ἀνὰ τὴν ἀνδρῶν, id est,
 à viro, & ἀνδρῶν, auxilior, dictus est.

h Ilioneus] vir fuit Trojanus, fortissimus.
 Phorbantis filius, Aeneæ comes.

i Deiphobusque] Pheidis frater bellicosus-
 simus.

k Figitur] Sese sagittandi peritiam com-
 mendat.

Num potes hæc ^k illi primæ dare facta ^l juventæ?

Infruere Atriden num potes ^m arte mea?

Omnia si dederis; nunquid ⁿ dabis Hec̃tora fratrem?

Unus is innumeri militis ^o instar habet.

5 Quid valeam, nescis; & te mea robora ^p fallunt:

Ignoras, cui sis nupta futura viro.

Aut igitur nullo belli repetere tumultu;

Aut cedent ^q Marti ^r Dorica castra meo.

Nec tamen indigner pro tanta sumere ferrum

10 Coniuge: certamen præmia magna movent.

Tu quoque, si ^s de te ^t totus contenderit orbis,

^u Nomen ab æterna posteritate feres.

Spe ^x modo non timida, Dis ^y hinc egressa secundis,

Exige ^z cum plena munera ^a pacta fide.

INTERPRETATIO.

Anne potes illi tribuere hæc facinora prima juvenutis? Anne potes adornare Atriden peris̃ta mea? Quamvis omnia tribueris, nunquid tribus fratrem Hec̃torem? Is habet præstantiam militis innumeri. Ignoras quantum, & meæ vires te lateant. Nescis cui viro sis futura coniux. Vel igitur nullo bellu revocaberis; aut exercitus Graci vin-

centur à Marte meo. Nec tamen egre feram ferrum corripere pro tanta uxore; magna munera pugnam cient. Tu quoque, si universus orbis certaveris propter te, consequeris famam ab æterna posteritate. Tantam hinc profecta Diis propitiis spe hand incerta, respice promissa præmia cum certa fide.

NOTÆ.

k Illi] Menelao.
l Juventæ] Mea, scil.
m Arte] Ad omne certamen periticia.
n Dabis Hec̃tora] Id est, Tam strenuum ut frater est.
o Instar] Similitudinem notare hanc vocem dicunt Grammatici; at, ni fallor, præstantiam & dignitatem insuper habet; quod quidem hic etiam suum locum invenit.
p Fallunt] Quæ sint ignotas.
q Marti] Virtuti & viribus bellicis. Mars enim Deus belli.
r Dorica] Græca: Pars pro toto.

s De te] Propter te; nam eam vim habet quoque præpositio de, exemplaque sunt obvia.
t Totus] Europam & Asiam intellige, quæ Helenæ causa bello decennali collisæ sunt.
u Nomen] Gloriam. Credere est enim pulcherrimam fuisse ob quam tantæ motæ lites.
x Modo] Tantum modo.
y Hinc] Ex Menelai domo.
z Cum fide] Non dubitans quin omnia præstem.
a Pacta] Tibi à me promissa.

EPISTOLA XVII.

ARGUMENTUM.

Helena, lecta Paridis epistola, quasi offensâ, primum objurgat eum. Deinde, ut pudorem tutetur, Paridis suasionem infringere conatur; ita tenet, ne omnino illius amorem negligere videatur. Et sic aperte ostendit muliebri ingenium varium esse, atque mutabile; juxta illud Ovidii in Arte amandî; Forsitan & primo veniet tibi littera tristis, Quæque roget,

roget, ne se sollicitare velis. Quod rogar illa, timet; quod non rogar, optat ut instes. *Postremo. Paridis voluptatem expletura ut honestius, ita tutius visum est. si quid sit, non litteris mandare, sed per Clymenen & Æthram, socias fidissimas avere. Idque cum fecissent, rebus compositis, una Trojam abierunt.* Multi hanc epistolam non esse Ovidii contendunt, sed Sabini.

HELENA PARIDI.

Nunc oculos tua cum violarit epistola nostros;
 Non rescribendi gloria visa^a levis:
 Ausus es hospitii^c temeratis advena^d sacris
 Legitimam nuptæ sollicitare fidem?
 Scilicet^e fidecirco ventosa per æquora vectum
 Excepit portu^g Tænaris ora suo?
 Nec tibi^h diversa quamvisⁱ gente venires,
 Oppositas habuit regia nostra fores;
 Effet ut^k officii merces injuria tanti?
 Qui^m sic intrabas, hospes an hostis eras?
 Nec dubito, quin hæc, cum sit tam iusta, vocetur
 Rustica iudicio nostra querela tuo.
 Rustica sim sane; dum non oblita pudoris:
 Dumque^o tenor vitæ sit sine labe meæ.

INTERPRETATIO.

Postquam tua littera laeserunt oculos nostros, gloria non respondendi visa est parva. Ausus es hospes, violatis sacris hospitii, labe facere fidem legitimam marita? Nempe ea causa regio Tænaris accepit portu suo te adductum per maria procellosa: Nec palatium nostrum habuit valvas tibi clausas, quanquam

accederes è natione peregrina, ut iniustitia esset premium tanti beneficii? Qui sic ingredibaris, erasne hospes an hostis? Nec dubita quin hæc querimonia, cum sit tam iusta, dicatur inepta iudicio tuo. Sim profecto inepta, modo non immemor pudicitia; & modo ordo meæ vitæ sit sine macula.

NOTÆ.

Puteaneus margini adscriptos habet hos versus initio epistolæ,

*Si mihi qua legi, Paris, non legisse liceret,
 Servarem numeros, sicut & ante, proba.*

^a Non] Duplex potest esse sensus, qui tamen prope eodem redeat, prout voculam istam non ad rescribendi, vel ad levis retuleris.

^b Levis] Parva.

^c Temeratis] Violatis. Enimvero hospitii jura violat, qui hospitii uxorem adulterio corrumpere nititur.

^d Sacris] Scil. Jovi & diis hospitalibus sacra fiebant, in hospitii faciendo fœdere.

^e Scilicet] Ironiæ apta etiam vocula.

^f Fidecirco] Ut me corrumperes.

^g Tænaris] Laconica; à Tænaro promontorio, de quo jam sæpe.

^h Diversa] Remota, & qua aliis moribus vivit. Barbarorum vero nomine alios omnes Græci contemnebant. Hospites Spartani præsertim odio habebant.

ⁱ Oppositas] Clausas. Regia non exclusus es.

^k Officii] Communicati hospitii.

^l Injuria] In adulterium sollicitationem intellige, quam beneficii mercedem Helena arguit.

^m Sic] Cum desiderio me abducendi, n Dum] Dummodo. Gall. *Pourvu que.* Angl. *Provided that.*

^o Tenor] Seriem, continuationem, & cursum notat vox ista. Gall. *Le cours de la vie.* Angl. *The Course of Life.*

* Si non est ^a ficto vultus mihi tristis in ore ;
Nec sedeo ^r duris ^r torva ^r superciliis ;
Fama tamen clara est ; & adhuc sine crimine ^r lusi :
Et ^x laudem de me nullus adulter habet.

5 Quo magis admiror, quæ sit fiducia ^r cepto ;
Spemque tori dederit quæ tibi causa mei.

^r An, quia vim nobis ^a Neptunius attulit heros,
Rapta semel, videor bis quoque digna rapi ?

^b Crimen erat nostrum, si ^c delinita fuisset :

10 Cum sim rapta, meum quid ^d nisi nolle fuit ?

Non tamen è ^c facto fructum tulit ille ^f petitura ;
Excepto redii passa timore nihil.

Oscula ^r luctanti tantummodo pauca protervus
Abstulit ; ulterius nil habet ille mei.

15 ^h Quæ tua nequitia est, non ⁱ his contenta fuisset :
Di melius ! ^k similis non fuit ille tui.

Reddidit ⁱ intactam ; minuitque modestia crimen ;
Et juvenem ^m facti ⁿ pœnituisse patet.

INTERPRETATIO.

Si species mihi non est severa in ore simulata ; nec sum terribilis savi superciliis ; fama tamen est illustris, & jocata sum adhuc sine flagitio : & nullus stuprator habet gloriam de me. Quo magis stupeo, quæ sit fiducia auso ; & quæ causa tibi præbuit spem leiti mei. An, quia heros Neptunius nobis vim fecit. abducta semel, videor quoque digna bis abduci ? Nostrium erat flagitium, si pœnituisse fuisset, Cum sim ablata, quid fuit meum nisi nolle ? Ille tamen non concessit ex capto præmium quæsitum : reverti nihil passa, si metum tollas, Tantum procerax rapuit venienti pauca suavia. ille nihil habet mei amplius. Quia tua est protervia, non fuisset contenta his. Di melius ! ille tibi par non fuit. Restituit intactam, & modestia levi rem fecit ejus culpam ; & manifestum est juvenem pœnituisse facinoris.

NOTÆ.

p Si non est] Ad id quod primum ex virtutis hilaritate conjici potest, Helena respondet. Testaturque se, quamvis festivam, castam tamen esse.

q Ficto] Major non est profecto earum puellarum virtus, quæ tristitiam & severitatem nescio quam ridiculam affectant.

r Duris] Quæ inexorabilem severitatem prædicant.

s Torva] Terribilis.

t Superciliis] In quibus præsertim severitatis & superbix sedes.

u Lusi] Verbum amatorum. Alii habent vixi.

x Laudem] Id est, De me non potest sese jactare.

y Cepto] Tuo, scilicet, qui me corrumpere querat.

z An quia] Tota hæc Helenæ ratio perscrutari magis, quam dissuadere videtur.

a Neptunius] Theseus, Neptunus nepos.

b Crimen] Culpa.

c Delinita] Thesei blanditiis capta, & ad ejus amorem perducta.

d Nisi nolle] Per vim à Theseo se dicit abductam.

e Facto] Rapto.

f Petitura] Desideratum.

g Luctanti] Mihi, scilicet, quæ ipsi resistebam.

h Quæ tua nequitia] Gall. dicimus, Mechant comme vous etes. Angl. Wicked as you are.

i His] Osculis.

k Similis] Ita ut tu es protervus & libidiniferosus.

l Intactam] Non vitiatam. Quamquam non defuerunt qui aliter senserint.

m Facti] Rapto.

n Pœnituisse patet] Omnino, siquidem intactam sponte reddidisset ; at vero vi magna repetentibus fratribus reddita est.

Z 2

The-

Theſea ° pœnituit, Paris ut ſuccederet illi ;

° Ne quando nomen non ſit in ore meum ?

° Nec tamen irascoꝝ ; (quis enim ſuccenſet amanti ?)

Si modo, quem ° præters, non ſimulatur amor.

° Hoc quoque enim dubito ; non quod ° fiducia deſit,

Aut mea ſit facies non bene nota mihi :

Sed quia credulitas damno ſolet eſſe puellis ;

° Verbaque dicuntur veſtra carere fide.

° At peccant aliæ ; matronaque rara pudica eſt :

° Quid prohibet raris nomen ineſſe meum ?

Nam mea quod ° viſa eſt tibi mater idonea ; cujus

Exemplo ſecti me quoque poſſe putes :

Matris in ° admiſſo ° falſa ſub imagine luſa

° Error ineſt ; pluma teſtus adulter erat.

° Nil ego, ſi peccem, poſſim neſciſſe ; nec ullus

Error, qui facti crimen obumbret, erit.

Illā ° bene erravit, vitiumque ° auctore ° redemit :

Felix in culpa ° quo Jove dicar ego ?

INTERPRETATIO.

Pœnituit Theſeum, ut Paris illi ſuſtitueretur, ne aliquando nomen meum non recitaretur hominibus. Nec tamen ſuccenſeo; (quis enim ſuccenſet amanti?) Si modo amor quem indicas non ſugitur. Nam de hoc etiam incerta ſum; non quod, confidentia aſſit, aut mea forma non ſit mihi perſpecta: ſed quia facilitas ſolet eſſe detrimento puellis, & veſtra verba dicuntur eſſe aſſue ſide. At alia delinquunt, & matrona pauca

ſunt caſta. Quid obſtat nomen meum eſſe inter paucas? Nam quod mater mea tui viſa eſt apta, cujus exempl. credas me poſſe quoque moveri: error eſt in ſulto matris decepta ſub ſicta ſpecie: ſtuprator erat velatus penais. Ego, ſi delinquam, nihil poſſim ignorare, nec ulus error erit, qui velit probum admiſſi. Illa bene erravit, & compenſavit ſtuprum auctore. Quid ego Jove beata vocer in crimine?

NOTÆ.

o *Pœnituit*] Interrogative & quadam cum indignatione legendum.

p *Ne quando*] Id eſt. *Ut ſemper ſuiſtris hominum rumoribus differar.*

q *Nec tamen*] E. ce. antea paciſcentem verius quam reſiſtentem Helenam, jam ſtatim ſeſe, more muliebri prodentem.

r *Præters*] *Iudicas & prædicas.*

s *Hoc quoque*] *Ego quoque dubito ne forte amorem ſimules.*

t *Fiducia deſit*] Id eſt, *Non quod de forma mea diſſidam.*

u *Verbaque dicuntur*] *Fidelem laud ſer me mulieri inventas verum. Terent.*

x *At peccant*] *Quamvis fideles non ſint viri, tamen, quæſi eſſent, peccant.* Objeſtio eſt, quaſi ex parte Paris; dixerat vero ille, *Lis eſt cum forma magna pudicitia.*

y *Quid prohibet*] Reſponſio eſt Helena

ad objeſtionem. *Quid prohibet, inquit, me inter paucas recenſeri?*

z *Viſa eſt*] Dixerat vero Paris, *Hæc tibi nempe patrem ſurtâ dedere Jovem.*

a *Admiſſo*] *Adulterio.*

b *Falſa*] *Cygni ſcil.*

c *Error*] *Cygnum enim eſſe eum credit qui fuit Jupiter.*

d *Nil ego*] Adeoque non pudicitia ſecuritate, ſed impudicitia ſubululo querit; quæſi ingenii plurimas invenieris malices.

e *Bene*] *Feliciter.* Sed vocis ambiguitas orationi ſubſervit.

f *Auctore*] *Jove.* Nullum dicit fuiſſe Ledaæ crimen, quod ei a Jove vitium oblatum fuerit.

g *Redemit*] *Compenſavit.*

h *Quo Jove*] Id eſt, *Nulla.* Paridem Jovem eſſe, quo crimen ſuum compenſetur, negat Helena.

Quod

ⁱ Quod ^k genus & proavos, & regia nomina jactas;

Clara satis domus ^l hæc nobilitate sua.

Jupiter ^m ut soceri ⁿ proavus taceatur, & omne

Tantalidæ Pelopis ^o Tyndareique decus;

⁵ Dat mihi Leda Jovem cycno decepta parentem;

Quæ falsam gremio credula fovit avem.

^p I nunc, & Phrygiæ late primordia gentis,

Cumque suo Priamum Laomedonte refer.

Quos ego ^q suspicio: sed, qui tibi gloria magna est,

¹⁰ ^r Quintus, is à nostro nomine ^s primus erit.

^t Sceptra tuæ quamvis rear esse potentia Trojæ,

Non tamen ^u hæc illis esse minora puto.

^x Si jam divitiis locus hic numeroque virorum

Vincitur; at certe barbara terra tua est.

¹⁵ Munera tanta quidem promittit epistola ^y dives,

Ut possint ipsas illa movere Deas.

Sed si jam fines vellem transire pudoris;

^z Tu melior culpæ causa futurus eras.

INTERPRETATIO.

Quod prædicat gentem & proavos & nomina regia: hæc domus satis est illustis sua nobilitate. Quamvis Jupiter proavus soceri præmittatur, & omnis bonus Pelopis Tantalidæ, & Tyndareus, Leda delusa Cycno qua simplex calefecit sine avum scilicet, facit mihi Jovem patrem. Inuno & praxe commemorat initia generis Phrygiæ, & Priamum cum suo Laomedonte. Quos ego veneror: sed quintus qui tibi est magna glo-

ria, is erit primus à nostro nomine. Quamquam arbitrer sceptrum tua Troja esse validum, non tamen credo hæc esse inferiora illis. Tamen si hic locus superetur opibus & numero virorum at profecto terra tua est barbara. Litura tuæ magnifica equidem pollicentur tanta dona, ut illa valeant tangere ipsas Deas. Sed si maxime cuperem transgredi limites honestatis, tu futurus eras potior causa peccati.

NOTÆ.

ⁱ Quod] Gall, Quant à cè que. Angl. As to that which.

^k Genus] Extractio.

^l Hæc] Mæa.

^m Ut] Quamvis.

ⁿ Proavus] Vide supra.

^o Tyndareique] Fuit Tyndareus Ledaæ maritus, dictusque adeo Helenæ pater.

^p I nunc] Quasi dicat, frustra genus tuum jactas.

^q Suspicio] Veneror.

^r Quintus] De Jove loquitur. Miror vero Hybertinum, qui quidem optime ex Mythologis Paridis genealogiam scripsit, ejusque genus à Priamo, Laomedonte, Ilo, Troe, Erichthonio, Dardano, Jove repetit; hunc vero, qui septimus est, quintum facit. Credendum est itaque, vel locum hunc corruptum esse; vel aliter quam solent Nasonem Paridis avos recensuisse; vel denique, de industria errantem seminum induxisse.

^s Primus] Quia pater. Eo vero optime majorem suam facit dignitatem Helena, quo minus à Jove distat: Ut maxime nostrorum quorundam stultorum homuncionum demiror ineptiam, qui quo plus à majoribus suis aetate & virtute sunt remoti, eo sibi majorem partem credunt nobilitatem. Egregie vero, si quidem minus ab illis remotissimis istorum locordiae lumen affluget. Virtus est, scilicet, minus pravum videri!

^t Sceptra] Ad id respondent quod dixerat Paris, Sceptra parens Asia, &c.

^u Hæc] Nostra.

^x Si jam] Paridi concedit quidem ejus Asiam Græcia opulentior, sed barbaram esse dicit.

^y Dives] Quia divitiis pollicetur.

^z Tu melior] Tua elegantia magis flecter, quam divitiis. Jam diu victa est, quæ sic loquitur.

- Aut ego perpetuo famam sine labe tenebo ;
 Aut ego te potius quam tua dona sequar.
 Utque ea non sperno ; sic acceptissima ^a semper
 Munera sunt, ^b auctor quæ pretiosa facit.
 5 ^c Plus multo est, quod amas ; quod sum tibi causa laboris,
 Quod per tam ^d longas ^e spes tua venit aquas.
^f Illa quoque apposita quæ ^g nunc facis, ^h improbe, mensa
 (Quamvis ⁱ experiar dissimulare) noto.
 Cum modo me spectas oculis, lascive, ^k protervis ;
 10 Quos vix ^l instantes lumina nostra ferunt :
 Et modo suspiras ; modo pocula proxima nobis
 Sumis ; ^m quaque bibi, tu quoque parte bibis,
 Ah quoties ⁿ digitis, quoties ego recta notavi
 Signa supercilio ^o pœne loquente dari !
 15 Et sæpe extimui, ne vir meus illa videret ;
^p Non satis occultis erubique notis.

INTERPRETATIO.

Vel ego tuebar semper nomen sine macula, vel ego potius te sequar quam tua munera. Et ut ea non contemno ; sic dona sunt semper gratissima, quæ auctor reddit pretiosa. Ampius est multo quod amas ; quod sum tibi causa laboris ; quod spes tua accedit per tam vastam mariam. Adverto etiam illa quæ nunc proterve agis, mensa adnota, quamvis coner dissimulare. Cum modo me aspicias oculis procaci-

bus, luxuriose ; quos urgentes vix oculi nostri tolerant ; & modo genis, modo capis pocula proxima nobis, & tu quoque bibis parte quæ bibi. Ah quoties adverti notas occultas exhiberi digitis, quoties supercilio propemodum loquente ? & sæpe pertimui ne maritus meus illa cerneret ; & erubui signis non satis rectis.

NOTÆ.

a Semper] Gortorphanus quondam, pro quandoque, nonnunquam ; quod clar. Heinio, non sine causa elegans visum est.

b Auctor quæ] Terent. de meretricula in Eunuchis,

----- Lata est, non tam ipso quidem

Dono, quam abs te datum esse ; id vero serio trionphat.

c Plus multo] Ut me in tui amorem pellias, scil.

d Longas] Scilicet, à Troja ad Peloponnesum, non est brevis via.

e Spes tua] Tu, me abducere sperans. Metonym.

f Illa] Quæ versibus sequentibus recenset.

g Nunc] Vide quo sensu hac voce utatur,

de re præterita quidem loquens, sed præsentem quam facit.

h Improbe] Non hic nefarium, aut scelussum exposueris ; sed procacem, audacem, aspidum.

i Experiar dissimulare] Id est, Coner dissimulare me non intelligere.

k Protervis] Petulantibus, procacibus & lascivis.

l Instantes] Nimirum quid velint declarantes, & quasi patentes.

m Quaque] Quæ parte.

n Digitis] Manu etiam amoris sui signa Paris dederat.

o Pæne loquente] Maxima est in oculis animi declaratio.

p Non satis occultis] Quia signis illis ipse etiam Menelaiis Parisi amorem, imo & Helenæ culpam, cognoscere potuisset.

Sæpe

Sæpe vel exiguo, ^a vel longo murmure dixi,

Nil pudet hunc : ^a nec vox hæc mea falsa fuit.

^a Orbe quoque in mensæ ^a legi sub nomine nostro,

Quod deducta mero littera fecit, AMO.

5 Credere me tamen ^a hoc oculo ^a renuente negavi.

Hei mihi ! jam didici ^a sic quoque posse loqui.

His ego blanditiis, si ^a peccatura fuisset,

Flecteretur ; his poterant pectora nostra capi.

^b Est quoque (confiteor) facies tibi rara ; potestque

10 Velle sub amplexus ire puella tuos.

Altera ^c vel potius felix sine crimine fiat,

Quam cadat ^d externo noster amore pudor.

Disce ^e meo exemplo, formosis posse carere :

Est ^f virtus placitis abstinuisset bonis.

15 Quam multos credas juvenes optare, ^g quod optas,

^h Qui sapiant ? oculos an ⁱ Paris unus habes ?

INTERPRETATIO.

Sæpe dixi, vel tenui, vel protracto murmure, nihil pudet hunc ; nec hæc mea verba fuerunt falsa. Legi etiam in ambitu mensæ sub nomine nostro, AMO, quod littera exarata vino fecit. Negavi tamen me his fidem habere oculo abnunte. Hei mihi ! jam doctæ non posse quoque sic loqui. Ego moverer his blandimentis, si fuisset lapsura ; pectora nostra poterant his deliniri. Est quoque tibi,

agnosco, species præstant ; & puella potest velle venire in complexus tuos. Vel altera fiat potius beata sine culpa, quam noster pudor recedat amore peregrino. Disce meo exemplo posse vivere sine pulchris. Est virtus sibi temperasse à bonis placitis. Quam multos juvenes arbitreris cupere, quod cupis, quæ sibi temperent ? An solus Paris habes oculos ?

NOTÆ.

q Vel longo] Quod est quodammodo admirantis & subralescentis.

r Hunc] Paridem.

s Nec vox] Quia pudore carebat Paris.

t Orbe mensa] In mensa rotunda.

u Legi sub nomine] Postquam Helenæ nomen vino Paris scripisset, hanc nomini vocem supposuit Amo ; ut intelligeret Helena se ab illo amari.

x Hoc] Me à te amari.

y Renuente] Nutu tibi respondente, & negante.

z Sic] Oculorum nutu.

a Peccatura] Si conjugii voluisset fidem fallere.

b Est quoque] Respondet ad id quod dixit Paris, Nec puto collatus forma Menelaus, &c.

c Vel] Quantam vim habet hoc in loco

hæc vocula, quamque prodit bene occultum Helenæ amorem !

d Externo] Viri extranei, qui maritus non est.

e Meo exemplo] Qua licet non habeam maritum pulcrum, tamen eo sum contenta, ut exponit Huberinus. Quod minime placet. Tacite indicat Helena se Paridis amore captam esse, cui per virtutem resistat.

f Virtus] Maxima quidem, ut vix deur major, ex quo solenne illud Epicteti summi Philosophi, Sustine & Abstine.

g Quod optas] Ejus concubitus, scil.

h Qui sapiant] A me abstineant. Sapientia vero non angustos admodum posuit iines, cui vota impura sint licita.

i Paris unus] Unus Vaticanus, Paris solus. Plurimis suam dicit esse cognitam pulchritudinem.

Non

- Non tu plus cernis; sed plus temerarius audes;
 Nec tibi plus cordis, sed magis oris adest.
 Tunc ego te vellem celeri venisse carina,
 Cum mea virginitas mille petita procis.
 5 Si te vidissem, ¹ primus de mille fuisses:
 Iudicio veniam vir dabit ipse meo.
 Ad possessa venis ^m præceptaque gaudia serus:
 Spes tua lenta fuit; quod petis, alter habet.
 10 ⁿ Ut tamen optarem fieri tibi Troia conjux,
^o Invitam sic me nec Menelaüs habet.
 Define ^p molle, precor, verbis ^q convellere pectus;
 Neve mihi, quam te dicis amare, ^r noce.
 Sed sine, quam tribuit fortem Fortuna, ^s tueri;
 Nec spoliū nostrī turpe pudoris habet.
 15 ^t At Venus hoc pacta est; & in altæ vallibus Idæ
 Tres tibi se nudas exhibuere Deæ;
 Unaque cum regnum, belli daret altera laudem;
^u Tyndaridos conjux, ^x tertia dixit, eris.
 Credere vix equidem cælestia corpora possum
 20 Arbitrio formam supposuisse tuo.

INTERPRETATIO.

Tu non amplius visu polles, sed temerarius amplius audes. Nec tibi plus inest animi, sed plus lingua. Ego vellem te tunc accersisse veloci nave, cum mea virginitas quæsita est mille procis. Si te aspexissem, fuisses primus de mille. Ipse maritus ignoscet meo iudicio. Accedis tardus ad voluptatem occupatam & correptam. Spes tua fuit tarda; alter possidet quod cupis. Quamvis tamen cuperem fieri tibi uxor Trojana, Menelaus nec me ita retinet coactam. Omitte, quæso, labeſciscere verbis cor tene-

rum: neve mihi obſto quam proſtaris te amare. Sed patero me ſervare conditionem quam fortuna exhibuit, nec refer indecorum ſpolium noſtra pudicitia. At Venus hoc pollicita eſt, & tres Deæ oſtenderunt ſe tibi ſine veſtibus in vallibus Idæ excelsa & cum una polliceretur imperium, altera gloriā belli, tertia dixit, ſies maritus filia Tyndari. Vix equidem poſſum credere corpora cæleſtia permiſiſſe pulchritudinem iudicio tuo.

NOTÆ.

k Oris] Inverecundia. Alii habent, sed magis oris inest.

l Primus] Scilicet, ne quis ex procis offenderetur, si cui pater Helenam responderet, conferrent omnes, ut quem vellet, cui reliqui auxilio essent, ipsa eligeret.

m Præceptaque] Ante occupata.

n Ut] Quamquam.

o Invitam] Dicit se nec male nec contra animi desiderium cum Menelao esse.

p Molle] Ad amandum primum.

q Convellere] Commovere, labeſciscere, ab

officio deſceſcere, in tui amorem pellicere.

r Noce] In crimen & dedecus me impellendo.

s Tueri] Ut caſte cum Menelao vivam.

t At Venus] Reſpondet ad id quod dixerat Paris, Pollicita eſt thalamo te Cytheræ meo.

u Tyndaridos] Helena. Vide ſis Paridis epistolam; quæ huic vicem præſtet commentarii.

x Tertia] Venus, ſcil.

Utque

¶ Utque sit ² hoc verum; certe ^a pars altera ficta est,

^b Judicii pretium qua data dicor ego.

Non est tanta mihi fiducia ^c corporis, ^d ut me

Maxima teste Dea dona fuisse putem:

5 Contenta est oculis hominum mea forma probari;

Laudatrix Venus est invidiosa mihi:

Sed nihil ^e inficior; faveo quoque laudibus istis:

Nam mea vox quare, ^f quod cupit, esse neget?

Nec tu ^g succense ^h nimium mihi ⁱ creditus ægre:

10 Tarda solet magnis rebus inesse fides.

Prima mea est igitur Veneri placuisse voluptas;

Proxima ^k me visam præmia summa tibi;

Nec te Palladios, nec te Junonis honores

Audiris Helenæ præposuisse ^l bonis.

15 Ergo ego ^m sum virtus? ego sum tibi ⁿ nobile regnum?

Ferreæ sim, si non ^o hoc ego pectus amem:

^p Ferreæ, crede mihi, non sum; ^q sed amare repugno

Illum, quem fieri vix puto posse meum.

INTERPRETATIO.

Et quamvis hoc sit verum, certe pars altera est falsa, qua ego dicor facta merces judicii. Non mihi tanta est confidentia corporis, ut credam me fuisse maxima munera Dea judicio. Mea pulchritudini satis est laudari oculis hominum. Venus approbatrix est mihi invidiosa. Sed nihil nego, probo etiam ista præconia. Nam quoniam meus sermo inficitur esse quod optat? Nec tu vix creditus nimium mihi irascaris. Fides lenta solet tribui

magnis rebus. Ergo prima gaudia sunt placuisse Veneri; altera me visam tibi maxima munera; nec te prætulisse honores Palladios, nec te prætulisse honores Junonis bonis auditis Helena. Ergo ego sum tibi virtus? Ego sum splendidum regnum? Inhumana forem, si ego non diligam hunc, tanto animum. Crede mihi non sum inhumana; sed refugio illum diligere, quem arbitror vix posse fieri meum.

NOTÆ.

y Utque] Quamvis.

z Hoc] Quod de forma Deorum judicaveris.

a Pars altera] Eorum quæ dicis, scil.

b Judicii] Quo Veneri palmam tulisti.

c Corporis] Quod ad pulchritudinem spectat, intellige.

d Ut me] Vide ut magis de forma quam de pudicitia sollicita sis, utque visam se tradat potius, quam ab adultero tueatur.

e Inficior] Alii infirmo.

f Quod cupit] Esse pulchram scil.

g Succense] Irascere. Enimvero istud etiam curaverit mulier pudica!

h Nimium mihi] Ex Paridis persona loquitur, cum ipsum nimis ægre creditum dicit;

quasi is ideo queri posset, quod sibi Helena non crederet.

i Creditus] De iis intellige, quæ de Helena præcitate Venerem, Paris dicebat.

k Me visam] Me putatam & judicatam esse.

l Bonis] Pulchritudine, scil.

m Sum virtus] Hoc dicit, quia se virtutis à Pallade promissæ loco, Paris elegerat.

n Nobile regnum] Id est, Regni à Junone promissi loco.

o Hoc] Tuum, talem.

p Ferreæ] Dura, inhumana, quæ amare nesciam.

q Sed] Illud vero sed nihil est. Atque etiam viâ subdit.

A a

Quid

^r Quid ^s bibulum curvo proscindere litus aratro,
^s Spemque sequi coner, quam ^u locus ipse neget?
 Sum rudis ad Veneris furtum; nullaque fidelem
 (Di mihi sunt testes) ^x lusimus arte virum.

^y Nunc quoque, quod ^z tacito mando mea verba libello,
 Fungitur officio littera nostra ^a novo/
^b Felices, quibus ^c usus adest! ego nescia rerum
^d Difficilem culpæ suspicor esse viam.

^e Ipse ^f malo metus est; ^g jam nunc confundor, & ^h omnes
ⁱ In nostris oculos vultibus esse reor:
 Nec reor hoc falso, sensi mala murmura vulgi;
 Et ^k quasdam voces rettulit ^l Æthra mihi.
 At tu dissimula; nisi si ^m desistere mavis:
 Sed cur desistas? dissimulare potes.

ⁿ Lude, sed occulte: ^o major, non maxima nobis
 Est data libertas, quod Menelaüs abest.
 Ille quidem procul est, ita re cogente, profectus:
 Magna fuit subitæ justæque ^p causa viæ;

INTERPRETATIO.

Quamobrem tentem findere litus bibulum ad-
 unco vomere, & spem sequi, quam ipse locus
 prohibeat? Sum imperita ad furtum Veneris:
 & (Di mihi sunt testes) nulla fraude dece-
 pimus maritum fidem. Nunc etiam quod
 committo mea verba libello secreto; epistola
 nostra facit officium insolitum. Beata quibus
 experientia adest! ego imperita conjicio iter
 ad crimen esse asperum. Ipse timor est oneri:
 jam nunc turbata sum, & puto omnes oculos

habere in nostra facie. Neque hoc falso reputo.
 Experta sum sinistros rumores vulgi; & Æ-
 thra renunciavit mihi quadam verba. At tu
 dissimula, nisi si praeptas desinere. Sed quam-
 obrem desinas? potes dissimulare. Ludent, sed
 clam; licentia major, non maxima est nobis
 indulta, quod Menelaus procul est. Ille qui-
 dem abest digressus re ita urgente. Magna &
 justa causa suis repentino itinere.

NOTÆ.

^r Quid bibulum] Per similitudinem osten-
 dit sibi Paridis amor non esse frustra indul-
 gendum.

^s Bibulum] Nimirum litus arenosum
 statim aquam omnem ebibit, & sterile est.

^t Spemque] Velim ex semine litum mes-
 sem sperare, quam locus ipse denegat. Sese à
 Paride amari fingit non credere.

^u Locus] Litus arenosum & sterile.

^x Lusimus] Decepimus.

^y Nunc quoque] Ad alium se antea un-
 quam scripsisse negat.

^z Tacito] Secreto.

^a Novo] Insolito.

^b Felices] Suspirans istud dicit proba mu-
 lier.

^c Usus] Experientia, exercitatio.

^d Difficilem] Adeoque maxime caven-
 dum in principio ne peccemus.

^e Malo est] Mihi nocet; molestus est.

^f Jam nunc] Antequam peccavero, quid
 postea esset?

^g Omnes] Qui fraudem & peccatum me-
 um arguant.

^h Quasdam voces] Populi, scilicet de amore
 nostro obmurmurantis.

ⁱ Æthra] Helenæ altera comes.

^k Desistere] Amore supersedere.

^l Major] Quam si adesset maritus, intel-
 lige; at non omnis tamen data est. Dixerat
 Paris, Sed tibi & hoc suadet rebus, non voce,
 maritus; ad hoc respondet Helena.

^m Causa] Ea fuit, ut dividerentur in
 Creta Atrei bona.

Aut

Aut mihi n sic visum est : ego, cum dubitaret an iret,

Quamprimum, dixi, fac rediturus eras :

° Omine lætatus p dedit oscula ; Resque, domusque,
Et tibi sit curæ q Troicus hospes, ait.

5 ² Vix tenui risum : quem dum compescere luctor,
Nil illi potui dicere, præter, ° Eris.

Vela quidem ³ Creten ventis dedit ille secundis ;
Sed tu non ideo cuncta licere puta.

Sic meus hinc vir abest, ut me custodiat absens :

10 An nescis longas Regibus esse manus ?

Fama quoque u est oneri : nam quo constantius ore
Laudamur vestro, justius * ille timer.

Quæ v juvat, ² ut nunc est, eadem mihi gloria a damno est ;
Et melius famæ b verba dedisse foret :

15 Nec, quod c abest, hic me tecum mirare relictam ;
Moribus & vitæ credidit ille meæ.

d De facie metuit, e vitæ confidit ; & illum
Securum probitas, forma timere facit.

INTERPRETATIO.

At sic mihi visum est. Ego, cum incertus es-
set an proficisceretur, fac, inquam, discedas
mox reverſurus. Gaudens præsagio me deſ-
calatus est ; & inquit, Et res & domus &
hospes Trojanus sit tibi curæ. Vix repressi-
ſſimam ; quem dum conor coercere, nihil potui
illi dicere, præter, Eris. Ille quidem expan-
dit carbasæ, Creten ventis propitius. Sed tu
ne credas ideo omnia esse concessa. Maritus
meus ita hinc abest, ut absens me servet. Au-

ignoras manus longas esse Regibus ? Fama
quoque gravis est ; nam quo certius celebramur
ore vestro, ille metuit justius. Gloria qua
prodest ut nunc est, eadem mihi est detrimen-
to. Et aptius esset seſsellisse famam. Nec,
quia procul est maritus, miveris me hic tecum
desertam ; ille consilium est moribus & vitæ
meæ. Timer de forma, vitæ credit ; & in-
tegritas præstat illum tutum, pulchritudo co-
git metnere.

NOTÆ.

n Sic] Ut Menelaus in Cretam proficisceretur, causam esse justam. Quippe justam fingebat adultera quæ discedere maritum cupiebat.

o Omine] Illo nempe, quod dixisset Helena, Quamprimum rediturus eas.

p Dedit] Mihi, scil.

q Troicus] Paris.

r Vix tenui] Quia ovem lupo concedere Menelaum sciebat.

s Eris] Curæ, scil. domus, & res, & Troicus hospes.

t Creten] Id est, Ut in Creten iret.

u Est oneri] Me retinet, ne omnia qua habui peccarem, amdeam.

x Ille] Menelaus, adeoque maritus quilibet.

y Juvat] Quia mihi amorem tuum con-

ciliavit.

z Ut nunc est] Maxima, ex pulchritudinis laude.

a Damno] Quia per eandem ex pulchritudine laudem & gloriam minus latere & peccare licet. Nihil enim ad rem dixisse videntur Commentatores.

b Verba dedisse] Ut nesciret fama tanto pere viris placere Helenam.

c Abest] Menelaus, supple.

d De facie] Quia pulchra sum, ne quis mihi infidelitur, metuit.

e Vita] Quam antea pudice egi. Quamquam ratiocinatio hæc, Casta fuit. Ergo erit, cautione egeat ; vixque possit certo scire quisquam, quantumvis fuerint castæ non paucæ, hæcne an illa talis sit.

- Tempora ne pereant ^f ultro data & præcipis ; utque
Simplicis utamur commoditate viri.
^h Et libet, & timeo ; ⁱ nec adhuc exacta voluntas
Est satis : in dubio pectora nostra labant :
⁵ Et vir abest nobis ; & tu sine conjuge dormis ;
^k Inque vicem tua me, te mea forma capit :
ⁱ Et longæ noctes ; & jam sermone ^m coïmus :
Et tu (ⁿ me miseram !) blandus ; & una domus.
Et peream, si non invitant omnia culpam :
¹⁰ Nescio quo tardor sed tamen ipsa metu.
Quod ^o male persuades, utinam ^p bene cogere possis !
Vi mea rusticitas excutienda fuit.
^q Utilis interdum est ipsis injuria passis :
Sic certe felix esse coacta velim.
¹⁵ Dum novus est, ^r potius cæpto pugnemus amor ;
Flamma recens parva sparsa resedit aqua.
Certus in hospitibus non est amor : ^s errat, ut ipsi ;
Cumque nihil speres firmitus esse, ^t fuit.

INTERPRETATIO.

Suades ne opportunitas sponte exhibita dilaberetur, & ut utamur facilitate creduli mariti. Et cupio, & metuo, nec voluntas est adhuc satis explorata: corda nostra in incerto fluctuant. Et maritus nobis est absens, & tu cubas sine uxore, & tua species vicissim me movet, & mea te; & noctes proluxa, & jam verbis conjuncti sumus; & tu (me miseram!) coïmus, & una domus. Et inteream, si omnia non pellicunt ad crimen. Sed tamen ipsa detineor,

nescio quo timore. Utinam queas bene cogere quod male persuades, mea morositas per vim fuit prseliganda. Nonnunquam injuria grata est, ipsi injuria affectum. Sic prselito per vim cupiam esse beata. Dum tener est, certemus potius adversus nascentem amorem: Flamma nova disjecta, oppressa est paucula aqua. Amor non est firmus in hospitibus: vagatur sic ut & ipsi; & cum credas nihil esse certius, fuit.

NOTÆ.

^e Tempora] Imo per illa amori indulgemus.

^f Ultro] Cum vir meus excesserit.

^g Præcipis] Suades.

^h Et libet &] Pudica mulier.

ⁱ Nec adhuc] Tuto ut peccaret sollicita erat.

^k Inque vicem] Vicissim, tu me, ego te.

^l Et longæ] Rationes enumerat quibus in paucis vota trahebatur.

^m Coïmus] Conjugimur. Nescio quos gradus enumerant, Videre, Colloqui, Tangere, &c.

ⁿ Me miseram] Istud dicit quæ contra rationis & pudicitiae leges sese sentit abripere.

^o Male] Non honeste.

^p Bene] Ut mihi honesta sit expositio.

Illud vero unum plerumque querunt, non aiud.

^q Utilis] Quia & per injuriam sese excusant. Jam vero, cum totam propemodum Ovidii artem in hac epistola videam, mirari eos subit, qui politissimum ejus opus ab alio ingenio ortum esse putent.

^r Potius] Ecce muliebrem mobilitatem; quæ etiam ad inflammandos viros utuntur.

^s Errat] Amor hospitum erro & levis est, ut ipsi hospites, quibus certa non est sedes. Gall. Leur amour est volage. Angl. Their Love is vagrant.

^t Fuit] Argute, ut intelligatur nullum esse amorem. Alii tamen codices habent fugit.

- * Hypsipyle testis, testis * Minoia virgo est ;
 In non exhibitis utraque ^v quæsta ^z toris :
 Tu quoque dilectam multos infide, per annos
 Diceris Oenonen destituisse tuam.
 5 Nec tamen ipse negas ; & nobis omnia de te
 Quærere, si nescis, maxima cura fuit :
 Adde quod, ut cupias constans in amore manere,
 Non potes : ^a expediunt jam tua vela Phryges.
 Dum loqueris mecum, dum nox sperata ^b paratur,
 10 Qui terat in patriam, jam tibi ^c ventus erit.
^d Curfibus in mediis ^e novitatis plena relinques
 Gaudia ; cum ventis noster abibit amor.
 An ^f sequar, ut suades ; ^g laudataque Pergama visam ;
 Pronurus & magni Laomedontis ero ?
 15 Non ita cotemno ^h volucris præconia Famæ,
ⁱ Ut probris terras impleat illa meis :
 Quid de me Sparte poterit, quid Achæia tota,
 Quid gentes Asiæ, quid tua Troja loqui ?

INTERPRETATIO.

Hypsipyle est testis, virgo Minoia est testis, utraque concessa in lectis non datis. Tu quoque perfide perhiberis deseruisse tuam Oenonen amatam per multos annos. Nec tamen ipse diffiteris, & si ignoras, maxima cura fuit nobis omnia de te percontari. Adjice quod, quamvis desideres esse firmus in amore, non potes. Phryges jam adornant tua vela. Dum mecum sermocararis, dum nox expectata apparetur, jam tibi aura veniet, qua te vehat

in patriam. Destitues delicias plenas jucunditatis in mediis progressibus ; noster amor excedet cum ventis. An me tibi dedam cōmitem, ut pellicis ; & petam Pergama celebrata ; & ero pronurus magni Laomedontis ? Non ita sperno laudes celeris famæ, ut illa cōdimpleat orbem meo dedecore. Quid Sparte poteris dicere de me, quid tota Achæia, quid populi Asiæ, quid tua Troja ?

NOTÆ.

u Hypsipyle] *A Jasonis relicta.*
 x Minoia] *Ariadua Minois filia.*
 y Quæsta] *Correctio test Clariss. Heinssii.*
 Vulgati codices habent *juncta* ; alii *lusa* ; alii *palla*, *villa*, *juxta*, *juncta*, *dusta*, *justa*.
 z Toris] *Per torum fidem conjugalem intellige.*
 a Expediunt] *Qui discedant, scil. teque secum revebant.*
 b Paratur] *Pro parabitur : Sed major est vis, & melius res ipsa per tempus præsens declaratur.*
 c Ventus] *Quo secundo, hortantibus tuis, proficisceris ; meque, tamen si nullo, destituere videris.*

d Curfibus] *Amoris voluptatibus. Metaphora aurigis.*
 e Novitatis] *Adeoque maxima, & jucundissima, quia non bene cognita, vizque delibata.*
 f Sequar] *Te, scil. Ad ea incommoda pergit, quas sequentur si cum Paride aufugero malit.*
 g Laudataque] *A te, scil.*
 h Volucris] *Cujus alæ pernices, ut quidem eam finxerunt Poetæ. Virgilius præsertim in illa sua magnifica Famæ descriptione.*
 i Ut probris] *Id est, Ut ea admittam, quibus me jure possit summa probris onerare, & infamem probare.*

Quid

- Quid Priamus de me, Priami quid ^k sentiet uxor ;
 Totque tui fratres, Dardanidesque nurus ?
 Tu quoque, qui poteris tibi me sperare fidelem,
 Et non exemplis ^l anxius esse ^m tuis ?
 5 Quicumque Iliacos intraverit advena portus,
 Is tibi solliciti ⁿ causa timoris erit.
 Ipse mihi quoties iratus, *Adultera*, dices !
 Oblitus ^o nostro crimen inesse tuum.
 Delicti fies idem reprehensor & auctor :
 10 Terra, precor, vultus obruat ^p ante meos.
^q At fruar Iliacis opibus, cultuque beato ;
 Donaque promissis uberiora teram.
 Purpura nempe mihi, pretiosaque texta dabuntur ;
 Congestoque auri pondere dives erò.
 15 Da veniam ^r fallax, non sunt tua munera tanti :
 Nescio quo tellus me tenet ^s ista modo.
 Quis mihi, si lædar, Phrygiis succurrat in oris ?
 Unde petam fratres, unde parentis opem ?
 Omnia Medæ fallax promisit Iason ;
 20 Pulsa est ^t Æsonia num minus illa domo ?

INTERPRETATIO.

Quid cogitabit Priamus de me, quid conjux
 Priami ; & tui tui fratres, & nurus Troja-
 na ? Tu quoque, quomodo poteris sperare
 me tibi fidelem, & non esse sollicitus tuis
 exemplis. Quicumque peregrinus subierit
 portus Iliaci, is erit tibi causa metus
 anxii. Quoties ipse insensus, mihi dices,
 Adultera, immem r flagitium tuum esse in
 nostro. Idem fies censor & auctor peccati.
 Tellus, oro, prius defodiat faciem meam.
 At gaudebo divitiis Iliacis, & ornata

splendido ; & consequar munera majora
 pollicitis. Nimirum exhibebatur mihi
 purpura, & splendida vestimenta, & ero
 opulenta pondere cumulado auri. Ignosce
 consueti, tua dona non sunt tanti. Nescio
 quomodo ista terra me retinet. Quis mihi
 opem ferat in terris Phrygiis, si offender ?
 Unde arcessam fratres, unde auxilium pa-
 tris ? Iason mendax omnia pollicitus est
 Medæ : num illa minus est ejecta domo
 Æsonia ?

NOTÆ.

^k Sentiet] Sentiat sex libri; unus habet
 consuet.

^l Anxius] Quis vero sibi fidelem credat
 mulierem, quam ipse perfidiam docet ?

^m Tuis] Qui me a Menelao marito non
 dubitas abstrahere.

ⁿ Causa timoris] Quia eo quo tu huc ap-
 pulisti, animo, eodem illum advenire credes.

^o Nostro crimine] Te vero & eodem crimine
 nocentem remus esse.

^q Ante] Quam, intellige, tu reprehendas
 m. non delictum. Num illud tantum metuit
 adultera, utcumque dissimulat.

^r At fruar] Istud pollicitus erat Paris.

^s Fasse] Mihi ingenuè consueti, tua
 munera tanti non esse, ut hinc discedam.

^t Æsonia] Laconica; solam patriam; cuius
 dulcedine capi cunctos alicubi canit Poeta.

^u Æsonia] Domo Æsonis, qui fuit Iaso-
 nis pater.

Non

- Non erat Æetes, ad quem despecta rediret ;
 Non * Ipsea parens, Chalciopeque soror :
 Tale nihil timeo ; † sed nec Medea timebat :
 ‡ Fallitur augurio spes bona sæpe suo.
- 5 Omnibus inuenies, quæ nunc jactantur in † alto,
 Navibus ‡ à portu lene fuisse fretum.
 Fax quoque me terret ; quam se peperisse cruentam
 Ante diem partus est tua visa parens.
 Et vatum timeo monitus ; quos igne Pelasgo
 10 Ilion arsuram præmonuisse ferunt.
 Utque favet † Cytherea tibi, quia ‡ vicit, habetque
 Parta per arbitrium † bina tropæa tuum ;
 Sic † illas vereor ; quæ, ‡ si tua gloria vera est,
 Judice te causam non tenuere duæ.
- 15 Nec dubito, quin, te si prosequar, arma parentur :
 Ibit per gladios (hei mihi!) noster amor.
 An fera Centauris indicere bella coëgit
 † Atracis † Hæmonios Hippodamia viros ?

INTERPRETATIO.

Non erat Æetes, ad quem sperata reverteretur : non mater Ipsea & soror Chalciope. Nihil tale metuo, sed nec Medea metuebat. Spes bona sæpe decipitur omine suo. Conspicis mare fuisse mite à portu omnibus navibus quæ nunc agitantur in aperto mari. Fax quoque, quam sanguinolentam mater est partu emisisse ante diem puerperæ, mihi terrorem incutit. Et metuo responsa vatum, quæ aiunt prædixisse Trojam sta-

ndendam igne Pelasgo. Et quemadmodum Cytherea tibi est auxiliatrix, quia superior discessit, & consecuta est duo Tropæa per iudicium tuum ; sic times illas, quæ duæ, si honor tuus non est scitus, causa exciderunt te arbitro. Nec dubito, quin, si te comiser, arma commoveantur. tibi mihi! noster amor feretur per enses. An Hippodamia Atracis adegit viros Hæmonios denunciare, fera bella Centauris?

NOTÆ.

u Non erat] Erat quidem ; sed ad quem accedere auderet Medea, non erat : quanquam accessisse, imo ipsum regno pulsum restituisse eam scripsit Apollodorus.

x Ipsea] Hic maxime variant codices : unde corruptum locum esse licet conicere ; eo præsertim, quod nullus, quod quidem sciam, illo nomine hanc Medæ matrem appellaverit. Reponendum itaque, ex Hesiodo, Apollonio, Apollodoro, Hygino, Ilya : Quæ est communis opinio ; tamen aliam nonnulli meminerunt.

y Sed nec] Argue profecto. Exemplo nihil metuens Medæ, se posse destitui dicit Helena.

z Fallitur] Non ea eveniunt quæ bene speramus ; contra sæpe cedunt male omnia.

a Alto] In mari, procul à terris.

b A portu] Hac comparatione innuit, non esse statim primæ rerum speciei ere-

ndendum.

c Cytherea] Venus.

d Vicit] Per te, qui ipsi pulchritudinis palmam detulisti.

e Bina] De Junone & Pallade.

f Illas] Junonem & Palladem.

g Si tua] Si verum est quod, ad tuam gloriam dicis, te, de pulchritudine, Dearum litem direxisse.

h Atracis] Atracæ, seu Atraciæ Thessaliæ urbe oriunda, nisi forte Atraciæ pro Thessaliâ generatim posita. Nam quod Antonius Atracis filii Hippodamiam filiam facit, nulli potui repetire.

i Hæmonios] Thessalos : Pirithoum, filium Thescum, Herculem, Lapithas ; qui, ut vidimus in Phylide, Centauros, in Hippodamiz & Pirithoi ruptis, mulieribus vinoparantes partim interiecerunt, partim fugaverunt.

Tu

- Tu fore tam iusta lentum Menelaon in ira,
 Et geminos^k fratres, Tyndareumque puras?
 Quod bene te jactas, & fortia facta recensēs;
 A verbis facies diffidet^l ista suis.
- 5 Apta magis Veneri, quam sint tua corpora Marti:
 Bella gerant fortes; tu, Pari, semper ama.
 Hæctora, quem laudas, pro te pugnare iubeto;
^m Militia est operis altera digna tuis.
- ⁿ His ego, si^o sciperem, pauloque audacior essem,
 10 Uterer, utetur, si qua puella sapit.
 Aut ego deposito^p faciam fortasse pudore;
 Et dabo^q conjunctas^r tempore victa manus.
 Quod petis, ut furtim præsentēs plura loquamur;
^s Scimus quid captes, colloquiumque voces.
- 15 Sed nimium properas; & adhuc tua messis^t in herba est:
 Hæc mora^u sit voto forsā amica tuo.
^x Hactenus^y arcanum furtivæ conscia mentis
 Littera jam lassō pollice^z sistat opus.
 Cætera per socias Clymenen Æthramque loquamur,
 20 Quæ mihi sunt comites^a consiliumque duæ.

INTERPRETATIO.

Tu arbitraris Menelaum & fratres gemellos & Tyndareum futurum tardum in vindicta tam iusta? Quod magnifice te effers, & enumeras strenuus factiura; iste vultu dissentit à suis vocibus. Tua corpora sint magis idonea Veneri quam Marti. Strenuus sequantur arma, tu, Pari, semper ama. Fac Hæctor, quem celebras, pro te certet: altera militia est digna tuis laboribus. Ego, si sciperem & essem paulo cordatior, uterer his: uicetur puella si qua sapit. Aut ego for-

tasse utar pudore profligato, & assignando superata porrigam manus connexas. Quod populas, ut in conspectu clam plura satulemur, novimus quid quæras, & vocitas colloquium. Sed nimium festinas, & tua messis est adhuc in herba. Forsitan hac dilatio sit grata tuo desiderio. Hactenus epistola porticeps animi secreti dum faciat operi furtivo, pollice jam defisso. Aperimus reliqua per socias Clymenen & Æthram, quæ duæ sunt mihi comites & consilium.

NOTÆ.

k Fratres] Meos, Castorem & Pollucem.
 l Ista] Quæ amorem, non bellum præ se ferunt.
 m Militia] Amoris scilicet. Enimvero Militat omnis amans, & habet sua castra Cupido.
 n His] Operis, scilicet.
 o Sciperem] Si mihi & voluptati mea consulerem, remque meam facere vellem.
 p Faciam] Tuis bonis & in amoribus tua opera utar. Sed unus & alter codex venuste habent sapiam.
 q Conjunctas] Quales eorum solent esse qui sese dedunt & submitunt.
 r Tempore] Aliquando, Tandem.
 s Scimus] Difficile non fuit, cum dixit

rit Paris,

Escipe me lecto, nocte silente, tuo.
 t In herba] Adeoque tempus ejus remotum. Metaphoræ vero sensus apertus est.
 u Sit] Pro erit. Vides muliebri ingenium, & quam bene Ovidio perspicuum fuerit.
 x Hactenus conscia] Cui hactenus mentis meæ secreta commisi. Hæc omnia ex Amantii arte.
 y Arcanum opus] Secreta scribendi officium.
 z Sistat] Finiat.
 a Consiliumque] Quibus adeo omnia licet cito concedere. Scilicet, ut multa alia per internuncios melius gerantur res istæ.

EPISTOLA XVIII.

ARGUMENTUM.

Hellepontiacum mare septem tantum stadiis Europam ab Asia dividit. Sestos in Europa, Herus patria; & Abydos in Asia, ex qua fuit Leander, adversa urbes sunt. Cum autem Leander Abydenus in Sestiam puellam Hero misere deperiret, per Hellepontum noctu ad eam natare consueverat. Sed maris tempestate interclusus, jam prateritis septem diebus, ad amicam Hero, per audacem nautam ea tempestate Seson navigantem, hanc epistolam misit; in qua primum amorem suum firmum & stabilem esse ostendit. Deinde queritur, quod natandi facultas ob severissimum maris aestum ei sit ablata. Demum vero pollicetur se brevi venturum; & quamvis mare non fuerit tranquillum, se tamen periculis potius vitam suam commissurum, quam illius jucundissimo conspectu, atque colloquio caritum.

LEANDER HERONI.

Mittit ^b Abydenus, quam ^c mallet ferre, salutem,

^d Si cadat ira maris, ^e Sesta puella, tibi:

Si mihi Di ^f faciles & sunt in amore ^g secundi,

^h Invitis oculis hæc mea verba leges.

5 Sed non sunt faciles: nam cur mea vota morentur,

ⁱ Currere me ^k nota nec patiantur aqua?

^l Ipsa vides cælum pice ^m nigrius; & freta ventis

Turbida, perque cavas vix adeunda rates:

Unus, & hic audax, à quo tibi littera nostra

10 Redditur, è portu navita movit iter.

INTERPRETATIO.

Puella Sesta, Abydenus mittit tibi salutem quam praoptaret ferre, si impetus maris remitteret. Si Di sint mihi benigni & propitii in amore, leges hæc mea verba oculis reluctantibus. Sed non sunt benigni; nam cur disti-

neant mea vota; nec sinant me natare aqua assueta? Ipsa cernis cælum obscurius pice, & maria turbata ventis, & vix tangenda navigibus. Unus nauta, & hic audax, à quo epistola nostra tibi exhibetur, solvit è portu.

NOTÆ.

^b Abydenus] Leander, ex Abydo urbe.
^c Mallet] Mallet melius ad verbum ferrens cadat responderet.

^d Si cadat] Si finis maris, seu tempestas sedata fuerit.

^e Sesta] Mallet Clar. Heinsius, Sesti, si cut alibi Lesbi, si per antiquos libros liceret. Non immerito certe; nam aliud huiusce formationis nomen haud facile invenias. Statius, Hero Sestias dicitur, quam Sestiam etiam analogice dixeris. Caterum in Putreano codice, manu recentiore legebatur hoc διδισχον, cujus loco excerpta Doulic,

Quam cuperem salitas, Hero, tibi ferre per undas,

Accipe Leandri, dum venit ipse, manum.

^f Faciles] Exorabiles & propitii.

^g Secundi] Faventes.

^h Invitis] Ita ut, quod opto, malueris me, quam epistolam videre.

ⁱ Currere] Natare.

^k Nota] Assueta.

^l Ipsa vides] Vide vero quam apte Poeta omnia connectit, & facile ad singula descendit.

^m Nigrius] Scilicet aquis tempestate turbatis nigricat mare.

B b

Ascen-

- Ascensurus eram; nisi quod, cum vincula proræ
 Solveret, ^a in speculis omnis ^o Abydos erat.
^p Non poteram celare meos, velut ante, parentes;
 Quemque regi volumus, non larvisset amor.
 5 Protinus hæc scribens, *Felix*, *i*, *littera*, dixi;
Jam tibi formosam porriget ^q illa manum:
Forſitan admotis etiam tangere labellis;
Rumpere dum ^r niveo ^s vincula dente voler.
 Talibus exiguo dictis mihi murmure verbis,
 10 Cætera ^t cum charta dextra locuta mea est.
^u Ah quanto mallein, quam scriberet, ^x illa nataret,
 Meque per assuetas sedula ferret aquas!
 Aptior illa quidem placido ^y dare verbera ponto:
 Est tamen & sensus apta ministra mei.
 15 ^z Septima nox agitur, spatium mihi longius anno,
^a Sollicitum ^b raucis ^c ut mare ^d fervet aquis:
^e His ego si ^f vidi mulcentem pectora somnum
 Noctibus; ^g infani ^h sit mora longa freti.
 Rupe sedens aliqua spectro tua littora triftis;
 20 Et quo non possum corpore, mente feror.

INTERPRETATIO.

*Ingressurus eram; nisi quod cum revelleret
 funes proræ, tota Abydos erat in speculis.
 Non poteram dissimulare meis parentibus a-
 morem ut antea, & quem volumus celari, non
 occultatus esset. Statim hæc scribens, prohi-
 ciscere, dixi, beata epistola; illa jam tibi
 præbebit pulcræ manum; forte etiam tan-
 geris labiis adductis, dum cupiet solvere li-
 num dente candido. Talibus verbis à me
 prolatis parvo murmure, manus mea protulit
 reliqua cum charta. Ab quanto mallein illa*

*maria agitaret quam pingeret, & diligens me
 portaret per aquas solitas! Illa quidem magis
 idonea est percutere mare tranquillum. Est
 tamen etiam idonea ministra animi mei. Nox
 septima currit, tempus mihi proximis anno,
 postquam mare turbidum æstuat agnis sonan-
 tibus. Si ego somno delinquitus fui his nocti-
 bus, longa mora mare sævum æstuet. Mæstus
 insistenti saxo aliquo prospicio tua littora; &
 vehor animo quo non possum corpore.*

NOTÆ.

ⁿ In speculis] In locis editioribus, unde
 discedentem navem prospicerent.
^o Abydos] Pro Abydenis.
^p Non poteram] Navem, inquit, non as-
 cendi; quia, ascendendo, amorem nostrum,
 ut antea, non poteram celare meos parentes.
^q Illa] Hero, amica mea.
^r Niveo] Nivis instar albo.
^s Vincula] Linum, quo constringebantur
 tabellæ.
^t Cum charta] Id est, Scripsi.
^u Ab] Alii *De*.

^x Illa] Manus mea.
^y Dare verbera] Natare.
^z Septima nox spatium] Appositio.
^a Sollicitum] Commotum.
^b Raucis] Frementibus.
^c Ut] A quo tempore. Optime.
^d Fervet] Æstuat.
^e His] Septem, scil. noctibus.
^f Vidi somnum] Dormivi.
^g Infani] Æstuantis & furentis.
^h Sit mora] Ita ut te videre non possim.

- ⁱ Lumina quin etiam summa ^k vigilantia turre,
 Aut videt, aut ^l acies nostra videre putat :
 Ter mihi deposita est in sicca vestis arena,
 Ter grave tentavi carpere nudus iter :
 5 Obstixit inceptis tumidum ^m juvenilibus æquor ;
 Merfit & adversis ⁿ ora natantis aquis.
 At tu de rapidis ^o immanuetissime ventis,
 Quid mecum ^p certa prælia mente geris ?
 In me, si nescis, Borea, non æquora, sævis :
 10 ^q Quid faceres, esset ni tibi notus amor ?
 Tam gelidus ^r cum sis, non te tamen, improbe, quondam
 Ignibus ^s Actæis incaluisse negas.
^t Gaudia rapturo si quis tibi ^u claudere vellet
 Aërios aditus ; quo paterere modo ?
 15 Parce precor ; ^x facilemque move moderatius auram :
 Imperet ^y Hippotades ^z sic tibi triste nihil.
^a Vana peto, precibusque meis ^b obmurmurat ipse ;
 Qualque ^c quatit, nulla parte ^d coërcet aquas.

INTERPRETATIO.

Quia etiam oculi nostri cernunt, aut arbitran-
 tur cernere faces accensas in fastigio turris.
 Amictus ter mihi demissus est in arida arena.
 Ter nudus conatus sum ingredi molestam ti-
 am. Moxe inflatum cohibuit ansa juvenilia,
 & obruit vultus natantis nudis oppositis. At
 tu immitissime de ventis furentibus, quamo-
 brem mores certamina mecum animo obfirma-
 to? Favis in me, Aquilo, si ignoras, non ad-
 versus æquora. Quid ageres, nisi amor esset

tibi cognitus? Cum sis tam frigidus, proter-
 ve, non tamen disserteris te flagrasse olim igni-
 bus Actæis. Si quis cuperet denegare acces-
 sus aërios tibi carpturo gaudia ; quomodo fer-
 res? Ignosce, quæso, & age levius auram pla-
 cidam. Sic Hippotades nihil te jubeat quod
 grave sit ; frustra precor, & ipse obstrepet
 meis petitionibus ; & nullo modo mulcet aquas
 quas commovet.

NOTÆ.

ⁱ Lumina] Facem intelligit, quam in
 summa turri Hero accendebat, ut ad ejus lu-
 cem Leander natatum dirigeret.

^k Vigilantia] Accensa.

^l Acies] Oculorum scil. acies. Oculi.

^m Juvenilibus] Ineptum profecto & ju-
 venile fuit inceptum ; attamen audax intel-
 lige.

ⁿ Ora natantis] Mea.

^o Immanuetissime] Boream compellans,
 convenientissimo nomine appellat ; est enim
 vehementissimus.

^p Certa] Obstinata. Jam per septem
 dies & noctes maria turbabat.

^q Quid faceres] Quasi dicat, multo magis
 scires.

^r Cum] Puteaneus habet quod ; deinde
 num pro non ; ut hæc per interrogationem

legantur.

^s Actæis] Atheniensibus, Orithyæ Erech-
 thei filiz, quam amasse Boream supra vidi-
 mus.

^t Gaudia] Ex amore scil.

^u Claudere] Ut ne ad amicam ire posses.

^x Facilem] Mobilem, Levem.

^y Hippotades] Æolus ventorum Deus,
 Hippotæ, ex Egella, Segesta, aut Acelta, e-
 jus filia, nepos.

^z Sic] Adurantis. Ita nihil tibi imperet
 Æolus quod displiceat, ut jam moderatius
 auram moveris.

^a Vana] Non vana quidem, sed in va-
 nam, frustra.

^b Obmurmurat] Contra murmurat.

^c Quatit] Conlrat, Turbat, Commovet.

^d Coërcet] Mulcet, Placat.

B b 2

Nunc

- Nunc daret^a audaces utinam mihi ¹ Dædalus alas !
⁸ Icarium quamvis hic prope littus adest :
 Quidquid erit, patiar ; liceat modo corpus in auras
 Tollere ; quod ^b dubia sæpe pendit aqua.
 5 Interea, dum ¹ cuncta negant ventique fretumque,
 Mente ^k agito furti tempora prima mei :
 Nox erat incipiens (namque est meminisse voluptas)
 Cum foribus patriis egrediebar amans :
 Nec mora ; deposito pariter cum veste timore,
 10 Jactabam liquido brachia ¹ lenta mari :
 Luna fere ^m tremulum præbebat lumen eunti,
 Ut comes in nostras officiosa vias.
 Hanc ego ⁿ suspiciens, Faveas, Dea candida, dixi ;
 Et ^o jubeant animo ^p Latmia saxa tuo.
 15 ^q Non sinat Endymion te pectoris esse severi :
 Fleste, precor, ^r vultus ad mea furta tuos :
^s Tu, Dea, mortalem cælo delapsa petebas :
 Vera loqui liceat ; quam sequor, ipsa ^t Dea est.

INTERPRETATIO.

Utinam Dædalus nunc mihi exhiberet alas temerarias ! quanquam littus Icarium hic prope est. Quidquid erit feram ; detur modo efferre in ærem corpus, quod sæpe fluctuat aqua incerta. Interea dum venti & mare recitant omnia, animo revolvo prima tempora mei furti. Nox erat ingruens (namque voluptati est recordari) cum amans discedebam domo paternâ. Nec mora, metu pariter cum amictu, ablato, agebam mobilia brachia

per mare fluidum ! Luna tanquam comes obsequiosa propemodum lumen mobile exhibebat in nostrum iter natanti. Ego hanc venerans, Bèdigna sis, dixi, Dea splendida, & ruper Latiniæ obversentur menù tuæ. Endymion non patiar te esse cordis duri. Converte quælo, faciem tuam ad mea furta. Tu, Dea, devecta cælo quærebas mortalem. Fas sit vera dicere ; quam peto, ipsa est Dea.

NOTÆ.

^a Audaces] Non alas, sed homo audax est qui pennis sibi non ditis utitur.

¹ Dædalus] Qui sibi & Icaro filio fabricatis alis, Minos iram effugit.

^g Icarium] Dicitur est ab Icaro, qui contra patris iussa, cum altius voluisset, cæra, quæ pennæ continebantur, liquefacta, in maris Ægei partem illam decidit, quæ ab ipso nomen obavit. Quod vero istud Leander meminisse, perinde est ac si dixisset, Quamvis periculosissimum esse aërâ tentare, me admonet propinquum littus Icarium.

^h Dubia] Cuique adeo non satis tuto vitam Leander crederat.

ⁱ Cuncta] Vossianus habet vota.

^k Agito] Id est, Animo omnia quæ primo nostro congressu acta sunt, recolo.

¹ Lenta] Mollia ; Natatu flexibilia ; quæque remota modo tentari & stelli possent.

^m Tremulum] Propter aquæ motum.

ⁿ Suspiciens] Hanc Lunam venerans.

^o Subeant] Ut inde quid sit amor recordaus, mihi amanti foveas.

^p Latmia] Montis Latni, in Caria, ubi cum Endymione Luna concubuisse dicitur.

^q Non sinat] Quasi dicat, Quomodo votis tuis & amoris faventem cupis habere Endymionem ; ita tu aliorum, meo præsertim, amoris indulgeas.

^r Vultus] Diceret ad alium fleste cor ; sed ad Lunam arguit, (verbi fleste sensu nonnihil diverso) vultus, dixit ; quia nimirum ejus lumine opus habebat.

^s Tu Dea] Rationem addit cur sibi favere Luna debeat, argumento à minori desumpto.

^t Dea] Cujus pulchritudo, aliæque, cum Dearum pulchritudine comparari possint.

Neu referam mores cœlesti pectore dignos;

Forma nisi in veras non cadit illa Deas:

A Veneris facie non est ^u prior ulla, tuæque:

Neve meis credas vocibus, ipsa vides.

5 Quanto, cum fulges radiis argentea puris,

Concedunt ^x flammis sidera cuncta tuis,

Tanto formosis formosior omnibus illa est:

Si dubitas, ^y cœcum ^z Cynthia lumen habes.

Hæc ego: vel certe non his diversa, locutus

10 Per mihi ^a cedentes nocte ferebar aquas.

Unda ^b repercussæ radiabat imagine Lunæ,

Et nitor in ^c tacita nocte ^d diurnus erat;

Nullaque vox, nostras nullum veniebat ad aures,

Præter dimotæ corpore murmur aquæ:

15 ^e Alcyones solæ memores Ceycis amati

Nescio quid visæ sunt mihi ^f dulce queri.

Jamque fatigatis ^g humero sub utroque lacertis,

Fortiter in summas erigor altus aquas:

Ut procul aspexi ^h lumen, ⁱ Meus ignis ^k in illo est,

20 Illa meum, dixi, littora ^l lumen habent.

INTERPRETATIO.

Neve commemorem mores dignos pectore cœlesti; illa pulchritudo non datur nisi veris Deabus. Post vulnus Veneris, & tuos, nulli sunt splendidiore. Neve fidem adhibeas meis verbis, ipsa cernis. Quanto omnes ignes cœlestes vincuntur tuis ignibus, cum candida splendet radiis nitidis, tanto illa est pulchrior omnibus pulchris. Si dubitas, Cynthia, habes aciem obtusam. Ego hæc fatuus, vel certe non his aliena, vehebar nocte per aquas

mibi transitum præbentes. Aqua fulgebat specie lunæ repercussæ, & splendor diurnus erat in nocte silenti; & nullas sonas, nullus strepitus illabebatur in aures nostras, nisi aquæ impulsæ. Solæ Alcyones non oblita Ceycis dilecti sunt mihi visæ queri nescio quid suave. Et jam brachiis defessis sub utroque humero, sublimis streuere esset in supremas aquas. Ut longe vidi lumen, Meus ignis est in illo, dixi, illa littora tenent lumen meum.

NOTÆ.

u Prior] Pulchritudine, scil.

x Flammis] Luminis.

y Cœcum lumen habes] Cœcitis, Cæca es.

z Cynthia] Diana; à Cynthio Deli monte.

a Cedentes] Aqua, nimirum solidis corporibus non negat transitum.

b Repercussæ] Gall. Reslechie. Angl. Reflected. Lumen dicitur repercusi, cum ab aliqua corporis soliditate remittitur.

c Tacita] Cujus nec silentium, nec per Lunam irradiatio, ventis, aut strepitu aquarum turbabatur. Sed vide mihi quæso, quam artificiosè animo expatiatur noster autor; quamque bene jucundissimis rebus narrationem suam ornet.

d Diurnus] Non ut dies clara erat.

e Alcyones] Aves sunt, ab Alcyone, Ceycis uxore, in eam avem mutata, sic dictæ; quæ dum nidificans, tranquillum æquor dicunt habere. Sed de tota hac fabula videbimus postea in Metamorphosi.

f Dulce] Id est, Vocæ, nunc Ingnbri, dulci tamen & suavi.

g Humero] Ibi vero & in humerorum brachiorumque commixtura, ex narrationis labore dolor primum sentitur.

h Lumen] Ex facie, quæ in turri accensa erat.

i Meus ignis] Amor.

k In illo] Propter amicam, scil.

l Lumen] Amicam intelligit.

- Et subito lassas vires rediere lacertis ;
 Visaque, quam fuerat, ^m mollior unda mihi :
 Frigora ne possim gelidi sentire ⁿ profundi,
 Qui calet in cupido pectore, præstat amor.
 5 Quo magis accedo, propioraque littora fiunt,
 Quoque ^o minus restat ; plus libet ire mihi :
 Cum vero possum cerni quoque ; protinus addis
 Spectatrix animos, ut valeamque facis.
 Tunc etiam nando dominæ placuisse laboro,
 10 Atque oculis ^p jacto brachia nostra tuis :
 Te tua vix prohibet nutrix descendere in ^q altum :
 Hoc quoque enim vidi ; nec mihi verba dabas.
 Nec tamen effecit, quamvis retinebat ^r euntem,
 Ne fieret prima pes tuus udus aqua.
 15 Excipis amplexu, feliciaque oscula jungis ;
 Oscula (Di magni!) trans mare digna peti :
 Eque tuis demptos humeris mihi tradis amictus ;
 Et madidam siccas æquoris ^r imbre comam :
 Cætera nox, & nos, & turris conscia novit,
 20 Quodque mihi ^t lumen per vada monstrat iter,
 Nec magis illius numerari gaudia noctis,
 Hellepontiaci quam maris ^u alga potest :
 Quo brevius spatium nobis ad furta dabatur,
 Hoc magis est cautum, ne foret illud iners.

INTERPRETATIO.

Et statim vires recurrerunt in brachia defessa ; & aqua mihi visa facilius quam fuerat. Amor qui viget in pectore avido, efficit ne possim tangi frigoribus maris frigidis. Quo magis appropinquo, & littora sunt viciniora, & quo minus superest, plus mihi libet natare. Cum vero possum quoque videri, statim spectatrix auges animos. & causa es ut valeam. Tunc etiam coner gratum esse Dominæ natand. & moveo lacertos nostros tuis oculis. Nutrix tua vix te arceat in mare currere. Vidi enim hoc quoque, nec mihi imponebas. Nec tamen

consecuta est, quamvis reprimebat currentem, ne pes tuus fieret humidus prima aqua. Accipis complexu, & connecti beata suavia : suavia (Dii magni!) digna peti trans mare. Et porrigis mihi vestes detrahas humeris tuis : & comprimis capillos humidos rore maris. Nox, & nos, & turris testis, & lumen quod mihi ostendit viam per maria, scit reliqua. Nec magis delicia illius noctis possunt numerari, quam alga æquoris Hellepontiaci. Quo tempus brevius nobis concedebatur ad furta, eo magis est provisum ne illud esset inutile.

NOTÆ.

- m Mollior] Quæ facilius cederet.
 n Profundi] Maris.
 o Minus] Spatii, scil. ad ripam usque.
 p Jacto] Cum arte per ostentationem mo-
 20. strato.
 q Altum] Mare.

- r Euntem] Te.
 s Imbre] Aqua; quomodo & Virgilius loquutus est.
 t Lumen] Fax, de qua jam sepe.
 u Alga] Herba est quædam nullius fere usus, maris ejectamentum.

Jam-

- Jamque * fugatura † Tithoni conjuge noctem,
 Præviſus Auroræ ‡ Lucifer ortus erat :
 Oscula congerimus properata ſine ordine raptim,
 Et querimur § parvas noctibus eſſe moras.
 5 Atque ita, ¶ cunctatus monitum nutricis amaræ,
 Frigida deſerta littora turre peto.
 Digredimur ſtentes ; repetoque ego , virginis æquor,
 Reſpiciens dominam, dum licet, uſque meam.
 Si quæ fides vero eſt ; veniens huc eſſe natator ;
 10 Cum redeo, videor naufragus eſſe mihi.
 Hoc quoque ^d ſi credas ; ad te via , prona videtur :
 A te cum redeo, clivus ^f inertis aquæ.
 Invitus repeto patriam ; quis credere poſſit ?
 Invitus certe ¶ nunc moror urbe mea.
 15 Hei mihi ! cur animo juncti, ſecernimur undis ?
 Unaque mens, tellus non habet una duos ?
 Vel tua me Seſtos, vel te mea ſumat Abydos ;
 Tam tua terra mihi, quam tibi noſtra placet :
 Cur ego ^h confundor, quoties confunditur æquor ?
 20 Cur mihi cauſa ⁱ levis ventus ^k obeſſe poteſt ?

INTERPRETATIO.

Jamque, uxore Tithoni preſtigatura noctem, Lucifer præcurſor Auroræ lucebat. Cumulamus raptim ſuavia accelerata ſine ordine, & querimur exigua ſpatia dari noctibus. Atque ita moratus admonitus nutricis ſevera, vado ad littora gelida, turredereliſta. Diſjungimur lugentes, & ego in eo mare virginis, reſpiciens indeſinenter meam Dominam, dum datur. Si quæ eſt fides vero, mihi videor huc accedens eſſe natator, cum revertor, videor eſſe naufragus. Hoc quoque ſi credas, iter videtur

declivè ad te : cum revertor à te, videtur collis aqua immobilis. Nolens revertor in patriam : quis poſſit credere ? Nunc certe nolens maneo in urbe mea. Hei mihi ! quamobrem connexi mente, ſejuſungimur a quis ? Animus quoque unus habet duos, terra non habet ? Vel Seſtos tua me capiat, vel mea Abydos te : tua tellus tam mihi aridet, quam tibi noſtra. Quamobrem ego perturbor quoties mare perturbatur ? Quamobrem ventus, levis cauſa, poteſt mihi nocere ?

NOTÆ.

x Fugatura] Id eſt, Cum Aurora noctis umbras diſcutere deberet. Matutinum tempus.

y Tithoni conjuge] Aurora.

z Lucifer] Stello eſt errans, quam Venerem quoque appellamus, quæ ortum Solis quia præcedit, Phoſphorus & Lucifer ; quia ejuldem occaſum ſequitur, Heſperus nominatur.

a Parvas] Noctes breves eſſe.

b Cunctatus] Quid hoc in loco ſignificet vox iſta, res ipla declarat. De diſceſſu Leandrum admonerat nutrix ; ille interim manebat. Gellius dixit tolerare & cunctari dolere.

c Virginis æquor] Helloſpentum, ab Hel-le puella in illud mare delapſa ita dictum.

d Si credas] Forte vix credas. Heinſius.

e Prona] Declivis, facilis, minimeque adeo laborioſa.

f Inertis] Concreta, Crassa, Obſtantis, Invia, & natatu difficilis.

g Nunc] Cum ad te præſertim nare non poſſum.

h Confundor] Turbor ; quod ad amicum difficile iter fore cognoſcam.

i Levis] In vocis ambiguitate ludit.

k Obeſſe] Cum cælum & maria turbat.

- Jam nostros ¹ curvi norunt delphines amores ;
 Ignotum nec me ^m piscibus esse reor :
 Jam ⁿ patet attritus solitarum limes aquarum ;
 Non aliter, multa quam via pressa rota.
 5 Quod mihi non esset, nisi ^o sic iter, ante querebar ;
 At nunc per ventos ^p hoc quoque deesse queror.
 Fluctibus immodicis ^q Athamantidos æquora ^r canent,
 Vixque manet portu tuta carina suo.
 Hoc mare, cum primum de ^s virgine nomina merfa,
 10 Quæ tenet, est nactum, tale fuisse puto.
 Et satis amissa locus hic infamis ab Helle est ;
^t Utque mihi parcat, ^u crimine nomen habet.
^x Invideo Phryxo ; quem per freta tristia tutum
 Aurea lanigero vellere vexit ovis.
 15 Nec tamen officium pecoris ^y navisve requiro ;
 Dummodo, quas ^z findam corpore, dentur aquæ.
^a Arte egeo nulla ; fiat modo copia nandi,
 Idem navigium, navita, ^b vector, ero.

INTERPRETATIO.

Delphines pandi jam cognoscunt meos amores ;
 & arbitror me nec incognitum esse piscibus
 Jam callis aquarum consuetarum conspicitur
 notatus non aliter quam iter tritum frequentii
 rota. Dolebam antea quod via mihi non da-
 retur nisi sic, at nunc doleo hanc quoque de-
 negari per ventos. Maria Athamantidos al-
 bicant vasis undis, & navis vix stat secura
 in portu suo. Arbitror hoc mare tale fuisse
 cum primum inventis nomina qua habet de

puella obruta. Et hic locus est satis infamatus
 ab Helle perditæ, & quamvis mihi ignoscat,
 habet nomen culpa. Emulor Phryxo ; quem
 securam aries aureus vellere lanigero portavit
 per maria luctuosa. Nec tamen expeto servi-
 tium pecoris seu navis, dummodo aqua præ-
 beantur quas sulcem corpore. Nulla arte opus
 habet, modo præbeatur locus natandi, idem
 ero navis, navis, vector.

NOTÆ.

1 Curvi] Repando quoque dorso illi pin-
 guntur.
 m Piscibus] Aliis scil. qui homines, ut
 Delphini, non amant.
 n Patet] Hyperbole.
 o Sic] Per natatum. Alii habent sic ite-
 rare.
 p Hoc] Cum per ventorum furorē maria
 sulcare nequeam.
 q Athamantidos æquora] Hellepontus ;
 fuit enim Athamas Helles pater, ipsaque adeo
 Athamantis.
 r Canent] Albescent, ex spuma.
 s Virgine] Helle, quæ accepto à patre
 ariete aureo, cum Phryxo fratre noverca-
 lis infidias fugiens, in mare quod trajicien-
 dum fuit, periculi magnitudine perterrita,
 decidit ; quod & ab ea nomen accepit

Hellepontus.

t Utque] Quamvis.

u Crimine nomen] Alii nomine crimen ;
 quod nec invenistum.

x Invideo] Qui ille, quantumvis tristia
 fuerunt, maria tamen potuit transnatare.

y Navisve] Tacite explicat quid fuerit
 decantatus ille aries, navis scil. cujus ille in-
 signe fuit.

z Findam] Findere possim.

a Arte] Nautica, scil. Multum hic va-
 riant codices ; at quam cum vulgatis retinui-
 mus, lectionem, potior est.

b Vector] Patet ex textu, per vectorem
 eum intelligi oportere qui vehitur ; quan-
 quam & pro eo qui vehit idem noster Autor
 usurpavit, in fallis.

Nec

Nec ^c sequar aut ^d Helicen, aut, qua ^e Tyros utitur, ^f Arcton;

^g Publica non curat sidera noster amor :

^h Andromedan alius spectet, claramve ⁱ Coronam,

Quæque micat gelido ^k Parrhasis ^l Urfa polo.

^m At mihi, quas ⁿ Perseus & cum ^o Jove ^p Liber amarunt,

Indicium dubiæ ^p non placet esse viæ :

Est aliud lumen multo mihi certius istis;

Nōn erit in tenebris quo duce noster amor :

^q Hoc ego dum spectem, Colchos, & in ultima Ponti,

^r Quaque viam fecit ^s Thessala pinus eam ;

Et juvenem possim superare ^t Palæmona nando,

Miraque quem subito reddidit herba ^u Deum.

INTERPRETATIO.

Nec aspiciam aut Helicen, aut Arcton, qua Tyros utitur : noster amor non curat sidera quæ sunt omnium. Alius intuetur Andromedan, seu lucidam Coronam, & urfam qua Parrhasis fulget axe gelido. At mihi non placet, quas Perseus, & Liber cum Jove dilexerunt, esse duces itineris incerti. Est

mihi aliud lumen multo certius istis; quo duce noster amor non versabitur in caligine. Modo illud aspiciam, proficiat Colchos. Et in remotissima Ponti, & qua navis Thessala aperuit iter : & possim vincere juvenem Palæmona nataudo, & quem herba admirabilis protinus effecit Deum,

NOTÆ.

^c Sequar] Illius intuitu & observatione iter meum dirigam.

^d Helicen] Quod nulla arte egere se dixit, explicat. Notum est vero syderibus iter suum nautas dirigere. Helicen quod minet, Urfa est major, signum seu sydus Septentrionale, quod & Septentrio dicitur; in quod sydus Callisto Lycaonis filia à Jove mutata est, postquam Junonis, aut Dianæ ira, Urse formam induisset.

^e Tyros] Pro nautis Tyriis & Phoeniciis, Syriæ, ad Mediterraneum, incolis.

^f Arcton] Urfa est minor, sydus etiam Septentrionale, alio nomine *Cynosura* dictum: quo potissimum utebantur Tyrii & Phœnices propter Thaletem natione Phœnicem, qui huic *Arctos* nomen primus, & ab illo alii imposuerunt.

^g Publica non curat] Sed amica lumine tanquam *Cynosura* ducitur.

^h Andromedan] Hanc Cephei filiam Persique conjugem, Minervæ beneficio, & Persæ gratia, inter sydera collocatam fuisse Poetæ finxerunt: quam observasse dicuntur nautæ *Ægyptii*.

ⁱ Coronam] Sydus ex Ariadnæ corona in calum à Libero patre translata: quam sequutos esse Cretenses quidam volunt.

^k Parrhasis] *Arcadia*, nam *Arcadia*

pars est Parrhasia; ubi & urbs fuit eo nomine, mons quoque Parrhasus.

^l Urfa] Major scilicet, quæ Callisto est Arcadia, Lycaonis Arcadiæ regis filia.

^m Perseus] Andromedan, quam à Ceto liberavit, amavit.

ⁿ Jove] Callistonem vitavit.

^o Liber] Ariadnen Bacchus uxorem habuit, de cujus corona mentionem fecit Ovidius.

^p Non placet] A se solo amatam amicam suam itineris vult habere directricem. Atque hæc sunt & elegantissima, & ex intime naturæ sinu de prompta.

^q Hoc ego] Argonautarum rangit expeditionem; cui parem, duce amico, possit suscipere se proferunt.

^r Thessalia] Iasonis & Argonautarum navis.

^s Palæmona] Hic *Melicertes* etiam dictus, Athamantis fuit filius. in Deum marinum mutatus: cujus fabulam postea in Mæcan. videbimus.

^t Deum] Glaucus est, Piscator, qui degustata quadam herba, ad cuius contactum pisces in ripa positos, subito collectis viribus in aquam exiire viderat, ipse in mare sese præcipitavit, Deusque tactus est.

C c

Sæpe

- Sæpe per affidos languent mihi brachia motus,
 Vixque per immensas fessa trahuntur aquas.
 His ego cum dixi, *Pretium non ulla laboris,*
Jam domine vobis colla tenenda dabo;
 5 Protinus illa valent, atque ad sua præmia tendunt;
 Ut celer ^a Eleo carcere missus equus:
 Ipse meos igitur ^x seruo, ^y quibus uror, amores;
 Teque, magis cælo digna puella, sequor:
 Digna quidem cælo, sed adhuc tellure morare;
 10 Aut dic ad Superos & mihi qua sit iter:
^z Hic es, ^a & exiguum misero contingis amanti;
^b Cumque mea fiunt turbida mente freta.
 Quid mihi, quod lato non separor æquore, prodest?
 Num minus hoc nobis tam brevis obstat aqua?
 15 An malim ^c dubito toto procul orbe remotus
^d Cum domina longe spem quoque habere mea:
 Quo propius nunc es, ^e flamma propiore caleasco;
 Et res non semper, ^f spes mihi semper adest.

INTERPRETATIO.

Sæpe lacerti mihi sunt debiles per agitati-
 ones continuas, & vix lassi moventur per
 vasta æquora. Cum ego illis dixi, jam ex-
 hibebō vobis præmium non leve laboris,
 colla amplectenda Domina; illi statim fi-
 unt validi, atque adnituntur ad suam mer-
 cedem; ut equus emissus carceribus Eleis.
 Ergo ego intueor amores meos, quibus ar-
 deo; & te aspicio, puella magis digna cælo,
 Digna es quidem cælo, sed mane adhuc in

terras, aut doce qua via sit mihi etiam ad
 Divos. Hic es; & minimum coniungeris in-
 felici amanti: & maria commoventur cum
 mente mea. Quid me iuvat, quod non dis-
 jungor vasto mari? Num minus es tam ar-
 cta aqua nobis efficit? Nescio an malim,
 longe diffitus toto orbe habere quoque spem
 procul cum Domina mea. Quo propius nunc
 es, ardeo igne propiore: & res non sem-
 per mihi præsens est, spes est semper.

NOTÆ.

u Eleo] In Elide juxta Pisam, in Peio-
 ponneso, celebrari solitos fuisse ludos Olym-
 picos nemo nescit. Carceres vero erant in
 Circo, locus unde equi ad cursum emitteren-
 tur: Adeoque quid sit carcer Eleus clarum
 est.

x Seruo] Tanquam sydera Observo; qui-
 bus cursus meos dirigam.

y Quibus uror] Quique adeo ignes sunt,
 & sydera.

z Hic] In terris, non in cælo.

a Et exiguum] Et, quamvis remota non
 sit, modice tamen & raro es cum amante.
 Dolens & querens istud dicit.

b Cumque] Dixisset, si per carminis leges
 licuisset, cum fretis turbatur mens mea.

c Dubito] Quia tanta impatientia non
 teneretur, si remotior amica esset; qui quid-
 em postmodum indicat.

d Cum domina longe] Nimirum, si do-
 mina, spes quoque longe esset.

e Flamma propiore] Ardentiore & im-
 patientiore amore: quæ causa est, ut dixi,
 cur, num ab amica remotior esse mallet,
 dubitaret: nam quo majus desiderium, eo
 gravior privatio. Hic vero aliquantulum
 immoratum esse non pigebit, credo, virum
 Philosophum, postquam cognoverit motus
 etiam animi violentissimos privatione quo-
 que posse sedari, salutemque in despera-
 tione inveniri: usque adeo verum est quod
 alicubi legisse videor, in orbem omnia in
 orbe recurrere, ubi extrema quæque sese
 contingant: ut maximus etiam dolor, maxi-
 mæ etiam Epicureorum voluptatû, indolen-
 tiæ dico, sit proximus. Quamquam pro-
 lixiori disquisitione hæc omnia opus ha-
 bent.

f Spes] Quæ est desiderii aculeus, sine
 quo statim elanguescit. Quis enim, nisi stul-
 tus & excors est adolescens aut foemina,
 in eo hæreat, quod plane esse non potest?

Pæne manu, quod amo, (tanta est vicinia), tango ;

Sæpe sed (heu !) lacrymas * hoc mihi pæne movet :

ⁿ Velle ⁱ quid est aliud * fugientia prendere poma,

ⁱ Spemque suo refugi fluminis ore sequi ?

5 Ergo ego te nunquam, nisi ^m cum volet ^a unda, tenebo ?

Et me felicem ^o nulla videbit ^p hyems ?

Cumque minus firmum nil sit, quam ventus & unda,

In ventis & aqua spes mea semper erit ?

^a Æstus adhuc tamen est : ⁱ quid cum mihi ^s læserit æquor

10 ⁱ Plias & ^a Arctophylax ^x Oleniumque pecus ?

INTERPRETATIO.

Tango propemodum manu, (tanta est propin-
quitas) quod amo : sed heu ! hoc propemo-
dum sæpe mihi ciet lacrymas. Quid est ali-
ud captare poma elabentia, & petere ore
suo spem fluvii dilabentis ? Ergo ego nun-
quam te amplectar, nisi cum finibus libe-

bit, & nulla tempestas me aspiciet beatum ?
Et cum nihil sit minus constans quam ventus
& aqua, spes mea semper erit in ventis
& aqua ? attamen æstus est adhuc : quid
erit cum Plias & Arctophylax & pecus
Olenium turbaverit mihi mare ?

NOTÆ.

g Hoc pæne] Quod pæne tango. Gall. Ce
propre est ce qui me sache. Ang. That which
is near me, puts me to pain. Illud est quod
dixi, quo major est spes, majus est deide-
dium ; nec sæpe tantus est ex objecti priva-
tione dolor, si ejus tantum valorem confide-
tes, quam ex eo, quod maxime illud spe-
rans & expectans perdidit : quia, scilicet,
cum maxime spiritus sunt in maximo mo-
tu. Atque hinc est, quod plerumque, qui-
etis sensibus, quid nos turbare poterit, at-
toniti miramur ; quanquam cauti & Philoso-
phorum præceptis imbuti, eundem toties
non errant errore.

h Velle] Tantalii poenæ hoc suum desi-
derium comparat, cum & ipse in mediis a-
quis, ut videatur, id est, prope in amicæ
sinu, ea non possit potiri.

i Quid est aliud] Perinde ac si dicat Idem
est.

k Fugientia] De Tantalio alicubi noster
Ovidius.

Quarit aquas in aquis, & poma fugacia
captat.

Et Seneca in Hercule furente,

In amne medio famulus sicci senex

Sectatur undas, abluat mentum senex ;

Fidemque cum jam sæpe decepto dedit,

Perit unda in ore : poma destitunt
famem.

Alia plurima Poëtæ ; sive ut avaros inse-
rentur ; sive ut alia ingenii humani mala

arguant.

i Spemque] Id est, Ex spe sua, fugientia
flumina captare, ut loquitur Horatius.

m Cum volet unda] Allusio ad Tantalii
fugientia flumina.

n Unda] Mare, cum tranquillum erit

o Nulla videbit] Id est, Per eam mihi
non licebit.

p Hyems] Tempestas, aut mavis æstus
& turbatio.

q Æstus] Æstatis tempus, quo placidius
est mare.

r Quid cum] Multo minus ad amicam ire
licebit.

s Læserit] Turbaverit.

t Plias] Pleiades, Atlantis ex Pleione
nympha filia, in cælum translata sydus fa-
ciunt, quod ortu & occasu pluvias & tem-
pestates ciete vulgo dicunt.

u Arctophylax] Stella est, quæ & Bootes
dicitur, Ursæ majori quasi comes & custos
addita.

x Olenium] Capram intellige, cum hœdis,
si voles, quos cum matre in cælum, ob lactis
ab ipsa præbiti, beneficium, Jupiter in cœ-
lum transtulit, sydulque, si credere fas est,
fecit pluviale & procellosum. Distat vero
est capra Olenia ab Oleno Bœotiz civitate,
ubi nutrita fuit ; vel ab Oleno quodam
Vulcani filio, Ægæ & Ælices nympharum
patre, quæ Jovis nutrices fuerunt. Sed Hy-
ginum vide ; unde fabularum istarum con-
fusionem cognoscere licebit, nisi mavis sa-
pienter contemnere.

- Aut ego ^y non novi, quam sit temerarius; aut me
 In freta non cautus ^z tunc quoque mittet Amor:
 Neve putes id me, ^a quod abest, promittere ^b tempus;
^c Pignora polliciti non tibi tarda dabo.
- 5 Sit tumidum paucis etiam nunc noctibus æquor;
 Ire per invitas experiemur aquas:
 Aut mihi continget felix audacia salvo;
 Aut mors solliciti finis amoris erit:
^a Optabo tamen, ut partes expellar in ^e illas;
 10 Et ^f teneant portus naufraga ^g membra tuos.
- Flebis enim, tactuque meum dignabere corpus;
 Et, Mortis, dices, huic ego ^h causa fui.
 Scilicet interitus offenderis ⁱ omine nostri;
 Litteraque invisa est hac mea parte tibi:
- 15 Desino; parce ^k queri: sed & ut mare finiat iram,
 Accedant, quæso, fac tua vota meis:
^l Pace ^m brevi nobis opus est; dum transferor isto;
 Cum tua contigero littora, perstet hyems.

INTERPRETATIO.

Aut ego nescio quantum amor sit inconsultus, aut ille imprudens me quicque tum in mare propellet. Et ne credas me polliceri illud tempus quia remotum est: exhibebo tibi pignora non remota promissi. Mare sit nunc inflatum aliquot adhuc noctibus, tentabimus transire per aquas reluctantes. Aut erit lata audacia mihi incolumi; aut interitus erit finis amoris anxii. Cupiam tamen ut efficiat in illa littora; & artus

naufragium passi subeant portus tuos. Nam lugebis, & conestabis meos artus talis, & dices, Ego fui huic causa obitus. Nimirum laderis praesagia nostra mortis: & epistola mea est tibi odiosa hoc loco. Omitte; noli conqueri. Sed etiam, fac, oro, tua preces ingantur meis, ut amor deponat furorem. Opus est nobis exigua tranquillitate, donec illuc transuehatur: tempestas dures postquam pervenero ad tua littora.

NOTÆ.

y Non novi] Diceremus Gallice, *Où il faudra que j'oublie bien jusques où va la temerité de l'Amour, ou, &c.* Angl. *Either I must have forgot how far the Rashness of Love will carry a Man, or, &c.* Quod loquendi genus potest quandoque aliquam parere obscuritatem. Sensus est hoc in loco, velle Leandrum, nisi temerarium esse Amorem oblitus fuerit, atque adeo temerarius esse ipse deserit, procelloso mari sese per hyemem committere.

z Tunc] Syderibus concitato mari.

a Quod abest] Plurimum nimirum remoto periculo streni videntur.

b Tempus] Vel me potius illo tempore.

c Pignora] Innuit se, quamquam turbato mari, ad amicam brevi venturum.

d Optabo tamen] Unus Patavinus habet, *Et tamen optabo ut;* quod, rejecta tamen particula *ut*, probat, Heinsius. Dicit Leander, si moriendum fuerit, se optaturum, ut fluctibus ad amicam ripam deferatur.

e Illas] Amicæ.

f Teneant] *Ad eos perveniant.*

g Membra] Meas, Kil.

h Causa] Quia propter mei amorem tam turbidum mare est ausus ingredi.

i Omne] Ille vero tempestate jactatus in aquis perisse dicitur.

k Queri] Quod mihi male videar omni navi.

l Pace] Maris tranquillitate.

m Brevi] Quia longa non est via, & bene nota.

Illic

Illic est aptum nostræ ^a navale ^o carinæ ;

Et melius nulla stat mea puppis ^p aqua :

Illic me ^q claudat Boreas, ubi dulce morari ;

^t Tunc piger ad nandum, tunc ego ^s cautus ero.

⁵ ^{* Nec faciam} ^u surdis ^x convitia fluctibus ulla ;

^y Triste nataturo nec querar esse fretum :

Me pariter venti teneant, pariterque lacerti ;

Per causas istic impediaturque duas.

Cum patietur hyems, ^a remis ego corporis ^b utar :

¹⁰ Lumen ^c in aspectu tu modo semper habe.

Interea pro me pernoctet epistola tecum ;

Quam precor ut minima prosequar ipse mora.

INTERPRETATIO.

Illic est idoneum navale nostra navi : & mea puppis nulla aqua manet tranquillius. Aquilo me illic cohibeat ; ubi est jucundum manere. Tunc ego ero segnis ad natandum, ego tunc ero prudens. Nec probra ulla obijciam surdis undis : nec dolebo mare esse asperum nataturo. Venti me pariter morem-

tur, & pariter brachia tua ; & istic detinear per duas causas. Cum tempestas finet, ego utar remis corporis. Tu modo pone semper lumen in prospectu. Interea littera pernoctet tecum pro me, quas opto ut ipsa subsequatur minimo spatio.

NOTÆ.

ⁿ *Navalis*] Locus est ubi stare possunt naves, adversus tempestatem.

^o *Carina*] Seipsum navi comparat.

^p *Aqua*] Amicæ sinum intelligit.

^q *Claudat*] Id est, Flatibus suis ita totum commoveat mare, ut redire nequeam, sed eam amica manere cogar.

^t *Tunc*] Cum per venti violentiam apud amicam manere coactus fuero.

^s *Cautus*] Qui me furentibus undis credere nolero.

^u *Nec faciam*] Imo votis ullis nequidem iratum mare placare studueris, qui per ejus iram ad amicam detineatur.

^u *Surdis*] Quasi meas preces non audiunt, intellige.

^x *Convitia*] Innuit Leander iratis fluctibus se, quoniam ad amicam iter præcluderent, convicia fecisse plurima.

^y *Triste*] Adversum.

^z *Lacerti*] Mei, scil. Se cupit, ut voluntate propria ita & maris ira seu ventis, ad amicam retineri.

^a *Remis*] Brachiis, scil. & pedibus. Ad te nabo.

^b *Utar*] Ut ad te eam, scilicet.

^c *In aspectu*] In turri, scil. ut eo lumine natatum possim dirigere.

EPISTOLA XIX.

ARGUMENTUM.

Hero, accepta Leandri epistola, respondet; id agens, ut se ardentem vedamare significet, & ad mutuos amplexus amatorem vocat. Desidium vero interdum accusat; ut ostendat, quam sincero & continuo amore semper eum amet. Aliquando mari irascitur. Nonnunquam timet, ne Leander alio suum animum transfulerit. Verum, statim amoris suspicionem in amantium consuetudinem, qui omnia timent, rejicit, & conjecturam minuit. Demum suadat, ut non nisi tranquillo freto se committat.

HERO LEANDRO.

Quam mihi misisti verbis, Leandre, salutem,
 Ut possim missam^a rebus habere; veni.
 Longa mora est nobis^b omnis, quæ gaudia differt:
 Da veniam^c fastæ; non patienter amo.
 5 Urimur igne pari; sed sum tibi^d viribus impar;
 Fortius ingenium suspicor esse viris.
 Ut corpus, teneris ita mens infirma puellis:
 Deficiam; parvi temporis adde moram.
 Vos, modo venando, modo rus^e geniale colendo,
 10 Ponitis in varia tempora longa mora.
 Aut fora vos retinent, aut^f unctæ dona palæstræ;
 Flectitis aut fræno colla^h sequacis equi:
 Nunc volucrem laqueo, nunc piscem ducitis hamo;
 Diluiturⁱ posito serior^k hora mero.

INTERPRETATIO.

Ut mihi liceat per res salute frui, qua me impertitus es verbis, Leandre, adesio. Omne spatium quod remoratur voluptatem, est nobis prelixum. Ignosce cunctanti; amo sollicito. Ardemus flamma aequali, sed sum te minor fortitudine. Arbitror animum esse validiorem viris. Ut corpus est imbecille mollioribus puellis, ita est animus. Differ exi-

quo tempore, linguar animo. Vos interdum venando, interdum colendo agrum amenum, collocatis tempora prolixa in diversa mora. Vel fora vos morantur, vel munera nitida palæstra, vel subigitis fræno cervicem equi docilis. Interdum carpiis avem reti, interdum piscem hamo: hora vespertina delinitur vino adempto.

NOTÆ.

a *Rebus*] *Effectum.*
 b *Omnis*] *Etiā brevissima.*
 c *Fastæ*] *Mihi amoris impatientiam confitenti.*
 d *Viribus*] *Ami robore, ad resistendam Amori.*
 e *Geniale*] *Amenum & latum, natura enim & voluptatis Deus est Genius.*
 f *Ponitis*] *Pergit in reddendis rationi-*

bus, quamobrem minus sint viri impatientes.

g *Unctæ*] *Oleo sese perfundere solitos esse athletas tritum est. Inde unctæ dicuntur Palæstræ.*

h *Sequacis*] *Fræno parentis.*

i *Posito*] *Prompto & apposito.*

k *Hora*] *Id est, Viri etiā sub noctem vino sese oblectant.*

His

- 1 His mihi ^m submotæ, vel si minus acriter ⁿ urar,
 Quod faciam, superest, præter amare, nihil :
 Quod superest, facio ; teque, ô mea sola voluptas,
 Plus quoque, ^o quam reddi quod mihi possit, amo.
 5 Aut ego cum cara de te nutrice susurro ;
 Quæque tuum miror causa moretur iter ;
 Aut mare prospiciens, odioſo concita vento
 Corripio verbis æquora pæne ^p tuis :
 Aut ubi sævitæ paulum gravis unda remittit ;
 10 Posse quidem, sed te nolle venire, queror :
 Dumque queror, lacrymæ per amantia lumina manant,
 Pollice quas tremulo conscia fccat anus.
 Sæpe tui spectro si sint in littore passus ;
 Impositas ^a tanquam servet arena ^r notas :
 15 Utque rogem de te, & scribam tibi, si quis Abydo
 Venerit, aut quæro, si quis Abydon eat.
 Quid referam, quoties dem vestibus oscula, quas tu
 Helleſpontiacæ ponis iturus aqua ?
 Sic ubi lux acta est, & ^s noctis amior hora
 20 Exhibuit pulſo ^t sidera clara die ;
 Protinus in summo ^a vigilantia lumina tecto
 Ponimus, affueta signa notamque viæ.

INTERPRETATIO.

Nihil restat quod agam, mihi prohibita
 istis rebus, quamvis etiam minus vehemen-
 ter arderem, præter amare. Ago quod con-
 ceditur, & te amo, ô meum unicum sua-
 vium, plus etiam quam quod mihi queat
 recipi. Aut ego submisſe de te loquor
 cum dilecta nutrice, & stupeo qua causa
 distineat tuum discessum. Aut prospectans
 aquor arguo propemodum tuis vocibus ma-
 ria turbata vento invidioso : aut, ubi fluitus
 odiosi parum de asperitate deposuerunt, con-
 queror te posse quidem sed nolle accedere.
 Et dum queror, lacryma sinuus oculis a-

more correptis, quas anus conscia abstergit
 pollice tremente. Sæpe exquiri num con-
 spiciantur tua vestigia in littore ; quasi sa-
 bulum retineat signa impressa : & ut in-
 terrogem de te, exquiri num aliquis acceſ-
 seris Abydo, ut scribam tibi, aut num ali-
 quis eam Abydon. Quid memorem quoties
 desculer amictus, quos tu deponis natatu-
 rus mari Helleſpontiacæ ? Sic ubi dies præ-
 teriit, & hora gratior noctis prodidit sui-
 gentia sidera, die exactæ, statim admove-
 mus facem pervigilem in saglio tecti, in-
 dicium & notam itineris solis.

NOTÆ.

1 His] Venatione, Agricultura, Aucupios
 Piscari, &c.

m Submotæ] Id est, Qua illis negotiis &
 studiis non possum detineri. Alii habent
 submotis.

n Urar] Amore, scil.

o Quam reddi] Venuste : Plus amare se
 dicit, quam possit amari.

p Tuis] Quibus verbis maris aſtum accen-

sasti, iisdem prope de eo queror.

q Tanquam servet] Quod tamen non fa-
 cit. Sed ab Amantibus, Cupientibus, Timen-
 tibus, Sperantibus, omni denique perturbatis
 affectu, quolibet finguntur, & creduntur

r Notas] Hic vestigia intelliguntur.

s Noctis amior hora] Nox.

t Sidera] Lunam, &c.

u Vigilantia] Ascensa.

- * Tortaque versato ducentes stamina fuso
 y Fœminea tardas * fallimus arte moras.
 Quid loquar interea tam longo tempore, quæris?
 Nil, nisi Leandri nomen, in ore meo est.
 5 * Jamne putes exisse domo ^b mea gaudia, nutrix?
An vigilant ^c omnes? & ^d timet ille suos?
Jamne suis humeris illum deponere vestes;
* Pallade jam pingui tingere membra putes?
 Annuit ^f illa ^g fere; non nostra quod oscula curet:
 10 Sed ^h movet obrepens somnus ⁱ anile caput.
 Postque moræ minimum, Jam certe ^k navigat, inquam;
Lentaque ^l dimotis brachia jactat aquis.
 Paucaque cum ^m tacta ⁿ perfeci stamina terra,
 An medio possis ^o quærimus esse freto:
 15 Et modo prospicimus; timida modo voce precamur,
 Ut tibi det faciles utilis aura vias.
 Auribus ^p interdum voces captamus, & omnem
 Adventus strepitum credimus esse tui.

INTERPRETATIO.

Et trahentes fila intorta fuso versato, decipimus studio muliebri longa tempora. Petis quid dicam interea tam prolixo spatio? Nihil nisi nomen Leandri est in ore meo. Jamne credas Voluptatem meam domo prodire, nutrix? An omnes sunt expectati? & ille metuit suos? Jamne credas illum exuere amictus suos humeris; & jam ungere artus pingui olivo? Illa ut plurimum annuit; non quod moveatur nostris

suaviis; sed somnus subiens agitat caput anile. Et post exiguum spatium, Jam certo natat, dico; & movet lacertos flexiles aquis depulsis. Et postquam pauca fila traxit terra percussa, petimus an possis esse medio aquare. Et modo prospicimus, modo oramus vice pavida, ut ventus propitius tibi præbeat iter expeditum. Nonnunquam aucupamur sonos auribus, & arbitramur omnem susurrum esse tui accessus.

NOTÆ.

x Tortaque] Nentes, uno verbo.
 y Fœminea] Nere enim proprium est fœminarum.
 z Fallimus moras] Tardum ex tua mora minimimus.
 a Jamne putes] Verba Herus ad nutricem.
 b Mea gaudia] Leandrum, scilicet.
 c Omnes] Sui scilicet, aut Abydeni, qui Leandri discessum impediunt.
 d Timet] Ne sint discessus oculati testes.
 e Pallade] Oleo; cujus usum prima Pallas, seu Minerva homines docuisse dicitur. Eo autem ungebantur natatores, ne aquarum frigiditate nervi rigescerent, atque eorum potius facilior motus esset.
 f Illa] Nutrix.
 g Fere] Pro fere semper: ut alibi.
 h Movet] Dormitantis vero caput annuendi modo simili moveatur.

i Anile] Nutricis.
 k Navigat] Leander meus, scilicet. Verba sunt quæ ad anum dixisse se prædicat Hero.
 l Dimotis] Scilicet inter natandum aqua hinc inde quodammodo dimovetur.
 m Tacta] Clar. Heinſius tacta reponendum censet, deinde ex uno aut altero codice pro terra reponit tela, quod illi maxime, eo præsertim, uti quidem videtur, arrisit, quod latius ut ille ait, quid tacta terra sibi velit, non sit assequutus. Quanquam vero argute Vir clarissimus, locum tamen non necesse habeam sollicitare. Quippe notum est fila trahentibus fœminis propemodum necessarium esse, ut filo producto, terram tangant prius fuso, quam illud evolvant.
 n Perfeci stamina] Nevi fila.
 o Quærimus] Ex nutrice, scilicet.
 p Interdum] Puteamus incertas.

- Sic ubi ^q deceptæ pars est mihi maxima noctis
Acta; subit furtim lumina fessa sopor.
Forfitan invitus, mecum tamen, ^t improbe, dormis:
Et quamquam non vis ipse venire, venis.
5 Nam modo te videor prope jam spectare natantem,
Brachia nunc humeris humida ferre meis:
Nunc dare, quæ soleo, madidis velamina membris;
Pectora nunc juncto ^t nostra fovere sinu.
Multaque prætera, linguæ reticenda modestæ;
10 Quæ fecisse juvat, facta referre pudet.
^t Me miseram! brevis est hæc & non vera voluptas:
Nam tu cum somno semper abire soles.
Firmius ô cupidi tandem coëamus amantes:
Nec careant vera gaudia nostra fide.
15 Cur ego tot viduas exegi frigida noctes?
Cur toties à me, lente natator, abes?
Est mare (confitëor) nondum tractabile nanti:
Nocte sed hesternæ lenior aura fuit.
Cur ea præterita est? cur non ^u ventura timebas?
10 Tam bona cur périit, nec tibi rapta via est?
^x Protinus ut similis detur tibi copia cursus;
Hoc melior certe, quo prior, ^y illa fuit.

INTERPRETATIO.

Sic postquam pars maxima noctis decepta est mihi præterita, somnus sensim in oculos lassos irrepit. Forfitan coactus, cubas tamen mecum, præterve; & quamvis ipse non cupiat accedere, accedit. Nam modo videor aspicere te jam prope natantem; modo admoveere udo lacertus meis humeris. Modo porrigere amictus quos sum assueta porrigere artibus humidis: modo calefacere pectora nostra gremio admoto. Et multa insuper prætermittenda lingua honesta; quæ prodest fecisse; cum acta sunt, pudet narrare. Hei mihi! hæc gaudia sunt brevia &

minus sincera. Nam tu soles semper recedere cum sopore. O conjungar denique certius avidi amantes: nec voluptas nostra sit sine certa fide. Quamobrem ego gelido transegi tot noctes desertas? Quamobrem toties sejungeris a me, tarde natator? Aequor nondum est moderabile nantanti; sed ventus fuit placidus. & nocte hesternæ. Quamobrem ea effluxit? Quamobrem non re-
formidabas futura? Quamobrem iter tam facile tibi subtrahum, quæ corruptum est? Quamvis continuo par tibi concedatur facultas nantandi, illa fuit profecto eo commodior, quo prior.

NOTÆ.

^q Decepta] Decipere noctem est, aliquid agendo, tedium ejus levare. Vide tamen anon satius sit vocem istam ad puellam ipsam referre, quæ decepta sit, & frustra amantem expectaverit.

^t Improbe] Contumelia amatoria.
^s nostra] Quidam habent vestra; quod placuit clar. Heinio.

^t Me miseram] Distichon hoc suspectum habet idem Heinio.

^u Ventura] Ventum, scil. & tempestatem.

^x Protinus ut] Quamvis statim, & sine mora tibi detur, ut ad me venire possis.

^y Illa] Prior copia. Priorem ad se veniendi opportunitatem eo meliorem huius dicit, quod prior fuerit.

- ^z At cito mutata est jactati formā profundi :
^a Tempore, cum properas, sæpe minore venis.
 Hic, puto, ^b deprensus ^c nil, quod querereris, haberes :
 Meque tibi amplexo nulla noceret hyems.
- 5 Certe ego ^d tum ventos audirem ^e lenta sonantes,
 Et nunquam placidas esse precarer aquas.
 Quid tamen evenit, cur sis metuentior undæ ?
^f Contemptumque prius, nunc vereare, fretum ?
 Nam ^g memini, cum te sævum veniente minaxque
- 10 Non minus, aut multo non minus æquor erat.
 Cum tibi clamabam, Sic tu ^h temerarius esto,
 Ne miseræ virtus sit tua flenda mihi
 Unde novus timor ⁱ hic ? quoque illa audacia fugit ?
 Magnus ubi est spretis ^k ille natator aquis ?
- 15 Sis tamen ^l hoc potius, quam ^m quod prius esse solebas :
 Et facias placidum per mare tutus iter.
 Dummodo sis idem : dum sic, ut scribis, amemur ;
ⁿ Flammæque ^o non fiat frigidus illa cinis.

INTERPRETATIO.

At brevi conversa est facies maris turbati : sæpe, cum festinas, accedis tempore brevior. Hic correptus, nihil credo contingeret, quam obrem doleres, & nulla tempestas obesset tibi me complexo. Certe ego tum auscultarem securæ ventos obstreperantes, & nunquam orarem aquora esse tranquilla. Quid tamen accidit, quamobrem sis timidior fluctuum ? Et nunc expavescas mare spretum antea ? Nam recordor cum te accedente fretum non minus erat, aut non multo minus asperum & periculosum : cum tibi inculcabam, sic tu esto audax, ne virtus tua sit lugenda mihi infelici. Unde hic metus subitus ? Et quo illa confidentia recessit ? Ubi est ille peritus natator contemptum undis ? Sis tamen potius hoc, quam quod casu suaveras esse antea : & securus viam ingrediaris per æquor tranquillum : Dummodo sis idem, dummodo ita diligamur ut scribis, & ille ignis non fiat cinis gelidus.

NOTÆ.

^z *At cito*] Objectionis est & excusatio ex parte Leandri : quasi dicat Hero, *Tu mora causam facis non bene sedatum mare, vetitus ne intra breve tempus intumesceat.*

^a *Tempore*] Responsio est Herus : quasi dicat, *Utique maris turorem reformidatores, cum tamen paululum de ira sua remitteret, poteris venire ; nam sæpe tempore minore fretum transas.*

^b *Deprensus*] Proprie & optime deprehendi dicuntur nautæ tempestate oppressi.

^c *Nil*] Nihil equidem, cum Leander ipse ventis ad amicam retineri in epistola sua optaverit.

^d *Tum*] Cum me amplectereris.

^e *Lenta*] Minime sollicita, & quiescens. Alii habent *lata*.

^f *Contemptumque*] Vide quantus ea de te ipse Leander in epistola sua fuerit.

^g *Memini cum te veniente*] Memini ejus temporis, quo, cum ad me venires.

^h *Temerarius*] Qui ad me, obstantibus ventis, magno cum periculo venis.

ⁱ *Hic*] Cum jam non audeas venire.

^k *Ille*] Leander, qui ad me adversantibus undis venire solitus erat.

^l *Hoc*] Timidus.

^m *Quod prius*] Audax.

ⁿ *Flamma*] Amor.

^o *Nou fiat*] Non prorsus extinguatur.

Non ego tam ventos timeo mea vota morantes,

Quam ^p similis vento ne tuus ^q erret amor :

^r Ne non sim tanti, ^s superentque pericula causam ;

Et videar merces esse labore minor.

5 Interdum metuo, ^t patria ne lædar ; & impar

^u Ducar Abydeno ^x Thressa puella ^y toro.

Ferre tamen possum patientius omnia ; quam si

^z Otia nescio qua pellice captus agas :

In tua si veniant alieni colla lacerti ;

10 Sitque novus nostri finis amoris amor.

Ah potius peream, quam ^a crimine vulnerer isto :

^b Fataque sint culpa nostra priora tua !

Nec quia ^c venturi dederis mihi signa doloris,

Hæc loquor ; aut ^d fama sollicitata nova.

15 Omnia sed vereor : (quis enim securus amavit ?)

Cogit & absentes plura timere ^e locus.

Felices illas, sua quas ^f præsentia nosse

Crimina vera ^g jubet, falsa timere vetat !

INTERPRETATIO.

Ego non tam metuo antras obstantes meis desideris, quam ne amor tuus par antra vegetetur: ne non tantis ducar, & discrimina vincant causam, & videar esse primum levius operâ. Numquam timeo ne mihi noceat patria, & puella Thracia credat indigna læssæ Abydeno. Possum tamen pati tolerantius qualibet, quam si moveris correptus nescio qua pellice, si aliena brachia amplectantur tuum collum, &

novus amor sit finis nostri amoris. Ah prius inteream quam lædar isto flagitio; & mors nostra prævertat tuum crimen! Neque hæc dico quod mihi præneris indicia futuri doloris, vel indulta rumore novo. Sed omnia parveo: (quis enim quietus amavit?) Et locus subigit absentes plura temere. Beatas illas, quas sua præsentia cogit cognoscere veras culpas, prohibet temere vanas!

NOTÆ.

p *Similis vento*] *Levis & inconstans, scil.*

q *Erret*] *Ad aliam transferatur.*

r *Ne non sim tanti*] *Supple, metuo, aut timeo. Gall. Je crains que vous ne pensiez que je n'en vane pas la peine; I am afraid lest you should think I am not worth your pains.*

s *Superentque*] *Id est, Tanto tibi videantur pericula, ut mei causa ea nolis adire.*

t *Patria ne lædar*] *Mihi damno sit patria mea ignobilior.*

u *Ducar*] *Alii dicar.*

x *Thressa*] *Hæc est Puteanei lætio, quam optimam censuit clar. Heinsius; qui insuper Thracias mulieres despectas fuisse, exemplo Themistoclis, Timothei, aliorum, quibus*

Thressæ matres obiectæ sunt, multis denique probat. Alii codices habent Sessa; quæ forte vera est lectio.

y *Tor.*] *Alii habent viro.*

z *Otia agas*] *Cesset; moreris.*

a *Crimine*] *Si aliquam aliam amaveris.*

b *Fataque*] *Mors.*

c *Venturi dederis*] *Id est, Mihi nullo modo quicquam patefeceris, ex quo manere me dolorem hunc consererim.*

d *Fama sollicit*] *Id est, Quod fama aut nuncio nullo, sinistra de amore tuo audiverim.*

e *Locus*] *Remotus, scil. aut loci distantia.*

f *Præsentia*] *Siqua sint tamen.*

g *Jubet*] *Ni jubeat, cogit certe præsentia cognoscere quæ coram sunt.*

- Nos tam^h vana movet, quam i facta injuria fallit :
 Incitat & ^k morsus errorⁱ uterque pares.
 O utinam venias ! aut ut ventulve paterve,
 Causaque sit^m certæ scēmina nulla moræ !
 5 Quod siⁿ quam sciero ; moriar (mihi crede) dolendo :
 ° Jamdudum^p peccas, si mea^q fata petis.
 Sed neque peccabis, frustra^r ego terreorⁱ istis :
 Quoque minus venias, invida^s pugnat hiems.
 Me miseram ! quanto planguntur littora fluctu !
 10 Et latet^t obscura condita nube dies !
 Forsitan ad pontum^u mater pia venerit Helles,
 * Merfaq^xue^y roratis^z nata fleatur aquis :
 An^a mare ab inviso^b privignæ nomine dictum
 Vexat in æquoream versa^c no verca Deam ?
 15 Non faver, ^d ut nunc est, teneris^e locus iste puellis :
 Hac Helle perit ; hac ego lædor aqua.
 At tibi^f flammæ memori, Neptune, tuarum,
 Nullus erat ventis impediendus amor :

INTERPRETATIO.

Offensa falsa tam nos cruciat, quam oblata
 latet : & utraque ignorantia ciēt aequales,
 eructatus. O utinam accedas ! aut vel aura
 vel pater, nulla puella sit causa longa cuncta-
 tionis ! Quod si aliquam cognovero ; obibo
 (mihi crede) dolore Jam diu delinquis, si
 quaris meam mortem. Sed neque delinques,
 & ego falso moveor istis : & tempestas amu-
 la obstat quo minus accedas. Me infelicem.
 quantis undis littora pulsantur ! dies quo-

que absconditur tellus nube atra ! for-
 tan mater pia Helles descenderit ad mare, &
 filia submersa lugeatur aquis effusis ; An no-
 verca mutata in Deam marinam percellit
 aquor cognominatum ab odioso nomine pri-
 vigna ? Ille locus qualis nunc est, non est pri-
 vatus molibus puellis. Helle hac aqua in-
 teriit, ego hac sollicitor. At, Neptune, nul-
 lus an-er erat tibi prohibendus recordanti ig-
 nes tuos.

NOTÆ.

h Vana] Id est, Quæ non facta sed ficta
 est.

i Facta] Siqua facta sit tamen, supple.

k Morsus] Animi curas doler. sive.

l Uterque] Cum tibi crimina falsa affingo,
 deinde quæ vera sunt, cum nescire me cogito.

m Certa] Alii habent tanta ; quod prope
 idem est, quoad sensum, nisi quod illud majore
 rem significat impatientiam.

n Quam] Fœminam, scilicet. quæ te à me
 avellat.

o Jamdudum] Valde vel jamdiu expo-
 nunt. Hæc est vis vocis, ut rei certam & ex-
 ploratam veritatem notet.

p Peccas] Me occidis.

q Fata petis] Mortem quaris.

r Istis] Suspicionibus.

s Pugnat hiems] Obstat tempestas.

t Obscura] Quam obscura.

u Mater pia] Nephele est, quam forte
 tempestatem ciere dicit Hero.

x Merfaq^xue] De si b-nerfa Helle nota fa-
 bula, quam etiam ante vidimus.

y Roratis] Inftar roris effusis : allusio est
 ad nubem quæ græce Nephele dicitur ; ex
 qua ros aut pluvia decedit.

z Nata] Helle.

a Mare] Hellepontum.

b Privigna] Helles.

c Noverca] Ino est, Athamantis altera
 uxor, adeoque Helles noverca ; quæ in Leu-
 cothean seu Marutam, Deam marinam trans-
 mutata est.

d Ut nunc est] Ita tumidus.

e Locus iste] Hellepontus.

f Flammæ] Amorum.

- 6 Si neque ^h Amymone, nec laudatissima forma
 Criminis est ⁱ Tyro fabula vana tui,
 12 Lucidaque ^l Alcyone, ^m Circeque & Alymone nata,
 Et ⁿ nondum nexis angue Medusa comis,
 5 Flavaque ^o Laodice, cœloque recepta * Celæno,
 Et quarum memini ^p nomina lecta mihi.
 Has certe pluresque canunt, Neptune, poetæ
 Molle latus lateri composuisse tuo.
 Cur igitur toties vires expertus amoris,
 10 Affluctum nobis ^q turbine claudis iter?

INTERPRETATIO.

Si neque Amymone, nec Tyro celeberrima pulchritudine est fabula inanis tui vitii, & splendida Alcyone, & Circe, & Alcyonis filia, & Medusa capillis nondum implicitis serpentibus, & flava Laodice, & Celæno reposita

cœlo, & quarum recorder nomina lecta à me. Certe Poeta prædicant has & plures conseruisse tenerum latus lateri tuo. Quamobrem ergo toties vim passus amoris, obijcitis nobis viam solitam tempestate?

NOTÆ.

g Si neque] Id est, Siquidem verum est se amasse hanc, illam, &c.

h Amymone] Una fuit ex Danaï filiabus, à Neptuno compressa; ex qua Nauplium suscepit, patrem Palamedis.

i Tyro] Fuit hæc Salmonei filia, quæ ex Neptuno, Enypæi fluvii formam induto, Pelian Neleumque uno partu edidit.

k Lucida] Quippe in cœlum translata; qua re ab alijs ejusdem nominis distinguitur.

l Alcyone] Fuit una ex Pleiadibus, Atlantidis filia; ex qua etiam Neptunus filios duos, & filiam unam suscepit.

m Circeque & Alymone] Non expedit se ex hoc loco interpretes, qui haud dubie mendosissimus est. Monstra lectionum in vetustis codicibus apparent. Pro Circe plerique Ceyce, Ceiceque, Ceyceque: pro Alymone scripti Avenone, Aveone, Arreone, Aneone, Anone, Ameone, Amemone, Amione, Augone, Amimone, Alicone, Avetione, Arnone, Amintone, Alienone, Alvione, Anthone, Amione, Anthone, Alcyone, Anthone, & quid non? sed ita ut plerique Aveone, aut Aneone agnoscant. Puteaneus Cerceque & Aveone nata. Scribo Calyceque Ecathene nata. Hyginus fabula 107. ubi Neptuni filios recenset, Cygnus ex Calyce Hecatois filia, ubi Hecatonis videatur rescribendum. Scholiastes Thucrit. Idyll. 16. Κάκτος λίγυι τὸ Πάρυ-
 δῆτο· καὶ Κίβω; vel, ut alij ediderunt

habent, Καὶ το· Lego Καὶ το· Addit autem, Hecatoene nata, ut ab altera Calyce, Endymionis matre, filia Æoli distinguat. Certè Cygni matrem, quocumque tandem appellatam nomine hic intelligi ab Ovidio non est dubium. Si quis meliora protulerit, is Musæ singulari beneficio demerebitur. Heinsius.

n Nondum nexis] Medusæ crines, quorum pulchritudine præsertim ipsa Neptuno placuerat, Pallas indignata, quod in templo sibi dicato ille fugientem assecutus esset, & compressisset, in serpentes convertit.

o Laodice] Plures eo nomine memorantur, interque eas Priami una, alia Agamemnonis, tertia Cygni filia. Fuit & eo nomine nympha, Apis & Niobes mater, itemque alia. Quam vero Neptunus amaverit non liquet, nisi forte Laodicen Priami.

* Celæno] Hæc est è Pleiadibus una, Alcyones soror, quam etiam amasse Neptunum testatur Apollodorus. Antea vero vidimus Pleiadas cœlo receptas sydus efficere; quod Latini Vergillas appellant.

p Nomina] Nomina sunt profecto, & ea quidem fabulosa; ut nimia in his discutendis videatur Criticorum diligentia.

q Turbine] Turbo ventus est validissimus & vorticofus. Adeoque non tam hic ventus, cui proprie non imperat Neptunus, quam ejus effectum, maris sil. commotio est intelligenda. Duo scripti habent turbide.

- Parce, ferox; latoque mari^r tua praelia misce:
 Seducit terras hæc^s brevis unda^t duas.
 Te decet aut magnas magnum jactare carinas;
 Aut etiam rotis classibus esse trucem.
- 5 Turpe Deo pelagi, juvenem terrere natantem:
 Gloriaque est^u stagno quolibet ista minor.
 Nobilis^x ille quidem est, & clarus origine: sed^y non
 A tibi^z suspecto ducit Ulyssæ genus.
 Da veniam, servaque duos; natat^a ille: sed isdem
- 10 Corpus Leandri, spes mea, pendet aquis.
^b Sternuit & lumen; posito nam scribimus illo:
 Sternuit; & nobis prospera signa dedit.
 Ecce merum nutrix^c faustos instillat in ignes:
 Crasque erimus plures, inquit, & ipsa bibit.
- 15 Effice nos plures^d evecta per æquora^e lapsus,
 O penitus toto corde recepte mihi.
^f In tua castra redi, socii defertor Amoris.
 Ponuntur^g medio cur mea membra toro?
 Quod timeas, non est; ^h auso Venus ipsa favebit:
- 20 ⁱ Sternet & æquoreas^k æquore nata vias.

INTERPRETATIO.

Ignosce, save; & exerce tua certamina in vasto æquore. Hæc aqua quæ separat terras est exigua. Tibi ingenti pulcrum est aut agitare ingentes naves; aut etiam esse terribilem totis classibus. Indecorum est Deo maris pavorem incutere adolescenti nautæ, & laus ista est inferior quovis stagno. Ille quidem est generosus, & stirpe generosa, sed non repetit originem ab Ulyssæ tibi inxiso. Ignosce, & duos salvos præstato: ille nat; sed corpus Leandri, & spes mea natat in isdem aquis.

Lucerna etiam strepuit, nam scribimus illa adnotata. Strepuit, & nobis fecit læta omnia. Ecce nutrix immittit vinum in flammam felices; & ait, Cras erimus plures, & ipsa potat. Fac nos plures esse progressus per maria superata, o proptus inxise mihi toto animo. Revertere in tua castra, defertor socii amoris. Quamobrem mei artus collocantur in medio lecto? Non est quod reformides: ipsa Venus juvenis audientem: & orta mari muniet iter marinum.

NOTÆ.

^r *Tua praelia*] Undas tuas, alias aliis impinge.

^s *Brevis*] Quæ adeo ea non est, ubi sua praelia Neptunus bene miscere possit.

^t *Duas*] Europam & Asiam.

^u *Stagno*] Id est, Gloria quam in quolibet turbando stagno, aut parva aqua posses habere.

^x *Ille*] Leander.

^y *Non ducit*] Adeoque illi infensus esse debes.

^z *Suspecto*] Alii Neptuno suspectum volunt fuisse Ulyssæ propter Palamedem nepotem, qui ejus insidius perit; alii propter Polyphemum filium, ab eodem Ulyssæ, etiam

cum parvis contemptu excæcatum. Ob utramque causam fuerit.

^a *Ille*] Quasi dicat, solus quidem.

^b *Sternuit*] Strepitum ad sternutantis modum edidit.

^c *Faufos*] Fausta significantes.

^d *Evecta*] Tuis lacertis superata.

^e *Lapsus*] Gall. *Ayant conlé*, having slid.

^f *In tua castra*] *Ad me*, scil. Metaph. a militibus.

^g *Medio*] Quod non fieret, si tu adesses.

^h *Auso*] Tibi, scil.

ⁱ *Sternet*] Componet, placabit.

^k *Æquore nata*] Ex maris spuma orta dicitur.

Ire libet medias ipsi mihi sæpe per undas :

Sed solet hoc maribus tutius esse fretum.

¹ Nam cur, hoc vœstis ^m Phryxo Phryxique ⁿ sorore,

Sola ^o dedit vastis fœmina nomien aquis ?

5 Forsitan ad reditum metuas ne tempora desint,

Aut ^p gemini nequeas ferre laboris onus.

At nos ^q diversi medium coeamus in æquor,

Obviaque in summis oscula demus aquis :

Atque ita quisque suas iterum redeamus ad urbes ;

10 Exiguum, sed plus quam nihil, ^r illud erit.

Vel pudor hic utinam, qui nos clam cogit amare,

Vel timidus famæ ^s cedere vellet amor !

Nunc ^t male res junctæ ^u calor & reverentia ^x pugnant :

Quid sequar ^y in dubio est ; hæc decet, ille juvat.

15 ^z Ut semel ^c intravit Colchos ^a Pagasæus Iason,

Impositam celeri ^b Phasida puppe tulit.

Ut semel Idæus Lacedæmona venit adulter ;

Cum ^a præda rediit protinus ille sua.

INTERPRETATIO.

Sæpe mihi ipsi fert animus vadere per aquas medias : Sed hoc mare consuevit esse tutius masculis. Nam quamobrem Phryxo & germana Phryxi ætli hoc fretis, sola puella imposuit nomen profundis aquis ? Forte timeas tempus ut detur ad regressum, aut non valeas tolerare molestiam duplicis laboris. At nos diffisi conveniamus in medium mare, & suavia præbeamus concurrentia in extremis aquis. Atque ita unusquisque revertamur iterum ad

suas sedes. Illud erit minimum, sed amplius quam nihil. Utinam vel hic pudor qui nos subigit furtim amare, vel amor pavidus vellet concedere famæ ! Nunc amor & pudor res male collatæ certant. In incerto est quid agam : hic est decorus, ille utilis. Postquam Iason Pagasæus iniit Colchos, auxit Phasida in-jectam in navem velocem. Postquam adulter Idæus semel accessit Lacedæmona, ille statim reversus est cum rapina sua.

NOTÆ.

¹ Nam cur] Exemplo probat mare de quo loquebatur puellis minus favere.

^m Phryxus] Athamantis & Nepheles fuit filius, qui consensu aurei velleris arietis Pontum, cum sorore, transfretare aggressus est.

ⁿ Sorore] Helle.

^o Dedit] Ab ipsa vero Hellepontus dictus est.

^p Gemini] Veniendi & abeundi, *scil.*

^q Diversi] Qui in diversis mundi partibus commoramur.

^r Illud] In medium æquor coisse, ibique oscula dedisse.

^s Cedere] Ita ut pudor amor ; Amor omnia famæ permitteret. Amori per Pudorem, famæ per Amorem omnia licerent ; Amor, à Pudore concessa, famæ traderet ;

Pudor, quæ Amor faceret, non curaret. Amor, quæ fama vulgaret, contemneret : nosque adeo securi nostro palam gauderemus Amore.

^t Male] Voluptatis nostræ dispendio.

^u Calor] Amor.

^x Pugnant] Quia dissuadet Pudor quod Amor imperat.

^y In dubio est] Dum Pudor & Amor pugnant, utri obsequar dubito.

^z Ut] Postquam. Innuit Hero, se à Leandro, ut à Iasone Medea, abduci velle.

^a Pagasæus] Thessalicus, ab urbe Thessaliæ Pagatis.

^b Phasida] Medeam, à Phaside Colcho- rum fluvio.

^c Idæus] Paris, de quo supra.

^d Præda] Helena.

Tu,

- Tu, quam sæpe petis quod amas, tam sæpe relinquis;
 Et quoties ^a grave fit puppibus ire, natas.
^f Sic tamen, ô juvenis tumidarum victor aquarum,
 Sic facito spernas, ut vereare, fretum.
 5 Arte laboratæ merguntur ab æquore puppes:
 Tu tua plus remis brachia posse putes?
 Quod cupis, hoc nautæ ^g metuunt, Leandre, natare;
^h Exitus hic fractis puppibus esse solet.
 Me miseram! ⁱ cupio non persuadere, quod hortor:
 10 Sisque, precor, monitis fortior ipse meis.
 Dummodo ^k pervenias, excussaque sæpe per undas
 Injicias humeris brachia lassâ meis.
 Sed mihi, cœruleas quoties obvertor ad undas,
 Nescio quæ pavidum ^l frigora pectus habent.
 15 Nec minus hesternæ ^m confundor imagine noctis,
 Quamvis est sacris ⁿ illa piata meis.
^o Namque sub Auroram, jam ^p dormitante lucernâ,
 (Somnia quo cerni tempore ^q verâ solent)
 Stamina de digitis cecidère sopore remissis:
 20 Collaque pulvino nostra ferenda dedi.
 Hic ego ventosas nantem delphina per undas
 Cernere non dubia sum mihi visa fide.

INTERPRETATIO.

Tu tam sæpe deseris quod amas, quam sæpe invisis: Et quoties durum est navibus progredi, natas. Vide tamen, ô juvenis domitor aquarum turbatarum, ita contemnas mare, ut timeas. Naves artificiose constructæ obruantur mari: credasne tnos lacertos amplius valere quam remos? Quod optas natâre, Leandre, nautæ hoc siment. Hac fors consuevit esse navibus elisis. Me infelicem! opto non efficere quod moneo: Et oro ipse sis animosior meis præceptis; Dummodo pertingas, Et immitas humeris meis la-

certos desessos sæpe agitato per aquas. Sed quoties converto oculos ad aquas glaucas, nescio quæ frigora meum occupant cor trepidum. Nec minus turbor simulacris noctis hesternæ, quamquam illa est piata meis sacris. Namque sub Auroram, lampade jam extinctâ, (quo tempore somnia certa solent videri) fila exciderunt digitis laxatis somno: Et præbui nostras cervices sustinendas pulvino. Hic ego sum mihi visa fide band incertâ aspiciere delphinum nantem per aquas ventis agitatâ;

NOTÆ.

^a Grave] Id est, Navibus periculofum.
^f Sic] Repetitione movet affectum.
^g Metuunt] Quia tantum post naufragium natatu maria conantur trajicere.
^h Exitus hic] Enimvero navibus fractis, perturbatum mare, natare nautæ coguntur.
ⁱ Cupio] Quia, Per Amoris impatientiam, Leandrum, etiam turbato mari, vellet vespere.
^k Pervenias] Ad me scil.
^l Frigora] Ex metu.
^m Confundor] Somnio turbor.

ⁿ Illa] Imago scil. noctis, aut somnium: non nox, ut existimavit Hubertinus. Solebant vero, ut somniis prænuntiata mala averterent, Diis sacra facere.

^o Namque] Somnium enarrare instituit.
^p Dormitante] Id est, propemodum deficiente; quemadmodum, consumpro oleo, evenire solet.

^q Vera] Vera significantia: quæ tamen quatenus vera non inepte videri possint, longum esset definire.

Quem,

Quem, postquam bibulis illisit fluctus arenis,

Unda simul miserum vitæque deseruit.

Quidquid id est, timeo, nec tu mea somnia ride :

Nec nisi tranquillo brachia crede mari.

5 Si tibi non parcis, dilectæ parce puellæ :

Quæ nunquam, nisi te sospite, sospes erit.

Spes tamen est fractis vicinæ pacis in undis ;

Tum placidas turo pectore finde vias.

Interea, nanti quoniam freta pævia non sunt,

10 Leniat invisas littera missa moras.

INTERPRETATIO.

Quem, postquam unda affixit bibulo sabulo, aqua & vita simul destituit infelicem. Quidquid id est, metuo ; nec tu contemne mea somnia ; nec committe lacertos nisi mari quieto. Si tibi non indulges, indulge amata puella, quæ nunquam eris incolamæ nisi te

incolamæ. Spes tamen datur quietis mox futura in fluctibus aliquatenus sedatis. Tum scinde iter quietum securo pectore. Interea, quandoquidem maria non sunt aperta natanti, epistola transmissa mulceat moras odio-

NOTÆ.

r *Miserum*] Delphinum scil. quo Leander representatur.

s *in undis fractis*] Id est, quæ jam non ita intemescunt. Nisi in per ex malueris ex-

ponere deinde per fractis violenter agitata undas intellexeris ; ut tantam perturbacionem necessario consequi debeat tranquillitas.

EPISTOLA XX.

ARGUMENTUM.

Profectus ad sacra Diana Acontius, quæ in Delo, insula maris Ægæi, omnium Cycladum clarissima, frequenti virginum conventu celebrantur, in amorem Cydippes, puellæ nobilis adolescens exarsit. Sed cum illam ob generis imparitatem non auderet sollicitare, novam commentus fraudem, in pulcherrimo pomo scripsit duos hosce versus : Juro tibi sane per mystica sacra Dianæ, Me tibi venturam comitem, sponsamque futuram, atque illud ad pedes puella projecit ; quæ fraudis inscia, cum imprudens legeret, paciscitur cum Acontio. Nam, quæ ante Deos in temple Delia Diane dicerentur, rata esse, lex erat. Cum autem paulo post pater, hujusce rei inscius, illam alii desponderet, subita febri correpta est. Quare hac epistola Acontius conatur eidem persuadere, hunc morbum à Diana immissum esse ; propterea quod non impleverit, quæ Dea præsentem promississet.

ACONTIUS CYDIPPÆ.

^b POne metum : c nihil hic iterum jurabis amanti,

Promissam satis est te semel esse mihi.

INTERPRETATIO.

Mitte timorem ; nihil hic denno jurabis amanti. Sufficit te mihi esse sponsam semel.

NOTÆ.

a *Acontius*] Juvenis fuit ex insula Cea, in mari Ægeæ.

b *Pone metum*] Ne verearis hanc meam epistolam legere, quasi aliquam juramenti sor-

c *Nihil jurabis*] Ut antea fecisti in tem-

ple Diana, ubi contra animi tui propositum fidem mihi tuam obstrinxisti.

E e

Per-

- Perlege : discedat ^d sic corpore ^e languor ab ^f isto,
 Qui meus est, & ulla parte dolente, dolor,
 Quid pudor ^g ora subit? nam, sicut in æde Dianæ,
 Sulpicor ingenuas erubuisse genas.
 5 Conjugium pactamque fidem, non crimina, posco :
ⁱ Debitus ut conjux, non ut adulter, amo.
 Verba ^h licet reperas quæ ^l demtus ab arbore factus
 Pertulit ad castas, me jaciente manus ;
 Invenies illic ^m id te spondere, quod opto
 10 ⁿ Te potius, virgo, * quam meminisse Deam.
 Nunc quoque ^o idem timeo : sed ^pidem tamen acrius illud
 Assumpsit vires ; auctaque ^q flamma ^r mora est.
 Quique fuit nunquam parvus, nunc tempore longo,
 Et ^s spe, quam dederas tu mihi, crevit amor.
 15 Spem mihi tu dederas : meus hic tibi credidit ardor ;
 Non potes ^t hoc factum teste negare Dea.
 Adfuit, & præsens, ut ^u erat, tua verba notavit :
 Et visa est mota dicta probasse coma.

INTERPRETATIO.

Perlege : sic morbus tuus, qui est meus dolor aliquo membro tuo affligit, abeat ab isto tuo corpore. Quamobrem ruber irripit in vultum? Nam conjicio genas verecundas rubore suffusas fuisse, sicut in templo Diana. Peto connubium & fidem promissam, non flagitia : amo ut conjux legitimus, non ut adulter. Quamvis de- nunc proferas voces, quas fructus raptus ab ar- bore perulit ad tuas manus pudicas, me mit- tente, illi comperies te illud polliceri, quod cu-

pio te, virgo, potius recordari quam Deam. Nunc etiam metuo idem, sed tamen illud idem vehementius collegit vires, & ignis crevit tem- p re. Et amor qui nunquam fuit levis, nunc audius est prolixa mora, & spe quam tu mihi feceras. Tu mihi spem feceras: hic meus amor tibi fidem adhibuit. non tibi licet inficiari hoc actum esse Dea conscia. Interfuit, & ut ade- rat, observavit tuas voces: & visa est probata approbasse capillis agitatis.

NOTÆ.

^d Sic] *Ut tu legeris, scil. De isto genere jam sæpe vidimus.*

^e Languor] *Febris.*

^f Isto] *Tuo.*

^g Ulla parte dolente] *Id est, Si aliqua tui parte agrotaveris. Dicit sc, agrotante domina, pariter agrotare.*

^h Ora] *Alii habent ante.*

ⁱ Debitus] *Ex pacto legitimus, modoque debito, & honesto; ut sponsus.*

^k Licet] *Licetum est.*

^l Demtus ab arbore factus] *Pomum in quo versus, de quibus in argumento, Acon- tius scripserat.*

^m Id te spondere] *Matrimonium scil.*

ⁿ Te potius] *Ut, scil. promissa serves, mi- hique nubas.*

* *Quam meminisse Deam] Quia ab ea im- missam febrem auctum iui metueret.*

^o Idem] *Ne, scil. amoris meo nolis respon- dere.*

^p Idem tamen] *Istud non videntur omni- no expulsiunde quidam, quos vidi. Interpre- tes. Referendum istud idem ad opto. Vo- tum & desiderium suum, ut ejus quod polli- cita erat matrimonii recordaretur Cydippe, adeoque amorem suum sumpsisse vires, atque crevisse testatur Acontius.*

^q Flamma] *Amor.*

^r Mora] *Tempore.*

^s Spe] *Ea vero fovet Amorem, qui de- speratione sapius extinguatur.*

^t Hoc factum] *Matrimonii sponsionem intellige.*

^u Erat] *Erant in Puteæano & Patavino legitur; quod optimo sensu ad verba refer- tur, quæ inficia pronuntiavit Cydippe, qualia erant intellexit Diana.*

Decep-

Deceptam dicas nostra te fraude licebit :

Dum fraudis nostræ causa feratur amor.

Fraus mea quid periit, nisi uti tibi jungerer uni ?

* Id me, quod quereris, conciliare potest.

5 y Non ego ^z natura, nec sum tam callidus usu :

Solertem tu me, (crede) puella, ^a facis.

Te mihi compositis ^b (si quid tamen egimus) à me

Addstrinxit verbis ingeniosus Amor.

Dictatis ab eo feci ^c sponsalia verbis :

10 ^d Consultoque fui juris amore vaser.

Sit fraus huic nomen factò ; dicarque dolosus :

^e (Si tamen est, quod ames velle tenere, dolus.)

f En iterum scribo, mirtoque rogantia verba ;

Altera fraus hæc est : quodque queraris, habes.

15 Si noceo quod amo ; fateor, sine fine nocebo ;

Teque petam : caveas tu licet ipsa peti.

Per gladios alii placitas rapuere puellas :

Scripta mihi caute littera crimen erit ?

INTERPRETATIO.

Tibi dabitur dicere te delusam fuisse nostro dolo, modo amor dicatur causa doli nostri. Quid quasvit mens dolus, nisi ut tibi solo con- nasterer ? Illud quod arguis potest me tibi ad- jungere. Ego non sum tam versutus natura, nec experientia : tu, (crede) puella, me facis ingeniosum. Amor solers colligavit te mihi verbis a me constructis, (si quid tamen prastitimus) Scripsi sponsalia vocibus ab eo suggestis, & sui juris peritus amore interro-

gato. Dolus sit nomen huic facinori, & di- car fraudulentus (si tamen fraus est velle possidere quod ames.) Ecce denno scribo, & mitto verba precantia. Hic est alter dolus & habes quod exoptules. Si officio quia amo ; confiteor, semper officiam, & te requiram, quamvis tu ipsa fugias requiri. Alii alstra- lerunt amatas puellas per enses; epistola à me callide exarata eris flagitium ?

NOTÆ.

x Id me] Distichon hoc valde mendosum, aut Ovidianæ venæ non esse censuit clar. Heinsius; quod tamen ita commodissime ex- poni posse arbitror. Id, nempe tibi inuigi, quod tibi querimonia causam præbuisse putas, idipsum est quod potest nos conciliare. More suo in ambiguo ludit Ovidius. Enimvero per matrimonium coniunguntur corpore & con- ciliantur, qui forte animo sunt valde alieni.

y Non ego] Amorem, non se, fraudis au- torem facit.

z Natura] Versutus dicitur, cujus per na- turam mens celeriter versatur; Callidus vero, cujus, tanquam manus opere, sic animus usu conculuit.

a Facis] Quasi dicat, non sum.

b Si quid] Versuum, quibus Cydippen de- ceperat, autorem vult videri Amorem.

c Sponsalia] Versus illos intelligit, quibus futurarum nuptiarum reponissio, quam fe- cerit Cydippe, continebatur. Les fiançailles, A Contract of Marriage.

d Consultoque] Jurisperito Amore interro- gato, qui me nuptiarum solemnia verba docu- it, vaser fui.

e Si tamen] Acutus est ubique Ovidius. Hic Acontii fraudem falsa definitione diluere nititur.

f En iterum] Vide quam ingeniose prio- rem in scribendo super pomò Acontii frau- dem cum posteriori epistolæ scriptione con- fundat; atque utrobique idem crimen quasi ex Cydippes persona supponat; ut ex eo quod in posteriori nullum videatur, tacite in priori nullum esse concludatur.

- Di faciant ^g possim plures imponere ^h nodos !
 Ut tua sit nulla libera parte fides.
 Mille doli restant : clivo ⁱ sudamus in imo ;
 Ardor inexpertum ^k nil finet esse meus.
 5 Sit dubium, possisne capi ; ^l captabere certe :
^m Exitus in Dis est : ⁿ sed capiere tamen.
^o Ut partem effugias, non omnia ^p retia falles :
 Quæ tibi, quam credis, plura tetendit Amor.
 Si non proficiant artes, veniemus ad arma ;
 10 Inque ^q tui cupido rapta ferere sinu.
 Non sum, qui soleam Paridis reprehendere factum :
 Nec quenquam, qui, ^r vir possit ut esse, ^s fuit.
^t Nos quoque : sed taceo. mors hujus pœna rapinæ
^u Ut sit, erit, quam te non habuisse, ^x minor.
 15 ^y Aut esses formosa minus, peterere modeste ;
 Audaces ^z facie cogimur esse tua.
 Tu facis ^a hoc, oculique tui ; quibus ignea cedunt
 Sidera ; qui flammæ causâ fuere meæ.

INTERPRETATIO.

Utinam per Deos mihi liceat te pluribus nodis implicare ! ut tua fides nullo modo sit soluta. Mille fraudes supersunt ; hævemus in collis aditu. Amor meus nihil patietur intentatum. Incertum sit an possis capi ; certe captaberis. Eventus est penes Deos ; sed tamen eludes omnes casus quos amor tibi posuit plures quam veris. Si doli non profunt, recurremus ad arma, & correpta abduceris in gre-

mio tui avido. Non sum qui consueverim carpere admissum Paridis ; nec nilum, qui fuit, vir ut possit esse. Nos quoque te rapiemus : sed silentio premo. Quamvis interius sit merces hujus raptus, minus erit gravius quam te caruisse. Vel esses minus pulchra, pœnereris modeste ; cogimur esse temerarii formâ tuâ. Tu hoc praestas, & tui oculi, quibus astra radiantia sunt inferiora, qui fuerant causâ mei ardoris.

NOTÆ.

g Possim plures] Plures possim tibi ponere nodos. Moreti codex veruste. Hæuius.

h Nodos] Ad fidem tuam adstringendam. Unum posuerat, cum dolo Cydippeam ad iurandum induxerat.

i Sudamus] Quasi diceret, in primo limine inepte subsisti ; jam progrediar, aliaque sentabo.

k Nihil finet] Donec votis meis, teque possiar.

l Captabere] Captare est conari accipere. Gal. Tâcher de prendre & d'avoir. Angl. To try to get and enjoy.

m Exitus in Dis est] Penes Deos est ; qui qualem daturi sint suum, ignoro.

n Sed capiere] Est quasi ejus, quod dixit, correctio, exitum in Dis esse ; ut ipsi Amoris impetu minores esse videantur.

o Ut] Quamvis.

p Retia] Metaphora à Venatoribus sumpta.

ta, in manus suas venturam tandem Cydippen dicit Acontius.

q Tui cupido] Alii meo cupido, multi mei cupido ; Hæuius legit meo cupidi.

r Vir possit ut esse] Quis vero damnaverit eum qui vir esse cupiat ? At vero alius sensus est ; atque is damnari debet qui vir & fortis & audax est, ut per vim maritus cuiusquam hac puellæ.

s Fuit] Vir scil. fortis, &c.

t Nos quoque] Desti verbum ; sed intelligitur Acontium quoque Virum sese præbere velles, Cydippenque rapturum.

u Ut] Quamquam.

x Minor] Pœna scil.

y Aut] Quantum est in hac oratione impetus ! Vel ex istâ voculâ intelligitur.

z Facie] Pulchritudine.

a Hoc] Ut spiritus audaces, &c.

ACONTIUS CYDIPPÆ.

321

Hoc flavi faciunt crines, & eburnea cervix ;

^b Quæque precor veniant in mea colla manus :

Et decor, & vultus ^c sine ruficitate pudentes :

Et, ^d Thetidi quales vix rear esse, pedes.

5 Cætera si possem laudare, beatior essem :

Nec dubito, totum quin sibi par sit opus.

Hac ego compulsus, non est mirabile, formâ,

Si ^e pignus volui vocis habere tuæ.

Denique, ^f dum captam tu te cogare fateri,

10 Infidiis esto ^g capta puella meis.

Invidiam patiar : passo ^h sua præmia dentur.

Cur suus à tanto crimine fructus abest ?

ⁱ Hefionen ^k Telamon, Briseïda cepit Achilles :

Utraque victorem victa secuta suum.

15 ^l Quamlibet accuses, & sis irata licebit ;

Irata liceat dum mihi posse frui :

Iidem, qui facimus, factam ^m tenuabimus iram :

Copia ⁿ placandi sit modo parva tui.

Ante tuos flentem liceat consistere vultus :

20 Et liceat lacrymis addere verba suis.

INTERPRETATIO.

Capilli flavi hoc præstant, & collum candidum, & manus quæ oro implicent mea colla ; & gratia, & facies pudica sine asperitate ; & pedes, quales agrè credam habere Thetidem. Si liceret celebrare reliqua, essem felicius : nec sum incertus, quin totum opus sit sibi simile. Non est novum si ego permotus hac tua pulcritudine expetivi habere pignus tuæ vocis. Denique dummodo tu inducaris agnoscere te correptam, esto puella correpta dolis meis. Feram

odium : merces sua concedatur ferenti. Quamobrem tantum scelus sua caret utilitate ? Telamon rapuit Hefionen, Achilles Briseïda, utraque superata comitata est suum victorem. Licebis quantumvis argui, & sis insensa, modo mihi liceat gaudere insensa. Nos tidem qui movemus iram, minuemus iram, modo concedatur exigua facultas tui mulcenda. Concedatur lacrymantem stare coram tuis oculis, & detur adhibere voces suis lacrymis.

NOTÆ.

^b Quæque] Plurimi quæque.

^c Sine ruficit.] Inepus est etiam & rusticus quidam pudor.

^d Thetidi] Cujus tamen candidissimi fuerunt pedes ; nam ab Homero ἀπυρρίκη dicitur. Fuit autem Thetis Nerei thia, Achillis mater.

^e Pignus] Matrimonii sponsonem in poemo scriptam.

^f Dum] Modo ut. Gal. Pourvuë que. Angl. Provided that.

^g Capta] Vide quam ingeniose in vocum ambiguitate ludat ; facile captam, seu deceptam se fateretur Cydippe, non ita captam seu obligatam, ut Acontio nubere teneretur.

^h Sua præmia dentur] Tibi nubes.

ⁱ Hefionen] Laomedontis fuit filia, Telamoni in Trojæ expugnatione ideo data, quod Pergama primus concidisset.

^k Telamon] Eaci fuit filius, Herculis in expugnatione Trojæ focus, unus etiam ex Argonautis.

^l Quamlibet.] Quantumvis, quantumlibet. Gal. Plaignez vous de moy tant qu'il vous plaira. Ang. Complain of me as much as you please. m Tenuabimus] Minuemus. Gal. Nous vous appaiserons. Angl. We will pacify you.

ⁿ Placandi] Meliores cum Putaneo placandi. Recte. Alterum placanda Latine vix dicitur. Heinssius, Opime.

Utque

Utque solent famuli, cum verbera sæva verentur,
Tendere submissas ad tua crura manus.

° Ignoras tua jura ; p voca. cur arguor absens ?
Jamdudum dominæ more venire jube.

5 Ipsa meos scindas licet imperiosa capillos,
Oraque sint digitis livida facta tuis ;
Omnia perpetiar : tantum fortasse timebo,
Corpore lædatur ne manus ista meo.

Sed neque q compedibus, nec me compesce catenis :

10 Servabor firmo vinctus amore tui.
Cum bene se quantumque volet satiaverit ira ;
Ipsa tibi dices, *Quam patienter amat !*

Ipsa tibi dices, ubi videris omnia ferre ;
Tam bene qui servit, serviat iste mihi.

15 Nunc reus infel x absens agor : & mea, cum sit
Optima, non ullo causa tuente, perit.

* Hoc quoque, t quod jus est, u sit scriptum injuria nostrum,
x Quod de me solo y nempe queraris, habes.

z Non meruit a falli mecum quoque b Delia ; si non

20 Vis mihi promissum reddere, redde Deæ.

INTERPRETATIO.

Et ut solent servi, cum timent flagra rigida,
porrigere manus vinctas ad tuos pedes. Nescis
sua jura : accessisse quamobrem absens accu-
sor ; Impera accedere more jamdudum dominæ.
Quamvis tu aspera laqueos meos crines, & fa-
nies sit facta fusa tuis digitis, perferam om-
nia, solummodo metumam, ne forte manus tua
violenter meo corpore. Sed nec me coerceas com-
peditibus, neque vinctus ; custodiar constrictus
valido amore tui. Postquam ira se bene exple-

verit & quantum libuerit, ipsa tibi dices
Quam toleranter amat ! Postquam adverteris
me omnia pati, ipsa tibi dices, Ille qui tam
bene servit, mihi serviat. Nunc miser absens
arguor, & quoniam causa mea sit justissima,
profligatur nemine eam descendente. Hoc quo-
que, scriptum nostrum quod est jus, sit injusti-
tia, nimirum habes quod queraris de me solo
Delia non digna est decipi quoque mecum : si
velis mihi prestare pollicitum, prestato Deæ.

NOTÆ.

o Ignor.] Se servum esse significat.
p Voca] Quia non debes damnare nisi ci-
tata parte, explicat bonus aliqui commen-
tator. Non bene, meo quidem judicio, ut
sequentia satis demonstrant. Sed sensus est,
Non jure tuo in servum uteris, quæ absentem
accuses, cum ipsum vocare, presentemque ma-
le multare liceat.
q Compeditibus] Quibus reünentur fugiivi
servi.

r Ferre] Me scil.

s Hoc quoque] Variant equidem hoc in lo-
co codices ; plerique tamen cum in sensum
bonum conspiciunt, quamobrem totum hoc
distichon adulterinum crediderit clariss. He-
insius, plane non video.

t Quod jus est] Nempe ille etiam est in
culpa, qui, alterius jussu, male aliquid facit.
u Sit scriptum] Illud scriptum nostrum in
pomo sit injuria in te.
x Quod de me solo] Istud non intellexit
Antonius, nec exposuit Hubertinus : Ironice
pronunciandum esse arbitror, ut intelligat A-
contius, non de se, sed de Amore esse que-
rendum.

y Nempe] Ironizæ vox maxime apta.

z Non meruit] Jam serio ad rem venit.

a Falli] Falluntur, aut falli dicuntur Dii,
cum ea quæ, iis testibus, promittimus, po-
stea non præstamus.

b Delia] Diana ; à Delo insula, ubi nata,
& culta dicitur.

Adfuit ; & vidit, cum tu^e decepta^d rubebas :

Et^e vocem memori condidit aure tuam.

Omniaⁱ re^g careant : nihil est violentius^h illa,

Cum sua, ⁱ quod nolim, numina læsa vider.

5 * [Testis eritⁱ Calydonis aper : ^m nam scimus, ut illo

Sit magis inⁿ natum sæva reperta parens.]

Testis &^o Actæon, quondam fera creditus^p illis,

Ipse dedit leto cum quibus ante feras.

Quæque superba^q parens, saxo per corpus oborto,

10 Nunc quoque^r Mygdonia flebilis adstat humo.

Hei mihi, Cydippe ! timeo tibi dicere verum ;

Ne videar^s causa falsa monere mea :

Dicendum tamen est ; ^t hoc est (mihi crede) quod ægra

Ipso nubendi tempore sæpe jaces.

15 Consulit ipsa tibi ; neu sis perjura laborat :

Et salvam^u salva te cupit esse fide.

INTERPRETATIO.

Adfuit, & aspexit, cum tu delusa erubescas, & servavit aure memori verba tua. Praesagia sunt sine effectu ; nihil est impetuosius illa quando, quod nolim, cernit sua numina spreta. Aper Calydonius erit testis : nam novimus quomodo mater sit inventa crudelior in filium quam ille. Testis etiam Actæon olim fera habitus illis canibus cum quibus ipse prius feras morti tradidit. Tel-

tis quoque mater arrogans qua, petra per corpus suborta, nunc etiam miserabilis manet terra Mygdonia. Hei mihi Cydippe ! vereor tibi verum proferre, ne videar vana commemorasse c minado meo. Attamen proferendum est. hoc est (mihi crede) quod sæpe agrotâ decumbis ipso nubendi tempore, illa tibi cavet, & operam dat ne sis perjura, & cupit te esse incolumem fide inmemerata.

NOTÆ.

c Decepta] Verbis in pmo scriptis capta.
d Rubebas] Quod conficiæ mentis, quocunque tandem modo, signum est.
e Vocem] Cum te futuram uxorem meam juraſſi.

f Re] Effectus.

g Careant] Quasi dicat, Nihil tibi à Diana male eveniat.

h Illa] Diana.

i Quod nolim] Sibi nempe Cydippen sponſam cupiebat.

k Testis erit] Barbarum & insuſum hoc distichon, judicio suo, ex scholio quopiam constatum esse putat Heinſius.

l Calydonis aper] Hunc, ira Dianæ ab Oeneo in sacrificiis neglectæ, regionis vastandæ causa immiſſum, ante vidimus.

m Nam scimus] Quidam codices habent, sic ſecus ; quod, minor cur non aſſumpſerit Heinſius, cum verſus inſultatam, quam dixerit maximam, tollat.

n Natum] Meleagrum ; de quo in Deianira.

o Actæon] De eo in cervum ira Dianæ mutatum, & à canibus ſuis laceratum poſtea in Metam. videbimus.

p Illis] Canibus vel ſociis ; quod ex ſequenti verſu intelligitur.

q Parens] Nibbe eſt, Tantalii filia, quæ, cum ex Amphione plurimos genuiſſet liberos, ſeſe foecunditate Latonæ præponere non dubitavit ; quomobrem, interfectis omnibus liberis, ipſa, Deæ irâ, in ſaxum transformata eſt. Qua de re ſuſus in Metam.

r Mygdonia] Regio eſt minoris Aſiæ, ubi mons Sipylus, quem frequentiaſſe Nioben videbimus poſtea in Metamorph.

s Causa mea] p meum commodum.

t Hoc eſt] Id eſt, Dianæ perjurio violatæ numine evenit.

u Salva] Perjurio non violata.

- Inde fit, ut, quoties existere perfida tentas,
 Peccatum toties corrigat illa tuum.
 Parce ^x movere feros animosæ virginis arcus,
 Mitis adhuc fieri, si patiare, potest.
 5 Parce, precor, ^y teneros corrumpere febribus artus :
 Servetur facies ista fruenda mihi.
 Serventur vultus ad nostra ^z incendia nati ;
 Quique subest niveo lætus in ore ^a rubor.
 Hostibus è si quis, ne fias nostra, repugnat,
 10 ^b Sic fit, ut ^c invalida te solet esse mihi.
 Torqueor ex æquo, vel te ^d nubente vel ægra ;
 Dicere nec possum, quid ^e minus ipse velim.
^f Maceror interdum, quod sim tibi causa dolendi :
 Teque mea lædi calliditate puto.
 15 In caput hæc nostrum dominæ perjuria quæso
 Eveniant ; pœna tuta sit illa mea.
 Ne tamen ignorem, quid agas ; ad ^g limina erebro
 Anxius huc illuc dissimulanter eo.
 Subsequor ancillam furtim famulumve, requirens
 20 Profuerint somni quid tibi, quidve cibi.
 Me miserum ! quod non medicorum ^h jussa ministro, i
ⁱ Effingoque manus, infideoque toro.
 Et rursus miserum ! quod, me procul inde remoto,
 Quem minime vellem, forsitan ^k alter adest.

INTERPRETATIO.

Inde oritur ut quoties conaris esse infida, illa toties arguit crimen tuum. Noli concutere sacros arcus virginis generosa. Potest adhuc fieri lenis, si velis. Noli quæso perdere membra multa febribus : isti cultus custodiantur mihi possidenti. Custodiantur facies facta ad nostros ardores ; & rubor virginitatis qui subest in vultu candido. Si aliquis ex hostibus meis obstitit ne fias nostra ; sic fuit, ut consuevi esse te agitata. Crucior pariter vel te nubente, vel te invalida : nec possum ipse dicere quid minus cupiam. Crucior nonnunquam quod sim tibi

causa morbi : & credo te affligi mea versutia : Hæc, oro, perjuræ domina cadant in nostrum caput, illa sit secunda mea supplicia. Ne tamen nesciam quis sit tuus status, sapinus sollicitus huc illuc occulte accedo ad tuas fores. Sectator occulte famulam vel servum petens quantum te somni, vel quantum cibi javerint. Me infelicem ! quod non porrigo qua medici imperaverunt, & demulceo manus, & lectum premo. Et iterum infelicem ! quod, me procul inde repulso, alius forte adest, quem minime cupierem.

NOTÆ.

- ^x Movere] In te convertere.
^y Teneros] Tuo scil.
^z Incendia] Amorem.
^a Rubor] Febri vero sincerus color corrumpitur.
^b Sic] Pessime scil. se ex febri Cydippes magno affici dolore innuit.
^c Invalida te] Te agrotante.
^d Nubente] Alii quam mihi scil.

- ^e Minus] Vel alii nugas, vel agrotas.
^f Maceror] Doleo.
^g Limina] Tua scil.
^h Jussa] Medicinas scil. & remedia.
ⁱ Effingoque] Id est, Demulceo, leviter-que tergeo ; quo sensu Poëta nosster alibi, itemque Virgilius & Cicero usurpaverunt.
^k Alter] Sponsus scil.

Ille

- Ille manus istas & fingit, & affidet ægræ,
 1 Invisus Superis, cum Superisque mihi.
 Dumque suo tentat salientem pollice venam;
 Candida ^m per causam brachia sæpe tenet:
 5 Contrectatque sinus; & forsitan oscula jungit:
 Officio merces plenior ista suo est.
 " Quis tibi permisit nostras ^o præcidere messes?
 P Ad sepem alterius quis tibi ^q fecit iter?
 Iste sinus meus est; mea turpiter oscula sumis:
 10 A mihi promisso corpore tolle manus.
 Improbe, tolle manus; quam tangis, nostra futura est:
 Postmodo si facias istud, adulter eris.
 Elige de ^r vacuis, quam non sibi vindicet alter;
 Si nescis, dominum res habet ista suum.
 15 Nec mihi credideris; recitetur ^t formula pacti:
 Neu falsam dicas esse; face ^u ipsa legat.
 Alterius thalamo, tibi nos, tibi dicimus, exi.
 Quid facis hic? exi: non vacat ^x iste torus.
 Nam quod habes & tu ^y humani verba altera; ^z pacti,
 20 Non erit idcirco par tua causa meæ.

INTERPRETATIO.

Ille odiosus Divis & mihi cum Divis demulcet manus istas, & affidet agrotanti. Et dum scrutatur pollice suo venam micantem; sæpe tractat lacertos nives; er causam; & tangit pectus; & forte figit suavia. Istud præmium est majus officio suo. Quis tibi concessit decerpere nostras messes? Quis tibi viam struxit ad spem alterius? Istud pectus meum est; impudice, carpi mea suavia. Remove manus a corpore mihi sponso. Remove manus, potius, quam tangis ventura est nostra. Si postmodo istud agas, eris adulter. Elige de literis, quam alter non suam offerat. Si ignoras, res ista habet dominum suum. Nec mihi fidem adhibueris; pronuncietur formula conventi. Et ne dicas fuisse deceptam, fac ipsa legat. Nos tibi, tibi dicimus, egredere cubiculum alterius. Quid hic agis? Egredere, iste lectus non est vacuus. Nam quod tu etiam habes verba alia conventi, tua causa non eris ideo aqualis meæ.

NOTÆ.

1 Invisus Superis] Diana præsertim, quod ille contra fidem à te datam, matrimonio tibi jungi postulat.

m Per causam] Id est, Specie tentandi venam. Gall. Sans le prétexte de vous tâter le pouls. Angl. Under Pretence of feeling your Pulse.

n Quis tibi] Rivalem alloquitur.
 o Præcidere] Quidam præciperere, vulgati decerpere, alii aliter.

p Ad sepem] Alii ad spem; minus bene.
 q Fecit iter] Ut ejus andreas messes decerpere. Negant & increpant ejusmodi interrogationes.

r Vacuis] De iis puellis, quas sponsus nullus sibi devinxerit; nullus occupaverit.

s Ista] Cydippe.

t Formula] Versus, scil. de quibus in argumento.

u Ipsa] Ut, scil. Acontio fidem suam de novo obstringat.

x Iste] Domina mea Cydippes, qui mem est.

y Human] Quod non testibus, aut approbantibus Diis, imo aversa Liana præsertim, intercessit.

z Pacti] A patre inficio desponsatam Cydippen in argumento vidimus.

F f

Hæc

- ^a Hæc mihi se pepigit : pater hanc tibi ^b primus ab illa :
 Sed propior certe, quam pater, ipsa sibi est.
 Promisit pater hanc : hæc ^c adjuravit amanti.
 Ille homines, hæc est ^d testificata Deam.
 5 ^e Hic metuit mendax, timet ^f hæc perjura vocari :
 Num dubites, hic sit major, an ille metus ?
 Denique, ut amborum conferre pericula possis,
 Respice ad eventus : hæc ^g cubat ; ille valet.
 Nos quoque dissimili ^h certamina mente subimus :
 10 Nec spes par nobis, nec timor ⁱ æquus adest.
 Tu ^k petis ex tuto : gravior mihi morte ^l repulsa est ;
 Idque ego jam, quod tu ^m forsan amabis, amo.
 Si tibi justitiæ, si recti cura fuisset ;
 Cedere debueras ⁿ ignibus ipse meis.
 15 Nunc quoniam ferus hic pro causa pugnat iniqua :
^o Ad quid, Cydippe, littera nostra redit ?
 Hic facit ut jaceas, & sis suspecta Dianæ :
 Hunc tu, si sapias, limen adire vetes.
^p Hoc faciente subis tam sæva pericula vitæ :
 20 Atque utinam pro te, qui movet illa, cadat !

INTERPRETATIO.

Hæc se devinxit mihi : pater alter ab illa tibi hanc promisit. Sed profecto ipsa sibi est propior quam pater. Pater pepigit hanc ; hæc juravit amanti. Ille testes adhibuit homines, hæc Deam. Hic timet dici fallax, hæc metuit appellari perjuram. Anne sis incertus, hic an ille timor sit major ? Denique ut pessis comparare discrimina amborum, converte animum ad exitus : hæc jacet ; ille firma utitur valetudine. Nos quoque pugnam inimus dispari animo ; Nec spes nobis est æqualis, nec metus

similis. Tu ambis secure, repudiatio est mihi molestior interitui. Et ego jam diligo, quod tu forte diliges. Si te æqui, si iusti amor tenuisset, tu ipse deberas cedere meis amoribus. Nunc quandoquidem hic inhumans certat pro causa injusta ; quo spectat, Cydippe, nostra epistola ? Hic causa est ut agrotas, & sis invisa Diana. Si sapias, tu prohibeas hunc accedere ad fores. Dum facit, inis tam crudelia discrimina vitæ. Atque utinam ille pro te occubat qui illerum causa est.

NOTÆ.

- ^a Hæc] Cydippe.
^b Primus] Non dicit primus omnino, sed primus ab illa.
^c Adjuravit] Pro valde aut omnino juravit ; quod multo amplius est quam promittere.
^d Testificata] In testimonium vocavit. Quo sensu etiam simplici utimur testari.
^e Hic] Cydippes pater.
^f Hæc] Cydippe.
^g Cubat] Febri lecto affixa.
^h Certamina] Ad obtinendam Cydippen.
ⁱ Æquus] Par, Æqualis.

- ^k Petis ex tuto] Quod hoc tibi velit ex opposito intelligitur ; quasi dicat, Nihil mali tibi ex repulsa imminet.
^l Repulsa] Matrimonialis scilicet.
^m Forsan amabis] Adeoque forsan non amabis.
ⁿ Ignibus] Amoribus.
^o Ad quid] Quasi dicat, Vides quo spectet mea epistola ; vides me tibi bene consulere, qui te ex iniusti manibus eripiam.
^p Hoc faciente] Ille meo rivali ad te veniente, & conjugium tuum petente.

Quem

Quem si reppuleris, nec quem Dea damnat, ^q amaris,
Et tu continuo, certe ego salvus ero.

Siste metum, virgo: [†] stabili potiùre salute;

Fac modo polliciti conscia templa [‡] colas.

Nec bove mactato cœlestia numina gaudent;

Sed, quæ præstanda est [†] & sine teste, fide.

Ut valeant aliæ, ferrum patiantur & ignes;

Fert aliis tristem succus amarus opem.

Nil opus est istis; tantum perjuria vita:

10 Teque simul serva, meque, datamque fidem.

Præteritæ veniam dabit ignorantia culpæ:

[¶] Exciderint animo fœdera lecta tuo.

^{*} Admonita es modo voce mea, modo ^{*} cassibus istis;

Quos quoties tentas [†] fallere, [‡] ferre soles.

15 His quoque vitatis, ^{*} in partu nempe rogabis,

Ut tibi luciferas offerat illa manus.

INTERPRETATIO.

Quem si rejeceris, nec amaveris quem Dea improbat; & tu statim, ego certe sospes ero. Depone timorem, puella; si meris firma valitudine. Fac tantum frequentes ades consilium promissi. Nec numina cœlestia latantur bove immolato; sed fide qua etiam est exsolvenda sine arbitris. Aliæ subeant ferrum & ignes ut valetudini restituantur; succus amarus subministrat aliis ingratum auxilium.

Nihil opus est istis; tantum fuge perjuriam; & te simul libera, & me & fidem obligatam. Insuper excusabit peccatum præteritum; fœdera lecta elapsa fuerint memoria tua. Admonita es modo verbis meis, modo istis retibus; qua quoties conaris effugere, soles gestare. His etiam delusis, nimirum in partu orabis, ut illa tibi præbeat manus luciferas.

NOTÆ.

^q Amaris] Amaveris.

[†] Stabili] Firmâ.

[‡] Colas] Ad templa Cydippen suam remittit, ut locus etiam ipsam moveat, & ad fidem exsolvendam hortetur.

[†] Et sine teste] Quamquam nulli testes adfuerint.

[¶] Exciderint] Fere quasi dicat, Ponatur (ut ignorantia excusetis) animo excidisse fœdera. Sciebat Acontius ea non excidisse sed, ut Cydippæ faciliorem ad penitentiam, deinde ad veniam, viam sterneret, ultro excidisse ea fœdera concedit; vel potius eam excusationem suggerit.

^{*} Admonita es] Adeoque ignorantia excusari non poteris.

^{*} Cassibus] Alii habent casibus. Cassibus vero, alibi noster, atque Tibullus, in rebus

amatoriis usi sunt. Hic per casses morbus intelligitur, quo à violanda fide Cydippen Diana abstergebat.

^y Fallere] Effugere. Quomodo vero febrem effugerit, aut effugere conaretur Cydippe, quæ de ea ne quidem cogitabat, multum diuque frustra cogitavi; tandem tamen animus subit, metonymicè per tentare fallere, fallere simpliciter, per fallere negligere, aut non cogitare, esse intelligendum.

^z Ferre] Nimirum in febrem incidebat Cydippe, quoties incogitans alii quam Acontio nubere itudebat.

^a In partu] Quia parvuriens Diana, Lucina, seu Lucifera, (ut in duobus nummis argenteis, cum emblemate Dianæ tædam gerentis, habere se testatur Cl. Heinsius) adesse, foetumque in lucem educere, dicitur.

^b Audiet; &, repetens quæ sint audita, requiret
Ipsa, tibi de quo conjuge partus eat.

^c Promittes votum; ^d scit te promittere falso.
Jurabis: scit te fallere^e posse Deos.

5 Non agitur de me: cura^f majore laboro;
Anxia sunt viræ pectora nostra tuæ.

Cur modo te^g dubiam pavidī flevēre parentes,
Ignaros^h culpæ quos facis esse tuæ?

Et cur ignorent? matri licet omnia narres;

10 Nil tua, Cydippe, factaⁱ ruboris habent.

Ordine fac referas, ut sis mihi cognita primum,

Sacra^k pharetrata dum facis^l ipsa Deæ.

Ut, te conspecta, subito^m (si forte notassi)

Restiterim fixis in tua membraⁿ genis:

15 Ut, te dum nimium miror, (nota certa^o furoris)
Deciderint humero pallia lapsa meo.

^p Postmodo^q nescio qua venisse^r volubile malum,
Verba ferens^s doctis insidiosa^t notis.

INTERPRETATIO.

Consultabit; & revocans in memoriam quæ fuerint audita, ipsa interrogabit de quo marito hic tibi sit partus. Pacisceris votum, novit te pacisci inuiter; Jurabis; novit te posse decipere Deos. Non agitur de me; angor sollicitudine majore; noster animus est sollicitus de vita tua. Quamobrem parentes timidi, quos reddis nescius tui criminis, modo te laxerunt salutis incertam? Et quamobrem nesciant? Licet omnia referas matri. Admissa

tua, Cydippe, nihil habent pudendum. Fac commemores ordine, quemodo primum deventis in meam notitiam, dum ipsa das operam sacris Deæ pharetrata; quemodo te visa protinus (si forte advertisti) haeserim vulgus defixo in tuos artus; quemodo, dum te nimium suspicio, (certum indicium amoris) pallia delapsa humero meo defluxerint. Postmodo nescio qua pomum rotundum ad te devolutum esse, verba continens dolosa callidis signis:

NOTÆ.

^b Audiet] Cum ejus opem imploraveris, scilicet, dixerisque, ut illa altera Terentii, Juno Lucina, fer opem; serva me obsecro.

^c Promittes votum] Mos eorum antiquissimus, qui à Diis aliquid impetrare student. Cæterum cum aliquo contemptu legenda sunt hæc verba, ut etiam vocis sono frustra vota promissorum esse Cydippem, intelligatur.

^d Scit] Quia ante teste ea te mihi nuptiarum juraveras; quod tamen non præstitisti.

^e Possē] Gall. Que vous êtes capable de vouloir trampler les Dieux. Angl. That you are capable of attempting to deceive the Gods.

^f Majore] Quia, propter Dianæ iram, de te sum maxime sollicitus.

^g Dubiam] In mortis discrimine, ex febris, postea.

^h Culpæ] De perjurio, eoque violata Diana intelligit.

ⁱ Ruboris] Pudoris, ut habent alii. Id est, nihil habent facta tua, quamobrem pu-

dendum sit.

^k Pharetrata] Arcu & sagittis, adeoque pharetra instructam fuisse venatricem Deam, notum est.

^l Ipsa] Otiose hoc in loco positam hæc vocem animadvertit Clar. Heinsius, proque ea æde quam, literarum cognatione, omisiam credidit, restituit.

^m Si forte notassi] Nisi hæc esset parentthesis, judicio suo Poeta non consulisset.

ⁿ Genis] Oculis. De qua voce antea.

^o Furoris] Amoris.

^p Postmodo] Fac referas, supple.

^q Nescio qua] Parte templi, scilicet.

^r Volubile] Nimium volubile est rotundum pomum seu malum.

^s Doctis] Callide scriptis. Sed contra omnium membranarum fidem *ductis* legendum esse contendit Clar. Heinsius.

^t Notis] Versus intelligit, de quibus jam saepe.

Quod

- Quod quia sit lectum sancta præsentē Diana,
 Esse tuam vinctam numine teste fidem.
 Ne tamen ignoret, quæ sit sententia scripto ;
 Lecta tibi quondam nunc quoque verba ^x refer.
 5 Nube, precor, ^y dicet, cui te bona numina jungunt :
 Quem fore iurasti, sit gener ille mihi.
 Quisquis is est, placeat ; quoniam placet ante Dianæ.
^z Talis erit mater ; ^{*} si modo mater erit.
 Sed tamen inquirat, qui sim qualisque, iubeto :
 10 Inveniet vobis consuluisse Deam.
 Insula ^a Coryciis quondam celeberrima Nymphis
 Cingitur Ægæo nomine ^b Cea mari :
 Illa mihi patria est : nec, ^c si generosa probatis
 Nomina, despectis arguor ortus avis.
 15 Sunt & opes nobis : sunt & sine crimine mores :
^d Amplius utque nihil, me tibi jungit amor.
^e Appeteres talem vel non iurata maritum :
^f Juratæ vel non talis habendus erat.
^g Hæc tibi me in somnis jaculatrix scribere ^h Phœbe,
 20 Hæc tibi me vigilans scribere iussit Amor.
 E quibus alterius mihi jam nocuere sagittæ :
^k Alterius noceant ne tibi tela, cave.

INTERPRETATIO.

Quod quia sit lectum sacra Diana adstante,
 tuam fidem esse obligatam Dea teste. Ne ta-
 men nesciat quæ sit significatio scripto ; repete
 nunc quoque verba olim à te lecta. Nube qua-
 so, inquit, cui boni Dii te addicunt ; ille sit
 mihi gener quem iurasti futurum. Quisquis
 ille est, gratus sit, quandoquidem fuit ante
 Dianam. Talis erit mater, si saltem erit mater.
 Sed tamen moneto exquirat qui sim & qualis ;
 comperiet Deam vobis fuisse. Insula nomine
 Cea, olim nobilissima Nymphis Coryciis claudi-

tur mari Ægæo. Illa est mihi patria ; nec, si
 laudaveris nomina nobilia, dicor satius avis
 contemptis. Sunt etiam nobis divitiæ ; sunt
 etiam mores sine probro ; & quævis nihil ef-
 fet amplius, amor me tibi connectit. Non iu-
 rata etiam cuperes talem maritum, talis erat
 possidendus etiam a non iurata. Phæbe vena-
 trix mihi imperavit per somnia hæc tibi scribe-
 re : Amor expectatus mihi imperavit tibi
 hæc scribere : e quibus tela alterius jam mihi
 obsuerunt, vide ne iacula alterius tibi efficiant.

NOTÆ.

- u Quod] Pomum, scil.
 x Refer] Ut eo iterum astringeretur ejus
 fides, verba jubet referre.
 y Dicit] Mater tua, scil.
 z Talis] Id est, quæ talia dicet.
 * Si modo mater erit] Si vero & materno
 erga te affectu fueris.
 a Coryciis] Musæ intelliguntur à Coryceo
 Parnassi, (itemque Ciliciæ) antro, sic dictæ.
 b Cea] Cea, seu Ceos, insula est maris
 Ægei, juxta Eubœam.
 c Si generosa] Id est, si à generosis pa-

- rentibus ortum ducere, in honore ponat.
 d Amplius utque nihil] Id est, Ut nihil
 magis me tibi vel iungas vel iungere possit.
 e Appeteres] Appetero deberes.
 f Juratæ vel non] Vel non iurata.
 g Hæc] Quæ in epistola mea leguntur.
 h Phæbe] Diana, Phœbi soror, Venatrix
 adeoque jaculatrix Dea.
 i Alterius] Amoris, scil.
 k Alterius] Dianæ, si eam perjurio vio-
 laveris.

- ¹ Juncta salus nostra est : miserere meique tuique.
 Quid dubitas unam ferre duobus opem ?
 Quod si contigerit, cum jam data ^m signa sonabunt,
^a Tinctaque votivo sanguine ^o Delos erit :
⁵ Aurea ponetur ^p mali felicitis imago,
^q Causaque versiculis scripta ^t duobus erit :
 Effigie pomi testatur Acontius huius,
^q Quæ fuerint in eo scripta, fuisse rata.
 Longior ^t infirmum ne lasset epistola corpus,
¹⁰ ^q Clausaque consueto sit ^x sibi sine, vale.

INTERPRETATIO.

Salus nostra est connexa ; miserere & mei, & tui. Quænebrem cunctis non præbere auxilium duobus ? Quod si evenierit, cum jam data signa audierint, & Delos erit imbuta sanguine votivo, effigies aurea appendetur po-

mi salutaris, & causa erit exarata duobus versiculis : Acontius proficitur imagine huius pomi, confirmata fuisse quæ fuerint exarata in eo. Ne licet proluxiores fatigent corpus debiles, & fiat tibi absoluta sine solito. Vale.

NOTÆ.

¹ Juncta] Quam ingeniose.
^m Signa] Tibiis, aliisque instrumentis musicis in sacrificiis utebantur.
ⁿ Tinctaque] Id est, Quando in Delo Dianæ festa sacrificiis utebantur.
^o Delos] Ægæi maris insula, ubi nata & colta Diana.
^p Mali] Pomi. Ludit vero in vocibus Potæ.
^q Causa] Cur, scil. Deæ appendatur po-

mi imago.
^r Duobus] Qui sequuntur, quosque adeo diverso charactere excutendos curavi.
^s Quæ fuerint] Sponsionem, scil. matrimonialem.
^t Infirnum] Tuum, scil.
^u Clausaque] Epistolas hac voce Vale claudere consueverant.
^x Sibi] Alii habent tibi ; atque illa altera lectio est à Clar. Heinio.

EPISTOLA XXI.

ARGUMENTUM.

Cum intellexisset Cydippe, hanc sibi febrem Diana indignatione contigisse, in Acontii vota contra paternam voluntatem concedere maluit, quam diutius torqueri. In primis respondet, se non ausam fuisse mentem tuam clave exprimere ; ne ut in pomo, iterum juraret. Deinde, narrando quomodo insidiosum illud pomum acceperit, in ipsum Acontium invehitur.

CYDIPPE ACONTIO.

Pertimui, scriptumque tuum ^a sine murmure legi ;
 Juraret ne quos inscia lingua Deos :
 Et puto, ^b captasles iterum ; nisi, ut ipse fateris,
 Promissam scires me satis esse semel.

INTERPRETATIO.

Expavi, & tacite legi tuam epistolam ; ne, credo, insidiatus esses, nisi, ut ipse agnoscis, lingua imprudens juraret aliquos Deos. Et, scires satis esse me semel sponsam.

NOTÆ.

^a Sine murmure] Ne iterum inscia voto aliquo sese obstringeret. **I** ^b Captasles] Me iterum decipere tentasses.

Nec

Nec lectura fui : sed, si tibi^c dura fuisset,

Aucta foret sævæ forsitan ira Deæ.

^a Omnia cum faciam, cum dem pia thura Dianæ ;

Illa tamen justa plus tibi parte favet.

⁵ ^e Urque cupis credi, memori te vindicat ira :

Talis in^f Hippolyto vix fuit illa suo.

At ^g melius virgo favisset virginis annis ;

^h Quos vereor paucos ne velit esse mihi.

* Languor enim causis non apparentibus hæret ;

¹⁰ Adjuvor & nullaⁱ fessa medentis ope.

Quam tibi nunc gracilem vix hæc rescribere, quamque

Pallida vix cubito membra^k levare putas ?

Huc timor accedit, ne quis nisi conscia nutrix

^l Colloquii nobis sentiat esse vices.

¹⁵ Ante fores sedet hæc : quid agamque rogantibus^m intus ;

Ut possim tuto scribere, *Dormit*, ait.

Mox ubi secreti longi causa optima somnus

Credibilis tarda definit esse mora,

INTERPRETATIO.

Nec volui legere, sed si tibi sæva fuisset, forte ira crudelis Dea crevisset. Quamvis omnia præstem, quamvis thura pia exhibeam Dianæ, illa tamen plus æquo tibi indulget. Et, sicuti optas tibi fidem haberi, te vindicat ira memori. Illa vix talis fuit erga suum Hippolytum. At virgo justius indulgisset atati virginis, quam timeo ne cupiat mihi esse brevem. Morbus enim permanet causis incognitis. Et exhausta nullo

medici auxilio rescior. Quantum macilentam arbitraris me nunc tibi hæc rescribere, quantumque ægre sustinere artus pallentes cubito ? His adde metum, ne quis nisi nutrix conscia cognoscat nobis esse vices colloquii ? Hæc stat ante januam ; & ut possim secure scribere, dicit petentibus quid faciam intus, æstet. Mox ubi somnus causa optima prolaxis secreti cessat esse verisimilis longo spatio,

NOTÆ.

^c Dura] Quæ epistolam tuam legere designata essent.

^d Omnia] Sacra, scil. in honorem Dianæ. ^e Utrique cupis credi] Ita vero ille prædicaverat, & in epistola sua scripserat.

^f Hippolyto] Fuit ille Thesei & Hippolytes Amazonis filius, ob eximiam castitatem Dianæ carus ; cuius historiam passim, postea etiam apud Ovidium reperies.

^g Melius] Justius ; cum ipsa virgo sit, si- cut & ego virgo sum.

^h Quos vereor] Codices omnes, præter unum aut alterum, quia post hunc versum deficiunt, ideo plurimi, sequentes versus Ovidii esse negant ; quæ ratio quamquam satis firma non videtur, attamen cum Ovidianæ elegantie non satis respondeat tota epistola, suo non caret pondere.

* Languor] Febris.

ⁱ Fessa] Defecta viribus, & vi morbi exhausta.

^k Levare] Solent nimirum qui morbo aut languore aliquo caput præsertim aut corpus non valent erigere, illud cubito sustentare.

^l Colloquii nobis] Me tibi vicissim rescribere cognoscat.

^m Intus] Ex restitutione Heiniana est vox ista, cujus loco alii inter exhibebant ; rogabant inter, pro interrogabant ; unde hos versus sollicitare, atque Ovidio abrogare, aggressi sunt nonnulli ; cum ea figura quam Thesein vocant, hac in voce præsertim, & in fine versus usum esse Poëtam, qui oratione plana & æquabili gaudet, non sit verisimile.

- Jamque venire videt quos non admittere durum est;
 Excreat; & ficta dat mihi signa nota:
 Sicut eram, properans verba imperfecta relinquo;
 Et tegitur trepido litteraⁿ cauta sinu:
 5 Inde meos digitos iterum repetita fatigat:
 Quantus sit nobis, aspicias ipse, labor.
 * Qua peream, ^a si dignus eras, ut vera loquamur:
 Sed melior iusto, quamque mereris, ^a ego.
 Ergo te propter toties incerta salutis
 10 Commentis pœnas doque dedique tuis?
 Hæc nobis formæ te laudatore superbæ
 Contingit merces? & placuisse nocet?
 Si tibi deformis, quod mallet, visa fuisset;
 Culpatum nulla corpus egeret ope.
 15 Nunc laudata gemo: nunc me certamine, vestro
 Proditis; & proprio vulneror ipsa^t bono.
 Dum neque tu cedis, nec se putat ille secundum;
 Tu votis obstitas illius, ille tuis.
 Ipsa, velut navis, jactor; quamⁿ certus in altum
 20 Propellit Boreas, * æstus & unda refert.
 Cumque^y dies caris optata parentibus instat,
 Immodicus pariter corporis ardor inest:

INTERPRETATIO.

Et jam cernit accedere quos difficile est non intrmittere; expuit; & mihi facit indicia signo simulato; festinans, sicut eram, desero verba nondum absoluta: & Epistola tella absconditur gremio timido. Inde repetita iterum lassat meos digitos. Ipse cernis quantus sit nobis labor. Quâ epistolâ inteream, si, ut verum dicamus, dignus eras; sed ego sum indulgentior aqno, & quam dignus es. Ergo toties dubia salutis propter te exsolvo & exsolvi pœnas tuis figmentis? Hoc nobis obvenit pra-

miuum pulchritudinis eximia, te approbante; & officit gratam fuisse? Si, quod mallet, visa tibi fuisset turpis; corpus recuperatum nullo opus haberet auxilio. Nunc celebrata affligor; nunc me perditis vestra pugna; & ipsa lædor proprio bono. Dum nec tu cedis, nec ille se credit inferiorem, tu officiis desideris illius, ille tuis; ego agitor, tanquam navis quam asper Boreas rapit in apertum mare, æstus & unda repellit. Et cum dies expectata dilectis parentibus adest, calor sæviens corporis inest pariter:

NOTÆ.

n *Canta*] *Quæ cantæ & secreto scripta est.*
 o *Qua*] Epistola, scil. Scripti habent *quæ*.
 p *Si dignus eras*] *Si mereris.*
 q *Ego*] Hanc vocem ex Nauperio reposuit Heinſius. Alii habent *ero*; quod certe non displicet.
 r *Commentis*] *Dolis.* De scriptura in poemâ intelligit, cujus sensum saltem in superius epistolæ argumento vidimus.
 s *Vestro*] De Acontio & ejus rivali loqui-

tur; quamquam ille tantum erat in culpa.

t *Bono*] *Forma scil.*

u *Certus*] *Vehemens.*

x *Æstus & unda*] Id est, unda æstuosa, unda quæ est æstus. Gal. *Le flux de la Mer.* Angl. *The Tide.* Hac etiam figura quæ per duo unum significat, usus est Virgilius, cum dixit, *molemq; & montes insuper altos.*

y *Dies*] Quæ fieri debent nuptiæ.

Et mihi conjugii tempus crudelis ad ipsum

^a Persephone nostras pulsat acerba fores.

Iam pudet: & timeo, quamvis mihi conscia non sim,

^a Offensos videar ne meruisse Deos.

5 Accidere ^b hoc aliquis casu contendit: & alter

Acceptum Superis hunc negat esse virum.

Neve nihil credas: in te quoque dicere famam,

Facta veneficiis pars putat ista tuis.

Causa latet: mala nostra patent. ^c vos pace movetis

10 Aspera submoti praelia: plector ego.

^d Dicam nunc, solitoque tibi me ^e decipe more:

Quid facies odio, sic ubi amore nocet?

Si lædis, quod amas, hostem ^f sapienter amabis.

Me, precor, ut serves, perdere ^g velle velis.

15 Aut tibi jam ^h nulla est sperata cura puellæ,

Quam ferus indigna tabe perire finis:

Aut Dea si frustra pro me tibi sæva rogatur,

Quid mihi te jactas? gratia nulla tua est.

INTERPRETATIO.

& sub ipsum tempus sævi connubii aspera
Proserpina mihi concutit nostram jannam.
Jam erubescō, & quamvis mihi non sim con-
scia, metuo ne videar meruisse Deos infestos.
Aliquis affirmat hoc evenire fortuito; & alius
negat hunc virum esse gratam Diis: Et ne
arbitreris famam nihil quoque jacere in te,
quidam arbitrantur ista parata veneficiis tuis.
Causa occultatur; damna nostra apparent;
vos pace profligata miscetis dura certamina;

ego punior. Jam dicam, & me felle vove
tibi consueto, quid agas odio, cum ita efficias
amore? Si malo officiis quod amas, amabis
hostem utiliter. Oro ut me velis perimere, ut
incolumem præstes. Aut nulla est jam tibi
cura puella sperata, quam pateris, crudelis,
interire tabe immerita; aut si Dea crudelis
frustra a te colitur pro me, quid te mihi præ-
dicas? Gratia tua est nulla.

NOTÆ.

^a Persephone] Proserpina est, Plutonis con-
jux, interorum Domina ac regina, Jovis &
Cereris filia; de qua Tibullus,

At mihi Persephone nigram denunciat horam:

unde hic noster Ovidii locus intelligitur.

^a Offensos videar]. Sensus patet; sed est
phrasis insolens.

^b Hoc] Quod ita in ipso nuptiarum puelle
agrotent.

^c Vos pace] Isthoc propemodum sensu
dixit Horat. Quicquid delirant reges, plebū
tū Achivi.

^d Dicam nunc] Heinſius legit I jam nunc;
quo revera sensus melior, minusque intrica-

tus efficitur. Quid si legas? Dic jam nunc.

^e Decipe] Ita ut ex iis, quæ in te sunt,
contraria consequantur effecta; ex Am.re quæ
sunt odiū, ex odio quæ sunt amoris.

^f Sapienter] Quid hæc vox hoc in loco
significet, ex opposito intelligitur.

^g Velle velis] Locum manifeste corruptum
arbitratur Cl. Heinſius; vultque rē velle per-
peram, ex velis proxime sequenti, inculca-
tum, cum ulūmas duas syllabas in perdere li-
brarius geminare neglexisset: Legit vero ille
perdere, dures, velis.

^h Nulla] Erat tamen Acontii in eo gra-
tia, quod, quomodo Deam placeret Cydippe,
indicaverat. Sed ex materia sūt jecti tanam
intelligenda est illa negatio.

G g

Elige

- Elige quid ⁱ fingas : ^k non vis placare Dianam ;
 Immemor es nostri : non potes ; illa tui est.
 Vel nunquam mallet, vel non mihi tempore ^l in illo
 Esset in Ægæis cognita Delos aquis.
 5 Tunc mea ^m difficili deducta est æquore navis ;
 Et fuit ad cœptas hora ⁿ sinistra vias.
 Quo pede processu ! quo me pede ^o limine^o movi !
^p Picta citæ tetigi quo pede texta ratis !
 Bis tamen adverso redierunt ^q carbasæ vento :
 10 Mentior ah demens ! ille ^r secundus erat.
 Ille secundus erat, qui me referebat euntem ;
 Quique parum felix impediēbat iter.
 Atque utinam constans contra mea vela fuisset !
 Sed stultum est venti de levitate queri.
 15 Mota ^s loci fama properabam visere Delon ;
 Et facere ^t ignava puppe videbar iter.
 Quam sæpe, ut tardis, feci convitia remis ;
 Quæstaque sum vento lintea parca dari !
 Et jam transferam ^u Myconon, jam Tenon & Andron :
 20 Inque meis oculis ^x candida Delos erat.

INTERPRETATIO.

Dispice quid ponas : non vis delinire Dianam ;
 nostri oblitus es ; nequis, illa est tui oblita Vel
 mallet nunquam mihi Delos esse cognita in
 mari Ægæi, vel non esset cognita illo tempore.
 Tunc mea navis soluta est mari inansioso ; &
 hora fuit inauspicata ad iter præpositum. Quo
 pede sum progressa ! quo pede limine discesi !
 Quo pede præsi fabricam pictam navis velocis !
 Vela tamen bis retroacta vento restante. Ah
 mentior insana ! Ille erat propitiuss.

propitiuss qui revehebat me proficiscentem ; &
 qui prohibebat iter insautum. Atque uti-
 nam firmus fuisset adversus mea vela ! Sed
 ineptum est conqueri de inconstantia venti.
 Electa celebritate loci festinabam invisere De-
 lon ; & videbar iter facere lenta navi. Quam
 sæpe increpui remos tanquam lentos ; & sum
 quæsta velo exigua tradi vento ! Et jam præ-
 terieram Myconon ; jam Tenon & Andron, &
 Delos splendēda erat in conspectu.

NOTÆ.

i Fingas] Non tantum argumento quod
 Dilemma vocant, Acontium urget Cydippe,
 quo argumenti genere, utrumvis eligat ad-
 versarius, utrobique premittitur ; sed insuper
 ex duobus argumenti membris quod causæ
 suæ faveat, non posse assumere eum dicit.

k Non vis plac.] Hac est Cydippæ argu-
 mentatio, Aut non vis, aut non potes placare
 Dianam : Prins si dicas ; Ergo immemor es
 nostri, nec nos curas : Posterius si fingas ;
 Ergo Diana est tui immemor, nec te curat.

l In illo] Quo tibi, verbis in poemâ scriptis,
 fidem meam obstrinxisti.

m Difficili] Inansioso.

n Sinistra] Inauspicata & infelix.

o Limine] Domo. Habent vero hæc, cum
 admiratione conjunctæ interrogationes, &

dolorem, & detestationem.

p Picta texta ratis] Pro navem pictam.

q Carbasæ] Vela, totaque adeo navis.

r Secundus] Quia malum, quod in insula
 Delo Cydippæ evenire debuit, avertebat.

s Loci fama] Apollinis & Dianæ natali-
 bus, & oraculo præsertim fuit celebris Delos
 insula ; quæ, cum ante erratica fuisset, & sub
 aquis latuisset, repente Latonæ locum ad pa-
 riendum quarenti sese ostendit.

t Ignava] Lente procedente.

u Myconon] Myconos una est Cycladum,
 in mari Ægæo : Tenos ex aliâ, itemque An-
 dros.

x Candida] Ἀἴλα manifestum & clarum
 significat.

Quam

Quam procul ut vidi, *Quid me fugis, Insula, dixi?*

Laberis in magno nunquid, ut ante, mari?

Institeram terræ, cum jam prope luce peracta

^y Demere purpureis Sol juga vellet aquis;

^z Quos idem solitos postquam revocavit ad ortus,

Comuntur nostræ matre jubente comæ:

Ipsa dedit gemmas digitis, & crinibus aurum;

Et vestes humeris induit ipsa meis.

Protinus egressæ Superis, quibus insula sacra est,

¹⁰ Flava salutatis thura merumque damus.

Dumque parens aras votivo sanguine tingit,

Festaque fumosis ingerit ^a exta focis;

Sedula me nutrix alias quoque ducit in ^b ædes,

Erramusque vago per loca sacra pede.

¹⁵ Et modo porticibus spatior, modo ^c munera regum

Miror: & in cunctis stantia ^d signa locis.

Miror & innumeris structam ^e de cornibus aram,

^f Et de qua pariens arbore nixa Dea est:

Et quæ præterea (neque enim meminisse libetve,

²⁰ Quidquid ibi vidi, dicere) Delos habet:

Forsthan hæc spectans, à te spectabar, Aconti;

Visaque simplicitas est mea posse capi.

INTERPRETATIO.

Quam ut procul aspexi, quam obrem inquam me vitas, insula? Nunquid fluctuas vasto mari ut antea? Imposita eram terræ, cum, jam prope die finito, Sol vellet detrahere juga equis purpureis: quos postquam Sol idem revocavit ad ortus consuetos, capilli nostri ornantur matre imperante. Ipsa opposuit gemmas digitis, & aurum capillis, & ipsa admovit vestimenta humeris meis. Continuo præ festis exhibemus flava thura & vinum Divis salutatis, quibus insula est dicata. Et dum mater imbuat altaria sanguine votivo, & im-

mittit viscera festa aris fumosa, nutrix diligens me ducit quoque in alia templa, & vagamur pede erronem, per sacra loca. Et modo deambulo porticibus, modo suspicio dona Regum, & statuas positas in omnibus locis. Stupesco etiam altare positum de cornibus innumeris, & de arbore qua Dea partum emittens sulta est. Et qua insuper (neque enim aut recorder, aut placet referre quidquid ibi sum intuita) Delos habet. Forte hac inspicens à te aspiciebar, Aconti; & mea simplicitas visa est posse falli.

NOTÆ.

^y Demere] Periphrasis est vespertini temporis.

^z Quos idem] Id est, Postero die.

^a Extæ] Eo nomine, pluralis numeri tantum appellantur viscera maxime extantia aut appendentia. Gal. Les entrailles. Angl. The Entrails.

^b Ædes] Sacras, scilicet, ut patet.

^c Munera] Quæ in honorem numinum

apposito erant.

^d Signa] Statuas.

^e De cornibus] De hac apud Callimachum in hymno Apollinis, quam Apollo ipse construxisse dicitur, cornua ex venatione Diana suppeditante.

^f Et de qua] Oleæ ac palmæ inimicæ parientem Latonam 6. Metam. docet nosser Poëta.

In templum redeo * gradibus sublime Dianæ :

^h Tutior hoc ecquis debuit esse locus ?

Mittitur ante pedes malum cum carmine ⁱ tali :

Hei mihi juravi nunc quoque pæne tibi.

^g Sustulit hoc nutrix, mirataque, Perlege, dixit :

^k Infidias legi, magne poëta, tuas.

^l Nomine conjugii dicto, confusa pudore

Sensi me toties erubuisse genis ;

^m Luminaque in gremio veluti defixa tenebam ;

¹⁰ Lumina propositi facta ⁿ ministra tui :

Improbe, quid gaudes ? aut quæ tibi gloria parta est ?

Quidve vir elusa virgine laudis habes ?

Non ego constiteram sumpta ^o peltata securi,

Qualis in Iliaco ^p Penthesilea solo.

¹⁵ ^q Nullus Amazonio cælatus balteus auro,

Sicut ab Hippolyte præda relata tibi est :

^r Verba, quid exultras, tua si mihi verba dederunt ;

Sumque parum prudens capta puella dolis ?

INTERPRETATIO.

Revertor in templum Dianæ gradibus excelsum ; quoniam locus debuit esse hoc tutior ? Pomum jacitur ante pedes cum tali carmine. Hei mihi ! nunc quoque propemodum tibi juravi. Nutrix hoc sustulit, & suspensas, perlege inquit. Frondes tuas legi, Pecta egregie. Nomine coniugii prolato, pudore turbata, adverti me erubuisse totis genis ; & teucham oculos quasi immotos in sinu ; oculos factos sa-

mulos tui incepti. Proterve, quid latari ? Aut quoniam laus tibi est comparata ? Quidve vir reportas gloria puella decepta ? Ego non accesseram pelta instructa, securi correpta, qualis Penthesilea in terra Iliaca. Nullum balteum pictum auro Amazonio reportatum est tibi spoliis tanquam ab Hippolyte. Quid triumphas, si verba tua me seduxerunt ; & puella parum cauta sum decepta tui fraudibus ?

NOTÆ.

^g Gradibus] Diis enim superis in locis excelsis templa ponebantur.

^h Tutior] Acontium arguit, qui sibi in templo insidiatus fuerit.

ⁱ Tali] Græcum carmen quale fuerit nemo hæcenus tradidit.

^k Infidias] Hæmulo suspectus est hic versus ; quamobrem non dixit ; sed apparet falsus.

^l Nomine conjugii] Hinc vides Acontii non fuisse duos illos versus, quos in superioris epistolæ argumento vidimus.

^m Lumina] Oculos.

ⁿ Ministra] Operam suam in legendis Acontii versibus præbuerant.

^o Peltata] Pelta armata. Fuit vero pelta scutum quo peculiariter Amazones utebantur.

^p Penthesilea] Regina fuit Amazonum, securis inventrix ; quam in bello Trojano Achilles occidit.

^q Nullus] Sensus est, Acontio prædam nullam à Cydippe expectandam, qualem ab Hippolyte Amazone Hercules reportavit. Desumptum est istud ex huius Herois historia, cui Eurystheus, ut sibi Amazonis illius balteum afferret, imperavit.

^r Verba] Dare verba alicui significat etiam fallere. Dissimulata fere ea ambiguitate loquitur Poëta.

Cydip-

Cydrppen pomum, * pomum Schœneïda cepit :

Tu nunc † Hippomenes scilicet alter eris.

At fuerat melius, (si te † puer iste tenebat,

Quem tu nescio quas dicis habere faces)

5 More bonis solito spem * non corrumpere fraude :

Exoranda tibi, † capienda fui.

Cur, cum me peteres, † ea non profitenda putabas,

Propter quæ nobis ipse petendus eras ?

Cogere cur potius, quam persuadere volebas,

10 Si poteram audita conditione capi ?

Quid tibi nunc prodest † jurandi formula juris,

Linguaque præsentem testificata Deam ?

Quæ jurat, mens est : nil conjuravimus illa ;

Illam fidem dictis addere sola potest.

15 Consilium prudensque animi sententia jurat,

† Et nisi judicii vincula nulla valent.

Si tibi conjugium volui promittere nostrum ;

Exige polliciti debita jura tori :

Sed si nil dedimus, præter sine pectore vocem ;

20 Verba suis frustra viribus ora tenes.

Non ego juravi : legi jurantia verba ;

Vir mihi non isto more † legendus eras.

INTERPRETATIO.

Pomum fecellit Cydrppen, pomum fecellit Schœneïda. Nimirum tu jam eris alter Hippomenes. At fuerat melius, (si iste puer, quem tu ais gerere nescio quas tadas, te urgebat) risu bonis familiari, non temerare spem dolis. Fui tibi precibus consequenda, non fallenda. Quamobrem cum me ambires, non credebas ea confitenda, propter quæ ipse eras nobis ambiendus ? Quamobrem malebas vim facere quam persuadere, si poteram pollicii cognita conditione ? Cujus nunc est tibi utili-

tatis formula sacramenti, & lingua testata Deam præsentem ? Animus est qui jurat ; nihil juravimus cum illo. Ille solus potest facere fidem prolatis. Consilium & conscia sententia mentis jurat, & nulla vincula nisi voluntatis sunt firma. Si volui tibi polliceri nostrum conjugium ; repete jura debita testis promissi ; sed si nihil exhibuimus nisi sonum, ne voluntate, frustra habes voces desitientas suo valore. Ego non juravi : legi verba jurantia. Non eras mihi vir legendus isto modo.

NOTÆ.

* Schœneïda] Atalantam Schœnei filiam ; de qua in Metam.

† Hippomenes] Hic fuit cujus dolo, aureis pomis currenti projectis, Atalanta tandem victa est.

u Puer] Cupido ; quem ignorare se virgo fingit.

x Non corrumpere] Sed potius aperte ambire, & sibi sponfam petere.

y Capienda] Frange circumveniendâ.

z Ea non prof.] Genus, puta, divitiarum, a-

liaque ejusmodi quæ ambientes proci solent prætereundæ.

a [Jurandi] Formula jurisjurandi. Gall. *Le serment conçu dans les propres termes du Droit.* Angl. *An Oath conceived in proper Terms of Law.*

b Et nisi judicii] Id est, & nullus, nisi qui attendit, & judicio suo utitur, sacramento alligatur.

c Legendus] Eligendus. Ludus verborum,

Deci-

- 4 Decipe sic alias: succedat epistola pomo;
 Si valet hoc; * magnas divitis aufer opes.
 Fac jurent Reges sua se tibi regna daturos;
 Sitque tuum, toto quicquid in orbe placet.
 5 Major es hac ipsa multo (mibi crede) Diana,
 Si tua tam ^f præsens littera numen habet,
 Cum tamen ^g hæc dixi, cum me tibi ^h firma negavi,
 Cum bene promissi causa ⁱ peracta mei est;
 Confiteor, timeo sævæ ^k Latoidos iram:
 10 Et corpus lædi suspicor ^l inde meum.
 Nam quare, quoties ^m socialia sacra parantur,
 Nupturæ toties languida membra cadunt?
 Ter mihi jam veniens positas Hymenæus ad aras
 Fugit; & è thalami limine ⁿ terga dedit.
 15 Vixque manu ^o pigra toties ^p infusa ^q resurgunt
^r Lumina: ^s vix moto corripit igne faces.
 Sæpe coronatis stillant unguenta capillis,
 Et ^t trahitur multo splendida ^u palla ^x croco.

INTERPRETATIO.

Sic falle alias; epistola sequatur pomum. Si
 hoc est firmum, tolle magnas divitias locuple-
 tis. Fac reges jurent se tibi tradituros sua
 regna, & tuum sit quicquid aridet in toto
 mundo. Multo major es, (mibi crede) hac
 ipsa Diana, si tuum scriptum habet numen
 tam certum. Postquam tamen hæc dixi, post-
 quam constanter me tibi recusavi, postquam
 causa promissi me est bene perorata; fateor,
 metuo iram cyndelis Latoidos, & suspicor

meum corpus inde affigi. Nam quamobrem
 quoties sacra conjugalitæ adornantur, toties
 artus tabidi langueat nuptura? Jam ter Hy-
 menæus accedens ad altaria mihi admota re-
 cessit, & vertit terga è limine cubiculi. Et
 lumina toties insillata manu segni agrè ac-
 cenduntur, vix tadas capite igne concessit.
 Sæpe odores fluant coma redimita, & palla
 fulgens multo croco trahitur.

NOTÆ.

d Decipe] Ab absurdo, Acontii dolum
 arguit.

e Magnas] Eodem dolo divitias extorque.
 Ineptam, ut videtur, Acontii rationem irri-
 det. At vero in superioris epistolæ argumen-
 to legem vidimus, qua Cydippes rauocinatio
 rollitur.

f Præsens] Certum & propitium.

g Hæc] Ea omnia intellige quæ, ut Acon-
 tii dolum eluderet; dixit Cydippe.

h Firma] Pro firmiter.

i Peracta] Gal. Achevée de plaider. Angl.
 Fully pleaded.

k Latoidos] Dianæ, Latonæ filix. Patro-
 nymicum est Græcum, à Λαῖος, Latonia; & in
 a de more mutato.

l Inde] A Dianæ ira.

m Socialia] Nuptiarum,

n Terga dedit] Abivit. Nuptiæ inter-
 ruptæ sunt.

o Pigra] Lassa, toties accendendo.

p Infusa] Oleum nempe infunditur lam-
 padibus.

q Resurgunt] Accenduntur.

r Lumina] Faces nuptiales.

s Vix moto] Hypallage, Pro vix motis &
 adhibitis facibus corripit ignem.

t Trahitur] Et longa cyclade verrit hu-
 mum. Propert.

u Palla] Vestis est proprie muliebris ex-
 terior, qua palam utebantur.

x Croco] Lutei coloris esse crocum, atque
 eo colore, non modo nubentium flammeum,
 seu capitis tegumentum, sed etiam quoque nup-
 tiis dicata vestimenta fuisse alii observave-
 runt,

Cum

- Cum tetigit limen, lacrymas mortisque timorem
Cernit; & à cultu multa^y remota suo.
Projiicit ipse suas^z deducta fronte coronas,
Spiffaque de^a nitidis tergit^b amoma comis.
5 Et pudet in tristi lætum consurgere turba;
Quidque erat in palla, transit in ore^c rubor.
At mihi (væ miseræ!) torrentur febribus artus:
Et^d gravius iusto pallia pondus habent.
Nostraque plorantes video super ora parentes:
10 Et, face pro thalami, fax mihi mortis adest.
Parce laboranti, picta^e Dea^f læta pharetra;
Daque salutiferam jam mihi^g fratris opem.
Turpe tibi est, h^h illum causas depellere leti;
Te contraⁱ titulum mortis habere meæ:
15 Nunquid, in umbroso cum velles fonte lavari,
Imprudens^k vultus ad tua labra tuli?
Præterine tuas de tot cœlestibus aras?
Atque tua est nostra^{*} spreta parente parens?
Nil ego peccavi, nisi quod^m perjuria legi;
20 Inque parum fausto carmine docta fui.

INTERPRETATIO.

Cum Hymenæus pervenit ad limen, videt lacrymas & metum leti, & multa aliena abortivum suum. Ipse deripit fronte contracta sua festa & aspergit densa amoma de unctis capillis. Et festivum pudet exultare in mœsta turba: & rubor qui erat in palla transmittitur in vultum. At (væ misera!) membra mihi astuant febribus. & pallia sunt aquo graviora. Et video parentes stentes super nostram faciem. Et tada leti mihi adest pro tada nuptiarum.

Ignosce agrotanti, Dea gaudens pharetra decorata; & mihi jam prabe auxilium salutiferum fratris. Indecorum est tibi, illum removere causas mortis; te contra esse causam mei obitus. Anne cum velles abluui in fonte opaco, infamia converti oculos ad tua balnea? Omifina altaria tua de tot cœlestibus? Anne & mater tua contempta est à nostra matre? Ego nihil admisi, nisi quod legi perjuræ, & fui perita in carmine infelici.

NOTÆ.

y Remota] Enimvero cum lacrymis aut timore Hymenæus à nubentibus puellis non solet excipi.

z Deducta] Contracta; unde tristitia seu mœstitia cognoscitur.

a Nitidis] Unguento delibentis.

b Amoma] Pro quovis unguento. Est vero Amomum exoticis frutex, antiquis in odoribus pretiosus, ex cuius floribus Hymenæi corollæ.

c Rubor] Aliquid ex rubeo habet croceus color.

d Gravius] Propter debilitatem ex febris.

e Dea] Diana.

f Læta pharetra] Pharetrata.

g Fratris] Apollinis, qui Medicæ præest.

h Illum] Apollinem, fratrem suum.

i Titulum mortis habere] Causam esse mortis meæ.

k Vultus] Immeritam se à Diana plecti queritur Cydippe; quæ nec ipsam nodam, sicut Actæon videris, nec alio modo in ipsam peccaverit.

l Præterine] Istud fecit Oeneus Calydoniæ rex, in cuius rei vindictam Diana

Oeneos ultorem spreta per agros

Misse aprum;

ut ipse loquitur Ovidius.

* Spretæ] Alludit ad fabulam Niobes, cuius omnis proles, quod ea sese Latonæ præferre non dubitasset, Apollinis & Dianæ sagittis confecta est.

m Perjuria] Versus, qui perjurio locum præbuerunt.

- n Tu quoque pro nobis, si non ° mentiris amorem,
 Thura p feras: profint, quæ nocuere, manus.
 Cur, quæ succenset, quod adhuc tibi pacta puella
 Non tua fit, q fieri ne tua possit, agit?
 5 Omnia de viva tibi sunt speranda: ' quid aufert
 Sæva mihi vitam, spem tibi Diva mei?
 Nec tu credideris illum, cui destinor uxor,
 Ægra superposita membra fovere manu.
 Affidet ille quidem, quantum permittitur ipsi;
 10 Sed ° meminit nostrum virginis esse torum:
 Jam quoque nescio quid de me sensisse videtur;
 Nam lacrymæ causa sæpe latente cadunt.
 Et minus audacter blanditur, & oscula * rara
 Accipit, & timido me vocat ore suam.
 15 Nec miror sensisse, notis cum prodar apertis:
 In t dextrum verfor, cum venit ille, latus.
 Nec loquor, & tecto simulatur a lumine somnus;
 x Captantem tactus rejicioque manum.
 Ingemit, & tacito suspirat pectore: y meque
 20 z Offensam, quamvis non mereatur, habet.
 Hei mihi, quod gaudes, & te juvat ista a voluptas!
 Hei mihi, quod sensus sum tibi fassa meos!

INTERPRETATIO.

Tu quoque, si non simulas amorem, adole thura pro nobis: manus qua olfuerunt juvent. Quamobrem illa qua irascitur, quod puella tibi premissa non sit tua, efficit ne tua queat fieri? Omnia sunt tibi expectanda de vivente; quamobrem Dea crudelis tollit mihi vitam, tibi spem mei? Nec tu arbitratus fueris illum cui conjux addicere, calefacere artus moribidos manu admota. Ille quidem affidet, quantum ipsi conceditur: sed recordatur nostrum lectum esse virginis. Videtur jam quoque nescio quid olfecisse de me; nam lacryma sæpe illi deflavit

causâ occultâ. Et minus libere me delinit, & sumit rara suavia, & me dicit suam crepavisse. Nec miror cum olfecisse, cum indicere signis manifestis. Quando ille accedit, me avertito in dextrum latus. Nec loquor, & somnus fingitur clausis oculis; & repelle manum querentem me tangere. Gemit, & suspirat pectore secreto, & me invenit insensam, quamvis immeritus. Me miseram, quod latari, & istud gaudium tibi prodest! Me miseram, quod tibi apertam mea cogitata!

NOTÆ.

n Tu quoque] Jam ad Acontium sese converterit Cydippe.

o Mentiris] Simulas quem non sentis Acontium.

p Feras] Ad Diana altaribus, scilicet quod mihi sit propitia.

q Fieri ne] Videlicet Acontio non potuisset subire mortua Cydippe.

r Quid] Propter quid? Cur?

s Meminit] Illicitam omnino virginitatem esse testatur.

* Rava accipit] Accipiebat tamen; quod durum Acontio.

t Dextrum] Alii habent *lævum*, sensu eodem, nam utrumlibet assumas, pari modo Cydippen à sponte sese avertisse intelligitur.

u Lumine] Oculis.

x Captantem tactus] Volentem me tangere.

y Meque] Imo me quod. Heinsius.

z Offensam] Imo insensam; quod ex illo intelligitur.

a Voluptas] Heinsius corrigit *simultas*.

Si

- b Si mihi lingua foret ; tu uostra iustius ira,
 Qui mihi tendebas retia, dignus eras.
 Scribis, ut invalidum liceat tibi visere corpus.
 Es procul à nobis : c & tamen inde nocēs.
 5 Mirabar, quare tibi nomen Acontius esset :
 Quod faciat longe vulnus, d acumen habes.
 Certe ego convalui nondum de vulnere tali ;
 Ut jaculo, scriptis eminus ista tuis.
 Quid tamen huc venias ? an ne ut miserabile corpus,
 10 Ingenii videas e bina f tropæa tui.
 Concidimus macie ; color est sine sanguine, qualem
 In pomo g refero mente fuisse tuo.
 Candida nec misto h sublucent ora rubore,
 Forma i novi talis marmoris esse solet.
 15 Argenti color est inter convivia talis,
 Quod tactum gelidæ frigore pallet aquæ.
 Si me nunc videas, visam prius esse negabis :
 k Arte nec est, dices, ista petenda mea :
 l Promissique fidem, ne sim tibi juncta, remittes ;
 20 Et cupies illud non meminisse Deam.
 Forsitan & facies, jurem ut contraria rursus ;
 Quæque legam, mittes altera verba mihi.
 Sed tamen aspiceres vellem, prout ipse rogabas,
 Et discas sponsæ languida membra tuæ.

INTERPRETATIO.

Si liceret mihi dicere, tu qui mihi ponebas
 laqueos, potius merebaris nostram iram. Scri-
 bis, ut tibi concedatur invisere corpus infir-
 mum. Longè es à nobis, & tamen inde offi-
 cis. Struendam quamobrem nomen tibi esset
 Acontius : habes aciem qua plagam impingat è
 longinquo. Certe ego nondum valetudini sum
 restituta ex tali plaga, vulnerata ex longin-
 quo tuis litteris, tanquam jaculo. Quamobrem
 tamen huc accedas ? Anne ut aspicias corpus
 stebile, bina tropæa tui ingenii ? Penitus lan-
 guescimus macie, color est exsanguis, & palli-
 dus, qualem recorder fuisse in pomo tuo. Nec

facies nivea splendet suffuso rubore. Species
 nuper politi marmoris consuevit esse talis. Co-
 lor argenti inter epulas, quod pallet madefac-
 tum frigore aquæ gelida, est talis. Si me
 nunc aspicias, negabis antea fuisse aspectam ;
 nec, dices, ista est ambienda meis dolis : &
 remittes fidem polliciti, ne sim tibi connexa,
 & optabis Deam non recordari illius. Forsi-
 tan etiam efficias ut rursus jurem opposita,
 & mihi mittas alia verba qua legam. Sed
 tamen optarem videres, sicuti ipse orabas, &
 cognosceres artus infirmos tua sponsa.

NOTÆ.

b Si mihi lingua foret] Locus corruptus.
 Si me digna forem argute elegantissimus Gro-
 novius. Heinsius. Annon tamen sic posse-
 mus exponere, Si mihi lingua foret, id est,
 Si mihi dicere liceret.

c Et tamen inde] Quasi dicas, Cur patiar
 ut propius accedas ?

d Acumen] Cuspide[m] ; Quasi dicat, Tu re-
 vera es jaculum. Alludit ad nominis signifi-
 cationem, δακτύλιος enim jaculum est latine.

e Bina] Prius cum ipsam versibus in po-

mo scriptis sefellit : posterius cum in eandem
 Dianæ iram excitavit.

f Tropæa] Signa sunt victoriæ, & hostis
 profligati, ab hostium conversione & fuga
 græce sic dicta.

g Refero mente] Animo reputo, in memo-
 riam revoco.

h Sublucent] Optime expressit.

i Novi] Non a longo tempore secti, aut
 politi. Album vero marmor intelligitur.

k Arte] Dolis.

l Promissi] Matrimoniale[m] sponsonem.

H h

Durius

- ⁿ Tu quoque pro nobis, si non ^o mentiris amorem,
 Thura ^p feras: profint, quæ nocuere, manus.
 Cur, quæ succenset, quod adhuc tibi pacta puella
 Non tua sit, ^q fieri ne tua possit, agit?
 5 Omnia de viva tibi sunt speranda: ^r quid aufert
 Sæva mihi vitam, spem tibi Diva mei?
 Nec tu credideris illum, cui destinor uxor,
 Ægra superposita membra fovere manu.
 Affidet ille quidem, quantum permittitur ipsi;
 10 Sed ^s meminit nostrum virginis esse torum:
 Jam quoque nescio quid de me sensisse videtur;
 Nam lacrymæ causa sæpe latente cadunt.
 Et minus audacter blanditur, & oscula ^{*} rara
 Accipit, & timido me vocat ore suam.
 15 Nec miror sensisse, notis cum prodar apertis:
 In ^t dextrum versor, cum venit ille, latus.
 Nec loquor, & tecto simulatur ⁿ lumine somnus;
^x Captantem tactus rejicioque manum.
 Ingemit, & tacito suspirat pectore: ^y meque
 20 ^z Offensam, quamvis non mereatur, habet.
 Hei mihi, quod gaudes, & te juvat ista ^a voluptas!
 Hei mihi, quod sensus sum tibi fassa meos!

INTERPRETATIO.

Tu quoque, si non simulas amorem, adole thura pro nobis: manus qua oscuerunt juveni. Quamobrem illa qua irascitur, quod puella tibi premissa non sit tua, efficit ne tua queat fieri? Omnia sunt tibi expectanda de vivente; quamobrem Dea crudelis tollit mihi vitam, tibi spem mei? Nec tu arbitratus fueris illum cui conjux addicere, calefacere artus morbidos manu admota. Ille quidem assidet, quantum ipsi conceditur: sed recordatur nostrum lectum esse virginis. Videtur jam quæ nescio quid effecisse de me; nam lacrymæ sæpe illi defluunt

causâ occultâ. Et minus libere me delinit, & sumit rara suavia, & me dicit suam crepavisse. Nec miror cum oscuisse, cum indicere signis manifestis. Quando ille accedit, me avertō in dextrum latus. Nec loquor, & somnus fingitur clausis oculis; & repello manum querentem me tangere. Gemit, & suspirat pectore secreti, & me invenit offensam, quamvis immeriti. Me miseram, quod latus, & istud gaudium tibi prodest! Me miseram, quod tibi aperti mei cogitata!

NOTÆ.

ⁿ Tu quoque] Jam ad Aconium sese convertit Cydippe.

^o Mentiris] Simulas quem non sentis Aconium.

^p Feras] Ad Diana altaria, scil. quo mihi sit propitia.

^q Fieri ne] Videlicet Aconio non potuisset nubere mortua Cydippe.

^r Quid] Propter quid? Cur?

^s Meminit] Illibatam omnino virginitatem esse testatur.

^{*} Rara accipit] Accipiebat tamen; quod durum Aconio.

^t Dextrum] Alii habent *laxum*, sensu eodem, nam utrumlibet assumas, pari modo Cydippen à sponso sese averisse intelligitur.

^u Lumine] Oculis.

^x Captantem tactus] Volentem me tangere.

^y Meque] Imo me quod. Heinsius.

^z Offensam] Imo *inensam*; quod ex illo intelligitur.

^a Voluptas] Heinsius corrigit *simultas*.

Si

- ^b Si mihi lingua foret ; tu uoſtra juſtius ira,
 Qui mihi tendebas retia, dignus eras.
 Scribis, ut invalidum liceat tibi viſere corpus.
 Es procul à nobis : ^c & tamen inde nocēs.
 5 Mirabar, quare tibi nomen Acontius eſſet :
 Quod faciat longe vulnus, ^d acumen habes.
 Certe ego convalui nondum de vulnerē tali ;
 Ut jaculo, ſcriptis eminus iſta tuis.
 Quid tamen huc venias ? anne ut miſerabile corpus,
 10 Ingenii videas ^e bina ^f tropæa tui.
 Concidimus macie ; color eſt ſine ſanguine, qualem
 In pomo ^g refero mente fuiſſe tuo.
 Candida nec miſto ^h ſublucent ora rubore,
 Forma ⁱ novi talis marmoris eſſe ſolet.
 15 Argenti color eſt inter convivia talis,
 Quod tactum gelidæ frigore pallet aquæ.
 Si me nunc videas, viſam prius eſſe negabis :
^k Arte nec eſt, dices, iſta petenda mea :
^l Promiſſique fidem, ne ſim tibi juncta, remittes ;
 20 Et cupies illud non meminiſſe Deam.
 Forſitan & facies, jurem ut contraria rufus ;
 Quæque legam, mittes altera verba mihi.
 Sed tamen aſpiceres vellem, prout ipſe rogabas,
 Et diſcas ſponſæ languida membra tuæ.

INTERPRETATIO.

Si liceret mihi dicere, tu qui mihi ponebas
 Laqueos, potius mercharis noſtram iram. Scri-
 bis, ut tibi concedatur inuſere corpus infir-
 mum. Longè es à nobis, & tamen inde offi-
 cis. Stupebam quamobrem nomen tibi eſſet
 Acontius : habes aciem qua plagam impingat &
 longinquo. Certe ego nondum valetudini ſan-
 reſtituta ex tali plaga, vulnerata ex longin-
 quo tuis litteris, tanquam jaculo. Quamobrem
 tamen huc accedas ? Anne ut aſpicias corpus
 ſebile, bina tropæa tui ingenii ? Penitus lan-
 guēſcimus macie, color eſt exſanguis, & palli-
 dus ; qualem recorder fuiſſe in pomo tuo. Nec

facies nivea ſplendet ſuffuſo rubore. Species
 nuper politi marmoris conſuevit eſſe talis. Co-
 lor argenti inter epulas, quod pallet madefac-
 tum frigore aqua gelida, eſt talis. Si me
 nunc aſpicias, negabis antea fuiſſe aſpectam ;
 nec, dices, iſta eſt ambienda meis dotis : &
 remittes fidem polliciti, ne ſim tibi connexa,
 & optabis Deam non recordari illius. Forſi-
 tan etiam efficias ut rurfus jurem oppoſita,
 & mihi mittas alia verba qua legam. Sed
 tamen optarem videres, ſicuti ipſe orabas, &
 cognosceres artus infirmos tua ſponſa.

NOTÆ.

^b Si mihi lingua foret] Locus corruptus.
 Si me digna forem argute elegantiffimus Gro-
 novius. Heinſius. Annon tamen ſic poſſe-
 mus exponere, Si mihi lingua foret, id eſt,
 Si mihi dicere liceret.

^c Et tamen inde] Quasi dicat, Cur patiar
 ut propius accedas ?

^d Acumen] Cuspide ; Quasi dicat, Tu re-
 vera es jaculum. Alludit ad nominis ſigni-
 ficationem, αὐτίκω enim jaculum eſt lati-
 ne.

^e Bina] Prius cum ipſam verſibus in po-

mo ſcriptis ſeſellit : poſterius cum in eandem
 Dianæ iram excitavit.

^f Tropæa] Signa ſunt victoriæ, & hoſtis
 proſtigati, ab hoſtium converſione & fuga
 græce ſic dicta.

^g Refero mente] Animo reputo, in memo-
 riam revoco.

^h Sublucent] Optime expreſſit.

ⁱ Novi] Non à longo tempore ſecti, ant
 politi. Album vero marmor intelligitur.

^k Arte] Dolis.

^l Promiſſi] Matrimoniale ſponſionem.

H h

Durius

- ^m Darius & ferro cum sit tibi pectus, Acontii;
 Tu veniam ⁿ nostris vocibus ipse petas.
 Ne tamen ignores, ope qua revalescere possim:
 Quæritur à ^o Delphis fata canente Deo.
 5 ^p Is quoque nescio quam nunc, ^s ut vaga fama susurrat,
 Neglectam queritur ⁿ testis habere fidem.
^x Hoc Deus & ^y vates, hoc & mea ^z carmina dicunt,
 At desunt vobis ^b carmina nulla tuo.
 Unde tibi favor hic? nisi quod nova forte reperta est,
 10 Quæ ^c capiat magnos littera læta Deos.
^d Teque tenente Deos, numen sequor ipsa Deorum:
 Doque libens victas in tua vota manus.
 Fassaque sum matri deceptæ fœdera linguae,
 Lumina fixa tenens plena pudoris humo.
 15 Cætera cura tua est: ^e plus hoc quoque virgine factum,
 Non timuit tecum quod mea charta loqui.
 Jam satis invalidos calamo lassavimus artus;
 Et manus officium longius ægrâ negat.
 Quid, nisi quod cupio me jam conjungere tecum,
 20 Restat, ut ascribat littera nostra? Vale.

INTERPRETATIO.

Quamvis cor geras inimitis etiam ferro, Acontii, tu ipse peteres veniam nostro nomine. Ne tamen nescias quo auxilio possim valetudini restitui, exquiritur à Deo prædicente fata Delphis. Ille quoque nunc, ut incerta fama murmurat, queritur nescio quam negligere fidem testis. Deus & vates, & mea carmina hoc prædicant. Ah! nulla carmina desistunt tua vota. Unde tibi hæc gratia? nisi quod forsitan novum scriptum inventum, quod lectum implicet magnos Deos. Te habente

etiam Deos, ipsa consequor numen Deorum, & sponte trado manus superatas in tua desideria. Et operni matri fœdera lingua ludificata, desigens in terram oculos pudore suffusus. Reliqua cura est tua: hoc quoque facinus ultra quam deceat virginem, quod mea charta non metuit tecum sermonem habere. Jam satis satigavimus stylo membra infirma, & manus morbida recusat prolixius seruitium. Quid superest ut nostra epistola adjiciat, Vale, nisi quod opto me jam tecum copulare?

NOTÆ.

^m Darius & ferro cum] Putat ab auctore scriptum fuisse clar. Heinſius Darius & ferro jam. Quidam pro cum, si, exhibent: quod idem Heinſius non adnotavit.

ⁿ Noſtris vocibus] Adeoque & nomine.

^o Delphis] Delphi, urbs Phocidis ad Par-naſſum montem, Apollinis oraculo celebris.

^p Is] Apollo. Verſum verò hunc cum tribus ſequentibus, quos ut inexplicabiles alii diſcutiendos remiſit Micyllus, alii reliquerunt, ita explicare conabor, ut aliorum etiam judicio meam quoque explicationem lubentiſſime ſubjiciam.

^q Quoque] Sicut & Diana.

^r Nescio quam] Puellam ſcil.

^s Ut vaga fama] Dixerat nescio quam, quæ tamen eam ſe eſſe ſcîebat; adeoque ne mendacii argueretur, ſi ex ſe loqui videretur, ut vaga fama ſuſurrat, addidit.

^t Neglectam habere] Negligere, Terent.

in Eunuchis, quæ nos, noſtramque adoleſcentiam habens deſpicatam.

^u Teſtis] Apollo; perjurii Cydippes, una cum ſorore Diana conſcius. Senſus itaque totius Diſtichi hic eſt, Is quoque Apollo teſtis queritur nescio quam puellam (ut quidem fama loquitur) habere fidem neglectam.

^x Hoc] Neglectam eſſe fidem.

^y Vates] Acontius ſcilicet.

^z Carmina] Latenter indicat verſus ſuos incerta manu aut etiam ſtylo ſcriptos, neglectam Dianam arguere, quæ morbum immiſerit.

^a At] Lego Ah!

^b Carmina nulla] Ludit in vocis homonymia, quæ incantationem, vaticinium, & verſus ſignificat: atque his omnibus uſus eſt Acontius.

^c Capiat] Sicuti capta ſum.

^d Teque ten.] Quandoquidem Deos ipſos etiam tenes, propitius habes, & iis uteris.

^e Plus hoc] Ultra quam virginem deceat.

I N D E X

Vocabulorum omnium, quæ in NASONIS EPISTOLIS leguntur.

*Numerus primus paginam; secundus, tertius, aliique,
ubi occurrerint, versum indicant.*

A			4 84 10 88 2	abeunt 148 1	abstulit 50 8 63 8
21 1 23			92 7 10 93 18	abcontem 114 15	148 4 155 3
8 31 3			99 4 103 10	abcontia 45 1	167 17 179 14
34 15			106 16 108 8	abcontis 17 1	absum 22 5
36 4			111 5 117 10	abi 120 15	abundat 58 10 176
43 5 50 9 54			125 4 130 14	abit 174 6 189	10
15 60 8 90 10			135 8 152 13	12	abydeno 211 6
63 14 69 140			164 17 168 11	abjectos 64 5	abydenus 193 1
16 80 4 97 9			170 18 177 12	abies 44 7	abydo 207 15
104 2 106 10			200 11 212 13	abiit 28 11 125	abydon 207 16
118 14 121 2			216 5 218 1, 7	15 153 7	abydos 194 2 199
127 1 130 8			219 9 226 1	abire 165 12 209	17
131 6 138 17			236 16	12	Acastus 125 17
145 10 17 158			abdere 59 4	abires 13 13	accedant 144 8 204
3 168 6 169			abdicit 38 8	abis 82 11 114	16
20 172 7 175			abducta 83 6 176	15	accedere 85 7
9 16 181 10			13	abisti 17 9	accedet 73 5
191 6 192 4			abductis 175 13	abit 6 9 136 3	accedis 147 9
193 9 197 3			abeo 57 8	abreptaque 125 17	accedit 231 13
199 12 209 16			aberat 83 1	abscissa 121 1	accedo 198 5
219 7 8 221			aberitque 37 3	absens 8 11 187	accedunt 19 11
12 225 10 235			abes 6 6, 15 12	9 222 3	accensis 143 6
21 239 2 241			5 138 14 209	abfentes 59 9 211	accenso 120 2
4 242 4			16	16	acceperat 99 7
ab 2 12 4 3 5			abesse 7 13 10 10	abfentis 173 15	accepra 38 1
5 16 12 23 5			169 20	abfis 150 9	accepras 30 2
26 3 29 4 30			abest 5 12 37 2	abstinuisse 183 14	acceptissimæ 182
2 31 10 37 7			87 17 88 9	abstrahere 165	3
39 3 43 17			147 16 173 10	10	acceptos 99 8
51 16 54 11			186 16 187 9	abstrahor 57 7 138	acceptum 233 6
58 16 63 9			183 5 204 3	17	accensius 99 20
66 2 67 2 82			221 12	abstrusa 73 17	accidere 233 5
			Abeito 131 13	abstulerant 113 12	accipe 74 2 159 6
				H h 2	221-

I N D E X

scâpere 23 6 156	Ad 3 11 6 8 11	ademptæ 78 9	admonitura 98 22
16	11 12 4 18 9	adempte 99 10	admonuisse 28 2
accipias 141 6	22 40 11 36 4	adempti 149 17	admonuit 149 6
accipit 44 8 113	43 14 49 2	ademptum 129 11	admotam 105 5
5 132 16 135	51 12 13 62 4	ademptus 9 4 84	admotis 106 15
4 163 8 240	64 16 66 9 71	2	194 7
14	4 72 3 87 13	adeo 24 16	admonumque 221
accumulat 147 8	93 18 106 20	aderant 134 8	9
accusæ 221 15	107 13 108 1	aderunt 122 9	admovi 136 13
acer 94 10	110 13 113 10	ades 148 13	14
acerba 63 18 84	119 5 6 120 1	adefle 175 4	adolebunt 175 5
7 145 14 233	14 129 3 131	adeflet 104 7	adoleffe 53 11
2	7 137 6 139	adefit 63 10 76 2	adoro 103 13 130
Achaia 78 3 167	10 143 4 149	81 2 88 10 121	9
3 189 17	18 154 3 155	18 157 14 165	adscribi 60 1
Achaidas 24 17	2 158 15 162	1 184 2 186 7	adfit 30 11 41 5
Acheloia 171 9	1 4 167 8 170	196 2 202 18	42 11
Achelois 94 17	6 172 6 174	224 14 226 10	adspicias 76 1
Achille 22 9 23	7 176 4 184	239 10	adstat 223 10
7 18 7	7 186 3 191	adefus 98 6	adstitit 139 5
Achilleus 80 1	1 196 16 197	adeunda 193 8	adstringam 174
Achilles 221 13	13 198 23 199	adfuic 19 1 56	14
Achilli 83 5	11 202 5 10	4 218 17 223	adstringxit 219 8
Achillides 77 3	205 4 212 11	1	advehit 47 10
Achivis 3 6	215 5 9 216 13	adfulso 130 12	advena 93 19 178
actis 195 2	213 8 220 9	adhererent 118	3 190 5
Actoni 235 21 242	222 2 224 7	12	advenus 208 18
1	17 225 1 226	adhuc 95 9 120 5	adverfa 41 8
Acontus 236 7 241	8 16 233 1 235	148 11 159 7	adversis 67 6 195
5	5 234 6 238	179 3 192 15	6
Acritus 155 23	13 239 16	202 9 203 9	adverfo 53 7 65 2
acriter 207 1	adamanta 102 3	224 4 240 3	244 9
acrius 213 11	adamantaque 20 1	adjiciuntque 237	adverfos 128 9
acta 16 11 60 3	adamante 148 6	14	adulter 2 3 31 12
79 18 111 7	addam 157 5	adire 73 9 115	179 4 180 14
114 18 207 19	adde 58 7 60 1	10 171 2 226	215 7 218 6
209 2	71 16 123 4	18	225 12
adæ 32 11	132 18 141	additum 170 12	adultera 50 5 62 9
Adæas 11 2	14 189 7 206	additus 195 14	89 7 131 11
Adæis 195 12	8	adjunctos 120 16	190 7
Adæxon 223 7	addere 221 20 237	adjuravit 226 3	adultera 31 12
adæi 79 7	14	adjutus 5 5	adunca 112 8 163
Adæiacas 154 3	addidit 38 5	adjuvet 158 5	8
Adæiacum 152 14	addimus 41 11 163	admiror 179 5	adunca 32 3
Adæis 79 17	7	admisit 109 19	adurimur 31 11
adæo 13 3	addis 26 10 89 1	admisitque 51 12	adusta 122 8
adæor 8 13	198 7	admissi 71 10 109	Æacida 25 15
adæus 62 17 160	addit 162 4	19	Æacida 79 7
9	addita 22 17 66	admisso 109 18	Æacide 77 7
adæurum 123 17	6	180 13	Æacides 4 8 80
adæumen 241 6	adducit 93 19	admissos 4 9	11
adæus 59 10	adductas 10 18	admittat 205 3	adæ 71 5 116 12
adæuta 51 3	adductis 97 15	admittere 232 1	135 4 218 3
adæute 27 7	adductos 19 13	admonita 227 13	235 13
adæutis 40 11	adduxerat 105 15	admonitu 94 13	Ææta 113 5
Adæurum 136 11	adduxit 225 23	134 25	Ææta 56 10

VOCABULORUM.

<i>Aetes</i> 159 11 191	<i>aequoris</i> 198 18	<i>agili</i> 147 3	<i>alga</i> 75 6 198
<i>Aeune</i> 60 5	<i>aequis</i> 3 8 216	<i>agilis</i> 41 5	22
<i>Aegaeis</i> 163 12	10	<i>agis</i> 16 4	<i>alix</i> 34 13 144 3
<i>Aegaeo</i> 229 12	<i>aenum</i> 200 9	<i>agit</i> 54 13 79	180 9 227 7
<i>Aegaeus</i> 103 3	<i>aera</i> 64 1	16 124 2 240	<i>alias</i> 235 23 238
<i>Aegide</i> 174 19	<i>aera</i> 114 3	4	1
<i>Aegidas</i> 15 3	<i>aerane</i> 117 1	<i>agitari</i> 67 5	<i>alieni</i> 211 9
<i>Aegides</i> 33 11	<i>aere</i> 22 15	<i>agitaris</i> 73 11	<i>alii</i> 45 11 119 9
<i>Aeginaeque</i> 25 1	<i>aere</i> 114 3	<i>agitanur</i> 13 1	128 20 219 17
<i>agra</i> 224 13 240	<i>aerios</i> 195 14	<i>agito</i> 196 6	<i>alii</i> 5 13 227 8
8 242 18	<i>aeripedes</i> 117 1	<i>agitur</i> 147 10 194	<i>alii</i> 8 11 116 4
<i>agra</i> 224 11	<i>Aeta</i> 239 16	15 228 5	128 3
<i>agraque</i> 106 10	<i>Aetonia</i> 119 12 190	<i>agmen</i> 5 8 92	<i>aliqua</i> 112 13 194
<i>agrae</i> 225 1	20	14	19
<i>agre</i> 185 9	<i>Aetionide</i> 61 1	<i>agmina</i> 121 3	<i>aliqua</i> 114 10
<i>Aegyptus</i> 80 9	<i>Aetionides</i> 54 13 60	<i>agmine</i> 167 1	<i>aliquam</i> 137 9
<i>Aello</i> 101 1	5 111 8	<i>agnoscor</i> 157 2	<i>aliquem</i> 170 5
<i>Aenea</i> 65 7	<i>aestas</i> 57 4	<i>agnovi</i> 151 13	<i>aliquid</i> 28 1 19 10
<i>Aeneam</i> 66 8, 11	<i>aestum</i> 158 7	<i>ago</i> 155 7	31 7 144 11
<i>Aeneas</i> 66 7 76	<i>aestus</i> 203 9 232	<i>agor</i> 72 5 122	165 13
13	10	15	<i>aliquis</i> 4 4 16 9
<i>Aeneidos</i> 74 5	<i>aetas</i> 9 12 48 2	<i>agreste</i> 155 7	39 5 60 3 233
<i>Aeli</i> 106 6	148 11	<i>agricola</i> 114 8	5
<i>Aelia</i> 154 18	<i>aetatus</i> 55 8	<i>agrios</i> 95 13	<i>alis</i> 8 12 160 9
<i>Aelius</i> 107 15 108	<i>aeterna</i> 177 12	<i>agros</i> 62 5	<i>alter</i> 149 17 200
4	<i>aeterna</i> 101 6	<i>Ah</i> 29 1 45 1	4
<i>aequa</i> 14 14 25 6	<i>Aethalion</i> 127 7	50 3 91 7 106	<i>aliud</i> 164 8 171 3
<i>aequaliter</i> 67 15	<i>aetheria</i> 160 20	15 109 18 124	201 7 203 3
<i>aequaque</i> 91 6	<i>Aethra</i> 186 12	6 170 3, 5 172	<i>alius</i> 201 3
<i>aequis</i> 152 11	<i>Aethrae</i> 103 3	15 182 13 194	<i>alloquor</i> 65 2 77
<i>aequo</i> 112 3 161	<i>Aethramque</i> 171 1	11 211 11 239	1
15 224 11	192 19	10	<i>alma</i> 13 7
<i>aequor</i> 7 6 19 10	<i>Aetnae</i> 143 7	<i>ahenipedes</i> 55 4	<i>alta</i> 8 5 16 6 41
82 4 140 9 152	<i>aetnao</i> 143 8	<i>aic</i> 55 1 106 21	6 97 20 98 8
13 195 5 199	<i>Aetolide</i> 94 9	150 4 106 16	214 12
7, 19 203 9	<i>aevi</i> 148 12	161 12 187 4	<i>altaque</i> 40 2
204 5 210 10	<i>aevo</i> 48 38, 11	231 16	<i>altæ</i> 189 15
215 7	<i>affixa</i> 92 3, 8	<i>alias</i> 196 1	<i>altam</i> 153 5
<i>aequora</i> 13 4 16	<i>afflatus</i> 114 4	<i>alat</i> 100 19	<i>altaria</i> 3 10
13 19 4, 7 24	<i>Afrum</i> 75 3	<i>alba</i> 11 8 71 6	<i>altas</i> 108 19
11 36 13 40	<i>agam</i> 27 18 126	90 4	<i>alter</i> 16 20 21 11
9 46 14 68 3,	12	<i>albe</i> 145 9	65 15 77 2 155
7 86 13 98 8	<i>agamque</i> 231 15	<i>albere</i> 133 3	16 95 16 184
99 21 178 5	<i>Agamemnonis</i> 23	<i>alberis</i> 107 17	8 224 14 225
195 9 200 7	4	<i>albus</i> 64 6	13 233 5 237
207 8 214 15	<i>agar</i> 141 8 174	<i>Alcaeus</i> 145 1	2
<i>aequore</i> 202 13 214	18	<i>Alcathoen</i> 154 4	<i>altera</i> 13 6 17 13
20 216 5 239	<i>agas</i> 35 8 173	<i>Alcidae</i> 94 11	65 12, 15, 16
5	14 211 8 224	<i>Alcide</i> 91 3	104 3 115 7
<i>aequoreae</i> 154 17	17	<i>Alcides</i> 171 9	135 14 164 18
<i>aequoream</i> 212 14	<i>agar</i> 19 6	<i>Alcimedede</i> 60 7	143 11 184 17
<i>aequoreas</i> 68 12 214	<i>age</i> 62 17 68 15	<i>Alcyone</i> 213 3	185 1 192 8
20	137 7 138	<i>Alcyones</i> 197 15	219 14 225 19
<i>aequoreis</i> 45 14 163	7	<i>alecto</i> 19 1	241 22
2	<i>agebas</i> 46 15	<i>ales</i> 152 2, 3 160	<i>alterius</i> 21 11 225
	<i>acer</i> 143 6	16	8, 17 229 21, 22
			<i>alter-</i>

I N D E X

alterna 143 1	amavit 12 9 144	20 169 22 186	146 13 154 7
alternâ 35 13	3	4 188 17 189	155 8 156 5
alternant 55 10	Amazonio 29 8	12 191 16 194	161 10 172 13
altior 130 1	236 15	4 15 10 198	178 10 179 7
altis 67 3 166 13	ambage 79 1	4 201 2 8 204	183 16 187 1
alto 42 15 63 9	ambiguus 90 18	2 211 2 10 212	10 189 13 191
95 13 118 9	ambit 86 12	18 215 12 218	17 202 15 208
191 5	ambiciose 144 10	14 219 2 8 220	6 14 212 13
alrum 198 11 232	ambo 39 5 99 13	8 229 16 20	226 6
19	ambobus 61 11	amorque 162 8	anactorie 144 1
alvus 66 2 84 5	amborum 146 3	amore 12 6 40 13	Anchisæ 74 14
87 12 197 18	226 7	48 8 11 119	Anchises 168 1
alvo 37 9	ambos 99 7	14 128 19 147	Anchora 10 12
Alymone 213 3	ambrosius 152 12	1 153 1 10 183	Ancillam 224 19
Ama 192 6	amem 197 18 185	12 189 7 193	ancillis 19 12
amabis 226 12 233	16	3 219 10 222	Androgeos 101 13
13	amemur 210 17	10 233 12	Andromache 49 1
amandum 36 3	amens 261 13	amorem 33 5 79	Andromachen 78
amans 15 1 10 40	ames 41 4 148	13 113 13 115	3
6 106 4 110	14 161 13 219	3 149 9 170 5	Andromedam 201
16 124 3 196 8	12	172 9 240 1	3
amante 11 6	amet 66 4 128	amores 31 1 89 1	Andromede 145 8
amantem 20 11 95	20	152 3 170 19	Andron 234 19
5 174 7	amica 27 2 29 2	200 1 202 7	angue 92 8 213
amantes 11 3 145	46 6 93 8 102	amori 3 8 50 5	4
15 209 13	16 192 16	79 11 188 15	angues 59 16 87
amanti 17 11 125	amicas 128 15	amoris 36 8 43	5
3 130 3 202	amicior 207 19	18 68 9 76 8	anguis 115 2
11 217 11 226	amicum 92 16	96 6 110 3 145	anhelatos 112 7
3	amicus 198 17	18 157 12 204	anile 208 10
amantia 207 11	amicum 5 7	8 211 10 213	anili 106 5
amantis 3 7 17 3	amist 147 4	9 214 17	Anime 28 12
22 10 110 16	amistia 200 11	amorum 168 1	animam 90 1
149 6 160 3	amissis 23 17 121	Amphitryon 88 10	animi 24 6 108
amaræ 121 17	9	amplectere 66 13	17 133 2 157
199 5	amnes 140 4	amplecti 17 3	6 159 15 176
amare 66 15 148	amo 50 10 66 11	amplectique 171	11 237 15
43 14 184 12	84 16 183 4	14	animis 122 12
185 17 207 2	203 1 206 4	amplectitur 122 1	animo 31 2 66 8
215 11	207 4 218 6	amplexa 130 13	67 10 100 15
amarunt 201 5	219 13 226 12	amplexo 210 4	106 5 108 18
amarus 227 8	amoma 239 4	amplexos 99 5	159 1 162 11
amas 106 6 182	amor 2 9 12 3	amplexu 125 4 168	196 14 199 15
5 216 1 233	17 14 21 12	14 198 15	227 12
13	23 8 28 9 30	amplexus 48 6 132	animoque 57 3
amasse 74 16	6 7 15 32 4	16 138 3 161	animos 25 13 26
anasthi 94 15 105	34 10 39 14	14 171 10 183	13 30 12 38
11	40 4 44 10 47	10	10 41 1 93 3
amat 31 4 34 16	9 51 15 54 9	amplius 229 16	198 8
222 12	58 10 59 12 65	Amyclæo 82 2	animosæ 229 3
amata 79 14	15 66 4 68 9	Amyntore 22 16	animosus 77 3 129
amate 155 1	75 13 87 10	an 14 3 23 9	7
amati 197 15	115 3 125 22	25 11 42 1 54	animum 116 13
amator 170 8	143 3 150 5	16 78 7 95 7	animumque 65 3
amatur 145 10	153 3 13 156	100 20 115 13	animus 55 3 75
amavi 12 9 144 3	6 161 6 163	116 15 142 5	15 98 7 121 3

VOCABULORUM.

175 21	aper 36 12 41 8	10 59 5 67 9	arcus 13 6 19
animusque 129 1	92 1 223 5	68 12 89 10	13 35 15 83
Anna 76 9	aperta 39 10 46	95 2 117 12	3 224 3
Anne 241 9	13 150 6	129 14 131 14	ardebam 162 14
Anni 140 12 144	aperis 240 15	153 2 163 18	ardent 161 7
5 148 4	aperto 80 9	167 16 168 8	ardet 48 11 113
Annis 10 3 52 7	Appollo 144 7	182 6 194 12	10 143 6
79 5 83 11	apparent 98 5	195 18 197 10	ardor 174 3 218
168 3 231 7	apparenibus 231	18 202 2 204	15 232 22
237 5	9	6 210 6	ardores 122 8
anno 194 15	apparet 169 22	aquatica 152 7	ardua 110 16
annos 12 15 28	appelles 50 11	aquilioni 105 1	163 3
5 74 13 81	appeteres 229 17	aquilonibus 103	area 7 5
7 189 3 242	applicor 72 7 164	11	arena 45 8 97
5 17	2	aquilonis 175 15	20 195 3 207
annua 106 1	apposita 182 7	aquis 2 3 45 14	14
annuit 208 9	appositæ 71 6	68 10 70 10	arenæ 49 9
ansa 170 16	apposui 154 2	98 6 131 4	arenas 112 5
Anthæus 90 11	apposuisse 89 14	139 6 163 2	arenis 17 1
ante 5 6 10 11 4	appulit 158 11	12 168 10 194	arentem 41 10
14 11 15 14	apros 43 1	16 195 6 208	argentea 197 5
14 9 25 12 15	aprosque 88 3	12 210 14 212	argenti 241 15
34 9 50 8 69	apta 18 8 24 16	12 214 10 215	Argo 57 13 112
1 72 2 78 12	31 2 47 8 81	4 8 234 4	1
80 10 91 10	8 93 14 122	aquosæ 23 19	Argolica 58 14
93 19 98 24	4 143 2 150	ara 10 2 130 10	Argolicis 82 5
107 5 115 12	16 192 5 194	arabo 147 14	Argolici 3 10
116 9 122 14	14	aram 235 17	Argolico 128 7
128 10 144 2	aptaque 196 2	arandus 123 10	Argolidas 58 15
146 10 150 2	150 16	aras 72 3 235 11	Argos 135 14
152 10 159 1	apte 87 16 130	238 13 239 17	arguor 222 3 229
160 9 165 9	19	arasse 55 4	14
13 169 10 190	apti 144 5 186	arat 6 1	arida 49 4
10 191 8 221	13	aratra 87 13	aries 56 9 123
19 223 8 229	aptior 90 4	aratis 6 4	11
7 231 15 235	aptius 173 12	aratro 186 1	aris 227 5
2 236 3	aptius 282 3	arbiter 88 11 160	arista 49 5
ante 155 3 194	aptum 205 1	17	aristæ 136 5
3 200 5	aptus 125 3	arbitrio 184 20	arma 25 15 20
anteferendus 168 4	aqua 43 14 45	arbitrium 44 2 79	28 5 35 15 48
176 12	6 103 8 188	6 105 15 164	4 52 6 55 6
antennas 167 7	16 202 14	12 191 12	62 16 72 12
Antenor 48 1	aquâ 11 12 16 16	arbor 111 8 163	74 8 78 8 80
Antilochum 2 12	94 18 125 18	2 151 13	5 82 5 83 9
Antilochus 3 1	193 6 196 4	arbore 42 13 160	93 16 147 6
Antoniusque 8 10	198 14 203 8	6 218 7 235	126 10 127 24
antra 151 3 7	205 2 207 18	18	132 2 30 6 131
antraque 151 3	212 16	arcanaque 116 3	159 14 175 13
antrum 70 9	aquæ 58 2 68 4	arcanum 192 17	176 4 191 15
anus 19 8 106	101 8 119 4	arce 66 2 102 20	220 9
22 107 18 207	153 14 156 2	arcta 110 14	armatas 135 4
12	192 14 199 12	arctius 169 11	armenta 78 7
anulque 44 5	200 16 241 16	arcton 201 1	176 13
anxia 228 6	aquam 112 2	arctophylax 203	armentaque 46
anxius 132 11 190	aquarum 200 3	10	15
4 124 18	aquas 18 10 19	arcu 32 3 159 3	armenti 92 5

armi-

INDEX

armiferam 16 10	aspicias 138 10	Atlas 87 2	17 136 1
armis 3 2 9 10	232 6	atra 93 13 138	audirem 210 5
26 3 44 1 47	aspicit 45 13 152	12	audires 98 19
21 93 1 128	13	Atracis 191 18	audit 36 14
21 129 7 175	aspiciuntur 58 2	atræ 109 11	audita 228 1
1 176 12	aspiceres 241 23	Atreus 79 1	auditi 237 10
ars 31 3 111 2	audet 225 1 240 9	atria 167 2	auditiæ 131 9
arti 113 9	assiduus 49 6	Atrida 23 5	auditis 185 14
artif 36 7 147 1	assiduus 202 1	Atridæ 223 16	audito 70 6
165 3	assuetæ 207 21	Atridæ 28 18	avem 181 6
arsuram 159 13	assuetas 194 12	Atriden 177 2	averfaque 115 5
191 10	assueti 22 18	Atrides 48 7 176	averfata 29 4
artiferos 56 2	assucto 58 6	11	avertere 112 15
arte 22 16 48 9	assuetam 213 10	atrum 115 9	averti 94 1
51 16 114 10	assumpfît 218 12	attamen 1 2	aves 97 8 151
177 2 186 4	asto 19 11	Athhis 144 2	18
200 17 208 2	astra 160 10	attingit 46 3	auffer 238 2
216 5 241 18	attractum 149 14	attinet 123 18	anferet 73 8
artes 10 4 14 4	at 4 11 5 6 13	attoniti 44 3	auffert 240 5
32 1 51 11	11 16 7 13 21	attonitus 164 10	Augen 89 3
220 9	15 22 16 26 6	attonuere 33 2	augurio 191 4
artefque 121 15	27 1 31 11 38	attrahe 127 1	auguror 19 8
143 1	1 46 15 50 2	aterrus 200 3	avi 116 2
artibus 106 16	13 56 5 70 1	atuleratque 112	avia 20 5 40 9
154 13	78 5 79 7 86	6	55 2 224 15
articulo 103 12	7 87 11 102 6	aculimus 158 9	avibus 18 11
articulos 147 12	106 4 111 1	aculit 106 12	avibusque 108 13
artis 51 16	118 2 120 4	179 7	avida 74 5
artus 94 13 102	125 13 139 3	aucta 131 2	avides 110 8
16 105 15 122	141 11 144 11	auctor 61 12 71	avidas 8 10
1 152 9 224	145 5 13 146	11 73 6 79 5	avido 30 11 100
5 239 7 242	7 151 1 11	140 12 147 16	18
17	154 9 162 9	184 4 190 9	avidos 76 14
arva 6 12 65 14	169 1 15 180	auctore 180 17	avidosque 88 3
114 6 117 3	9 181 14 184	auctores 103 4	avidum 96 5
143 7	15 186 13 190	auctoris 142 5	avis 18 14 229
arundine 96 5	11 195 7 200	auctorisque 104 8	14
Ascanius 69 9	6 201 5 210	5	aula 8 7 78 11
Ascaniusque 74 13	1 212 17 215	audaces 112 6	aula 107 15
ascendo 98 7	7 131 7 237 3	196 1 220 16,	Aulide 124 3
ascensurus 194 1	242 8	bis	avorum 105 5
ascribat 242 20	arque 4 4 8 11	audaci 106 12	173 3
Asiæ 166 9 176	16 9 24 6 58	audacia 161 1 204	avos 166 8
9 189 18	10 60 3 63 14	7 210 13	aura 17 6 23 10
aspectu 205 10	65 6 94 11 98	audacior 192 9	45 5 75 5 131
aspectus 80 12	7 144 3 148	audaciter 240 13	14 136 6 153
aspera 51 8 78	40 12 150 5 166	audax 193 9	11 155 14 175
16 93 10 132	11 170 2 12	audes 184 1	2 208 16 209
10	198 10 199 5	audet 118 5	18
aspexi 197 19	222 5 215 9	audi 122 12	aurâ 45 3 61 1
aspice 67 8 103	226 20	audiebam 136 2	118 5
7 9 148 16	Atalanta 36 7	audieram 71 1 23	auras 7 12 102
aspiam 100 2	Athamantides 200	17	15 116 9 158
aspienda 94 2	7	audiet 228 1	5 196 3
aspicias 21 3 166	Athenas 16 9	aurata 126 2	auratas 53 2
13	Atlantis 160 10	audire 105 13 130	10

VOCABULORUM.

eure 93 18 | 223
 2
 aurea 60 6 | 115
 12 | 119 6 | 158
 17 | 166 12 | 166
 11 | 173 1 | 200
 14 | 230 5
 aurem 22 7
 aureo 56 9 | 123
 11
 aures 24 5 | 108
 1 | 120 1 | 197 13
 aureus 120 16 | 123
 11
 auri 22 17 | 190
 14
 auribus 122 4 | 208
 17
 auro 89 13 | 94 5 |
 127 9 | 135 5 | 236
 15
 auroque 208 23
 aurora 148 4 | 183
 7
 aurora 36 3 | 167
 17 | 192 2
 auroram 216 17
 aurum 147 13 | 235
 7
 aurumve 51 9
 aufa 118 5 | 134
 4
 auis 136 15
 aufo 214 19
 aufpicii 129 2 | 182
 8
 aufpicii 28 6
 aufurus 127 7
 aufus 5 3 | 17 3 |
 90 3 | 119 11,
 12 | 171 2 | 178 3
 aut 67, 15 | 20 10 |
 24 10 | 28 9 | 32
 7, 8 | 33 1 | 47 4 |
 66 15 | 67 5 | 85
 5, 6 | 98 11 | 99
 3, 5 | 100 17 | 112
 5 | 119 1 | 126 15,
 16 | 134 9 | 136
 7 | 147 15 | 166
 1 | 172 3, 4 | 17
 174 5 | 176 12
 177 7, 8 | 180 6
 182 1, 2 | 187 1
 192 11 | 195 2
 201 1 | 202 10

204 1, 7, 8 | 206
 11, 12 | 207 5, 7,
 9, 16 | 210 10 |
 212 3 | 214 3, 4
 215 6 | 220 15 |
 233 15, 17 | 236
 11
 autem 28 15
 avum 13 4 | 108 16 |
 109 16
 avus 40 11 | 61 7 |
 79 1, 6, 8 | 82 8
 auxere 18 5
 auxerunt 22 14
 auxiliis 9 13
 auxilium 52 4
 auxiliumque 123
 4
 axe 82 12

B

B Accha 99 4
 Bacchi 61 7
 Bacchiadae 185
 1
 Bacchus 61 7 | 144
 8, 9
 baltheus 236 15
 barbara 3 11 | 54
 7 | 58 15 | 78 2
 117 13 | 181 14
 barbaraque 132 2
 barbarica 21 2 | 115
 12
 barbitos 143 4
 beata 112 16 | 167
 6
 beator 166 9 | 221
 5
 beato 190 11
 Belude 138 7
 bella 7 2 | 27 11 |
 47 10 | 72 11 | 78
 16 | 126 8 | 127
 11, 16 | 128 20 |
 140 13 | 175 11 |
 191 17 | 192 6
 Bellando 27 10
 belli 74 5 | 126
 12 | 177 7 | 184
 17
 bellica 137 15
 bellis 72 11
 bello 15 7 | 131 11 |

175 -16
 bellua 101 20
 bellum 26 3 | 127
 3 | 176 7
 bene 8 5, 6 | 11 3 |
 21 2 | 26 14 |
 31 11 | 49 1 | 50
 10 | 54 12 | 70 6
 72 20 | 76 5 | 84
 1 | 87 11 | 102 21 |
 109 16 | 111 5 |
 113 13 | 130 15 |
 134 9 | 147 5 |
 180 6 | 188 11 |
 192 3 | 222 11,
 14 | 238 8
 bibar 68 12
 bibere 146 16
 bibis 139 13 | 182
 12
 bibistis 112 2
 bibit 214 14
 bibulis 217 1
 bibulum 186 1
 bicornes 33 1
 bicorniger 126 3
 bimarem 113 3
 bimembres 15 7
 bimembri 92 13
 bina 34 6 | 36 13 |
 61 14 | 79 4 | 191
 12 | 141 10
 bis 22 17, 18 | 94
 16 | 179 8 | 234
 9
 bique 57 4
 Bistonis 16 16
 Bistonis 175 16
 blanda 45 12
 blandie 22 14 | 146
 9
 blandaque 131
 14
 blandior 150 13
 blandis 14 1 | 171
 2
 blandissima 144
 11
 blanditias 83 11 |
 132 15
 blanditiis 183 7
 blanditiur 240
 13
 blandus 188 8
 bona 107 11 | 131
 2 | 165 8 | 174 1 |

191 4 | 209 20 |
 229 5
 bonis 93 8 | 183
 14 | 185 14 | 237
 5
 bono 232 16
 boote 53 16
 borea 195 9
 Boreas 125 7 | 205
 3 | 232 20
 bos 139-2
 bove 60, 1 | 139-2 |
 227-5
 bovem 101, 16
 boves 53 10 | 53 4
 bovi 140 10
 bovis 160 4
 boum 9 8 | 99 16 |
 112 8 | 113 16
 braccia 106 13 | 179
 13
 brachia 40 6 | 44
 4 | 68 9 | 72 16 |
 97 12 | 138 3 |
 165 2 | 196 10 |
 198 10 | 202 1
 208 12 | 209 6 |
 216 6, 12 | 217
 4 | 225 4
 bractea 48 4
 breve 69 5 | 142
 6
 brevi 76 6 | 141
 16 | 204 17
 brevisus 19 1 | 83
 13
 brevis 145 5 | 202
 14 | 209 11 | 214
 2
 brevis 198 23
 Brifeida 28 7 | 221
 13
 Brifeide 21 1
 bubus 49 10
 Bufinis 90 9
 buita 135 11
 Byzantia 39 5

C

C Adam 139 10 |
 141 10
 cadant 216 2
 cadat 41 8 | 88 2 |
 128 8 | 183 12 |

INDEX

193 2 226 20	calamum 104 3	capient 167 2	careat 16 11
cadent 69 4	calathis 91 4	capiere 220 6	carendus 5 12
cadenti 153 13	calathum 91 1	capies 31 5 130	carent 61 2
cadentibus 57 11	caleo 19 3	18	careo 130 6
cadere 128 7	caleſco 202 17	capilli 34 11 35	carere 3 3 12 8
cadet 112 10	calet 198 4	1 112 3 147 1	66 10 172 16
cadit 88 8 131 2	caliditate 173 12	capillis 59 7 94 3	180 8 183 13
197 2	224 14	99 3 133 3 138	cares 80 5
cado 19 2	callidus 219 5	17 163 15 238	caret 35 13 130
caduca 155 8	calor 136 3 143	17	10
caducam 166 3	8 215 13	capillos 21 15 25	carina 13 12 147
cadunt 26 6 49 4	Calydonis 223 5	7 51 7 82 10	10 163 6 200
138 2 238 12	campo 123 9	90 3 103 9 19	8
240 12	cana 11 12	121 5 126 1	carinæ 45 15 58
cæca 15 8	candida 34 11	137 1 222 5	1 205 1
cæcis 104 1	144 1 145 7	capilus 147 14	carinam 129 17
cæcum 50 16 157	196 13 225 4	capit 34 4 74 8	carinas 73 17 131
8	234 30 241 13	188 6	3 214 3
cæde 62 11 64 2	candidaque 98 21	capiti 112 12 144	caris 252 21
92 4 104 2	candidior 174 12	8	carissima 107 9
134 17 18 138	candidiora 150 8	capta 15 10 23 2	caritura 29 7
13 168 7	170 14	34 4 50 6 116	carmen 18 14 43
cadem 137 9	candor 31 10	16 221 10 236	12 76 12 143
cadis 29 4 134 6	canebat 49 7	18	3
caduntur 163 1	canent 200 7	capta 78 1	carina 120 3 143
cælatus 236 15	canente 242 4	captabere 220 5	2, 9, 10 144 11
cæleſte 172 7	canes 32 6 43 4	captam 221 9	154 15 242 7,
cæleſtia 184 19	88 4 92 7	captamus 208 17	8
cæleſtibus 239 17	canefcant 24 11	captantem 240 18	carmine 20 10 59
cælibe 130 5	canet 45 6	captantur 168 9	1 236 3 239
cælo 105 5 161	canibus 119 1	captarum 94 3	20
16	canibusque 108 13	captas 230 13	carpere 31 7 195
cælum 193 7	canis 133 3	captavi 83 13	4
cælumque 7 13 45	canit 159 13	captas 192 14	carpiur 160 4
1	canitur 144 12	captiva 24 15 26	carpsi 110 7
cærulea 44 8 58 1	canore 166 14	9 94 1 101 3	Carthaginis 66 1
147 3	cantabam 145 15	captivo 6 1	Carthago 65 9
cærulea 162 16	170 19	capto 93 2	caſa 42 16
cæruleas 216 13	cancanti 145 16	captus 7 9 30 18	Cassandra 163 15
cæruleis 67 16	canat 152 3	211 8	caſſibus 227 13
cæruleus 70 10	cantata 59 2	caput 26 15 51 3	caſta 50 13 125
cæruleus 86 12	cantatus 120 1	126 9 133 4	22
cæſa 44 7	cantus 121 15	165 9 208 10	caſtaque 18 12 136
cæſaque 119 8 175	canunt 34 1 213	224 15	16 172 14
6	7	caputque 26 2	caſtas 58 7 218
cæſis 176 13	cape 25 15	cara 100 4 118 2	8
cælos 5 1 137 8	capellæ 160 7	128 1	caſto 3 8
cœtera 25 13 57	caperentur 164 8	Cara 207 5	caſtori 82 2
12 61 16 77 6	capeterne 22 3	carbafa 75 5 98	caſtra 5 4 56 12
133 15 143 12	caperes 27 11 38	10 234 9	177 8 214 17
152 4 157 7 192	2	cancer 138 19	caſtris 3 6
19 194 10 198	capit 14 6 23 20	carcere 202 6	caſus 131 13
19 221 5 242	183 8 220 5	careant 209 14 223	catena 29 1
15	235 22 237 10	3	catenâ 101 3
calano 242 17	capit 242 10	carcas 67 14	catenæ 142 1

catē.

VOCABULORUM.

catenis 222 9	cedentes 197 10	certamen 164 13	circumdare 165 21
caulos 43 3	cedere 215 12 226	177 10	circumspicit 58 3
cavas 193 8	14	certamina 160 17	cita 45 3
cave 229 22	cedis 232 17	226 9	citæ 234 8
caveas 219 16	cadunt 87 8 220	certamine 176 15	citari 71 7
caveto 128 1	17	232 15	citas 163 5
causa 3 1 6 6	Celæno 213 5	certaminis 171 5	citharæ 27 4
20 9 25 18 38	celare 39 3 169	certaque 59 8	citharas 155 2
4 48 4 68 14	21 194 3	certi 40 4	citius 10 2
78 10 80 8 94	celat 107 18 113	certior 53 4	cito 23 8 48 6
16 95 8 103	13	certis 75 4	116 6
15, 16 106 19	celatur 57 9	certius 75 7 201	cito 21 7
128 13 134 2	celaverit 157 3	7	citos 43 4
140 5 147 9 18	celavimus 106 13	certo 49 1	clam 215 11
150 3 158 10	celeberrima 42 3	certus 65 5 149	clamabam 82 11
179 6 181 18	229 11	1 188 17 232	210 11
182 5 186 18	celebrare 126 4 170	19	clamabis 48 9
190 6 199 20	17 224 7	cervicæ 150 11 165	clamant 120 7 126
204 12 207 6	celebras 145 11	9 169 17	5
219 2 220 18	celebrat 143 7	cervis 3-5	clamantem 77 9
222 16 224 13	celer 45 9 202 6	cervix 221 1	clamanti 98 1
225 20 226 15	celerem 1-9 18	cespite 152 8	clamantis 106 22
231 17 233 9	celeris 32 6 51 1	cespitibusque 139	clamarem 121 6
238 8 240 12	155 2	12	clamar 48 8
causa 128 11 223	celeri 184 3 215	cespitis 157 13	clamaræ 66 19 bis
12	16	cessas 22 6	clamore 108 9 135
causam 20 12 76	caisa 4 7	cessasse 54 5	9
13 106 3 138	cellus 102 20	cesses 35 16	clara 168 5 179
11 161 4 170 4	Centaurus 191 17	celli 119 13	3 181 2 207
176 14 191 14	centesima 141 9	ceffit 84 1 103 13	20
211 3 225 4	centum 100 1 144	135 8	claramve 201 3
causaque 212 4	3	Ceycia 197 15	clarus 36 1 214
230 6	ceperunt 175 15	Chalciopeque 191	7
causas 7 7 12 4	Cephalo 148 5	2	classe 2 2 44 7
71 15 205 8	Cephalus 36 1	Chara 115 4	127 11
239 13	Cepheia 145 7	Charaxus 150 1	classem 29 5
caulis 102 12 231	cepit 221 13 231	charta 6 11 104 4	clasi 24 14 158
9	1	242 16	12 163 12
cauta 252 4	cera 132 14	charta 194 10	clausibus 214 4
cautas 184 10	cerae 132 18	chartas 50 5	clausis 17 2 75 9
caute 132 8 219	ceratæ 66 5	chelyn 153 15	175 1
18	ceratæ 44 8	cibo 135 13	clava 37 9 93 15
cautum 198 24	Cerberus 92 8	cibos 105 16	100 11
cautus 5 6 204 2	cerea 59 9	cibus 169 12 180	elaudar 205 3
205 4	Cerealis 37 7	10	claudere 195 13
cecidere 216 19	cernam 97 17	cibusque 101 10	claudetur 133 7
cecidisse 3 2 23	cernere 98 19 164	cinerem 3 9	claudis 213 10
14	7 216 22	cineres 76 10	clausa 73 4 134
cecidit 134 10	cerni 198 7 216	cineresque 72 5	1
cecinit 18 14	18	cingit 99 17	clausaque 230 10
Cecropi 101 14	cernis 184 1	cingitur 229 12	clivo 220 3
Cecropidum 227 15	cernit 239 2	cinis 210 18	clivus 199 12
Cecropios 102 19	certa 40 4 56 11	Cinnama 175 5	Clymenen 171 1
cede 93 8 119	228 15	Cinyraque 36 5	192 19
12	certa 195 8	Circeque 213 3	clypeos 27 7
cedent 177 8	certæ 212 4	circum 136 1 223 7	clypeum 132 9
		11 2	coacta

INDEX

coacta 68 18 105 16 119 20 188 14 coactus 57 5 coeamus 209 13 215 7 coegi 55 1 coegit 59 15 191 17 coelestes 71 20 83 7 coelesti 197 1 coelestia 227 5 celo 12 1 196 17 202 8, 9 celoque 213 5 caelum 87 1 89 12 101 9 148 9 cepi 35 3 66 15 113 7 cepisti 87 7 cepit 43 18 cepias 62 2 134 6 cepto 157 14 179 5 158 15 coerceo 195 18 coercita 134 1 cogare 251 9 coge 28 10 cogente 186 17 cogere 188 11 237 9 coges 28 11 cognatur 174 4 220 16 cogit 28 10 cogit 7 15 107 1 132 11 211 16 15 11 cogitat 66 11 cogitur 168 12 cognataque 140 3 cognatae 138 15 cognato 39 4 cognatos 105 6 cognita 26 16 56 3 100 2 142 4 28 11 234 4 cognoscens 61 15 cognosces 95 11 cognosco 150 15 cognovi 45 15 cognovit 62 9 cogor 107 4	cohibere 89 13 coiere 72 13 coimus 188 7 coissent 10 11 coit 39 1 coitura 38 9 colam 37 1 colar 147 15 colas 27 4 Colcha 176 2 Colchi 121 7 Colchique 62 7 Colchorum 3 1 Colchos 62 12 112 15 201 9 15 15 colendo 206 9 colenti 61 9 colit 34 16 colit 72 20 colla 20 5 35 3 83 13 86 10 113 15 130 4 20 4 206 12 211 9 211 2 collaque 216 20 collatus 168 3 collige 110 11 colligere 108 18 colligit 59 8 collie 44 14 89 11 90 11 147 11 151 6 165 21 169 6 colloque 17 3 colloqui 231 14 colloquiumque 192 14 collucet 135 5 collum 8 1 color 105 1 241 11, 15 colorque 28 11 colos 25 4 colubris 19 1 colum 93 14 columbae 145 9 colum 101 11 colusque 137 16 coma 97 16 151 10 comaque 107 7 coma 27 8 218 18 come 50 2 90 4 235 6	comam 198 18 comas 110 6 115 5 126 19 135 10 136 6 160 15 combibere 107 4 combibit 151 16 comes 21 10 22 12 36 11 43 3 137 4 140 8 196 11 comelque 62 18 cominus 176 17 comis 49 8 69 2 77 10 92 8 121 4 149 16 213 4 239 4 comitata 22 13 63 1 119 13 163 9 comitem 133 5 comites 45 2 74 10 192 20 comitque 99 19 comiti 140 8 comitum 135 9 171 1 commentis 232 10 comminuenda 150 20 comminuere 28 4 91 8 commisit 205 9 commislaque, 12 13 commisso 137 14 commoditate 174 4 183 2 communes 122 15 communia, 153 15 174 11 communiter 10 15 compedibus 222 9 compensavimus, 23 17 compererim, 50 10 compesce 222 9 compescere 169 15 187 5 complexo 70 14 compositas 131 14 compositis 121 4 219 7	composuisse 213 8 compressa 92 12 comprimat 9 7 computit 70 10 compulsus 221 7 comu 34 15 conantur 235 6 conabar 63 19 conatu 30 3 epnatouque 139 7 concava 57 14 58 2 concedat 31 13 concedite 69 3 concedunt 197 6 concedat 58 12 concederant 36 2 concidimus 241 11 concidit 76 14 conciliandus, 59 12 conciliare 219 4 concilire 64 6 152 2 concupere 86 8 concia 134 99 4 207 7 equotit 67 8 175 12 concubitus 70 2 concubuisse 168 2 concurrere 128 17 concurrit 25 10 condam 109 6 condas 10 5 66 1 condat 102 14 condicta 134 99 4 207 7 condidit 84 8 223 2 condita 212 10 condicione 237 20 coner 186 2 confer 123 14 conferre 226 7 confidit 187 7 confisum 92 13 confiteor 183 9 209 17 238 9 confundere 17 5 confunditur 199 19 confundor 199 19 216 15 confusi
--	--	--	---

VOCABULORUM.

confusa 146 31 236	consiliumque 192	contenta 42 9 70	cornu 102 1
7	20	7 179 15 185	cornua 20 11 19
congerimus 193 3	consistere 221 19	5	14 94 17 114 11
congestoque 190 14	consim 43 9	conterrita 97 13	148 8 171 9
conjuges 23 3 26	consors 127 13 145	contigerit 230 3	cornuque 139 6
7 46 11 178 8	1	contigero 204 18	corona 61 7
83 6 87 14, 17	confortes 23 13	contigit 24 5 108	coronam 201 3
121 10 132 19	conspicere 228 13	22	coronas 239 3
172 3 177 10	conspiceris 169 1	continet 75 6 108	coronatus 238 17
188 5 199 1	conspiciare 39 12	10	corpora 23 2 28
228 2	conspiciat 148 7	continget 75 18 204	15 62 6 84 13
conjugii 12 16	conspicient, 131 16	7	94 12 113 6 114
75 12 95 10	conspicit 148 7	contingit 202 11	7 126 2 141 14
162 10 163	conspiciumque 164	232 12	153 12 184 19
10	6	continuate 148 8	192 5
conjugiumque 133 2	conspicius 51 5	continuate 134 8	corpore 73 4 107
conjugio 64 3	constans 189 7 234	continui 121 5	10 108 8 117
conjugis 25 20 60	16	continuo 107 3 227	1 127 10 128
2 169 1 77 2 93	constanter 165 8	8	16 146 4 153
16	constancia 67 13 165	contra 77 4 123	2 194 20 197
conjugium 166 5	17	5 234 13 239	14 200 16 218
218 5 237 7	Constantius 187	14	1 232 8 225
conjunctas 192 12	11	contraria 241 21	10
conjungere 242 19	constiteram 236 13	contrestaque 225	corporibus 135 12
conjuravimus 237	constitit 44 6 120	5	corporis 185 3 205
13	14 152 10, 11	convalui 241 7	9 232 22
conjux 4 3 7 10	160 9	convalui 161 1	corpus 19 15 32 8
8 2 17 13 23	constitui 72 9	convellere 159 5	51 10 103 11
3 24 18 26 5	constuetas 150 16	184 1	110 16 149 18
42 1 61 4, 7	constueto 230 10	convenient 47 9	196 3 204 11
63 13 71 9 72	constule 48 2 60 7	131 15	206 7 214 10
3 83 1 84 1	146 12	conveniente 157 8	223 9 230 9
95 7 117 11	consultit 223 15	convenit 104 12 154	232 14 238 10
135 8 161 9	consultoque 219	2	241 3, 9
167 17 184 8,	10	conveniunt 46 13	corpulque 28 11
9, 18 218 6	consultui 16 15 44	76 5 126 5	65 3 133 1 136
connexos 77 8	5	convicia 205 5 234	3
connubia 16 7 109	consultuit 3 8	17	corrigeat 224 2
7	consumpserit 64 1	convivia 169 3 241	corrigeat 173 7
connubialia 56 1	consumpta 76 11	1, 5	corripio 207 8
confanguineae 144	confurgere 176 7	copia 14 1 176 9	corripit 238 16
9	219 5	200 17 209 21	corrui 171 7
confendis 57 13	confurgit 159 11	221 18	corrumpere 41 1
conficia 76 9 106	confurgitis 119	coquit 143 8	224 5 237 5
22 116 11 151	11	cor 58 10 134 15	cortex 62 17 63
4 192 11 151 4	contactas 33 2	147 17	3
192 17 198 19	conregar 172 4	coram 25 7 81 1	corrice 43 12
207 12 227 4	contemnere 30 7	108 19 169 9 172	Coryciis 229 11
231 13 233 3	167 5 172 9	11	costas 95 9
conficiis 33 4 196	contemno 189 15	corda 40 8	costis 163 6
15	contempta 25 9 165	corde 46 4 105 14	costis 214 4
confedit 181 6	22	214 16	crasque 91 5
conferuere 117 8	contemptumque 210	cordis 184 2	crastina 24 3
conservisse 14 10	8	cornea 35 7	cratere 185 18
consilio 164 4	contenderit 177 11	cornibus 235 17	creandis 52 3
consilium 237 15	contendit 233 5	cornigerumque 51 3	creatum 36 5

crebra-

I N D E X

erebraque 146 2	erescencia 65 9	cubilia 26 17 151	182 9 184 4 17
eredar 34 1 83 1	erescit 150 1 169	9	195 11 106 8
95 10	12	cucurrit 44 3 57 4	197 5 198 7
credas 32 1 108 17	erescunt 43 7	cui 18 1, 11 24 7	199 10, 12 200
183 15 197 4	crella 16 2 29 8	39 2 60 8 61	9 203 9 204
199 1 233 7	Crellia 173 11	15 78 10 86	18 205 9 210
credat 60 4	Cretram 101 20	7 89 12 101 5	9 222 11 223
credatur 50 9	Cretas 176 4	147 15 168 1	4 231 3 235 3
crede 107 13 132	Crete 40 15 100 1	177 6 229 5	237 7 238 7
17 158 13 166	Creten 187 7	240 7	241 3 242 1
6 175 14 185	crevis 109 16 218	cuique 25 2	cumque 17 5
17 212 5 217	14	cujus 15 20 18 5	cum prap. 7 3 17
4 219 6 223	Creule 114 13	72 17 116 12	2 26 14 35 3
15 238 5	crimen 7 12 31	121 20 180 11	42 14 45 1 46
credentem 14 15	3 33 10 42 6	culpa 21 8 39 4	15 47 14 52 6
credentibus 54 3	74 16 89 5 7	180 18	56 7 65 4 7 68
credere 93 17 118	107 6 155 14	culpâ 23 7 39 11	1 80 13 94 15
8 183 5 184	179 9 17 180	70 2 172 16	98 10 102 20
19 199 13	16 190 8 219	211 12	14 11 108 5
credet 174 2	18	culpe 40 3 71 11	110 9 209 12
credens 91 9	crimina 80 11 106	76 9 181 18	210 2, 11 215 18
credet 175 4	21 107 16 122	180 8 227 11	222 15 223 15 8
credi 231 5	5 173 6 211 18	228 8	225 2 230 3 236
credibile 137 8	218 5	culpam 50 11 188	3 238 8 239
credibilis 131 18	crimine 12 10 30	9	15 240 15 16
credideris 225 15	14 31 9 52 14	culpasset 126 15	cumque 23 3 27
240 7	94 15 133 10	culpam 232 14	12 73 7 181 8
credimus 14 1, 2,	144 3 188 8	cupent 119 9	188 18 202 12
3 5	179 3 183 11	cupo 62 15	203 7 232 21
credunt 187 15 228	200 12 211 11	culpe 91 10	cumulative 14 9
15	221 12 229 15	cultor 73 1 112	cuncta 116 2 187
credimus 11 6 208	crimino 1, 8 14	10	8 196 5 197
18	174 18 213 2	cultu 90 9 92 16	6
credis 68 4 154 19	crine 151 6	99 5 112 10	cunctarum 162 9
167 12 220 8	crines 221 1	167 7 239 2	cunctatus 199 5
credita 11 5 15 2	crinibus 147 13 235	cultuque 190 11	cunctis 235 16
97 2	7	cultum 167 11	cunis 87 6 91 14
credite 27 18	croco 238 18	cultus 83 15 94 6	cuperem 104 7
creditor 86 7 116	crucianda 141 7	147 16	cuperent 125 2
4	crudeles 102 5, 7	cum 2 2 10 11	cuperes 53 6
creditus 185 9 223	crudelibus 93 9 138	15 5 22 7 24	cupias 189 7
7	15	3 42 9 43 13	cupidaque 58 5
credo 162 1	crudelis 75 16 192	49 3 53 6 57 5	cupidi 22 1 209
credor 84 14	9 156 1 233	61 1 68 9 75	13
credula 54 9 161	1	5 78 4 79 9	cupidine 163 9
6	crudi 90 7	83 10 84 5 87	cupidis 130 16
credule 111 20	cruenta 20 3 23 15	6 98 11 100 5	Cupido 155 15
credulitas 180 7	52 6 64 21 165	7 107 7 108 19	cupido 50 9 198
credulitatis 118 10	9	117 6 120 13	4 220 10
credulus 43 12	cruentam 191 7	123 8 124 6	cupienti 164 7
cremer 24 10	cruentavit 80 10	129 3, 17 131	cupiere 162 5
Creontis 114 14	cruentus 168 7	1 141 2 146 15	cupies 45 8 241
crepitanibus 117	croore 72 18	149 11 151 1 154	20
= 9	crura 222 2	3 160 16 163	cupio 47 5 162
crepuscula 135 1	cubat 226 8	16 167 11, 16	5 216 9 242
crefcens 106 4	cubent 74 14	178 11 179 10	19

cupie

VOCABULORUM.

cupis 73. 16 | 216.
7 | 231. 5
cupit 183. 8 | 223.
16
cupressifero 92. 1
cur 28. 15 | 38. 2 |
53. 9 | 95. 9 | 99.
13 | 103. 16 | 105
11 | 106. 3 | 111. 7 |
112. 12. 3 | 130. 7.
8 | 147. 18 | 154.
3 | 155. 18 | 186.
14 | 193. 5 | 199.
15. 19. 20 | 210.
7 | 213. 9 | 214. 18 |
215. 3 | 221. 12 |
222. 3 | 228. 7. 9 |
237. 7. 9 | 240. 3
cura. 3. 5 | 9. 9 |
78. 5 | 83. 15 | 121.
20 | 126. 1 | 133.
8 | 141. 11 | 150. 7 |
161. 7 | 173. 16 |
189. 6 | 210. 13 |
233. 15 | 242. 15
curaque 162. 8
curā 228. 5
curā 66. 16 | 187.
4
curam 173. 14
curas 7. 5 | 147. 8
curat 201. 2
curet 208. 9
curis 164. 10
currere 193. 6
curret 67. 16
curris 140. 3
curro 97. 19
curru 59. 3 | 148.
9
currus 32. 9
curfibus 189. 11
curfu 50. 1 | 146.
14
curfuque 55. 11
curfum 155. 14
curfus 11. 10 | 171.
7 | 209. 21
curva 33. 12
curvavit 183. 16
curvi 200. 1
curvis 6. 4
curvo 186. 1
curvum 151. 14
cuspide 41. 8
cuspis 27. 7

custode 22. 1
custodiat 187. 9
custodia 114. 9
custos 39. 8
custosque 9. 8
cycno 181. 5
Cydispe 223. 11 |
225. 10 | 226. 16
Cydispen 237. 1
Cydisno 149. 1
Cygni 81. 9
Cytherea 138. 2 |
164. 12 | 191. 11

D

DA, 40. 8 | 69.
5 | 71. 11 | 165.
17 | 167. 13 |
190. 15 | 206. 4 |
214. 9
daque 239. 12
daban 106. 2 | 170.
20
dabat 98. 7
dabatur 198. 23
dabimus 161. 13 |
168. 5
dabis 39. 10 | 76.
10 | 130. 18 | 177.
3
dabit 30. 13 | 65.
14 | 75. 5. | 132.
2. 3. 5 | 155. 14.
16 | 184. 6 | 227.
11
dabo 192. 12 | 202.
4 | 204. 4
dabunt 175. 8.
dabuntur 190. 13
Dadalus 196. 1
damna 9. 1 | 95. 10 |
145. 4 | 147. 2
damnaret 83. 4
damnat 227. 1
damnent 70. 3
damni 74. 12
damnis 58. 12 | 92.
10
damno 126. 13 | 180.
7 | 187. 13
damus 115. 8 | 130.
11 | 170. 1 | 235.
10
Danaas 25. 14

Danais 1. 3 | 47. 13 |
52. 6 | 127. 14
Danaum 134. 13
Danaum 129. 10
Danaus 78. 4 | 138.
13
danda 22. 5 | 65. 16 |
137. 12
dant 140. 4. 12
dante 156. 4 | 165.
22
danque 75. 4
dantur 24. 2 | 135.
6
dape 90. 8 | 168. 6.
Daphnen 144. 9
Dardana 74. 10
Dardania 160. 5
Dardania 175. 3
Dardanides 128.
15
Dardanidas 167.
12
Dardanidesque 192.
2
Dardanius 79. 16
dare 23. 6 | 24. 4 |
57. 5 | 150. 16 |
163. 16 | 177. 1 |
194. 13 | 209. 7
daret 184. 17 | 196.
1
daretis 169. 9
dari 99. 19 | 108.
13 | 154. 10 | 182.
14 | 234. 18
dat 62. 16 | 94. 7 |
107. 20 | 140. 4 |
155. 6 | 162. 4 |
181. 5 | 232. 2
data 21. 10 | 22. 5 |
25. 3 | 80. 8 | 102.
10 | 147. 20 | 185.
2 | 186. 16 | 188.
1 | 230. 3
datamque 227. 10
dau 141. 4
datis 131. 6
datum 172. 9
datura 18. 6
daturus 238. 3
datus 152. 2
Daulias 152. 2
de 6. 9 | 13. 9 | 16.
1 | 21. 5. 6 | 30.
18 | 34. 6 | 42. 4

10 | 47. 2 | 50. 7 |
59. 8 | 60. 3 | 62.
11 | 74. 11 | 89. 2.
6 | 103. 5 | 107.
12 | 112. 14 | 200.
9 | 207. 5. 15 | 216.
19 | 222. 13 | 225.
13 | 228. 2. 5 | 234.
14 | 235. 17. 18 |
239. 4. 17 | 240.
5. 11 | 241. 7
deque 138. 2
Dea 28. 17 | 32. 3 |
41. 5 | 115. 12 |
116. 12 | 121. 16 |
139. 2 | 165. 10 |
167. 18 | 196. 13.
17. 18 | 227. 1 |
233. 17 | 235. 18 |
239. 11
Dea 185. 4 | 218.
16
Dea 13. 8 | 83. 12 |
184. 16 | 222. 20 |
228. 12 | 231. 2
Deam 175. 4 | 212
14 | 218. 10 | 226
4 | 209. 10 | 237
12 | 241. 20
Dearum 160. 17
Deas 149. 10 | 181
16 | 197. 2
debimus 75. 11
debent. 85. 3 | 86.
13
debere 67. 9 | 164.
15
debet 105. 12
debita 71. 9 | 103
14 | 132. 15 | 237
18
debitus 218. 6
debueram 53. 4.
debuerant 111. 4 |
124. 7
debueras 23. 6 | 226.
14
debut 14. 8 | 119.
2 | 236. 2
deceat 40. 6 | 129.
17
decebat 155. 10
decentior 44. 1
decepit 71. 11
decepta 15. 1 | 18.
5 | 223. 1
de-

INDEX

decepte 69 1 209	7 238 14	12 7 18 3 20	deserta 199 8
1 242 13	deducere 59 3	11	desertze 24 8
deceptam 219 1	deducis 91 5	Demophoon 17	deserto 2 4
decepte 109 9	deducit 174 7	8	desertor 214 17
decepto 22 1 33 9	deducta 183 4 234	dempra 112 12	desertus 152 3
decere 47 6 145	5	demto 5 12	desertum 95 14
14 166 12	deducta 239 3	demtos 198 17	deseruere 171 4
decet 35 2 167	deerat 149 13	demtus 218 7	deserville 26 18 43
10 214 3 215	deerat 98 17	demum 108 21	16
14	deesse 200 6	demus 215 8	deservistis 172 10
deciderint 228 16	defendere 127 7	denaque 106 18	deservit 50 6 62
decipe 233 11 238	defensa 42 16	denique 3 6 12	12 217 2
1	deferat 138 8	3 35 8 47 9	desierant 90 2
decipere 114 10	deficiam 206 8	98 23 117 3	designat 129 9
decipiant 146 9	deficior 51 16	149 4 159 1	desiluisse 153 6
decipiendus 39 8	deficit 118 4	221 9 226 7	designat 25 17
declive 70 9	deformis 233 13	denso 167 1	desine 184 11
decolor 86 2	defunctaque 141	dent 41 9 57 7	desinis 87 7
decor 112 4 221	13	dente 36 12 100	desinit 231 18
3	degener 166 5	13 194 8	desinite 155 2
decus 149 12 172	Dei 15 8 79 12	dentes 55 5	desino 204 15
1 181 4	160 12	dentibus 117 3	desint 147 7 215
dede 141 13	Deianira 95 6, 12	dentur 157 1 200	5
dedecuisse 90 6	96 2, 8 171	16 221 11	desistas 186 14
dederam 117 5 136	10	Deo 55 2 65 2	desistere 186 13
8	Deianira 94 9	73 11 88 9 99	desit 74 7 180 5
dederas 29 2 100	dejecit 106 7	4 2 14, 5 242 4	despecta 191 1
12 170 17 218	Deiphobo 47 14	Deorum 13 9 101	despecti 16 7
14, 15	Deiphobusque 176	9 242 11	despectus 229 14
dedere 71 2, 14 98	16	Deos 3 11 11 13	despice 47 8
20 141 4	delapsa 196 17	19 8 30 8 50	desistor 240 7
dededis 29 7 177	Delia 32 4 222	6 69 10 72 19	desistit 30 4
3 211 13	19	73 2 74 10 113	desistuantque 46
dededit 179 6	deliciis 151 4	10 116 4, 8 119	14
dederunt 236 17	delicisusque 167 10	6 163 8 166 12	desistuique 108 14
dedi 13 13 18 4,	delicti 190 9	233 4 42 10,	desistuisse 151 2
6 21 14, 15 61	deligere 31 8	11	189 4
14 62 1 70 6	delimita 179 9	depellere 239 13	desistor 63 13 101
100 6 117 16	delinuisse 81 10	deperit 48 10	10
149 7 169 13	Delon 234 15	depone 35 9	desunt 119 11 242
216 20	Delos 230 4 234	deponere 208 7	8
designare 116 7	4, 20 235 20	deposita 195 3	det 107 11 127 2
167 13	delphina 216 21	deposito 94 10 192	208 16
designor 40 1 66	delphinus 200 1	11 196 9	deteget 55 11
15	Delphis 42 4	deprecor 25 5 96	desinet 37 4
dedimus 237 19	delubra 115 11	3	desinere 125 12
dedique 232 10	dem 207 17 231	deprendi 68 16	desinisset 34 8
dedisse 187 14	3	deprendus 210 3	detrabat 90 11 195
dedissem 101 17	demens 7 4 62 7	depudit 40 7	7
124 9 149 7	234 10	depulit 141 18	detrabit 71 12
dedit 20 11 62	demere 121 4 235	deprendere 198 11	deucalion 153 14
10 84 4 108	4	deprendi 172 6	devenerata 11 4
15 129 4 147	demeruisse 12 10	deferer 13 12	devia 18 14
6 158 5 187 3,	demissos 103 9	deserit 114 12	devicto 55 9
*7 214 12 215	demitto 159 11	deferor 121 9	devius 160 2
4 223 8 235	Demophoon 10 9	desertaque 46 11	devorer 24 9

devota

VOCABULORUM.

devota 95 13	12 124 10 125	difficilem 186 8	diruta 5 18 27
devotâ 114 6	6 187 6 223 11	difficili 234 5	11 84 4
devoto 64 4	224 12 233 7	difficilis 145 3	Dis 14 5 167 16
devovet 59 9	235 20	disfidimus 101 11	177 13 220 6
devovi 11 9	diceris 41 10 53	diffundimus 81 3	Disque 218 17
devovit 26 2	2 62 8 91 2	diffusus 49 8 99 3	disas 241 24
Deum 33 8 105	189 4	digesta 100 1	disce 183 13
14 201 12	dices 20 2 167 3	digestus 92 7	discedat 218 1
Deum 164 4	190 7 204 12	digitus 6 11 27	discedens 17 7 44
Deus 3 8 12 14	222 12, 13 241	6 51 8 91 7	9
42 5 52 4 73	18	102 14 121 2	discedente 10 7
9 124 1 242 7	dicit 132 6 229	137 16 160 12	discedere 7 14
dextera 12 13 72	5	170 16 182 13	discedimus 99 13
20 104 3 118	dicimus 132 16	216 19 222 6	discedit 149 9
5 136 16 194	dicis 74 16 184	235 7	disiecta 59 7
10	12 237 4	digitos 232 5	disiecta 5 9
dextrâ 53 12	dicit 145 10	digna 14 16 25	disiectamque 115
dextrâ 116 24	dictique 107 19	1 35 10 37 12	5
134 16 142 3	dictur 113 15	53 8 102 18 135	dispar 128 13
dextrum 240 16	175 9	12 140 1 145	dispensant 111 3
Li 9 6 15 2 27	dicor 125 16 185	11 155 18 160	displacuisse 126 16
13 49 13 69 9	2	18 165 4 166	dispositus 143 9
103 5 118 9	dicta 110 10 138	4 167 7 172 2	disstet 67 2 192
127 1 129 12	6 154 18 159	179 8 192 8	4
158 14 171 5	6 218 18	198 16 202 8, 9	disimiles 87 8
179 16 186 4	dictant 149 11	dignaque 47 5	disimili 226 9
193 3 198 16	dictas 83 12	dignæ 52 5 161 3	disimula 186 13
220 1	dictatis 219 9	dignabere 204 11	disimulanda 47 4
Dianâ 229 1 238	dictis 123 4 194	dignam 51 11	disimulante 33 8
5	9 237 14	dignior 56 2	disimulante 224
Dianæ 35 11, 15	dicto 236 7	digno 31 11	18
115 11 116 3	dictos 163 19	dignos 197 1	disimulare 93 20
218 3 226 17	dictu 236 3	dignum 164 6	182 8 186 14
229 7 231 3	dictum 212 13	dignus 63 4, 26	disimulo 157 3
236 1	dictus 5 8	87 6 141 2	distincta 43 3
Dianam 234 1	Dictys 120 21	digredimur 199 7	distinet 81 11 117
dic 12 9 62 17	dicunt 242 7	dilaceranda 118 6	12
202 10	dicuntur 101 1	dilacerate 110 2	distrahta 172 5
dicam 26 19 123	180 8	dilaniantur 8 8	diu 37 3 40 3
12 172 15 233	didici 101 12 185	dilectæ 217 5	63 15 75 16
11	6	dilectam 189 3	98 13 110 10
dicant 134 11	Lido 65 5, 15 68	dilexit 33 8	115 11 125 12
dicar 8 1 16 14	18 73 3 75 2	diluatur 206 14	149 12
39 6 47 2 54	76 14	dimissæ 45 3	diva 36 4 71 13
9 75 1 126 12	die 19 5 150 8	dimittere 11 9 154	146 12 240 6
180 18	174 12 207 20	3 165 11	divæ 160 13
dicarque 219 11	diem 10 6 11 4	dimotæ 197 14	diversa 197 9 143
dicas 25 8 69 3	44 12 146 16	dimotis 208 12	7
128 5 166 12	162 4 191 8	dinumerat 138 14	diversa 178 7
219 1 225 16	dies 2 5 43 17	Diomedis 90 7	diversi 120 9 215
dicar 136 1	70 9 110 4	dura 45 12 122	7
dicebas 23 20 100	121 17 212 10	16	diverso 132 13
7	232 21	diraque 59 2	dives 18 5 53 2
dicendum 223 13	dictique 66 8	dirigere 50 2	92 5, 10 109 8
dicere 17 7 30 6	differt 21 13	diripiunt 110 8	113 2 140 2
45 4 92 16 119	differt 206 3	dirum 8 9	170 10 181 15
		K k	diving

I N D E X.

divino 357 13	doloris 119 11	dormit 231 16	ducitis 206 13
divite 167 7	doloris 150 3 211	dormitantur 216	ducum 80 2
divitiis 181 13	23	17	ducumque 162 7
divitiorea 158 16	dolos 3 3	dos 61 9 123 9,	dulce 61 12 132
divitis 238 2	dolofas 219 11	12, 13 151 12	4 161 11 197
diurna 55 8	dolus 219 12	dotale 119 13	16 105 3
diurnus 197 12	doma 40 8	dotalis 40 15	dulcè 151 18
dixerat 50 1 114	domina 202 16	dotara 24 1 62	dulci 130 20
11 146 10	dominae 91 2, 10	14	dulcis 27 10
dixere 147 19	104 2 128 14	dote 47 12 109 8	Dulichii 8 5
dixi 12 2 26 10	132 7 137 10	doxem 74 1	dum 5 7 7 8 9
54 13 77 7 129	198 9 202 4	dotes 173 17	5 11 11 14 12
5 137 2 138 11	222 4 224 15	dotis 117 11	25 9 27 11 46
155 4 183 1	dominam 26 9	draco 117 9	1 49 13 55 11
187 2 194 5 196	199 8	draconem 54 1	67 12, 14 75 2,
13 197 20 202	domini 26 8	121 19	13 91 7 100 8
3 235 1 238 7	domino 21 6 77	Dryades 33 1	122 3 9 125 9
diximus 225 17	8	duabus 34 3	130 6, 17 131 12
dixilles 149 2	dominoque 21 5	duæ 191 14 192	132 13 138 3 111
dixit 22 8 30 9	dominos 30 8	20	157 1 165 5 170
43 17 171 8 196	dominum 27 15	duas 34 5 160	15 171 10 178
6 106 6 114	151 11 225 14	18 205 8 214	13 189 9 194 8
16 127 15 149	dominus 23 18	2	190 5 199 8 201
11 152 11 161	domitæ 15 7	dubia 70 3	9 204 17 210
15 173 13 184	domitrice 93 15	dubiâ 88 8 196	17 219 2 221
11 236 5	domo 23 6 34 6	4 216 22	9, 16 228 12, 15
dixit 107 9	88 1 119 12, 13	dubiæ 201 6	232 17
docentur 14 3	134 1 190 20	dubiam 228 7	damque 132 3
docta 239 20	208 5	dubias 102 22 158	137 7 138 1
doctam 198 16	domoque 121 9	3	165 21 178 14
doctas 16 9	140 13	dubit 135 9	207 11 225 3
doctis 121 13 228	domos 6 5 131 8	dubiis 188 4	235 11
18	domui 74 15 168	dubio 215 14	dummodo 200 16
doleat 46 11	12	dubitanti 30 9	216 11
dolenda 42 8	domum 86 14	dubitarer 187 1	duo 81 11 83 10
dolendi 224 13	132 8	dubitas 72 15 95	99 12
colendo 212 5	domumque 49 11	6, 12 96 2, 8	duobus 83 10 119
colente 80 14	domus 34 3 39 9	197 8 230 2	13 132 4 230
colente 218 2	95 13 162 3 167	dubites, 226 6	2, 6
doler 48 8 58 10	4 181 2 188 8	dubito 161 10 169	duorum 63 13
150 4	domusque 187 3	19 178 11 180 5	duos 36 6 39 9
doli 220 3	dona 3 12 22 14	191 15 215 15	73 8 99 12 107
dolis 236 18	51 12 58 11 76	221 6	10 110 14 123
dolitura 149 4	10 109 6 175	dubium 164 14	2 199 16 214 9
dolo 5 2, 4 15	7 182 2 185 4	220 5	dura 44 4 113
10	206 11	ducar 211 6	15 126 10 169
Delonaque 5 1	donaque 190 12	duce 73 11 100	9 172 17 231 1
color 62 16 98	donas 109 7	6 153 3 201 8	dura 101 3
13 107 1 110	donavi 72 8	ducentes 208 1	duaque 40 8
1 130 2 149 15	donec 117 7	ducentia 33 11	durabile 35 13
154 13 169 19,	donis 161 8, 15	duces 3 10	durante 5 11
20 218 2	doque 232 10	ducit 120 16	duras 72 6
dolore 98 24 106	242 12	duci 140 8	durat 72 1
2 154 16	Dorica 177 8	ducimur 135 3	duri 39 7
dolores 106 19	dormis 188 5 209	ducit 214 8 235	duris 91 7 179 2
125 21	3	13	durida 20 1
			duritia

VOCABULORUM.

duritia 68 2
duritiem 35 9
durius 242 1
duro 90 11 | 69
16 | 104 6 | 157 7
durum 232 1
durumque 66 13
dux 80 2 | 125 13 |
140 8

E

è 33 6 | 52 2 |
57 9 | 13 | 93
2 | 97 16 | 120
13 | 128 12 |
150 1 | 170 16 |
178 7 | 179 21 |
193 10 | 224 9 |
229 21 | 238 14 |
ea 33 7 | 153 16 |
170 2 | 173 7 |
182 3 | 209 19 |
237 7
eadem 140 7 | 187
13
eam 65 13 | 202
10
eant 149 4
eas 187 2
eat 16 9 | 28 6 |
74 6 | 18 16 |
129 8 | 207 16 |
228 2
eatque 24 18
ebrietas 169 16 |
170 10
eburnea 221 1
eburno 148 9
eoce 83 2 | 117 9 |
135 9 | 140 12 |
147 11 | 160 7 |
214 13
ecquæ 175 13
ecquid 142 3 | 155
7
edenda 108 20
edendi 8 13
edendos 119 1
edere 107 1
elidit 90 2 | 109
2 | 139 7
edisco 75 14
edita 42 10 | 63 10
editus 109 15
effecit 198 13

effertus 90 8
effice 116 6 | 137
4 | 214 15
efficiam 174 16
efficiet 174 12
efficite 155 5
effigie 230 1
effingue 224 22
effuge 138 11
effugere 121 14 |
140 6
effugas 220 7
effundere 75 15
effundit 120 3
effusus 69 2 | 163
15
egens 8 13
egenti 18 5
egerat 79 15
egeret 232 14
egi 43 4
egimus 219 7
egit 95 5 | 126 4
ego 2 4 | 8 | 7 8 |
107 | 217 | 22 11 |
23 12 | 24 14 | 25
18 | 27 17 | 30 13 |
34 | 38 4 | 40 1 |
45 15 | 47 1 | 51 1 |
52 6 | 54 | 56 3 |
194 17 | 195 13 |
197 9 | 199 7 | 19
200 17 | 201 3 |
202 3 | 233 10 |
236 13 | 237 21 |
239 19 | 241 7 |
egrediebar 196 8
egredior 164 1
egregio 35 2
egressa 177 13
egressæ 235 9
eguisse 53 12
ejectam 75 6
ejectos 140 14
ejectum 70 5
ejusdem 57 10
elapsa 72 7
elapsaque 107 3
elapsus 73 1
elapso 73 2
electu 20 8
elegia 143 3
Eleides 32 11
Eleo 202 6
Eleusin 34 7
elige 235 13 | 234 1

eligis 311 10
elitus 91 13
elissit 118 11
Elissa 71 8 | 76 11
eloquar 156 5
eloquor 150 14
elus 236 12
emaduisse 170 8
emeruitque 62 14
eminet 113 14
eminus 159 4 |
241 8
emissus 140 9
emo 72 8
emunt 51 10
en 34 1 | 50 4 |
616 | 93 18 | 141
7 | 219 13
Endymion 196 15
enim 44 5 | 46 5 |
66 15 | 69 13 |
113 13 | 118 7 |
149 7 | 157 3 | 169
7 | 180 3 | 5 | 198
12 | 204 11 | 211
15 | 231 9 | 235
19
anixa 33 10
ense 37 13 | 109 5 |
134 9 | 136 12 |
ensem 76 3 | 13
109 3 | 136 1
enses 26 16
ensis 28 18 | 76 2 |
81 2
enumerabor 174
22
eo 34 2 | 71 4 |
115 11 | 126 4 |
219 9 | 224 18 |
230 8
eos 24 3
Epyren 113 3
Epimethida 24 10
epistola 29 9 | 53 |
7 | 133 7 | 156 1 |
157 9 | 178 1 | 181
15 | 205 11 | 230
9 | 238 1
equæ 92 4
equas 90 8
equestre 92 14
equi 22 18 | 32 10 |
35 3 | 106 12 |
equidem 58 13 | 82
6 | 101 19 | 123
K k 2

17 | 184 19
equinus 95 2
equis 5 8 | 67 16 |
84 5 | 87 12 | 176
10 | 235 4 | 236 2
equos 4 9 | 59 4 |
106 18 | 120 16 |
168 6
equus 30 18 | 202
6
eram 2 11 | 20 2 |
61 4 | 78 15 | 83
10 | 97 2 | 106 4 |
150 6 | 150 6 |
170 8 | 194 1 |
232 3
erant 73 13 | 82 7 |
106 8 | 114 1 | 14
136 8 | 171 8 |
159 16 | 161 3
162 4
eras 5 6 | 13 2 |
23 18 4 9 | 12 | 46
15 | 63 4 | 73 1 |
79 2 | 83 19 | 149
1 | 178 10 | 181 18 |
232 7 | 237 8 | 22 |
241 2
erat 3 1 | 67 9 | 13 |
10 14 | 12 14 | 16 |
22 2 | 23 14 | 15 |
26 3 | 27 10 | 28
18 | 31 10 | 34 11 |
14 | 180 14 | 194
2 | 190 7 | 197 12 |
199 2 | 210 10 |
212 18 | 218 17 |
229 18 | 234 10 |
11 | 20 | 239 6
Erechthida 175 15
ereptos 69 10
ereptus 93 23
erexerat 160 15
ergo 45 11 | 102 3 |
165 3 | 185 15 |
203 5 | 232 9
Erichtho 151 3
erigor 136 10 | 197
18
Erimantho 92 1
erimus 174 5 | 214
14
Erinyes 109 11
Erinnyes 56 5
eripit 108 3
eripuisse 35 12
eria

INDEX

eris 13 10 20 10	89 2 105 1	7 228 1, 9 229	exacto 31 4
22 8 132 11 41	214 4 215 2	15 237 16 238	exagitet 25 5
2 68 2 73 15	216 8 217 12	10, 14, 18 259 2,	exanguis 125 15
133 6 144 8	220 4, 12, 16 2, 1	5, 8, 10 240 13,	excellaque 160 5
154 6 166 6	4 223 16 224	14, 17, 19, 21 241	excellis 152 13
164 18 225 12	10 225 16 228	4, 20, 21, 24 242	exceptit 178 6
237 2	8	15, 7, 18	excepto 179 12
erit 16 10 19 16	esse 192 9 221	etiam 6 16 13 11	exciderint 115 13
24 8 25 6 135	5	24 3 61 11 68	excidimus 18 1
10 39 8 61 9	esse 68 1 79 2	5 71 17 8 10	excidit 170 16
66 1, 4 68 16	93 4 113 7 171	98 11 116 15	excipe 172 12
71 16 76 4 12	5 220 15	130 1 198 9	excipienda 19 12
84 2 94 10 95	esse 2 3 21 12	204 5 214 4	excipietque 132
10 102 14 201	100 12 106 4	evahor 157 14	10
8 203 8 214 8	165 15 178 9	eveniant 66 3 169	excipis 164 3 198
215 10 217 6	19 10 200 5	3 224 16	15
219 18 220 14	234 4 241 5	evenit 210 7	excit 98 13, 14
233 5 225 20	est 2 9 13 5, 9	Eveno 95 1	exclama 163 17
229 8 230 4, 6	4 6 6 2, 13 78	eventu 15 12	exclamo 54 16 198
ero 8 2 57 8 185	9 4 10 3 12	eventus 1 4 14	15 99 12
6 99 22 115	11 13 3 14 15	226 8	excitat 232 2
18 189 14 190	15 10 19 13 20	everfa 23 2	excusat 16 3
14 200 18	3, 8 21 6, 8 22	everfas 67 8	excellaque 216
errabunt 104 1	6, 9 23 3 24	evicta 214 15	11
erramusque 235	16 5 17, 20 26	Eumenides 71 2	excussere 97 13
14	1 27 5 28 1, 6,	eunt 14 4 81 4	136 9
errandum 71 15	9 29 7, 9 30 5	127 4	excullo 32 7
errat 59 7 81 7	7 51 7 223 3,	euntem 198 13	excuteretur 106
89 9 188 17	13 225 6, 9, 11	234 11	14
erravi 99 3	226 2, 4, 11 27	eunti 155 13 196	excutienda 188 12
erret 64 211 2	6, 9 229 7, 13	11	exaltior 130 9
erronem 146 7	230 1 232 1 233	euntibus 9 6	exegi 209 15
error 71 15 138	18 234 2, 5, 14	euntis 61 4	exegi 96 1
11 180 14, 16	235 9, 18, 22 246	evoluisse 111 4	exemplis 174 22
212 2	11, 16 237 13	Eure 105 2	190 4
errorem 84 16	238 8 239 13,	Euris 1 4 9 143	exemplis 78 9 79
erroribus 18 3	18 241 11, 15,	5	14 174 10 180
erubui 106 7	18 242 9, 15	Europen 33 7	1 183 14
erubique 182 16	este 1 9 14	Eurus 67 8	exemptum 49 2
erubuisse 218 4	esto 210 11 221	Eurybates 21 9	exercentibus 143
236 8	10	Eurybati 21 15	5
erudiendus 10 4	efuros 88 4	Eurymachique 8	exercere 35 11
erunt 89 5 153	8 4 5 1, 6,	10	exercet 67 13
16	10 6 14 17 2, 3,	Eurytheus 86 5	exhibitis 189 2
eruta 45 6	5, 10, 12, 15 8 4,	88 11	exhibiturus 59 8
Erycina 146 11	5, 10 2 11 6	Eurythosque 94	exhibuere 184 16
es 5 3, 8 165 5,	12 4, 7, 12, 16	11	exhibuit 107 20
7 79 13 90 3	13 1, 3, 8 14 3,	ex 14 14 22 15	exi 129 15 225
93 5, 12 107 13,	10 15 1, 5, 6, 7,	23 4 38 3 42 7	17, 18
12 258 5 241	8 17 7, 11, 14	97 3 178 18	exierat 108 21
4	18 2, 10, 14 19	1 9 4, 12 128	exige 71 3 177
esse 7 7, 9, 11 19	7, 12, 16 97 5,	16 1, 8 13 1 9	14 257 18
3 25 2 29 10	8, 19 98 3, 14	1, 2 161 5, 11,	exigere 104 8
38 13 44 6 47	99 9, 100 3, 9,	165 14 24 11	exigit 18 10 68 8
3 52 8 153 4	19 101 1, 2 102	226 11	exiguas 7, 10
73 2 75 2, 16	10, 21 227 2, 6,	exacta 188 3	exiguissima 141 3

exiguo

VOCABULORUM.

exiguo 4 5 35 4 137 2 183 1 194 9	exular 95 15 exulet 63 16 exultas 236 17 exululare 149 16 exurgis 138 9 exuta 93 9	224 6 facilem 167 13 facilemque 195 15 faciles 106 1 116 8 158 5 172 10 193 3 5 208 16 facimus 221 17 facinus 62 15 97 6 117 7 168 13 facio 207 3 facis 28 11 49 9 77 7 182 7 198 8 219 6 220 17 225 18 228 8, 12 facit 38 14 107 19 143 4 148 2 157 10 164 15 167 8 facito 128 5 216 4 faciunt 9 8 6 4 197 9 221 1 facia 10 8 13 14 16 12 26 0 27 9 42 149 4 51 8 55 3 10 65 11 83 4 87 4 factaque 91 12 factae 163 11 factam 221 17 facti 95 9 123 19 138 16 179 18 factis 38 8 60 1 86 2 factisque 16 1 facto 100 4 193 14 109 16 179 11 219 11 factos 139 10 factum 164 3 174 19 218 16 220 11 242 15 factus 147 3 facunda 154 13 facundus 27 17 fagi 43 5 faginea 47 7 falcatus 19 13 falce 6 2 43 6 59 2 fallaci 18 12 fallar 7 12 fallas 65 16 fallax 174 15 190 19	fallentem 25 18 fallenti 50 13 fallere 2 6 14 15 165 19 61 16 69 13 172 14 227 14 228 4 falleris 93 11 174 1 falles 220 7 falli 50 14 222 19 fallimus 208 2 fallit 212 1 fallitur 191 4 fallor 50 7 67 1 fallunt 177 5 falſa 57 11 190 6 136 11 180 13 183 2 211 13 223 12 falſe 68 17 falſam 181 6 225 16 falſis 3 2 54 10 falſo 12 14 67 1 falſo 186 11 fama 6 13 24 3 30 14 53 9 70 8 86 1 91 4 124 5 127 9 139 2 179 3 187 11 242 5 fama 211 14 234 15 famaque 164 30 famae 31 5 88 7 93 17 187 14 189 15 215 12 famam 65 3 182 1 233 7 famem 139 12 famofus 94 12 famulae 50 1 famulaeque 25 3 famuli 222 1 famuloſque 138 5 famulumve 224 19 farra 282 12 fas 21 6 38 14 128 7 160 11 167 5 faſſa 94 4 240 22 faſſaque 242 13 faſſae 40 8 190 15 206 4 faſſo
---	---	---	--

F	Abula, 213 2 fac 129 8 187 2 204 16 227 4 228 11 238 3 face 17 8 19 2 132 6 225 16 239 10 facem 159 10 facere 118 5 234 16 facierem 106 3 facient 99 1 103 5 171 5 faceres 80 6 148 6 195 10 faceret 106 19 faces 13 6 56 6 109 9 11 133 2 134 8 237 4 238 16 faciam 93 15 107 1 169 19 192 11 205 5 207 2 231 3 faciant 15 2 129 12 20 1 facias 210 16 225 12 faciat 241 9 facie 50 5 59 1 145 11 164 16 169 20 187 17 197 3 220 16 faciem 122 9 126 15 167 9 172 161 17 facienda 65 11 facient 175 2 faciente 226 19 facientia 13 5 facies, verb. 162 13 233 12 241 21 facies, nom. 83 18 144 5 6 180 6 183 9 192 4
---	--

I N D E X

falso 157 7	239 7	ferentibus 164 1	ferus 74 12 21 2
fastidia 162 9	fecerat 61 12	ferere 220 10	104 9 163 20
fastus 40 2	fecore 21 3 125	feres 103 22 175	171 9 226 25
fata 4 1 54 16	19	5, 10 177 12	233 16
55 8 56 11 57	feci 12 9 95 5	feret 75 2 123	fella 202 2 209
7 64 5 113 11	158 3 170 7	19	2 231 10
156 2 212 6	219 9 234 17	feri 93 12	fellaque 16 16
242 4	fecimus 137 13	feriant 139 14	35 14
fataque 211 12	fecisse 209 10 253	feris 37 10 101	fellaque 235 12
fatale 34 3	5	10	festos 162 4
fatali 95 16	fecit 83 7 183 4	feriuntur 6 4 76	fias 224 9
fatibor 83 17	201 10 225 8	7	fiat 141 8 183
fatentis 106 8	felicem 203 6	fero 52 6 145 6	11 200 17 210
fatetor 129 1 219	felices 109 13 186	ferocior 28 3 154	13
15	7 211 17	ferocis 35 3	fibrae 88 5
fateri 136 13 221	felici 99 21	feror 32 11 58 4	fiata 112 4 185 1
9	feliciciaque 193 15	61 6 72 6 87	fiata 232 2
fateris 230 13	felicior 26 5	11 151 6 194	fiataque 107 19
fati 10 6 72 2	felicis 230 5	20	nato 179 7 179 1
fatigat 232 5	feliciter 74 13	ferorum 113 15	hctus 13 3
fatigatus 129 14	feliculus 74 3	feros 41 1 59 1	hda 39 6
fatigatis 197 17	felix 49 1 61 13	121 13 224 3	fidam 48 5
fatigent 147 7	180 13 183 11	ferox 26 3 35 6	hde 12 8 51 5
fatis 9 6 71 2 73	188 14 194 5	141 1 214 1	159 6 177 14
5 96 4 159 5	204 7 234 12	ferre 52 4 59 15	180 8 209 14
162 1 172 9	fer 141 13	89 1 93 14	216 22 223 16
fato 33 5 76 5	fera 4 4 7 11	ferrea 102 1 122	227 6
81 7 129 9	43 2 127 11	11 127 16	fidelem 186 3 190
fatum 43 17	ferae 36 2, 8 67	185 16, 17	3
fatut 22 13	4 87 9 110 8	ferret 108 20 111	fideibus 141 15
fauce 92 12	feram 27 10 58	2 127 10 194	fideis 9 9
fauibus 91 13	11 112 14 190	12	fideliter 147 5
faveant 41 7	12	ferreus 6 7 28	fidem 55 10 68 7
faveas 196 13	ferar 16 8 99 15	8 30 10	71 16 123 4
favebit 214 19	ferare 68 14	144 7 160 8	147 7 160 8
favente 25 16 61	ferarum 93 15 97	ferro 5 1 28 15	178 4 218 5
14	1	35 7 128 17	227 10 229 2
faventes 12 1	feras 32 2 41 6	137 15 242 1	237 14 241 19
faventia 58 5	78 8 87 18 223	feruum 20 1 95	242 6
faveo 185 7	8 240 2	1 104 3 105 7	fidemque 65 6
faver 60 2 191	ferat 46 12 116	122 9 134 3	hdes 12 13 17 12
11 212 15 231	10 189 10	177 9 227 7	56 1 65 16 100
4	feratur 219 2	fers 69 11	12 102 10 185
favisset 231 7	ferre 196 11 208	fert 198 15 227 8	10 199 9 220
favit 17 14	9	ferre 109 11	2
Faunus 51 4	ferobar 197 10	ferilis 92 10 143	fidesque 102 11
favor 242 9	ferobat 83 9 129	6	fiducia 174 15
favore 14 16	1	feris 109 11	179 5 180 5
fausti 110 3	ferenda 216 20	ferur 52 2 68	185 3
fausto 239 20	ferendos 62 1	10	fidus 12 3
faustos 214 13	ferendum 42 7	fervet 194 16	fieret 198 14
fax 159 14 191	ferens 132 7 228	ferunt 3 12 87	fieri 23 7 47 5
7 239 10	18	5 155 8, 9 182	132 14 166 3
faxque 56 2	ferent 65 6	20 191 10	173 3 184 9
febris 224 5	ferentem 87 15	feruntur 30 1 135	185 18 224 4
		11	higrine 240 4

VOCABULORUM.

fies 144 7 190 9	flamma 202 17	fluctibus 36 13 67	formaque 161 15
fiet 31 6	flammaque 210 18	6	formæ 145 4 157
figar 172 8	flammæ 123 1 156	fluctu 212 9	8 160 17
figat 30 12	5	fluctus 19 17 45	formam 145 5 164
figi 102 1	flammaque 122 9	16 119 3	7 167 8 184
figit 59 9	flammam 169 15	flumina 59 5 140	20
figur 176 18	152 8	3	formidare 177 3
figura 103 6	flammarum 212 17	flumine 42 20	formosa 145 13 171
figuræ 100 15	flammæ 121 14 158	fluminei 81 9	13 220 15
figuram 139 13	9 165 18	fluminis 81 4 203	formosæ 91 16
fila 33 11 91 5	flammea 117 15	4	formosam 139 4
100 6	flammiferam 159 10	fluviali 43 9	194 6
filia 63 18 101 5	flammis 197 6	focis 11 14 66 6	formosus 164 18
109 8 147 8	flava 34 12 235	235 12	formose 126 13 148
filius 103 4	10	focos 135 6	13
findam 200 16	flavaque 213 5	fecunda 52 3	formosi 69 15
finde 217 8	fluentes 50 2	fecundo 92 9	formosior 197 7
findere 158 14	flavi 112 3 221	federa 30 13 39	formosis 183 13 197
findis 117 2	1	13 48 7	7
fine 5 12 21 15	fleat 212 12	federe 65 7	formoso 150 8
34 16 79 17	flbam 3 3	femina 15 1 28	formosus 113 11
fines 181 17	flbant 120 9	14 34 15 72	formula 225 15 237
finis 122 5 234 1	flebat 82 8	11 93 13 100	11
finge 41 12 68 15	flebile 143 3	10	forfan 192 16 226
99 19 137 13	flebiliora 120 4	Femineæ 56 12 105	12
176 7	flebilis 126 17 223	8 208 2	forfitan 7 10 11
fingebam 2 10	10	feminae 77 6	10 17 14 33
fingit 225 2	flebis 204 11	femineas 46 6	5 73 3
finiat 240 15	flebit 122 8	femineo 18 8	fortasse 123 19 192
finibus 166 10	fleche 42 1 98 16	fenoque 42 15	11 222 7
finiet 165 18	103 21 196	foetu 63 1	forte 22 3 34 1
finis 204 8 211	16	foetus 218 7	116 4 7 122
10	flechterer 183 8	foliis 42 14 49 3	11 170 15 228
finit 167 18	flecti 180 12	fons 152 6	13 42 9
finitimus 72 10	flectitis 206 12	fonte 81 6 139 16	fortes 26 15 29
finxit 12 4	flectunur 163 5	239 6	13
firma 13 12 39 1	flenda 210 12	fontem 43 14	ford 54 2 57 2
166 2 238 7	flendo 81 3	fora 286 11	132 1
firmataque 166 13	flendus 143 3	foras 281 1	forua 93 3 138
firmus 188 18	flens 94 17	fore 172 7 199 1	10 192 3
firmius 209 13	flentem 221 19	forem 22 3 54 4	fortior 9 12 216
firmo 222 10	flentes 199 7	63 9	10
firmum 203 7	flentis 44 11	forent 38 6 73	fortis 34 4 80 7
fit 31 3 46 3 108	flero 142 4	14	fortissime 26 19
5	flere 81 3 83 6	fores 158 18 165	fortiter 75 14 85
fiut 150 17 198	149 12	13 172 2	4 109 5
5 202 12	flerent 99 1	foret 7 3 11 12	fortius 206 6
fixa 236 9 242	fler 22 8	13 12 17 6	fortius 128 19
14	flerti 44 9 11	foribus 129 3 196	Fortuna 115 15
fixi 72 9	flerus 170 4	8	fortunâ 23 9 146
fixis 228 14	flere 228 7	foris 120 14	13 134 13
fixus 54 14	flervi 98 23	forma 15 6 23 1	fortunam 94 4
flagrat 163 20	flerit 26 5	34 4 185 5	folio 28 16
flaminaque 102 8	flexos 35 4	formâ 59 12 139	folius 41 8
flamma 113 14	flere 34 11 135	8 160 18	fovere 209 8 240
130 12	10	formaque 92 13	8
			fovet

I N D E X

fovet 30 11 169 8	freto 73 12 77 9 208 14	fuerit 15 5 167 5	fumosis 66 6 235 12
fovit 181 6	fretorque 72 7	tuero 110 10	fundatura 163 5
fractis 216 8 217 7	fretum 191 6 158 13 205 6 210 8 215 2 216 4	fuga 155 18	funde 110 15
franaque 30 18	fretumque 103 4 131 1 196 5	fugacia 125 13	funebria 105 7
franis 32 10	frigida 2 4 19 5 99 5 110 7	fugax 74 10 140 5	funera 131 16
frano 206 12	frigidior 98 12	fugam 63 19	funere 68 13 135 12
fragiles 136 5	frigidus 3 7	fugantem 168 5	funeribus 101 14
frangat 281 10	frigidus 210 18	fugatura 199 1	funeris 73 6
frangenda 75 3	frigora 198 3 216 4	fuge 109 10	funesta 120 4
frangitur 3 4	frigore 149 14 241 16	fugerat 105 15	fungi 134 17
frater 23 18 27 18 66 14 72 4 17 73 7 79 2 3 96 10	frigus 120 6	fugeres 124 6	fungitur 186 6
fraternaque 74 9	frigulque 94 13	fugias 24 2	funguntur 84 9
fratre 38 14 141 10	fronde 47 7 97 8 139 12	hugiens 118 3	furentem 50 1
fratrem 47 13 66 3 77 2	frondes 71 6	hugientia 203 3	furentes 121 11
fratremque 31 13 77 1 102 9	frondibus 115 9 121 151 18	fugio 84 10	furialis 151 5
fratres 38 3 117 7	fronte 239 3	fugis 65 11 67 7 12 91 3 98 15 138 12 235 1	furiis 32 11
fratresque 28 13 82 8 175 7	frontem 40 11	fugisque 140 7	furiola 13 11 46 5
fratri 63 17 104 5	fruar 112 14 190 11	fugisse 155 17	furis 139 9
fratribus 26 1 133 9 138 7	fructum 179 11	fugit 23 8 33 12 38 8 94 13 135 7 138 9 210 13 238 14	furore 169 2
fratrique 72 7	fructus 122 2 221 12	fugitiva 47 11	furorem 228 15
fratris 37 9 49 2 62 5 121 8 239 12	fructu 224 6	fugiturus 13 13	furoris 173 2 196 16 198 23
fratrum 26 13	fructur 58 9	fugunt 16 7 149 11	furti 196 6
fratrumque 174 19	frugibus 107 17	fui 11 7 12 4 18 6 22 5	furtim 56 3 192 13 209 2 224 19
fraudata 64 3	frui 59 14 174 4 221 16	fuisse 14 8 23 20 108 17	furus 28 7 173 1 10
fraude 68 18 100 10 219 1 237 5	fruitur 16 5	fuissem 23 5 70 7 179 9	furtivæ 197 17
fraudis 16 4 219 2	fruoque 100 15	fuisles 63 5 80 7 184 5	furtivis 141 14
fraus 219 3 11 14	frusta 2 4	fuisset 14 11 21 13 28 17	furtivum 106 10
fraxina 108 6	f rustraque 212 7	fuissti 50 3 151 15	f r tium 186 3
fregerit 86 4	frutices 98 5	fuit 2 1 5 10 6 2 11 5	falsa 145 8
fregit 171 9	fruticosaque 19 3	fulges 197 5	falsique 15 7
frequens 160 2	fuera 10 7 23 12	fulmino 40 10 69 4	falso 208 1
frequentent 120 7	fuera 115 11	fulminis 24 10	falsos 91 8 111 4
frequentes 135 9	fuera 26 5 146 3 198 2 237 3	fulserit 24 3	falsum 22 15
freta 19 6 9 67 12 75 3 13 81 11 85 2 101 1 105 18 124 7 140 5 147 3 258 4 160 7	fuere 73 14 98 18 121 2 220 18	fulsit 46 1 87 2	futura 20 8 69 6 70 2 107 11 145 12 164 14 177 6
fricu 154 18	fuere 151 4 158 10	fulva 54 2	futuri 175 9
	fuere 47 4	fulvos 22 15 100 19	futuro 38 11
	fuere 230 8	sumant 3 10	futurus 73 1 181 18
		fumo 130 10	

VOCABULORUM.

G

Gænilo 72 15
 galea 126 9
 galeam 27 18 |
 132 2
 galeamque 132 9
 Gargara 163 3
 gaude 121 17
 gaudent 207 5
 gaudes 236 11 |
 240 21
 gaudet 150 1 | 168
 2 | 175 1
 gaudeat 121 7
 gaudia 26 20 | 112
 14 | 130 6 | 141
 11 | 150 10 | 174
 11 | 184 7 | 189 12 |
 195 13 | 198 21 |
 206 3 | 208 5 |
 209 14
 gelida 125 18
 gelidi 198 3
 gelido 60 8 | 108
 12 | 149 14 | 201
 4
 gelidus 195 11
 gelidusque 44 3 |
 160 15
 gemellam 61 13
 gemelli 82 8
 gemellis 117 13
 gemello 63 1
 geminae 120 14
 geminas 174 21
 gemini 117 12 |
 215 16
 geminorum 172 1
 geminos 87 5 | 192
 2
 gemit 63 11
 gemitu 169 14
 gemitum 106 2
 gemitus 107 1 3 |
 136 1 | 169 13
 gemma 147 12
 gemmas 51 9 | 89
 14 | 235 7
 gemo 232 15
 genae 81 6 | 98 24 |
 153 8
 genas 46 4 | 8 | 76
 3 | 108 22 | 218 4

gener 229 6
 generi 14 12
 generis 33 5 | 39
 1 | 87 7 | 137 12
 generisque 23 13 |
 85 1
 genero 79 13
 generos 138 13
 generosa 229 13
 generosaque 61 5
 generosae 166 5
 geniale 206 9
 genibusque 40 5
 genis 104 10 | 228
 14 | 236 8
 genitor 40 9 | 109
 7 | 117 17
 genitrici 175 7
 genitrix 163 13
 genitura 114 5
 genitus 167 15
 gens 116 4
 gente 33 6 | 74 11 |
 166 7 | 167 11 |
 178 7
 gentes 189 18
 gentis 33 7 | 34 2 |
 165 5 | 181 7
 genu 125 16
 genus 85 1 | 97 1 |
 116 2 | 132 4 | 181
 1 | 214 8
 geram 126 7
 gerant 123 20 |
 192 6
 gerat 126 8
 geres 132 13
 geris 139 14 | 195 8
 germana 49 7 | 63
 17 | 86 5
 germanaque 96 9
 germane 118 3
 germanis 137 4
 germanus 95 15
 gerunt 140 13
 geruntur 127 11
 Geryones 92 6
 geli 26 7 | 31 9 |
 gestu 93 3
 glacialis 18 9
 glacie 3 7 | 98 12
 gladio 20 4
 gladiis 101 2 | 117
 4 | 191 16 | 219
 17
 gloria 14 10 | 27

10 | 115 18 | 148
 13 | 164 19 | 165
 2 | 172 1 | 178 2 |
 181 9 | 187 13 |
 191 13 | 256 11
 gloriæque 214 6
 gnati 149 17
 Gnosa 34 8
 Gorge 96 9
 gracilem 230 11
 gradibus 236 1
 gradu 22 12
 gradum 129 18
 Græca 21 2
 Græcia 25 12 | 175
 12
 Graia 49 11, 12 |
 112 2 | 113 6 |
 123 13
 Graius 78 2 | 153
 15
 gramen 151 14
 graminea 32 8
 graminibus 52 3 |
 160 14
 grandævus 125 7
 grande 54 6 | 69 6
 grandia 22 14 | 101
 4
 grandius 147 2
 grata 3 12 | 21 13 |
 83 14 | 121 17 |
 130 3 | 144 2 |
 151 16 | 154 1
 gratare 61 11
 gratia 67 7 | 103
 14 | 112 4 | 233
 18
 gratior 37 2
 gratulor 53 3 | 85 7
 gratum 157 9
 graus 66 9
 gravatur 57 9
 grave 107 6 | 195
 4 | 216 2
 gravem 93 14
 graves 103 10 | 135
 13
 gravibusque 134 1
 gravidæ 61 12 |
 153 8
 gravidam 73 3
 gravidus 159 8
 gravior 226 11
 graviora 2 8
 gravis 48 1 | 79
 L 1

5 | 146 13 | 207 9
 gravius 139 8
 gravius 30 15 | 178 1
 grege 30 18
 greges 42 13
 gremio 46 6 | 76
 2 | 83 14 | 94 14 |
 104 4 | 181 6 |
 236 9
 gremioque 106 7
 gressus 175 5
 gubernabit 155 15

H

Habe 22 10 |
 118 2 | 184
 14 | 205 10
 habeas 172 10
 habeat 110 14
 habebat 79 6 | 164
 11
 habebit 115 7 | 167
 4 | 176 11
 habenda 49 2
 habendam 65 13 |
 74 15
 habendus 65 15 |
 229 18
 habenis 91 9
 habent 14 4 | 21
 4 | 30 10 | 61 18 |
 97 18 | 153 12 |
 197 20 | 216 14 |
 228 10 | 239 8
 habente 128 8
 habeo 81 5 | 195 9 |
 158 14
 habere 61 10 | 69
 8 | 84 14 | 134 6 |
 152 6 | 154 8 | 167
 12 | 171 6 | 202
 16 | 206 2 | 222
 8 | 237 4 | 239
 14 | 242 0
 haberes 10 3
 haberet 40 4
 habes 43 12 | 79
 18 | 83 3 | 102 4 |
 123 15 | 141 12 |
 144 4 | 149 6 | 157
 6 | 183 16 | 197
 8 | 219 14 | 222
 18 | 225 19 | 236
 12 | 241 6
 habet

I N D E X

haber 7 6 12 12	haffile 35 5	hefternæ 216 15	hæc 120 8
30 8 35 6 36	Hebri 11 11	heu 7 1 13 14	hodierna 96 11
8 51 6 60 4	Hebrus 18 10	40 2 49 14 56	homine 139 2
62 12 68 6	Hecates 121 16	1 105 3 133 6	hominem 173 17
71 15 72 4 76	Hector 4 9 25 14	168 13 203 2	homines 226 4
8 77 2	Hectora 47 13 127	hiatu 24 9	homirum 85 5 92
habetque 191 11	15 128 1 177	hic 5 2 15 10	4 99 16
habitanque 101	3 192 7	25 10 37 1 56	honestia 14 12
11	Hectoras 128 4	9 57 4 74 8	honestas 71 15
habitantia 15 7	Hectore 2 12 73	80 2 87 8 96	honor 87 15
habitas 6 15	14	6 113 1, 3 120	honores 185 13
habitura 157 2	Hecoreo 2 11	15 124 6 129	hora 105 15 173
160 8	Hecubæ 47 4	8 134 14	7 208 14 207
habuisse 53 6 220	hei 18 2 21 14	hic 4 6 7 9 22	19 234 6
14	45 12 55 5 110	8 112 9 158 9	horis 109 15
habuit 173 11 178	2 114 7 126	165 1 195 2	horrens 117 9
8	17 175 9 183	202 11 210 3	horret 103 11
hac 4 6 29 10	6 191 16 199	hiemis 67 7	horror 160 15
47 12 100 17	15 223 11 236	hiemis 57 4 67	hortari 32 6
109 8 112 14	4 240 21, 22	7 70 4 118 11	hortor 216 9
158 3 204 14	Helene 185 14	203 6 204 18	hos 74 1 103 19
212 16 221 7	Helene 46 11 172	209 9 210 4	hospes 20 11 54
238 5	9, 15	212 8	11 73 16 87
hactenus 87 11 152	Helenem 83 14	hinc 19 15 45 15	17 126 14 127
4 192 17	Helicem 201 1	57 8 61 3	8 178 10 187
hæc 14 3, 4 158	Helle 200 11 212	71 7 115 3 125	4
10	16	1 149 1 153 1	hospita 10 9 15
hæc 6 8 7 8 25	Helles 212 11	160 5 177 13	10 56 12 75 1
8 31 2 35 14	Hellepontiaca 107	187 9	hospite 50 6 82 4
37 7 60 5 64	18	Hippodamia 82 1	hospitibus 188 17
3 70 1 77 8	Hellepontiaci 198	8 191 18	hospitiū 169 5 178
84 1 86 10 89 1	22	Hippolyte 236 16	3
Hamoniæ 119 5	heræ 91 6	Hippolyto 40 16	hospitio 113 5 164
Hamoniis 54 11	herba 6 5 36 6	231 6	3
Hamoniis 129 4	42 14 51 13	Hippolytum 31	hospitis 173 10 14
Hamoniis 191 18	151 16	14	16
Hamonis 124 4	herba 192 15	Hippomenes 171 7	hospitum 14 9
Hæmum 18 9	herbaque 121 15	237 2	hospitumque 18 4
hærebat 46 6	herbam 36 1	Hippotades 195	hospite 29 4 30 2
hærentem 103 8	herbas 106 11 151	16	58 16 72 6 84
hæres 93 8	13	hirsuti 93 6	10 88 2 106
hæret 231 9	herbas 51 15 59	hirsutos 90 3	16
hæsisset 11 12	11 64 5	his 23 3 30 1 41	hostem 74 7 233
hæsit 30 3 34 10	Heracle 87 2 94	11 70 7 90 1	13
hamo 206 13	7	109 7 127 13	hostes 112 9 128
hanc 1 1 59 13	Herculeæ 90 4	130 19 164 11	9
62 7 80 9 132	Herculeo 89 11	173 1 176 5	hosti 29 2
19 153 5 156	Herculis 87 11	hiscere 63 2	hostia 58 12
3 161 6	95 9	hoc 7 12 9 6, 8	hostibus 9 11 128
haræ 9 9	Heredem 16 4	12 12 14 8 15	12, 15 169 3 176
has 46 10 81 5	Hermione 77 1	9 20 10 21 8	14 224 9
103 17 163 18	81 1	28 12 34 3 43	hæstus 22 2 30 2
171 11 213 7	Hermiones 170	12 44 9 49 7	68 12 87 9 122
hæsta 27 14	18	50 10 53 3 73	10 126 14 131
hæsta 126 3	heros 37 3 179 7	11 76 12 81 7	16 178 10
hæstam 3 4 27 7	hefterna 209 18	84 4	

VOCABULORUM.

hac 58 4 158 11	9 137 3 141	jacuisse 27 5	5 190 9 209
199 9 224 18	17	jacuissim 2 4	18 210 17 218
231 13 241 9	Hyppipyle 57 7 63	jaculatrix 229 19	11 235 5
huc 97 19 99 13	11 189 1	jaculo 241 8	Iden 46 9
126 4 148 13	Hyppipyles 62 8	jaculum 32 7	ideo 187 8
huic 6 11 86 4		jam 6 2 10 5 14	idonea 180 11
168 12 204 12		5 169 14 17 13	idoneus 71 11
219 11		24 13 32 3 36	ejecisset 112 9
huius 174 18 220	I	9 37 2 67 15	jeur 59 10
13 230 7	I 22 10 78 7	76 40 10 87 6	ierant 146 19
humana 90 8	93 3 123 14	106 17 108 1	ieras 13 2 61 3
humani 225 19	181 7 194 5	jamdudum 157 9	iere 70 15
humens 84 6		212 6 222 4	ierit 240 10
humeralis 198 17	jaceas 226 17	jamjam 100 17	igitur 121 11 177
208 7 209 6	jaceat 121 7	jamne 208 5 7	7 185 11 202
216 12 235 8	jacebam 47 7	jamque 96 9 98	7 213 9
humero 197 17	jacebant 135 13	23 106 9 108	ignara 84 12
228 16	jacebas 136 7	13 118 8 125	ignarus 228 8
humeros 69 12	jacent 26 14 40	8 129 14	ignar m 226 20
humerus 90 2	2 85 4 147 11	janua 39 8	ignarus 38 5 54 11
humet 45 8	162 12	jarbas 92 15	89 5 194 12 210
humil 37 10	jacente 151 6	jardanus 93 1	16
humida 209 6	jacentem 115 5	jafon 55 9 61 11	ignava 234 16
humiles 25 3	jacentes 138 13	62 15 120 15	ignavus 78 11
humili 42 16 85	jacentibus 42 15	176 1 190 19	7 213 9
10	jaceo 174 10	215 15	ignat 24 10 30 11
humilisque 40 1	jaceo 174 10	jafona 58 11	52 2 73 1 95 16
humo 32 8 54	jaceo 24 14	ibat 4 6 36 4	109 12 120 2
14 140 2 172	jaces 174 9 223	Iberi 92 5	134 7
4 223 10 242	14	Ibi 235 20	igne 220 17
14	jacet 1 3 25 12	ibimus 153 9	ignem 143 5 157
humor 168 10	27 12 40 13 48	ibis 24 7 75 7	3
humum 55 7 86	12 94 14 104	102 19 175 3	ignes 112 7 121
12 92 2 101 20	4 113 4 133	ibit 24 18 102 15	13 163 19 214
117 2 10 129	10 137 7	161 13 191 14	13 227 7
10 175 6	jaciente 218 8	16	igni 31 11 159 13
humus 6 3 19 5	jacitabam 196 10	Icarium 196 2	ignibus 69 10 73
54 8 73 10	jacitatem 23 16	Icarus 7 14	2 86 14 113 9
hunc 33 5 36 4	jacitantes 21 11	Ichnobatesque 100	152 11 195 12
109 3 128 3	jacitatur 191 5	3	226 14
148 5 7 9 152	jacitare 122 3 214	icta 58 2 241 8	ignis 78 4 114 2
6 162 4 183 2	3	ictus 159 4	162 14 169 16
226 18 233 6	jacitas 69 11 138	id 46 5 51 7 69	197 19
huncine 173 17	3 181 1 192 3	3 204 3 217 3	ignorantia 227 11
Hydros 91 13	233 18	2 8 9 219 4	ignoras 177 6 222
hyemi 43 18	jacitatur 70 4 161 9	idque 226 12	3
Hylla 96 12	208 12	Ida 51 4 153 4	ignorat 174 1
Hyllus 96 12	jacitatur 98 20	Ida 160 1 184 15	ignorem 224 17
Hymen 56 4 5	jacitatu 210 1	Ida 173 13	ignorent 228 9
94 12 120 1 7	jacitatur 67 1	Ida 168 2	ignores 242 3
135 7	jacitis 53 11	Ida 32 12 82 4	ignoret 229 3
Hymenae 109 9	jacito 193 10	Ida 215 17	ignoro 7 4
120 7 135 7	jacitor 88 4 232	idcirco 178 5 225	ignoscet 79 11
Hymenaeus 12 15	19	20	ignotas 32 1
238 13	jacios 55 5	Ida 127 5	ignotis 72 7 95
Hypermetra 33	jacitum 138 15	idem 79 1 1 150	15
	jacui 136 4	1 1 2	ignotum 200 2
			iidem

I N D E X

idem 65 6 221	illius 107 12 198	impediebat 234	6 7 75 12 8 6
17	21 232 18	12	9 1 11 10 4 12
Illicis 126 8 190	illo 16 3 36 2	impediendus 212	11 14 15 13
11	37 7 89 12 97	18	10 15 3 16 2
Illico 236 14	3 98 13	impediente 135	3 18 13 19 9 13
Illicos 190 5	illuc 115 10 224	10	15 20 8 21 11
Illicidique 175 8	18	impellere 29 5	22 7
Illicibus 36 5	illuc 97 19 115	impensâ 76 6	Inachi 140 4
Illicibusque 160 2	13 126 4 151 5	imperat 105 2 160	Inachiz 131 12
Illicis 115 9	illud 105 4 124	19	Inachides 135 3
Ilion 5 10 74 3	8 125 6 164	imperet 195 16	Inadulto 117 1
127 5 159 13	13 165 15 198	imperfecta 105 5	Inaqualis 87 13
166 13 191 10	24 215 10 218	237 3	Inane 24 6 102 10
Ilioneus 176 16	11 241 20	imperiola 222 5	149 18
illa 9 13 16 5	illum 15 9 37 4	impetus 32 2 45	inana 88 5
17 1 19 8 23	167 17 185 18	16	Incalui 105 13
6 26 5 36 8	117 17 208 7	impia 72 13 95 6	Incaluisse 195 12
37 2 39 13 43	239 13 240 7	96 18 101 14	Incendia 103 17
17 45 14 48	imagine 77 3 122	135 6	2 4 7
30 49 14 50 4	17 139 9 180	impiger 25 15	Inceptus 23 10 195
57 14 59 3 55	13 197 11 216	impleat 28 5 74	5
6 60 9 62 6	15	13 145 5 189	incerta 6 13 232
9 11 63 8 70	imago 15 9 67 1	16	9
9 80 6 86 9	69 1 70 1 90	impies 117 3	incerta 88 7 532
93 4 12 98 16	7 104 130 7	implet 55 8	11
113 8 114 8	132 17 230 5	implettem 63 7	incertam 133 9
115 8	imbelles 9 2	impleti 57 6 80 9	incertior 61 1
illac 100 7	imber 70 10	86 14	incerto 83 12
illae 46 7 21	imbre 103 10 198	implevique 46 9	incertum 97 9
illaco 1 3 2	18	implicitis 92 8	incindere 35 11
illam 14 11 50 7	imitanda 35 15	implicuisse 20 6	incingi 90 6
illas 158 9 191	imitare 137 7	imploro 123 5	incipiens 196 7
13 204 9	imitata 126 11	impone 110 13	incipit 69 14
ille 4 11 5 2 6	immanis 195	imponere 220 1	incise 43 5
9 11 7 10 8 3	7	imponet 132 2	incitat 212 2
9 4 10 12 13	immemor 112 8	imposita 163 11	incitet 174 3
3 20 12 22 12	149 8 234 2	impositas 207 14	inclusam 77 4
26 3 28 17 30	immemsa 86 3	imposito 108 8	inclusus 80 14
8 9 10	immemsas 7 15	imposuere 160 14	inceptum 146 13
illi 4 1 93 7 113	202 2	imposui 98 21	incognita 27 1
2 126 16 132	immemsis 57 4	imposuisse 86 4	incola 6 1
15 174 21 177	165 10	91 4	incolumi 53 3
1 180 1 187 6	immensum 45 13	imposuit 39 2 169	increpat 7 15 80
illuc 4 8 102 3	immissaque 58 7	6	11
4 113 1 128 3	immutatus 28 3	impressis 261 3	increpet 8 1
150 9 205 13	immittere 19 15	improbe 100 11	increpuisse 27 6
218 9	immodicus 200 7	123 14 144 4	incubet 92 2
illine 45 10	immodicus 232 22	182 7 195 11	incubui 151 15
illique 134 7	immodicus 9 9	209 3 225 11	incubuit 125 7
illis 18 13 22 17	immodicus 134 6	236 11	incubique 62 2
61 15 101 11	imo 220 3	imprudens 239 16	incultus 81 6
116 15 161 5	impar 206 5 211	impulsi 151 6	incultus 94 3
168 11 181 12	5	impulsa 103 11	incumbo 99 11
223 7	impavidus 59 14	impulsaque 128 8	inde 14 6 61 3
illit 217 1	impediareque 205	imputat 60 4	70 2 98 9 353
illita 96 7	8	in 2 10 11 3 9	15 176 14

indebita

VOCABULORUM.

indebita 158 1	20	inataque 67 3	infisteram 235 3
indice 156 5	infidum 66 12	innumeras 166 11	instructa 175 1
indicio 108 2 113	infirma 206 7	innumeraque 163	instruere 177 2
14	infirmas 262 10	4	instruis 76 6
indiciū 59 16	infirmum 230 9	innumeri 177 4	instruxitque 93 15
201 6	infusa 238 15	innumeris 235 17	insula 40 15 99 15
indiciūque 170	infusus 17 3	Ino 105 20 149	100 20
7	ingemit 240 19	5 152 5	insuper 141 14
indigna 300 12	ingenii 241 10	inopi 141 2	inactam 179 17
indigna 233 16	ingenio 16 2 55	inops 64 2 141	incepere 99 10
indignæ 42 8	11 67 2 104 12	2 147 15 3 151	inter 15 3 24 17
indigner 177 9	145 4 155 6	5	37 11 51 16 42
indignor 26 7 125	ingeniola 61 9 154	inornatis 77 10	13 61 10 83 3
20	12	inquam 208 11	91 1 92 11 105
indignos 109 2	ingeniosus 219 8	inque 8 7 16 6	6 117 8 129
indignus 168 13	ingenium 148 2	53 12 74 4 92	13 164 18 241
indomitis 143 5	206 6	7 108 22 115	15
inducto 66 5	ingeniumque 154	16 128 14 129	indertum 11 11
indue 126 6	14	18 135 4 148	150 13 188 13
induit 80 6 235	ingens 175 3 176	13	208 17 211 5
8	7	inquirat 229 9	224 13
iners 126 14 165	ingentem 159 9	inquire 30 20	interea 98 1 109 1
14 174 6 198 24	ingentes 123 18	inquit 16 9 120	113 15 162 1
inertem 102 5	ingentibus 161 7	15 214 14	196 5 205 1
inertia 138 9	ingenuas 218 4	infana 68 3 123 3	208 3 217 9
inertis 199 12	ingenuos 12 4	infamæ 140 10	interitus 204 12
inelle 180 10 185	ingenuum 51 10	infani 94 11 194	interna 72 3
10 190 8	ingerit 235 12	18	intima 164 9
ineff 180 14 232	ingratis 119 2	infanis 2 3	intrabas 178 10
22	ingrato 112 13	infano 153 10	intrasses 62 18
inexpertam 112	ingratus 123 16	infamia 230 12	intraſti 112 16
15	ingreditur 94 5	infamis 79 7	intraverit 190 5
inexpertum 220 4	inhæret 17 1 66 1	inſcribar 76 11	intravi 83 16
infamem 155 1	inhibent 163 13	inſcribere 20 9	intravit 215 15
infamis 200 11	inhumata 102 17	inſideoque 224 22	innull 46 12
infans 73 5 106	inice 78 6	inſidias 94 236 6	intumescere 19 18
15	inſiceremque 121	inſidiata 96 4	intus 30 15 231
infantem 91 14	6	inſidiate 97 6	15
107 17 108 3	inſicias 216 12	inſidiis 221 10	invalida 224 10
infantes 110 9	inimicos 10 1	inſidioſa 144 6	invalidos 242 17
infaſtas 56 6	inimicus 108 19	228 18	invalidum 241 3
inſecit 95 2	iniqua 114 8 226	inſignis 50 5	inveni 97 1
infelix 17 13 21 11	15	inſignitus 92 15	invenias 65 13
45 7 84 6	iniquæ 88 11	inſimulaſſe 54 10	invenies 155 18
85 1 88 7 91	inique 67 11	inſolita 31 10	166 8 191 5
9 102 15 103	iniquis 62 17 73	inſolito 113 16	218 9
18 107 1	11	inſpecta 142 3	inveniet 229 10
inferias 121 8	iniquo 129 9	inſpiciat 30 2	invenimus 158 9
infeſtis 47 11	iniquos 83 7	inſtant 79 4	163 19
inſetto 88 2	iniquum 141 17	inſtantes 182 10	invenio 150 9 151
inſectum 105 7	inita 34 7	inſtar 12 12 66 1	9 11
inſcianda 86 2	injuria 37 7 83 7	81 4 151 8	invenit 115 6 149
inſcior 185 7	112 2 149 5	177 4	15
inſide 189 3	178 9 188 13	inſtat 84 5 232	invida 212 8
inſidit 20 5	222 17	21	invideo 16 5 131
inſando 115 14 123	injuſtus 122 4	inſtillat 214 13	15 169 7 200 13

I N D E X

invidiam 71 12	ipsea 191 2	istam 162 15	76
211 11	iphi 121 15 188	istas 225 1	judicique 60 6
invidiosa 20 9 72	17 215 1 240	iste 35 1 44 10	judiciis 26 12
10 80 5 185 6	9	109 4 137 4 167	judicio 178 12
invisa 1 3 204 14	iphi 188 13	8 169 6 212	184 6
invisas 217 10	iphius 174 4	15 222 14 225	judicium 32 4
inviso 212 13	ipho 62 13 117	9. 18 237 3	161 8
invisus 225 2	6 176 5 223	Isthmon 36 13	juga 30 17 32 6
invira 77 5	14	Ithmos 81 11 117	43 4 53 10 59
invita 11 6	ipsum 115 3 123	12	15 235 4
invitam 184 10	16 174 5 233 1	istic 205 8	jugali 14 9 38 1
invitant 188 9	ipsumque 80 1	istis 185 7 201 7	jugalis 173 17
invitas 204 6	ira 25 17 123 18,	212 7 227 9. 13	jugis 51 14 92 14
invisus 9 5 94 2	19 139 1 192	isto 90 9 109 12	168 2
131 4 193 4	1 193 2 222	211 11 218 1	jugosis 35 9
invito 169 12	11 231 2	237 22	jugulo 134 3 136
invitos 135 6	iri 38 10 231 5	isto 204 17	13. 14
invitus 199 13, 14	241 1	istud 225 12	juguloque 80 9
209 3	ira 25 11 88 21	ica 59 15 98 7	jugum 86 4
inultus 122 10	105 3	147 19 186 17	ivit 173 13
involvit 91 14	iram 81 3 204 15	189 15 199 5	juli 33 7 69 15
inutile 125 19	221 17 233 9	206 7 215 9	julo 69 7
inutilis 9 10 30 3	iramque 25 13	Itala 65 8	julus 74 5
io 140 5	iraque 22 6 88	iter 131 7 157	juncta 7 3 116 14
io 49 12	12	12 163 14 167	230 1 241
ioque 128 19	irafor 7 1 180 3	18 193 10 195	19
joco 146 2	irata 221 15	4 198 20 200	juncta 115 13
jolen 86 4	irata 221 16	5 202 10 207	juncti 199 15
joles 94 11	iratis 62 16	6 210 16 213	juncto 209 8
Ionicas 91 1	iratus 190 7	10 225 8 234	junctura 39 1
Jove 80 4 87 6	ire 2 5 9 5 24	12. 16	junctus 130 15
140 1 170 14	12 32 2. 5 45	iterum 21 16 55	jungam 143 9
172 2 180 18	16 36 2 65 5	9 65 16 216 9	jungant 174 11
201 5	67 6 73 9 101	217 11 219 13	jungar 79 10
Jovem 81 10 82 9	2 108 22 121	230 13 232 5	junge 39 13
105 6 173 2	3 124 3	iterumque 97 11	jungere 17 4
181 5	iret 187 1	itura 17 2 22 4	jungerer 219 3
Jovemque 166 7	irruat 128 11	99 18	jungit 94 12
Jovi 31 14 100 2	irruit 108 9	inros 2 10	jungi 154 9
127 2 132 6	irus 8 13	inurus 13 7 28	jungis 117 1 198
139 4	is 84 2 128 1	18 173 13 207	15
Jovis 25 1 40 15	177 4 181 10	18	jungit 225 5 229
135 8 139 11	190 6 229 7	Ityn 152 2. 3	16
160 19	242 5	jube 29 6 222 4	jungunt 209 4
Iphiolus 125 17	isdem 89 9 214 9	jubeant 9 6	junguntur 145 9
ipfa 7 1 12 2 20	Ismaris 5 8	jubeas 28 15	juno 31 13 44 1
12 29 7 32 4	Ismarium 152 2	jubente 235 6	56 3. 5 86 3.
36 13 39 2 46	isse 5 8 53 10	jubentur 14 4	9 87 10 116 11
12 50 12 53	isses 149 1	juberis 114 5	160 13
3 63 7. 12 75 8	isset 112 7 171	jubet 739 109 4	Junone 70 10 104
ipse 238 5	11	211 18	10 106 7
ipse 137 13	ista 15 2 35 9	jubeto 192 7 229 9	Junonemque 13 7
iplas 181 16	38 11 42 2 54	judexque 161 3	Junonia 139 1
ipse 1 2 18 4. 12	3 65 2 67 1	judice 34 14 168 4	Junonis 88 11 185
22 7 23 20 41	93 11 100 19	191 14	13
2 42 4 50 34	116 4 124 1	judicii 185 2 237	junnimus 26 15

Jupiter

VOCABULORUM.

Jupiter 33 7 | 38 3 |
63 10 | 168 12 |
173 1 | 181 3 |
jura 12 13 | 26 19 |
56 1 | 78 6 | 96
3 | 172 14 | 174
14 | 222 3 | 237
18
jurabas 145 15
jurabis 217 11
jurandi 237 11
jurantia 237 11
jurare 55 1
juraret 230 12
jurarunt 102 11
jurasti 13 3 | 229 6
jurat 237 13, 15
jurata 12 5 | 229
17
juratae 229 18
juratus 23 19
juravi 236 4 | 237
21
jure 29 6 | 93 4
jurem 241 21
jurent 238 3
juris 219 10 | 237
11
juro 26 18 | 85 1 |
100 7 | 133 1 |
149 10
jus 30 8 | 115 15 |
158 6 | 222 17
jusque 77 4
justa 28 14 | 119
13 | 135 9 | 137
3 | 224 21
justerat 108 14
justit 50 6, 7 | 128
6 | 229 20
justo 117 2 | 176
18
justus 112 15 | 120
13 | 148 8
justa 48 4 | 178 11 |
192 1
justa 231 4
justam 235 13
justaque 186 18
justior 67 10
justique 4 2
justis 110 5
justitiæ 226 13
justius 187 12
justius 241 1
justo 100 3 | 119

11 | 159 8 | 232
8 | 239 8
justus 63 10
juvabat 120 11 | 125
9 | 146 1
juvabit 130 17
juvant 27 4 | 130 6 |
143 12
juvaret 38 13
juvat 20 4 | 32 9 |
55 8, 11 | 105 5 |
150 18 | 155 17 |
187 13 | 209 10 |
215 14 | 240 2 |
juvenca 49 11, 12 |
50 4
juvenci 87 13
juvencos 30 17
juvene 50 19
juvenem 179 18 |
201 21 | 214 5
juvenes 34 15 | 113
5 | 176 15 | 183
15
juveni 115 8
juvenilibus 111 7 |
195 5
juvenis 148 11 | 216
3
juvenæ 177 1
juventus 123 13
juvet 29 10 | 115
17
juvi 14 7

L

L Abant 188 4
labar 99 21
labat 103 12
labe 31 10 | 86 6 |
178 14 | 182 1
labellis 194 7
laberis 235 2
labor 39 3 | 114 10 |
232 6
laboranti 239 11
laboras 126 1
laborat 223 15
laboratæ 216 5
labore 73 13 | 166
4 | 211 4
laborem 147 15
labores 126 11
laboris 121 2 | 171

12 | 182 5 | 202
3 | 215 6
labore 198 9 | 228
5
laborum 86 3 | 91 3
labra 239 19
labunur 76 3
Lacenam 48 5
Lacedæmonia 2 2 |
215 17
Lacedæmone 78 1 |
164 5
lacer 4 9
lacerabitur 95 7
lacers 13 11 | 155
12
lacerat 25 14
lacro 150 6
lacro 205 7 | 211
9
lacrois 5 9 | 28 1 |
83 13 | 204 5
lacro 27 13 | 32
7 | 35 5
lacrois 89 1 | 150
1 | 169 5
lacro 92 11
lacro 35 6 | 130
4
lacrymæ 21 3, 4 |
76 3 | 81 4 | 147
4 | 138 1 | 149
13 | 207 11 | 240
12
lacrymamque 130
11
lacrymas 17 5 | 21
15 | 41 11, 12 | 44
12 | 46 10 | 58 5 |
102 8, 13
lacrymasque 110 10 |
120 9
lacrymis 19 3 | 17
5 | 28 4 | 45 8 |
57 6, 11 | 58 4 |
76 4
lacrymisque 99 11
lacrymosa 131 15
lacte 170 13
lædant 169 2
lædar 190 17 | 211
5
lædaris 184 17
lædar 92 2
lædatur 222 8
lædi 224 14 | 238 10

lædis 235 13
lædor 212 16
lædunt 11 5 | 30
11
Laerraque 22 13
Laerten 10 5
Laertenque 9 3
læsa 42 4 | 48 10 |
201 12 | 106 2 |
176 2 | 223 4
læse 71 3 | 121 7
læserit 203 9
læsi 37 8
læsis 13 9
læsit 109 16
læsiura 87 15
læsus 48 8 | 68 9 |
79 10
læta 122 6
lætaque 86 6
læter 237 9
læti 35 11
lætifera 95 1
lætitia 130 14
lætiæ 157 2
lætum 239 5
lætus 170 18 | 224
8
læva 113 4
lævumque 92 11
lævus 90 2
Lamo 89 8
lampades 120 2 |
135 5
lana 93 14 | 119 6 |
137 16
lanas 7 11 | 24 16
languent 20 2
languere 98 13
languida 94 14 | 97
9 | 130 14 | 238
12 | 241 24
languor 146 4 | 218
1 | 231 9
laniata 62 5 | 221 9 |
137 1
laniataque 75 9
lanient 100 18
lanigero 201 14
lanuginis 148 3
lapis 67 3 | 99 6
lapia 17 12 | 228
16
lapius 214 15
lapeis 20 6
laqueo 206 13

largis

INDEX

largis 167 9	laudem 179 4 184	legitimos 46 14	levibus 107 18
lasciva 169 13	17	legitimus 125 22	levior 49 3
lascivæ 90 5	laudemque 39 11 80	legor 43 6	levius 7 1 23 8 35
lascivia 146 1	11	Lemniadesque 57	2 45 5 49 6
lassa 132 10 142	laudibus 185 7	2	75 6 178 2 199
1 216 12	laudis 15 2 93 8	Lemniadum 62 15	20
lassaret 2 7	141 8 145 2	Lemnos 55 10 61	levitate 234 14
lassas 103 7	236 12	9 62 12	leviter 25 8 172 5
lassavimus 242 17	laudo 165 7	lene 191 6	lex 113 15
lasset 250 9	laus 27 12 247 6	leni 136 5	libamina 31 5
lassis 198 1	laxa 170 11	leniat 217 10	libata 18 11 165
lasso 146 4 192	laxatur 9 5	leniet 44 19	15
18	Leandre 206 1 216	lenior 209 18	libello 186 5
lassos 152 6	7	leniter 42 7	libellus 104 2
lata 7 5 19 4 114	Leandri 208 4 214	lenta 11 5 22 6	libens 242 12
6	10	28 8 184 8 196	liber 7 13 201 5
latam 86 12	lebetas 22 15	10 210 5	libera 220 2
late 94 5 98 7 20	lecta 29 9 80 8	lentaque 208 12	liberiores 84 6
181 7	146 15 213 6	lente 155 10 209	libertas 147 6 186
lateque 72 9	227 12 229 4	16	16
lateas 6 7	242 20	lenti 54 5	libet 20 6 32 5
lateat 73 4 157 1	lecti 48 7 63 11	lentissima 153 3	126 2
latebam 51 1	96 3	lento 1 1	libetve 235 19
latente 240 12	lecta 2 4 7 14	lentum 35 5 192 1	libido 7 8
lateri 14 10 213 8	14 9 39 12 130	lentus 6 15 12	liceat 196 3, 18
latet 73 17 130 1	5, 15 158 17	5 78 8 169	211 16, 19, 20
212 10 233 9	172 12	12	241 3
latissima 18 7	lectule 99 14	leones 88 3 100	licebit 219 1 221
Latmia 196 14	lectum 38 7 114	19	15
lato 35 7 94 5	17 229 1	leonis 93 9, 11	licere 187 8
202 13	lectura 231 1	Lernæis 93 13	licet 6 7 8 1 25
latroque 214 1	lectus 15 5 108 8	Lesbi 149 2	9 28 3 30 5
Latoides 238 9	Leda 82 9 181 5	Lesbiadum 143 12	89 3, 12 45 8
latuisset 194 4	Leda 173 4	Lesbide 23 2 154	49 15 50 11 79
latuit 11 1	Ledæa 127 16 156	17, 18 155 1	17 81 3 84 10
laturo 123 10	3	Lesbo 146 6	93 20
laturum 87 1	legat 225 16	leti 68 14 139 13	licuisse 125 20
latus 14 10 27 14	legata 27 15	leto 3 5 20 11	licuit 93 17 110
37 13 58 3 68	legatos 62 1	105 10 141 4	5
6 92 11 93 10	lege 147 11	letum 102 21	limen 54 12 108
99 17 101 2	legem 147 10 153	levamen 24 8 116	1 226 18
213 8 240 16	5	1	limes 200 3
lavabis 16 16	legendus 237 22	levare 231 12	limina 120 14 224
lavari 239 15	legeres 145 13	levas 139 12	17
laudabas 145 17	leges 34 2 63 12	levatus 153 4	limine 129 4 234
laudabimur 39 5	74 8 171 11	Leucada 153 10	7
laudamur 187 12	193 4	Leucadiâ 154 5	limosa 94 18
laudare 119 9 154	legetque 155 16	Leucadiæ 153 14	linea 24 4
11 221 5	legi 183 3	156 2	lingua 30 4 45
laudarer 134 4	legibus 50 14	Leucadiumque 152	4 69 13 92 6
laudas 192 7	legis 21 1 97 3	14	108 12 114 16
laudataque 189 13	legisse 166 1	Leucippides 174	129 2 130 20
laudaram 104 7	legisses 142 5	21	147 6 149 13
laudatissima 213 1	legit 94 17	leve 65 4 157 14	230 12 241 1
laudatore 232 11	legitimum 178 4	levet 32 9	linguaque 125 5 237
laudatix 185 6	legitimi 172 14	lever 41 10	32

linguæ

VOCABULORUM.

linguæ 68 17 112	158 10 188 7	lugentis 103 9	maetatus 73 2
4 146 9 150	longævaque 9 8	lugubria 103 17	maculas 87 4
15 209 9 242 3	longævolæque 44 6	lulles 101 13	maculis 43 3
linquor 19 12	longas 17 4 182	lumen 196 11 197	madent 58 4 122
lintea 19 7 45 5	6 187 10	8, 19, 20 198	18
234 18	longe 24 17 81	20 201 7 205	madentis 127 4
liquidi 139 5	11 114 13 125	10 214 11	madidæ 176 13
liquido 196 10	8 149 9 155 17	lumina 10 5 19	madidam 195 12
lis 172 18	202 16 241 6	2 21 11 35 8	madidas 45 8 135
lite 43 11	longi 231 17	54 14 58 6 99	10
littera 21 1 42 2	longior 230 9	1 102 14	madidis 409 7
43 10 53 9 118	longis 18 3	luminaque 236 9	Madandri 64 6
4 142 3 175 10	longius 58 6 162	lumine 157 4 159	Madandros 89 9
183 4 186 6	15 194 15 242	1 240 17	Madanalia 15 5
litteraque 103 12	18	luna 11 1 97 17	Madonia 90 5
204 14	longo 183 1 208	106 18 196 11	Madonios 146 19
littora 6 8 19 3,	3 218 3	luzæ 19 11 197	magis 19 11 244
17 49 10 53 1	longos 82 10	11	10 47 8 101 6
97 17 101 7 194	loquamur 172 11	lunam 59 3	130 3 136 7
19 197 20	192 13, 19 232 1	lupis 108 20	143 2 152 5
littore 97 3 98 1	loquar 136 11 160	lupos 100 18	161 5 179 5 184
129 18 158 3	8 208 3	lufæ 180 13	2 192 5 193 5
207 13	loquendi 55 11	lufi 179 3	21, 24 202 8
littoribus 10 12	loqueris 189 9	lufibus 144 5	223 6
littus 72 8 75 3	loqui 30 3 57 12	lufinus 186 4	magistra 48 2
97 18 186 1	115 14 122 4	luftrantem 242 13	magistræ 148 1
196 2	145 14 149 12	lux 96 11 125 15	magna 238 12 24
litura 148 16	183 6 189 18	207 19	14 14 12 158
lituras 21 3	196 18 242 16	luxuriare 161 16	1 164 15 172
lituris 104 1	loquor 211 14 240	167 10	18 174 1 175
lividus 222 6	17	luxuriat 6 3	12 177 10 181
loca 115 13 235	loros 152 7	luxuriosa 8 6	9 186 18
14	lubebat 163 12	Lycurgi 18 7	magnas 101 1 214
loci 151 12 234	luce 130 2, 3 235	Lydo 89 8	3 238 2
15	3	lymphæ 43 15	magne 236 6
locique 84 11	luceat 109 12	Lynoceu 141 11	Magnetida 112 1
locis 72 10 108	lucemque 138 5	lyra 1, 4 16, 18	magni 114 14 135
14 235 16	lucent 19 5	lyræ 106 14	3 132 11 160
loco 59 6 74 4	lucerna 216 17	lyraque 145 1	10 171 5 189
118 4 148 16	lucida 147 12	lyram 27 6 154 1	14 198 10
176 18	lucidaque 213 3	Lyricis 143 2	magnificum 28 14
locoque 14 7	Lucifer 199 2	Lyricos 144 10	magnificus 15 4
locum 151 15	luciferas 227 16	Lyrnesia 23 11	magnis 37 8 185 10
loeus 68 8 74 8	luciferos 106 18		magnifique 74 17
76 8 98 3, 4	Lucina 61 14 107		magno 42 10 67 13
locuta 194 10	5		87 14 235 2
locutæ 171 3	lucis 135 2		magnos 113 10
locutus 197 9	lucido 51 7		242 10
longa 43 4 48 2	lucitanti 179 13		magnum 153 12
67 12 73 12 88	lucitantiâ 35 3		214 3
12 103 18 140	lucitor 169 21 187		magnus 210 14
5 150 10 158	5		majur 99 1 115
4 162 3 163 4	lucius 82 6		18 160 29 176
193 18 206 3	lude 136 15		5 185 15 226
long 174 9	ludis 165 5		6 238 3
longæ 7 7 98 21	lugelbit 129 4		majore 225 5

M

Macareu 105 9
maceror 224
13
macie 241 11
macies 105 15
maetare 5 5
maetastes 190 11
maetastes 101 15
maetato 227 5

M

majus

I N D E X

majus 93 6 124	manifesta 37 5	10 177 8 192 5	33 12 51 6 66
2	manifestus 144 7	Martis 55 4 114 1	16 69 8 71 12
mala 56 11 112	manfuri 71 14	mater 23 14 33 9	76 9
12 116 1 186	manu 18 12 21	37 14 41 2 60	meam 100 8 199
11 233 9	2 43 10 42 2	7 68 9 69 15	8 157 14
male 17 14 26 11	54 2 56 12 76	78 12	Mæandri 64 6
31 1 35 3 59	14 84 12	materque 63 13	meas 7 5 41 12
11 63 15 65	manum 20 12 91	materia 35 10	51 12 100 2
4 66 9 11 68	41 14 93 15	materia 87 7 163	mecum 24 2 26
4 76 9 84 13	94 6 240 18	2	17 39 11 41 3
87 13	manus 2 7 8 10	materiam 29 4 66	115 13 130 15
mali 120 10 129	24 16 30 10 47	16	149 5
2 250 5	6 51 12 62 4	matre 83 9 16 118	Medea 58 9 62 3
maligra 164 20	72 17 77 6 78	2 235 6	63 9 81 5 113
malum 157 1 202	6 82 5 84 14	matrem 60 7 74	1 191 3
15	91 8 94 14 97	9 110 13 170	Medea 62 4 63
malis 84 11 154	101 11 98 20	14	9 126 10 190
14	101 18	matres 24 17 81 8	19
malle 147 17	Marcia 210 8	129 5 146 8	Medeam 62 3
malleum 14 11 194	mare 13 1 36 14	167 1	medendi 51 13
11 232 13 234	64 1 67 5 16	matris 79 15 228	medentis 231 10
3	70 4 99 5 17	9 242 13	media 15 3 95 7
mallet 193 1	101 7 108 5	matris 23 19 67	mediâ 107 15 152
malo 45 5 84 6	margine 43 11	2 73 5 102 13	4
186 9	mari 155 13 158	110 1 159 7	medie 121 3 160
malos 163 7	6 156 10	180 13	1
maluerim 67 9	maribus 215 2	matrisque 28 3	mediam 94 1
malum 106 5 228	marinæ 102 17	matrona 47 5	medias 171 4 215 1
17 236 3	maris 117 12 193	matronaque 180 9	medicabilis 51 15
malus 126 14	2 198 22	matura 20 7	medicabilibus 121
manant 207 11	marita 38 14	mavis 186 13	13
manante 99 11	maritâ 134 17	maxima 165 19	medicamina 106 11
manda 75 7	maritæ 122 3 126	185 4 186 15	117 5
mandas 49 9	15 154 9	189 6 209 1	medicas 51 11
mandata 110 17	maritum 172 13	maxime 93 5	medicato 117 15
132 1 5 149 7	maritas 109 9	me 7 14 8 6 12	medicorum 224 21
173 15	mariti 39 7 54 5	11 13 13 14 13	mediis 9 11 128
mandataque 124 9	173 15	17 9 17 21 9	12 168 10 189
mandatus 27 6 110	maritis 3 12 13 7	22 2 24 7 11	11
18 125 5	116 11	25 5 15 17 26	medio 38 6 174
mandato 133 7	marito 16 5 42 9	7 9 20	12 208 14 214
mandatum 136 16	49 1 50 13 78	meque 174 11 13	18
mando 173 13 186	15 83 15 132	194 12 210 4	medios 166 8
5	1	227 10 240 19	meditor 7 8
mane 115 4 138	maritum 24 15 167	mea 3 5 7 3 16	medium 215 7
13	13 229 17	7 15 18 11 26	Medontaque 8 9
manebam 5 11	maritus 173 9	63 13 27 12 30	medullas 30 11
manente 41 10	marmore 76 12	12 37 2 43 5	Medusa 213 4
maneo 54 6	marmorea 71 5 116	45 10 46 10 51	mei 5 6 14 8
manere 75 8 189	12	14 16	37 9 68 14 71
7	marioris 151 8	mea 8 3 70 2 83	10 78 5 83 15
manes 29 16	242 14	9 30 14 177 2	98 22 107 14
manet 50 13 146	Mars 74 12	199 14 202 12	meique 230 1
14 200 8	Marte 23 11 25	223 12 224 16	meis 6 11 7 1
manibus 27 7 132	16 85 7 74 6	241 18	15 14 16 8 14
1 174 7	Marti 53 10 148	meæ 18 5 23 12	17 1 19 4

Melan-

VOCABULORUM.

Melanthius 8 13	mensa 4 4 169 1	meritum 103 14 9 121 6
Meleagre 95 11	mensique 114 12	micant 120 2
melior 181 18 209	mensie 183 3	micat 201 4
22 232 8	mensura 93 7	micuere 5 7 44 3
melior 16 5 80 7	mensuram 145 6	mihī 1 2 2 6 4
109 13	mente 26 4 80 13	11 59 12 13
melius 14 13 27	103 7 194 20	6 6, 9 7 10 9
13 59 11 68	195 8 196 6	4 10 1 11 7
13 179 16 237	202 1 226 9	miles 106 20 117
3	241 12	4 132 13
membra 16 16 35	mentemque 136 3	milite 57 2 128 7
14 84 12 106	menti 58 5	militer 66 14
10 108 7 110	mentior 234 10	milicia 192 8
12 119 8	mentiris 69 13 240	milicia 78 10 80
membraque 97 14	1	2 130 16
membris 99 10	mentis 63 16 113	milis 78 14 177
209 7	8 143 10 151	4
memento 128 3	5 192 17	milie 72 13 78 13
meminerunt 145	mentitque 108 3	87 9 91 3 100
15	meo 12 10 17 10	15 129 13 184
memini 26 9 43	20 9 31 2 39	4 5
9 57 12 82 6	6, 12 40 16 42	millesima 129 13
101 6 111 1	4 44 14 73 4	minante 92 8
145 15 170 11	98 8 100 4 103	minantur 101 8
210 9 213 6	14	minas 91 2 10
meminive 235 19	meorum 116 5	123 18
meminisse 195 7	meos 9 7 17 2	minaxque 210 9
218 10 241 20	18 9 27 7 93	Minerva 44 2
meminit 240 10	8 50 4 62 18	minima 205 12
memor 5 6 43 10	63 7 76 10 80	minime 224 24
110 15	12 93 19 111	minimos 105 16
memores 109 14	4 115 2 122 5	minimū 208 11
197 15	8, 16 125 12	ministra 194 14
memori 128 2 212	meosque 116 8	236 10
7 223 2	merces 158 13 178	ministrum 46 23
mendaces 130 5	9 211 4 225	ministro 224 21
mendacia 81 9 145	6 232 12	Minocia 34 1
9	merearis 67 11	Minocia 189 1
mendax 11 7 226	mereatur 240 20	Minocia 176 3
5	merebere 39 11	Minocia 61 6
Menelae 126 17	merentem 70 1	minor 48 7 70 2
Menelaon 48 11	mereris 232 8	87 14 93 5 120
192 1	meretricis 147 1	13 143 8 164 19
Menelatus 79 11	mergite 49 13	minora 61 8 105
128 9 168 3	mergunur 216 5	4 122 12 181
176 11 184 10	merita 65 3	12
186 16	meritas 118 9	minore 210 2
Mencetiaden 3 2	meriti 12 12 14	Minos 40 9 101 5
Mencetiades 22 7	8 38 7	176 4
mens 19 16 70 3	meritis 75 11 86	minuent 25 4
74 5 94 13	14 116 6 154	minuitque 179 17
120 12 124 2	6	minus 49 5 75 15
161 1 166 2	meritise 59 1	105 7 207 1
199 16 206 7	merito 14 14 42	210 10 212
237 13	7 109 4	8 224 12 240
mensa 182 7	merito 165 3	13
		min. us

INDEX

minùs 100 16 190	miss 153 2	135 1 139 4 140	montanis 108 20
20 198 6 202	missa 69 4 217	1 159 4 14 165	montes 67 3 146
34 203 7 216	10	17	11
35 220 15	missa 53 8	modos 144 10	monui 147 5
minus & minus 19	missam 206 2	modus 74 12	monuit 153 7
11	missi 24 10	modique 25 18	Moplopia 82 3
Minyis 56 7 115	missilibus 159 4	Moenalon 66 18	mora 20 8 21 13
7	missio 4 10	moenia 6 16 23	28 8 71 9
mita 173 12	missus 202 6	11 65 10 72	mora 155 12 206
miraque 201 12	missa 27 16 98 18	10 166 14	10 208 12
mirabar 241 5	165 6	moenibus 126 8	morabar 46 5
mirabile 221 7	missaque 15 6 42	moerere 63 12	moræ 7 7 69 6
mirantur 4 2	14 147 2	moerente 109 1	208 11 212 4
mirare 187 15	missio 241 13	moerere 27 1	moram 206 8
miraris 16 3 139 9	missos 157 2	moerore 150 1	morandi 6 6
mirataque 236 5	missus 58 10	moesta 19 3 25	morantes 211 1
miror 35 4 47 1	mite 28 8	12 103 6 19	morantur 163 14
6e 15 101 19	miscant 75 13	125 18	morare 202 9
165 7 207 6	missa 63 6 137 5	moesta 114 11	morari 124 5 205
228 15 235 16	224 4	moestissima 152 1	5
240 15	mius 97 1	moesto 84 8	moras 7 15 17 4
mirum 148 3 159	micia 90 3	moestum 18 14	39 13 75 10
3	mitte 71 9	moestas 44 12	199 4 208 2
miscere 214 1	mittes 241 22	mole 19 14	more 90 5 94 3
miscendus 30 5	mittet 204 2	moles 45 13	127 4 165 5
miscet 167 16	mittis 154 3	molle 93 10 148 2	222 4 233 11
miscuimus 44 12	mittit 1 1 29 8	184 11 213 8	237 5 22
misere 108 15 109	109 3 124 3	molles 98 24 137	morentur 66 3
18	133 9 193 1	6	moretur 107 6
misericabile 110 3	mittit 27 15	mollis 90 12 163	moretur 100 5
117 7 127 3	mittitur 124 3 236	20	moretur 148 1 197
241 9	3	mollat 24 16	1 229 15
misericabilis 73 5	mitto 97 3 156 3	mollibus 10 3	moretur 122 5
misere 24 5 25 10	mittoque 219 13	mollit 23 10 198	moretur 207 6
43 17 50 3 83	mobile 19 10	2	moretur 14 12 28 10
8 98 4 110 11	mobilibus 49 4	mollis 27 2 35	14 67 14 68 18
125 20	mobiliis 61 1	16 93 18 153	93 6 96 22 8
miseram 24 7 28	mobilitas 146 2	13	morari 154 8 212
8 51 15 71 4	moderatus 195 15	molliter 74 14	5
154 3 155 4	modelhe 209 9	momordit 125 22	moribus 59 12 187
188 8	modelle 220 15	monere 223 12	16
misericamque 65 5	modelia 179 17	monitia 89 11	morientia 134 11
misericere 40 13 52	modelius 149 1	monis 216 10	morientum 136 1
1 116 5 230 1	modice 19 13	moniu 157 13	morietur 73 7
misero 87 3 108	modicè 44 5	monium 199 5	moritara 38 11
10 121 18 202	modico 34 16	monius 191 9	102 13
11	modis 143 2	mons 45 14 98 5	moror 46 1 138
miseras 23 9	modo 6 10 25 6	monstraque 87 18	12 122 14 199
miserrimus 34 14	100 9 138 7	monstrabat 43 1	14
miserrum 59 11	149 2 157 10	monstrarent 101	mors 95 10 107 5
217 2 224 12	190 16 195 14	17	6 204 8 220
23	196 3 227 13	monstrat 4 4 198	13
mis 96 7	228 7	20	morique 100 16
misimus 6 13, 14	modo 9 12 17 11	monstrataque 153	115 16
misit et 119 1	29 5 35 9 57	9	morius 212 2
misisti 206 1	7174 9 133 9	montanagae 41 7	mortale 290 1

mor-

VOCABULORUM.

mortālem 196 17
 mortalia 111 3
 morte 20 4 | 100
 12 | 137 10
 mortem 141 8
 mortis 69 8 | 76 13 |
 100 13
 mortisque 239 1
 mortua 107 13 | 153
 14
 mota 19 2 | 25 17 |
 234 15
 mota 218 18
 moto 238 16
 motus 12 6 | 202 1
 move 129 17 | 195
 15
 movebar 106 18
 movebunt 36 11
 movent 32 12 | 88
 6 | 103 20 | 177
 10
 moventur 27 1
 moveor 14 7
 movere 70 1 | 116
 13 | 127 16 | 224 3
 moveri 65 1
 mover 203 2 | 212
 1 | 226 20
 movetis 233 9
 movetur 142 6
 movi 97 9
 movisset 103 6
 movit 193 10
 mox 231 17
 mugisse 139 3
 mugitus 139 7
 mulcentem 194 17
 mulcet 13 4
 multa 6 8 | 68 6 |
 101 8 | 112 12 |
 130 18 | 147 5 |
 148 16
 multaue 36 1
 multarum 144 4 |
 162 6
 multis 7 3
 multo 127 9 | 201
 7 | 238 5, 18
 multoque 247 1
 multis 128 4 | 183
 15
 munera 29 1 | 51
 10 | 66 4 | 76 5 |
 105 7 | 117 18 |
 141 12

munere 167 9
 muneribus 109 7
 munitor 51 5
 munus 21 4 | 84 4
 murmur 197 14
 murmure 194 9 |
 230 11
 mularum 172 1
 mutabilis 68 1
 mutandis 210 1
 Myconon 234 19
 Mygdonia 223 10
 Mygdonii 157 8
 Mygdoniisque 57
 8

N

Nactum 200 10
 Naias 152 10
 nam 21 9 | 49 7 | 53
 5 | 83 1 | 98 9 |
 100 3
 namque 4 10 | 33
 3 | 154 13 | 196
 7 | 216 17
 nandi 200 17
 nando 198 9 | 201
 11
 nandum 205 4
 nantem 216 21
 nanti 209 17 | 217
 9
 naribus 114 3
 narrabas 91 12
 narrabat 2 12
 narrantia 130 19
 narrantis 4 3
 narraras 70 1
 narrare 150 17
 narraris 102 21
 narrasti 44 4
 narrat 55 4, 11
 narrato 103 1
 narratur 54 7 | 162
 11
 narravi 170 5
 narrem 166 15 | 159
 7
 narres 7 10 | 228
 9
 nascenti 147 19
 nascitur 51 14 | 117
 4
 nata 83 10 | 61 6 |

114 14 | 167 7,
 14 | 172 2
 nate 162 7 | 170
 17
 natales 146 15
 natali 110 2
 natantem 209 5 | 214
 5
 natantis 195 6
 natate 216 7
 nataret 194 11
 natus 119 7 | 216
 2
 natat 214 9
 natator 199 9 | 209
 16 | 210 14
 nataturo 205 6
 nate 110 1
 nati 22 11 | 26 2 |
 37 12 | 71 13 | 83
 4
 naus 63 14 | 18 | 114
 7
 nativa 45 13
 nato 4 11 | 73 6 |
 162 3
 natos 55 6 | 63 5 |
 122 15 | 123 2
 natum 223 6
 natura 145 3
 naturā 219 5
 natus 10 3 | 109
 16
 navale 205 1
 nave 129 15
 naves 65 7 | 163 5
 naufraga 11 12 | 204
 17
 naufragus 68 12 | 199
 10
 navibus 191 6
 navigat 208 11
 navigium 200 18
 navis 232 19 | 234
 5
 navilve 200 15
 navita 56 8 | 99 17 |
 193 10
 nautae 125 2 | 216
 7
 nautis 125 3
 ne 11 11 | 22 9 | 25
 5, 9 | 34 1 | 38
 2 | 42 6 | 53 5 |
 58 14 | 68 11 | 74
 7 | 77 5 | 83 1 |

88 2 | 90 12
 nec 2 5, 6 | 6 6 | 10
 1 | 11 2, 10 | 12
 5, 6 | 14 7 | 16
 5, 15 | 22 6, 9 |
 23 10 | 25 19 |
 26 7 | 28 8, 14
 necavit 102 9
 nece 20 7 | 63 4 |
 134 10
 necem 53 12 | 109
 17 | 137 11
 necesse 119 9 | 172
 17
 neci 20 12 | 141
 13
 necis 20 8 | 103 16 |
 104 7
 necisque 23 13
 nectare 167 16
 neclenda 20 5
 nefanda 109 10 | 134
 14
 nefandae 115 1
 nefas 44 6 | 84 13
 negabat 107 5
 negabis 241 17
 negamus 37 5
 negant 196 5
 negantque 75 4
 negare 44 9 | 218
 16
 negas 53 6 | 189 5 |
 195 12
 negat 99 20 | 233 6 |
 242 18
 negata 17 10
 negavi 183 5 | 238
 4
 negavit 26 4 | 145
 3
 neges 26 20 | 213
 12
 neger 185 8 | 186 2
 neglectam 242 6
 negligis 173 15
 Nelenia 6 12
 Nemeza 90 1
 nemorosus 160 1
 nempe 63 2 | 73 11,
 16 | 90 1, 10 | 173
 2 | 190 13 | 222
 18 | 227 15
 nemus 32 5 | 115
 9
 nemusque 151 3
 Neopto-

INDEX

Neoptolemi 84 15	nihil 108 11 179	nocebit 29 9	11 4 12 9 13
Neoptolemo 83 2	12 185 7 188	nocebo 219 15	10 14 15 20 2
nepos 160 10	18 191 3 195	nocens 31 6 117	21 7 23 3 24
nepote 25 1	16 207 2	14	14 15 25 6 30
nepotem 108 13	nil 1 2 97 18 121	nocent 11 6 176	7 13 31 2
neptis 79 6	16 125 14 149	8	nondum 42 9 73
Neptune 212 17	5 164 8 171	nocentes 119 7	6 162 13 209
213 7	13 179 14	nocenti 68 11	17 213 4 241 7
Neptunia 29 3	Nilus 140 9	noceo 219 15	noram 106 4
Neptunius 37 3 179	nimiam 139 12	nocere 119 2 127	norat 144 10
7	nimirum 158 6	14	norunt 57 1 61
Neptunus 131 7	nimum 50 3 57 1	noceret 210 4	16 200 1
neque 9 10 16 15	172 15 228 15	noces 233 12 241	nos 6 12 25 3 36
44 5 52 3 60	nimumque 102 7	4	9 70 9 99 7
15 69 11 149	nimum 3 5 106	nocet 27 4 232	105 9 110 14
7 158 11 212	15 110 17 122	12	119 12 4
7 213 1 222 9	17 126 17 185	nocitura 38 5	noces 165 17
232 17	9	nocte 59 14 88 6	noffe 173 18 201
nequeas 215 6	nimumque 5 3 13	102 6 130 2, 3	17
nequitia 30 13 179	5	152 4 162 11	nofter 21 12 147
15	nili 12 9 13 3 29	172 12	14 183 12 191
Nereidas 45 9	7 37 5 38 25	noctem 2 6 199 1	16 207 2, 8
Nereus 25 2 86	46 16 50 7 68	noctes 121 17 188	noſti 18 1
12	2 87 3 97 7	7 209 15	noſtra 8 8 11 4
nervis 143 9	18	noctibus 22 5 168	16 13 25 4, 8
neſcia 6 14 106	Niſiades 146 8	13 194 18	30 14 34 6 35
19 114 9	Niſiadefque 146 8	noctis 130 9 134	8 58 6 65 1
neſciat 29 3	nifu 38 6	15 135 2	noſtra 219 1 239
neſcierim 59 11	niſida 165 5	nocturno 5 4	18 241 1
neſcieris 68 3	nitidis 239 4	nocuere 240 2	noſtrae 72 1 104
neſciet 65 19	nitidus 152 5	nocuit 58 15 70 9	7 115 15 163
neſcio 27 6 50 8	nititur 59 4	86 9	16 165 11 205
72 14 105 14	nitro 197 12	noſo 101 15	1 219 2
115 13 124 2	niveo 194 8 224	nolim 223 4	noſtraque 118 12
127 15	8	nolle 179 10 207	239 9
neſcire 120 11	nivibus 170 13	10	noſtram 29 1 166
neſcires 142 6	nivis 127 4	nolles 149 8	3
neſcis 65 8 93 11	nivofa 113 3	nollet 11 9	noſtras 17 5 30 11
163 18	nixa 235 18	nomen 22 10 77	112 5 120 1
neſciſſe 180 15	nixus 160 6	2, 9 84 15 98	196 12 197 13
Neſſeo 96 7	nobile 185 15	2 102 10 128	225 7 233 2
Neſſus 95 2 96 5	nobilis 214 7	2 144 12	noſtri 3 1 28 9
Nefſtor 4 11	nobilitas 40 13 61	nomina 38 10 43	43 10 63 11
Nefſtoris 6 12	5	5, 7 61 5 79	99 14 110 15
neu 68 12 146 9	nobilitate 181 2	4 100 4 105 5	122 2 174 15
197 7	nobilitatis 159 16	127 6 142 5	184 14 204 13
noſe 7 13 25 7	nobis 14 5 17 14	nomine 2 11 18 8	noſtris 10 12 25
101 4 110 16	23 8 34 15 37	39 4 50 7, 11	19 42 5 96 11
160 19 173 10	7 46 12 57 9	70 6 84 15 94	106 13 147 9
nexa 44 14	58 2 69 14 75	10 170 7	169 3 186 10
nexis 213 4	15 79 1 83 18	nominer 87 11	242 2
ni 84 2 138 8	84 4	nominibuſque 14	noſtro 12 6 52 2
172 2 195 10	noce 184 12	2	72 8 76 5 79
niger 145 10	noceamve 68 11	nominis 26 10 145	11 150 1 151
nigra 114 4	noceant 229 22	6 176 14	14 158 17
nigri 15 8	nocebat 79 9	non 2 4, 8 7 11	noſtros 44 11 81 7

VOCABULORUM.

148 13 178 1	noverca 62 3	122 10 179 4	107 11
200 1	novi 204 1 241	212 18 236 15	nuptaque 64 4 154
nostrum 108 9 146	14	num 105 7 177 1,	17
7 179 9 222	novies 106 17	2 190 20 202	nupram 123 15
17 244 15 137	novis 164 10 167	14 226 6	nuptarum 133 10
17 240 10	10	numen 116 2 118	nupturaque 154
nostrum 31 9 100	novissima 72 1 96	9 152 6 157	17
8	11	14	nupturae 238 12
nostrumque 26 15	novissimus 129 15	numeramus 11 3	nurui 66 13
nota 26 1 75 3 83	novit 198 19	numerari 198 21	nurum 22 4 58
18 93 2 158	novitatis 189 11	numeras 139 10	14
18 170 2 180	novo 135 10 136	numeravimus 123	nurus 25 1 47 2
6 228 15	4 186 6	9	60 8 78 2 135
nota 87 4 193 6	novos 83 16	numeremur 36 9	4 149 8 167 20
232 2	novus 188 15 210	numeres 11 3 80	12 190 2
notae 156 5	13	4	nusquam 99 17
notamque 207 21	nox 14 12 84 7	numero 9 2 61	nutrice 207 5
notanda 16 12	86 7 106 1 114	13	nutricis 199 5
notandus 31 10	18 130 3 138	numeroque 166 15	nutrix 9 8 106 5,
notare 161 2	11, 12	181 13	6, 11 107 2
notas 30 2 201	noxque 27 4 66 8	numeros 35 12 78	198 11 208 5
14	noxæ 71 12	14	214 13
notati 228 13	nube 87 16 412	numerum 98 18	num 170 20
notata 6 11 21 2	10 229 5	Numidæque 144	Nympha 42 10, 12
43 6	nubebam 79 9	17	84 4 93 1 164
notavi 169 13 182	nubendi 223 14	numina 12 6 13	2
13	nubente 224 11	9 23 19 26 13	Nymphæ 3 12 41
notavit 218 17	nubere 42 12 87	41 7 42 5 70	9 47 3 153
nothus 38 2	16	3 133 1 149 10	9
noti 151 13	nubiferis 24 4	174 13 223 4	Nymphas 71 1
notior 87 17	nubite 109 13	227 5 229 5	Nymphis 162 8
notis 24 4 30 1	nuda 44 2 68 10	numine 33 2 229	229 11
65 14 113 9	95 14 165 5	2	
182 16 228 18	nuda 140 2	numinibusque 164	
240 15	nudas 184 16	4	
notitia 87 3	nudis 165 6	numinis 131 10	
noto 71 7 98 10	nudo 128 17	nunc 6 16 9 13	Ô 2 2 5 3 24 7
105 1 108 6	nudus 195 4	11 6 12 13, 15	38 5 54 3 62
182 8	nulla 21 14 26 17,	16 9 22 10 20	7 95 12 105
notos 11 8	20 46 10 47 9	19 28 5	9 107 9 110
notus 20 10 195	71 9 89 6 99	nuncia 53 9 95 3	11 116 5 119
10	18 103 14	157 6 159 2	11
nova 31 5 42 1	nulla 48 9 71 16	nuncius 120 10 160	obesse 83 8 199
65 9 106 20	195 18 200 17	16	20
112 5	nullaque 164 16	nunquam 17 9 35	obeit 41 6 60 2
novâ 211 14	186 3 197 13	16 41 4 60 3	obeunda 166 10
novam 175 4	nullæ 151 18	149 9 203 5	obliqueque 59 5
novas 126 10	nullam 18 1	210 6 217 6	obliquos 36 12
novar 35 14	nulli 79 9 249	218 13 234 3	oblita 84 11 178
novata 3 5	13	nunquid 177 3 235	13
novem 149 10	nullis 8 7	2 239 15	oblite 5 3
noverat 165 3	nullo 26 6 106 2	nuper 9 4 54 11	oblitos 98 22
noverca 38 9 39	166 9	77 1 171 2	oblitus 104 2 190
6 62 2 86 6	nullum 68 15 147	nupta 24 15 38 1	8
89 8 122 16	13 197 13	49 1 75 1 78	obmurmurat 155
212 4	nullus 97 11, 12	12 87 11, 14	17

obustus

I N D E X

obortus 84 9 125	odioſo 207 7	13 82 6, 7	35 6 37 4 57 11
15 148 15	odille 41 9	omnibus 9 5 137	oraeque 51 8 106
oborto 223 9	odit 147 5	8 191 5 197 7	22 112 8 222
obrepens 208 10	Oechaliam 85 7	omnis 129 8 138 9	6 288 17
obruat 190 10	94 8	194 2 206 3	orabat 82 9
obruet 69 10	Oenea 95 14	onerare 150 1	orantis 171 4
obrunus 2 3	Oenides 25 20 36	oneri 187 11	oras 154 3
obſcenam 49 13	7	onus 26 10 61 12	orat 115 7
obſcura 212 10	Oenone 42 3 43	87 15 92 12	orba 26 1 63 14
obſcuras 76 6	6, 13 46 16	106 10 215 6	83 10 110 10
obſequium 54 6	49 9 50 13	onufque 33 10 107	237 20
obſervem 75 5	Oenonen 43 16 189	14	orbe 6 7 10 11
obſes 12 6	4	opaca 151 10	11 1 35 4 51
obſistere 124 7	Oeta 95 7	opacae 159 11	14 63 16 132
obſitas 232 18	offenderis 204 13	ope 33 12 59 16	13 144 12
obſtat 12 3 67 7	offenſam 240 20	123 6 231 10	orbem 65 11 86
154 13 202 14	offenſo 129 4	232 14 242 3	11
obſter 173 10	offenſos 233 4	opem 26 4 51 13	orbis 140 14 177
obſtitit 136 15 195	offerat 227 16	98 4 107 5 111	11
5	officii 132 4 178	2	ordine 9 6 79 8
obſtupui 160 15 164	9	operata 88 1	97 19 199 3
9	officiis 70 7 102	operi 80 8	228 11
obvertor 216 13	18	operis 192 8	ore 4 3 12 14 30
obvia 83 12	officio 79 4 186 6	operofa 14 15	4 35 2 71 7
obviaque 63 1 215	225 6	operofa 22 15	83 12 103 9
3	officioſa 102 8 196	opes 8 8 18 5 24	105 15 108 10
obumbret 180 16	12	2 25 14 47 1	Oreſta 77 9 84
occidere 103 22	officium 54 5 125	74 2 78 4	15
occidit 69 16 72 3	19 200 15 242	opibus 190 11	Oreſte 78 5
occubuit 95 1	18	opis 52 1	Oreſtes 84 1
occultit 6 5	Ogygio 99 4	oporteat 159 3	Oreſti 81 1
occulte 186 15	Oleumque 203	oportet 8 1	origine 214 7
occultis 182 16	10	oportuit 62 17	origo 33 7
occurramque 19	olet 147 14	oppida 158 16	oris 54 11 95 15
18	olim 79 15	opposita 54 14	184 2 190 17
occurrent 68 17	olivae 107 17	oppositas 178 8	oriunda 74 17
occurrerent 167 1	olor 64 6	oppositi 264 11	Ormeni 89 4
occurrit 130 7	omen 84 16 127	oppositus 128 18	ornavit 93 1
occurrunt 100 15	11 131 13	opposituit 42 5	oro 41 3 45 9 64
occellos 44 11 106	omina 223 3	oppugnant 36 13	3 103 20
7	ominaque 88 6	opcrabo 204 9	orſus 115 14
oculi 84 9 97 18	omine 68 15 187	optare 183 15	orta 106 17 155
113 12	3 204 13	optarem 184 9	13 158 6
oculique 220 17	omne 38 14 58 3	optas 183 15	orui 164 17
oculis 17 1 19 4,	62 4 97 1 99	optat 124 3	orrus 168 11 199
18 45 7 166 7	17 113 4 116	optata 252 2	2 229 14 235
94 2 196 11 98	6 150 5	optavi 158 18	5
23 103 7	omnena 208 17	optima 118 2 222	ofque 58 4
oculo 183 5	omnes 8 11 28 5	16 231 17	ofcula 17 4 21 14
oculos 9 7 28 2	38 3 80 1 114	opto 16 11 157	27 16 39 10
69 1 93 19	11 145 5 161	11 166 5	45 3 110 7 124
107 5 115 1, 2	3, 4 175 8	opus 23 3 104 8	9
125 10	omni 152 5	136 10 142 6	ofſa 6 5 25 10 26
odi 66 11	omnique 145 17	143 10 145 18	11, 12 37 9 44
odia 67 13	omnia 4 10 7 4	155 10	4 59 8 74 14
odio 233 12	33 4 66 3 69	ore 32 10 34 12	85 3 102 17

oſibus

VOCABULORUM.

offibus 34 10 118	par 164 17 221	Pari 126 13 161	233 18 239 20
12	6 225 20 226	11 192 6	parvo 22 8 133 7
ostendi 164 6	10	pari 87 16 206 5	163 9
ostendit 151 1 164	parabis 128 5	Paridi 78 12 128	parvum 108 13
5	parante 83 16	10 165 17	parvus 218 13
ostendo 103 19	parantur 47 9 115	Paridis 159 13 220	Palisphae 33 9
ostro 122 7	11 238 11	11	passa 28 17 179
otia 211 8	pararis 78 13	pariens 235 18	12
ovem 111 8	paras 29 5 67 6	Paris 43 13, 16	passis 59 7 188
ovis 53 2 60 6	parat 9 5	127 15 128 10	15
160 3 200 14	parata 44 7 83 2	176 12 180 1	passio 221 11
	parati 102 7	183 16	passis 222 2
P	paratibus 165 9	pariter 23 13 31	passura 100 13
Abula 59 2	paratis 131 4	6 86 13 123 8	passus 100 6 207
pacata 99 21	paratur 189 9	125 21 164 13	13
pacatum 86 11	paravit 128 23	196 9 205 7	pastor 46 16
pace 204 17 233	parca 167 7 234	232 22	patens 58 3
9	13	pariterque 105 7	patent 19 4 233 9
pacis 74 8 217 7	Parca 109 13	paro 72 12	patentia 72 9
pacia 10 12 53 5	parcas 41 3	Parrhasis 221 4	pater 7 14 15 4
56 1 83 15	parcas 39 14 200	pars 23 12 80 2	28 5 58 14 60
101 6 177 14	12	14 1 99 14 116	8 71 13 79 7,
184 15 240 3	parcantur 69 7	13, 15 127 12	15 80 6, 10 83
paciamque 218 5	parce 40 14 44	135 2 141 3	49 9 88 10 96
pacii 225 15, 19	9 66 13 74 15	175 9 185 1	9
pene 9 4 62 1	172 9 195 15	209 1	paterque 69 2 74
127 6 174 7	204 15 214 1	parque 73 4	18
176 13, 15 182	217 5 224 3, 5	parra 63 15 191	paterer 165 12
14 203 1, 2	239 11	12 236 11	paterere 195 14
207 8 236 4	parcere 40 14 128	parraque 17 10	paterna 38 2 99
Pagalaeus 176 1 215	6	parte 14 6 54 8	20 109 6
5	parceret 62 6	71 16 101 16	paternis 129 3
Palaeona 201 11	parcis 217 5	145 17 151 15	paterve 212 3
palestra 165 5	parcite 128 15	182 12	pater 7 5 18 9
palestra 206 11	parcius 78 3	partem 220 7	152 13 179 12
palato 149 13	parcis 26 2 37	partes 79 16 204	pati 75 14 100
palla 238 18 239	12 57 10 71 13	9	14
6	123 8 166 9	Parthenius 89 3	patiantur 193 6
Pallade 160 13 165	191 2, 8	partibus 60 3	227 7
22	parente 34 4 73	partis 8 12	patiar 196 3 221
Palladios 185 13	7 84 3 94 8	parra 159 5 227	11
pallens 130 7	123 8 239 18	15	patiare 25 7, 9 42
pallentia 103 7	parentem 80 3 85	parturit 123 18	7 166 3 171
pallier 241 16	1 181 5	partus 74 6 89 4,	14 224 4
pallia 228 16 239	parentes 194 3 228	10 122 16 228	patienter 206 4 222
8	7	2	12
pallida 2 11 117	parenti 63 17 100	partus 191 8	patientius 211 7
5 231 12	3 134 5	parva 20 8 75	patior 13 14 93
palma 164 14	parentibus 232 21	12 83 9 89 12	20
palms 97 15	parentis 16 1 38	147 8 188 16	patitur 30 18 98
paludibus 60 9	7 79 18 136 9	221 18	13
panda 53 10 163	137 3 139 5 146	parvas 199 4	patrem 62 11 138
6	15 190 18	parui 206 8	5 173 2
panes 41 7	parentur 191 15	parum 22 9 34 1	pari 104 6
	pares 22 16 133	89 1 110 3	patria 26 14 27
	2 212 2	138 16 237 12	12 37 2 96 10
		N n	pati-

I N D E X

patria 50 7 56 8	pectoris 8 13	pellere 10 1 56	peragit 146 13 147
60 10 211 5	pectar 126 9	12	3
patriaque 26 14	pectendos 126 1	pelleret 58 15 93	perambulat 94 13
102 19 171 9	pectora 23 16 30	19 122 1	percutus 96 5
patriæ 16 4 23 12	16 46 7 76 7	pellice 45 12 211	percutiente 36 2
26 4 48 3 96	97 15 103 17	8	perdam 68 11, 13
10 102 16 145	107 8	pellicis 63 7 94	perdat 49 12
8	pectoraque 80 14	10 140 10	perde 107 10
patriæque 145 1	pectore 28 16 54	pellimur 140 14	perdendas 41 6
patriam 131 5 189	15 102 2 117	pelopeia 83 1	perdere 29 3 65
10 199 13	10 120 6 121	Pelopeius 79 1	4 115 17 233
patriamque 49 11	18	Pelopen 80 3	14
72 5	pectoribus 109 6	Pelopis 181 4	perdiderim 65 4
patrias 10 4	pectoris 158 7 159	Pelopisque 80 3	perdita 68 11
patrique 24 13	14 196 15	Peltata 236 13	perdo 58 11
patriis 79 12 138	pectus 3 7 24 6	penates 24 13	perdomuisse 121 12
17 139 6 196 8	28 18 31 1 95	Penates 69 9	peream 188 9
patrios 3 11 119	5 149 14 150	Penatibus 92 3	percant 188 1
6	6 184 11	Pendentem 55 3	percas 67 12
patriis 9 13 61 16	pectusne 155 7	pendentia 45 5	pergit 57 13
77 3 85 3 107	pecudum 88 5	151 7	peregrina 72 11
16	pecus 203 10	pendet 4 3 98 6	egnam 6 8
patrium 73 15	pede 51 2 86 10	214 8	peregrinas 102 15
patrius 109 1	109 10 234 7	pendula 2 7	pergrini 118 1
patrielia 137 11	8 235 14	Penelope 1 1 8 2	peregrinis 82 1
patrii 85 3	pedem 154 4 161	penitus 106 13 214	peregrino 7 9
patriusque 140 13	16	15	peregrinos 89 1
patulo 160 4	pedes 25 12 35	pennas 153 13	peremptos 55 7
pauci 21 5, 6 179	4 91 10 97 20	pennis 105 2	perenne 51 6
13	114 3 122 4	penia 25 5 91 16	perennis 138 8
paucaque 208 13	139 10	101 4	pererras 140 5
paucis 109 15 204	pedibus 92 13 138	penfare 20 7	percuendi 100 15
5	17	Penthesilea 236 14	perfecti 208 13
paucos 231 8	pedum 160 7	pepedit 92 12	perfer 110 18
paver 134 15	Pegafides 144 11	196 4	perfidia 224 1
Pavidas 24 5	Pegafis 42 3	peperis 61 11	perfidie 16 4 69
pavidi 228 7	pejus 31 4, 12 66	peperisse 191 7	11 72 8 99 14
pavidum 216 14	12 97 2 120 18	peperit 37 12	perfidia 63 4 68
pavisse 52 1	pejusque 63 15	pepigat 158 17 226	8
pavit 90 8	pelagi 158 7 214	1	perfidus 33 11
pauloque 192 9	5	pepulit 121 13	perfracta 37 9
paulum 207 9	pelagique 69 5	per 5 8 94 13 1,	perfruar 10 18
pauper 46 15 117	pelago 17 10 68	2, 5, 8 17 4	perfruiturque 168
14 167 3	5 118 8	22 2, 13 23 19	14
pauperis 46 16	pelagoque 12 1 30	26 11 32 2, 6	perfruo 84 6
pax 86 13	1	36 1 39 7 41	perfundere 110 5
peccabis 212 7	Pelagi 135 3	3 43 4 44 4 45	perfusa 141 15
peccant 180 9	Pelagiadas 86 1	16 46 13 58 5	pergama 4 5 5 13
peccas 212 6	Pelagidae 155 17	59 7	39 4 73 13 189
peccatum 224 2	Pelago 191 9	perque 13 3 26 13,	13 223 15
peccatura 183 7	Pelagos 113 5	15, 16 74 10	pergis 19 16
peccavi 239 19	Pelagum 116 7	76 3 81 4 97	periculo 176 5
peccem 180 15	Peleus 28 6	12 133 2, 3	pericula 2 8 7 6
peccemus 173 7	Pelias 60 3 119 7	peracta 238 8	100 7
pecces 157 13	Pelias 27 14 111 8	paracta 235 2	periere 141 5
peccoris 200 15	Pelides 8 3	peracto 112 13	perii 113 9

perit

VOCABULORUM.

perit 209 20 212	petas 174 16 242	Phœbus 130 1 144	pignora 14 5, 6
16	2	9 152 13 154 6	14 123 2 204
perire 20 4 35	petat 23 17 33 6	Phoenix 27 17	4
10 95 4 233	petatur 163 18	Phryges 189 8	pignore 37 14
6	pete 28 15 29 4	Phrygia 94 6	pignoribus 62 6
perisset 112 11	39 3 153 5	Phrygiâ 68 18 163	pignus 368 95 10
perit 222 16	petebat 196 17	1	110 3
perjura 223 15 226	petebat 2 2	Phrygiæ 181 7	pigrâ 238 15
5	petemus 153 9	Phrygiæ 78 4 127	pinæa 113 10
perjuri 100 10	petenda 128 12 152	10 167 2	pinera 163 1
perjuria 68 17	12 241 18	Phrygiâ 49 14	pingit 4 5
224 15 227 9	petendus 237 8	phrygiâ 42 3 190	pingues 92 4
perlege 42 1 99	peterem 162 16	17	pingui 208 8
9 157 8	peterent 114 7	phrygio 6 3	pinguis 6 3
perlegis 41 12 42	peterere 220 15	phrygios 171 8	pinu 51 3 56 7
1	peteres 111 2 237	phryx 167 15, 17	pinus 201 10
perlucidus 152 5	7	phryxæ 60 6	pios 178 14
permaneam 42 16	peti 166 4 198 16	phryxæam 111 8	pirithoi 37 4
permanet 139 1	219 16	phryxique 215 3	pirithoum 37 6
166 2	petiere 162 7	phthias 74 17	pirithoumque 37
permisit 79 13 225	petiti 111 8 219	phthiis 24 11	6
7	3	phyellides 126 5	pifandrum 8 9
permittet 79 13	petis 65 11 73 15	phylli 17 8 20 2	piscem 206 13
permittitur 240 9	138 3 184 8	phyllida 18 1 20	piscibus 200 2
pernoctet 205 11	192 13	11	pittheia 37 1
perpetiar 222 7	petit 115 7 171	Phyllis 10 9 14	pittheidos 103 3
perpetuâ 182 1	10	12 18 2	pium 38 13 125
Perseo 145 7	petita 73 18 88 6	pia 69 6 71 13	19
persequeretur 87	158 12 184 4	78 5, 10 147 6	piumque 77 4
18	petitum 179 11	piâ 163 24	placandi 221 18
Perseus 201 5	petitur 131 11	piæ 137 14 141	placare 234 1
perfoliam 58 9	peto 75 12 123	11	placeat 229 7
perfolvenda 58 8	7 151 3 195	piam 62 13 134 2,	placebam 145 17
perisset 158 7 204	17	12	placebant 27 9
18	petulantius 170 9	piata 216 16	placebas 34 9 162
persuadere 216 9	Phædra 34 14	pice 193 7	13
237 9	Phædræ 37 6	piceis 115 9 160	placebat 155 3
persuades 188 11	Phaon 143 5 148	2	161 5
pertinui 46 2 120	8 150 7	pietâ 163 10 234	placent 24 13
5 230 11	pharetra 239 11	8	placere 104 6 139
pertraxisse 91 1, 10	pharetram 144 7	pietâ 239 11	4 148 10
176 6	pharetræ 228 12	pietis 113 6 163	placet 59 1 199
pertulit 218 8	Phasiacam 112 2	8	18 201 6 229
pervenias 73 16	Phasias 10 5	piet 152 1	7 238 4
216 11	Phasida 176 1 215	pietis 38 11 136	placide 60 3
pervenit 86 1	19	15 138 18	placidas 210 6 217
pervia 217 9	Phalidos 60 19	pietate 83 3 119	9
pervigil 115 2 117	Phæras 52 1	7	placidi 155 18
9	Phæreclæ 158 4	pietatis 141 17	placido 162 12 194
pervigilem 54 1	Phocas 101 1	pigeat 90 12 94	13
pes 129 4 198 14	Phœbe 148 7 154	16	placidum 210 16
pestima 43 18	1 229 19	pigebit 123 19	placitas 219 17
pestis 90 1	Phœbeque 82 8	pigendus 71 16	placitis 183 14
petam 190 18 219	Phœbi 6 16 101	piger 205 4	placuerit 112 3
16	5 106 17	piget 123 20 134	placui 72 13
petantur 156 2	Phœbo 153 15	6, 12	placuisse 88 9
		N n 2	134

INDEX

134 5 147 15	poene 138 4 155	ponto 49 13 194	possem 54 3 165
placuisse 83 5	4 164 20	13	21 170 9 221 5
placuit 34 3 83 5	poenit 134 13	pontum 212 11	posses 98 19
145 7	poenitet 14 10 25	ponus 68 6 125	posseffa 184 7
plaga 113 4	11 73 2	14	Posset 79 8 127 6
plangendo 103 17	poenituisse 179 18	ponuntur 214 13	137 9
planger 175 6	poenituit 180 1	popofci 51 9	posidet 40 9 50
plangi 108 21 149	Poeta 236 6	Popule 43 11	4 105 4
15	Poëte 213 7	Populeas 136 6	posim 188 15 198
plangore 98 17	Poëtria 154 1	Populi 104 12 152	3 201 11 206
planguntur 212 9	Pollice 91 5 192	14	2 220 1 231
planxi 46 7 121 1	18 207 12 225	populo 89 6 94 7	16 242 3
plebe 159 15	3	141 3	posiunt 47 6 68 3
plectitur 109 18	pollicita 158 2 165	populos 55 7 66	181 16
plector 69 14 233	20	2 74 1	posis 29 3 96 12
10	polliciti 61 2 204	populum 60 4 166	133 4 140 1
plectra 27 1 154	4 227 4 237	16	154 4 188 11
16	18	populus 43 9 90	208 14
Pleiones 160 10	Polluci 82 2	4 107 20	posifine 220 5
plena 2 9 71 4	Pollutas 84 14	porrectus 81 11	posifit 41 4 72 17
82 7 115 6	Polo 201 4	Porriget 194 6	132 20 199 13
pena 177 14	Polybomque 8 9	porrigit 19 10	207 4
penas 25 4	Polydamantra 47	portante 158 13	posim 99 9 121 19
plenior 225 6	14	portas 72 12	126 11 169 21
Plenis 31 7	poma 168 10 203	portent 19 7	posiunt 132 12
Pleno 10 11 159	3	Portet 149 18	Post 15 9 118 7
10	pomaria 31 7	Porticibus 235 15	242 15
pliada 166 7	pomi 230 7	Portu 178 6 191	Postque 208 11
Plias 203 10	pomo 238 1 241	6 193 10 200 8	Postteritate 177 12
plorantes 239 9	12	portuque 14 7	Postmodo 225 12
ploret 46 11	pompam 120 16	portubus 164 1	228 17
pluma 180 14	pompis 91 11	Portus 10 2 17 2	Postquam 99 2
plumis 81 10	pomum 237 1	18 4 62 18 102	125 13 149 15
plura 124 9 10	ponam 153 15	19 140 9 158	162 9 163 11
142 1	pondera 21 4 106	8 172 3	217 21
plures 214 14 15	9	poscenti 21 7 102	posulat 75 10
220 1	pondere 22 16 26	10	Posui 154 1 169
plurefque 213 7	6 49 3 61 2	posco 158 1 218 5	10
plurima 41 3	92 2 142 1	poscunt 75 9	posuiffem 152 9
plurimns 12 14 146	151 14 159 8	Posita 4 4 169 1	Potandas 167 16
4	190 14	Positas 238 13	Potens 51 13 127
pius 27 17 18 62	pondus 12 12 49 5	Positque 35 1	11 161 10
3 79 8 86 9	68 15 153 12	Positis 26 3 151	Potentem 123 15
105 11	239 3	17	Potentu 88 9
pocula 169 10 170	pone 72 19 160	posito 269 4 206	Potentia 181 11
15	16 217 11	14	Potens 47 5 121
poena 42 8 70 2	ponent 67 15	positos 36 6 102	16
103 15	ponere 32 8	16	Poteram 106 3
poena 224 16	ponetur 230 5	positum 107 14	125 11 194 3
poenaeque 73 8	ponimus 207 21	114 17	237 10
poena 21 13 100	ponis 207 18	posse 3 3 65 1	poterant 102 1 154
16 139 3	ponite 34 6	75 14 104 6	10 183 8
poenam 123 17	ponitis 206 10	105 6 115 17	poteras 50 14
poenas 13 10 68	ponitur 3 11 119 6	127 14 128 14	poterat 108 16 165
8 71 5 118 10	ponti 113 4 201	139 4 148 10	16
232 10	9	157 10	poterit 140 6 190 3
			poterit

VOCABULORUM.

poterit 39 4 43	102 1 222 11	præterito 44 10	Priamide 126 13
13 145 11 189	præcordiaque 164	prætulit 56 6	Priamides 42 11
17	9	prævalidæ 91 8	156 3
potes 7 9 52 4	præda 3 11 37	prævius 199 2	Priamo 159 12 168
53 6 59 13 61	10 83 2 101	precamur 208 15	7
10 75 16 92	10	precantia 107 19	Priamum 181 8
16 103 7	prædicere 123 17	precari 210 6	Priamus 2 1 47 3
potest 29 10 89 2	præfecta 116 11	precari 40 1 171	48 1 190 1.
100 14 128 15	præfers 180 9	13	prima 30 17 32 3
148 4 156 4	præfertur 89 7	prece 11 14 25 20	33 7 37 11 45
198 22	prægrave 92 12	65 1	15 106 56 110
poteſque 183 9	prælia 4 4 195 8	preces 22 14 58	4
poteſtas 115 17	214 1 233 10	7 122 11	primaque 69 14 135
potiere 227 3	præmedicatus 112	precibus 25 19 91	2
potitur 141 1	7	11 155 7	primæ 148 3 177
potius 29 1 68 14	præmia 72 4 138	precibulque 8 3 195	1
74 1 99 1 120	18 158 1	17	primam 1 8
11 182 2	præmoneo 129 15	precor 9 6 10 3	primas 19 10 171
potui 12 10 14 6	præmonuisse 191	17 13 24 9 27	1
21 13 77 5	10	13 40 5 43 11	primis 83 11 87 7
potuisse 57 12 134	præmoriari 85 5	52 8 68 13 74	primo 30 4 9
17 149 12	præpediente 15 18	15 78 3 110 12	primò 56 11 76 7
potuit 41 1 62 5	præpedit 134 16	premat 126 9	primòque 85 5
87 10 109 17	præpetis 79 12	preme 25 16	primordia 181 7
potus 170 5	præponere 48 3	prementa 102 6	primos 31 1
præbeat 41 6 66	præpositura 31 14	premento 86 9	primum 36 9 97
16	præpositui 165 11	premeres 113 16	7 200 9 228 11
præbebat 36 3 196	præposuisse 16 8 62	premeret 17 2	primus 129 10 181
11	8 72 14 185	premit 95 14 147	10 184 5 226 1
præbebimus 74 7	14	12	prior 31 9 46 12
præbebis 75 5	præposuit 37 5	premitis 113 6	53 9 79 8 87 1
præbent 29 3	præradia 61 8	premitur 87 14	115 14 197 3
præbere 126 1	prærupta 19 14	premunt 135 12	priora 87 4 211
præbet 131 7	præſens 162 13 172	prendere 203 3	12
præbuerim 72 16	1 174 16 218	prenderet 22 2	priorum 4 13
præbuerunt 20 6	17 238 6	preſuras 97 10	privignæ 212 13
præbuit 20 12 42	præſentit 106 5	preſſa 17 4 73 10	privigno 38 9 39
14 50 12 76	præſente 229 1	103 12 107 8	6
13	præſentem 237 12	200 4	prûs 103 22 151
præceps 125 1	præſentes 192 13	preſſa 27 8	19 158 18 175
præceptaque 184	præſentia 211 17	preſſas 151 13	13 210 8. 15
7	præſentiſque 28 2	preſſerunt 69 12	241 17
præcidere 225 7	præſidet 13 7	preſſimus 99 12	pro 3 12 11 7 26
præcinctæ 135 5	præſignis 32 3	preſſique 32 5	6, 7, 14 27 9
præcincti 34 11	præſtante 23 1	preſſile 87 5	34 14 45 12 55
præcinctus 51 3	præſtat 134 5 198	preſſit 106 22 153	5 58 12 62 1
præcipis 188 1	4	2	proavi 40 10
præcipitanda 154	præſtet 155 13	pretio 23 5 63 4	proavo 168 9
10	præſtentaque 114 3	pretioſa 67 13 102	proavos 181 1
præcipitata 97 14	præter 53 5 74 16	4	proavum 80 3
præcipiti 98 10	108 11	pretioſaque 190	proavus 181 3
præcipue 34 9 68	præterea 114 5 209	13	probabas 27 11
9 145 18	9 235 19	pretium 51 9 69	probari 185 5
præconia 91 11 164	præteriine 239 17	6 141 17	probaris 229 13
5 189 15	præterita 209 19	Priami 4 7 22 4	probaffe 218 18
præcordia 96 20	præteritæ 227 11	47 2 190 1	probat 16 11 60 7

pro-

I N D E X

probatâ 161 15
 probitas 187 13
 probis 189 16
 procedit 93 7
 procellis 07 9
 procellosos 11 8
 proceris 163 3
 procerumque 60
 1
 procelli 234 7
 proci 8 6
 procis 72 13 | 184 4
 Procrustes 15 5
 procubuitque 84 8
 procubuit 122 14 |
 125 16
 procul 19 7 | 34 15 |
 109 9 | 131 16 |
 153 10 | 162 14 |
 186 17
 procurro 19 19
 prodar 240 15
 proderit 79 14
 prodesset 5 9 | 63 7 |
 202 13 | 237 11
 prodidit 62 11 | 97
 5
 prodigiumque 92
 5
 proditis 106 21
 prodita 100 4 | 102
 12
 proditis 232 16
 proditur 108 2 | 157
 4
 prodicus 5 2 | 117
 17
 producetque 132
 5
 produxi 111 6
 profanas 72 19
 profecturis 49 10
 profectus 186 17
 proficiant 220 9
 profutenda 237 7
 profudi 108 11
 profuerint 224 20
 profugum 154 4
 profugusque 40 7
 profundi 198 3 | 210
 1
 profundo 81 5
 profundum 45 13
 profusus 99 11
 progenere 67 4
 progressa 22 3

prohibe 49 12
 prohibent 131 3
 prohibente 131 15
 prohibentibus 8 9
 prohibet 42 1 | 180
 10 | 198 11
 projecta 110 17
 projectam 19 17
 projicit 239 3
 prolemque 61 13
 proles 154 17
 promiserat 97 7
 promiserit 157 11 |
 165 1
 promissit 173 8 | 199
 12 | 226 3
 promissam 217 12 |
 230 14
 promissi 58 8 | 238
 8
 promissique 241
 19
 promissis 190 12
 promissio 235 10
 promissum 10 10 |
 222 20
 promissus 12 15
 promitte 43 5
 promittere 204 3 |
 228 3 | 237 17
 promittes 228 3
 promittit 181 15
 promptior 130 20
 promptum 94 4
 prona 199 11
 pronuba 18 13 | 56
 3
 pronurus 189 14
 prope 108 1 | 196
 2 | 209 5 | 235 3
 propellit 232 20
 propero 43 15
 properabam 234
 15
 properans 232 3
 properantibus 12
 3
 properas 138 8 | 140
 7 | 192 15 | 210
 2
 properata 199 3
 properataque 39
 13
 properes 129 16
 propior 22 12 | 46
 3 | 120 8 | 126 2

propioraque 198 5
 propiore 174 20 |
 202 17
 propius 202 17
 propositi 236 10
 propositumque 163
 14
 proprio 232 16
 propter 25 17 | 232
 9 | 237 8
 propulsa 58 1
 prora 46 1
 prora 194 1
 profcindere 186 1
 prosequar 110 9 | 191
 15 | 205 15
 prosequitur 72 2
 prosequor 45 7 | 114
 15
 protint 151 3 | 240
 2
 protit 67 7
 protocer 25 2
 prospectu 98 8
 protpera 162 1 | 214
 12
 prospiciens 99 5 |
 100 6 | 207 7
 prospicimus 208
 15
 prospicio 19 6
 proterva 51 2 | 83
 4
 proturve 105 2
 protervis 182 9
 protervus 179 13
 Protetila 125 4
 Protetilaus 125 8 |
 128 20 | 132 18
 protinus 10 8 | 19
 8 | 54 15 | 68 17 |
 97 15 | 121 1 |
 142 4 | 153 5 |
 160 20
 proveniunt 143
 10
 prout 241 23
 proxima 182 1 | 185
 12
 prudens 51 16 | 236
 18
 prudensque 237
 25
 pruina 97 7
 publica 201 2
 pudenda 48 4 |

150 3
 pudendus 44 10
 pudentes 221 3
 pudet 75 1 | 150 17 |
 174 17 | 176 6 |
 183 2 | 209 10 |
 233 3 | 239 5
 pudibunda 108
 11
 pudica 62 10 | 180
 9
 pudicis 8 3 | 88 1
 pudicitia 48 10
 pudicitiae 172 18
 pudicum 65 3
 pudor 9 1 | 30 5 |
 40 7 | 71 3 | 93
 9 | 106 7 | 107 2 |
 150 5
 pudore 54 13 | 71
 10 | 147 2 | 192
 11 | 236 7
 pudorem 20 7 | 108
 9
 pudori 87 3
 pudoris 71 4 | 178
 13 | 181 17 | 184
 14 | 242 14
 puduit 30 6 | 89 13 |
 149 16
 puella 10 7 | 23 4 |
 29 8 | 77 8 | 78
 10 | 83 12 | 102
 12 | 116 16 | 149
 2 | 167 14 | 183
 10 | 192 10 | 193
 2 | 202 8
 puellae 4 2 | 23 1 |
 52 5 | 90 5 | 116
 13 | 137 15 | 143
 11 | 146 5 | 162
 5 | 217 5 | 233 15
 puellam 14 15 | 27
 5 | 139 3
 puellares 97 20
 puellas 37 11 | 41
 9 | 91 1 | 219 17
 puellis 1 3 | 130 3 |
 180 7 | 206 7 |
 212 15
 puer 9 3 | 69 9 |
 87 8 | 88 10 | 96
 12 | 109 15 | 148
 11 | 162 2
 puerilibus 52 7
 pueris 120 13
 puerio

VOCABULORUM.

puero 69 7 | 100 2
 pugna 27 4 | 128
 13
 pugnabit 132 8
 pugnaz 94 16
 pugnant 215 13
 pugnare 27 3 | 40
 3 | 128 5
 pugnare 7 2
 pugnas 22 9
 pugnat 128 19 | 212
 8 | 226 15
 pugnemus 188 15
 pugnet 84 2 | 128
 9
 pulcherrima 24 17 |
 83 19 | 106 17
 pulcherrime 38 5
 pulchræ 161 13
 pulchrior 161 14
 pulfa 190 20
 pulsâ 94 9
 pulsât 103 8 | 233
 2
 pulsata 15 8
 pulso 207 20
 pulsu 160 7
 pulsum 92 14
 pulvere 32 9
 pulvino 216 20
 pulvis 35 2
 Punica 73 10
 puppe 103 5 | 155
 15 | 158 4 | 176
 1 | 215 16 | 234
 16
 puppes 13 11 | 24
 12 | 216 5
 puppibus 216 2, 8
 puppique 155 11
 puppim 6 8 | 49 13 |
 112 15
 puppis 11 12 | 99
 18 | 112 5 | 129
 13 | 163 8 | 205 2
 puris 170 13 | 197
 5
 purpura 46 1 | 190
 13
 purpureis 235 4
 purpureo 40 12 | 47
 8
 purpureos 114 12 |
 137 1
 pura 25 19 | 128 4 |
 187 8

putabam 120 5
 putabas 237 7
 putant 27 1 | 152 6
 putare 132 12
 putarem 98 11
 putares 108 15
 putaret 174 1
 putas 172 16 | 192
 2 | 231 1
 putat 16 12 | 90 6 |
 195 2 | 232 17 |
 233 8
 putavi 11 7 | 14 13 |
 11 1
 putem 185 4
 putes 69 4 | 94 8 |
 134 17 | 175 17 |
 180 12 204 3 |
 208 5, 8 | 216 6
 putetur 109 7
 puto 18 1 | 127
 14 | 168 3 | 181
 1, 2 | 200 10 | 210
 3 | 224 14 | 230
 13
 Pygmalionis 74 2
 Pylo 6 13
 Pylon 6 12 | 9 5
 Pyrriæ 153 1, 3
 Pyrrie 77 8
 Pyrriades 143 11
 Pyrrho 79 20
 Pyrrhus 28 6 | 77
 3 | 79 16 | 84 3

Q

Q. U. A. 13 12 |
 19 10 | 29
 7 | 43 10 |
 44 1 | 70 9 | 75
 11 | 81 11 | 87
 16 | 104 1 | 141
 11 | 151 15 | 167
 6 | 192 10 | 199
 9 | 242 3
 quâ 23 7 | 28 13 |
 30 5 | 43 2 | 63
 4 | 93 5 | 100
 11 | 103 7
 quâ 18 9 | 45 8 | 51
 4 | 86 12 | 99 9 |
 126 11
 quaque 14 4 | 19 4 |
 20 5 | 59 16 | 175

5 | 182 12
 quaque 108 16 | 201
 10
 quaque 84 10
 quæ 6 6 | 7 8, 11 |
 10 7 | 11 3, 5 |
 13 7 | 14 11 | 18
 2, 3, 7 | 23 6,
 14 | 24 2, 16 |
 25 6 | 26 15 | 30
 6
 quæque 32 12 | 46
 12 | 65 8 | 69 4 |
 92 9 | 119 3 |
 121 13 | 134 8
 quæcunque 7 6 | 14
 14 | 19 7 | 51
 13 | 100 14
 quædam 26 9
 quælibet 36 6 | 62
 16 8, 9 2
 quæras 30 14 | 37
 13 | 69 15 | 166 7
 quærat 27 3 | 60
 10 | 63 16
 quærebant 21 12
 quærenda 65 11
 quærens 164 16
 quærenti 2 6 | 38
 11
 quætere 4 10 | 189
 6
 quæterer 170 4
 quærimus 55 10 | 61
 15 | 122 4 | 123
 9 | 208 3
 quærit 74 5 | 147
 4
 quæritur 59 11 | 163
 10 | 242 4
 quæro 207 16
 quæsierunt 51 2
 quæsitâ 65 12 | 87 3
 quæso 173 6 | 204
 16 | 224 15
 quæstaque 66 12 |
 237 18
 quævis 174 13
 quæle 67 5
 qualem 167 12 | 241
 11
 qualemque 105
 13
 quales 221 4
 qualia 169 4
 qualibet 14 6

qualis 5 11 | 9 4 |
 236 14
 qualisque 229 9
 qualiter 94 6
 quam 21 1 | 24 11 |
 28 10 | 45 4 | 100
 12 | 123 12 | 128
 10 | 134 12, 17
 quàm 7 10 | 27 7,
 17, 18 | 49 5 | 53
 9 | 63 17 | 68 13 |
 76 5 | 86 9 | 87
 7, 13 | 93 6
 quamque 6 10 | 65
 16 | 99 6 | 161 2 |
 231 11 | 232 8
 quamlibet 22 4 | 53
 7 | 110 14 | 221
 15
 quamprimum 187
 2
 quamvis 21 8 | 24 1 |
 41 9 | 50 5 | 66
 11 | 67 11 | 92
 6 | 130 17
 quando 2 8 | 66 1 |
 130 13, 15 | 180
 2
 quamquam 150 9 |
 209 8
 quanta 54 4 | 73 14 |
 114 18
 quanto 212 9
 quantò 93 5 | 154
 9 | 194 11
 quantum 43 7 | 49
 14 | 53 3
 quantum 152 13 |
 164 11 | 240 9
 quantumque 222 11
 quantus 23 15 | 232
 6
 quare 27 3 | 143 1 |
 185 8 | 238 11 |
 241 5
 quartus 174 22
 quarum 89 6 | 130
 4 | 213 6
 quas 6 15 | 33 1 |
 47 6 | 71 4 | 79
 15 | 103 20 | 100
 11 | 109 11
 quascunque 21 3
 quasdam 186 12
 quæsiæ 10 13 | 132
 8
 quæsiæ

INDEX

quasius 108 8
 quasvis 167 4
 quater 11 7 | 71 7
 quatit 85 2 | 136 6 |
 195 18
 quatitur 108 6
 queam 119 14
 quem 38 8 | 72 14 |
 74 7 | 79 13 | 86
 3 | 87 9 | 103 8 |
 105 14
 queneque 34 13 | 194
 4
 quemquam 220 12
 querar 21 6 | 81 10 |
 83 8 | 140 12 |
 205 6
 queraris 219 14 | 222
 18
 querebar 200 5
 querela 7 3 | 11
 4 | 130 8 | 178
 12
 querelis 147 9
 queres 72 13
 querere 45 1
 quereretur 210 3 |
 219 4
 queri 17 6 | 21 5 |
 139 7 | 197 16 |
 204 15 | 234 14
 querimur 199 4
 queritur 138 16 | 242
 6
 queriturque 88 9
 queror 10 10 | 12
 8 | 42 4 | 54 5 |
 66 12 | 85 8 | 132
 20 | 138 1
 querulis 46 9
 queruntur 97 8 | 151
 18
 quetta 189 2
 qui 10 | 10 3 | 12
 16 | 13 4 | 16
 10 | 17 9, 14 | 22
 2 | 25 13 | 26 14 |
 28 16, 17 | 39
 14 | 40 9, 12
 qui 190 3
 quique 12 14 | 92
 11 | 117 12 | 127
 10 | 141 4 | 145
 3 | 218 13
 quia 11 9 | 14 13 |
 20 5 | 22 5 | 36

9 | 63 6 | 65 1 |
 68 9 | 87 11
 quibus 176 16 | 186
 7 | 202 7 | 220
 17 | 223 8 | 229
 21 | 235 9
 quicquamne 81 1
 quicquid 12 3 | 35
 8 | 42 7 | 69 3
 quicunque 190 5
 quid 5 9 | 7 4 |
 8 9 | 12 9 | 17
 13 | 22 8 | 25 11,
 14 | 27 9 | 35 11 |
 40 4, 6 | 46 5 |
 48 1
 quidem 38 1 | 63
 5 | 66 9 | 103, 15 |
 157 1 | 158 1 |
 164 5, 19
 quidve 224 20 | 236
 13
 quidquid 30 7 | 120
 11 | 164 5 | 195
 3 | 217 3 | 135
 20
 quidlibet 75 2
 quies 136 18
 quiescat 123 6
 quih 24 3 | 70 3 |
 121 5 | 137 7 |
 151 17 | 162 16 |
 170 9
 quinque 22 17
 quintus 80 4 | 181
 10
 quis 2 12 | 19 6 |
 24 8 | 27 3 | 42
 5 | 43 1 | 48 2 |
 50 8 | 65 13 | 78
 7 | 100 10
 quisque 13 9 | 131
 8 | 215 9
 quisquis 3 6 | 6 8 |
 16 12 | 128 1 |
 229 7
 quo 6 7 | 13 13 |
 14 5 | 23 8 | 25
 6 | 31 9 | 34 7 |
 40 9 | 63 3 | 66
 10 | 97 5, 6 | 107
 12 | 109 16
 quod 19 11 | 30 15 |
 67 6, 7 | 73 15 |
 95 5 | 98 15 | 99
 15 | 120 8 | 123

19 | 126 4 | 129
 16
 quocunque 133 7
 quod 5 10 | 12 11 |
 13 1, 2 | 14 7 |
 16 3, 8 | 21 7 |
 24 5 | 29 2, 10 |
 31 11 | 35 13 |
 40 9, 10, 11
 quod 58 11 | 63 9 |
 83 19 | 85 4 |
 116 7 | 122 11 |
 139 3 | 141 7 |
 157 9 | 180 11 |
 181 1
 quodque 17 6 | 23
 1 | 101 6 | 136
 2 | 198 20 | 219
 14
 quodcunque 29 9 |
 38 13
 quodlibet 117 18
 quolibet 214 6
 quondam 49 7 | 83
 5 | 141 9 | 165
 19 | 195 11 | 223
 7 | 229 4, 11
 quoniam 19 16 | 103
 13 | 112 5 | 152
 11 | 217 9 | 226
 15 | 229 7 |
 quoque 6 14 | 11 5 |
 21 8 | 25 8 | 26
 19 | 28 5 | 29 80 |
 32 1 | 34 3 | 36
 9 | 41 11 | 48 9
 quorum 14 1 | 114
 2 | 116 1
 quos 8 5, 11 | 22
 13 | 29 3 | 38 2 |
 62 1 | 93 6 | 122
 1 | 123 17
 quoscuque 74 11
 quosque 63 8
 quot 141 5
 quota 116 13
 quoscunque 127
 12
 quoties 45 1, 3 | 91
 7 | 98 3 | 122 18 |
 128 5 | 167 3 |
 170 3, 5
 quotiesque 127 3
 quum 128 19

R

R Adiabab 197
 11
 ratiocantibus 84
 5
 radius 40 11 | 115
 10 | 197 5
 radixque 51 13
 rami 151 17
 ramis 31 7
 ramisque 107 17
 ramos 152 7
 rapax 119 1
 rapere 127 7
 raperes 117 16 | 148
 5
 raperet 78 2
 rapi 21 16 | 50
 12 | 165 16 | 179
 8
 rapiat 78 7 | 128
 10
 rapidarum 110 1
 rapidis 87 12 | 101
 10 | 195 7
 rapido 51 2 | 68 15 |
 73 12
 rapina 81 8 | 148 6 |
 165 4
 rapinae 220 13
 rapit 155 6
 rapta 21 1 | 50 21 |
 54 2 | 82 4 | 97
 16 | 121 4 | 145
 16 | 175 11
 rapta 78 8 | 126
 17
 raptam 48 3 | 84 3
 raptamque 138 7
 raptim 199 3
 rapturo 195 13
 raptus 125 1
 rapuere 34 5 | 50 1 |
 219 17
 rapuit 165 7 | 174
 21 | 176 3
 rara 180 9 | 183 9 |
 240 13
 rari 98 5
 raris 180 10
 rasilibus 91 4
 rata 157 11 | 162
 1 | 230 8
 rate 99 21

VOCABULORUM.

ratem 75 6 97 4	reddebant 98 2	refeci 13 11	6 85 2 105 4
98 18 103 21	reddenda 47 13	refecit 125 18	regnant 8 7
ratemque 99 19	165 13	refer 110 13 123	regnat 30 8
rates 11 2 44 8	reddere 106 3 159	4 131 8 229	regnata 100 3
47 10 78 13 129	10 222 20	4	regni 127 12 158
13 131 12 163	reddi 207 4	referam 8 11 81	16
16 193 8	reddidit 165 7 179	9 89 4 119 7	regno 121 9
ratu 46 3 234 8	17 201 10	140 11 197 1	regnoque 140 13
ratus 51 11	reddita 50 9 82	207 17	regnum 114 13
raucis 98 6 194	3	referas 79 18 130	117 17 184 17
16	redditur 193 10	16 132 6 218	185 15
re 223 3 186 17	redcamus 215 9	11	Regum 235 15
rga 134 4 141 8	redcas 10 8 17	referat 132 14	rejicioque 240 18
ream 134 5	11	referebat 234 11	relabere 103 21
rear 181 11 221	redeat 155 5	referens 170 6	148 13
4	redemit 180 17	referes 130 17 163	relata 159 6 236
rebus 8 12 37 8	redeo 199 10. 12	17	16
157 5 173 9	236 1	refero 95 3 129 7	relata 2 5 16 2
185 10 206 2	redi 214 17	241 12	24 12 37 10
recens 89 7 188	redibit 155 5	referoque 97 11	43 13 69 16
16	rediere 3 10	referre 11 8 105	89 6 100 14
recense 93 3	rediere 125 21 198	6 130 20 132	relatam 103 1
recenses 192 3	1	20 133 4 154	187 15
recencia 132 7	ridierunt 234 9	4 160 11 209	relati 121 7
recepti 12 11 57	redii 179 12	10	relatus 59 13
3 70 5 176 3	redii 55 3 125	referrent 155 9	releger 101 3
recepta 25 15 54	21 215 18	refert 62 13 66	relinquar 25 9
8 101 18 115	redimicula 90 11	8 159 12 163	relinquas 73 3
4 157 9 162 3	ridimire 90 3	11 175 10 232	relinquat 63 15
213 5	redimita 61 7	20	relinquere 65 5
recepte 214 16	redire 128 14	referunt 33 9	relinques 24 7
recessisset 165 9	redirem 22 13	reflexi 170 3	189 11
recidit 136 12	redires 53 5	reformida 110 16	relinquis 216 1
recincta 18 12	rediret 191 1	refovisti 107 8	relinquit 40 7 125
recipi 157 10	redis 12 6 155	refrnat 56 5	5 136 13
reclusus 78 7	11	refugi 203 4	relinquo 72 5 84
recolo 49 7	redisti 45 11 61 3	refugit 136 15	13 232 3
recordor 100 13	redit 226 16	regales 126 6	relinquunt 121 15
recrevit 11 1	reditque 150 2	regalia 40 5	reliqui 117 17 118
recta 43 8	redite 131 8	regat 16 10	3 123 3
recti 226 13	reditu 12 8	regebat 80 1	reliet 130 11
recumbis 140 2	redinum 215 5	regerent 100 6	reluctantem 59 3
recumbo 169 17	redire 45 11	Reges 238 3	remige 29 5
recurret 43 14	rediturus 187 2	Regi 18 18 21 7	remigiumque 13
recurrite 43 15	reditus 101 17 133	regia 4 7 15 8	13
recurfus 57 7	1	16 15 40 16	remisfor 164 11
recurvas 35 3	reditusque 24 13	47 1 56 10	remis 24 11 45
recurvo 100 5	reduce 84 3	108 4	6 124 7 205
recusarem 160 19	reducem 130 23	regibus 187 10	9 216 6 234
recufes 27 3	reduci 53 1 83	regina 111 1 175	17
recuset 47 3	17 127 2 132	3	remisit 33 3 207
reddamus 33 5	9	regionibus 150 9	9
reddar 22 9	reducis 61 4	regius 162 2	remisā 74 1
reddat 6 10	reducunt 12 5 150	regno 8 17 9 11	remittis 216 19
redde 99 12 123 3	7	37 1 58 2 12	remittes 241 19
12 222 20	redundabat 92 3	55 5 65 8 70	remittite 145 7
		O o	rema

I N D E X

remo 16 13 147 3	requirere 57 3	retulit 5 1 161 16 186 12	rogas 18 2
remobne 129 17	requirit 228 1	revalefcere 242 3	rogat 115 2
remorante 159 7	requiro 200 15	revelat 108 3	rogatur 233 17
remorum 122 22	rerum 16 1 38 5 93 5 7 186	revellit 60 6	rogatus 6 9
reinota 239 2	7	reverentia 42 11 215 13	rogem 207 15
remoto 224 23	rerumque 84 11	reverere 38 7	rogi 165 18
remotus 202 15	res 2 9 26 1 54 9 61 10 123	reverfuri 129 6	rogis 59 8 76 11 141 14
removete 127 1	3 175 14 202 18 215 13	revertendi 7 13	rogo 29 2 110 17
remus 175 2	refque 187 3	revertere 98 15	rogos 56 2 149 18
renuente 183 5	refcribas 1 2	reverteris 119 5	rogus 109 12
renui 77 5	refcribendi 178 2	reverti 22 1 131 5 132 5	rorantur 148 15
reor 186 10, 11 200 2	refcribere 231 11	revixi 107 13	roraris 212 12
reparabilis 48 9	refecandaque 6 2	revocantis 131 13	rote 147 14
reparat 35 14	refedit 188 16	revocare 129 1	rofam 31 8
repellas 24 1	referanda 39 7	revocas 169 18	rota 200 4
rependis 91 16	refervor 141 7	revocavit 235 5	rotis 82 1
rependo 145 4	refidens 155 15	revoco 131 13	rubebas 223 1
repercuffus 197 11	refiftit 45 15	reus 174 18 222 15	rubor 34 12 224 8 239 6
reperta 223 6 242 9	refiftunt 130 19	Rhefumque 5 1	rubore 141 13
repetor 52 1	refolvit 132 9	Rhodope 18 9	ruboris 222 10
repetam 28 13 72 3	reforbet 119 3	Rhodopeia 10 9	rude 31 1
repetas 218 7	refpergi 72 18	ride 217 3	rudes 7 11 72 12
repetenda 73 13 78 15	refpice 10 5 28 7 86 11 122 15 226 8	rideat 122 6, 7	rudimentum 48 3
repetens 228 1	refpiciens 199 8	rigent 19 14	rudis 106 20 186 3
repetere 177 7	refpicietque 132 8	rigente 46 8	rugofus 43 12
repetiffe 22 9	refpondent 154 15	riget 49 6 155 8	ruina 113 8
repetita 45 3 175 13 232 5	reftabat 101 9	rigida 26 4	ruinofus 6 5
repetitor 78 9	reftant 5 13 220 3	rigido 34 14 45 5	ruis 163 17
repeto 99 7 172 7 192 13	reflas 141 3	rigidumque 34 13	ruitis 131 8, 9
repetoque 199 7	reflat 65 15 198 6 242 20	ripa 43 9 139 5	rumor 164 15
repetor 22 6	reflitterim 228 14	ripae 43 15	rumpam 34 15
replebam 98 17	reflittit 106 15	ripis 94 17	rumpere 194 8
reportas 74 11	refupinus 170 19	rilerunt 45 2	rumpor 80 13 169 7
repositur 47 11	refurgunt 238 15	rifit 161 11	rupe 43 2 194 19
reprehendere 220 11	retenta 92 16 108 12	rifum 169 14 187 5	rupi 51 7
reprehenfor 190 9	retento 97 11	rite 71 4	rupique 21 15 46 7
reprendo 107 3	retia 32 5 43 3 241 2	robora 67 4 68 2 163 5 177 5	rupibus 67 3
repugnat 224 9	reticenda 209 9	robufto 91 5	rupta 38 6
repuleris 227 1	reticetur 225 15	roga 47 14	ruptis 54 15
repulfus 226 11 257 4	retinacula 68 5	rogabas 241 23	rure 167 14
requie 35 13	retinebat 198 13	rogabat 108 16	rurfus 224 23 241 21
requiem 75 9	retinent 206 11	rogabis 227 15	rus 206 9
requievimus 42 13	retinente 124 5	rogabo 27 15	ruffica 7 10 36 10 38 12 172 15 178 12, 13
requiras 143 1	retinentibus 19 9	roganda 63 2	rufficus 188 12 ruffici-
requirebas 83 20	retorquet 89 10	rogando 163 13	
requirens 224 19	retrud 43 15	rogantia 219 13	
	reulerat 4 11	rogantulus 3 1 15	

VOCABULORUM.

rusticitate 221 3
rusticus 169 6
rutilo 24 10
ruunt 8 6 | 120 7

S

S Acer 18 10 | 152 6
sacerrima 96 3
sacta 13 8 | 69 12 |
72 10, 19 | 107
19 | 108 3 | 116
3
sacram 46 9 | 57
13
sacrata 74 4
sacratus 71 5
sacris 107 20 | 116
11 | 134 8
sacros 53 10
saepa 11 7, 13 | 12
1 | 13 2 | 20 3 |
22 1 | 32 9 | 36
5 | 42 13, 15
saeptus 26 8
saeva 62 2 | 222
1 | 223 6 | 226
19 | 233 17 | 240
6
saevaue 128 18
saeva 67 4 | 231
2 | 238 9
saevus 32 2 | 100
20
saevaueque 134 13
saevi 76 8 | 114 1
saeviet 122 16
saevior 41 2
saevus 104 11 | 124
8 | 195 9
saevit 39 14
sevitiae 69 5 | 207
9
saevum 210 9
saevus 137 3
sagitta 176 18
sagittā 172 5, 7
sagittae 229 21
sagittas 74 9
salebrofa 36 11
salientem 225 3
sultem 44 9 | 98
19 | 156 1
salubus 41 5

salus 43 1 | 50 4
salva 165 16 | 223
16
salvā 223 16
salubres 35 1
salubrior 154 7
salvis 3 12
salvos 58 8 | 204 7
salus 230 1
salutatis 235 10
salute 53 8 | 227
3
salutem 29 7 | 124
3 | 156 3 | 193
1 | 206 1
salutiferam 239
12
salutis 103 15 | 115
15 | 232 9
salvus 227 2
Santique 8 5
sanciat 63 12
sancta 229 1
sane 178 13
sanguine 3 4 | 6 3 |
8 12 | 23 7 | 76
4 | 134 15 | 167
15 | 230 4
sanguinea 127 16
sanguineam 175 6
sanguineumque 105
6
sanguinis 22 12 | 24
6 | 49 14 | 138
16
sanguinolenta 23 16 |
56 6 | 69 2 | 137
10
sanguis 28 16 | 95
2 | 96 6 | 128
16 | 136 3
saperem 192 9
saperes 155 10
sapiant 183 16
sapias 48 5 | 226
18
sapiens 36 4
sapienter 12 9 | 233
13
sapit 192 10
Sappho 152 3 | 154
1 | 155 17
Sapphus 146 5
sarcina 24 14 | 71
13 | 83 14 | 89
12

sarcinaque 31 2
sar 115 17
sarcelles 109 1
sarcaverit 222 11
satis 13 10 | 14 6 |
18 8 | 46 5 | 69
8 | 93 14 | 106
8 | 139 3 | 150
10
saturatas 126 7
Saturno 38 12
Satyri 41 7 | 51 1
saucia 114 17 | 138
4
saucius 52 2
saxa 36 12 | 46 10 |
59 6 | 98 2 | 103
4 | 153 9 | 160
3
saxea 102 22
saxis 154 10
saxo 99 5 | 153 6 |
223 9
scabro 151 7
scelerate 62 13
scelerate 11 13 | 12
11 | 63 3 | 73 3 |
98 15
sceleri 72 16
sceleris 72 4 | 95
8 | 134 13
scelus 12 11, 12 |
24 5 | 62 4 | 120
5 | 134 4
scepura 47 6 | 74 4 |
166 9
sceptro 65 10
sceptroque 141 1
Schœneida 171 7
sciero 212 5
scilicet 24 1 | 30
17 | 45 10 | 59
15 | 91 13 | 98
22 | 104 11 | 126
7 | 139 1 | 178
5 | 204 13 | 237
2
scimus 109 5 | 192
14 | 223 5
scindas 222 5
scindi 25 7
sciens 6 6 | 109 4 |
113 7
scirem 7 2 | 120
12
scires 161 6 | 171
O o 2

12 | 230 14 |
scissa 82 10
scissa 107 7
scissis 149 16
scit 100 20 | 228
3, 4
scopulis 154 7
scopulo 103 8
scopulos 19 3
scopulus 98 6
scribam 207 15
scribe 30 10
scribens 194 5
scribenti 95 3
scribentis 76 1 | 104
5
scribere 30 6, 9 |
118 5 | 134 18 |
142 1 | 229 19 |
20
scriberet 194 11
scribimus 76 2 | 148
15 | 214 11
scribis 210 17 | 241
3
scribo 219 13
scriptis 54 4
scripta 43 10 | 104
1 | 219 18 | 230
6, 8
scriptaque 141 16
scriptis 241 8
scripto 53 4 | 229
3
scriptum 222 17
scriptumque 230
11
scutaue 117 8
scuticæ 91 9
Scylla 119 1, 2
Scyria 84 12
Scyron 15 5
Scythia 113 3
Scythiaue 60 9
se 20 5 | 33 3 |
35 6 | 36 3 | 60
2 | 74 15 | 82 5 |
84 2 | 85 4 | 86
13 | 89 10 | 93 11 |
117 8 | 127 7
secessit 26 3
secreti 231 17
secretis 41 5
sectaque 102 22
sectaque 44 7
secui 46 8
secum

I N D E X

secum 114 7 132	semine 55 5 117	sepulchrali 19 2	senus 17 11 184 7
7 151 1	3 173 3	sepulchro 20 9 26	servus 42 12
secunda 17 6	seminibus 53 11	11 110 13	Setta 193 2
secundet 131 14	seminefecta 75 10	sepulta 70 8 100	Sestios 199 17
secundi 193 3	semisepulta 6 4	10	seu 19 5 35 5
secundis 177 13	semisapina 97 10	sequacis 206 12	130 1
187 7	semivir 95 1	sequantur 46 13	Severa 147 20
secundum 231 17	semper 2 11 8 2	175 11	Severe 231 12
secundus 45 2 234	22 18 26 12	sequar 24 15 99	severi 199 16
10, 11	57 8 66 7 81	20 123 19 174	sex 22 18 146 15
secura 58 13	5 87 17 119	19	fi 5 11 6 10 11
securi 163 1 236	14 130 19 146	sequentus 20 2	3 12 2 13 9
13	14	sequente 72 6	16 13 18 2 21
securigeras 37 11	semperque 58 13	sequentia 163 7	5 22 3 23 5
securum 174 6	81 5	sequerisque 140 7	24 13 26 19
187 17	sene 56 4 141	sequi 65 8 134	27 3 28 9 13
securumque 135	2	14 186 2 203	17 31 9 13 35
14	senectâ 95 14	4 289 8	16 36 10 37
securus 211 15	senectus 140 11	sequitur 20 5 119	5 13 40 4 11
secuta 125 10 174	senex 9 3 25 2	14 127 12	14 42 4 47 13
17	seni 73 18 159	sequor 196 18 202	48 5 54 30 6
secutus 33 1	12	8 242 11	55 9
sed 3 8 5 9 9	senior 4 10	sequuntur 138 1	fibilat 117 10
10 12 12 16	seniorque 71 13	sequuta 221 14	fic 20 2 28 5, 6
15 21 4 22 2,	95 9	seriesque 86 3	30 12 31 1 39
5 23 3 25 17	senus 4 7 56 10	senior 105 10 206	14 41 4 51 7 9
27 9 38 4 52	74 14	14	44 13 46 11 48
7 56 5, 11 57	seni 71 7 83 19	senius 30 15	11 49 8 64 5
7 59 1 60 5	84 13 105 14	sermone 183 7	66 4 68 13 74
62 2 63 6	164 9 186 11	serpens 92 9 123	11 78 15 104
fedens 194 19	236 8	6 108 7	fica 195 3
fedeo 179 2	senibus 150 14	serpente 55 9	ficcas 198 18
fedes 99 6	senfille 108 15 240	serpentes 88 3 121	ficcat 207 12
fedet 16 6 31 2	11, 15	11	ficcis 104 10
95 13 107 15	senfillet 112 9	sertaque 121 4	Sicelides 146 5
231 15	senfitti 113 13	sertis 56 4	Sicelis 146 6
fedi 83 14 99 5	senfius 93 13 194	serva 26 8 78 1	Sichai 76 11
117 5	14 240 22	227 10	Sichao 71 3
fedit 16 2	sententia 229 3	servâ 101 4	Sichaeus 71 5
feducit 214 2	237 15	servaque 214 9	ficut 61 4 84 19
fedula 107 12 194	sentiat 231 14	servant 43 5	103 10 159 3
12 235 13	sentibus 85 2	servasse 54 3	fidera 19 6 87 2
fegetes 6 2	sentier 190 1	servata 31 5	197 6 201 2
fegetes 53 11 103	sentire 198 3	servatus 115 18	217 20 220 18
11	sentis 170 1	servavi 122 1	Sidonio 92 15
fegetesque 115 1	sentitur 88 12	serventur 224 7	fidus 83 8
fegeti 233 6	separor 202 13	14	Sigao 158 3
femel 10 11 48	sepeli 141 15	servetur 224 6	Sigeia 4 6
10 102 6 112	sepem 225 8	servi 120 9	Sigeos 172 3
5 170 10 179	septem 22 16 140	serviat 40 16 222	figda 40 7 61 8
8	9	14	71 2 98 20
femianimisque 98	septima 70 4 194	servit 222 14	106 8 129 4
12	15	servitio 26 10	6 162 2 170
femidese 33 1	sepulchra 76 6 102	servo 42 12 202	20 182 14 207
femina 49 9 112	18 110 6 141	7	21
9 114 5	16		signa-

VOCABULORUM.

signatum 128 2	fine 9 2 21 15	Sithonis 11 2	Solis 59 4 86 14
signet 168 8	24 11 26 20	fitim 41 10	solis 108 14 115
signetur 15 9 53	28 10 31 9 35	fitis 20 3	10 164 17
7	1 49 3 67 9	five 2 12 3 2 19	solitarum 200 3
filet 152 4	77 7 79 17 82	5 29 5, 6 35	solitis 28 1
filente 59 14 172	11 83 9	3, 7 101 11 130	solito 146 1 237
12	finet 220 4	1 133 6 147	5
filet 92 16	6	19 148 1	solitoque 233 11
filices 102 3, 4	finis 15 6 42 4	focer 47 3 78 9,	solitos 235 5
filvaeque 41 6	53 3 94 1 233	11 87 12	sollicitam 28 7
filvaeque 151 11	16	foceri 168 7 181	sollicitare 161 8 178
filvam 151 9	finiftra 234 6	3	4
filvas 59 6 108	finiftris 18 11	focero 25 1	sollicita 211 14
19	finiftrum 127 1	focorum 168 5	solliciti 2 9 82 7
filvis 35 9 36 1	finit 138 12	focorumque 123	190 6 204 2
42 3 51 1 163	finit 34 15 61 15	15	sollicito 131 2
3	65 8 129 6 141	focialia 30 13 120	sollicitum 194 16
fin 18 2 22 5	16 143 1 157	3	solo 17 12 222 18
61 4 66 10 143	11 170 2	focias 34 2 192	236 14
2 153 14 173	finu 27 2 132 10,	19	solvar 130 14
6 178 13 179	19 150 6 165	fociafle 26 17	solvas 68 5
10 185 16 224	12 209 8 220	focii 75 9 214	solve 155 13, 14
13 229 9	10 232 4	17	solvere 65 7
finque 25 18	finum 81 4	focius 57 13	solveret 194 2
finiles 61 15 122	finuofaque 78 13	focioque 110 13	solum 5 10 16 3
17 164 11	finus 5 7 19 13	focios 12 15 50	solus 121 10 141
simili 20 10	44 3 46 7 126	6	1 173 6 174
similis 179 16 209	6 128 14 137	Sol 235 4	10
21 211 2	1 148 13	folâ 26 5 37 7	soluta 100 12 104
simillima 150 13	finulque 58 4	69 16 99 3 151	4
Simoenta 73 15	fis 28 3 103 16	103 1 112 14	Solutus 121 14
Simois 4 6	126 14 129 7	152 1 162 6	5 106 1 138
Simoifque 127 5	172 17 173 5	folâ 156 4	9 159 9 124
simplex 172 15	177 6 195 11	folae 197 15	20
simplicitas 146 235	210 7, 15, 17	folas 81 5	omnia 150 7, 8
22	221 15	Sole 1.7 4	216 18 217 3
simplicitate 174	8	soleam 220 11	omnia 97 6 229
8	filque 216 10	solebam 105 13	19
simplicis 116 14 188	filtar 192 18	solebas 154 11 219	15
2	filte 129 18 160	15	omno 5 2 59
simul 5 5 21 9	17 227 3	solent 216 18 222	14 84 9 97 9,
132 3 160 13	filist 59 5	1	16 114 9 117
217 2, 10	Sifyphe 149 1	soleo 209 7	15 130 9 209
simulacra 101 9	Sifypbias 123 14	solertem 219 6	12
simulacraque 59 9	fit 5 2 7 10 9	foles 209 12 227	omnoque 135 13
88 5 130 9	10 15 2 17 12	14	omnos 130 5 138
simulare 14 3	37 13 47 13	folet 130 12 134	6 148 8 151
simulat 46 2, 19	48 6 50 5 03	14 176 5 180	2
simulata 170 10	14, 18 68 15	7 185 10 215	omnum 97 13 194
simulatur 180 4 240	69 15 74 12	2	17
7	75 2 76 1 78	foli 170 2	omni 102 11 121
simus 57 10	9 86 6 103 14	folibus 49 6	13 150 10 208
fin 75 15	fitque 10 3 87	folidam 117 2	10 231 17 240
finam 75 8	12 211 10 238	folidi 114 3	17
finas 148 14	4	folidis 89 14	omniufque 97 5
finat 7 11 196 15	Sichonio 105 1	folio 95 13 141 1	omnibunt 230 3

fonantes

I N D E X

sonantes 210 5	spe 75 12 177 13	spiritus 102 15 114	strichum 76 3 104
sonat 108 4	218 14	2 116 9	3
sonet 145 2	speque 88 8	spissa 134 14	stringitur 108 5
sonis 171 2	species 17 1 87	spissaque 239 4	structa 166 14
sono 71 8 127 6	15	splendida 130 16	structam 235 17
137 2	spectabar 235 21	238 18	studia 35 11 148
sonos 109 2	spectabilis 56 9 94	spolia 93 3	1
soni 141 8	5 123 11 127	spoliantur 163 3	studio 55 11
sonibus 70 7	9	spolium 36 8 51	studioque 120 13
sonuerunt 97 15	spectans 235 21	6 54 1 184	studiosae 142 3
sonum 132 18	spectante 169 5	14	stulta 66 10
sonus 30 4	spectare 125 9 209	spondere 218 9	stultae 122 3
sopire 121 19	5	sponsae 241 24	stulte 166 1
sopitaque 138 3	spectarem 125 14	sponsalia 219 9	stulte 7 8
sopor 209 2	spectaret 104 10	sponsor 12 6 163	stulti 174 5
sopore 162 12 216	spectas 182 9	10	stultum 234 14
19	spectasque 139	spreta 239 18	stupetacta 139 13
soporis 136 8	13	spretis 210 14	stupro 84 11 170
soror 34 4 37 10	spectator 104 7	spumescent 16 13	15
38 14 76 9 82	spectatrix 198 8	squalore 126 11	stupri 51 9
3, 8 105 12 106	spectem 201 9	squamis 117 9	Syrgia 168 9
17	spectet 201 3	stabili 227 3	sua 10 5 13 9 40
sororque 165 20	specto 58 5 97 17	stabit 69 1	7 42 5 51 12
sorore 215 3	132 19 194 19	stabilis 78 7	65 14 73 7 76
sororem 95 11	207 13	stagnus 214 6	14 77 10 85 2
sorores 34 5 89 5	speculis 194 2	stamina 25 4 91 7	96 1 119 11
109 13 111 3	speculo 93 16	208 13 216	127 2
134 13 137 7	spem 71 14 157	stantia 235 15	sua 50 8 64 2 139
141 5	10 162 15 166	stare 94 8	8 165 2 215
sorori 79 3 110 11	3 202 16 218	starent 6 16	18
139 11	15 237 5 240	stat 20 7 101 19	suaque 19 17 104
sororis 33 12 110	6	115 12 163 10	21
17 141 11	spemque 26 2 179	205 2	suadeat 48 1
sors 129 9	6 186 2 203	statione 70 5	suadebat 121 3
sortem 184 13	4	statuarius 15 3	suadente 68 5
ospes 119 5 123	speranda 240 5	statuit 38 13	suades 189 13
13 217 6	sperare 190 3	stellis 61 8	suadet 173 9
ospelque 63 5	sperata 189 9	sternit 214 20	suæ 55 8 67 2
ospite 3 9 217	speratae 233 15	sternuit 214 11,	137 10 145 8
6	speravi 14 13	12	suam 131 7 161 4
spangere 62 5 114	sperem 65 1	stertisset 78 11	240 14
6	speres 173 17 188	steterat 4 7	suas 8 4 44 12 63
spargitur 97 8	18	steteris 102 20	12 727 8 175
sparsa 72 18 110	spernas 216 4	steterunt 74 18	12 208 7 215
12 130 11 188	spernere 41 4	Scheneleius 87 9	9 239 3
16	sperno 182 3	stillant 238 17	suavit 157 12
sparsi 147 11	spes 11 5 14 14	stipite 101 15	sub 3 2 32 12 36
sparsit 37 10	28 12 107 11	stramen 42 15	5 40 13 53 10
sparte 6 14 167 7	131 2 162 10	strataque 67 15 99	56 2 70 9 77
189 17	182 6 184 8	10 101 20 135	8 85 4 86 10
sparten 6 14 167	191 4 202 18	12	90 1 94 7 126
5	203 8 214 10	strenuus 129 12	8 128 7
spatior 235 15	217 7 226 10	strepitum 208 18	subdita 33 9
spatiosam 2 6	spesque 55 10 88	strictas 117 8	subducitur 58 1
spatium 69 5 194	8	stricto 28 15	subduxit 117 15
15 198 23	spirare 43 15		subeamus 118 9

subeant

VOCABULORUM.

subeant 196 14	subi 28 2 37 4 93	suntque 19 2	supposito 87 2
subest 224 8	16 104 12 127	suo 33 2 10 74 6	suppositus 130 4
subeunt 131 1 162	12 163 10 173	77 8 79 14 108	supposuisse 150 12
9 172 11	10	2 112 10 113	184 20
subiecti 18 7	subis 4 1 15 4 36	14 114 8 127	suppositus 119
subimus 226 9	13 38 8 61 8	10 132 10 146	4
subis 226 19	63 3 72 14 92	14 147 10 148	supposuitque 106
subit 31 1 127 3	10 104 9 105	10 157 4 166	12
131 1 209 2	4 132 1 137 4	2 171 6 178 6	supra 152 7
subitæ 186 18	163 6	181 8 191 4	suprema 14 11 17
subiti 131 10	sulfure 66 5	200 8 203 4	7
subitiis 70 10	sum 8 1 11 14	208 6 225 3 6	supremaque 96 7
subito 24 9 26 11	15 1 21 7 10	231 6 239 2	surdior 77 9
55 6 86 1 120	16 24 16 35	suorum 131 15	surdus 205 5
1 153 11 198	10 47 5 8 52	suos 35 12 39 2	surdus 66 9
1 201 12	7 56 3 61 13	43 2 74 13 114	surgere 138 7
subitoque 161 1	69 11	4 158 8 166	surgere 130 12
subitos 106 19 117	sumat 199 17	12	surgite 43 8
6	sume 144 7	super 42 15 130	supra 97 13 153
subitus 134 16	sumebant 105 6	11 239 9	7
sublato 136 12	sumere 177 9	superant 103 19	surripienda 103 2
sublime 94 7 236	sumeret 58 14	superare 201 11	107 16
1	sumis 182 12 225	superba 47 12 225	fuscia 45 6
sublimis 122 7	9	9	suspecta 226 17
sublucens 241 15	summa 14 8 15 2	superba 232 11	suspecto 214 8
submissas 222 2	32 6 46 1 65	superbiat 79 17	suspensa 89 11
submota 233 10	10 91 11 103	superciliis 179 2	suspensa 161 12
submota 207 1	5	supercilio 182 14	suspiciens 196 13
subnuba 63 11	summa 49 5 98	superemus 174 5	suspicio 181 9
subsequor 32 4 224	14 172 5 195	superent 74 11	suspitor 7 7 100
19	1	superentque 211	7 127 14 186
substituit 129 2 154	summa 138 14	3	8 206 6 218
14	summas 197 18	superes 20 2	4 238 10
subtrahit 142 2	summa 161 18	superest 52 8 171	suspiras 182 11
succedat 238 1	summis 215 8	13 207 2 3	suspirat 240 19
succederet 180 1	summittere 40 3	superet 74 7	sustinet 10 6 23
succense 185 9	summo 207 21	superjecta 169 8	12 93 16 80
succenset 180 3 240	sumque 125 10 236	superincubui 110	12 166 16
3	18	7	sustinuisset 27 8
succensus 153 1	sumsitque 53 15	superincumbens 107	sustinuit 36 6 45
successibus 16 11	sumta 169 10 236	7	4
successit 31 11	13	Superis 225 2 233	substituit 86 10 136
succellu 3 3	sumusque 44 2	6 235 9	11 236 5
succi 49 3	sumus 9 2 37 8	Superos 82 9 123	substrat 242 5
succiduo 125 16	81 8 116 12	1 202 10	subfurro 207 5
succubuisse 85 8 90	132 11	superposita 240 8	sum 11 4 98
12	sumt 5 13 10 1	superitabant 102	16 108 16 166
succubuit 79 12	22 17 35 15	17	16 221 14 225
succumbere 25 19	44 14 47 6 51	superstes 95 8 133	14
114 9	8 75 3 81 2	6	sumque 82 9
succurrat 190 17	93 11 97 14	supervacuum 23 1	suus 221 12
succurre 79 3	100 4 102 18	supplex 11 13 40 1	sylvia 36 10
succurrit 90 7	107 16 115 11	122 13	symplegades 118
succus 227 8	116 13 122 17	supplicii 134 2	11
succusque 122 9	124 10 127 6	suppone 153 13	
sudamus 220 3	244 5 147 20	suppositus 19 15	

I N D E X

<p>T Abe 95 4 233 16 taceam 28 4 taceamus 166 8 taceatur 181 3 tacent 154 16 tacentur 92 4 taceo 220 13 tacita 106 8 197 12 tacitam 33 4 taciti 21 12 tacito 186 5 240 19 tacitoque 129 5 tacta 64 13 tacta 208 13 tactuque 204 11 tactum 54 14 241 16 tactus 240 18 tada 62 10 79 9 113 10 tadaque 38 1 tadae 66 5 tadia 28 9 taditerat 13 8 Tadaria 172 4 Tadariae 126 15 Tadariis 82 3, 4 158 12 178 6 tale 191 3 200 10 talem 167 8 229 17 talenta 22 17 tales 61 20 tali 236 3 241 7 talia 57 6 137 2 169 3 talibus 194 9 talis 229 8, 18 231 6 241 14, 15 Talthybioque 21 Talthybiusque 21 9 tam 7 7 23 8 48 6 50 10 57</p>	<p>2 63 18 68 4 87 14 99 6 109 15 113 2 116 8 122 13 tamen 7 4 8 3 17 11 19 3 21 4 23 17 25 11 26 7, 11 28 12 31 9 34 9 36 3 38 3 47 3 51 7 53 3 54 2 57 9 62 7 Tanai 60 9 tandem 209 13 tangant 161 11 tangat 129 20 tangendo 72 19 tangere 5 4 tangere 194 7 tangi 174 20 tangis 225 11 tangit 16 15 47 1 78 5 tango 99 9 203 1 tangor 122 17 tangunt 61 5 65 9 122 11 tanquam 220 12 132 20 147 7 151 3 207 14 tanta 16 1 177 9 181 15 185 2 203 1 tantaque 151 7 Tantalidae 85 6 181 4 Tantalides 80 1 81 8 Tantalus 85 6 tanti 2 1 67 11 72 4 86 8 95 8 120 10 178 9 120 15 211 3 tanto 57 14 73 13 131 11 165 4 166 4 221 12 tantò 93 5 197 7 tantum 25 5 39 13 43 7 101 3 120 5 149 5 tantum 7 2, 11 27 11 100 13 128 13 162 7 222</p>	<p>7 227 9 tantummodo 179 13 tantus 42 9 86 8 tarda 71 10 185 10 204 4 tardà 231 18 tardae 160 4 tardas 208 2 tardat 97 20 tardè 11 5 tardis 234 17 tardor 188 10 tardos 2 5 tauri 15 6 114 1 taurique 102 21 115 1 tauro 33 8, 9 41 2 tauros 59 15 117 1 taurosque 121 11 223 5 taurum 41 1 Taygetentque 120 1 te 2 10 4 10 6 9, 10 10 79 11 7, 9 12 5, 10, 11 14 7 16 15 17 13 21 5 22 11 23 17 24 1 27 2 28 10 29 10 35 1 37 12 41 4 42 4, 9 43 5 teque 20 1 62 10 171 6, 12 175 4 201 8 207 3 319 16 224 14 227 10 242 11 tectà 26 11 33 12 51 1 77 10 80 10 96 7 102 22 109 10 135 3 160 5 166 11 182 13 tectae 97 8 159 16 tecti 42 13 tectis 10 1 tectio 100 5 207 21 240 17 tectoque 57 3 tectus 106 10 180</p>	<p>14 tecum 30 3 37 1 47 7 54 7 69 11 101 19 112 11 118 6 tecumque 52 7 tegebant 120 9 Tegeus 92 1 tegenda 170 20 tegendo 94 4 tegeres 102 2 tegeret 43 2 tegi 39 4 126 2 194 4 tegiur 232 4 tegmina 90 2 tegor 147 13 tegun 71 6 tela 2 7 13 5, 6 26 16 74 9 93 13 105 8 136 10, 14 137 6, 15 138 10 176 8 229 22 Telamone 221 13 Telamone 22 11 Telemacho 9 12 Telemachusque 9 3 telis 15 14 79 12 114 7 147 17 159 4 tellure 23 15 103 1 146 7 202 9 telluris 24 9 tellus 4 6 7 6 36 14 40 15 52 3 100 3, 19 166 16 190 16 199 16 telo 76 7 138 4 temerare 172 13 temeraria 54 9 temerarius 184 1 204 1 219 11 temeratae 134 15 temerata 89 3 temerati 48 7 temeratis 178 3 temperat 8 4 temperet 99 22 templa 166 12 227 4 templis 58 11 templum 236 1 tem-</p>
---	--	--	---

VOCABULORUM.

tempora 11 3 56 4 73 12 75 12 94 18 126 12 157 1 162 3 188 1 196 6 206 10 215 6	tenera 155 16 teneraque 90 17 teneram 139 3 tenere 9 11 117 6 162 6 219 12	ter 30 3, 4 136 11, 12 195 3; 4 238 13 terga 60 6 238 14 tergit 239 4 teris 73 12 terna 88 4 terra 58 2 61 9 63 2 65 12 73 18 97 7 99 20 100 2 101 14 129 16 140 4 terra 30 1 208 13 terrae 86 13 99 17 101 8 176 9 235 3 terram 65 13 terras 6 15 64 1 70 4 85 2 101 7 140 3 145 5 164 2 189 16 214 2	tetendi 43 3 tetendit 115 7 220 8 tegit 84 12 114 17 234 8 tegitque 151 15 tegitque 28 1 53 1 126 3 tegit 153 3 239 1 Teucri 27 18 Teucri 73 10 texerunt 93 10 textit 151 10 texitur 163 6 textu 190 13 234 8 thalami 238 14 239 10 thalamis 18 13 72 14 84 7 165 10 thalamo 108 21 114 17 115 4 116 10 158 2 225 17 thalamoque 59 13 thalamos 24 18 47 12 83 16 135 11 Thalia 143 2 Thebe 15 7 Therapnao 167 14 Thelea 11 9 97 10 98 14 102 4 180 1 Thefeu 97 3 98 1, 15 100 9 101 15 103 21 Thefeu 37 13 50 7, 8 165 3 174 21 176 3 Thefeulque 34 5 Thefides 34 5 Theffalia 176 2 201 10 Theffalica 53 1 Theffalica 92 14 Theffalis 130 10 Theffalaus 54 11 Theidi 221 4 Theuranteulque 57 4 Theurantia 89 5 Thoanta 62 11 Tho-
tempore 17 12 22 8 31 4 34 7 37 3 75 13 111 6 192 12 208 3 210 2 216 18 218 13 223 14 234 3 temporibus 75 4 tempus 10 10 97 7 116 6 214 8 169 2 173 11 174 6 204 3 233 1 tenaciter 23 9 87 5 tendat 128 9 134 8 tendebras 241 2 tendebrat 4 8 tendere 35 16 222 2 tendis 11 11 tendo 40 5 103 18 tendunt 202 5 tene 74 4 87 5 teneant 204 10 205 7 teneat 63 15 tenebam 170 15 236 9 tenebar 159 7 tenebat 237 3 tenebit 39 9 173 5 tenebo 182 1 203 5 tenebras 39 7 tenebris 59 4 125 15 201 8 Tenedos 127 5 tenenda 65 14 165 8 202 4 tenens 242 14 tenente 38 12 242 11 teneo 105 8 teneor 134 1 tener 87 6 121 18	tenerer 77 5 teneri 45 1 teneris 31 3 206 7 212 15 tenero 152 8 170 18 teneros 30 14 160 14 224 5 tenerum 20 7 tenes 35 7 237 20 tenet 17 13 27 2 57 14 77 4 86 10 104 3 113 4 148 6 153 5 166 10 168 11, 14 Tenon 234 19 tenor 72 2 178 14 tenorem 146 13 tenta 98 10 tentantibus 68 7 tentas 224 1 227 14 tentat 225 3 tentavi 195 4 tentens 159 5 tentet 64 1 tentor 72 11 tenuabimus 221 17 tenuere 191 14 tenuis 7 12 59 10 116 9 tenui 51 8 71 8 106 21 108 5 114 16 187 5 tenuis 36 14 tenuisse 27 5 91 1 169 14 tenuistis 102 5 tenuit 11 10 39 9 62 2 tenus 113 3 tepefecerat 3 4 tepeute 105 14 tepedis 59 8 repido 27 2 108 6 apidum 40 12	ter 30 3, 4 136 11, 12 195 3; 4 238 13 terga 60 6 238 14 tergit 239 4 teris 73 12 terna 88 4 terra 58 2 61 9 63 2 65 12 73 18 97 7 99 20 100 2 101 14 129 16 140 4 terra 30 1 208 13 terrae 86 13 99 17 101 8 176 9 235 3 terram 65 13 terras 6 15 64 1 70 4 85 2 101 7 140 3 145 5 164 2 189 16 214 2 terraque 46 3 terrebar 44 5 terreor 212 7 terrere 214 5 terret 191 7 terribiles 87 18 terribilis 114 2 terrigenae 117 7 terrigenas 55 7 terris 89 9 130 1 135 1 terriua 139 8 159 11 territaque 139 8 territus 139 8 terror 176 5 terruerint 38 10 terruerunt 38 10 terrui 4 9 tertia 57 5 184 18 tertius 9 9 testae 106 17 testatur 230 7 teste 55 2 185 4 218 16 227 6 229 2 testes 186 4 testificat 226 4 237 12 tellis 189 1 223 5, 7 242 6 testor 173 15 P P	

I N D E X

Thoante 61 6	timeoque 20 11	8 239 14	totaque 2 1 175
Thoantias 64 3	timere 101 12 176	Tiepolemi 3 5	8
Thracen 16 10	6 187 18 211	Tiepolemus 3 4	totidem 63 14 92
Thracen 16 7 175	16, 18	tofo 151 7	7 112 9
15	timere 7 2 118	tollas 36 10	totidemque 119
Thracia 5 4	7	tolle 39 13 93 3	3
Threiciam 27 6	times 139 14	109 9 225 10,	tones 50 12 68 4
Threicius 92 3	timet 134 18 187	11	89 9 98 3 119
Threicius 18 4	12 208 6 216	tollendi 38 4	10 154 12 209
Thresia 211 6	5	tollere 196 4	16 213 9 224
thura 66 6 130	timida 138 10	tollit 160 20	2 232 9 238
11 135 6 231	timida 177 13 208	tonantus 86 5	12, 15
3 235 10 240	15	tonat 87 12	tonis 168 13 214
2	timidam 22 2	tonas 110 6	4 236 8
thuriemris 11 14	timidas 78 6	tori 54 8 172 14	toto 11 1 51 14
Tiberis 33 20	timide 54 3	179 6 237 18	63 16 98 1 120
tibi 1 1 6 10 8	timidilime 175	tonis 13 7 89 14	6 144 12 165
9 10 3 14 1	15	199 2	14 202 15 214
18 1, 3, 7 20 2	timido 240 14	toto 27 5 47 8	16 238 4
23 5, 5, 7 24 2,	timidumque 55 1	48 12 62 4 64	totum 13 1 69 3
13 25 19 26 1,	timidus 215 12	4 78 16 84 8	221 6
19, 20 27 1, 9	timor 88 8 107 2	97 14 99 11	totus 177 11
28 14 35 15 37	115 3 129 3	136 4 171 6	trabes 44 7 163
6 38 3, 5 39 7,	132 12 136 15	174 10 211 6	4
14 41 5, 9 124	142 2 153 10	214 18 224 22	tractabile 209 17
10 128 1 129	210 13 226 10	toros 113 6 114	tradebar 22 7
7, 16 132 15	timorque 55 10	12	trudere 72 15
133 5, 8 136 8,	timore 88 8 129 2	torpuerant 98 24	traderet 119 15
13 137 3 138	131 2 179 12	torpuerat 108 12	tradet 65 13
8 140 3, 5, 8	196 9	torquata 19 1	tradidit 51 11 79
141 11, 12 146	timorem 239 1	torquentem 32 10	6 109 3 115
5 149 9 152	timori 58 7	torqueor 88 2 224	16 134 9
11 154 1, 2, 12	timoris 2 9 3 1	11	tradis 198 17
156 3	52 7 161 12	torques 35 5 91	tradit 74 15
tibiaque 120 3	190 6	7	tradita 21 7 65
Tibule 291 10	timui 2 8 11 11	torrenur 239 7	10
tigris 16 6	58 15 62 3 149	torra 40 10	tradiur 6 11
tigris 110 20	4 161 2	torraque 208 1	traham 101 4
time 153 9 175	timuit 242 16	tortilis 22 2	trahabant 56 11
11	tinclaque 230 4	torto 117 10	113 11
timeam 7 4	tinclius 76 4	torva 179 2	trahemus 25 3
timeas 214 19	tingere 208 8	torum 26 8 42	trahitur 124 10
timebam 22 3 138	tingit 235 11	14 97 12 99	trahitur 238 18
5 148 5	tinxerat 34 12	7 123 3 240	traho 241 8
timebas 209 19	tinxit 101 20	10	trahunt 54 16
timebat 191 3	Tiphy 56 8	torus 225 18	trahuntur 202 2
timebo 222 7	Tipphone 18 15	torvique 15 5	trajectam 20 4
timenda 127 6	Titan 84 5 151	tot 13 9 14 5 22	tranquillo 217 4
timendum 176 17	1	5 23 3, 17 47	trans 82 4 103 18
timendus 36 12	Tithoni 199 1	2 123 3 128	198 16
timeo 7 4 68 11	titulis 15 4 85 7	15 133 9	transeat 27 14
101 9 127 3,	103 2	totique 5 5 190	transferor 204 17
15 133 6 188	titulo 15 9 60 2	2	transferam 234
3 191 3, 9 211	141 16	tota 4 5 33 6 40	19
1 217 3 218	titulos 43 8	16 189 17	transire 181 17
31	titulum 69 8 154	totâ 164 5	transit 239 6

traxit

VOCABULORUM.

traxit 77 10	Trojam 128 7 129	189 4 223 2	tumet 51 4
tremefactus 91 9	3	229 2	tumide 105 3
tremente 46 4 103	Troicus 76 2 187	namque 170 13	tumidarum 216 3
12 136 10	4	uarum 93 7 171	tumidum 195 5 204
tremor 44 4 134	trucem 214 4	1 212 17	5
16	trucemque 34 13	tuas 24 12 73 17	tumuli 76 12
tremui 136 7	truci 41 2	164 2 236 6	tumulo 85 4
tremulo 207 12	truculentior 104 9	239 17	tumulus 59 7
tremulum 32 7 108	truncaque 94 18	tuba 120 4	tumultu 177 7
5 196 11	trunci 43 7	tueantur 138 14	tunc 2 2 22 7 34
trepidaeque 4 2	trunco 92 7	tueare 170 17 193	9 46 7 49 3
trepido 232 4	tu 10 2 11 13	18	108 17, 21 111
trepidus 168 6	12 5 23 18, 19	tuenda 9 13 57	3, 5 113 7 117
tres 9 2 23 14	26 19 29 8 31	2	11 146 1 161
184 16	5 35 9 39 12	tiente 222 16	5 174 13, 15
tresque 160 13	48 9 49 3 52	tueri 184 13	184 3 198 9
tribuit 184 13	4 57 5 63 6	tui 28 12 48 11	204 2
tribus 23 4 14 92	68 1, 14 73 1	73 4 74 12 85	tunica 170 11
6 102 12	74 9 78 5, 13	3 93 12 103 4	tunicaque 107 7
tributa 33 6	79 10, 15, 18 80	110 12 113 12	tanicae 95 4
Trinacriae 119 4	3, 6 92 15 93	119 14 133 8	tunicas 103 10
Trinodi 37 9	4 94 6 95 8,	tuique 230 1	tuo 8 12 16 1, 13
triplex 92 5	11 96 11 97 5	tuis 10 2 14 2	23 11 46 6 53
triplici 116 9	102 3 203 3,	15 1 17 5 19	4 53 10 65 10
tripodas 22 16	16, 22	18 28 6 40 5	67 10 72 15 79
triste 125 6 195 16	tuque 62 18 93	50 14 57 6 66	4 80 8 83 14
205 6	12	14 86 2 93 1	108 18 110 2
tristem 227 8	tua 1 1 8 1, 7	96 4 99 10 101	125 4 129 18
tristi 239 5	9 1 10 9, 12 15	14 103 2 105	136 14 165 21
tristia 68 6 75 14	9 17 12 19 17	2 107 8 116	163 14
200 13	21 8 22 6 27	16 118 12	tuorum 53 126 13
tristis 23 9 56 5	12 29 1 34 4	tuisque 60 1	174 19
69 2 114 15	35 10 36 10	tulere 97 4	tuos 9 7 11 10
120 12 126 12	42 6 44 14 47	tuli 42 12 46 10	24 18 25 12 26
179 1 194 19	1 48 4 49 7	54 6 58 16 83	16 30 12 38 10
tristitia 25 18	52 7, 8 54 6	12 117 18 170	47 12 48 6 66
Triton 67 16 231	tuā 43 6 53 12	18 176 14 239	2 69 12 89 4
11	115 16 123 6	16	94 4 103 6 122
Tritonide 56 7	164 16 169 20	tulisse 55 6 78	14 125 10 126
trium 26 13	211 12 220	16	11 132 14 138
triumphi 91 11	16	tulitem 78 1 166	6 140 6 150
triumphus 74 6	tuque 197 3	13	11 159 1 161
Troadæ 129 10	tua 8 8 15 2	tulisti 80 5 87	14
Troadis 167 1	24 14 25 3, 8	1 102 3 149	tuoque 75 16
Troas 2 10	35 15 45 15	3	turba 8 6 16 1 36
Troasin 131 15	86 6 93 8 96	tulit 8 5 93 2, 13	9 51 2 78 2
Troezena 37 1	10 102 20 112	141 18 147 2	89 5 120 7 133
Troja 1 3 2 1 3	4 130 16 145	171 7 179 11	10 141 2, 6
9 4 1 6 2 84	12 150 12 155	215 15	143 12 155 2
4 131 1 162 4	11 157 8 165	tum 93 23 124	166 15
163 1 173 5	5 173 18 181	7 145 18 173	turbā 239 5
175 8 189 18	11 221 8 228	5 210 5 217	turbique 112 2
Troja 5 11	6, 8 241 24	8	turbe 121 3 141
Troja 175 1 184	tueque 69 5	tument 72 11	9
9	tuam 25 13 97 4	tumescabant 106	turbato 109 10
Trojae 51 5 181 11	126 16 139 13	9	turbatos 25 16

I N D E X

turbida 193 8 | 202
12
turbine 68 16 | 213
10
turpe 25 19 | 48
3 | 78 15 | 184
14 | 214 5 | 239
13
turpi 87 4 | 147
2
turpia 94 12
turpis 31 12 | 46 6 |
131 11
turpiter 8 11 | 14
9 | 51 10 | 62
9 | 166 6 | 225
9
turte 195 1 | 199
6
turribus 166 13
turris 58 3 | 198
19
turtur 145 10
tuta 37 16 | 69 6 |
86 13 | 117 16 |
121 6 | 175 16 |
200 8 | 224 16 |
tutā 70 5
tutior 236 2
tutis 27 6
tutius 27 5 | 210 16 |
215 2
tuto 217 8 | 226
11
tuto 231 16
tutum 30 7 | 200
13
tutus 39 11 | 47 9 |
63 5 | 102 2 | 106
16
tutum 13 3 | 17 8 |
26 15 | 32 4 | 144
2 | 98 2 | 116 16 |
133 1 | 190 8 |
191 12 | 207 6 |
224 2 | 230 11 |
238 4
tutus 28 9, 17 | 35
1 | 46 2 | 57 8 |
80 10 | 95 7 |
129 4 | 164 3 |
198 14 | 211
2
Tybridis 73 15
Tydeus 95 15
tympāna 32 12

Tyndareique 181
4
Tyndareumque 192
2
Tyndareus 79 5
Tyndari 162 10 |
173 18
Tyndaridos 184
18
Tyndaris 47 11
Typhoidos 143 7
Tyriam 74 3
Tyrio 122 7
Tyro 213 2
Tyros 201 1

V

V Acat 30 14 |
99 15 | 225
18
vacavi 111 1
vacca 139 5
vaccae 52 1
vacuae 143 10
vacuis 225 13
vada 11 11 | 64 6 |
198 20
vae 25 14 | 83 8 |
239 7
vafer 219 10
vafri 174 8
vaga 103 8 | 242
5
vagatur 141 2
vagus 108 1, 15
vago 235 14
vale 45 4 | 95 9, 12 |
114 16 | 125 6 |
149 2 | 230 10 |
242 20
valeam 177 5
valeamque 198 8
valeant 227 7
valet 222 5 | 237
16
valeo 121 14
valeres 11 13
valet 9 11 | 12 2 |
226 1 | 238 2
valido 35 5
validoque 27 13
vallatus 49 11

vallibus 89 3 | 160
1 | 184 15
valuere 77 6
vana 38 10 | 195
17 | 173 8 | 212
1 | 213 2
vanescat 7 12 | 116
9
vanos 175 14
varia 206 10
variis 145 9
vario 176 15
vastis 215 4
vasto 92 2
vates 50 3 | 155 5 |
159 13 | 163 19 |
242 7
vati 146 12
vatibus 159 12
vadcinata 49 8 | 172
8
vatum 191 9
uberiora 190 12
ubi 6 2, 15 | 7 2 |
12 13 | 21 3 | 37
13 | 40 3 | 56 1 |
64 5 | 65 8 | 66
15 | 84 7 | 99 14 |
117 11 | 146 3 |
205 3 | 207 9, 19 |
209 1 | 210 14 |
222 13 | 231 17 |
233 12
udae 62 9
udis 64 5 | 94 17 |
114 15
udus 198 14
uecta 82 1
uectis 215 3
uector 200 18
uectum 178 5
uehit 11 2 | 49 15
uehor 163 9
vel 25 9 | 47 13, 14 |
141 13 | 144 10 |
165 15 | 170 13 |
183 1, 11 | 197
9 | 199 17 | 207
1 | 215 11, 12 |
224 11 | 229 17,
18 | 234 3
vela 11 8 | 12 7,
8 | 17 10 | 24 4 |
4, 7, 15 | 57 5,
14 | 65 6 | 78 13 |
97 4 | 99 2 | 125

1, 7, 11, 12, 13 |
131 6, 12 | 155
9, 16
velamina 98 21 | 209
7
veles 50 11
velim 30 14 | 66
10 | 161 10 | 188
14 | 224 12
velis 7 13 | 17 6 |
26 18 | 129 12 |
233 14
velit 25 2 | 86 5, 7 |
109 4 | 131 5, 8 |
231 8
velle 183 10 | 203
3 | 219 12 | 233
14
vellem 24 8 | 73 9 |
80 7 | 126 16 |
154 13 | 155 9 |
156 6 | 181 17 |
184 3 | 224 4 |
241 23
vellent 163 16 | 165
11
vellera 54 2 | 93
10 | 117 16
velleraque 71 6
vellere 53 2 | 200
velles 129 3 | 239
15
vellet 120 10 | 195
13 | 215 12 | 234
4
vellus 123 10
veloque 129 17
velocibus 160 9
velut 194 3 | 235
19
veluti 158 15 | 236
9
venefica 54 7
veneficis 63 8 | 233
8
veneni 122 9
Venenis 60 3 | 62
7 | 93 13
Veneno 96 7
Venenum 20 3
Venerat 54 12 | 112
6 | 127 9
Venerem 13 6 | 36
5, 10 | 41 3 | 172
13
Veneri

VOCABULORUM.

Veneri 35 12 185	veniant 150 5 146	verā 209 14	vertat 168 6
11 192 5	5	verba 12 7, 8 26	vertice 98 5
Veneris 164 14 186	venter 159 8	6 42 2 41 11	verit 6 8 80 11
3 197 3	venti 65 6 67 15	57 6 61 2 65	82 5
Venerit 204 16 212	102 7 105 7	4 107 3 13, 19	Verūte 131 12
11	131 3 234 14	119 11 122 12	verum 148 14 185
Venerunt 22 11	ventūque 131 1 196	125 5 130 19	1
Veni 1 2 71 8 78	5	132 15, 20 137	verus 170 8
14 206 2	ventis 12 7 13	2 138 1 146	veste 121 1 126 2
Veniam 24 1 36	1, 4 49 4 62	2 228 18 229	147 13 169 8
11 40 8 71 11	17 67 5 68 1	4 232 3 236	196 9
184 6 190 16	73 11 75 5 98	17 237 20, 21	vestes 126 7, 10
206 4 227 11	9 104 11 105	241 22	208 7 135 8
242 2	3 187 7 189	verbaque 180 8	Vestibus 207 17
Veniant 40 10 87	12 193 7 195	verbera 98 18 194	vestigia 99 9
13 211 9 221	7 203 8 212	13 222 1	vestis 34 11 195
2	18	verbis 14 1 15 1	3
Venias 10 2 45 9,	ventisque 164 1	98 18 116 16	vestra 7 8 155 5
10 212 3, 8	vento 45 1 53 7	130 8 160 19	180 8
241 9	103 21 124 5	170 9 174 14	vestræ 176 9
veniebat 197 13	131 5 147 10	184 11 192 4	vestram 167 3
veniemus 220 9	207 7 211 2	194 9 206 1	vestras 131 8
veniens 199 9 238	234 9, 18	207 8 219 8,	Vestris 5 9 85 7
13	ventos 12 1 53 6	9	124 7
veniente 210 9	99 22 129 8	vercare 210 8 216	Vestro 137 12 232
venientia 19 7	131 9 210 5	4	15
venientibus 170	211 1	verebat 58 13 136	vetant 107 2
3	ventosa 178 5	2 161 3	verante 131 6
venies 129 17	ventofas 216 21	Verecundus 34 12	verantes 131 9
veniet 9 12 290	ventofque 99 19	Verenda 26 12	vetat 101 2 211
9	158 5	Verentur 222 1	18
venimus 99 13 115	ventre 159 10	Vereor 191 13 211	veteres 154 15 170
13	ventris 106 9	15 231 8	19
venio 71 9 158	ventura 202 19	veri 6 14 160 8	vetes 226 18
15	venturam 133 5	veris 2 8 130 6	Vetuisse 73 9
venire 29 6 155	venturi 211 13	Verisque 150 13	vetuit 76 2
2 207 10 209	venturos 120 17	Vernaque 61 1	venus 38 11
4 222 4 232	ventus 19 6 57 14	vero 42 11 46 7	vexant 102 19
1	67 10 124 6	132 19 164 19	vexat 212 14
venires 178 7	125 2, 3 189 10	169 9 198 7	vexavit 78 3
venis 130 2 184	203 7	199 9	vexisset 148 9
7 209 4 210	ventulque 102 11	verrit 117 10	vexit 176 1 200
2	ventulve 212 3	Verfa 3 9 43 14	14
venisse 54 7 184	Venus 33 6 39 2	48 6 212 14	vi 188 12
3 228 17	44 1 66 13 86	Versā 169 17	via 69 6 199 11
venisses 176 13	9 148 9 155	versaque 43 15	200 4 209 20
venisset 105 10	13 158 17 160	Versare 32 9	viā 160 20 162
venit 11 4 12 2	13 161 11 165	versat 124 1	16
14 14 21 1 23	14	Versato 208 1	vix 158 10 186
10 30 15 31 4	vera 50 3 83 17	verset 129 14	18 201 6 207
37 7 42 8 44	136 13 159 6	versiculis 230 6	21 135 16
2 47 12 49 11	160 8 163 19	versis 162 1	viam 75 4, 5 107
53 9 60 8 93	191 13 196 18	Versoque 103 21	20 140 4 186
18 54 2, 3 95	197 2 209 11	versor 240 16	8 201 10
3 108 2 109	211 18 216 18	versus 25 20 28 9	vias 62 2 72 6
2	232 7	153 3, 16	59 18 102 22
			1, 8

INDEX

158 4 175 2	videns 12 1	21	3 182 15
196 12 208 16	videns 58 6 151	vigilantis 66 7	virque 5 12 64 4
214 20 217 8	7	vigilantur 121 17	74 18 96 12
234 6	videntis 116 2	viginti 22 15	vires 8 4 10 1 35
vibrantur 136 5	videntur 151 17	vigorque 159 15	14 81 2 96 6
vibrare 32 7	video 99 16 122	vigore 37 12	98 7 127 11
vibrari 108 7	18 239 9	vile 67 14 151 12	127 8 142 2
vibrata 27 13	videor 31 14 104	202 3	154 15 155 6
vice 125 7 138	6 150 12 179	vili 147 13	173 3 175 12
11	8 199 10 209	viliis 23 7 122 15	176 8 198 1
vicem 188 6	5	144 1	218 12
vices 231 14	videre 41 12 99	villo 56 9 123	viret 152 18
vici 176 15	2 125 11 169	11	virga 108 6 160
vicinae 217 7	19 195 2	vim 50 11 179 7	12
vicinia 203 1	videres 63 6 103	vina 136 8	virgine 200 9 236
vicisti 93 6	5 108 7	vincat 102 4 128	12 242 15
vicit 191 11	videret 173 11 182	11	virginea 119 8
victra 4 1 27 12	15	vince 25 13	virginis 199 17 224
40 5 123 6 131	videri 140 1 145	vincendi 161 7	3 231 7 240
2 162 12 165	11	vincere 22 18 37	10
2 192 12 221	videris 222 13	1 87 10 93 6	virginitas 18 11 118
14	viderit 6 10 39 5	169 18 161 3 4	1 165 15 184
victra 85 8	124 1	vincet 122 8	4
victram 127 13	vides 67 5 193 7	vincis 25 13 68 2	virginitate 165 16
viclas 30 10 242	197 4	vincit 62 13 87	virginitatis 51 6
12	videt 40 6 148 10	10 128 11	virgo 50 9 62 9
victrix 175 6	195 2 223 4	vincitur 44 13 181	116 5 137 4
victrio 90 10 94	232 1	14	189 1 218 10
7	videtur 199 11 240	vincis 134 1	227 3 231 7
victor 5 7 6 6	11	vincit 72 15 229	vir 4 3 15 6 26
29 2 60 1 90	vidi 19 7 23 11	2	15 71 14 72 5
10 93 12 100	13, 15 46 4 57	vinculus 56 4 222	18 100 18 101
5 171 6 216	3 98 10, 11 101	10	11 174 8 188 2
3	7 113 7 9 198	vincula 194 1 237	virique 102 21
victorque 119 5	12 235 1, 20	16	viribus 9 2 86
victore 84 3	vidimus 112 1	vindicat 231 5	11 206 5 237
victorem 24 15 85	vidisse 98 11 160	vindice 77 7	20
8 161 16 221	11	vindicet 13 10 225	virides 45 9
14	vidissim 184 5	13	viridi 145 10
victoria 101 19	vidisset 90 9	vinacibus 86 11	virilis 34 16
victtricem 91 3	v diffi 44 11	vinoque 135 15	viris 119 2 165
victrix 78 3	vidit 89 11 139 6	violabile 147 17	6 176 10 206
victum 2 12	223 1	violarit 178 1	10
victus 147 1 153	vidua 78 11 88	violasse 68 7	virisque 127 11 175
10	1	violavimus 134 7	1
videam 24 12 133	viduas 2 7 209	violente 24 7	viro 3 9 29 8 35
3 169 17	15	v. olenti 136 9	4 90 12 93 2
videant 97 18	viduo 7 14 48 12	violentius 223 3	123 20 124 4
videat 38 9 96 4	97 14 174 9	v. olento 109 3	9 128 12 165
211 4 223 12	10	violentos 2 10	4 172 2 174
233 4	viduum 83 6	vir 23 18 48 4	2 177 6
v. deare 174 17	v gilans 99 7 162	57 8 61 3 79	virique 21 5, 6
videbo 102 13	11 229 20	2, 3 87 8, 17	virosum 53 11 165
videbor 10 8 166	vigilant 150 14 208	88 2 93 4 126	15 167 11 181
1	6	10 127 2 134	13
vider di 120 13	v. ilantia 195 1 207	10 148 4 164	viros 5 5 25 16

VOCABULORUM.

46 14 55 6 57 1 101 12	vitiumque 180 17	ultrices 47 10	Vobis 39 7 20 146 10 155 33
Virolque 123 5	vitrea 97 7	ultrò 75 11 188 4	Voca 222 3
Virtus 165 22 183 14 185 15 210 12	vitroque 152 5	ululantem 84 7	Vocabat 26 9 98 3
Virtute 37 11 80 5	vitris 107 18	ululante 71 1	Vocant 34 13 64 5 135 7 152 14
Virtutem 161 9	viva 240 5	ululavit 18 13	Vocantes 135 7
Virum 23 16 26 5 54 10 57 3 60 10 62 9, 14 83 6 84 10 95 4 101 16 116 7	vivague 59 6	Ulysses 44 11	Vocaret 125 1
Virum 6 4	vivant 83 10	Ulysses 4 8 27 17	Vocari 226 5
Virumque 28 15 31 13 77 1 212 6	vivat 9 12 55 9 57 10	Ulyssis 8 2	Vocaris 133 6
Vis 40 14 176 7 209 4 222 20 234 2	vivax 106 15	umbræ 121 8	Vocarunt 21 9
Visa 21 16 117 14 159 9, 12 160 7, 11 162 13	vive 43 11 68 13 107 9, 10	umbræque 147 8	Vocat 176 4 240 25
visaque 154 12 198 2 235 22	vivere 28 10 104 11 128 13	umbroso 239 15	Vocata 26 8
visæ 197 16	viveret 101 13	umbrosus 18 9	Voce 17 7 98 14 108 4, 16
visam 185 12 189 13 241 17	vivet 100 8	una 23 4 28 12 34 3 39 9 47 2 73 8 84 1 85 7 89 7	Vocem 106 21 157 5 223 2
viscera 8 8 38 6 100 18 108 20 110 8	vivimus 100 9	unaque 184 17 199 16	Voces 71 1 186 12 192 4
visceribus 106 14	visis 100 9 123 15 141 7	unâ 26 15	Vocetur 178 11
visere 234 15 241 3	vivit 54 16 55 1 150 4	unam 145 14 230 2	Vocibus 197 4 242 2
visis 170 15	vivite 64 4	unctæ 206 11	Vocis 21 4 84 16 98 17 221 8
visurus 17 9	vivo 73 14 94 8	unda 11 2 41 10 44 8 47 10 58 1 67 10	Voco 98 14
vita 55 2 57 2 79 5 227 9	vivum 58 11	undâ 67 15 154 5	Volat 57 14
vita 141 13	vivus 95 16 165 12	undaque 154 7	Volebas 237 9
vita 86 6 111 6 147 20 178 14 187 16, 17 226 19 228 6	vix 2 1 18 8 19 9 21 2 30 18 32 1 45 4 54 12 55 2 73 13 82 9 93 14 108 10 109 16	undæ 210 7	Volebat 98 4
vitæque 72 1	Vixque 31 1 70 6 72 12 200 8 202 2 238 15	undas 19 15 58 3 73 15 215 7 216 1, 13	Voles 87 16
vitam 29 1 75 15 240 6	ulla 100 14 116 10 143 4 149 8 173 16 175 9 197 3 205 5	unde 18 2 50 10 66 4 74 6 89 8 90 2	Volet 194 8 203 5 222 11
vitare 128 3	ulli 97 2	undique 135 5	Volo 146 6
vitatis 128 3	ullo 222 16	undis 13 1 19 9 28 3 199 15 217 7	Volubile 228 17
vitasset 83 3	ullum 128 8	ungue 31 8 46 8 51 7	Volucrum 205 13 240 16
vitatque 73 17	ullus 40 6 180 5	unguenta 238 17	Volucres 102 17
vitatis 227 17	ulmus 44 13	unguibus 108 22	Volucris 189 15
vitati 106 9	ultra 85 4 152 1	uni 5 13 128 15 133 9 219 3	Voluerum 163 1
vitibus 44 13	ulteriora 150 17	unicus 147 16	Volui 22 1 124 10 129 1
vitiis 105 4 122 6	ulteriorius 178 14	unius 107 10	Volutus 194 4
vitium 242 7	ultima 19 14 34 2 76 10 87 7 129 14 133 7	uno 5 5 59 13 92 7 118 4	Volutas 188 3
	ultimus 9 1 57 13 114 10 140 14	unquam 105 11 111 7 112 1	Volutas 112 13 146 3 185 11
	ultor 126 17	unum 12 11 23 17 96 3 105 9	Vomer 113 16 117 2
	ultra 10 9	unus 13 10 92 6 138 7 144 4	Vomit 119 3

voci.

INDEX, &c.

Votivo 230 4 | 235
11
Voto 166 2 | 192
16 | 242 8
Votum 162 6 | 228
3
Vovimus 65 2
Vox 120 8 | 174 3 |
183 2
urur 207 1
urur 134 7
urbe 15 3 | 57 3 |
58 14 | 82 3 | 135
8 | 199 14
urbem 66 1 | 72 9 |
74 3 | 94 1 | 131
7
urbes 86 1 | 100 1 |
158 15
urbis 72 12 | 102
20 | 119 5
ure 28 8
ureret 78 4
ureris 152 12
urget 23 9 | 59 10 |
120 16
urimur 30 15, 16 |
206 5
urit 33 4
urinaque 110 14

uror 66 5 | 143 5 |
157 6 | 202 7
urfa 201 4
usa 76 14 | 98 9
usquam 6 10 | 164
17
usque 5 7 | 7 15 |
8 1 | 60 10
usta 49 6 | 80 14
usu 75 13 | 219 5
usus 164 1 | 186 7
ut 9 6, 10 | 10 5,
8, 11, 13 | 13 12 |
17 12 | 20 1 | 24
15 | 28 4 | 30 11,
17 | 32 11
utque 5 2 | 13 1 |
28 11 | 46 9 | 63
13
utamur 183 2
utar 205 9
utemur 109 5
uterque 31 6 | 37
8 | 44 12
utere 174 8
uterer 192 10
uteri 107 14
utero 33 10 | 159
7
utetur 192 10

uti 167 9 | 219 3
utile 23 20 | 124
8
utilior 121 20
utilis 19 11 | 51 14 |
148 11
utinam 2 2 | 38 5 |
54 9 | 68 1
utiur 201 1
utraque 141 6 | 161
12 | 189 2
utramque 86 14
utroque 97 19 | 197
17
utrumque 36 14
vulgar 108 9
vulgi 186 11
vulgus 135 7 | 150
6 | 175 4
vulnera 13 14 | 55
11 | 104 10 | 170
1
vulnere 92 9 | 110
9, 15 | 241 7
vulnerer 211 11
vulneror 232 16
vulnus 30 16 | 58
16 | 76 8 | 128 8
vulvubus 36 10
vultu 63 3 | 109 1 |

157 7 | 116 2
Vulvum 21 11 | 34
3 | 94 7
vulvus 63 7 | 94 4 |
103 6 | 116 3
Uxor 9 2 | 25 5 |
46 16 | 49 2 | 60
2 | 66 4 | 85 6 |
87 11 | 94 10 |
95 9 | 107 12
uxoris 75 1 | 79 3

X

X Anthe 43 15
Xanthi 43
14
Xanthus 127 5

Z

Z Acynthos 8 5
Zephyri 155
8
Zephyro 136 5
Zephyroque 105 1
Zona 18 12
Zoni 90 6

FINIS.

